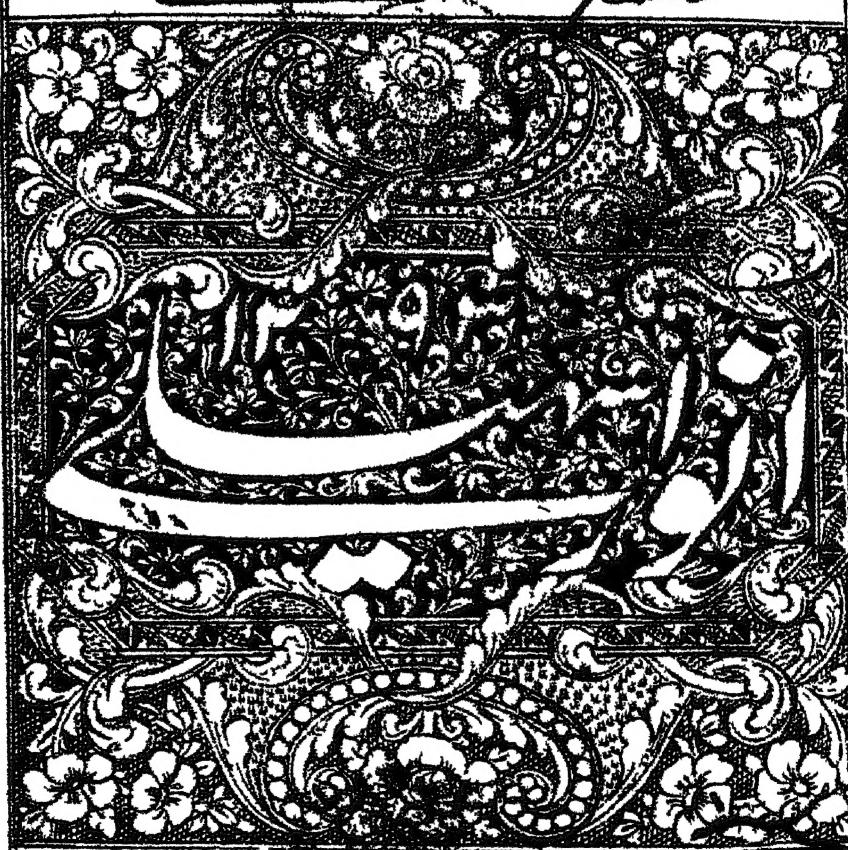

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Check
1987

12/4/87
12/4/87

مطبع مصطفیٰ محمد عثمان
مطبع مصطفیٰ محمد عثمان

بسم الله الرحمن الرحيم

حضرت حکیم علی الاطلاق بجلت حکمت که وظائف اطاعت حمد و ثنای او حکم و آن من شیء الا یسبح
بِحَمْدِهِ بر زبان جمیع موجودات علوی و سفلی جاری و دائر است و فلاح و نجات و سعادت و شرف و رفاه و
مستمر و عظمی کل شیء خلقه کثر هدای در اجزای مجموع عبادات سماوی و ارضی ساری و سائر کم
رموز آموز عقل نکته پیوند شناسائی ده جان خردمند جواب بخش حکمتهای باریک
بر و زارنده شبهای تاریک در کلام قدیم کرم و کتابی لازم و قدیم و التکریم با حضرت سالت بنا
سلطان تختگاه فی مع الله نکته و ان و علمک مالک مکن تعلم روشن بیان انا انفس العرب العجم
مشنومی محمد کازل تا ابد هر چه هست بآرایش نام او نقش بست
چراغی که انوارش بدوست فروغ همه آفرینش بدوست صلوات الله و سلامه علیه
و علی آله و اصحابه المقر باین لایه و علی امن تابعه و انتم ای الخیر جهته است طالبان
مقاصد ارادت و حمایت قاصدان مطالب متفاوت بدین نوع خطاب فرموده و آن دانش آموز علمه
شدید القوی را طریق تعلیم مستعدان کتب ادب و سبیل تقیین و تعلیم مستفیدان ریه مجید و طلب بدین
منوال نموده که اذع الی سبیل ربنا بالحکمة و الموعظة الحسنة من فوق این کلام سعادت
فراهم است که ای دعوت کننده عالمیان بموانع عوائد صلاح و سداد و ای راه نمایند آدیمیان
بمنابع مصباح معاش و معاونندگان مرا از طریق حکمت براه راست دعوت کنی پرستندگان مرا عظمت
نیلو از یاری و بر و صفت ضار مملو باش که نفوس سرکش اجزیتا زبانه حکمت ام نتوان کرد و طبع خود پسند

[illegible]

سوی او میل بیشتر باشد و از جمله رسائل که مباحی تصنیفش مستحب بود بر میا میفرستاد و از مجموع
کتاب که قواعد تالیفش منبئ باشد بر مسائل حکمت کتاب کلید و دمنه است که حکما میهند از این
خاص ساخته اند و بر این حکمت شعار و انواع جامعیت آن را بر نمط مخصوص پرداخته و پند علمیه
و بود و هر یک بهم امتزاج داده اند و صورت سخن را بهجت میل اکثر طبایع بدان بنا بر آئینه نهاده و از این
و خوش و بهائیم و طيور اصناف حکایات و روایات تقریر کرده و در ضمن آن انواع و اقسام حکمت
و میا من موعظت اندراج نموده تا دانا برای استفاده مطالعه نماید و نادان برای تفریح و آسودگی
نخواند و درس آن بر معلم و حفظ آن بر معلم آسان باشد و فی نفس الامر آن کتاب حکمای انساب
صدیق است که اشعار اسرارش باز آید و فیها ما تشبه به نفس و لایزال عین منور بر اطراف گلزار
بنفحات ملائک عین ثبات کلا اذن تیغیت مطیب و سطر مثنوی هر گاه از شکفته باشد
افروخته تر از شجر مرغی و لفظش چو طراوت جوانی و معینش چو آب زلال گمانی و شادمانی آن منبج
حقائق و معانی بمرتبه ایست که از مبدأ ظهور تا این زمان به زبان مستفیدان مجلس اراوت و مستحضر
محصل سعادت رافانده رسانیده و کسوت این ابیات را لایق بر بالای والای این کتاب
خلعتی ست زیننده و لائق متکلم صورت او جامه مجد و سعادت را طراز معنی او غاتم اقبال دولت
را نگین و عارض رنگین اشعارش همه عتیق و فریب و طره مشکین الفاظش سر اسرتاب و چین و
از کلام کمالش انوار دانش شعله زن و راست چون اسرار علم از سینه اهل یقین و آن کتاب
را حکیم روشن رای بر همین بید پای بر نام رای جهان آرای و ایشلیم هندی که مالک بعضی از
مالک هندوستان بود و زبان هندی تصنیف فرموده و چون که در مجلس شروع ششم
از سبب آن رقم زده کلام بیان کرد و دو حکیم مذکور بنای سخن را بر اساس مواظفی نهاده که
پادشاهان را در سیاست رعیت و بسط بساط عدل و رافت و تربیت و تقویت اولیای دولت
و دفع منع اعدای مملکت بکار آید و و ایشلیم این کتاب را قبله مقاصد و عمده مطالب ساخته
مقتضای مطالعه آن پیوسته افتتاح ابواب حل مشکلات و کشف مغضلات می نمود و این جوهر قیمتی
در زبان او از دیده هر کس چون گوهر شاهوار در خلوتخانه صدف نمان بودی و چون لعل
برخشان از میسم کان جز بهر خون جگر حیره نمودی و بعد از و هر یک از اولاد و احاد که بجا

[illegible]

رُوحُ اللهِ رُوحُهُ وَزَادَ فِي عَرْقِ الْفَرْدُوسِ فَتَوَحَّهْ أَنْ رَأَيْتَ مِنْهُ تَرْجِمَهُ فَرَمُودَهُ وَابْنِ كِتَابِ
 حَالاً بِكَلِيدِ دَمْنِ مَشْهُورِ شَدِّهِ تَرْجِمَهُ مَوْلَانَا بِمِشَارِ الْبَيْتِ وَاتَّحَى جِبَالَهُ سِتْ مِرْطَافَتِ چُونِ جَانِ ثَمَرِ
 وَدِرْطَرَاوَتِ چُونِ مِرْجَانِ نَگِیْنِ الْفَاظِ دَلْفَرِشِشِ **بَابُ** اَنْ كَشْمِةَ شَمَكِ لَبَانِ شُورِ اَنْگِیْمِ مَوْعَانِ جَانِ فَرْزِشِ
 چُونِ طَرَهْ سَبْزِ خَطَانِ دَلْ آوِیْنِزِ مَرْطَحْمِ حَرْوَشِ چُونِ زَلْفِ تَبَانِ چُكَلِ بِهَمْ جَايِ بِلَانَسْتِ مَوَاوِیْ دَلْ
 مَعَانِشِ دُرْزِیْرِ حَرْفِ سِیَاهِ دُرْخِشْنْدِهْ چُونِ مَهْرُورِشْنِ چَوَاهِ دَسَوَاوِشْنِ اَكْهْ كَحَلِ لُجَوَاهِرِ مَعَانِ عِبَادَتِ
 اَزْ نَسْتِ بَرِیَاضِ صَفْحِ دِیْدِهْ جَايِ تَوَانِ دَاوِ وِیَاضِشْ اَكْهْ غَرَهْ مِصْبَاحِ شَاوْمَانِ شَهَارَتِ بَدَلَسْتِ بَرِیَاضِشْ
 جَوَانِ مِیْنِ تَوَانِ نِهَادِ مِیْتِ سَنَدِ كِتَابِ لُیَوَانِ سَرَايِ خَلْدِ كَشْمِةَ سَوَاوِشْنِ دَوِیَاضِشْ دِیْدِهْ حَوْوِ وِیَاضِشْ
 سَنَدِ نِشِیْنَانِ بَاكَاهِ اَشْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ
 مَا قَالَتْ حَذَرِمْ دَقَامَا بَوِیْطَهْ اِرَادِغِ اَنْبِ لَعَاثِ اَطْرَیْ كَلَامِ نَحَاسِنِ عِبَادَتِ وِیَاضِشْ اَكْهْ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ
 تَشْبِیْهَاتِ مَتَشَفَّرِ وَاطْنَابِ اَعَالَتِ دَرِ الْفَاظِ وَعِبَادَتِ مَغْلَقَهْ خَاطِرِ مَسْتَمِعِ اَزْ اَلْتِزَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ
 خَلَامَهْ مَانِیْ اَلْبَابِ بَارِ مِیْ مَانْدِهْ وَطَبِیْعِ قَارِیْ نِیْزِ اَزْ نَحْمَدِهْ رَیْطِ مِیَادِیْ قَصْدِ مِقْبَاطِ وَنَبْطَاوَالِ سَخْنِ نَحْمَدِ
 اَكْهْ مِیْرُونِ نِشِ اَیْدِهْ وَايْنِ مَعْنِیْ هَرِ اَیْنِهْ سَبَبِ سَامَتِ مَوْجِبِ طَالَتِ خَوَانْدِهْ وَشُنُونْدِهْ خَوَابِدِ بُوْدِ خِصُوصاً
 دِرِیْنِ پَانِ لَطَافَتِ نِشَانِ كِهْ طِبَاعِ اِبْنَايِ اَنْ بِمِزْجِ لَطِیْفِ شَدِهْ كِهْ دَاعِیْمِهْ اَوَاكْ مَعَانِیْ دِلِ اَكْهْ مَبْرُكَةِ الْفَاظِ
 جَلُوهْ كِهْ بَاشْدِ مِیْدَارِ تَحْكِیْفِ كِهْ رُجْعِنِیْ اَلْفَاظِ تَبْصِیْحِ كِتَابِ لَعْنَتِ تَفْهِيْمِ كَشْفِ مَعَالِیْ اَنْ مَحْتِیْجِ بَاشْدِ اَزْ اِیْنِ
 نَزْدِیْكِ شَدِهْ كِهْ كِتَابِیْ بِلَاغِ اَفَاسْتِ مَتْرُوكِ وَبُجُورِ كِهْ دُوْ اَهْلِ عَالَمِ اَزْ فَوَائِدِ اَنْ لِیْ بَهْرِهْ وَمُحَرَّرِ مَانْدِهْ بِنَا بِلَاغِ
 دِرِیْنِ مَقْتِ جَنَابِ اَمَارَتِ كِهْ اَزْ اَنْصَانِیْ مَعَانِیْ مَعَانِشِ جَوَامِعِ كَمَالَاتِ رَاجِعِ مَعِ سِتْ وَصَفَاتِ سَامِیْ مَعَانِشِ
 اَزْ مَطَالِعِ فُضَالِ مَعَانِیْ طَالِعِ صَاحِبِ مِیْمِیْ كِهْ بَاوِجُودِ تَقَرُّبِ حَضَرِ سُلْطَانِ **بَابُ** اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ اَنْتَادِ
 اَمِنْ اَمَانِ نَاشِرِ اَنْتَاخِرِ وَحَسَانِ اَفْتَابِ وِیْجِ خِلَافَتِ مَتَا جَادَارِیْ بَرِ حَسِنِ بَرِجِ سُلْطَنَتِ شَهْرِیَارِیْ مِیْتِ
 قَرَّةِ الْعِیْنِ اَلطِیْنِ شَهْرِیَارِ خَافِقِیْنِ پُشَاوِ اَبُو الْغَازِیْ حِزِّ الْمَلِكِ دِیْنِ سُلْطَانِ حَسِنِ دِهْ خَلْدِ اَللّٰهُ تَعَالٰی
 وَسُلْطَانِهْ مَنظُورِ نَظَرَاتِ عَاطِفَتِ كِیْمَا نَا حَبِیْبَتِ اَنْ حَضَرَتِ بُوْدَنْدِ اَمِنْ خَلْوِ مِهْمِتِ اَزْ عَجَبَارِ زَخَارِیْ
 زَا اَنْجِیْمُوهْ اَلْاَنْبِیَا اَلْاَسْمَاعُ الْغَوَامِیْ فُشَا نَدِهْ وَحَقِیْقَهْ دِلِیْ غِلِ اَبِیْتِ یَزِیْنِگِ اِیْنِ خَیْرِ وَزِیْنِیَالِ كِهْ نَادَانِ
 نَامِ اَوْدِلِ مَالِ مَرْقُومِیْ مَزْدِهْ وَمُضْمُونِ اِیْنِ كَلَامِ سَعَادَتِ فَرَجَامِ مِیْتِ خُوبِ تَرْبِیَّهْ قُدْرَتِ غَايِذِ اَنْ
 خَلْعَتِ عَفَّتِ بَقْدِهْ مَكْحَارِیْ خُوشْتَرَسْتِ دِهْ نَصَبِ الْعِیْرِ اَحْوَالِ خُودِ سَاخْتِهْ سَعَافِ مَطَالِبِ مَظْلُومَانِ اَخْلَاجِ

تأرب محرومان اوسيله اقتدائی غیره آخرت می شناسد و از تجوای این تذکره با هر که ملیت و روز و
هر گردون افسانه است افسون و نیکی بجای یاران فرصت شمار یار و خود را بتغافل موسوم میدرد و
الأمیر الأعظم ^{مجمع الفضائل المعالی} بعلو ^{مجمع} من خواست الملك للأمر نظام الدولة والدين ^{الأمیر}
شیخ احمد المشتهر بالمشیر ^{مجمع} زرقه ^{مجمع} الأختصاص ^{مجمع} بالسلم السیما فی ^{مجمع} واکمال ^{مجمع} اللمیانی ^{مجمع} کنی تکلف سهیلی است از
یعنی ^{مجمع} یمن ^{مجمع} یمن ^{مجمع} تابان ^{مجمع} و خوشبیدی ^{مجمع} از مطلع ^{مجمع} هر و وفادار نشان ^{مجمع} بدیت ^{مجمع} تو سهیلی ^{مجمع} تا کجایانی ^{مجمع} کجای ^{مجمع} لام ^{مجمع} شوی ^{مجمع} نور ^{مجمع}
بچه ^{مجمع} زنی ^{مجمع} تاب ^{مجمع} نشان ^{مجمع} ولت ^{مجمع} است ^{مجمع} و قطره ^{مجمع} بر ^{مجمع} قیام ^{مجمع} و نام ^{مجمع} و تکثیر ^{مجمع} منافع ^{مجمع} خاص ^{مجمع} عام ^{مجمع} اشارت ^{مجمع} عالی ^{مجمع} ارزانی ^{مجمع} فرموده ^{مجمع} که
این ^{مجمع} فقیه ^{مجمع} خطا ^{مجمع} است ^{مجمع} حقیر ^{مجمع} اندک ^{مجمع} بصاعت ^{مجمع} حسین ^{مجمع} بن ^{مجمع} علی ^{مجمع} الواعظ ^{مجمع} المعروف ^{مجمع} بالکفا ^{مجمع} شفی ^{مجمع} ای ^{مجمع} محمد ^{مجمع} تعالی ^{مجمع} بالطف ^{مجمع}
النجفی ^{مجمع} جرات ^{مجمع} که ^{مجمع} کتاب ^{مجمع} مذکور ^{مجمع} را ^{مجمع} لباس ^{مجمع} پوشانند ^{مجمع} و زیبارویان ^{مجمع} معانی ^{مجمع} آن ^{مجمع} که ^{مجمع} توفیق ^{مجمع} انظار ^{مجمع} مغلقه ^{مجمع} و محجب ^{مجمع}
علمیات ^{مجمع} مشکه ^{مجمع} محبوب ^{مجمع} و ستور ^{مجمع} اند ^{مجمع} بر ^{مجمع} بنا ^{مجمع} ظر ^{مجمع} عبارات ^{مجمع} و شش ^{مجمع} غفات ^{مجمع} استعارات ^{مجمع} لطیف ^{مجمع} جلوه ^{مجمع} و تخیلی ^{مجمع} که ^{مجمع} دیده ^{مجمع} به ^{مجمع} دنیا
بلی ^{مجمع} نظر ^{مجمع} حقیقی ^{مجمع} و شوق ^{مجمع} نظر ^{مجمع} تواند ^{مجمع} به ^{مجمع} حال ^{مجمع} آن ^{مجمع} ناز ^{مجمع} نینان ^{مجمع} چله ^{مجمع} بیان ^{مجمع} به ^{مجمع} گفت ^{مجمع} و دل ^{مجمع} در ^{مجمع} انار ^{مجمع} ای ^{مجمع} گفت ^{مجمع} تخمیل ^{مجمع} و تخمیل ^{مجمع} گفت
میسر ^{مجمع} شود ^{مجمع} از ^{مجمع} و مثال ^{مجمع} آن ^{مجمع} ناز ^{مجمع} و رود ^{مجمع} گان ^{مجمع} حجه ^{مجمع} و فی ^{مجمع} بر ^{مجمع} خوردن ^{مجمع} مثنوی ^{مجمع} چنین ^{مجمع} گفت ^{مجمع} مرد ^{مجمع} و خندان ^{مجمع} بن ^{مجمع} که
ای ^{مجمع} باغبان ^{مجمع} یا ^{مجمع} فاض ^{مجمع} سخن ^{مجمع} و در ^{مجمع}ین ^{مجمع} و فیه ^{مجمع} پاک ^{مجمع} مینو ^{مجمع} نشان ^{مجمع} و دخت ^{مجمع} معانی ^{مجمع} نبوی ^{مجمع} نشان ^{مجمع} و که ^{مجمع} هر ^{مجمع} که ^{مجمع} خورد ^{مجمع} و میوه
زین ^{مجمع} دخت ^{مجمع} و نشانده ^{مجمع} را ^{مجمع} گوید ^{مجمع} ای ^{مجمع} نیک ^{مجمع} بخت ^{مجمع} و در ^{مجمع}ین ^{مجمع} باغ ^{مجمع} خوش ^{مجمع} میوه ^{مجمع} ای ^{مجمع} ترست ^{مجمع} و بر ^{مجمع} بیانی ^{مجمع} از ^{مجمع} یک ^{مجمع} که ^{مجمع} تبرست ^{مجمع} و چو
از ^{مجمع} امثال ^{مجمع} امثال ^{مجمع} آن ^{مجمع} عید ^{مجمع} امثال ^{مجمع} امثال ^{مجمع} چاره ^{مجمع} نبود ^{مجمع} و نکته ^{مجمع} الحکمة ^{مجمع} یکما ^{مجمع} نیه ^{مجمع} از ^{مجمع} مطلع ^{مجمع} نور ^{مجمع} سهیلی ^{مجمع} روی ^{مجمع} می ^{مجمع} نمود
ملیت ^{مجمع} چو ^{مجمع} حکمت ^{مجمع} است ^{مجمع} معانی ^{مجمع} بقول ^{مجمع} شاه ^{مجمع} عرب ^{مجمع} و اگر ^{مجمع} نور ^{مجمع} سهیلی ^{مجمع} عیان ^{مجمع} شود ^{مجمع} چه ^{مجمع} عجیب ^{مجمع} و بعد ^{مجمع} الاستخاره
والاستخاره ^{مجمع} بدین ^{مجمع} معنی ^{مجمع} اشتغال ^{مجمع} فرت ^{مجمع} و آنچه ^{مجمع} از ^{مجمع} عالم ^{مجمع} غیب ^{مجمع} بر ^{مجمع} زبان ^{مجمع} قلم ^{مجمع} و قلم ^{مجمع} زبان ^{مجمع} جاری ^{مجمع} شد ^{مجمع} رقم ^{مجمع} ثبت ^{مجمع} یافت
و میاید ^{مجمع} است ^{مجمع} که ^{مجمع} است ^{مجمع} کتاب ^{مجمع} کلیه ^{مجمع} و دمنه ^{مجمع} بر ^{مجمع} حکمت ^{مجمع} عملی ^{مجمع} است ^{مجمع} و حکمت ^{مجمع} عملی ^{مجمع} عبارت ^{مجمع} است ^{مجمع} از ^{مجمع} دانستن ^{مجمع} مصالح
حرکات ^{مجمع} ارادی ^{مجمع} و افعال ^{مجمع} طبعی ^{مجمع} نوع ^{مجمع} انسانی ^{مجمع} بر ^{مجمع} وجه ^{مجمع} که ^{مجمع} مود ^{مجمع}ی ^{مجمع} باشد ^{مجمع} نظام ^{مجمع} احوال ^{مجمع} معاش ^{مجمع} ایشان
و مقتضی ^{مجمع} رسیدن ^{مجمع} بکمالی ^{مجمع} که ^{مجمع} متوجه ^{مجمع} آنند ^{مجمع} و این ^{مجمع} قسم ^{مجمع} از ^{مجمع} حکمت ^{مجمع} و تقسیم ^{مجمع} اولی ^{مجمع} بدو ^{مجمع} قسم ^{مجمع} تقسیم ^{مجمع} شده ^{مجمع} یکی ^{مجمع} آنکه ^{مجمع} راجع ^{مجمع} باشد
باهر ^{مجمع} نفسی ^{مجمع} علی ^{مجمع} الانفراد ^{مجمع} و دوم ^{مجمع} آنکه ^{مجمع} راجع ^{مجمع} بود ^{مجمع} با ^{مجمع} گروهی ^{مجمع} بر ^{مجمع} سبیل ^{مجمع} مشارکت ^{مجمع} اول ^{مجمع} که ^{مجمع} رجوع ^{مجمع} او ^{مجمع} با ^{مجمع} نفسی ^{مجمع} بانفرد ^{مجمع} بود
و شرکت ^{مجمع} دیگری ^{مجمع} با ^{مجمع} وی ^{مجمع} در ^{مجمع} آن ^{مجمع} باب ^{مجمع} متصور ^{مجمع} نباشد ^{مجمع} تنزیه ^{مجمع} خلاق ^{مجمع} گویند ^{مجمع} و ثانی ^{مجمع} که ^{مجمع} راجع ^{مجمع} است ^{مجمع} با ^{مجمع} جماعتی ^{مجمع} مشارکت
باز ^{مجمع} به ^{مجمع} و قسم ^{مجمع} انقسام ^{مجمع} می ^{مجمع} پذیرد ^{مجمع} و یکی ^{مجمع} آنکه ^{مجمع} مشارکت ^{مجمع} در ^{مجمع} منزل ^{مجمع} خانه ^{مجمع} باشد ^{مجمع} و آن ^{مجمع} اند ^{مجمع} بر ^{مجمع} منازل ^{مجمع} خوانند ^{مجمع} و دیگر ^{مجمع} آنکه ^{مجمع} مشارکت
در ^{مجمع} شهر ^{مجمع} و ولایت ^{مجمع} بلکه ^{مجمع} در ^{مجمع} اقلیه ^{مجمع} و مملکت ^{مجمع} بود ^{مجمع} و آن ^{مجمع} را ^{مجمع} سیاست ^{مجمع} بدین ^{مجمع} گویند ^{مجمع} و کتاب ^{مجمع} مذکور ^{مجمع} شامل ^{مجمع} است ^{مجمع} از

اقسام ثلاثه كوره بر بعضی فوائد از نو عین آخرین و آنچه تعلق بهند بر حقائق دارد و روی مذکور است
مگر بر سبیل استظهار و تمسیر هر چند ایراد برخی از مکارم اخلاق اجمالاً و اما نخواستیم که بغیر کلی باوضاحت کتب
راه یابد لاجرم متعرض یادنی ابواب شده بر همان منوال که حکیم هندی را کرده التماس نمودیم و دو باب
اول از کتاب کلید و دمنده که در آن زیاده فائده تصور نمود و در اصل کتاب غزل نهشت ملاحظه کرده چهارده باب
باقی را عبارت روشن آسان مثبت مافیتهم و حکایات را بطریق سوال جواب از رای و تجربی بدستوری که
در اصل مذکور بود بقید کتابت در آوریم و قبل از ایراد ابواب افتتاح بحکایتی که منشأ سخنان همان تواند بود
لوازیم و نسیتم بعد از آنکه صرف در عبارت کتاب مذکور بحسب اخلاق الفاظ است اگر و تالیف این بر سر این بیان
شماره انشای خیرسلان مؤنیاج ابراع نشیان ^{نویسند} بقصوب منزل معطوف باشد عذر و خواهی ^{بناست}
منکه این بر معانی گفته ام و آنچه گفتندم بگو آن گفته ام و دیگر آنکه از نشانی حکایات از اینها کلمات
بیاورد بعضی آیات احادیث ضروری الذکر و آثار و امثال مشهوره اقدما بر نموده متعرض غنایات بیات عربی
نمیگردد و خرید و سخن ابجواهر اشعار فارسی که چون ترکیب بر گویو بصفت ترصیح دارد زیور می بندد و دشمنی
سخننار اید ستور خردمند و نظم و شعر باید داد پیونده که گاهی طبع زین را هم یابد و زبانی زان دیگر هم کام یابد
و در محل اثبات ابواب هر جا که ایراد حکایتی و انشای مثلی مناسب خواهد بود و بنا بر آن ملاحظه کنی در شکل
نیز به بندگی را به باقی اقسام عبارت بر سبیل صرف اقام خواهد یافت و این فقیر اگر چه در کتاب این تالیف خود
را بدست تمام ملامت می بیند اما بنابر آن نیاز نکرده اما موردی در رد دیوان اعتذار و موقف عرض ^{نشان}
فصاحت شعاری فصاحت بلاغت و تالیف میانه و دو مقاله لازم التمهید بدین صنف فخر استمند مقوله
و اصح التمهید من انصف فخر شرف فر و میخواند نظرم دیده انصاف چو نیاید در شمر در چه
که مینا بود و من خجسته از عمل خام خویش و تو بلامت کتم سینه ریش و در روشن مره آزادگان
نیست ر و اطمنه بر افتادگان و چشم نه زمین بود از عیب پاک و بی هنر عیب کند زان چه باک
و عین ایضا عن کل عیب کلینه و فضا الله بما یحب و یرضی و تم آوانا و آمانا و آجانا با نخی
و خوشی و این چرا که مسلمی شده بانوار استیلا چارده باب است بدین وجه که مفصص میگرد و باب
اول در اجتناب نمودن از اتباع قول ساعی و غلام یاب و دم در سزایافتن بدکاران شامت عاقبت و نشان
باب سوم در موافقت و در میان فوائد معاشرت ایشان باب چهارم در بیان ملاحظه کردن در جوان

۱۲۰۰
 ۱۲۰۱
 ۱۲۰۲
 ۱۲۰۳
 ۱۲۰۴
 ۱۲۰۵
 ۱۲۰۶
 ۱۲۰۷
 ۱۲۰۸
 ۱۲۰۹
 ۱۲۱۰
 ۱۲۱۱
 ۱۲۱۲
 ۱۲۱۳
 ۱۲۱۴
 ۱۲۱۵
 ۱۲۱۶
 ۱۲۱۷
 ۱۲۱۸
 ۱۲۱۹
 ۱۲۲۰
 ۱۲۲۱
 ۱۲۲۲
 ۱۲۲۳
 ۱۲۲۴
 ۱۲۲۵
 ۱۲۲۶
 ۱۲۲۷
 ۱۲۲۸
 ۱۲۲۹
 ۱۲۳۰
 ۱۲۳۱
 ۱۲۳۲
 ۱۲۳۳
 ۱۲۳۴
 ۱۲۳۵
 ۱۲۳۶
 ۱۲۳۷
 ۱۲۳۸
 ۱۲۳۹
 ۱۲۴۰
 ۱۲۴۱
 ۱۲۴۲
 ۱۲۴۳
 ۱۲۴۴
 ۱۲۴۵
 ۱۲۴۶
 ۱۲۴۷
 ۱۲۴۸
 ۱۲۴۹
 ۱۲۵۰
 ۱۲۵۱
 ۱۲۵۲
 ۱۲۵۳
 ۱۲۵۴
 ۱۲۵۵
 ۱۲۵۶
 ۱۲۵۷
 ۱۲۵۸
 ۱۲۵۹
 ۱۲۶۰
 ۱۲۶۱
 ۱۲۶۲
 ۱۲۶۳
 ۱۲۶۴
 ۱۲۶۵
 ۱۲۶۶
 ۱۲۶۷
 ۱۲۶۸
 ۱۲۶۹
 ۱۲۷۰
 ۱۲۷۱
 ۱۲۷۲
 ۱۲۷۳
 ۱۲۷۴
 ۱۲۷۵
 ۱۲۷۶
 ۱۲۷۷
 ۱۲۷۸
 ۱۲۷۹
 ۱۲۸۰
 ۱۲۸۱
 ۱۲۸۲
 ۱۲۸۳
 ۱۲۸۴
 ۱۲۸۵
 ۱۲۸۶
 ۱۲۸۷
 ۱۲۸۸
 ۱۲۸۹
 ۱۲۹۰
 ۱۲۹۱
 ۱۲۹۲
 ۱۲۹۳
 ۱۲۹۴
 ۱۲۹۵
 ۱۲۹۶
 ۱۲۹۷
 ۱۲۹۸
 ۱۲۹۹
 ۱۳۰۰

دشمنان و امینان بودن از کرد و حیله ایشان بآب نهم در حضرت غافل شدن از دست دادن مطلوب احوال
وزیرین زمان بآب ششم در آفت تعجب و غرور شتاب و یکی دیگر بآب هفتم در خرم و تدبیر و جلیل خلاص
یافتن از بلای اعدا و دیگر ایشان بآب هشتم در اخراج کردن از آریاب حقد و حسد و اعتماد نکردن بر خلق ایشان
بآب نهم در فضیلت حق که ملوک بهترین صفات است بآب دهم در بیان جزای اعمال بطریق مکار
بآب یازدهم در حضرت غافل شدن و طلبیدن و از کار خود باز ماندن بآب سوزدهم در فضیلت حلم و وقار
و سکنت و بیعت خصوصاً پادشاهان را بآب سیزدهم در بیان اجتناب نمودن ملوک از اقوال
اهل غدر و خیانت بآب چهاردهم در عدم التفات بآب پانزدهم در بنای کار با بر قضا و قدر نهادن
بعد از هر سه باب در حکایتی که منشأ سخنان همان خواهد بود شروع میشود و التوفیق من الله العالی
حکایت جوهریان رسته باز ارمغانی و صرافان را از العیار سخندان و چهره کشایان غرائب حکایات
و مصوحت آرایان عجائب و ایات عنوان خواهد اخبار را برین گونه از پیش داده اند و در اینجا صحائف
اسرار را بدین نظم توضیح و تزیین نموده که در قدیم الایام باقصای مالک چین پادشاهی بود که نصیحت و
وکامکاری او در اطراف و جوانب عالم سائر بود که عظمت شهر یاری او چون نیر اعظم در نصف النهار ظاهر
نابداً ارجاع اطاعت او در گوش جان کشیده و پادشاهان فیج مقهرا غاشیه متشال و بردوش دل گرفته بآب
فریدون حشمتی جمشید جاهی و سکندر شوکتی دارا پاهی و زوعدش چون رخ جوان مهوش و یکجا جمیع
آب آتش بر جاشیه بساط دولت و زعفران پیش پیوسته امرای عالمگیر و وزیرای صائب بیکر خندنگاری همی
جان بسته و در پای تخت آسمان پایش همواره فضیلهای بزرگوار و حکمای نصیحت شعار بر کرسی هوادار
نشسته و خزانه بانواع جوان و اعنای نقود مشحون و لشکر جراز نادر از حد حساب شمار بیرون شجاعی با سخاو
قرین و سلطنتی سیاست بهمنشین شهنوی داغ نیناصیه سرکشان و تیغ زن تارک لشکر کشان و معتمدش
قاهر خو خوارگان و حمزش چاره بیچارگان و آن پادشاه راهایون فال گفتمدی که بعد شالمش
فال عایاها یون بود و بلطف کالمش حال عجزه و درویشان بفرخت و رفایت مقرون و قهرست که
اگر شهنش عدل بضبط احوال عمریت بهتاهم نه نماید و زرقته بدست یاری تمام روزگار خاص علم برآورد
و اگر بر تو شمع انصاف کلبه تاریک مردندان برار و شنائی نه بخش ظلمات ظلم اطراف و جوانب مملکت را
چون دل ستمگران تیره دارد و شهنوی شهنشاه را خونی از داد اوست و پناه خدا امین باد اوست و پناه از

مرغلان چمن خزیده و شاخ بدور و حیزدگان بسورخ و هایون فال نجسته ای گفت که چنین هوای گرم
حرکت کردن از حکمت نیست و نیز بسایه خزانها بردن افح حرارت نی از شدت گرما که خاک چون کوبه
آهنگران نافه و مرکز زمین چون محیط اشیر معان آتش شده چه نوع تدبیری می سازی که زانی و سالیه بر سالیه
و چون غنای خوشید میل باشیانه مغرب نماید و نیز مستقر عزت نزول نماید نجسته ای زبان شنایکشد
و گفت بیت کای آفتاب کشور وای سایه خدای به میمون ترست مبر تو سایه های بنده گان اگر طفل لوا
به آتشی سلطانی التجار اندازد شعله شعله جهان سوز آفتاب کی نیست فخر از تاب آفتاب حوادث
چه غم خوریم چون سایبان لطف تو باشد پناه ما لیکن نبات عالی صفات السلطان ظل الله که خلقی
در سایه دولت او آسوده اند از حرارت هوا که انواع رنج و همد آید بر آن مترتب است احراز فرمودن عسین
صواب می نماید سلامت هر آنکه فاق سلامت نیست به من رین نزدیکی کوی می نمیم چون بهمت
جوانمردان عالی و چون پایه تربت صاحبان بلند بماند فرصتی پیش ازین آنجا رسیده ام از سرتاپا
حکله سبز پوشیده بود و بهر آن چشمه نوش دل صافی و خوشنود و ریاضین از بارش چون انجم فلک تابان
و جداول چشمه سازین چون جوهای رفته عنوان خوشان صلاح در نهت که عنان عزت بدان طرف منقطع گردد
تلاسمتی چون سبز و سایه سبز خوش برکتیم و زبانی چون یاسمن بکلب آب کنایه چمن تازه و خرم شوم فرد
بلرب جوی نشین گذریم چمن و این اشارت جهان گذران با ابرس و هایون فال بقول نجسته ای وای
بلان صوب نهاد و در اندک زمانی قطع مسافت کرده بغبار هم میمند شش شکوه امن که چون آستین ابل
اقبال بوسگاه سعادت مندان ساخت کوی بد فرقی بهت لراوج سپر گذارنده و سرتیغ سبز فام بسپرزنگار آفتاب
رسانیده یا چون شخی که با صفت اقبال و نازد پای ثبات دامن تکلیف کشیده باشد و از چشمه های گریان
سبل بر شک و نش بداران سیده شاه بهالای کوه برآمده چون از امن در کمزده به جانب طوفی می نمود ناگاه
فضائی پدید آمد چون میدان آمل غایت وسعت و عرصه پیداشد چون ساحت امید و زیارت فضایت از بهر
نمودار گشای آسمان و آب هوا متبادر و مرغلان جنان در صحن و غنچه از حوالی گل چون لعل قریب خویان
و سبل تریاله خود روی چون خط فالیه نیز شک لبان خوش آمده بهی طبری نیم طلسم گلگون پوشیده و سورا
بغلطاق حریفش در کشیده بان نسیم مشکبار سرار رواج گار ایها سوی جهان نقش میکرد و آواز لفظی
حکایت نگ و بوی گل نسیم ساکنان سیراچه عالم بالا سیر می نمودی لطیف و لکث آب و والی به مبارک

بحکم نظافت و لطافت که لازم از این است شرف الهام الهی که گفته و آویخته است ^{بالتجربه} بیان
آن میکنند و یافته اند و بغیر عنایت پادشاهی فرمان آن ^{تجربه} نمی بیند ^{بالتجربه} آنرا که امتثال
بر میان جان بسته ایشان را پادشاهی است که او را عیوب خود بخند بجهت ازینها بزرگترست و مجموع ایشان
بشکوه و مهابت او هر بر خط متابعت نهاده اند و او بر تخت مرتفع که از موم تنبیه یافته قرار گرفته است و وزیر
و حاجب و دربان پاسبان و چاقوش و نائب بر کار کرده گیاست ملازمان او جدی است که هر یک برای خود
از موم خانه های مسدود بسازند بر وجهی که منسلخ از این جمع تفاوتی نباشد و مهندسان کل را برای پیکار
و مسطرد و دیگر ادوات مثل آن میسازند و چون خانه با تمام سد بحکم سلطان از آن منزل بیرون آیند
و امیر محل نیز این حال را نشان محمدی فرستند که لطافت خود را بکثافت تبدیل نکنند و ذیل طهارت خود را
ملوث نگذارند ^{بالتجربه} نیاید ایند بنابر وفای عهد جز بر شاخ گل خوشبوی و شکوفه یا گره نشینند تا آنجا از آن برگها
لطیف تناول کرده باشند باندک وقتی در درون ایشان بشکل لعاب تازه خوش مزه جمع شود و شترتی بیرون
آید که در دار و خانه حکمت صفت فیه شفاء للناس ایشان درست باشد و چون بخانه معاودت نمایند
و ربانان ایشان را ببینند اگر بر همان عهد خود اند یعنی از آنچه حکم طهارت نداشته باشد احترام نموده اند اجازت
که بچرخ مسدود خانه موسس خود در آیند و اگر عیال و ابا و اجداد از مضمون این بیت که بلیت دست و فادکر
محمد کن به تانوشی عهد شکن جرم کن و تجاوزه نموده باشند و از ایشان آنکه که موجب نفرت و کراهت باشد
دریابندنی بحال ایشان ادویم کنند و اگر دربانان تغافل و رزیده ایشان اراعه دهند و پادشاه را آنکه
کریه ستشام نمایند بذات خود متفحص این حال شده آن بنویسند بخت گزیده روزگار را بپاشگاه حاضر گردانند
و اول بقتل دربانان فرمان دهد و بعد از آن بنویسی ادب بکشد تا دیگری از جنس ایشان این حرکت نکند
و اگر فعلا بیکانه از زنبور خانه دیگر خواهد که بمنزل ایشان آید دربانان او را منع کنند و اگر تمتع نشود بقتل
رسانند و در اخبار آمده است که همیشه جهاندار آئین ربانان و پاسبانان و عین حجاب و ثواب و ترتیب تخت
مسند از ایشان فکر گرفت و بمروزرمان بمرتبه کمال رسیدهایون فال چون این سخن بشنید طبع لطیفش را میلی
بمشاهده اساس ایشان پدید آید و جاست پاسبان دخت آید زانی تفرج و گاه و بگاه و دستوار آید و شد
و قانون ملازمت خدمت ایشان که جمعی دید فرمان آتی را میان بسته و سلیمان را بر مرکب هوا نشسته
غذای پاک بجای بایکزه خنجر نموده بچیک اباسو و زیان گیری کار نه و هیچ کدام نسبت این ای جنس خود در مقام

ایند و آزار نه بدیت خوشبختی از آن کوتاه دست و بزرگان خرد و بلند ان پست و گفت ای غیبت
عجب که با وجود نشای بخت که در زندان ایشان هر که دست در پی آزار یکدیگر نیستند و با آنکه شش در اندر
ندهند و با وجودیکه هدایت و هدایت ایشان تعبیه است لطف و ولایت نمایند و در میان آدمیان بخلاف
این مشاهده میکنم که جمعی از ایشان بنی نوع خود را ضرر رسانند و خواهند که بنیای بقای همچون خودی را
بر اندازند بدیت و دورنگر که بر سر نامومی پذیرد دست آدمی از آدمی دور گرفت این جانوران که شامی بینید
بر یک طبیعت آفریده شده اند و آدمیان بطبع مختلف مخلوق گشته اند و بسبب آنکه در ترکیب ایشان روح
و جسم و کشف لطیف نور و ظلمت بهم بر آمیخته اند و نقد ملک ملکوت و حاصل علوی و سفلی و غالب ایشان بخفته
لاجرم هر یکی را مشربی جدا گانه و ندیدی علمه پیدا شد قد علم کل آناس مشرب هم از عقول بلکه ایشان را بهره داده اند
و هم از نفوس شیاطین قسمتی بدیشان فرستاده تا هر کدام که دست موفقت در دامن محفل نهند بقسمت
بدیجات و نقد که شتابانی آدمی ترقی نمایند و هر کدام که متابعت بخط فرمان نفس نهند از غایت رزالت
بدیجات بل هم افضل طریقاً محسوس نهند و چه زیبا گفته است فرد بهره از ملک هست و نصیبی
از دیو و ترک و دیوی کن بگذر نصیبت ملک و اکثر مردمان بواسطه پیروی نفس جفاجوی مظهر اخلاق
و میم چون حرص از حسد و حقد و ظلم و عجب و ریا و عیث و غیبت و تهمت بهتان مانند آن واقع
شده اند مشنوی بخیردی چند ز خود بخیر و عیب پسندند و غم نهند و دوشوند و بار غمی رسیده باد شوندار
بچار غمی رسیده شاه فرمود که بدین نوع که تو بیان کردی حقیقت حال نفس بیستان باز نمودی مناجای
آدمیان در آنست که هر یک از ایشان پای عزالت را من فراغت کشند و در صحبت دیگران بر خود بسته
تبرکبه نفس خویش مشغول گردند باشد که از ورطه خوفا و ایالات که نشای آن اخلاق ناپسندیده است محلا
روی نماید عزین میان که بتوان به کناری گیرند و من شنیده بودم که حضور در وحدت است و غایت
عزالت محرام و زلفین شد که صحبت اغلب مردمان از زیر افعی زیان کار ترست و مخالطت با ایشان از
مخاطره جان دادن شوار تر و آنکه بعضی از حکماء تمای متادوی در گنج غای یا ناک چاهی روزگار گذرانند
نظر ایشان برین معنی بوده مشنوی قهر چه بگزید هر کو عاقل است و زان که در خلوت صفایای است
ظلمت چه بکه ظلمتهای خلق و میگردد عاقل از غوغای خلق و بلکه در ایشان کامل صافی دل از خود خلوت
سازند و با وجود اینحال کی با دیگری پردازند و خلوتی خود هم که دور رخ اگر چون گریاده خاکلن بر سر نهاده

گردد من و محبتی غرض خود که آنچه بزرگان که نام نشان حضرت پادشاه جهان پندارند که شایسته حق
و محض ثواب است چه محبت سبب بر آن گزینی خاطر و عزت موجب جمعیت ملحق و غایت است چنانچه فرموده اند
رباعی ادانی که شب روز و جمیع بود به آن گوشه نشینی که جمیع نروود و در غیبه دل نازک گل باشد جمیع و چون
در آن مجلس بر آنده شود و اما بعضی از بزرگان این آریات یقین از شرط صلاح حال مصاحب و قریب محبت بر
خلوت تفضیل داده اند و گفته اند که محبت با منشیان نیکو بود و وحدت است و وقتیکه رفیق شفیق یافت نشود
و وحدت بر این محبت است خلوت از غیاب یاریدنی زیاده پوشتن بهی از آنی بهار و قی نفس الامر محبت سبب
اکتساب فضائل و فواید است و رابطه اجتماع در سلک اعلای افاضل و فرد دست طلب دامن محبت کسل
تنها منشیان که بهی و یوانگی است و از فحش و ای حدیث که از نبایسته فی الاسلام چنان مفهوم می شود
که فوائد محبت از منافع عزت بیشتر باشد و آدمی را خود طرح خلوت انداختن و مصاحبت بنمای جنس خیرین
چگونه میسر شود که قهرمان قدرت قاهره آبی جماعت او میان را غرضه احتیاج ساخته و هر یک از ایشان را
محتاج دیگری گردانیده بود و بسطه آنکه ایشان در آنی طبع واقع شده اند یعنی طالب اجتماع اند که کس نمی نیست
و تر از آن تمدن یاری و او را معاونت نمودن این نوع باشد و یکدیگر را به بقای شخصی نوعی این طایفه و جمعا
صحت نبندد که اگر مثلاً یکی را خود و ترتیب غذا و لباس و سکن بستی شود و الا اذوات تجاری و صدای که جز
بدان تهیه آلات شروع و ایجاد و آنچه بر آن میسر است میسر نگردد و بدست بایستی آورز و بقای اولی غذا بدین مدت
و فائز و بی بعد از تهیه این اسباب اگر چه اوقات بیک شغل صرف نمودی بهیاختن و بیروختن بعضی از آن قادر
نبودی کفایت که مجموع آن اشتغال می باید کرد پس ضرورت شد که جمعی را تعاون یکدیگر کرده بهی بهی پادار قدر
کفایت خود قیام نمایند و آنچه زیاده باشد دیگری که محتاج است بهیروقتی که آن مقدار عمل خود اجرت بگیرند
تا مهمات مجموع بسبب آن جمیع تنظیم پذیرد و از این مقدمات معلوم شد که میان محتاج بمعاونت یکدیگر اند
و معاونت بی اجتماع محالست پس تنها نشستن مجموع از قبیل محاللات باشد و گویا سرانجامه و حشر اشارت
بدین حال نیز هست بدیت بگیرد و این معنی و کاری سازد که هیچ کار میسر نشد بهی نامی پادشاه فرمود که چه وزیر بزرگان
کرد خلاصه حکمت و تفاوتش است لیکن خلط چنان میسر که بعد از آنکه نشان محتاج اند با اجتماع بهیروقتی
مشاور ایشان مقتضی نفع خواهد بود برای آنکه بعضی از بعضی قوی تر باشند بحسب جبهه و زور ایشان زیاده بود
و برخی دیگر مال و جاه و دگر آن قانون باشند و در بطاعت و دگر حرم و شره غالب باشند آنکه بزور و زور دیگران پیش باشند

و اعین تغلب و تمیز نهادن ایشان بر غیر و بر سران تغلب چنان که اغلب می دانند و قریب نیست
کشد و در بعضی طبع آن پذیرد که اکثر اصالت مردم بجزه تصرف نکرده و این صورت را موجب تسلیم باشد
و نزاع در آخر فساد کشد و بیت نزاع آنچنان آشتی بر فرود و اگر از تاب آن هر چه باشد بسوزد و وزیر گفت ای
شهنشاه حکمت پناه چیست دفع این نزاع تدبیری مقرر شده است که هر یک از شما خود قانع ساخته و دست برداری او را
از تصرف در حقوق دیگران کوتاه میگردانند و آن تدبیر سیاست است که امتداد بر آن بر قانون عدالت است که عبارت از
ملاحظه وسط باشد یعنی هر که در راه فضیلت که حکم الامور و وسطها استمال طرف بر زائل ظاهرست چنانچه گفته اند
مطمئن میاید طرفین از صفات چندانی به تفاوت است که از آفتاب تا به سماه پس اختیار و سطر است در جمیع امور
بدان دلیل که خیر الامور و وسطها و پادشاه فرمود که آن اوساط را که سبب شناخت آن وی اشیاء باعتبار عدل صورت بند
از کجا معلوم توان کرد و وزیر گفت نفیس گفته اند آن شخصی که کامل عمل است متوجه ترین عند الله که فرستاده حضرت
عزت است بخلق و حکما و ائمه و علمای دین و رسول نبی گویند و هر کینه و افسار و نوای او
مشعلق بمصالح معاش معا و اوسیان خواهد بود و چون آن منجمی که واضع قوانین شریعت است عزیمت دارد
آخرت فرماید جهت نظام قواعد دین تین می از سیاستی ضابطه چاره خواهد بود چه بیشتر خلایق از مصالح خود
غافل اند و متابعت طبع و نفس است ایشان غالب است پس با ضرورت میان ایشان موجود حاکمی قاهر لازم
باشد که قواعد امر و نبی بفرمان که عبارت از شریعت است محافظت نموده قانون سیاست مرعی دارد و قاعده فرقی
ملت با فرمودت سرفراز گردد و هم لباس ملک بطراز اعرادین مطرز باشد که الملک الدین تواند ملت
تزد و خردشاهی و پیغمبری چون و نگین اند و یک انگشتری با و در زمین معنی گفته اند بیت هم شرع ملک سبندی
دارد هم ملک شرع چندی دارد و همایون فال فرمود که حال بن حاکم قاهر که بعد از پیغمبر وجود او در میان مردم
ضرورت است چه نوع می باید و صفت او در ضبط امور ملک ملت چگونه می شاید و محبت را می گفت این حاکم باید که
دانا بود بقواعد سیاست و قانق عدالت که اگر چنین باشد ملک رشد در و ال است و دولت شرف و تعالی
بیت مملکت از عدل شود و باید از کار توازن عدل توگیرد و قراره و دیگر باید که تربیت ارکان دولت شناسند
و دانند که کدام طایفه را تقویت باید کرد و بایشان محالست برزید و کدام گروه را مغلوب باید ساخت از مخا
ایشان بجناب خود چه از ملازمان و غیره سلطنت اندک جمعی باشند که خاصه که نیکوخواهی سلطان بر میان اهل
بندند و در نیک نامی و نیانجات عجبای پادشاهی نمایند بلکه اغلب ایشان بی درمنافع خود یا فحکار و از خود

از خود طریق ملازمت برمی دارند بیست و هفت سال که تو عمری می شوند و بعد از آن که تو بگریزی شوند و چون
مدار علم ایشان بر طبع است ممکن که یکدیگر شخصی که از غمده آن بیرون نیامند در دل گیرند و بر جوی گیر که غم از ایشان
از ملازمت سلطان نیامده از وظائف این جمیع باشد و سپند چون عقد و حدود دل ایشان پدید آید انواع
خیلها با یکدیگر صورتی غیر واقع بعضی رسانند و اگر پادشاه از حمله احتیاط عاری باشد و سخن را باب غرض
بسمع قبول صغایر نماید و تحقیق و تفحص حالات التفات نفرماید انواع ضرر و خلل از آن تولد کند و منافق و فساد
و افساد بران مترتب گردد و مشغولی بکن گوش بر قول صاحب غرض که پیرینه از کینه دارد و مرض بهم بریزد و در
عالمی پیریشان کند عالمی روی و آبا چون پادشاه بیدار دل بشوند بخواهند سید و خود تحقیق کلیات و
جزئیات نموده قروغ راستی را از تیرگی دروغ امتیاز کنند و دنیا اساس لطنت و از خلل همین باشد
و هم در آخرت بدولت نجات و نجات برسد مشغولی بر کردین خاشی و از کرد و خانه فردای خود
آباد کرده دادگری شرط جان داری است و دولت باقی نماند از است و تو هر پادشاه آگاه که مدار کار خود بر
حکمت بناده مواظبت حکما را دستور العمل سازد و هم ملکش آبادان باشد و هم عیش و خوشی و شادان چنانچه
رای اعظم و بشیلمندی که اساس سلطنت خود بر قواعد سخنان حکیم بیداری بر زمین نهاده بود و از تحقیق و بر
شایان را بکار آید می نمود و با جرم مدتی بگذرانی روزگار گذرانید و چون از منزل فانی بگریز باقی نقل فرمود هنوز
تا من بگو و ذکر جمیل او بر صفی روزگار باقی است و هر چه فکر میکنم از هر چه در جهانست و نام نکوست حاصل ایام
آدمی و همایون فال چون کرد بشیلم و بیداری شنید و تا من غنچه تازه که گام از هر چه در دنیاست و بشیلم صبا بتبسم لب
نازک کشاید و چمن فرخ و نشاط شگفته و خندان گردید و فرمود که ای خجسته رای مدت مدید است که سودا
قصه این ای و بر زمین رسوید ای دل من ممکن است و خیال مقالات ایشان در خلوتخانه خصمیر جال
ع عمر نیست که سودای سبزلرف تو دارم و چند آنکه رسم تفحص بجاء آوردم و کیفیت احوال ایشان
از هر کس استفسار نمودم حصه ازین قصه بدست نیامد و حرفی از دفتر اخبار ایشان معلوم نشد و فردا بپای
نشانی ازان لستان ندیدم و یاس خبر ندارم با او نشان از در و تن پیوسته گوش همش کشاده بودم تا نام
ایشان از زبان که شماع افتد و همواره دیدم بر شاعر نظار و شاعر تمام جمال این حال ز کجاری نماید فرد
گوش آواز دارم شریه زان لب کجاست دیده بر راهت یارب پر تو دیدار کو و چون دستم که وزیر از حال
ایشان باخبرست واتب شکر آملی بجای آورم و بگویم بیست و آخر و بکار ز خوشی شدن رسیده و اینجا از خدای

خواستند بود همین بخشیدند امیدوارم که چند روز دیگر از بخنان ای و برین بهره مند گردانی تر او گفتن
 این بخنان غلّه اداى حقوق نعمت حاصل کرد و از باب سبب اشتاع آن مواظب انواع فوائد بر رعیت
 واصل و بخنیکه بواسطه گفتن آن شکر نعمت نمودی گوید و به برکت شنیدنش فائده تمام بخاص و عام
 رسید بغایت مبارک خواهد بود قطعه زبان خردمند روشن و آن کلید در گنج حکمت بود و در
 گنج بکشا و تقدیری بیار که او را عیار نصیحت بود و نصیحت بر آن چه گوید بلوک که درونی صلاح رعیت بود

آغاز داستان امی و سلیم و پیدای پسرین

وزیر روشن ضمیر است تدبیر زبان بیان برشاده و در اداى سخن از فصاحت بداد و گفت فرو
 ای مبارک پی شهنشاهی که حاصل میکنند اختران آسمان اطلعت نیک اختری به من از طوطیان
 شکرستان سخنوری و لبلاان خوش الحان بوستان هنر و روی شنیده ام که در یکی از مضحکات سواد دهند
 که خال چهره ممالک ست پادشاهی بود و بیدار بخت فیروز و وزیر برای جهان رای رعیت نواز ظالم سوز
 تخت شاهی بنویز عدل نامتناهی احوال یافته و سریر شهنشاهی بنیت و امر و نواهی او آرایش گرفته
 رنگ ظلم و بیدار از صفحہ جهان دوده و چهره عدالت آینه احسان کافه جهانیان منوده بیت بنو عدل
 اطراف جهان را گردنورانی بلی از عدل و شون گرد آیین جهانیانی و این پادشاه را رای دیشلم گفتند
 و بلغت ایشان معنی این کلمه پادشاه بزرگ باشد از غایت بزرگی حلقه کند بهت جزو کنه که قصر سپهر
 نیفکنی و از روی ستغنا نظر جز بمعالی امور و عظام مسمات نکردی و نه هر قلاده قیل دمان در شک او
 بودی و عدد مردان کاری و دیران کارزاری در خیز حساب نیامدی خزان موفور داشت و ممالک محمود
 ع آنچه شایان همه از تو نهاداری و با این همه عظمت بغور کار رعیت رسیدی و بنحو قضیه هر یک از داخوا
 رسیدی بیت دست رعایت رعیت مدار و کار رعیت بر رعایت سپاره و چون اطراف مملکت خود را
 سیاست مضبوط ساخته بود و وساحت ولایت را از بدعیان ملک پرور ساخته پیوسته بفرغت خاطر بر
 عیش و آسایش و کام دل از روزگار مساعد برداشتی و در مجلس همواره فدای حکمت شعار و حکمای
 دثار حاضر بودند و محفل ابله ایف کلمات و تعریف مکارم صفات بیارستندی روزی میرسد غش نشسته

و خوشی پادشاهان به بیارسته بیت باین ^{از} گنجی ساز کرده و در شادی راحت بزرگوار و بجزاز التماس
بنفحات منظر بان و نشان سرای خوش و تمایل استماع و دهان حکمت و هوش افزا نمود و پس از تماشای خرسره
باهر و بیان هر چه حسین غنیمت مشاهده جلوات کلام نصیحت انجام فرمود و از حکما و ذوالفائز و کمال حسن او رضا
و احسان اخلاق و تنفسا کرده گوش هوش را بجا بر سخنان ایشان که نمودار و در شاهوار بود و نیت بخشید
و سخن در راست و تعلق بگوش شده ارد و پس هر یک از ایشان صفاتی از صفات حمیده و خصلتی از خصال
پسندیده را تعریف میکردند تا جواد کلام در میدان جود و کرم بچنان آید که حکما بر آن متفق شدند که جود
و خیر صفات و اکمل اخلاق است و لهذا از معال اول نقل کرده اند که فاضلترین صفاتی از صفات الهی
است که آنرا جواد گویند و جود او در جمله و جودات سران کرده و کرم او کل مخلوقات را فرا رسیده و صاحب بود
کبری صلووات الله علیه فرموده که جود نهالی است در چمن جنت رسته و بر کنار جو بار کوفت نشو و نمایافت که در شجر
شجره فی الجنة منظم بایه توفیق کرم کردن است و گنج یقین ترک درم کردن است و گنج روان
را که تو بیست نشان نیست بجز آنکه به بخشی روان و برای را بعد از وقوف برین مسئله عرق کرم
طبعی در حرکت آید و بفرموده و یاد گنج که نمایه بر کشاوند و سلامی کرم بر خاص علم در داد و نگیرد شهر را
بنصبیب تلم خرسند گردانیدند و خرد و بزرگ را بطایای عمیم از انجلی جنس مستغنی ساختند و بیت
از ابرکش شد روان قطره باران جود و شست خط احتیاج از ورق روزگار و همه روز چون
آفتاب تابان بزر بخشی و چون دولت تازه بکندانی مشغول بود و اوقتی که سیم رخ زرین جناح آفتاب
عزم آشیانه منزه کرد و در غاب شب سیاه چهره بال ظمت بر اطراف عالم گسترده و نظم روز جود پرده پرده پوشید
راز و راز برون داد شب پرده ساز صوفی خورشید بجلوت نشست و کرد فلک سجده پروین
بدست و پادشاه سرفراغت بیا لیل آسایش نهاد و خیل خواب بر پیشگاه عرصه دماغ مستولی شد نقشند
خیال چنان بوی نمود که میری نورانی سیما آثار صلاح و جمیل و پدید او علامت کرامت و ناصیه او موی
بیادی و بر برای سلام کردی و گفتی امروز گنجی در راه خدا نفقه کردی و بلخی که نمایه از برای جنای حضرت
خداوند صدقه دادی علی بصباح پای عیبت مرکاب دولت کن و بجانب شرقی و السلطنة توجه نمای
که گنجی شایگان و خزانه را گان حواله است بیافتن چنان گنجینه پای بهایات برفق فرقدان خودی نهاد
و نمر مغارت ز فروزه سپهر برین ای گز اندرای جود اهر بشارت بشند از حوائد آمد و بخارا ر گنج

و خود پیر سخن سنج منبسط شده مشروطات بجای آورد و قاعده عبادتی که شست تمهید آن قیام خود را
که گنجور قدرت در خزانه افق بکشد و دوست نهانشان آفتاب ^{بکشد و روشن کند} هر کواکب از مخزن فلک بزیروا من شعاع
کشید طبیعت بامدادان که صبح سیم اندوه از گنج قفلی کشید و شاه بفرموده اکبر اموار بلاد و قمار ازین
زیر و لگام مرصع بگوهر پیاستند و بفال فرخ و طالع سپید خواشده روی بصوب مشرق نهاد و فرمود و لیت
اقبال باوی رکاب اندر رکاب به نصرت و تائید اباوی عنان اندر عنان به چون از حد و ابادانی بجز صمد
صحرا بیرون آمد از هر طرف نظری می افکند و از مقصود خبری می جست در شنای این حال نظرش را گویی فغان
چون همت کرد میان مهاجیل سبلند و چون دولت پادشاهان عادل پانی بر جا و در دهن آن کوه غاری تار
نمودا شد رموی روشن دل برد آن غار نشسته و مانند یار غار رحمت اغیار و ارسته طبیعت به خبر و خبر از
هر چه هست به سوخته و ساخته بیا که هست به چون نظر پادشاه بران عارف گاه افتاد و لاش حجت او مال و
خاطرش بجالست و متعلق شد پیر از صفه ضمیر نیز نقش مراد شاه بر خوانه زبان نیاز کشود طبیعت کای ترا
سلطنت عالم جان داده خدای به مثل تست دل دیده فرودای و درای به شاها اگر چه کلبه احزان در مندا
بازای قصر ز راند و دمج غایت و کنج زاویه محنت ندگان در برابر ایوان گوهر گان بهیچ بر نیاید فایام سیمی است
قدیم و عاداتی محمود است که پادشاهان ^{خوار و بیدار} نظر حرمش شامل حال فخر اشتهان ^{خوار و بیدار} و گوشه نشینان ابد و قدم
نواخته و آت را از شیم کمال اخلاق و اوصاف بزرگانه شناخته و نظر کردن بدر ویشان بزرگی را بیفزاید
سیلحان با چشمه است نظر را بود و بامور ^{بالکلیه} و کشیم سخن در روش ^{بالکلیه} و بامور ^{بالکلیه} قبول بیانیده از مرکب نیاده شده بانفاس
مبارکش ستیناس حاصل کرده تمام آیتی نمود مشنومی همت رویش چو مهر شود و خواجده اسرار دل که شود
برگزیده معنی خبری یافت است ^{مردم} از دل صاحب قطری یافت است ^{مردم} و بعد از آنکه سلطان جویمیت رفتن نمود
در ویش زبان خدر کشید و گفت فرود کرد دست من که انیلید و معانی چون پادشاهی به آت برستم حاضر خنده را
که از پذیر من میراث سیده نزل ^{مردم} شاه میسازم و آن گنجنامه است مضمونش انیکه گوشه این غار گنجی گریست و در
فقود و جواهر بکران زمین چون بر گنج خرسندی که القناعه گنیز که یافتی است یافته بودم بطلب آن نبرد و خستم
و جبت سودر و ز کار خودم از گنج قناعت که در بازار توکل نقدی از آن هیچ تر نیست سوا به ساختنم فر کسی
رونی توکل ندیدم نیک کسی که غر قناعت نیافت هیچ نیافت ^{مردم} اگر خسر و کشور کشای بر تو لغات بران
افکند و بفرماید تا ما از آن صحبت جوی آن مشغول شویم و حال آنرا بخواند عامه رسانیده بفرماید باید و میاید

صرف گفتن و نیست و بشیلم بعد از استماع این سخن و بقیه شبانه با هر ویش میان من و او از سر این کار یادگار
را آگاهی داد و در ویش فرمود که اگر چه این مختصر نزد همت عالی سلطان قعی ندارد اما چون رنجی حاصل شده است
قبول رزانی باید داشت ع کاچمه آید از غیب علی عیسی به آری امر کرد تا جمیع بکا و کا و اطراف جوانب غار
مشغول شدند و در آنکه فرصتی راه گنج باز یافته تمامی مخزن و نایب انظار بپایون آوردند و مشغول بپایون بپایون
نگاهوار بپایون خاتم و یاره و گوشوار و بپایون درج و صندوق با فضل و پر از عمل و با قوت و در و گهر و زریزه آلات و
بسیارند و هر یک از اینها را در یک کف و کف بفرمود تا فضل از سر هر صندوق مخرج برداشتند و آنرا جمع کرد
و غائب شدند و مشاهده نمود و بسیار هم صندوقی بود و در هر یک از اینها جوانب و بپایون بپایون محکم بسته
و قفل روی و در از قفل و در کار بپایون بود و استحکام آن قفل بپایون بپایون بپایون بپایون و در
بپایون حلال مشکلی بپایون عقده او راه نبردی چند را بپایون تفحص نمودند از کلید و خبری و از کشودن آن اثری
نظهور نرسید و رای را غمت عظیم بکشادن آن قفل پیدا شد و میل تمام بلا حظه آنچه در صندوق تواند بود
پدید آمد با خود گفت چنان می نماید که تحفه نفیس تر از جواهر قیمتی در این صندوق نهاده اند و الا
این همه استحکام را موجب چه تواند بود پس بفرمود تا آهنگران چاک بست هنرمندی خود را بشکست قفل
درست کردند و چون در صندوق کشاده شد از ایجاد جوی بیرون آمد چون هیچ آسمان بجا بپایون بپایون بپایون
درون آن درج حقه چون گوی ماه در غایت صفا تعبیه کرده شاه فرمود تا حقه را پیش آوردند بپایون بپایون
سر حقه باز کرد و یاره حریر سفید و خطی چند بپایون بپایون بروی نوشته شاه متعجب شدند که این چه چیز تواند بود بعضی گفتند
نام صاحب این گنج است جمیع حن بران کردند که این طلسمی تواند بود که حجت حفظ گنج نوشته باشند و چون لا
ارکان دولت دران باب باطناب انجاسید و بشیلم فرمود که تا این خط خوانده نشود شبهه من مرتفع نخواهد شد و
بپایون یک از حاضران بر قاعده آن خط و قوفی نوشتند و بضرورت و طلب کسی که مقصود از و حصول سبب یافتند
تا از حکیمی که در خواندن نوشتن خطوط غریبه مهارتی تمام داشت خبر یافتند و حکیم عالی اندک وقتی را بپایون بپایون
حاضر گردانیدند و بشیلم بعد از اثر انظر تعظیم گفت ای حکیم غرض از تصدیق همین است که مضمون این کتب بعد از
روشن بیان فرمائی و حقیقت حال این مسطور از روی واقع و راستی باز نمائی ع باشد که از این خط شنوم حرف
مرادی و حکیم آن نوشته را بستید و کلمات آنرا حرفا حرفا بنظر استقصاد آورد و بعد از آن تا بل بسیار فرمود
که این مکتوبی است مشتعل بر انواع فوائد و گنجینه حقیقت همین تواند بود و شخص سخن آنست که این گنج را مسند

هوشنگ پادشاه هم و دینیت نهاده ام برای رانی عظیم و پادشاهی بزرگ که او را بشیخ خوانند و بواسطه انعام
الهی بدینست که این خزانة نصیب می خواهد بود و این وصیت نامه در میان نر و جواهر تعبیه کرده اقم تا چون این
کج را بر دار دوائی صایا مطالعه کنی با خود اندیشه غایب کنی و گوهر فرقیه شدن کار مقرر نیست چه آن
مناعی است عارضی که هر روز فرسوده دست دیگری خواهد شد و با هیچ کس او وفا نمیشود و خواهد بود و در وقت دنیا
که متناکند با کار و فاکر با کار و مضروف نیست درین سخنان و بوی امان نیست درین کار آن امان نیست و درین
دستور العملی است که پادشاهان از آن گزیر نیست پس آن پادشاه عاقل و مدبر باید که درین وصیت نامه کار کند
و یقین بداند که سلطانی که باشد این چهارده قاعده را بیاورد که بیان میکند که چگونه نظر اعتبار سازد بنمای دولت او
مستقر و جلوه بود و اساس سلطنت او است که خواهد یافت و وصیت نامه اول آنست که هر کس را از آن که
تقریب خود سرافرازی و در سخن گیری در باب شکست و بجز قبول نباید بماند که هرگز در پادشاهی مقرب نشد
هر آینه جمعی بر و حسد بر نهند و چون اساس عنایت سلطانی در راه اوست که مبین بطلان فحش و نقص و عصبان
کوشند و از روی دولتخواهی نصیحت داده سخنان بگویند و فریبند که بشنای قوی که مزاج پادشاه بر و تغیر گردد و در
ضمن آن صورت مقصود ایشان بجهول بریند و طبیعت مشنوخن که برین شونوخن من به کار باب غرض است
زهر باب سخنها و وصیت دوم آنکه شیعی و تمام در مجلس خود در اندک ایشان قند بگیر و جنگاورد و عاقبت
ایشان بغایت و عجز است بلکه چون این صفت از کسی مشاهده نماید هر چند زود تر آنش سعادت او را با شمشیر
فرو نشاند و بدان عصره عالم آتیه و سازد بیت آتشی که سوخت خلقی از آن جز نیک شدن علاج نتواند کرد
و وصیت سوم آنکه با امرا و ارکان دولت خود طریق موافقت و نیکوخواهی مرعی و در ذکر با اتفاق
دوستان یکدل معاشرت صاحبان کجبت کارهای کلی تمشی میشود و آری با اتفاق جهان میتوان گرفت
و وصیت چهارم آنکه بتلطف دشمن و جالیوسی او مغرور نگردد و در چند تعلق پیش آرد و تضرع بیش کند
از روی حرم بروی اعتماد نماید که از دشمن هیچ روی دوستی نیاید نظر از دشمن دست و پیریز چون هرگز
خشک آتش نیز بکاش بجل جویند و خوش خوش حلیه بر کشاید و وصیت پنجم
آنکه چون گوهر مراد چنگ آید و محافظت آن تهاون نغز و زو آنرا بغفلت منانند و اندک دیگر تدان صورت
نهند و چندا نچه پیشانی خور و سوزند و بدیت نیاید بلف تیجسته شست و و اگر چه بدندان گزنی نیست
و وصیت ششم آنکه در کار با خفیت و شبانگی نماید بلکه بجانب تامل و تانی گراید که مفرت تعجیل بسد است

و منفعت مبروسگون بیشتر مشغولی بکار همی کرداری شتاب و ز راه نانی عنان برتاب که تا کرده را
می توان کرد و زود و چو شد کرده فکر نداشت چه سود و وصیت تمام آنکس هیچ وجه عنان تدبیر از دست
نگذار و اگر جمع دشمنان بقصد و محنتی خود و صلاح دوران بیند که با یکی از ایشان ملاطفت باید و در پیش
که بسبب آن خلاصی از آن و نه تصورست فی الحال بر آن اقدام نماید و بحکم آن حرکت خود عتبه بنای فریب
کسافرت و قهر بر زیر و زبر گرداند که عقلا لغت انداخت از دست از دام بگریختن بحیثیت توان که تحت قدر فایح آنجند
لنایتین بسوی **وصیت ششم** که از ارباب عقید و صداقت از کند و چرب بانی ایشان مغرور
نگردد و که چون نهال کینه زیرین **وصیت هفتم** که از ارباب عقید و صداقت از کند و چرب بانی ایشان مغرور
کینه بهر سینه گنجاخت **وصیت هشتم** که از ارباب عقید و صداقت از کند و چرب بانی ایشان مغرور
وصیت نهم آنکه عفو اشعار و آثار خود ساخته ملازمان ابانک جریمه و معرض خطاب عتاب نیارد
که همواره اکابر بآب عفو و رحمت نقش بر اتم از جراحت احوال ممانعت و پوشیده اند و دامن غماض از روی ^{شفقت}
بر نی ادبی و جرأت ایشان پوشیده نیست ز ابتدای دور او و تمام بعد پادشاه و از بزرگان عفو بودست
از فرودستان گناه و چون از بعضی مقولان جنایت و خیانت ظاهر گردد و بعضی سلطانی مستظهر شوند دیگر
بار **وصیت دهم** که از ارباب عقید و صداقت از کند و چرب بانی ایشان مغرور
برداشت و بنواز و یکبار **وصیت یازدهم** که از ارباب عقید و صداقت از کند و چرب بانی ایشان مغرور
وصیت سیزدهم که از ارباب عقید و صداقت از کند و چرب بانی ایشان مغرور
ان **وصیت چهاردهم** که از ارباب عقید و صداقت از کند و چرب بانی ایشان مغرور
بدنی بجای تو از بدتر کنند و امروز هستی از بد و از نیک خیر و روزی بود که از بد و نیکت خبر کنند و وصیت
یازدهم آنکه میل کاری که موافق طور و لائق حال نباشد بفرماید که یکبار کس را خود گذارشته بهم نامناسب
اقدام نماید و آنرا با تمام نارسانیده از کار خود باز اندازد و فراخی روش که یکدیگر می آموخت و آن دست
ندارد و از دست دست و **وصیت شانزدهم** که از ارباب عقید و صداقت از کند و چرب بانی ایشان مغرور
که دل حلیم بلیغ است و نکته گاد آنحلیم آن یکوین **وصیت بیستم** که از ارباب عقید و صداقت از کند و چرب بانی ایشان مغرور
تیر تر بل زمره لشکر طغیانگر تر و **وصیت سی و دوم** که از ارباب عقید و صداقت از کند و چرب بانی ایشان مغرور
و غدار اجهت ناب نماید که چون مجاوران عتبه سلطنت بصفت امانت موصوف باشند هم اسرار مملکت محفوظ ماند و

[illegible]

خرد و لعل بیکانی را بر اطراف جهان رخسار ^{خوش} خورشید و آفتابانی خود میگرداند و در ایام شب
هو اکب گم شده و در پیشگاه فرموده است ^{حضرت} حق تعالی که در حق و مساوت مثل الیه در حسن و قبح و عبادت
برابر علی بودند بپایه سر بر اعلی ^{ملاک} گردانیدند بعد از آنکه خاص و لطیف و خرم و اهل خیال شایسته ایشان
در میان نهاد و فرمود که سودای سفر سزاید پند ^{نمایم} من جاگیر شده و داعیه عریضیت تو حیدر بجانب عمان
نکساف و غیره اقتدار بیرون برده شمار درین جهل و مصلحت این کار بر وجهی اندیشید و من
اندیشیت که ^{مصلحت} خود بر انگیزد تدبیر شما کشاده اطم و اساس مهمات ملکی بلی بر روی آب نی
مناده امروز نیز آنچه مقتضای رای است بر مصلحت فکر تا قب ^{بنیاد} شما باشد بر موقوفه عرض رسانید تا من نیز اطراف
و جوانب آنرا ^{ملاحظه} نموده و در ^{مختصر} بنویسم که ^{نقش} باید از اصل ابواب عمل سازم و بیت بنیاد ^{کار} به پیکر بیاید
بنی تدبیر کاری بنیاید و زراع عرض شوند که جواب این سخن را بر بدیهه گفتن نشانید و در عزات سلاطین و مهمات
ایشان تاملی باید که سخن نا اندیشیده چون زربانجیده است سخن را بنیدیش ^{انگ} گوی ^{ما} امروز و شب
درین باب اندیشه کنیم و نقد هر فکری را بر محک ^{تجربان} ز نیم آنچه بعد از تجملات تمام عیار افتد و در انبش عرض
^{است} نیم ^{داشیم} برین معنی مناد او در روز دیگر باید ادیگاه بحضرت پادشاه حاضر شدند و هر یک بمقامی که مقرر
داشتند ^{گوش} بهوش باستماع فرمان سلطانی کشادند و بعد از اجازت سخن ^{زیر} مرتبه از انوی ادب
در آمده و طائف معاونان سجا آور دو گفت که بیت ای جهانگیر جهان بخش که از حکم انزل سلطنت تابد بر تو
مقرر شده است ^{بجانب} از چشمت ^{تجاطر} سیده که اگر چه درین سفر اندک فائده تصویب اما از کجاست مشقت
می باید کرد و از راحت فراغت آسانی و لذت کلی بر طرف شده دل برنجابر و ریاضت می باید نهاد و بر منبر
پادشاه عالم که مخفی نیست که شر ^{سفر} قطع ^{بجز} تر ^{سفر} شعله است سینه سوز و تیر دل ^{شکار} آنجا که ^{نظم} ان ^{الکلام}
ناو کیست جلوه و در مردم دیده از آن بر سر آمده اند که از زانو بیخانه قدم بیرون ننهند و قطرات اشک از آن پیا
شده اند که در گوشه کاشانه خود قرار گیرند ^{بیت} اند ^{سفر} مشقت ^{فول} و طاعت است که هست خوشدلی و فرح
اقامت است و هر و عاقل باید که راحت را بخت میل نکند و لذت نقد را بسودای ^{نسیه} از کف ^{بیت} است
اقامت را بر دل غربت نگزیند و مایوی آن نرسد که بدان کبوتر رسید ملک پرسید که چگونه بوده است آن
حکایت ^{زیر} گرفت ^{شونده} ام که در کبوتر یکدیگر در آتش یانه و ساز بودند و در کاشانه ^{نظم}
خبر از اخبار و ظاهر ایشان گردید و نه از محنت روزگار در دل ایشان دردی بآب دانه تمناعی کرده

و چون در ایشان گوشه نشین طریق توکل سپردن بکار خود و بکار دیگران و بکار خود و بکار دیگران و بکار خود و بکار دیگران
با اتفاق یکدیگر گشتن و موزون سراییدن و نگاه بکار با هم و نگاه بکار با هم و نگاه بکار با هم و نگاه بکار با هم
بیت بیاوردی بقی کج عرقلی و ایام بختش از همه عالم فراموشی از همه عالم فراموشی از همه عالم فراموشی
حسد بر و خوشنمیزانه بلان و دهم فرزانة کار و دهم فرزانة کار و دهم فرزانة کار و دهم فرزانة کار
زیاری و بازنده را آرزوی سفر پدید آمد یا خود گرفت که ملک و ملک آشیان بسوی خود و اختیار می نمود
لذا انیم را آرزوی آنست که دوسه وزی در اطراف جهان بگردی و فیات خیم شاهان و فیات خیم شاهان
الارض را کار بندم که در سفر عجائب بسیار دیده میشود و تجارت بسیار است می آید و نزرگان گفته اند
السفر و تیکه انظر شمشیر از غلاف بیرون نیاید در هر که می خرد و در وقت و در وقت و در وقت
از سفر قدم نسا و نقش عبارات زیبا بر صفحه وجود ظهور نماید آسمان که پیوسته در سفر است از همه بالاتر است
و زمین که همواره در سکونت یا حال ملک کوب هر عالی و دوست قطعه بجرم خاک بگردون نگاه باید کرد
که این کجاست آرام و آن کجاست سفر و سفر منی هر دست آستانه جاه و سفر خزانه مال است و استاد و خبر
و خست اگر تحرک شدی بجای بجای و نه جور از کشیدی و نه بجای تیر و نوازنده گفت ای یار هر چه شست
نکشیده و محنت غربت ندیده و نکته آفریده کرد به بگوش جان تو نرسیده و نرسیده و نرسیده و نرسیده
نوزیده سفر درختی است که جز با فراق میوه نینارد و غربت برست که جز با امان نلست قطره تنار و بیت غار شاه
غریبان غریب بچاره بنشسته بر سر ایلی بعد پاره و بازنده فرمود که اگر هیچ غریب بچاره بنشسته
اما تفرج بگردان مشاهده غراب جهان راحت افزاست و باز چون طبیعت با کلفت سفر خو گرفت زیاده از آن
متالم نمیشود و نفس بسبب مشغولی یا عجبهای ولایات از مشقت به چندان تائیری نمی یابد بیت و غربت
در دین و دنیا اگر خارجا هست چه غم زین خار گل مراد و دیدم و نوازنده گفت ای رفیق موافق تفرج اطراف عالم
و تماشای ریاض ارم بابایان همدم و دوستان محرم خوش آید و چون کسی از سعادت دیدار رفیقان محروم شد
پیدا است که او دید آن تفرج چه مقدار در آن پذیرد و رنج او را از آن مشاهده چه بایه شفا پدید آید و چون
میدانم که در د فراق یاران رنج حیران و ستد از آن صعبترین همه در هاست و سخت ترین همه بنحوا فرد
نزد و در دستان دیدن نشانی باشد از دوزخ و مجاز و غلط که هم که دوزخ زان نشان باشد و ملا محمد احمد
که گوشه و نوشته هست پای فراغت و امن غایت کشش گریبان همین هست و بازنده خود بگردان امن و محنتی

[illegible]

بیان بلائی بی حکام صبر کردیم و در روز شنبه شنبه و صبح جمعه پادشاه را دیدیم و او را در پیشگاهش
 و در روز اول سوخته بر کشیدی و گفتی قطعه که بدست منی که فرقت تو و من را ببرد و در سوخته از تو دوری
 تجسمی یکدم و در تو غائب بودی یکروزه اما چون طلوع آفتاب شد و من را دیدی و گفتی که من را در سوخته
 صفحہ روزگار محو گشت و از تاب آفتاب عالم تاب عین زمین ساخت من و شنیدی که گفت یکدم و من
 بر کشیدی از سوی خاور آفتاب ساخت و شنیدم که مسکون است اسیر آفتاب بازنده بار دیگر پادشاه را دیدم
 که سیوی خانه باز گردید چون عجزتی نموده فی الجمله و سه روزی از عالم سوخته دیدی و این
 شایسته ترین یارال سخت جنگال که بر سر میدان شوال آفتاب پیش رو در رسیدی و وقت طمان بجانب بالا از
 در فکرت نیز ترسیدی بیت که جمله چون برق آتش نشان و پیر چون پادشاه نشان قصد بازنده
 کبوتر مسکین چون نظر بر شاهین می رحم افتاد دلش طمیدن گرفت و هر قوی که اعضا و اجزای او بود
 روی بخیر عدم آورد بیت چو شاهین بر کبوتر حمله آرد و بجز افتادگی چاره ندارد بازنده چون با خود
 راسته بند بلا دید از نصیحت یار وفادار بر آید و بر فکرت تمام و خیال نام تو خود و قوفی تمام یافت
 نذر کار و عهده نام بود که اگر از آن محکم سلامت بیرون آید و از آن طوطی باسانی خلاص شد بدو دیگر اندیشه
 نگذارد و صحبت یار محکم چون اسیر عظم خود در حصه عدم نشان نمیدهند مغتنم شمرده بقیلت دست
 بر زبان نراند و در گریه و گداز من صلت کجف آرم بازنده اسم از جنگ منت کس باشد و برکت
 حسن نیت که منظومی بود بر من و صحبت فتح البابی حاصل شد درین روز و شنبه شایسته و در قریب نصرت
 می آورد از جانب دیگر عقابی که در آن روز طائر بر آشیان فلک از آسیب جنگال و این بودی بوقت گری
 حمل و جدی از مغرار آسمان رر بودی و در حمل از بیم او بر رخ نتواند چر کردن و اگر بر ارم خون آشام
 بر روزش بشان باشد و بوی طمیدن بر و از آمده بود چون صوت حال شاهین کبوتر مشاهد نمود و با خود
 اگر چه این کبوتر نوازه مخصوصه و قهر مستانی افی بجای و ناشانی میتوان شکست و نفس ناشکیب اندکی
 مستوان او قصد کرد تا کبوتر را از پیش شاهین بر باید قوت سمعی که در نهاد شاهین متعین است با آنکه در کوه عقاب دوت
 او را و زنی نهاد و با او در ازو شسته بمقام معاضه و مجادله آمد و در غایت مرغ با مرغ جنگ در پیوست
 او را و زنی میان برست و هر دو جنگ یکدیگر مشغول شدند بازنده فرصت غنیمت شمرده خود را بر سر سنی
 و در راخی که خشک است کلف خوشی که روی در آمد نشستی خود را جای کرد و شوی بر پا شد و ز سرنگ

بسپرد و باند او که بکوتی رسید بل صبح از آشیانه سپهر برون گرفت و زان شب سیاه فام تقاصفت
نمان شد و بیت بقال جلودار و حواریوس هر دو خلیلان شدند در ریاض سپهر و بازنده با آنکه از گرسنگی قوت
پیران نداشت به حال پروبالی نزد کوه ترساقی هر اسان جیب راست نظیر سیکر و دوشین پس احتیاط
نام خود را نگاه کیوتی دید و آن چیدیش وی را و هر از شعبده و نینک از ان صورت برانگیزه و بازنده را
شکوه و کشتوریدن مستولی شده بود و چون نفس خود دیدنی آنکه باطلی کند پیش رفت و هنوز دانه جو صند او
نرسیده بود که با لغبین شنبه بلا گشت و در دام شیطانت نیاد و اندیشه های نفس مرغ دل احرم از نو
در دام افکند و بازنده بران کیوتی و غلامان آغاز نهاد که ای برادر و احسن یکم گیریم و مرا این اختصیب جنسیت تو
دست آید و مرا از هر حال که میگذری تو هر عروت و همانند آری میباید و روی تا حد کردی و به پیش آید
در دام افتادی کیوتی گرفت ازین سخن گذر که از قدر خود رسودند و با قضا کوشش هیچ فایده نکند
فهر و چون تیر قضا شست تقدیر بخت هرگز نکند و دستدیش بازنده گفت هیچ نمیتوانی که ازین تیر
بالا راه مخفی من غائی و طوق منقی تا قیامت گردن من افکنی کیوتی گفت ای سایل از من جیتی و دستی خود را
از بندت خلاص گردانیدی و بدین نوع که مشاهده کردی مظلوم و اگر فتاد و رغان شکستی و نیک باینده است حال
تو بدین حال که بجز از رفتن بسیار ندیده شد و بزاری و خوشش در گفت ای نامهربان چندان توقف کن که
نفس خود را دست کنم و یک لحظه از ماندگی بر سایم تا دوش گفت ای بی بصیرت نمی بینی که هر معاد دست دیگر
اگر مرا فی الحال اخذ باری بوی اشته خود را از بار و پای ترا از فتاد خلاص دمی مشغومی شتر بچه با مادر
خویش گفت پس حق آن خرمانی بخت بگفت از بدی منستی معاد ندیدی که با کاش در قطره بازنده
چون ناممید شد طبعان آغاز نهاد و بجهت تمام قصد پرواز کرد چون رشته میشش حکام دشت رسد ام
که بر و رایم فرسوده شده بود و نیمه شد و بازنده خلق خود را از حلقه دوم خالی یافته بغل غبال پرید و روی
بوطن نهاد و بشادی آنکه از چنان بندگان سنگ بک غلامی یافته بود و غم گرسنگی بر دلش فراموش شد
و در آشنای طیران بدی ویران رسید و برگشته دیواری که متصل کشت آری بود و اگر گرفت که در کشت جان که
نگهبانی کشت از کوهی برسم گشت بر حوالی آن کشت می گشت چون چشمش بر کیوتی افتاد و سوز سودای کباب
از دهنش آید و از روی بخت مهر و در میان گریه پوست بازنده از ان بازی غافل و بجانب کشتی
و طرف محراب و در هر حال کناگاه از شعبده فلک حقه باز اثر فربان مهر و بال آن شکسته بال سید از غایت

و سبب سر نول شده تنگ چاهی که در پای جهان یوار بود و در آفتاب و آن چاهی بود و از غایت رنج قلب
دولابی چون چرخ بر سر آن نمودی و اگر شیشه سیاه و پیچیده روز و شب به چشم نافذی بقصر او رسیدی قطعه چاهی
بر انسان مغالکی که قفس و ازان سوی تمام زمین برگشتی فلک و زمین تا بداند چه میزانی و اگر درخت
نگشتی و در میان بچ چون دید که طلب درنگ چاه مسدود کن تدبیر از رسیدن بدان کوه ناکه لا میند
برگشتی و آن سینه بزم شسته از در زدن عقوبت بگذشت لقمه بازنده شب و روزی دیگر بادل خوش
و بال نکتست در تنگ آن چاه بسیر و وزیران حال صفت عجیب و آوارگی و صورت ضعیف و چپاگی جریب
نوازنده عرض میگرد و میگفت خفا را بداد آنکه سر کوی تو ام منزل دیده را روشنی از خاکت برت صاف
در درون کنی دوست نباشم هرگز چه که توان کرد که کسی من را نل و در چشمه در دیگر بر نوح کرد
و بهر حیزه که نیست خود را بر چاه رسانید و نالان غریوان چاشنگاه بحوالی آشیانه خود رسید نوازنده آواز
جناح فریقی شنید و استقبال از آشیانه بیرون پرید و گفت بلیت منم که دیده بدیدار دوست کرم باز به پیش
گویت ای کار سازنده نواز و چون بازنده او گرفتار گرفت او را بغایت ضعیف و نزار یافت و گفت
ای یار پسندیده کجا بودی و کیفیت احوال بر چه نوال است بازنده گفت میت درد عشقی کشیده ام که بر
نم بهجری چشیده ام که بر من بهجت بلا و مشقت و عذاب من گذشته میت آسوده ای بلید خوش
مستال و تا با تو حکایت کنم از هر حالی و خلاصه سخن آنست که شنیده بودم که در سفر تجربه بسیار حاصل میشود و
این تجربه روی نموده که نوازنده باشم دیگر سفر کنم و تا ضرورتی نباشد از گوشه آشیانه بیرون نروم و با اختیار
خود دولت مشابه و دوستان آسخت مجامه خوبت بدل کنم فرودگاه چاه و غم هم کن که در مشاهد
دوستان خوش است و این مثل بدان آورده ام تا حضرت پادشاه عالمیان پناه و معطر از نل سفر
بدل نکنند و فراق یار و دیار که نتایجش جز ناله زار و دیده شکبار نیست با اختیار قبول نفرایده میت هوای یار
و دیار چه بگذرد و خیال شود و منازم از آب دیده لاله مال و پیشیلم بفرمود که ای وزیر ناصح اگر چه مشقت بهر نسبت
منافع و نفع بیکبار است چون کسی در غربت بوطه محنت را قیام نمود و بجهت برگرد و خوشی که در آن زمان
فائده توان گرفت حاصل آید و فی شیشه قیامی در سفر روی می نماید خواه از راه صورت و خواه از روی بینی کنایه
به سفر شغل منزل از فرزانی حقیر فرزند باید و ماه سیکر و سیر چاره شب از منزل بالایی بدر چندی رسد میت
سفرانده که خوش و نوازنده و سفار نامه که خوش و نوازنده و اگر کسی بگوشت مسکنی که دارد و سفر و نوازنده و از محنت

و من قدم بیرون ننهادن مشابهه عجب بلاد محرم و از حد است اما چنانچه در این سرحدات باز از انان میر
سایه سیلا طین جامی مقرر شده که بر ایشان فرستاده شود و بواسطه آن در پس یوار خوداری بایند
کردل از ویرانه بریند و در قفسه شبها بر آن فرستاده شود و سیری کن و چون چند توان بود در پس یوار
و یکی از مشایخ کبار محمی از مریدان خود را بدین بائی بر سفر تحریر میفرمود و با عی هر کس که سفر کن پسندید
شده و در عین کمال نور سوزیده شود و پاکیزه تر از آب نباشد چیزی و یکی که در مقام گنبدیده شده و اگر آن
باز بحدی که باز غن بچکان بزرگ شده بود و در ایشان ایشان باندی و در هوای سفر پرواز
نگردی هرگز بشرف تربیت سلطان نرسیدی و زریستند عاقلان که بغایت آن صورت چگونه بود
حکایت رای و بشیلم فرمود که در اخبار شنیده ام که وقتی دو باز تیز پرواز بایکدیگه و مساز بودند
و آشیانه ایشان بر قلعه کوی واقع شده بود که عقاب سپهر بقوت طیران بجمالی آن نتوانستی پدید و ظاهر
با وجود بلند پروازی بر پیرامن آن نتوانستی رسید بپیت آن نه کوی بود کور ابر زمین بودی نشان
آسانی بود گوئی بر فراز آسمان و ایشان بفرغ غبال دران نشین بسری بودند و بدیدار یکدیگر خوشدل
و قمر می گذرانیدند بیت توای طیل که با گل در و صالی و غنیمت آن که پس فرخنده قالی و بعد
مدتی خداوند تعالی ایشان را بچه ارزانی فرمود بواسطه شفقتی که والدین و فرزندان بود و بطلب
غذا رفتندی و جهت جگر گوشه هر گونه طعمه آوردندی تا باندک زمانی تو نشوی تیرتی نهاد و روزی ویر تنها
گذشته هر یک بجا می رفته بودند و در آن ایشان حملتی واقع شده بود باز بچه را جاذبه اشتها در حرکت آمد
جستی آغاز نهاد و بهر طرفی میلی نموده بکانه آشیانه رسید ناگاه از آنجا در افتاده روی فشیب کوه
آورد و قضا را در آن محل زغنی از آشیانه خود بطلب طعمه که جهت بچکان حاصل کند بیرون آمده بود
و بکانه کوه تر صد میدی نشسته و نظرش بر آن بچه باز افتاد که از بالا متوجه بایان بود و بخیاش چنان رسید
که آن موشی است از چکان غنی خلاص یافته و در کوزه هم خیال ویت نیمه بی تاقل تراخت و پیش از آنکه برین
رسد از روی هوا و اگر آفته بشیانه خود بر و چون نیک نگذشت بعلامت بچکان متعارف نیست که از جنس
هرغان نیکار است بجم جنسیت دل می مری پدید آید و با خود اندیشید که عنایت الهی در ضمن این حال
باید توان یافت که مراسب حیات او گردانند و اگر من در آن محل حاضر نبودم و این مرغک از بالای کوه بر زمین
افتادی بر سر من ایستاده و اجزای او از کله بر من میخورد و استخوانهاش بر من میسست سنگ عظمه آرد شده غمناک و در یاد افتاد

و چون قضای ربانی چندان فضل و کرم از سطر بقای او و شوم اسباب است که با فرزندان من در مرتبه
شریک باشد بلکه او را بفروزی بردارم نهاد سبک ساز و او را در تنگم که پس آن رخ از روی شفقت بگریخت
او مشغول شد و چنانچه با بچه گان خود سلوک کردی با او ^{در حق سلوک} دشتی ^{بپوشیدن} باز بجز بزرگ نشد و
گویم صلی ذاتی وی که آنست معادن گمگادین ^{باز بپوشیدن} الغنیه باش و نایش آغاز ^{بپوشیدن} اگر قصود
آن است که از فرزندان من است اما بعینت بهمت و حمیت خود را خلاف ایشان میدید بیشتر اوقات
تجری بود که اگر من از ایشانم چادرین ^{بپوشیدن} آشیانم و اگر ازین خانه ^{بپوشیدن} انهم چادر و صورت و صفت عکس ایشانم
نی داخل این اثره دارم خود را در فی خارج این ^{بپوشیدن} شمام خود را ^{بپوشیدن} آن به که ازین سی ^{بپوشیدن} دوستی خویش ^{بپوشیدن} بخشیدم
و باز گزدم خود را در روزی زغن ^{بپوشیدن} بابان بچگفت ای فرزند بلند تر انبایت ^{بپوشیدن} لول می ^{بپوشیدن} بنیم سبب ^{بپوشیدن} طلال بر من
پوشیده است اگر آرزوی در دل داری با من بگوی تا در پی تحصیل آن باشم و اگر ادوی در خاطر میگذرد
می توقف غایب کن تا بمقدار مقدور در تمام آن بگویم باز جواب داد من نیز از خود اثر لاله ^{بپوشیدن} می ^{بپوشیدن} یایم و سبب
نمیدانم اگر میدانم لغتن نمیتوانم بعیت این طرفه گلی ^{بپوشیدن} نگردد ^{بپوشیدن} ایشگفت ^{بپوشیدن} می ^{بپوشیدن} نگ توان نمود و می بوی نهفت
حالا صحت در آن دیده ام که شرف اجازت از زانی داری تا دوسه ^{بپوشیدن} و در اطراف جهان بگردم شاید که کبریت
حرکت بخار غم از ^{بپوشیدن} و در ^{بپوشیدن} و چون ^{بپوشیدن} غایب غایت ^{بپوشیدن} عجايب ^{بپوشیدن} امصار ^{بپوشیدن} و اقطار ^{بپوشیدن} شتغل ^{بپوشیدن} کرد و سبب ^{بپوشیدن} که صورت
فرح در آینه ^{بپوشیدن} می ^{بپوشیدن} پدید ^{بپوشیدن} آید ^{بپوشیدن} زغن ^{بپوشیدن} که ^{بپوشیدن} آواز ^{بپوشیدن} فراق ^{بپوشیدن} شنید ^{بپوشیدن} و دوازده ^{بپوشیدن} و ش ^{بپوشیدن} بر آمد ^{بپوشیدن} و گفت ^{بپوشیدن} بیت ^{بپوشیدن} از فراق ^{بپوشیدن} تلخ ^{بپوشیدن} بگو
سخن ^{بپوشیدن} هر چه ^{بپوشیدن} خواهی ^{بپوشیدن} کن ^{بپوشیدن} لیکن ^{بپوشیدن} آن ^{بپوشیدن} کن ^{بپوشیدن} فریاد ^{بپوشیدن} بر آور ^{بپوشیدن} که ^{بپوشیدن} ای ^{بپوشیدن} فرزندان ^{بپوشیدن} چه ^{بپوشیدن} اندیش ^{بپوشیدن} است ^{بپوشیدن} که ^{بپوشیدن} کرده ^{بپوشیدن} و این ^{بپوشیدن} چیست
که پیش آورده سخن سفر بگوی که یا نیست آدمی ^{بپوشیدن} خوا ^{بپوشیدن} و از ^{بپوشیدن} و یا نیست مردم ^{بپوشیدن} از ^{بپوشیدن} است ^{بپوشیدن} سقر ^{بپوشیدن} ال ^{بپوشیدن} این ^{بپوشیدن} جهان ^{بپوشیدن} سفر
زان سبب صورت سفر سقر است ^{بپوشیدن} به ^{بپوشیدن} بیشتر مردم ^{بپوشیدن} که ^{بپوشیدن} سفر ^{بپوشیدن} اختیار ^{بپوشیدن} میکنند ^{بپوشیدن} بحجت ^{بپوشیدن} تیس ^{بپوشیدن} سبب ^{بپوشیدن} معاش ^{بپوشیدن} می ^{بپوشیدن} تواند ^{بپوشیدن} بود ^{بپوشیدن} یا
بواسطه آنکه در وطن بودن ایشان تعذری دارد و تر آنچ که اهل ازین ^{بپوشیدن} و واقع نیست ^{بپوشیدن} منت ^{بپوشیدن} خدای ^{بپوشیدن} را که
گفته ^{بپوشیدن} فراموشی ^{بپوشیدن} است ^{بپوشیدن} و توشه ^{بپوشیدن} که ^{بپوشیدن} بدان ^{بپوشیدن} اوقات ^{بپوشیدن} تواند ^{بپوشیدن} گذشت ^{بپوشیدن} میسر ^{بپوشیدن} است ^{بپوشیدن} و بر ^{بپوشیدن} فرزندان ^{بپوشیدن} که ^{بپوشیدن} بر ^{بپوشیدن} از ^{بپوشیدن} می ^{بپوشیدن} داری ^{بپوشیدن} و همه
بزرگی ^{بپوشیدن} تر ^{بپوشیدن} کردن ^{بپوشیدن} نهاده ^{بپوشیدن} اند ^{بپوشیدن} با ^{بپوشیدن} این ^{بپوشیدن} همه ^{بپوشیدن} تعب ^{بپوشیدن} سفر ^{بپوشیدن} اختیار ^{بپوشیدن} نمودن ^{بپوشیدن} در ^{بپوشیدن} راحت ^{بپوشیدن} اقامت ^{بپوشیدن} در ^{بپوشیدن} ترک ^{بپوشیدن} فرمودن ^{بپوشیدن} از ^{بپوشیدن} طریق ^{بپوشیدن} خود
دور ^{بپوشیدن} نمایند ^{بپوشیدن} و در ^{بپوشیدن} سرت ^{بپوشیدن} که ^{بپوشیدن} گفته ^{بپوشیدن} اند ^{بپوشیدن} روز ^{بپوشیدن} نیک ^{بپوشیدن} از ^{بپوشیدن} دست ^{بپوشیدن} دادن ^{بپوشیدن} نیست ^{بپوشیدن} که ^{بپوشیدن} عاقلان ^{بپوشیدن} و باز ^{بپوشیدن} گفت ^{بپوشیدن} آنچه ^{بپوشیدن} فرمودی
از روی ^{بپوشیدن} هر ^{بپوشیدن} ربانی ^{بپوشیدن} و شفقت ^{بپوشیدن} است ^{بپوشیدن} ما ^{بپوشیدن} هر ^{بپوشیدن} چند ^{بپوشیدن} با ^{بپوشیدن} خود ^{بپوشیدن} فکر ^{بپوشیدن} میکنیم ^{بپوشیدن} این ^{بپوشیدن} گوشه ^{بپوشیدن} و توشه ^{بپوشیدن} فراموشی ^{بپوشیدن} حال ^{بپوشیدن} من ^{بپوشیدن} نیست ^{بپوشیدن} و در ^{بپوشیدن} ضمیر ^{بپوشیدن} من
چیز ^{بپوشیدن} نیست ^{بپوشیدن} که ^{بپوشیدن} عبارت ^{بپوشیدن} از ^{بپوشیدن} آن ^{بپوشیدن} قلم ^{بپوشیدن} است ^{بپوشیدن} بر ^{بپوشیدن} غن ^{بپوشیدن} است ^{بپوشیدن} که ^{بپوشیدن} گفته ^{بپوشیدن} کل ^{بپوشیدن} شی ^{بپوشیدن} جمع ^{بپوشیدن} الی ^{بپوشیدن} اصل ^{بپوشیدن} و در ^{بپوشیدن} کرده ^{بپوشیدن} است

خود را از سر خود این سخن و رانداخت و گفت آنچه من میگویم از مقام قناعت است و آنچه تو بگویی از مرتبه حرص است و هر یک همیشه محروم باشد و کسی قناعت نکند تعالیش نابرد و چون تو شکر نعمت قناعت نمیکند و قدرت دولت فراغت میدانی ترسم که بتو رسد که بدین گریه برض سید باز پرسید که چگونه بوده است آن حکایت زغن گفت مر روزگار پیشین نالی بود و بهایت ضعیف حال و کلبه دشت تنگ تراز دل جهان و نیزه تراز کوز خیالان و گریه با او صاحب بود که هرگز روی نان آینه خیال ندیده و از ریگانه و آشنا نام نشنیده بهمان قانع بود که گاه بوی مثنوی از سوراخی شنیدی و یا نقش پای او بروی تخمه خاک رسید و اگر احیاناً بعدد کاری سخت و مساعده سعادت مثنوی بجنگ می افتادی ع چون گدا که گنج زیر پادیه رخس از شادی برافروختی و غم گذشته بشعله حرارت خیزدی بسوختی و تا یک هفته کما بیش بدان مقدار بغذا گذراندی و گفתי بنیت اینکه می بینم پیدایست یارب یا خواب به خوش شدن را و چنین نعمت پس از چندین غذاب به او بواسطه آنکه خانه پیرزن قحط سال آن گریه پیوسته زار و نزار بودی و از دور شکل خیالی مینمودی روزی از غایت بی طاقتی حجتی تمام بر بالای بام بردارد که دید که بر دیوار خانه همسایه بخراشد و بدستورش برپای کام شماره می نهاد و از غایت فرهی قوم هسته بر میداشت گریه پیر زن چون از جنس خود بدان تازگی و فرهی دیده خیره فریاد کرد کشید که چه خبر خان میری آخر بگوئی از کجا به تو بدین طافت از کجائی و چنان می نماید که از صیافت خانه خان خطاطی آئی این طراوت تو از چیست و این شوکت و قوت تو از کجاست آری همسایه جواب داد که من زره خور خوان سلطانم هر صباح بزورگاه شاه حاضر شوم و چون خوان دعوت گسترمت جراتی و جلالتی نمایم و علی الجمله از نوشته های فروزانها میشد لقمه چند دریا بم و قرار دیگر فرفه بحال بسر برم گرچه پیر زن پرسید که گوشت فر چه چگونه چیزی باشد و نان میدهد چگونه و دار و من رنده العجمه شیربانی پیر زن گوشت موش حمیری ندیده و نخورده ام گریه همسایه بخندید و گفت بواسطه آنست که ترا از عنکبوت فرق نمیتوان کرد و انبای جنس ما را ازین شکایت که تواری عاری تمامست و ازین صورت و صفت که از خانه رو بصحر آورده جنگی بردوام قدر از گریه پیر زن گوش قومی بست اما باقی همه عنکبوت میمانی و اگر تو بارگاه سلطان ببینی و بوی آن طعاعهای لذتی و غذای موافق بشنوی بجان که سر تیغی اعظام و بی نیستم از یزیده غیب بحر و آب و حیاتی تازه ای بشر بیوس محبوب که بر خاک جا بگذرد و عجیب باشد اگر زنده کنی بطریق مردم و نه پیر زن متضرع تمام گفت ای برادر مرا با حق

[illegible]

چاه در زغن گفت این خیال که تو در سر زاری مجبور و بیدار و بود و نگر و این یک بود و بتشای می حاصل کردن
نیاید هیچ کار می آنکه اسباب آن میز را باشد از پیش نرو و هیچ چیزی آنکه تربیت قدرت کند روی تمایز فرد دیگر
بر بیای بزرگان نتوان دیگران و دیگران را بگریز و بگریز کنی و باز گفت قوت بکمال من چون میاید و بکمال
خوب ترین می است و سطوح منقار من یافتن بر قوت و قوت را بهترین و سلیقی که تو حکایت آن تشبیه کن
استماع نظر موده که بدست یاری بازوی و دلاوری و ادویه شاهی و سروری و دشت و آخر الامر خلعت
همتش بطراز سلطنت زینت یافت و زغن پرسید که این حال بر چه منوال بوده است حکایت
باو گفت در قدیم الایام دروشی کاسب بود بموت خیال در مانده و از غایت در ماندگی هرگز از
ورق حرف خود حرف نشاط خوانده و فائده خفیت او جز بخرج عیال و فاکتوری و بکسب پیشه او
از ترتیب نان جامه فاضل نیامدی و غنایت یزدی خوششانه او را پسگر اهی که امت فرموده دلائل شست
از جبهه او پیدا و علامات دولت از ناصیه او پیدا میست مبارک طالعی فرخنده قال: و بلی غرضی از بیانها
برکت قدم او مال و سیاهی پذیرفت و همین بود او دخل کسبش سخن افزونی گرفت پدر قدم او را میمون
دانسته بدان مقدار که قدر و وقت بود ترتیش می نمود و پس در کودکی سخن هم از ویر و کمان گفتی و بازی
با سپر و شمشیر کردی هر چند او را بکتاب بروندی از میان میدان سر زدن چندین مرتبه میزدی و میزدی
بپیر و خطی نمودی همواره از خط مشیر حرف جالگیری خواندی و میوسته از نقش سیرنگ سرخرازی مشاهده
کردی مثنوی جوایم و میم نوشتی و دبیرش و سپر با خود بودی و همیشه الف با می چنان میکرد و تقریر
که با شکل کمان است الف تیر و چون از مرتبه کودکی بدید بلوغ رسید روزی پدرش فرمود که ای پسر من
عاطر من بجال تو لطف است و زبان جوانی با و آن طهوت نسبتی ندارد و آثار شوخی و لیری از صفات احوال
تو بغایت روشن است میخوانم که پیش از آنکه نفس بداندش را در ملک شهوت افکند چهار ستوار من و خوج و خند
آخصن و صنف و دینیه قرارگاه تو سازم و حالا دست پیمانی فراخور حال ترتیب کرده ام و تا از قبیل
که گفتی ما تواند بود و کریمه را در ملک از دواج تو کشم تو درین چه صلاح می بینی بگفت ای پدر بزرگو آری
کمن میخوانم است پیمان آمده کرده ام و کابین و نقد نهاده شمار او درین باب تکلیفی نمی نمایم و از شام دی و اعا
طبع ندارد پدر فرمود ای پسر ابر حال تو و قوی تمام حاصل است چندان استظادهای که ترتیب است پیمان بعهده
توانی که داری آنچه میگوید بهتر ساخته امر از کجاست و عروسی که خواستگاری میکنی که امت است و سر بخانه رفت

و شمشیری بیرون آورد و میدان را از غمزه خوابان خواست و هزار و هزاره از دندان ^{مشی} میان گوید و از آنکه
گفت ای پادشاه من عروس ملک ^{خویش} را بفرست که در غنچه ^{سلطنت} در عقد خواهم آورد و او را دست
پیمان بیاور تیغ تیز و کمانی بهتر از خنجر و نیز نیست بیت ^{با نچه} کسی است نه نیست و مهربان و عروس ملک
بجای تیغ تیز نیست و چون بهت آن جوان بر حصول سلطنت مقصود بود در اندک زمانی غنچه مملکت فرار
و بفرست تیغ عالمگیر اکثر ممالک آفاق را مسخر گردانید و ازین جا گفته اند خود عروس ملک نواز دیگر را که
که اول از کمر تیغ و دو کمانش و آیین مثل را برای آن آورد و مبادی که آنچسب بابت ولت تولد بود را
آواره است و توفیق آیزدی ابواب سعادت مندی بر روی حال من کشاده و من نیز امید و ام که غنچه طلب
خود برسم و دست مرا در گردن مقصود آورم حالا با فسون افسانه کسی ترک این حال نخواهم کرد و ازین
خیال نخواهم گذشت و ازین کوی ملامت نرویم و زخمی داشت که آن مرغ عالی بهت شترت بخیل در دام
نخواهد افتاد و بداند که و فریب میدهد خواهد شد بصورت مجازت سفرش داد و داغ مفارقت بسپاردیش نهاد
باز زخم را با بچه گان دایع نموده از آشیانه پرواز کرده توجیه و جوشیده و بعد از ماندگی بسره کوی فرود آمده و بد
تماشا به طرف میکشاد تا گاه که کشت در می دید و عین جلوه گری خرامیدن آغاز کرده و از صدای قهقهش
غلغله در اطراف کوه ^{محبوبه} بلند طبیعت خود غنچه بشکار کبک ریافت و بیک حمله حوصله را از گوشت سینه
آواره مرغ طبع بود پریاخت گوشتی یافت بدین شباهت که لذت چاشنی او با شربت حیات برابری کردی و
لطافت مزه آن با ذوق نعمت خوشگوار و ^{معمول} طعم ^{معمول} متعاش ^{معمول} و دم مساوات نوی و چون ^{مرد} العبد ^{مرد}
مزه گوشتی نخشیده بود گفت فرد سترایای تو همه مطبوع طبع است و گویا برای خاطر است ^{مهربان} اند
پس نخواه اندیشید که از فوائد سفر همین بس است که ^{معمول} آنوقت را از غذای نالایم خلاص میگردود و
بلغمهایی که مقبول خاطر است از ^{معمول} میزدی حاصل میشود و از آشیانه تیره و تنگ مصاحبان فی و بی بهت
بر مواضع مرتفعه و منازل عالی ^{معمول} شرفی است میدید و این هنوز اول آثار جهان افروز نیست تا بعد ازین
چند طیفه از زاویه غیب بر صحنه شهادت خواهد آمد و تا خود قدر از پرده چهره بیرون پس باز تیر و از چند روز
بفرات خاطر طیران می نمود و به نشاط بال شکار کبک و تیر میگرد و تیر و زری بر سر کوی نشسته بود و در آن
آن کوه جمعی سواران ^{معمول} شکار بر آراسته و مرغان شکاری بصید طیور در آینه از آمدن ^{معمول} در آن
دشت از صدای جابج باز و همه مرغان میداد فکن بیرواز و زبک سوخته باز آن سبک خیز و چون ^{معمول} میداد

کرده چنگ راتیزه و زنان جانب کرش این تبحر حاج به ر بوده نقد جان از کبک و راج و آن پادشاهان
ولایت بود که بالانزان بر شمشیر بیرون آمده بود و چون آگاه ایشان در بیان جهان کوه و دشت بهم داده
در انشای این حال بازی که برساند تیر و پیکر و از کوه قصد رسیدی نمود و این باز بلند بهمت نیز بشکار
او عمر کرده و پیشدستی نموده هیدرانی احوال از پیش می در بود شاه را که نظر بر تیر پروازی و پربانی
وی افتاد و دلش بسته او شد و مثال عالی شرف اصدار یافت تا میسر داد چاکرست بلطائف الحیل حلقه
دام در حلق می افکندند و بنوعی دولت بشرف خدمت پادشاه رسیده نظر عاطفت پادشاهی با قابلیت
ذاتی و استعداد فطری او جمع گشته اند که فرصتی را بمساعدت سعادت برساند شهر بلدی بجای قرارش مقرر شد
و بوسیله بهمت بلند از حیض نبات و خواری با وج حرمت و کامکاری رسید و اگر در همان منزل اول
اقامت نموده صحبت نایغ و زغری را ساختی و بواسطه سفر اطراف دشت و اکناف مزارع پیچیدی و موصول
به دریا رسید و ترقی او بدین مرتبه از قبیل محالات بود و این مثل جهت آن ایراد کرده ام تا معلوم
شود که در غیر ترقیات تمام دست میدزد و آدمی را از شغل استغناء خمول و ذلت با اعلیٰ علیین
قبول جلالت میرساند قطعه بهار دل سفر باشد که از وی و خلایق را که مقصود شکفتن سفر کن تا مراد
خوایش یابی که فاش شود فی مناکبه یا خدا گفت و چون سخن در ایلم تمام شده و دیگر پیش آمده
مراسم عاگونی بجا آورد و گفت آنچه حضرت شمنشاهی خلایق در بیان سفر و فوائد آن فرمودند از انجمن است
که شایسته شبیهت پیران آن تواند گشت تا ما بر خاطر بندگان میگذرد که ذات ملکی ملکات سلطان را که در آن
عالیان و بیسته سلامت آنست مشقت سفر اختیار کردن از رفته جان فزای عشتربا وید دلیگر اهل
و محنت انتقال نموی از روش حکمت و درینماید و بشیلم گفت از کتاب مشقت کار مردان و مرد و پیشه شیران
میشه خبر و شب بی شبیه دامن حضرت سلاطین بخارا ویت آه نجات نشود ضعفای عیبت را در گلستان
فراخت گل فاهیت نشکند و تا پای همت ملوک با وید بلتیت نیاید سرد و ایشان لی سلمان به العین حجت
نرسد بیت نیاسایدند و یا تو کس چو آسایش خویش خواهی پس و بدو که بندگان خداد و قسم اند
یکی ملوک که ایشان را بیکمین ملک و فرمان فرامی داده اند و دیگر عیبت که ایشان را شرف امن است و راحت بخشیده اند
این هر دو قسم یکجا آتی پذیرد یا راحت اختیار باید نمود و عنان دولت بگذاشت یا بهمار و بجز سلطنت نباید داشت
در مازات و فرمان بهر دشت قسط آنکه در پارس و ناز و نعم می نهاد و در بخشش جهان سردار و در رسیدند

پادشاهی در چمن اندک گل از آن گل با وجود نازکی از خانه ستر می کند و حکما گفته اند آنجا که ستر
آنجا که جگر و جگر نمودن طالب است منزل سخت سازد و بیایان مجاهده با قدر و قاطع کردن جمال مقصود را
بنظر مشاهده در آرد حصول آمال استعلی است بر کوه احوال ^{فرد} سلطنت بشاید است و هر که را غیبت تن آساید
تر که در میدان بهمت علم جگر با فرشت در از کتاب مختلفه صفت تن آسانی و فرغت ادوست نداشت هر چند زودتر
مقصود رسید و روی مقصود دیده مراد بدید چنانچه آن پلنگ که آرزوی استیلا بر پیشه فرج آفر داشت بکرت
جد و جهدی که از وی بوقوع انجامید و میامین شملی که بمقاسات شدند و مکاره داشت اندک فرصتی اتفاق بیفتی
از چهره مرا بر افتاده است امید بدین مطلوب رسانید وزیر در خواست نمود که این صورت بر چه وجه بوده است
حکایت رای دیشم گفتم که در حوالی قهره جزیره بود بنایت خوش و آویشیه در نهایت لطافت و صفاء
چشمهای زلال از هر طرف و آن نسیم روان بخش از بهجت و زان مشنومی در خندان سر آمد بر یکدیگر و بران
جلوه گرمی و نغمه نمانش سلطانی دلا و نیز تر و گیسوش سوسن جان نیز تر از نهایت نراست کنز آیشیه
فرج آفر گفتندی و یکنگی بران پیشه مستولی بود که از نیست و تیزان شریزه گام دران گنایم نیارستندی نهاد
و از شکوه اوساع و وحوش اندیشه آن پیشه پیرامون خاطر تو نیستندی گذرانید مشنومی چو بر خازری
خوش و نبال فلکندی شیر چرخ ازیم چنگال بران رای که او یکم شستی که از خلق تاسالی بستی مدتها دران بدیشیه بود
دل گذرانیده بود و صورت ناکامی در آینه روزگار ندیده بود که عالم روشن می آوید و در شانی دیده در لطافت
آن قره العین مشاهده نمودی و دعید داشت که چون آن بچه سال بر آید و دندان چنگال نخور بنظر آن پالاید
بالت آن بدیشیه بقبضه تصرف و باز گذارد و بقیه العمر گوشه قناعت بقهرت بگذرانید منور بر نبال از شکوه
مرا و نشکفته کنیزان اجل میوه باغ حیاتش بیاد تاراج بر دایمی بسا آرزو که خاک شده و چون این پلنگ
به پنجه شیر اجل گرفتار شد بسامی چند که از قدیم لایام آرزوی آن بدیشیه داشتندی میکید و حرکت آمده قصد
استخلاص آن کرد و پلنگ بچو دید که طاعت مقاومت ندارد و جلا اختیار کرد و میلان سباع ترائی عظیم واقع شده و غیر
خونریز شورا نگیز بر همه غالب آمد و آن فرح افزای بهشت آسار به تغلب در حیرت تصرف آورد و پلنگ بچو روز
چند در کوه و بیابان سرگردانی کشیده خود را بدیشیه دیگر رسانید و با سباع آن موضع در دل خویش باز نمود
در تذکر این خلل مد طلبید ایشان از استیلا می آن شیرکاری و تهور آن بر یکار زاری و وقوف یافته از
امداد و اعانت با نمودند و گفتندی بچاره منزل تعسلا تبصر شیری است که مرغ از معلولت او بالای آن

نیار و پیرید قیل از دشت او ویرامن این صحرانده اند که دیدار اوت جنگ و کشتن جنگ و نیست و
نیز با او در مقام مقابل و مقابلت توانی بود برای باقیضای آن میکند که هر چه بد کرد ما و تالی و بصدق تمام کرده است
او بر آنی مشغولی تنی را که توانی از میان برد و سپهرش او بی نیاید فشرده همان بکه با او در آنی و بجای
نوعی را شکار آنی و پلنگ پیر این سخن معقول افتاد و صلاح حال حران دید که ملاوت شیر اختیار کند و بکشتن
و طائف خدمت تقدیم سازند پس نکته ^{الحو و الحمد} را کار بست و بوسیله یکی از ارکان دولت ایشان
خدمت شیر رسید و ظهور عوطف مشروانه گشته بهی که لائق همت او بود و نامزد شد پلنگ در هنر نگاری
در کمر هواداری استوار کرده نوعی آثار کفایت کار گذاری فطهر میرساند که ساعت بساعت موجب
از دیار تقریب و عزیز لطف می شد تا حدیکه محسود ارکان دولت ایمان حضرت گشت و با وجود آن هر چه
جد و جهد او در ملازمت بیشتر بودی و هر لحظه در تمام مصالح ملک سی زیادت نمودی بدیت جد و جهد
کسی که بشیبه ست و کارش انکار جمله پیشترست و وقتی شیر را هم ضروری و دشواری دور دست رساند و
در آن زمان تنور فلک شیر در تاب بود و در دشت کوه چون کوره آگیزه اگران را التهاب از غایت حرارت
هوای مخر جانوران در سخنان جوش آمدی و سلطان در میان آب چون باسی بتراب بریان شدی مشغولی
اگر برانکه شدی قطره باره ز تاب هوا قطره گشتی شراره و گرد و هوا می گردی گند و جویر وانه اش سوختی طالع
ز بس که قتاب از هوا یافت تاب و دل سنگ می سوخت بر آفتاب شیر با خود تامل میکرد که در چنین وقتی که
صدف دق و دریا چون مرغ بر آب بن بریان میشود و همند از خوف تاب آفتاب قدم از میان آتش کنار
نمی نهند بدین نوع همی سوی نمود از ملازان که تواند بود که باز بجا محبت متناظر نشده و از حرارت هوا اندیشه
نا نموده بدین هم اقدام تواند کرد در شناسی این تفکر پلنگ نصف ملازان را ند و ملک اندیشناک دیدار
که و فور شققت و کمال درایت او بود و نزدیک سر بر سلطنت آمده با سفسار و محبات آن تامل جرات نمود و
و صورت افعیه معلوم کرده کفایت مهم بر ذمه اتهام خود گرفت و شرف دستوری یافته با جمعی از ملازان متوجه
شد نیم روز را بدینجا رسید و با تمام قیام نمود و علی الفور که کارش محبوب الخوا قرار یافته بود و عنان
مراجعت بر یافت و خواستند که در کباب و لیس منظم بود و متعین الکامیر عرض رسانیدند که چنین گویا این همه
باقی تمام پیوده شد و اکنون که هم کفایت یافته هیچ نوع دغدغه نیست و اقرب شایسته حضرت اعلی و
اگر تا چه غایت است اگر زبانی در سایه درختی است راحت فرماید و شربت آب خنک بانه آتش عطش را تسکینی میدهد

همانکه از مصلحت دور نخواهد بود و فرموده باش ^{بار} مشقت فزون کشد و بکشایمان که رخ جهان را
کناره نیست و پلنگ تسمی کرد و گفت بزرگی و تقرب ^{بن} حضرت پادشاه هلمی است که بحد و جهد برافر اختیار
پسندیده نباشد آنرا یکاهلی و بطالت سرنگون شد و ^{مقتن} و ^{بر} ^{بلا} ^ک ^{بسی} ^{چشمی} ^{پل} ^{ارتقاء} یافته نیکو بود و شستن
داری و تن آسانی با خاک برابر کردن بی تحمل ^{نخی} تحمل کنی نتوان رسید و بی شرکت خادول آنرا از تماشای
مکلفه ^{اش} ^{تست} ^{توان} یافت قطعه کسی بگردان مقصود دست حلقه کند که پیش ^{تیر} ^{بلا} ^{پاس} ^{تواند} ^{بود} و بازو
و هوس بر نیاید این معنی و باب دیده و خون جگر تواند بود و ^{مندیان} این خبر را بشیر رسانیدند و صحیفه این
صورت را از ویاجه تا غامه فرو خواندند شیر سر ^{خسین} در جنبانید و فرمود که سرداری را چنین کسی زیست که
گریبان مشقت بر آوردن تواند و رعیت دزدان عدل سرفرازی آسوده تواند بود که سر بر بالین آسایش
نهند ^{مثنوی} از آن شاه آسایش آید پدید که آن آسایش خود تواند برید و ^{تغنی} ^{آنگاه} ^{آسایش} ^{مرد} ^{وزن} ^و
گریزند بر آسایش خوشستن و پس پلنگ را طلبید و اگر اتم تمام خاص داده ایالت آن بیشه بدو تفویض فرمود
و جای پدید و ارزانی داشته منصب و لیعهدی خود نیز آن اضافت کرد و قائده این مثل است تا معلوم
کنی که یکجای ^{ای} ^{نگاه} ^{بوی} ^{سعی} ^{بلخ} ^{آفتاب} ^{مرد} ^{از} ^{مشرق} ^{ای} ^{طالع} ^{نشده} ^و ^{بی} ^{جست} ^{بوی} ^{کامل} ^{مقدمه}
رجا نتیجه حصول مقصود داده و فرود نایر دهی گنج میسر نمی شود و مردان گرفت جان برادر که کار کرد
و چون ^{ترین} سفر مقصود طلب علم است و هم چرم کرده اتم و بای جمد در کباب عزیمت آورد و بحد و تصور
نبرد و باب ایاب رسید صحیفه توجه من رقم فسخ نخواهد یافت و ^{شش} ^{سوار} ^{مست} ^{عالی} ^{عنان} ^{از} ^{ین} ^{مکتوب} ^{بر} ^{خواهد} ^{افتاد}
آن ذوالک ^{لحم} ^{بهر} ^{امور} ^{فر} ^{دش} ^{که} ^{بهر} ^{مرد} ^{در} ^{ست} ^{پای} ^{نر} ^{در} ^{کباب} ^{پس} ^{چرخ} ^{را} ^{گر} ^{رود}
از کف عنان و چون وز را دستند که ^و ^{اخر} ^{بصیحت} ^{مانع} ^{عزیمت} ^{خواهد} ^{بود} ^و ^{بار} ^{ای} ^{شاه} ^{هند} ^{استان} ^{شده}
بتیمه اسباب استی ^{اش} ^{تنال} ^{نود} ^{نر} ^و ^{شر} ^{اطم} ^{سبا} ^{کبا} ^و ^{سفر} ^{باد} ^ا ^{سنانیده} ^{تبر} ^{که} ^{از} ^{ین} ^{بیت} ^{غمل} ^{از} ^ا ^{کیند} ^و ^{خدا}
در گزیند ^{بیت} ^{گرفته} ^{عجم} ^{سفر} ^{لطف} ^{خدا} ^{ایار} ^{تو} ^{با} ^و ^{بیت} ^{ال} ^{نظر} ^{قافله} ^{الار} ^{تو} ^{با} ^و ^{پس} ^{ای} ^{دایه}
از ^{معه} ^{امیر} ^{چهر} ^{بک} ^{کفایت} ^{مکنی} ^{از} ^{ارکان} ^{ولت} ^{که} ^{محل} ^{اعتماد} ^{بود} ^و ^{در} ^{باب} ^{سعایت} ^{سما} ^و ^{حمایت}
بر ^{ای} ^{مقتی} ^{بیت} ^{زبان} ^{سلطنت} ^{تواند} ^{بود} ^و ^{گوش} ^{دش} ^و ^{فر} ^و ^{نود} ^{از} ^{حمه} ^{آنگاه} ^{مثنوی} ^{ملک} ^{شد}
آیین اسکندر می ^و ^{تا} ^{نور} ^{خوش} ^{نور} ^{نگری} ^و ^{روی} ^{تو} ^{زبان} ^{سایه} ^{نگری} ^{یک} ^{تعدی} ^{بر} ^{می} ^{از} ^{وی} ^{مرد}
بند ^{فروزی} ^{چو} ^{بهر} ^{پیش} ^{کن} ^و ^{نفس} ^{مجد} ^{ندیش} ^ن ^و ^{ناوک} ^{مرد} ^{افکن} ^و ^{تیر} ^{زن} ^و ^{آل} ^ن ^{که} ^م

یکی پیر زن به چون خاطرش از کمال ملک فراموشی یافت با جمعی خواص خدمت خودی بنده سرانجام نهاد
مانند راه منزل بهر آن طبع نیکو و چون آنکس از شهر شریف میفرمود و در هر مرحله تاجر به دار سواد
بنامه اختصاص می یافت تا مالیه از پیون مجرایل بر وجه و لشکر شدن شد اندک سود و کم اطراف سرانجام
بروی ظاهر شد و نجات بر او آید آن دیار و شام شاه رسید بیت بوی خوش تو هرگز باد مباحثه
از یار آشنا خبر شناسید و بعد از آنکه دوسه روزی در شهر سرانجام از پنج راه بر آسود و اتفاق احمد
زیادتی آنجا گذشت باد و ستم آن محرم آن دیار بکوه نهاد چون با علی کوه برآمد و فریادی دید سیه
دانش بر آفتاب افتاده و شعاع غیش خنجر مرخ را روشنی داده مشنوی بقدر چون چرخ طلسم بر سر
ملح کرده اطلس را بخار و چو با خنجر فلک به تنگ گشته بتندی قیبه او در گذشته فلک از پنج بهر
آهین او نهوده بنور در من و از هر طرف مرغزار می با انواع ریاحین راسته و به جانب بوستانی از
نزهت آبادم نشان داده قطعه بنه زارش اشترای ز بهر بگناره کوه سانش را برای صبح بر میان
با نعل جوی سانش شاخ طوطی متصل و در نسیم بوستانش باغ جنت بوستان و در نسیم بهر گوشه طوطی بنمود
و مقامات تبر که را طوافی میکرد در آشنای تردد و نظرش بر غاری افتاد که سواد آن بانور دیده برابری
کردی و سر آن نور فی الشوادر از تاریکی او روشن شدی از مجاوران آن مندرل یا فساد تمام معلوم
فرمود که آن مسکن حکیمی است که او را بیدری پای خوانندی یعنی طبیب میران و از بعضی اکابرین بهر شماع افتد
که نام او بیل پای است که بندی هتایات خوانند و او مردی بود در بدایع دانش تسمی نهوده و جوهر نفیس
را بر یوسفاتل تحید کرده و در آن اوقات از صحبت خلایق اعراض فرموده و بانیک کفافی قانع شده و دید
علاقه دنیا بر دوخته و خاشاک اخلاق ناپاک با شعله آتش ریاضت سوخته دیده میدارش از فرط شب
زنده داری چهره خوابیده و گوش بهوش از غایت پیوسته کاری جزندای و اندک عکالی دار السلام نشنیده
مشنوی درش گنجینه تحقیق بزان چنینش آفتاب صبح خیزان به بحر فی فلک کیسه بر دانه به کاری
محم را و بتسلیم آرد که ملاقاتش زمانی بیرون غایب است و بزان حال از این صاحب کمال استیارت بدست فرما
پیر روشن با اعلام فی اعلام لاری بنو شاهره عالم گیر اطلاع یافته صدای او خلوه اسلام آمیزین در داد مشنوی
شده در آن غار حکمت آهین شده غار از نقش خانه چین شده خدمت پیر را میان بهرست که کمربندی
بجان دوست و نگاه کرد و بر نمی دید قدم تحریک در عالم تعریف نهاده و شوقه علیه خالق را در میان خالق جلوه

سیرت ملکی در صورت بشری او ظاهر و طاعت همیشه بمسلطه و قیام بر تالی با نوازی ابرهت و نیست
 که مقصود خود را و خواهد یافت و چون نفس انفس را خویش خواهد دید و او تمام و چه شد و چون تر و کینه
 رسید و تحت بجای آورده بلوازم خدمت قیام نمود و برین اجازت در جواب سلام و اقامت هر اسم اگر است
 اشارت فرمود و از پنج راه سیرده بقبول گفت سفر و ترک است هر مستغنی که در دیشلم قصه خواب و کج و کوشش
 و حواله اتمام آن پس از این مطلع تا قطع از گفت برین قسمی فرموده گفت آفرین بر همت پادشاهی باد که
 و طلب دانش تحمل این همه مشقت نماید و برای آسایش مظلومان رحمت و آرامش محرومان بر همت
 اصناف محنت و بلیت قبول فرماید مشغولی ای خوش آفرین جهان نشستن و ملک بدو نیکو و توان داشتن
 پنج نهالی که توانش نمی و میوه شانش نبود جز می و آنگه برین سر درج اسرار باز کرده و صرف گوش را
 را از جواب حکمت پراخت و چند روز از مقامات خود بر طرف شده و توبت او پرداخت در آشنای مقامات
 و صیت نایب و شنگ در میان آمد پادشاه یکبار از و مایا بر حکیم عرض میکرد و برین در آن باب بار
 اعظم سخنان میفرمود و در آسایش آن را بقلم خیال بر لوح حافظه ثبت می نمود و کتاب کلید و دمنه مثل
 بر سوال و جواب رای و برین است و ما آن را در چهارده باب بروحی که نسبت کتاب
 بر آن ناطق است ایراد کویم و المتوجه من الله المستعان و هو حسنة و علیک التکلیل

باب اول در انبیا و ائمه و قول سماعی و تمام

رای اعظم و آسایش باین پای حکیم فرمود که مضمون صیت اول آن بود که چون کسی بشرف تقرب سلاطین
 گردد و هرگز نه محسود و موقر خواهد شد و سودا در نقض قاعده و متشکک و شیده و سخنان که آئینه مزاج سلاطین را
 بر و متغیر خواهند ساخت پس پادشاه باید که در قول صاحب غرض نیکو قائل فرماید و چون معلوم شود که خالی
 از آئینه و آسایش نیست آنرا بسیر حد قبول فرماید مشغولی اندر راه صاحب غرض پیش خویش
 که آینه تخت باید که در نوشتن و نوشتن یاری کند و معنی از نوشتن و خواری کند و و من از
 برین آئینه که متناسب این حال دستانی بیان فرماید و قصه کسی که تیر و پادشاهی مقرب بوده باشد و
 بسخن غرض میسر شود بنای مرتبه او خلل یافته و دوستی بشد و وفقت بخالفت انجامیده به تفصیل از نماید
 برین فرمود که در سلسله سلطنت برین صیت است و اگر پادشاه اهل غرض از افساد و اغترار منع نفرماید

بیشتری ارکان دولت را منسوب به خدای تعالی می دانند و هر یک از این جمیع ملکات
سرایت کنند و چون مفیدی نباشد میان خود و دولت محال و اصل یافت هر آنکه سرانجام کار ایشان بپوشش
و ملالت خواهد کشید چنانچه میان شیر و گاو بود و آبی برسد که چگونه بوده است آن حکایت
بر من گفت آفریده اند که بازگانی بود و منازل بزرگ و بزرگ بوده و اقالیم شرق و غرب را طی کرده
و سرد و گرم و روزگار و بدقت و شمع و شمع ایام بسیار پیشه و بیت خرد مندی آینهی کار دانی به نروزی
تجربه بسیار دانی و چون مقدمه سپاه مرگ که عجلت از ضعف پیری باشد و ملکیت نهاده و تا فتنه آورد
و طلائع لشکر اجل که اشارت بموی سفید است حوالی حصار وجودش فرو گرفت و مشغولی نویت پیری
چو زند کوس نرود دل شود از خوشدلی و عیش سرده موی سفید از اجل آید پیام و پشت خیم از مرگ
رساند سلام و خواجده است که دم بدم کوس اجل فرو خواهند کوفت و سرمایه حیات که تسامع است
خانه بدن و بیت نهاده باز خواهند طلبید فرزندان خود را جمع کرد و ایشان را سر جوان رشید فرزند بودند
اما بغرور ثروت و تمویز شباب از طریق اعتدال تجاوز نموده دست اسراف بهال پدید دراز کرده و از
کسب حقیقت محض کرده اوقات عزیزه بطلالت و کسالت گذرانند و پیری را از فقر و شفقت و
محرمت که لازم حال بوی باشد فرزندان را پند دادن و انصاف و ابواب نصایح بی غرض شتمن بر جمیع
بیم و امید بر ایشان بکشاؤ و فرموده ای جوانان اگر قدر مالی که در حصول آن زحمی بشمار سیده نمی شناسید
بجز بیک خرم و مغرورید اما باید دانست که مال سرمایه سعادت دنیا و آخرت تواند شد و هر چه جویند از مرتب
دو جهانی بوسیله مال بدست توان آورد و اهل عالم جوایمی یکی از سه مرتبه باشند اول فراخی معیشت و سهو
اسبان و این مطلوب جسمی باشد که بهمت ایشان بر نوبتیدن و پوشیدن و دستپاشی لذت نفس کشیدن
مقصود است و دوم رفعت منزلت و درج و مقام که مقصد ایشان این بود و ایشان اهل جاه و منصب باشند و بین
دو مرتبه نتوان سید الاقبال سوم یافتن ثواب آخرت رسیدن منازل حکومت و گرویی که نظریه این معنی دارند اهل
نجات درجات اند و حصول این مرتبه نیز بهال حلال می تواند بود و نعم المال الصالح لکره و اهل الصالح چنانچه
پیر معنوی در کتاب مشغولی فرموده بیت مال اگر به بدن باشی حصول نعم مال و تقشیر سول پس معلوم
که بکرت مال اگر شرط است بدست آید و بدست آمدن مال بی کسب و طلب محال می نماید و اگر کسی در اقبال بی مشقت
یابد چون در تحصیل آن مخنثی نکشیده باشد هر آنکه قدر قیمت آن ندانسته زود از دست پس می آید و از کمالی بر تلفات

بجانب آلتاب تل نمایند و همین حقت تجارت کند شایسته آن باشد که هر چه در مشغول شود بهر سرگشت ای بی
تو مارا بکست مغرانی و این منافی توکل است و من عقین می دانم که اینچنین از روزی مقدسیده هر چند در طلب آن
جد و جهد نکند بهرین خلد رسد و آنچه روزی من نیست چند آنچه در جستجوی آن می نمایم فایده نخواهد داد مشغول
هر چه که در زینت سد و زلفان و آنچه نباشد زینت گمان و پس بی آنچه نخواهد رسید به بخش بهیوده
چو بگذرید و من شنیده ام که بزرگی گفته است آنچه روزی من بود هر چند از وی که بختم در من آویخت
و آنچه نصیب من نبود چند آنچه در وی آویختم از من بگوخت پس اگر کسب کنیم و اگر نکنیم هیچ وجه نصیب
ازل از خود نمی توان اندخت و چنانچه در استان آن و پس پادشاه شاه حال است که یکی را لی رنج گنج
یدر دست افتاد و دیگری بامید آن خزان ملک پادشاهی از دست بداد پذیرد که چگونه بوده است آن
حکایت پس گرفت در ولایت طلب پادشاهی بود که اسکار و فرمان فرمای عالی مقدار بسی انقلابات
روزگار دیده و بسیار تعیزات پس پادشاه کرده و او را در و پس بود در غرقاب غرور جوانی افتاده و از نشاء
شراب کله رانی سرخوش گشته پیوسته بله و لعب مائل بطرب نشاء مشغول بودند و نعمت این زمانه از زبان
چنگ و چنایه امتاع نمودندی و فرد بعیش کوثر که چشم منی بر هم خزان بهرید و نو بهار میگردد و پادشاه
مرد عاقل صاحب تجربه بود و جواهر و اضر شود و نامحدود و دشت بعد از مشاهده اطوار فرزندان رسید که پس
دی آن اندوخت و بار او عرض تلف انداخته بر وجه احتیاج بلکه با تاراج بردهند و در حالی آن شهرزادی
بود پشت بر لباب نیاکرده و روی به تیره زاو آخرت آورده بلیت سوخته تاب تجلی شده و شیفه حضرت مولا
شده و پادشاه را با وی الفتی و نسبت می زیادت عقیدتی بود تمامی اسوال را جمع فرموده بروجهی که کسی
بر آن اطلاع نیافت و صومعه وی زن کرد و زاهد را وصیت فرمود که چون ولت می و فاجاه بی بقار و
از فرزندان من برناید و سرشمره اقبال که چون مراب نمایشی پیش ندارد و خاک دبار پاشته شود و فرزندان
من کم بضاعت و محتاج گردند ایشان را از آن گنج خبر ده شاید که بعد از دیدن نکبت و کشیدن محنت تنهی
پایان بهر تیره صلیت حرف نمایند و از اصراف و التاف انحراف و زید جانب اعتدال مرغی دارند زانند و
شاه قبول کرد و شاه از برای صلاح حال در درون قهری که دشت چای ترتیب کرده چنان فرامود که خزان
خود اسخا بقول می سازد و فرزندان را بران صاحب قوف گردانید که چون صورت احتیاجی بوی نماید اینجا
ذخیره گلی که در محاش نماند و مخزن است و بعد از این حال بانگ زانی شاه و زاهد هر دو است و

از جام کمال قفس ذالقه الحیات بنوشد و هر آنکه از این چار باید شن نوشید و چنان
هر می کمال من علیها فان و آن که در صومعه زاهد مدفون بود دستور مخفی مانده و هیچکس را
پراختال قوف نیفتاد و در آنجا وفات پذیرفت و قاضی ملک مال بویک جمال افتاد
و برادر مرته از سر قوت و شوکت غلبه کرده تمامی جهات تصرف خویش گرفت و برادر خرد را بغموم و محروم
بگذشت و چاره از منصب سلطنت بی نصیب و از مال موروثی بهره مانده با خود اندیشید که چون قاضی
و شمس روی به غربت و آل هند و خرج جفا پیشه شیب و وفائی و بر مری آشکارا کرد و بار دیگر روی بطلب
دنیا آوردن و از مودع ایاز از مودن چه نتیجه بدستشوی جمله دنیا ز کس تا بنوه چون گذرانست
نیز در صومعه مملکتی بهتر ازین ساکن به خوشتر ازین مجره درمی باز کن و هیچ به ازان نیست که چون گویان
دولت از قبضه اختیار بیرون شد و من توکل و قناعت بچنگ آرم و رتبه در روشی را که سلطنت نیز و آل
از دست ندم بیت درویش را که گنج قناعت مسلم است و درویش نام دارد و سلطان عالم است
پس بدین نیت از شهر بیرون شد و با خود گفت فلان بیدوست پدر من بود صلاح در نیت کرد و روی
بصومعه وی در آرم و در قدم وی بطریق ریاضت و عبادت بسپرم چون بصومعه زاهد رسید معلوم فرمود که
طوطی روح شریفش از قفس بدن بجانب یاض فی جنبه عاکبه پیران نموده و صومعه ازان بیرون شن ضمیر
خالی مانده ساعتی ازان حال اندوه و ملال بر و غالب شده عاقبت همان موضع را جهت اقامت قبول
کرده از سر اادت دران بقعه مجاور گشت و در حوالی صومعه کاریزی بود که از درون صومعه چاهی کنده
بود و بدن چاهی ایی کرده پیوسته آب ازان کاریز بدان چاه آمدی و آل صومعه آنرا بکار بردندی و بدن
آب را به و نموسه و تنی شام ازاده روزی دلو چاه فرو گذشت آواز آب نیامد نیک احتیاط کرد و رنگ چاه
آب نبود تا روزه آب چاه شده که آب بدین چاه نمی آید و اگر خللی گلی چاه و کاریز را یافته باشد و تمام
مدرس شده و یلدرین بقعه بودن متعذر خواهد بود پس حمت تحقیق اینحال چاه فرو شد و اطراف صومعه چاه
و آب راه را بنظر دقیق مشاهده می نمود ناگاه حفره بنظرش آمد که از آنجا قدری خاکند و آب آفتاب بود
و مانع آمدن آب بچاه شده با خود گفت آیا این حفره بکار رود و این سوراخ از کجا سر برکنند پس آن سوراخ
اکشاده تر گردانید قدم در روی نهادن همان بود و بر سر گنج پدر رسیدن همان نشان داده که آن مال بچینا
و این بدین خدای را سجده شکر کرد و گفت اگر خیال بسیار و حواشیا بسیار است اما ازینج توکل مجاوره

قناعت عدول بنایند نمود و بقدر احتیاج صرف باید نمود تا به نیکو کاران و شایسته چو آید ظهور و از آنجا نباید
در فرمانروائی متمکن شده بر وای رعیت و لشکر داشتی و بامید گنج و ثروت که در قصر و در خیال می است هر چه بداند
آوردی تلف کردی و از غایت سخت و عظمت برادر خود را تلف نمودی و از تلفت و تنگ دشتی ناگاه و برادر
دشمنی بدید آمد و با لشکر جزایرتیخ گذار قصد ولایت او کرد و شاهزاده خزانة تهنی را شکستنی سلمان و پرنیان حال
یافت بدان موضع آمد که بدیشان گنج داده بود و تابان مال موافق سپاه را هموار سازد و لا ملک
الا بالرجال ولا رجال الا بالمال چنانچه سعی بیشتر کرد نشان گنج کمتر یافت و بهر چپ و جد و جهد
زیاده نمود از حصول مقصود محروم تر بود و بدین بشنوا این نکته که خود را ز غم آزاده کنی و خون خوری گریه
روزی ننهاد کنی و چون بجای از یافتن گنج نایسید شد با انواع چیل تمسک نموده لشکری ترتیب کرد
و روی بدین خصم آورده از شهر بیرون آمد بعد از آنکه از جانبین صف جلال برآستند و آتش قتال اشتعال یافت
از صف لشکر دشمن تیری بمقتل شاهزاده رسید و بر جای سر شد و از آنجا جانب نیز تیری بنیداختند و پادشاه
بیگانه نیز کشته گشت و بهر دو لشکر پرنیان و محل ماندند و یک بود و کشتن شعله افروختن گیر و شعله هرج و مرج
ایلی هر دو ملک سوخته شوند و خوارا امر سرداران هر دو سپاه جمع شدند و با تصواب یکدیگر از خاندان پادشاه
و دو دمان فرمان نهی ملکی کریم طبع نیکو خلعت جسته که شغل سلطنت و مهم مملکت بدو تفویض نمایند رای
مجموع بران قرار گرفت که شهریار کامگار که فرق دولت و منزهات تاج سرفرازی و خفیه سعادت او شایسته تمام
جمانداری باشد همان شاهزاده متوکل است کار دانان ممالک بر دوش موته وی افتند و ملکه اده را تعظیم و احسان
هر چه تمامتر از گنج خمول بیابگاه قبول و از زاویه عزلت بصدور مسند دولت بردند و بهیامین توکل هم گنج پدید
بدو رسید و هم مملکت پدید و قرار گرفت و این مثل بدان و در دم تا متحقق شود که یافتن نصیب بسجی کسب
تعلقی ندارد و اعتماد بر توکل فرمودن باز آن باشد که تکیه بر کسب کردن مشغولی نیست کسبی از توکل خور
چسبست از تفویض خود محبوسه و این توکل کن ملزبان پا و دست و رزق تو بر تو عاشق ترست اگر ترا
عمری بماند رزق کدی و خویش را چون عاشقان بر تو زدی و چون پس این داستان با تمام رسانید پدید
فرمود که آنچه گفتی محض صدق و موافقت آما این عالم عالم و ساقط و سباب است و سنت آبی برین جاری شده
که ظهور اکثر حالات این جهانی با سباب وابسته باشد به منفعت کسب از توکل زیاده است نفع توکل همین متوکل
میرسد و بس و نفع کسب از کسب دیگری سبب میکند و نفع رسانیدن دلیل خیرت است که خیر را لقا پس

من یخفف الناس و کسی که از ایشان بگذرد آنرا بکشد و بکشد که با او از دوزخ می گذرد
 محمد آن مرد شقیقه را جدا نموده حال باز و کلاغ سبب از طرف نهادن سبب و تان کنی
 بد و سید سپر سپید که چگونه بوده آن حق حکایت بد گرفت آورده اند که در پیش در پیش میگذشت و در
 آثار رحمت و اطوار قدرت از نشانه میفرمود تا گاه شاه بازی نیز برید قدری گوشت در چنگال گرفته بود و در
 پروانه میگرد و با بهتر از تمام بز جوالی آشیانه طوف میفرمود مردان زمین معنی تعجب شد و زمانی بظاهره بایستاد
 کلاغی بی بال پر دید در آن آشیانه افتاده و آن بجز یار یاره گوشه جدا میگرد و بقدر حوصله کلاغ بی بال
 و پر در خوش می نهاد و سر گرفت بجان اندر عنایت آبی و رحمت نامتناهی نگار کلاغی بی پرو بالی را
 که نه قوت پیران دارد و نه شوکت جوالان در گوشه این آشیانه بی روزی نمیگذارد و مشغولی او این
 سفره عام اوست و برین خوان میا چه دشمن چه دوست و چنان برین خوان گرم گسترده که سیرغ
 در قاف روزی خورده پس من که بویسته و طلب و تری از پایی نمی نشینم و سر در میان حرص نهاد
 بجهل نانی بدست می آرم هر آینه از دست من و سستی اعتقاد خواهد بود مشغولی مناس روزی شده
 روزی پیران و چند بهر سوی دوم چون خسان از دل خورند بر آرم نفس و کانی بر سر نهاده و ما نیست
 و بس و آن که بعد ازین سرفراخت بر زانوی عزالت تمام و خطاطالت بر فقر کسب و حرفت کشم و عجز
 علی الله تبارک و تعالی آنکه دست از سباب بنوی شسته در گوشه نشست دل نانی غل در عنایت
 بی غایت سبب الاسباب است عدل در سبب میند و سبب با مکن به شبهانه و در زانو و عجزت قرار کرد
 و از هیچ چیز بی خبری نموده و هر ساعتی بخفت و ضعیف تر میشد عاقبت ضعیف وی بقوت نهاد و مرد را بد
 قوت و ای را ستم طاعت و عبادت باز ماند حق تعالی بفرمود آن زمان را نزدیکی می فرستاد
 و اینده من مدار این عالم بر سباب و وسائط نهاده ام اگر چه قدرت من بی سبب
 مهم میتواند ساخت اما حکمت من مقتضای آن کرده که اکثر ممتنع و بی سبب ساخته و پرداخته گردد و بدین سبب
 قاعده افاده و استفاده تمهید یابد پس اگر تو سبب فائده دیگری توانی شد بهتر از آن باشد که سبب یگانه
 باید گرفت و مرد و چو باز باش که صیدی کنی و لقمه دهی و طغیث خواره مشو چون کلاغ بی پرو بال و این مثل
 بدان آورد و متذکر آنکه هر کس از حق سبب میسر نیست و توکل پسندیده است که با وجود مشاهد و سبب
 ابراهیم از این فرموده شد تا از فیض آنکس سبب حقیق الله بهره مند بود و بزرگی فرموده است که کسی میگرد

تا کمال نشوی و روزی او را میماند تا که از نشی می نشینی این بنی که در لایب بود بر آن کاسب صحبت افتد
از توکل میکنی و کار کن و کسب کن پس تکیه جبار کن و پس سر کار کن غار کردی پیر راقوت تو کل کردی
پس از کسی چاره نباشد و چون کسب شد حال کن و در آن حال از حرات غیب مالی و منالی
روزی با گوشت بالان چه باید کرد و گرفت مال جمع کردن آن است که نگاه داشتن از آن فائده گرفتن
دشوار و چون کسی را مالی بدست آید و هورت از او ارم باید شناخت یکی آنکه محافظت آن بر زوجی باید نمود
که از تلف و تاراج ایمن تواند بود و هورت زد و رانند و نایسه بر آن کوتاه ماند که زرد و دست بسیار است
وزر و در از دشمن بی شرمایت چرخ نه برنی در آن میزند و قافله تخیشان میزند و در آن از هر راج آن فائده
باید گرفت و اصل المال را تلف نباید کرد و چه اگر همه از سر بیاورند و پس در آن قناعت نکنند آنک فرست
را گردن از آن بر آید مشغولی هر آن بجز کابی نیاید بوی و باندک نامی شو خوشگلی بگر از کوه گیری نوبی
بجای و سر انجام کوه اندر آید ز پای و هر که از غلی نباشد و در آن کم کند یا خیرش نیاده از غل باشد عاقبت
در و طه احتیاج افتد و ممکن که کارش به مالک انجامد چنانچه این محاشف کسب کار از خود کسب از غم مال گردانند
پرسید که چگونه بوده است آن حکایت بد گفت آنکه آنکه در هفانی جهت خیره مقداری غله یا نباری نهاده
و ابواب محرف در آن مسدود گردانیده و از نزدیک احتیاج بنیایت ضرورت بنیایت سرداران فائده تواند گرفت
فقدار اموشی که از غایت شمره خواستی که دانه از خرمن با دزد و خوشه پر وین از مرغه آسمان بچکال حرص بر آید
در حوالی آن منزل خانه و در حوالی آن بنا را شایسته داشت پیوسته در زیر زمین از هر طرف نقبی زد و بدندان
خار شگاف به جانی حفری بریدی تا گاه سر حفره از میان غلیر و ن آمد و از سقف خانه اش آنها را بگریز
شهاب ثاقب از آسمان نیزان گشت اموش دید که وعده و فی السحاب زرقام بوفاء انجامید و آنکه
فی حنن الارض روشن شده و ظهور آن نعمت موجب شکر به تقدیم رسانید و بجهت آن جو
حاصل کرده نوح قارونی و رعیت فرحانی آغاز نهاد و آنکه فرصتی موشان محله از مضمون آن حال خبر
خنده در طراز است و مگر خندگاری استند بیت این غل و ستان کرمی بینی و گساستند گرو شیرینی و دوستی
نواله و حرفیان پیاله بروی جمع آمدند و چنانچه عادت ایشان باشد طرح تعلق افکنده سخن جزیر ابدل هوا
طبع او نگفتند و زبان جز به صبح و شام و شکوه و غای او نکشاده و می آوا و نیز دیوانه و زبان باده و گراف
دوست با لاف کشاده تبسمه اگر غله آخانه غایتی نخواهد داشت و پیوسته گندم از آن سوراخ نیزان روان بود

هر روز معذاری گیسو را بر سر می زد و ملاحظه عاقبت ننموده از خیال امر و زلفکند و این را
عساقیا امروزی می خوانند و می گویند که میوشان در آن گوشه خلوت بیشتر مشغولی داشتند
و بر دوش و تنگ می زدند و از این می در آورده بود و آتش گرسنگی در سینه جگر سوختگان می مایه افروخته
نور چراغ تنگ می بنانی میدادند و می گفتند که در هر طرف تنگ خانه بجای می نشستند و کسی نمی نزدیک
مشتغولی هر که دیدار نان بودی هموس و قرص خور بر آسمان دیدی و پس گشته زن تنگی جهانی بنگار
گرسنگی ناله و سیران سنگدل و موش مغرور بساط ناز و نعمت گسترده نه از قحط سال خبر داشت و نه بر تنگی سال
مطلع بود چون روزی چند برآمد و قنار کار بجان می نشستند رسید در خانه بکشد و دید که نقصان تمام
بدان غله راه یافته آه سر دزدل گم بر کشید و بر فوات آن تا معاف بسیار خورده با خود گفت چرا کردن در قفسه
که تدارک آن ارجحتر امکان خارج باشد طریقی خرد مندی نیست حالا بقیه غله که درین خانه هست جمع کردن و بیرون
دیگر نقل فرمودن خوب می نماید پس می تقاضا با خراج آن جزوی که مانده بود مشتغال نمود و در آن محل موشی
که خود را صاحب آن خانه می دانست می پنداشت در خواب بود و موشان دیگر از غایت حرص و آرزو
آوازی می زدند و صدای آمد و شد بر زیر پایشان می شنیدند در میان موشی نیز بهوش آن صورت افخم
کرده جهت تحقیق آن بالای بام برآمده از راه روزنه که یکسره واقع مشاهده نمود و فی الحال نیز برآمد و ضمنون
بیاران گفته خود را از آن سوراخ بیرون افکند و ایشان نیز هر یک بگوشه بیرون رفتند و ولی نعمت آنها
گذاشتند مشغولی همیاد تو از بهر تر شدند بی لقمه می داد و او را تو باش و چه حالت که باز هر تو کا هند و زیارت بهر
سود خویش خواست و بی شقی فقیان را می و بریدن بهتر است از شنائی و روز دیگر که موش سر از بالین
آورد و از آن سوراخ بیرون آمد و از آن کسی ندید و هر چند از پیش و پس بیشتر قفسه نمود
از بهر چه که در وقت زرت و گفت بیت یاران که بوده اند زانم کجا شدند و آیا چه حال بود
که از بهر چه که در وقت زرت و گفت بیت یاران که بوده اند زانم کجا شدند و آیا چه حال بود
چنانچه بیرون آمدند بالای منزلی که از آنجا غله فرو میخت برآمد اثری می یافتند و در میان تنگی و گران
اطلاع یافت باضطراب تمام سوی خانه روان شدند تا ذخیره که دارد در محافطت آن غایت سعی بجای آورد چون
بخانه رسید آنجا نیز از غله اثری ندید و از آن سوراخ باینرا خانه درآمد آن مقدار خوردنی که قوت یکشب باشد
شسته بدست اضطراب گریبان جان چاک ندن گرفت و چندان سر سوداواران

که مغزش پریشان شد و بشوی تلف گری در وسط بال و پایی و در وقت خواب
خرج آدمی باید که فراخور دخل باشد و سرمایه که دارد از سود و زیان
تجزیه و محاسبات نماید و بخت بدخل خرج خود هر دم نظر کند و چو دخلی است خرج آنست که در آن روز و چون
انگیزد این استان بر دست پسر خود تربیاست و دنیا بخت است این احوال را و عا و ثنای پدر بیدار است و گفت
ای پسر ای از آنکه کسی مال خود را محافظت بقاعده نمود و از آن سودی تمام گرفت آن سود را چگونه خرج
کند پدر فرمود که طریقی است که در هر چه میرسد و ده است خصوصاً در باب معاش پس خداوند مال باید که بعد از حصول
فائده و وقایع دیگر رعایت کند تا یکی از آنکه افسوس از اجابت ناموجه جنتاب نماید تا ایشان را باز نماند و دوم مردم
زبان طعن بر و نکشاند و فی تحقیق اوقات اسراف خرج از خود و نه شیطان است آن که بیدار
کافران و انحراف شیاطین مثنوی است مردم عالمی که بخل اسراف پسندیده تره که هر چه عطا در همه جا
دل کش است و هر چه بچار بود آن خوش است و دوم باید که از بدنامی بخل و عار مساک است از نماند که در بخل
دین دنیا بدنام بود و دنیا دار محسنت همه وقت مطعون و دشمنی کار است و بخل در عاقبت بدف تیر تاج و تلف
شود چنانچه مثلاً خوش بزرگ که پیوسته از چند جوی آب برینق آید و باندازه محل مخزنی باشد و بخت بد باشد
راه جوید و از هر گوشه بیرون بر آید و زمین دارد و بزرگی افتد و آخر الامر بدان سر که یکبارگی از حوض نابود و در
شده و ابعاد اطراف جنوب پیرانده گردد و بشیر مال که بخیال بخاوش او وارث قطع ال کرد و بخیل بهر دنیا
دست تاج داد بر او و باوارث رسید و که گاهی جز به نفرین نمیکند یادش و چون پسران نصائح پذیرند
و منافع سخنان و نیک بختی در یک حرفتی اختیار نموده دست بکاری زدن و برادر و برادر ایشان رو
بجارت نهاد و سفر و دور و دست پیش گرفت و باوی دو گاو و بارش بودند که شور گردون با قوت ایشان
طاقت مقاومت نداشتی و شیر فلک از صولت و صلابت آنها چون گربه روزه درازا خرابید و چنانچه از
نهان کردی بلیت بجهت چیل و بجلل و شمس و بدین کار و رفتن که در یکی از شهر به نام و دیگر به نام و خوبه
تا جرم و ستم ایشان از بدست که بخت بد بود و حال ایشان نمودی اما چون مدت سفر گذرید و راههای دور
قطع کردند فتوری باحوال ایشان آه یافته و اثر ضعف برنامیده حال ایشان ظاهر شد و قضا و رشتنای راه
خلابی عظیم پیش آمد و دشمن به دران بلند و خواجده فرمود تا بحال تمام او را بیرون آوردند و چون طاقت حرکت نداشت
یکی را بیزد و گرفته برای تعهد و امان زد کرد و مقرر شد که چون قوتی گیرد او را بکار و آن سالند و هر دو کی در روزی در میان

[illegible]

در آشنای کار اجتماعی برخواست بوزن چون جلی خالی بر آید و باقی ماند
انگشتین او بشکاف چوب فروفت بوزنه آن منج را که در دستش بود و در آن
چوب برب کشید و چون منج را شکاف کشیده شد فی الحال هر دو تن چوب را بر زمین
چوب یکجا بماند و منج را از در درخت بریده می نمایند و می گفتند آن بکره کسی بجان
و آن کسی که کار خود کند یک بکره کند کار من میوه چیدن است نه از تشیدن و همیشه من تماشای بیشه
نه زدن تبر و تشیع است که هر که بجان کند چیدن آید پیش بوزنه با خود درین گفتگو بود که در دگر باز آمد و او را
دست بروی بسزا نمود و کار بوزنه بدان فضل و بلاکت انجامید و ازین جا گفته اند ع کار بوزنه نسبت
بنجاری و آب مثل بدان آورد و من تابدانی که هر کس کار خود باید کرد و قدم از اندازه بیرون نباید نهاد
و لکل عمل رجال روحیه را گفته اند بیت مثلی یاد دادم از یاری کار هر دو مرد و هر کاری آیین کار
که نه کار است فرو گذار و اندک طعمه و قوتی که میرسد غنیمت شمار و منی گفت بکره ملک تقرب جید برای طعمه
و قوت نباید بچه شکم بهر جای و بهر چیزی بشود بلکه فائده ملازمت است که باقی منسوب عالی باشد تا داران
حال دوستان را تواند لطف نمود خشن و محم و شمنان را بهر تر ساختن و هر که بهمت او چشمه سر و دراز
شمار بهایم است چون سگ اگر سگ با سحرانی نداد شود و گریه خسیس طبع آبنان باره خشنو گردد
و من دیده ام که شیر اگر خرگوشی شکاری کند چون گوری بند است از و باز داشته روی بهید گور آورد
خرد بهمت بلند دار که نزد خدا و خلق باشد بقدر بهمت تو اعتبار تو و هر که در جهلند بافت اگر چه چون
گل کوتاه زندگانی باشد خرد مندان بسبب کز جمیل او را در از عمر شمرند و آنگاه بدین بارت و و ن بهمتی
سرفرو دار چون برگ ناز و اگر چه دیر پیاید نزدیک اهل فضل اعتباری نیاید و از ما بر بانه شهر
سعدیامرد نکونام نمید و هرگز هم رده است که نامش نکلوی بنزد کلید گفت طلا
نیکو آید که شرف نسب و فضیلت او بزرگ است اولی استعداد و مستحق آن داشته باشند و ازین طبقه نیستند
که مرتبه ای بزرگتر از این باشد و باید که در طلب آن قدم می توانیم زد و خرد خیال حوصله بحر می پریم بهیات
در سرب این قطره محال اندیش بود و منی گفت دست مایه بزرگی عقل او است نه اصل و نسب هر که عقل صافی و در
کامل در این خوشتر از این پایه خسیس هم تر شریف سازد و هر که ارای ضعیف و عقل نحیف باشد خود را از درجه عالی
بزرگ دانی اندازد قطعه بیشیکاری عقل شریف رای درست بتوان کند تصرف بر آسمان آنگاه

[illegible]

رباعی تاره فرو کسی منزل نرسد تا جان نگیرد
شعشعه خورشید که کمال نرسد به نور و شوق
مجاهد این میدان خاطر و دنیا نیم جنت و قوت
گزارون نیم پای و یاد و در سیرت کنیم سر سالم گفت ای یار
آن فرمود نباشد ترکب خط غلط شدن و بهنو فائده و می متفعی خیالی خود را بر ملک بزرگ انداختن دلین هست
بیج عاقل هر یقین که گمان بخورد و بیج خردمند محنت نقد برای رحمت نشسته قبول نکند و نیست بر این
مروم دانا یکدغم با نرسد انعم که غلظت غلظت که ای فویش شفق هون تر حرت مقدم چیست وزارت
و از کباب خاطر و نشانه دولت و عبت قسطی که اسوگی و راحت حجت و دل خود را از سخت شاد نکند
و انکه رسید از جفای غما به قدح باوه مراد و خورده سر و بلند همت بگوشه و توشه فرو نیاید و تا پایه بلند بست
نیار داز پای طلب تشینه کل طرب نی خار تعب توان چید و در گنج مراد جگر کلید رنج نتوان کشا و و مرایای
همست عثمان گرفته بیکره خواهد کشید و اگر داب با تحمل با معنا نخواهم که در حاکم طلش بارانجی برسد شاید
چون عشق حرم باشد سهل است بیا با نرسد سالم گفت سکه ای بهار دولت و غوغای خزان نگار نیست و توان
قادر ای قدم زدن که پایان ندارد و در سحر ساحت نمودن که ساحلش پدید نیست از طریق خردمند
و و نه باید و هر که کاری شروع کند باید چنانکه خلش داشته محرابش را نیز بنیاید و از آغاز هم قطره با جام انداخته
ضرر و نفع آنرا بمیزان محفل سنجید تا رنج بهیود نکشیده باشد و نقد عمر نیز را بر باد فنا نرساند و ششوی تا کنونی بجا
قدم استوار به پای منه و طریق هیچ کار به در همه کاری که در آئی نخست به خنجر بیرون شدنش کن نیست و شاید که آن
خطبرای سحر نرفته نوشته باشند و این قم برای استنوا بازی کشیده و این چشمه گردابی باشد که آشنائی بکنار توان
و اگر نجات از ویر کرد و ممکن که وزن شیر سنگی عثمانیه باشد که بردوش نتوان کشید و الا این نیز چه بود که در دست
لیدک ویدن بیکره توان سید و اگر این همه بجا آورده شود هیچ معلوم نیست که نتیجه چه خواهد بود من برای درین
معامله عمر نهستم و ترانه از اقلیم کازم میگویم تا غم گفت که درین سخن گذر کن من بقول کسی از عربیت خود
برنگردم و عقد یکدسته ام بوسه شیطانی الا انش و کجاست شکست من میدانم که توقوت همراهی نداری و دور
مراقت موافقت سخوای بر و باری تماشای اظهار می کن و بدعا و نیاز بندی ندوی میزد و فرود انهم که ترا
قوت می خوردن نیست بهاری تماشای میستان ای به سالم داشت که او در هم خود کجاست گفت ای را

می فرمود که بگویند من متعجبم که این کار را که می بینی و من طاقت مشاهده این حالت ندارم و تو
چون می بینی که این کار را می بینی و من طاقت مشاهده این حالت ندارم و تو
خوبی که این کار را می بینی و من طاقت مشاهده این حالت ندارم و تو
آید و گفت فرود در محیط غوطه خورم خوردن و یا غرق شدن یا گری آوردن و پس من مردم بزرگ
استوار کرده قدم در چشمه نهاد و طبعیت آن چشمه نبود بلکه دریائی بوده که با خود را بصورت چشمه خود را قائم
داشت که آن چشمه گرداب بلاست اما دل قوی داشته باشنا می یقین پس اصل حجات رسید و بکنار
آب آمده نفس است کرده شیر سنگی را بقوت و تمکین بشپشت کشید و هرگز گزند قبول ننمود و یک روز
خود را بسر کوه رسانید و در آن طرف کوه شهری بزرگ را دید با هوای خوش و فضای دلکش بدست شهر
چو بهشت از کوهی به چون باغ ارم بتازه روئی و غامخ بالای کوه قرار گرفته بجانب شهر نظر میکرد که ناگاه
از آن شیر سنگی آوازی بصلابت برآمد چنانچه لرزه در کوه و صحر افتاد و آن صدایش بر سریده مردم رسید
از همین بسیار بیرون آمدند و روی بکوه نهاد و توجه غامخ گشتند تا ندیدند چه حیرت می انگیزست و از هجوم خلعت
تعجب می نمود که ناگاه جمعی اعیان اشرف رسیده و مردم عاوش طرنتا بجا آوردند و التماس تمام او را بر
مرکب اهو اسوار کرده بجانب شهر بردند و سرودن می بگفتند که کافور شسته خلعت های پادشاهانند بپوشانید
و باغ از او اگرام تمام زمام سلطنت آن جلالت بکف کفایت او باز دادند غامخ از کیفیت آن حال سوال کرده
برین منوال جواب شنید که حکما درین چشمه که دیدی طلسمی ساخته اند و آن شیر سنگی را با انواع تفکرات عالیه با ملاحظه
طلوع و حیات و نظرات ثوابت و سیارات پرداخته و هر چند وقت عزیزی را در خاطر آید که چشمه بگذشته و شیر را
بر داشته بیالای کوه بر آید هر آینه آن حال زبانی وجود خواهد گرفت که پادشاه این شهر را اجل رسیده باشد پس
شیر را با و از آید و خلعت های او بشهر رسیده مردم بیرون آیند و او را پادشاهی برداشته رایه عقدش بپسایش
روزگار بگذرانند تا آن زمان که نوبت او نیز برسد عی یکی چون در دگر آید بجای و چون بکمال الهی افتاب صیانت
حاکم این جلالت در افق غوات غروب کند مقدارن حال ستاره چشمه آن صاحب دولت است و در وقت طلوع
نماید و مدتهای متعددی شده که این قاعده بهین دستور که مذکور شد استمرار یافته و تو امروز پادشاه این شهر
و فرمان وای این شهری ع ملکان تست فرمان فرمای هر چه خواهی و غامخ دانست که کشیدن آن به محنت
تقاضای دولت بوده فرود دولت چو پیشکاری آید به هر کار جهان کند که شاید و این مثل برای آن

و در دم تابدانی که نوشت از نعمت بی نشانی از محنت نیست و هر که در این سفر دینی پدید آید باید به حال هر قلعه
 نخواهد شد و بیشتر دینی و پاینده دون قانع نخواهد گشت که در این راه تقریباً شیر حاصل نمی شود و در هر راه و هر
 حضرتش فعل نکردم سبایلین فراغت نخواهم نهاد و پای بر سر استراحت در از آن خواهی کرد و کلید گفت و کلید
 این در از کجا بچگونگی آورده و اندیشه و خل درین هم چگونه کرده و منتهی گفت نخواهم که درین فرصت که تخریر و تردد
 بشیر یافته است خوشیست را بر و عرض کنیم و ممکن است که بنوش در وی نصیحت من و او فرجی حاصل آید و بد
 وسیله و حضرت او قریب خواهد من بغیر آید و کلید گفت ترا قریب نزدیک بشیر چگونه حاصل شود و اگر شود
 چون تو خدمت ملوک نکرده و رسوم و آداب ملازمت میندانی باندک فرصتی آنچه حاصل کرده باشی از
 دست بدی و دیگر باره مدارک آن متوانی ننمود و منتهی گفت چون مرد و انا و تو انا باشد مباشرت کار با
 بزرگ و اوزاریان ندارد و هر که برین خویش اعتماد دارد در هر کاری که خویش نماید چنانچه شرط است از
 عمده بیرون آید و دیگر آنکه اگر دولت پدید آید بدینچه باید راه نماید چنانچه در اخبار آمده که آفتاب دولت
 یکی از بزاریان مرتفع گشته رتبه سلطنت یافت و آثار و اخبار او در جهان منتشر گشت یکی از پادشاهان
 قدیم بد و نامه نوشت که صنعت تو تجاری بوده است و خود و دیگری نیکو دانی تدبیر ملک داری و زاری
 کار گذاری از که آموخته او در جواب نوشت که نگذاشت دولت بمن ارزانی داشته و هیچ دقیقه از تسلیم جهان داری
 فرو نگذاشته مشغولی خود چون فرستادین کشاید و من آن در وجود آید که باید و زد دولت هر که را
 روشن شود شمع همه سبب نیکوئی کند جمیع و کلید گفت پادشاهان همه را باب فضل را بکر است
 مخصوص نگذاشته بلکه نزدیکان خود را که بارش و اکتساب خدمت ایشان تقریبی یافته باشند بالتفات
 پادشاهان اختصاص دهند و چون تو باشی بر سابقه موروثی داری و نه وسیله مکتبی ممکن که از عطف او
 محروم بمانی و موجب شمن کامی شود و منتهی گفت هر که در ملازمت سلطان راجه رفیع پیدا کند بر جلیل بدرج
 بوده و بی جد و جد ایشان آثار تربیت سلطان آن مرتبه وی ننموده و من نیز همان مجویم و از جهت آن
 می بوییم و کشیدن پنجمی بسیار و چندین شترهای بدگوار را با خود رانده ام و می دانم که هر که درگاه
 ملوک ملازمت گیرد و او را هیچ کار اختیار باید کرد اول شعله آتش خشم را باک جلف و فشانند و دوم از سوسه شیطان
 بخواهند نماید سوم حرص فریبده و جمع فتنه انگیز را غفلت و چهارم بنای کار با بر راستی
 و کوتاهی نهند و پنجم حوادث و وقایع که پیش آید آنرا بر وفق و مدارا تلقی نمایند و هر که بدین صفته مستصف شد

هر آنچه مراد او خوب ترین می برآید گفت من نصیحت کردم که یک نزدیک شدی میجو وسیله منظور او شوی
و یکد از من میجو ^{مختار} بانی و نه گفت اگر قربان حضرت میسر گردد پنج خصلت پیش گیرم اول آنکه با خلاص علم
خدمت کنم دوم محبت خود را برتیا بعت او مقصود گردد اتم هم افعال و اقوال او را به نگوئی باز نمایم حسابم
چون کاری آغاز نماید که بصواب نزدیک باشد صلاح ملک را آن تمام اندر چشم و دل او آرد سده گردانم و منافع
و فوائد آن نظر او در آورم تا شامی او بخونی رای و رستی تدبیر او میفرایند پیجم اگر کاری خفیه نماید که عاقبتی
و خیم و خاتمی مکرده داشته باشد که حضرت آن ملک باز گردد بعبادت شیرین رفیق تمام ضرر را باز نمایم و از
سور عاقبت آن او را بیاگاهانم و هرگاه که پادشاه هنرهای من ببیند مرا بخواخت و عنایت خود مخصوص
گرداند و پیوسته تا بل صحبت و رغبت نصیحت من باشد هیچ هیچ هنر بیان نمی ماند و هیچ هنرمندی از اثر تربیت
و تقویت نی بهره نمی شود قطعه هنر چو مشک بود مشک کی نهان ماند و جهان نیکمست او پیر بو شود ناگاه
بر و یکسب هنر کوش کرد فضائل تو به بسط خاک پیر از گفتگو شود ناگاه به کلید گفت چنان می نماید که
تو برین قرار گرفته است و عزیمت تو بر امضای این مضمیم یافته باری نیک بر خدایش که ملازمست سلطین
کاری بخاطر و مهمی پردشوار است و حکما گفته اند که بر سه کار اقدام نمائید گزافی که اسخه عقل نشیند باشد اول خدمت
سلطان دوم چشیدن هر گمان سوم افشای سر خود باز نان و حکما پادشاهان از کبوه بلند تشبیه کرده اند که اگر
در معدن جواهر قیمتی هست اما بر مسکن پلانگ ملامت و زیارت دیگر نمی باشد هم فتن برود دشوار است
و هم مقام کردن بر مشکل و نیز گفته اند که صحبت سلطان بمثابة دریا است و باز گافی که سفر دریا اختیار کند
یا سیر بسیار بدست آرد و یا در غرقاب بلاکت گرفتار گردد و بدست بدیاد منافع بشمار است و اگر خواهی سلامت
بر کنار است و دمنه گفت آنچه فرمودی از روی نیک خواهی بود و من میدم که سلطان مثل آتش سوزان نیست
هر که بوی تر و کبر خضروی بشیر بدست از صحبت پادشاه پیروز چون نیز مشک آتش تیز و قاهر که از محاطه پیر
بدرج بزرگی نرسد و فر و از خطر خیزد بزرگ زانکه سوده و چش بربند و گدیزد از خطر باز آید و در سکار شرمع
نتوان نمود مگر به بلندی همت عمل سلطان و فر دریا و تقابلت عدل و من خود در دهن همت نمی نیم پس چرا ز عمل
سلطان اندیشم مثنوی چون باز و بمجموعین است و هر چه آن طلبم در آستین است و خواهی شرف بزرگواری و
میکوشن همتی کداری دانی الحما بهر دوست سالی و همت چو قوی بود برائی و کلید گفت که اگر درین مخالفت
تدبیر و مکر این عزمیت ام ا چون رای تو در دین کار سوخی طبع تو بر این اندیشه ثباتی دارد مبارک باد

ع اینک سر راه تو برو خوش بسلامت و منتهی رحمت و بر شیر سلامت کرد و شیر رسید که این چه کس است
گفتند پسر فلان که دلتی ملازم عقیده علیه بود شیر گرفت ار می شناسم پس او را پیش خود گرفته گفت که با من
و منتهی گفت بدستور پدر عالم ملازم در گاه فلک شتبله شده ام و آنرا قیل و حاجات و کعبه مرادات ساخته
منتظری باشم که اگر همی افتد و حکمهایون صادر گردد آنرا بخود خویش مخفایت کنم و برای روشن کردن
نایم و چنانچه بکسان دولت ایمان حضرت در کفایت بعضی مهمات احتیاج می افتد بکن که بر دگاه لوک می
حادث شود که بعد از پیرستان با تمام سید اندرین راه چو طایوس نگارست کس کار که از سوزن صغیر
وجود آید نیزه سرافراز در ترتیب آن مقصرت و همی که قلمه اش نحیف سازد شمشیر اباد و آن مخیر هیچ خدکار اگر
لی قدر و فرمایند از دفع مضرتی و جذب معنی خالی نیست چه آن چوب خشک که بخوابی بر ریه گذر
افتاده مکان دارد که روزی بکار آید و اگر هیچ را نشاید شاید که از وی خللی سازند یا گوش را بسبب وی از وضع
پیر داند فرود گشته گل نیاید از راه هم میرم دیگر ابشایم و شیر چون سخن من شنید از فصاحت بلاغت
او تعجب شده و بنزدیکان خود آورده و گفت مرد خردمند اگر چه گمانم بود عقل و دانش او بی اختیار فضا
بر قوم ظاهر گردانند چنانچه فروغ آتش که اگر فروزنده خواهد که است بسوزد البته سر به بلندی کشد بیت آنرا که
نشان عشق یار است و بر نامه وی آشکار است و منتهی سخن شاد شد و دانست که افسون او در شیر
اثر کرده و فریب او بنایت مؤثر آمده زبان بضمیت بکشد و گفت و جبست بر کافه خدم و ششم که پادشاه را
بر چه پیش آید بمقدار فهم و دانش خود در آن تامل نمایند و آنچه هر یک را بنیاطر سید بعضی سازند و طریق منا
فر و نگذارند تا ملک اتباع و لواحق خود را بنیکو بشناسد و باندازه رای و تدبیر و اخلاص و شیر هر یک افت
شده هم از خدمت ایشان انتفاع گیرد و هم فراخ و استحقاق هر یک را بنوازند و چه تا دانه در ریخته خاک نشان
بهیچ کس نپروند و سعی ننمایند و چون نقاب خاک از چهره بکشاید و با خلعت مریدین سرازیر بیان زمین گردد
و معلوم شود که آن خست میوه وار و نهال ثقیع بران ستلاشک آنرا بر و رند و از شکر آن نفع گیرند و اصل
در همه ابواب تربیت ملوک است هر که از ازل افضل نظر عاطفت اختصاص دهند بمقدار تربیت از وفاده گیرند
فردوس هم چو خار و خاک و آفتاب بر بگشاید و الا السلام هم از تربیت کنی و شیر گفت تربیت خردمندان چگونه
باید کرد و از نشان بجه و سبیل بر توان خورد و منتهی گفت اصل زمین کار است که پادشاه نظر بحسب کند و نسب
و اگر جمعی لی نهان خدمت آبا و اجداد را وسیله سازند بران کمالات کنند که آدمی را نسبت به نر و ست باید کرد و

مستثنوی از سرخوش کاشائینده را به یک من شربت شیرین را نه زده بمرده شوای تا تمام زنده تو کن
مرده خود را تمام ^و ای پسر مرده طایف استخوان ^و گزنی چون خوشی از استخوان ^و موش با وجود آنکه با مردم
همخانه است بواسطه ایندوازیکه از و میرسد در ملک استی واجب میداند و باز که خوشی و غریب است
چون از و منفعتی تصور می توان کرد با عذر از هر چه تمام تر او را بدست می آرند و بر ساعده ناز از روی عذر از پسر
می پرورند پس ملک باید که نظر باشا و بیگانه نکند بلکه مردم عاقل و فرزانه را طلبند و کمال را در کار با عاقل
و کم تر با عاقل باشند بر مردان عاقل بهتر مندان کامل تر هیچ رواندارد که منصب خردمندان را بخیل
دادن چنان باشد که حلیه ^{بیگانه} سر پایی بستن ^{بیگانه} پیرایه پایی بر سر آویختن و هر جا که اهل هنر ضائع نمایند و ارباب
جهل و سفاهت زیاده اختیار بدست گیرند خلل کلی بامور آن مملکت آید و شامت آن حال بر و کار
شاه و رعیت سرد و قمر و سهای گوشتن سیه شرف هرگز بر آن زیاده که طوطی کم از زغن باشد و چون من از سخن
فارغ شد شیرید و التفات تمام فرموده از جمله خواص حضرتش گردانید و با سخنان او انش و الفت گرفته
سینای مهات بر مواظ و نصائح او نهاد و منتهی تیر و ش محفل کیاست و فهم و فرست پیش گرفته باندگانی
محرم حریم سلطنت شد و در صلاح و صلاح امور مملکت و دولت مدار علیه مشاور الیه گشت و روزی وقت را
مسند عذر و زان را موافق یافته خلوتی طلبید و گفت مدتی شد که ملک بر یکجا قمر گرفته است و لذت حرکت
و نشاط شکار را فرنگدشته میخواهم که موجب آنرا بدانم و در آن باب به نفع که مقدور تواند بود سخن آنم بشیر
خوست که بر دمنه حال به اس خود پوشیده گرداند و در آن میانه شتر به بانگ صحبت کرد و آواز او چنان شیرا
از جای برد که عنان تماکت از دست او بشد بالضرورة از خود یاد منته بگشاد و گفت سبب هشت من
این آواز است که می شنوی من نمیدانم که آواز کیست اما گمان می برم که قوت ترکیب و فرخ آواز او باشد
اگر چنین صورتی باشد را درین جای مقام کردن صواب نیست و من گفت ملک بجز این آواز دل مشغول
دیگر نیست گفت نه و من گفت پس نشاید بدین مقدار از مکان دور شود ^و بجا کردن و از وطن موقوف مغارت
نمودن آواز بر اچه اعتبار و نفعه را چه وزن که کسی بدان از جابر و دو و باد شاه باید که چون کوه ثابت قهر باشد
تا هر بادی مترزل نکند و به فریاد از جای بجنبد تا به بادی بخنجره پایدین کش چو کوه و دیرگان گفته اند که
بهر آواز بلند و جسته قومی التفات نباید کرد که نه به صورتی دالت بر معنی کند و نه به غایبی نمود و باطن باشد فی چند
فریب باشد بچوب لایع شک که گرد و کلنگ هر چند بزرگ جسته بود چو کلنگ با منصف ترکیب ماند و هر کس از جسته بزرگ

حسابی گیرد و آن رسد که بدان رو باد رسیده شیر گشت که چگونه بوده است آن حکایت و مژگن
 آورده اند که رو بای در پیشه می رفت و بهوی طعمه هر طرف می گشت بیای در خنجر و کتلی از پهلوی
 آن آویخته بودند و هرگاه بادی بوزیدی شلخی از آن حرکت کرده بر روی قتل رسیدی و آواز
 از لیل برآیدی رو باد بر درخت مرغ خالکی دید که مقدار در زمین میزد و قوتی می طلبید و کمین بسته
 خواست که او را صید نماید که ناگاه آواز پهل بگوش او رسید نگاه کرد چشم دید بغایت فریه و آوازی همیست
 استماع افتاد طامعه رو باد در حرکت آمده با خود اندیشید که هرگز گوشت پوست و فرآور او را نخواهد بود
 از کمین مرغ بیرون آمد و روی بدخت نهاد مرغ از آن آفتاب خورده شده بگریخت و رو باد بصدر محنت
 بدخت برآمد بسی بکوشید تا آن طبل ابدید جز پوستی و پاره چوبی هیچ نیافت آتش حیرت دل می افتاد
 و آب نداشت از دیده باریدن گرفت و گفت دروغ که بواسطه این جسته قوی که همه باد بود آن صید علال از
 دست من بیرون شد و ازین صورت میجی هیچ فائده بمن نرسید قطعه دل در فنا نیست آنم ولی به چهره
 چو اندر میان هیچ نیست بگریخت دلش میست معنی طلب به صورت مشغول کان هیچ نیست و این مثل
 بدان آورده ام تا ملک آواز همیست و کل عظیم ذوق شکار و حرکت خود از دست نهد اگر نیک در نگراند از
 آواز جسته هیچ کاری نیاید و اگر ملک فرمان فرماید نزدیک او روم و میان حال حقیقت کار و ملک را معلوم گردم
 شیر را سخن و من موافق افتاد و بمن جرب اشارت میبجانب آن آواز روان شد اما چون از شمشیر غائب گشت
 شیر تاملی کرد و از فرستادن و من به پشیمان گشت و با خود گفت عظیم خطائی کردم و نا اندیشیده حرکتی از من
 صادر شد و بزرگان گفته اند که پادشاه باید که در افشای اسرار خود برده ها کف اعتماد نکند و از محات خاصه که در
 گمان آن مبالغه دارد و مرضی با ایشان در میان نهد اول هر که بر درگاه او بچهرم و جنایت جفا و طالتی
 باشد و مدت پنج و بلای او در کشیده و دوم آنکه مال محرم او در ملازمت پادشاه بیاد رفته باشد و معیشت بر
 سنگ گشته سوم آنکه از عمل خود محروم شده باشد و دیگر آنکه امید واری بدر یافت عمل ندارد و چهارم آنکه سر بریده
 که گفته جوید و بجانبا نمینی و آرمش نائل بنود و نیم مجری که یاران اولدت عفو دیده باشند و اولی حقوت جسته
 باشد ششم گناه کاری که از انبای جنس او را گوشمال داد باشند و در حق او زیاده مبالغه فرته باشد هفتم آنکه
 خدمت پسندیده کند و محو ماند و دیگر آن بی سابقه خدمتی بیشتر از وی تربیت یابد و ششم آنکه دشمنی در ملت
 جسته باشد و بر وی سبقت گرفته و بدان پایه رسیده و سلطان با او بدستان شده و نهم آنکه در حضرت پادشاه

منقعت خود تصور کند و هم آنکه بر درگاه پادشاه قبولی نیافته باشد و نزدیک دشمن ملک خود را مقبول گرداند
 حاکم را با این ده خطا که هر خود در میان بناید نهاد و اول اینست که تا دین دینت صورت و الهیت کسی را
 بار نیاندا و اینده صاحب قوت بر خود نگذارد و اندک شای به کس که دین مرکز خاک به سیر کردیم بسی
 محرم اسرار نبوده پس حکم این مقدمت پیش از امتحان منتهی کردن مناسب نبود و فرستادن او بجانب
 خصم از روش خرد و دور اندیشی بعید نمود و این منتهی نیک می نماید و روزگار می درازد و درگاه من بخواب
 و منجور بوده و اگر عیاذ بالله در دل می خارا آزاری خلیفه باشد و درین محل خیانتی اندیشد و فتنه انگیزد و یا
 خصم را در قوت و شوکت برین غالب یابد بجز است و غیبت نموده بر آنچه واقف باشد از اسرار من او را آگاه
 گرداند هر آینه تدارک آن از درجه تدبیر خارج باشد چرا مضمون کلام آنحضرت صلی الله علیه و آله است و از نحو
 بیت حکم عیت بد نفس مباش بدگمان باش و فرستاده و کردارمان باش و تجاوز نمودم اگر آفتی بدین
 رسالت مترتب گردد من سزاوار احد چند انعم و درین فکر با صراط تمام برخواست و می نشست و چشم انتظار
 بر راه نهاده بیک گاه و من پیدایش شیر اندکی بسیار امید و بر جای قرار گرفت اما چون منتهی رسید بعد از ادای لوازم
 خدمت گفت بیعت تا فلک گرفته باشد شاه پاینده باد و آفتاب و لنتش بر بنندگان تابنده باد و اسی
 شهر یار جهاندار آنکه آواز او سمیع همایون رسیده گاو بیست و حوالی این بیشینه بجز مشغول شده و جز خوردن
 و خشن کاری ندارد و بیست و از حلق و شکم در گذرد شیر گفت مقدار قوت و چیست و من گفت او را سخنی
 و شکوهی ندیدم که بدان بر قوت او استدلال کردی و در ضمیر خویش او را همتی نیافتم که احترام بشیر لازم می
 شیر گفت آنرا حمل بر ضعف نتوان کرد و بدان فریفته نتوان شد که با سخت اگر چه گاه منعیف را نیکنند اما درین
 قوی را از پای در آورده و متران بزرگان خصم القوی خود نیابند اظهار قوت و شوکت از ایشان
 بنظر نرسد بیعت باز از پی مسخوه کی نماید آنگاه شاهین بشکار نشسته و خنک و دمنه گفت
 ملک را باید که کار او را چندان وزن نهند و از محمول او این مقدار حساب نگیرد که من بفرست نهایت کار
 او دستم و بر کمایی حال او مطلع شدم و اگر رای عالی قشقا کند و فرمان همایون شرف صدر یابد من او را بارم
 تا سر راوت خط اطاعت نهاده غاشیه بندگی بردوش نهاد ای افکنده بشیر ازین سخن شناسد و با آوردن او
 اشارت فرمود و منتهی به بکشتن زهر فتنه و بدل نمود و بی تامل تر و دشمنی ریوست و نخستین بار گفتش کن
 کجائی و دیدم چنانچه او را دلی و سبب آید من مقابله و اینجا طرح اقامت انگیزد و چون او شهنشهر است

حال برستی باز نمودن آغاز کرد و من از احوال او وقف گشته گفت شیری که پادشاه این پیشه و فرمانروا
 بسایع این قطار است امر فرموده فرستاد که ترانز دیک و برجم و بران بنوال مثال داده که اگر مساحت
 نمائی تقصیری که تا این غایت در ملازمت واقع شده در گذارد و اگر توقف کنی بر فور باز گردم و صورت ماجرا
 جاز نماید شمشیر که نام شیر و بسایع شنیدند رسید و گفت اگر مرا قوی دل گردانی و از سیاست تو من سازی با تو
 بیایم و بوسیله محبت تو شرف خدمت و در باجم مننه باوی سوگند یاد کرد و عهد و میثاقی که دل و زبان
 آرامی پدید آید بجای آورد و هر دو روی بجانب شیر نهادند و من پیش آمد و شیر از آمدن او خبر داد و بعد از
 زمانی گاو بر سید و شتر خدمت بجای آورد و شیر او را گرم بر سید و گفت بدین نواحی کی آمدی و موجب آن
 چه بود گاو قصه خود تمامی باز گفت شیر فرمود که من اینجا مقام کن تا از شفقت و اکرام و محبت انعام نامقصی
 تمام یابی که ابو با طفت بر روی مجاوران دیا خود کشاده ایم و مانده پرفائده رعایت برای ملازمان
 خود کشیده مشنومی درین ملکت گردیدی بسی زیاد تر شکایت زبانی کسی در اطل بجاری کنیت کنیم و نظرد
 صلاح رعیت کنیم گاو وظیفه دعا و ثنا تقدیم رسانیده که خدمت بطوع و رغبت بر میان بست و شیر نیز
 او را رتبه تقرب از زانی دشته روز بروز خود نزد یکتری گردانید و در اعزاز و احترام او مبالغه و طاعت
 و در ضمن آن وی نفیض حال تحقیق کار او آورده اند از رای و خرد و مقدار تمیز و تجربه او بناخت شخصی
 بکمال کیاست معروف و نفهم و فرست موصوف هر چند اخلاق او را بیشتر از مود اعتمادش بر و فور
 دیش او زیاد گشت مشنومی نکو سیرش بدو روشن قیاس و سخن سخن و مقدار مردم شناس جهان
 و دیش او موخته سفر کرده صحبت اند و خسته شیر پس از تامل مشاورت و تفکر و استخارت گاو را محرم
 اسرار خود گردانید و هر ساعت منزلت او در قبول اقبال شریف تر و دجست وی در حکم گذاری
 و فرمان فرمائی رفیع ترمی شد تا از جمله ارکان دولت و عیان حضرت در گذشت و من چون دید که شیر اعظیم
 گاو را بر سر حد افراط رسانید و مبالغه و انعام و اکرام او از مرتبه اعتدال در گذرانیده نه سخن او را و قع
 می نمودند در مہمی با او مشاورت مینماید دست حسد سمره نفرت در دیده دلش کشید و آتش خشم شعله
 غیرت در زاویه دماغش افکند بیت حسد هر جا که آتش بر فروزد هم از اول حسودان بسوزد و خواب
 و قرار از وی بشد و سکون آرام خست از ساحت سینه اش برداشت بشکایت نزدیک کلید رفت و گفت
 برا منصف ای دوستی تدبیر من نگردد که تمامی همت بر فراغت شیر مقصود گردانیدم و گاو را بخدمت او آوردم تا فرست

و کنت یاقته از همه ملازان گذشت و من ز محل دور بودم و بقیام کلید جواب داد جان من خود کرده خود
کرده رفته بر محبت این تیشه خود برای خود زده و این خباثت خود در راه خود بر انگیزید و ترا جان پیش آمد
که زاهد را دمنه پیر سید که چگونه بوده است آن حکایت کلید گفت آورده اند که پادشاهی زاهدی را
کسوت فاخره و خلعتی که انامیده و دزدی بران حال اطلاع یافته دست و دست و از روی ارادت بنویسید
زاهد رفته خدمت او اختیار کرد و در آموختن آداب طریقت جہدی می نمود تا بدین طریق محرم شد و شوی
قرصت یافته جامه را برد و برت دیگر روز را بد جامه ندید و آن حریز تازه را غائب یافت و دست کجا
را آورده و طلبش وی بشهر نهاد و در راه دید که دو خیمه بایکدیگر جنگ میکردند و سر یکدیگر را مجروح
میکردند و درین محل که آن دو خصم تر جنگ چون شیران درنده بایکدیگر در کارزار بودند و خون از
اعضا و جوارح هر یک میچکید و رو بای آمده بود و خون ایشان میخورد و ناگاه در اثنای سرزدن و باه و میان
افتاد و از هر طرف سرنیها محکم بر ویلوی او آمده بدام هلاک گرفتار شده زاهد ازین صورت تجربه دیگر حاصل کرده
و گذشت و شبانگاه که بشهر رسید در شهر بسته بود و از هر چایخی میگذاشت و برای اقامت جانی می طلبید
قضا ازنی از بام خانه در کوچه می نگریست از سرگردانی زاهد فهم کرد که او مردی غیب است او را بمقام خود
دعوت کرد و زاهد اجابت نموده در منزل او بای فرار کشید و در گوشه از آن کاشانه باوراد خود مشغول شد
و آن زن به بدکاری ناهنجاری معروف بودی و کینه کی چند جهت فسق و فجور میآوردی و یکی از ایشان
را که کشمیه جمالش عروسان بهشت را جلوه گری آمیختی و از تاب عذارش آفتاب عالم تاب بر آتش غیرت
بسوختی و چشم مستش به تیر غمزده و سینه را چون سینه دهن رخنه ساختی و لب جان بخشش بشکرتنگ کام
دل را چون تنگ شکر حلاوت بخشیدی و مشغولی خرامنده ماهی جو سر و بلند مسلسل و کیس و چون
زمین زخم گوی انگیزه بر و طوقی از غنچه آویخته و بدان طوق کوآن بت مهرجوی اندر طوق برده
زخو شید گوی و با جوانی زیباروی مشکین موی بزرگ گوی سروالای ماه سیاهی شیرین زبان بار یک میا
که ترکان خطائی از چین لافش چون سنبل در پیچ و تاب بودند و نوش لبان سمرقندی از شوق شکر
شور انگیزش چون دل عاشقان در اضطراب بدیت روی چگونه روی روانی جو آفتابی زلفی چگونه
زلفی هر حلقه پیچ و تابانی بدست پیچیده بود و پیوسته بایکدیگر چون مهر و ماه و یک منزل قرآن کردنی و ما
زهره و مشتری در یک برج جماع نمودندی و البته این جوان از غیرت عشق نمیگذشت که در لفافه یک از اجام

آن کینک جبر و جیشندی و تشنگان بیابان طلب بعد از نثر از تحت بخت زلال اور سیدندی فخر و غیره
 با تو چنانست که گروست دهنه گندارم که در آبی خیال گران و زن بدکار از معالجه کینک تنگ آمده و از غم
 دخل و طاعت شده با کینک که حجاب حیا از میان برداشته بود و جان بهوای جانان بر کف دست
 نهاده بر نی اند بصورت قصه با آن جوان که دوشی که زاندر خانه او آمدند بر ساخته بود و فرصت کار
 نگاه داشته و در شای گران بر عاشق و معشوق همیده چون اهل خانه بسیار امیدند قدری زیر لاله سنو
 در ماشوره کرده پیش بینی برآ آورده یک سر ماشوره در میان گرفته و سر دیگر در سوراخ بینی او نهاده خواست
 که دی در دزد و اثر آن زهرید باغ برآ سازند که ناگاه جوان عطسه زد و بقوت بخار که از دماغ جوان بیرون آمد
 تمام زهر محقق و گلوئی آن زن رسید و بر جای سر و شمع هم در سر آن وی که در سرداری نهاده چون آن
 حال را مشاهده کرد و آن شب که بدرازی مشابه و زقیامت بود و بعد محنت بر روز آورد و تا وقتیکه
 زان صبح از زانو به طلسمانی شب خلاص یافته سجاده طاعت در پیش محراب افق گسترانید و مضمون این آیت
 عالی را گیت و بخیر خرم من الظلمات الی النور علیمان و شن شد بیت یافت صفا کنند آینه رنگ
 رفت برون آینه چنین رنگ نه زاندر نیز خود را از خانه ظلمات فسق و فساد آن طائفه باینده نمری دیگر طلبید
 کفشگری که خود را از مردان او شمردی بسبیل تبرک اید را سخانه خود برد و قوم خود را به تیماردشت و وصیت
 نمود و خود بقیامت بعضی از دوستان فرستاد و خاتون او دوستی داشت خوش طبع زیاروی سلسله
 موسی فخر و بزرگویی و عشوه ساز و شوخ چشم و غمزه زن و خوبرونی کین چنین باشد بلای جان بوده
 و دلاله میان ایشان آن حجامی بود که با فسوگری آب آتش ابا یکدیگر آمیختی و بچرب بانی سنگ غار را
 نمود و موم که آخته ساختی مشنومی فریب انگیزی از گیرائی گفت که کردی ایش و سمیغ را جفت و بلورن
 سحر در کار کرده و بجای لیسان نار کرده و لبش در و در و درش سحر و ننگ و برون ساده لباس از در
 رنگ و زن کفشگر چون خانه عالی یافت کس بدلاله فرستاد که معشوق را خبر کن که مشب شکر زنی غوغا
 لکست و محبت نی های بهوی شعله و شمع عجز و خیز و بیای چنانکه من دانم و تو معشوق و شبانگاه بر
 خانه حاضر شده نظر فتح الهی بود که یک ناگاه کفشگر چون بلای ناگهان رسید و آن مرد را بر در خانه دید
 حال آنکه پیش ازین اندک گمانی برده بود و در محرم و معشوقش شکمی در دلش افتاده و درین محل که او را بردار
 یافت جانب بقینش غالب شده بخانه درآمد و خشمی تمام زن را زدن گرفت و بعد از آنکه ادب بلیغ کرده بود

محکم بر ستون بست و خود سر بر دست آسایش نهاد و زاهد در اندیشه کنی سیمی ظاهر و گنهای روشن بدن این
زن از روش مروت و دیو و بالستی که من شفاعت کردم تو بدین سیاست رهنی نشدی که تا نگاه زن حجام
بیاید و گفت ای خواهر این جوان را چندین منتظر چاییداری زود تر بیرون خرام و فرصت عشرت نیست
شمار فرود یار اگر سر رسیدن بیاغم است و گو بیا خوش که هنوزش نفسی می آید و زن گفت که او را بیاور
حزین بنزدیک خود خواند و گفت قطعه آسوده دلا حال دل زار چه دانی و خون خواری عشاق
جگر خوارج دانی و شب تاب سر خفته بخواب که نازی و نیداری این دیده بیار چه دانی و اسی فاخته
پرواز کنان بر سر سروی و در دل مرغان گرفتار چه دانی و اسی یار مهربان حال ناز من می شنود
و در دل من معلوم میکن این شوهر نامهربان نمی حکم بگذاورد این زودیده بود که دیوانه وار بدین خانه درآمد
و بعد از آنکه بسیار زد و سختی تمام برین ستون بست اگر به نسبت من شفاعت داری و بیاور من مقام حمیری
زود تر مرا بکشای و دستوری ده تا مرا بعض خود برین ستون بندم و بوزودی دوست خود را عذر خواهی
نموده باز آیم و ترا بکشایم و بدین عمل هم مرا این منت سازی و هم دوست مرا مهنون بگوانی زن حجام از آغاز
مهربانی بکشادن او و بستن خود و زن را داده و او را بیرون فرستاد و در راه را استماع این سخنان شریک
شوهر وزن بچنگ افتاد و درین اثنا کفشگر بیدار شده زن را آواز داد زن حجام از نیم آنکه آواز او بشنید
و بران حال وقف بیاید و اسی جواب داد و نشست چندانکه کفشگر فریاد کرد از زن حجام دم بیرون بیاید
آتش خشم کفشگر شعله زده نشکوده گرفت و پیش ستون آمد و بینی زن حجام به بد و بدست او نهاد که تنیک
تخته که نزد یک محشوق فرستی زن حجام از ترس آنکه نکشید و با خود گفت محبت حالت نیست عجزت گری کرد
و محنت گری دید و چون زن کفشگر باز آمد و خواهر خوانده را بینی بریده دید بغایت دل تنگ شد و عذر بسیار
او را بکشاد و خود را بر ستون بست و زن حجام بینی در دست وی انجمه نهاد از تحیر گاه میخندید و گاهی میگریست
زاهد این همه صورتها نمیدید و می شنید و بدان بود که بیا که از بسین مسود غیب نظر موری آمد و خیرش بر حیرت میفرود
اما زن کفشگر سستی پیدا میداد و دست مکرر و غایب عا بکشاده گفت ملکا پادشاه دادانی که شوهر برین هم کرده بودست
و آخر گنای که از من مهر و زیافته در گردن من بسته بفضل خویش بخشای و بینی مرا که زیت صفی جمال نیست
بازده در وقت مناجات آن شوهر پیدا بود و آن که زرق تمیز و دعای شورانگیز او را می شنود فریاد کشید
لای تا بکار تبه روزگار آنچه دعاست که میکنی و اینچه تمناست که میداری دعا می فاجران برین دگاه

قدری ندارد و حاجت مفسدان برین آهفت وانی نمی یابد بحیثی که است بهیست که کاری عجیب باشد
زبان پاک و دل پاک هر دو باید نگاه زن خرمه و دل پاک است که دل آزار بر خیزد تا قدرت الهی و انانیت
مشاهده کنی که چون من از لوث این تهمت پاک بود این زن تعالی بینی شکسته مراد است که این مرد را در میان
خلق از فضیلت و رسوایی خلاص و در دمه رسوده دل بخواست و چراغی بر افروخته پیش آن زن را سلامت دید
و بینی وی بر تیر ریافت و هیچ جا اثر زخمی و جراحتی حساس نکرد فی الحال گناه عتراف نموده بعد از خواهی
مشغول شد و بطنی هر چه تمامتر بجای خود بسته بند از دست پایی می برداشت و توبه کرد که پیش از وضوح مینتی ظهور
حجتی بر امثال این کارا قدم نماید و سخن هر غار فتنه ساز زن بپاسا و عیال پاک را من خود را اینا زار و در بطنه
از فرمان این زن مستوره باصلاحت که البته بهای او را حجابی نیست بیرون نرو و از جانب زن حجام می
در دست گرفته بخانه آمد و حیرت بر و مستولی شد که چه حیل است اندیشید و این صورت را بچهره باشو بهر باز نماید و دست
و همسایگان را در دین باب چه گذارد و سوال جواب خویشان و آشنایان را چگونه جواب دهد و درین میان
حجام از خواب بیدار شد و زن را آواز داد که دست افرازم من بده که بخانه فلان حج اجماع و من زن برتر جواب
و در دادن دست افراز توقف نموده با خر استر نهاده است و او در حجام بخشم تمام در تار سیکه شب
بجانب زن انداخت و سخنان شنید گفتن آغاز نهادن زن خود را بیفکند و آواز بر کشید که بینی بینی حجام
متحیر شد و اقربا و همسایگان را آمده زن را با جامه خون آلوده و بینی بریده دیدند زبان ملامت بر استاد
کشادند و آن چهار همیران مانده نه روی اقرار داشت نه زبان انکار اما چون صبح جهان افروز روزه
پیش برداشت و آینه گیتی نمای آفتاب چون جام جمشیدی درخشان شد بحیثی بر افرخت ایت سپیدار
شرق و شبه غرب و بحر خون گشته غرق و اقربای زن صبح آمده حجام را بقاضی بردند اتفاقاً از این زن از خانه
بیرون آمد بواسطه رابطه محبتی که میان می وقاضی بود بحکم حاضر شده رسم پرسش با هم بجای آوردند چون
لسان زن حجام مرا فتنه همه خود کردند قاضی پرسید که ای استاد لی گناهی ظاهر و نهی سببی شرعی مشکله گردانید
این عورت چرا و ادای حجام متهم شده در تقریر حجت عاجز گشت و وقاضی بنقص قاطع و آن بجز و حق قصاص
بقصاص و عقوبت و حکم فرمود زاهد برخواست و گفت ایها القاضی درین کار تاملی باید کرد و دیده
راست بباید کشود زیرا که در دجامه من نبرده و رو براه را بخواه ان نکشته اند وزن بدکار از سهل پاک نکرده
فشگر کنی زن حجام نبرده بلکه این همه بلاها بخود کشیده ایم قاضی دست از حجام برداشت و روی بزا بد

آورده این محفل را در زمانی و این معنی را بیانی فرمای از این پیشینده و دیده بود از اول تا آخر باز نماند و گفت
 اگر مرا از دی خبر نگرفتند نبود و تبرکات دزد و فریفته نگشتی آن غدار کار فرست نیافتی و جامه من خبری
 اگر و پاه در حوض شره بر خون خورون بمالیده نموی و از خون خوارگی در گدشتی آسینب نخی ان بد و فرسید
 اگر زن بدکار قصد بلاء جوان غافل نکردی جان شیرین بر او ندادی و اگر زن حجام بران فعل حرام
 مددکاری نمودی مثل گشتی قضیت نشدی هر که بداند شکلی طمع نبلید و شست و هر که بشکیر طلبه تخم حنظل
 بناید کاشت بیت چنین گفت دانای آموخته مکن بد که بدینی از روزگار و این مثل بدان
 آورده ام تا بدانی که راه این محنت خود بخود پیوده و در این پنج مشقت خود بخود کشوده و آخر که
 نالیم که از ماست که بر است و دمنه گفت راست میگویی تا این کار خود کرده ام ولیکن تو بدید غلام من
 چه میکنی و حیل کشادن این عقده چگونه می اندیشی کلید گفت من از اول بار با تو درین شیوه موافق نبودم
 و در قبول تو با کتاب این امر غفنی حال این خود را درین باب بطرف می یابم و دخل کردن خود را هیچ
 وجهی نمی بینم مگر هم خود در باره خود فکری فرمای که گفته اند هر کسی صلحت خویش نکوسیداند و دمنه گفت
 اندیشیده ام که بطائف کجیل گردان کار بر آیم و بهر وجه که ممکن باشد بگویم تا گاو را ازین باید براند از م بلاء
 ولایت اخراج کنم که اهل تقصیر را در مذمب چیست خست نمی یابم و اگر غفلتی در رم نزدیک صاحب خرد
 و مروت معذونی شوم و تیر منتری نوخی جویم و زیادت از آنچه خدمت است اعینه دارم و بزرگان گفتند
 که عاقلان هیچ کار اگر سعی کنند معذورانند اول در طلب جاده و تیر منتری که پیش از آن داشته باشند دوم در برین
 کردن از مضرت آنچه تجربه رسیده باشد سوم در محافظت منفعتی که دارند چهارم در بیرون آوردن نفس از هر
 آفتی که واقع بود پنجم در ملاحظه جذب نفع و دفع ضرر در زبان استقبال و من گوش در آن ارم که منصب خود
 باز هم و جمال حال من تازه شود و طریق است که بحیلت و ذلی گاو باشم تا پشت زمین با و دایع کنند یا ازین
 منزل خست بر بند و من کمتر از آن گنجشک ضعیف نیستم که انتقام خود را از ناشه حاصل کند و کلید گفت چگونه بود
 آن حکایت و دمنه گفت شنیده ام که در گنجشک بر شاخ درختی آشیانه نهاده بودند و از متاع دنیا باب
 و دانه قناعت کرده و بر سر کوی که آن درخت در پایان می افتاده بود باشند مقام داشت که در وقت
 صید کردن چون برق از گوشه بیرون جستی و صاعقه و از خرمن جان مرغان ضعیف بال آید و خنثی بیت
 گهی کوچه بر مرغان کشودی و اگر نیاید بودی در ریودی و هرگاه گنجشکان بخواه آوردندی و بدان نزدیک رسیدی

که پرواز آید آن باشد از کمین گاه بیرون جست به ایشان را در بوده طبع بچکان خود دست می توان بخشکان را
بسکاک حب الوطن من الايمان از آن مثل جلالت مودن متعذر بود و از بیدار باشد بجای پیشه ایگان بودن
نیز متعسر نی روی سفر کردن فی رای اقامت به نوبتی بچکان ایشان قوت یافته و پروان آورد
حرکتی میگردند و بدو یاد و بدیدار فرزندان خوش برآمده از آتش ایشان پرواز خرمی می نمودند نگاه
اندیشه باشد بر خاطر ایشان بگذشت و یکبارگی بساط نشاط در نور دیده باضطراب ببقاری ناله و زار
آغاز نهادند یکی از فرزندان ایشان که علامت شد و میدگی حسین و هوید ابو کیفیت آن حال صفت
اتصال از فرج بلال استفسار نمود گفت ای پسر فرزند پسر کاشش دل تا چه غایت است و انا بیده پرس او
ترجمان است پس قصه ظلم باشد و در بدو در فرزندان تفصیل باز گفتند آن پسر گفت کردن از حکم قضا و
فرمان قدر تحسین نه طریق بنیگانیست اما مستبب الاسباب هر دردی را دوائی مقرر کرده و هر نخی را شفا
فرستاده میکن که اگر در دفع این غالمه سعی بجای آرید و در حل این عقده قدمی بردارید هم این بلا از سر ما
مستفیع گردد و هم این بار از دل شما بخیزد گنجشکان را این سخن موافق آمد و یکی از ایشان بتجدد حال بچکان
توقف نمود و دیگری بپاره جوی پرواز کرد چون قدری راه برید در اندیشه آن افتاد که آیا کجا بروم و در
دل خود را با که گویم بیت بدرود دل بگفتم دوائی دل نمیدانم و دوائی درود دل کار نیست مشکلی است
آخر بجا طرش آمد که بر جانوری که اول نظر من بروی افتد سخن خود باوی تقریر کنم و علاج درود دل از وی حلیم
قضا را سمندری از معدن آتش بیرون آورده فضای محراب طوفی می نمود گنجشک را چشم بروی و قضا
و آن شکل غریب و هیئت عجیب نظر وی در آمد با خود گفت علی ای کجاست قطبت بسیار در دل با این مرغ بخوا
در میان نهم شاید که از کار من بکشاید و مرا بسوی چاره راه نماید پس بتخطیم تمام فرمود سمندر آمد و بعد از
لوازم تحت مراسم خدمت غایت فرمود و سمندر نیز زبان غریب پروری شراط مسافر نواری تقدیم داد و گفت
آیا بلال در شیشه تو مشایده می رود اگر از رخ راه است چند روزی درین حالی اقامت فرمای تا با سودگی مبد
گردد و اگر حالتی دیگرست هم باز نمای تا در زندگانی بقدر طاقت سعی کرده شود گنجشک بان بختا و حال
خود ویر و جی که اگر با سنگ خار البقی از در دلش پاره پاره شدی پیش سمندر عرض کرد و هر دایر کسی
که شرح دهم داستان خویش و صید باغ تازه بر دل آن ناتوان نهم و سمندر را بعد از استماع این سخنان
آتش قوت درش تعال آمد و گفت غم مخور که من این بلا را از سر تو دفع گردانم و مشب چنان سازم که خانه

و آشپزخانه را با هر چه در آن باشد بسوزم و قهر منزل خود نشان ده و بر فرزندان و بنا و قبیله من ترد تو ای
مجلس نشان مکان خود و رنجی که نمودن در آن شبستی غلغله باز داد و بادی شاه و خاطری اندیش
نهاد و با شیانه خود نهاد چون شب آمد نمودن از بنای جنس خود هر یک مقداری نفت و کبریت
برداشته متوجه آن منزل شدند و بر نهیونی گنجشک خود را سحالی آشیانه باشد رسانیدند و با ش
یا فرزندان از آن بگیه خفاصل میر خورده بودند و در خواب شده نمودن آن چنان از فطرت کبریت هر چه آشیانه
ایشان ریخته باز گشتند و باد عدل ~~آتش~~ در آشیانه آن ظالم افتاد و قوی از خواب غفلت در آمدند
که دست تدارک از اطفا می آید ناگاه جز بود و همه یکبار با خانه آشیانه خاکستر شدند بیت تملک ز ظلم
آتش بر فروخت و چو ز شعله اول هم او را بسوخت ~~مجلس~~ برای آن دم تا بدانی که کبرس که دفع
دشمن کوشد با آنکه او خرد و ضعیف و خرم و بزرگ قوی باشد امید نصرت و ظفرست کجای گفت حلالا شیر او را از
میان دیگران ختمصاص داده است و لوای دولت او را فرشته محبت و از دل شیر بر دهن بردن مزاج شیر برود
متغیر کردن بغایت مشکل می نماید و یادشاهان چون کسی را تربیت کنند بی سبب کلی او را خواستارند و هر که
بردارند بی آنکه امری عظیم حادث گردد از نظر نیندازند و در جواب را آب فرو می نهد و حکمت حدیث و شرم در
ز فرو بردن و دره خویش و درنگ گفت که ام سبب این کلی ترک ملک در تربیت او مبالغه نموده و دیگران محال است
رواد نشسته تالاجرم از در پیش متفرق شدند و منافع خدمت و فوائد نصیحت ایشان از قطع گشته و ازین صورت
آفتهای بزرگ ممکن اوقع است و حکما گفته اند خطر ملک آفت ملک می آید شش چیزی تواند بود اول حرمان
نیکو خواهان را از خود محروم گردانیدن و ای و تجربه را خوار فرو گزشتن و دوم فتنه و آن چنان باشد که جنگها
ملی و کتاری نامیده حادث گردد و دشمنیهای مخالفان ازین کام کشیده شود سه مهو و آن مولع بودن
بزنان و محبت کردن بهشکار و مشغول شدن به شراب میل فرمودن به هو و لعب چهارم عیاف و عکار و آن عیاف
باشد که در زمان اقع شود چون با قحط و زلزله و حرق و غرق و مانند آن تنجیم مدحی و آن عیاف باشد در ش
راندن و بالغمه و محبوت و سیاست نمودن ششم جهل و آن چنان باشد که در موضع صلح بجنگ گراید
محل جنگ صلح میل نماید و در وقت ملاطفت مجادلت فرماید و آنجا که قهر باید است در صلح و محبت کشاید
بیت جنگ صلح میل نماید بجای صلح و بجای صلح بجای جنگ و آنجا که انتقام میبویست و در
کین شتر نشسته و میخواهی که از هر تو فری بد و بد چون میدانم که از سرانیدن نتیجه نیکو ندارد و بطریق مکافا

هر کس بدو باز گردد میت هر که بدی کرد و بجز بد نیندافت آن و دلبوی در سید و هر که بدی و بجز بد نیندافت
و مکافات بد و نیک را ملاحظه نماید شک نیست که بجانب خیر و رحمت گام گیرد و دست و زبان را
از آزار و ایذا محافظت نماید چنانچه پادشاه دادگار فرموده و من پیر سید چگونه بوده است آن
حکایت کلیله گفت شنیده ام که در زبان پیشین پادشاهی بود دست تسلط و تعدی بر کشاده
و پای طغیان از جاده عدل و حسن بیرون نهاده و بیست جهان سوز و فتنه و محنت و محیره کش و تلخ
روی جهانی ترش و مردم شب و روز از یاد او دست بگریخته بودند و زبان فقرین کشاده و روزی این
پادشاه بشکار رفت و چون باز آمد ناگهانی فرمود که ای مردمان بیدار شوید من تا امروز از مشاهد و وجه صواب
پوشیده بود و دست حصیان من بروی شما تمام دیده و مظلومان محنت رسیده تیغ جفا کشیده حالا
در مقام عریست پروری صافی دم و در مرتبه عدالت گسری ثابت قدم شده ام امید آنکه بعد الیوم دست
تسبیح خالص حلقه تشویش برد خاند رعیتی نزنند و پای تیغ تمام پیشه بساحت سرای فقری نرسد میت فرا
در آن مرز و کشور نخواهد که دل تنگ بینی رعیت ز شاه و رعایا را بدین مژده جهانی بپدید آید و فقیران بدین ثبات
گل مراد و رفته امیدواری شگفته شد میت ازین نوید مبارک که ناگهان آمده بشارتی بدل و خورده
بجان آمده القهقهه من معر لثش بجائی رسید که بزرگ پستان شیر شتر زه شیر منخورد و نذرو باباز در مقام انباش
هم بازی می شد و بدین اسطوار شاه و ادگر لقب نهادند و چنان کردند با و انصاف محکم که گوگرد را
پاسبان گشت آتش و یکی از محرمان حریم سلطنت در وقت فرصت از کیفیت این حال سوال کرد و از تبدیل
مراتب جور و جفا بجلالت مهر و وفا استفسار نمود شاه فرمود که من آن روز که بشکار رفته بودم بهر طرف می تاختم
و بهر جانب نظرمی انداختم ناگاه دیدم که سگی در عقب و پایی دوید و بدندان استخوان بالایش بر من غایب پیچید
رو به پای لنگه در حیرانی در گریخت و سنگ باز گردید فی الحال میاده سنگی بنزدخت و پاشی آن سنگ
جنگست منور بود که گاهم فتنه بود که سگی لکدی بران پیاده زد و بالایش شکسته شد و آن سب نیز پاره را قطع
نا کرد و بالایش بسوزانی فرو رفت و جنگست من با خود آمدم و گفتم دیدی که چه کردند و چه دیدند که آن کند که نباید
آن بگریخت و قطعه نیک ریاب بکشد نهاده که بد و نیک باز خواهی دید و میل نیکی اگر نمی همه چاه خویش
سرفراز خواهی دید و در طریق بدی روی خود را پایمال نیاز خواهی دید و این مثل بدان دم که از مکافات
بر انداختی و از مقام بد اندیشی بگذری مبادا که شامت آن تو رسد و منی من جعفر میر الاخریه نقد و قع خیر جلوه

نایاب و نادر بود که بدافتمی و جاه طلبی که خود قتی از منته گفت من چنین اقامه نمودم و ظالم و ستم گشتم
و ستم گشتم اگر در منده نظام از ظالم باشد آنرا هم کافات خواهد بود و اگر آزادی از وی باز انده او رسد
بر آن چه ضرر مترتب خواهد شد که گفت که قتم که بدین خللی بکار تو راه نیابد اما چگونه در ملک و کاسی کنی و
اوراق و از قوت تو بیش است و دوستان و معاونان او از یاران به او اواران تو بیش منته گفت
بنامی کار بایر قوت بسیار و عوان بسیار بنام او روی قوت بسیار بر من مقدم باید داشت چنانچه به را
و حیل و سار و غالب آنست که بزور و ستم و بدو و بجهان رسید که زاعی ماری را بجای ملک کز کلید
گفت چگونه بود است آن حکایت منته گفت آورده اند که زاعی در کمر کوهی خانه گرفته بود و در شکافتگی
آشیانه ساخته بود و در حوالی آن سوراخ ماری بود که آب باغش بر ملک و صمات بودی و لعاب بن دندان
منطل میزد بقا و حیات هرگاه که زاعی بچه نهادی مار بخوردی و جگر زاعی را غرق فرزند بسوختی چون
شمار می کرد مار از ده گدشت زاعی در مانده شکایت آن حال باشغالی که دوست او بود در میان آورد و گفت
می اندیشم که خود را از بلای مار و غنای این ظالم جهان شکار باز را نمیشغال پرسید که چه طریق قدم در
هم خواهی نهاد و بچه شیشه دفع مضرت خواهی کرد زاعی گفت میخواهم که چون مار در خواب شود منقار
خو خوار چشم جهان بنیش بر کنم تا دیگر قصد قوه بعین من نتواند کرد و فرزند که نور دیده من است از ترس آن خورده
ایمن ماند شغال گفت این تدبیر از صواب صواب منحرف است چه خردمندان را قصد دشمن بر وجهی
باید کرد که در آن خطر جان نباشد و زنه را که ازین فکر بگذرد تا چون ماهی خوار خود را خوار نکند
که در ملک و خجنگ سحر کرد و جهان عزیز بهاد و دزاع گفت چگونه بوده است آن *
حکایت شغال گفت ماهی خواری بود بر لب آبی وطن کرده و از همه مهات روی لب صید ماهی آورد
بقدر حاجت ماهی میگرفت و روزگار در فایست میگذاشت و چون ضعف میری بدو راه یافت و قوتهای
بدنی روی با خطا نهاد و از شکار ماهی باز مانده و بدام غم گرفتار شد و باغ گفت و در غم و غم و غم و غم
رفتند که گردشان بهوای دیار مانرسید و آفسوس که عمر عزیز باز بچه بر باد داد و چه بیکه در موسم بهار
پای مردی تواند نمود یا دستگیری تواند کرد و ذخیره نهاد و امروزی قوتی نماند و از قوتی چنانکه همان
بنامی کار بر حیل و نم و دام فریبی و زرقی بگشتم ع شاید که بدین بهانه روزی گذرد و کس چون اندکی
و آمدن آن ملک کنان بر کنار آب نشست و خجنگی او را از دور دید پیشتر آمد و طرح مساحت افکند و گفت

ای عزیز ترا غمناک می بینم خوبان حسیت جواب داد که چلو نه غمناک نباشم و تو میدانی که سوره همیشه
و سرایه زندگانی من آن بود که هر روز یک واهی گرفتاری را از آن سدر می و قوت لایمونی حاصل بود
مایلان را از آن نقصانی زیادت نمی افتاد و اوقات من نیز بر بیهوده قناعت می فرسندی از سوره بود و
و صیاد اینجای گذشتند و میگفتند که درین بگیربازی بسیار است و برایشان می باید که یکی گفت فلان
آبگیربازی ازین شیر است اول گشتن برین بازی بسیار است و اگر حالت بدین حال باشد مرا و
از جان شیرین بر باید داشت و بر تلخی مرگ باید نهاد و خرچست که درین گیربازی بر غنیده بر فور باز گشت و نزدیک به
رفت و این خبر خوش چنانچه شنیدند و با گفت خوش و خوش را ایشان افتاد و اتفاق خرچها و وی
بهای خوار نهادند و گفتند این چنین خبری از تو با سوره و عثمان بدین است یا بود و است چنانچه خبر برای
مهم می نگریم و پرگار صفت زحیم که گشته تریم حالا با تو مشورت میکنم که ششار مؤمن غرور مست را که
دشمن بود چون با او مشاورت کنند باید که شرط ضیحت فرو نگذارند خاصه و در کاری که نفع
آن بدو عائد باشد و تو خود میگوئی که بقای ذات تو بایا بسته است و حیات تو بوجوب و متعلق به درگاه
چه صوابی بینی مای خوار جواب داد که من خود این سخن از زبان صیادان شنیده ام و بایشان بر تیا و
صورت نه بند و مرا جز این جلیه نجا طر فرستد که درین یک بگیربازی میدانم که آتش بصفا با صبح صادق
دم برابری میزند و در نمودن عکس صورت بر آینه گیتی ناسبقت میگردد و دان ریگد و توان شمرد و بینه
مای در جوف آن توان دید و باین همه نه خواص فهم بر عرش تواند رسید و نه سبحان و هم ساحل آنرا تواند دید
دید و هم هیچ صیادی بر آن نمیتواند افتاد است و مای آن غدی جز برنج آب قندی ندیده است آبگیری بنا
در این است و یک ریای ملی سر و پایست و اگر بدینجا تحویل تو اندید که دقیقه العمر در این راحت عیش
و فراغت گذرانید و گفتند نیکو است اما بی معاونت و یابی تو نقل ناممکن نیست مای خوار جواب داد
مرا انجا از وقت و قدر است و این غرض نادر است اما فرصت تنگ است ساعت بساعت صیادان بیایند و
میت شود و مایلان قرض نمودند و بمنت بسیار قرار بر آن افتاد که هر روز چند مای را بر دشته بدان بگیرند
پس مای خوار بر جناح مای چند بری و بر بالای آن نشسته که در آن حوالی بود بخوردی و چون باز آمد
هیکل آن نقل و تحویل تحویل کردند و بر یکدیگر پیشی و پیشی جستی جستی و خورد و بخورد و عورت و عورت
ایشان می گیر است و زبان باز رویان را ایشان میگرفت و هرینه که بلا دشمن فرستاده و در

بدگوهر و متجاوز و نادار در سزای او نیست چون وز با گشت خنجر خاک نشین و پای آن آنگیزد بر سر
افتاده خنجر است که تپش کند نهای خوار را از آن فکر آگاهی داد نهای خوار اندیشه کرد که شوخمنی کلی ترازویت
پیش آنکه او را تیر بیا ران آید در سینه پس پیش آمد و خنجر یک بار گردن گزشت و روی بخوابگاه پدیدان نهاد
خنجر یک که از دور سخنان پاهیان دید دست که حال نیست با خود اندیشه کرد که خردمند چون میند که دشمن
قصه جان می دارد اگر گوشش فرو گذارد و خنجر خود می کرده باشد و چون بکوشد حال از دوشق برود
نخواهد بود اگر فروزاید ~~مهر خنجر روزگار بگذارد و پیش هر دو یاری بعد مغرت و حمیت طوبی~~
نگردد قطعه چو خنجر تو کرد و با دشمنی هر دو یاری و جد بخش ای عقل شووی که اگر مراد بدست آید
بکام می آید و اگر نه پس از آن نو خنجر می آید پس خنجر یک بار گردن نهای خوار افکند و خلق
عکس کردند گفت نهای خوار پیر ضعیف بود و باید که حلق نشاری بیوش شده از هوا افتاد و با خاک
یکسان گشت خنجر یک از گردنش فرو داده سر خویش گرفت و پای در راه نهاده نزدیک نیت پاهیان آمد
و تعزیت بیا ران غلب با تمنیت حیات حاضران جمیع کرده از صورت حال علام داد و بگفتان شاد گشته
وفات نهای خوار را عمری تازه و حیاتی بی اندازه نمودند قطعه می حیات پس از مردن چنان دشمن
گمان بر م که صد ساله زندگانی به برگ خنجر شهادت نیکم لیکن می فراق از دشمن هر چه خوانی به و این
مثل بدان آوردم تا بدانی که بسیار کس نگر و حیل خود را پاک شود و واکل کید او بقی لا یخیر فی المکار است
الا یا بله هم بد و ماند گرد و دامن ترا و جوی می نمایم که اگر بدان کاری سبب بقای تو و واکل خصم باشد تراغ
گفت از اشارت دوستان نتوان گذشت و رای خردمندان را خلافت توان کرد و فرود میگردانند و شاد می
ساقی و خلاف رای تو کردن طریق یاری نیست و شغال گفت صواب آنست که در اوج هوا پرواز کنی
و بر ما صحرایان نظر افکنی پیرایه بینی که بودن آن پیرایه باشد فرود آمده برداری و دور روی هوا پرواز کنی
چشم در مان غلب نباشی می بری و شک نیست که بعضی مردم بطلب پیرایه بر می آیند چنان نزدیک ناری
پیرایه بر بار افکنی تا آن مردم را نظر بر وی افتد و بر آینه اول و را تم قی حیات شاد که هر پیرایه خواهند
و دل توانی آنکه خود در دفع او می کرده باشی فراغت خواهد یافت تراغ با اشارت شغال چنان کرده روی
بیا دانی نه از نری دید پیرایه برگشته بام نهاده خود بطهارت مشغول گشته تراغ از او برفت و
که شغال گفته بود بر بار اندخت و همان که در پی تراغ آمده بودند می بحال سوار کوفته پیرایه برداشتند و تراغ

باز رست و خصل از میان رفت و مرشک از کنار هم میخیزد گفت این مثل بدوان نرم میایدانی که آنچه میخواست
توان کرد بقوت ممکن نباشد کلیلک گفت گاو را قوت و شولک و عقل و تدبیر همه حاصل است و بکر و میش
کس نیست توان یافت چه از هر جانب که تو بکر خننه ساری اول فکر و بند و شایه که پیش از آنکه تو بروی غنم
کنی او بر تو چاشت کند و نگردد استان آن خرگوش بسم تو نرسیده که داعیه گرفتاری رو باه کرد و خود
گرفتار شد و من گفت چگونه بوده است آن حکایت کلیلک گفت شنیده ام که گرگی گرسنه در محرابی بود
طعم میدهد و خرگوشی دید در آنجا تاسکی خفته بود و غنلهای همه اطراف را در آنجا در آنجا میگردید
شکر و شکر و آهسته آهسته به جانب او قدم نهادن گرفت و خرگوش را در سبب دم و سبب دم و سبب دم و سبب دم
بر جست و خوست که بگریزد و گر سر را گرفت و بخت بدیت بیایا که آن خرگوش طاعت و خوری و مرو مرو
که بجان آدم بر مجوری و خرگوش از سبب او بر سبب خشک شد و آغاز تفرع نموده روی نیاز برین
مالید و گفت میدانم که آتش جوی میر سبب او را تهاب است و نفس لاده بواسطه طلب غذا و رغایت
اضطراب و من باین جنبه ضعیف و بدن نحیف یک لقمه ملک میش نیستم از من چه آید و از خوردن
من چه بندد و چه کشاید و درین نزدیکی رو باهی است که از رغایت فربهی راه نتواند رفت و از تسلیدی گوشت
حرکت نتواند کرد و چنان پندارم که گوشتش از زری نازکی مشابه آب جیات است و خوش از شیرینی و ناز
تمایل فریب نبات اگر امیر قوم رنج بر این و را بحدی که تو غم فقید و آرام و امید و ناشانی شکند اگر
خیزندی حاصل شود و با او الا من خود آید و فقیدم و دیگر آنرا در کند و آرد که با خود بندد و ایم و گرگ
بافسون افسانه او یافته شده راه خانه رو باه پیش گرفت و در آن محلی رو باهی بود که در فریبندگی شیطان
را بر سر گفتی و نیزنگ ساری نقش بازی هم و خیال اسبق دوی مشغولی رو به یکی چست و غایبش بود
بعضی که تمنای آن میش بود و بخت بازی اگر چه او در روز دکان برده بازی خرد و هم در صحرای افغان
بود و از و هم سبب که نماند و آن بود او در در جستن شده از و در گم و صحن فلک رفته بحار و بدم و
خرگوش را با او ختمی قدیمی داشت و درین وقت فرصت یافته و عینه تقاضا کرد و گرگ را بر در سوراخ
گذاشت و رو باه در آمد و در سلام و تحیت بجا آورد و رو باه نیز به تعظیم تمام جواب سلام باز داده گفت
بیت خوش آمدی که بیا بری بیا بنشین بیا که می بهت برد و دیده جان بنشین به خرگوش گفت از
درت خبر یازد و از روی شرف ملاقات می باشم و بواسطه موانع روزگار غدا و حوادث زمانه بیوفای ناپایدار

[illegible]

از ان سعادت محرمی مانم در غولای غریزی که در هر کرامت پادشاهی سرفراز است و در عهد ولایت
پیری سید نواز از مرآتیک بدین بیاد شریف آورده و آوازه زاویداری و گوشت نشینی این جناب شفیقه
بنده حقیر و سبیل ساخته بنادیده دل جمال جهان را می نور و شام جان برواح افاس مشک ساسی
مسطر سازد اگر اجازت ملاقات هست فیهما و فیهما و الا لوقت مقتضای آن نمیکند نوبتی دیگر قضای توان نمود
فروما ازین بر باز گرد چون بلای ناگهان فرو و آید بدین چای چون عای مستجاب در و باه از صفحه
این کلام شریف سید فرو و خواند و مرآت این کلام نفیست مگر می معاینه و در با خود گفت صلاح آنست
ز با ایشان هم بطور ایشان سلوک کنم از شربت ایشان در خلق ایشان نیرم ع کلون اند و با داد
سنگ است و پس بر باه نیز خوش آمدی چند بر کار کرد و گفت اگر نه منت سافران بجهت آن بجهت ایم و در
زاویه بر روی عزیزان بسبب آن کشته تا از جمال انعام کمال ایشان استفاده نمایم خصوصاً چنین
عزیزی که توشان میدی تمدن نوع صاحب کمالی که تعریف میفرمائی من در همان داری بقیه کرم و در
خدمتکاری که دام دقیقه فرو گذارم و با آنکه الضیف اذ انزل نزل بر زرقه و بزرگان گفته اند قطعه هر که را پیش
بعالم در می خود بخورد و اگر ز خوان شست ناننش بر ز خوان خوشستن و پس ترا منت ز مهمان
داشت باید بهر آنکه بخورد و بر خوان انعام توان خوشستن و ولی توقع میدارم که چندان توقف کنی
که نوشته کاشانه راجار و بی کشم و بهت همان مبارک قدم فرشی که لائق حال تواند بود بگسترم و خرگوش
نصیر کرد که دم او در روباها گرفته فی الحال ملاوت اگرگ مشرف خواهد شد جواب داد که همان مردی می تکلف
و در ویش مشرب است و از آرایش جامی جامه فراغتی دارد و اما چون خاطر خطیر بخوابد که کلفی نماید دران
نیز مضایقه نیست آماده کار را باش این گفت و بیرون آمد و تمامی ماجرا با اگر در میان نهاد و بفریفته
شدن روباها مزدگانی داد و باز به تجدید که لعل جدید زده تعریف کچم و شمع و تری و تازگی روباها
نمود و اگر ندان طمع نیز کرده بلذت گوشت و باه دهان خوش میکرد و خرگوش را سبزه ای نیکو بخدتی
بانو خیال خلاصی می بست اما روباها از روی خرم و دورینی پیشین برین بسیار زمان میسر است و نزل و خود
تمیق کننده بود و بهیچ خاکهای آنرا بیرون برده و مشربان از خوش خاشاک پوشیده و رای نماند
که بوقت ضرورت از آنجا بیرون توانستی رفت چون خرگوش را کسپل کرد و بر چاه آمد و خوش خاشاک آن را
بر وجهی ترتیب کرد که اینک اشاتی ز ازل گردد پس بر راه نهانی آمده و آواز داد که ای همانان که می تمیز

[illegible]

تأخرین و محبت او در دنیا یافتن و خرگوش بد که شیر از غایت غضب دم تقلم بر زمین میزند و نقش
باز روی دل می طلبد آهسته پیش آمد و سلام کرد شیر پرسید که از کجای آئی و حال تو خوش چیست گفت
ایشان بدستور مقرر خرگوشی در محبت من فرماده بودند و اتفاق عزیمت ملازمت دهنم بشیری درین راه
و او را بستند چند انچه میالغند که دیم که غذای ملک خوش و وظیفه پادشاه ایشانست سخن من اوقات نمود و گفت
این ^{نقش از آن گرفته} شکار من است و میباید که من میسر شد شنیغ نگردد تو که هر شیره و بیشه ای ملک چندان لاف و گران
در میان آورده قوت و شوکت خود شرح دلد که من لی طاقت شد و در پیش می فرار کرده بشتافتم تماموت
حال محروم آنی منی گردنم شیر گسندار چیست جا بلیت در حرکت آمد و گفت بشنوی من انم که در شیبوه طعن و جوش
بشیران در آموزم آداب حرب که کد این هر بر این لیری کند و سر نخیر بریدن افکند پس گفت ای خرگوش
توانی که او را بمن غائی تا داد دل تو از ولست انم و مقام خود نیز حاصل کنم خرگوش گفت چر انم تا انم داد بشتبت
ملک انواع سخنان می ادا بانه گفته و اگر من تلواستی کاسه سرور آبخورد و دان صحر اسانمنی فردا داد خدا
امید و ارم کوراه در جنگ تو منم بر ادول خوش این گفت و در پیش استاد شیر ساد دل بغریب او غره شد
و عقب وان گشت خرگوش شیر را بر سر جای بزرگ آورد و آتش بعضا چون این چنین صورتها درست نبود
و بی خطا صفت حلیه و چهره هر کس از ناظر آن را بشمردی فرد در روی کسی نگاه نکردی که نقش خویش
از صفه منم بر نشنخاند وی گفت ای ملک خصم نیکار دین چاه ست و من از مهابت می می ترسم اگر
ملک ملو بر گیر خشم ابوی نمایم شیر او را در بر گرفته بچاه فرونگریست صورت خود و خرگوش را بیداشت که همان
شیر است و خرگوشی که وظیفه او بوده در بر کشیده او را بگذاشت و خود را در چاه افکند و بدو سه غوطه نفس خوا
را بربانه دوزخ سپرد و خرگوش سلامت گشته و خوش از کیفیت حال آگاهی داد و ایشان بطائف شکار آبی
قیام نموده در ریاض امن سلامت بفرغت خامی چیدند و این بیت تکرار میکردند ^{ای شربت آب} شربت کی شربت آب
پس بدنگال بود خوشتر از عمر هفتاد سال و در ایراد این مثل معلوم شد که ^{چند کوه} ~~چند کوه~~ بانند و محل خلعت
بر دست توان یافت کلید گفت اگر گوارا مالک توانی که در چنانچه رنجی بشیر نرسد و جوی دارد و از انهم می
عذر میتوان نهاد و اگر بی حضرت شیر مالک او دست ندید بر نیار که او این کار نکردی که هیچ خردمند برای
اسایش خویش رنج خودم خود اختیار نکند سخن برین کلمه باختر سید و دمنه ترک ملازمت گرفته بگوشه پل
رفت تا روزی فرصت یافته خود را در خلوت بر شیره افکند و چون غموی و محرومی با دلش سری در پیش بایستاد

شیر گفت روزی است که مرا ندیده ای چو شیر گفت انشا الله که عاقبت خبر بد شیر از جای بشنود و گفت چنانچه
حادث شده است گفت آری گفت باز گوی و من گفتم که از خلوتی و فراموشی بگذر شیر گفت این ساعت وقت است
زودتر باز نمای که گفتات کلی بتاخیر بر نیاید و اگر کارم در بفرماید افتد بر آفت و ی نماید بیت کن تا خوبتر کار
پیش آید که در تاخیر آفات است بسیار و من گفتم هر سخن که از استماع آن شنونده را اگر اهمیت آید در ایوان
دلیری بنماید که در جزایندش تمام و فکر بسیار تقریر نمود و فکر بر عقل نیز شنونده محتاجی تمام باشد و شمع
نیز باید که ملاحظه احوال گوینده کند که در مقام صحبت و سخنواری است یا نه و چون اندک قایل سخنواری حق
تربیت غرضی نیست بخشش را بسمع قبول اصحاب یاد نمود و خصوصاً که منافعه و فواید آن بدو باز کرد و شیر گفت
تو میدانی که من از ملوک فیض ملت ای و عزت محو شستی گشته ام و در استماع کلمات کس نمی توانم که از پیش
ضمیر خود می سازم تو بی تکلف آنچه میخواهی بگویی و بی تردد هر چه بخاطر رسیده پنهان مدار و من گفتم من نیز
رخصت جرات بدان یافته ام که بر عقل و دانش ملک و ثوق من نهایت انجامیده و نیز پوشیده نیست که
سخن از محض شفقت و عین امانت میگویم و به شک و شبهت غرض عملت آلوده نمی سازم و هر چه محکم طبع
شهنشاه عید نقد سخن را شناسد فرد و مجدداً که من محکم گفتم که قلب خالص می شناسد شیر گفت
و فوراً امانت تو ظاهر است و آثار آن از جبین احوال تو بانه و مطلق سخن تو بر شفقت و نصیحت محمول می افتد و در محبت
شبهت در حوالی آن مجال محل نمی یابد و من گفتم بقای کافی و خوش بردوام عمر ملک باز بسته است پس یک
از رعیت که بسته پاکیزه نهاده و صفت حلال ادگی موصوف و موسومست باید که در ادای حق و تعهد
صدق نصیحت از پادشاه باز نگردد که حکما فرموده اند که هر که حق از پادشاه پوشد یا ناتوانی از طاعت پنهان
دارد و ظهار فقر و فاقه باد و استان جائز نه بین خود را خیانت کرده باشد شیر گفت هواداری و محبتی و
ازین بر من چه یاد است و امانت و دیانت تو در دستم اما لا بگوی که چه حادث شده تا بعد از وقوع کیفیت
آن حال بنماید این گفتار من چنان شیر را با فسون افسانه شریفه و فریفته گردانید زبان بگرد و گفت بیت
که بی باخ و درمهمون تو باد و نظریار و دشمن بون تو باد و شتر به با امرای لشکر خلوتها کرده است و بارکان دولت
سخنان در میان آورده و گفته که شتر را از نمودم و اندازه زور و قوت برای و کیاست او بدستم و در هر یک
خلای بسیار و متعجبی شما صحابه دیدم بدیت نه آن بودا که بارادگرمان بوده خیالی داریم و بی جهان
و من چو چرم که ملک را اگر احیاناً کافر نعمت خدا را آن همه فرما نمود و در حکم رانی و فرمانروائی نورانی چنین کرد

در مقابل آن نعمت این محبت از دور وجود آمد و برای حیوان غایب چنین داعیه از نهاد او سر بر زد و هر آنکه بگوید
ان الانسان لطیف ^{الانسان} این را نشانی کسی که دست خود را در لغو نهی مطلق بندد و زمام حل و عقد امور جمیع خود را
اقتدار خود یابد و یقین در آشیانه دماغ او جنبه خواهد نمود و هوای عینان بر سویی دل او سر خواهد زد
مثنوی کسی را که گیتی ز چاه غم و برآرد در سبناج قبول و عجب کند دعوی شای کنده سر کشان
در کتب افکنده و غیرت ای موندنیک بر اندیش که این چنین است که میگوید و حقیقت این حال از کجا معلوم کرده
و اگر چنین باشد که از تقریر تو ^{عقل} هم میگردد و در این کار چگونه تواند بود و منته گفت فحش در جبهه و بلندی
او بربک و شن و شست و چون پادشاهی را از خند شکار از پیر و جرم حرم مال و حشمت در مقابل خود بیند
او را زودتر از پیش بر باید دشت و گرنه کار از دست برود و شاه از پای در آید و چاره این کار برود
که ضمیر بر سلطنت پناهی قضا کند خاطر فاقه و زمین قاصر بایمان کجا تواند رسید اما من میدانم که بتجمل تبار
مهم گما باید کرد و اگر تامل کند بنگین که کار بد بخارند که قدم بر آساحت مساحت آن عاجزاید قطعه
مخالف تو یکی مور بوداری شده برآور از سر آن ^{مور} مور مار گشته و مار به امانش ازین پیش روزگار مبرور
که از دها شود از روزگار یابد مار و گفته اند که مردم دو گروه اند صاحب خرم و عاجز عا جوان باشد که در وقت
حدوث وقوع حادثه سر سیمه پریشان شود و حال سرگردان بود و صاحب خرم آنست که دور اند
پیش گرفته پیوسته اندیشه عواقب امور کند و صاحب خرم نیز در وقوع باشد اول آنکه پیش از ظهور چگونگی آنرا
شناخته باشد و آنچه دیگران خوانیم کار باد اند او در سبناجی آن بدیده عقل دیده و تدبیر او آخر امور در
اول آن کرده ^{اول} اول الفکر آخر العمل و چنین کس پیش از آنکه در گرداب بلا افتد خود را بسا حل
تواند رسانند و او را آخر هم گویند و دوم آنکه چون بلا برسد دل بر جای دشته حیرت و دشت را بخود در اندازد
و هر آنکه برین کس راه مواب و وجه تدبیر پوشیده خواهد ماند و این کس خازن ^{خازن} خازن نه نامست ^{حلال} حلال این کس
یکی عاقل کامل است و دیگر نه عاقل و سوم جاهل غافل حکایت این سه ماهی است که در شکری با هم افتاده بودند
شیر بر سید که بچه منوال بوده است آن حکایت دمنه گفت آورده اند که انگیزی بود از شکار دور
و از تعمرن راه گذران مخفی و مستور آتش چون عقاب صوفیان صافی و مشایخ اش طایفان حشمت
حیات را کافی و این غریب باب و ان اتصال دشت در و سه ماهی شگرف که حوت سپهر از شکست
بر تابه غیرت چون محل از تاب آفتاب بریان شدی آرام داشتند و یکی از آن سه ماهی اخزم بود و دیگر

حازم و دیگر عاجز و ناگاه در ایام بهار که جهان از آرایش گلزار نمودار بل غفرویش گشته بود و اطراف
 بساط غبار از ریاحین درخشنده چون قندینه خنجر که کپ شده فراش هبنا بسط زمین را بغیر شهبای
 رنگارنگ آراسته و باغبان منع چون چمن جهان از انگلای گوناگون پیرشته منتهوی چمن از
 نسیم صبا مشکبار و سمن از لطافت چو خساریار و زیاده سحر گل زمین کرده باز چو مشتوق خندان عاشق لغوا
 ناگاه دوسه میادیمی گیراندر بر آن یکچراغ افتاد و از قضای الهی احوال قامت این سیه بزمی در آن غنچه رنگینی
 دریافتند بایکدیگر میعاد می نهادند برای دم آوردن بشتافتند تا بهیسان این چمن افتاد گاه گشته در عین آب
 باتش حسرت همراه شدند چون شب درآمد میایی که عاقل کامل بود و خرمی زیادت داشت چون بار آمد دست برد
 ز ناله جفا کار و شوخ چشمی سپهری اعتبار دیدند بود و بساط تجربه ثبات قدم شده اندیشه خلاصی از دام
 صیادان فکر نجات بر قید ایشان بخاطر آوزد منتهوی خردمند داناکسی را شناس که محکم کند کار خود را
 اساس کسی را که حشربناشد و دست به بنای همیش بود سخت سست پس سبک وی بکار آورد و طی آنکه
 بایاران شاورت کردی از بجانب کیاب و آن متصل بود بیرون رفت علی الصبح صیادان حاضر شده هر دو جفا
 آنگیز محکم بستند آن نیم عاقل که بپیرایه خرد آراسته بود اما از ذخیره تجربه بهره نداشت چون این حال مشاهده نمود
 پیشانی بسیار خورده و گفت غفلت ورزیدم و سر انجام کار غافلان چنین باشد بایستی که من چنان آن بدی
 پیش از نزول بلاغم خود خوردمی قبل از هجوم آفت فکر خلاص کردمی فرد علاج و قوت پیش از وقوع باید کرد
 در پنج سود ندارد چو وقت کار از دست آنگون چون فرصت گریز فوت شده هنگام مکر و حیلت است و هر چند
 گفته اند که تدریر در وقت نزول بلا فائده بیشتر نهد و از شمره رای در زبان آفت تمتعی زیادت نرسد اما باین همه
 مرد عاقل باید که از منافع دیش هیچ وجه نومید نگردد و در دفع مکر دشمن تاخیر و توقیر و اندازد پس خوشنشین را
 مرده ساخت و به روی آب شنا میرفت میعاد می آنرا برداشت و تصور مردگی او کرده بر روی صحراینداخت
 و او خوشنشین را بجای سرخس جوی آب افکنده جان سلامت بهر دلیت بمیرای دوست گروایی ربانی کنی
 نیایی بختانی و آن بدی دیگر که محفلت بر احوال او مستولی بود و معجزه افعال و ظاهر جبران سرگردان و
 بهوش پای کشان چپ دست میرفت و در فراز و نشیب میدوید تا عاقبت گرفتار شد و ملک از آید آید این
 مثل مقرر شود که در کارش نرسد شتاب باید کرد و پیش از فوت فرصت قدرت بتیج ابد را آتش حسرت در جان آن
 خاکستار باید زد و خرمین عمرش بباد فنا بر داده دود از خان مان و به آسمان بلید رسانید بلیت چو قدرت

یافتی بر جسم غداره بستگ بتملا مغزش برون آید شیر گفت آنچه گفتی معلوم شد اما گمان نبرم که شتر بخیا تو
 اندیشه و سوابق لغمت را بلوا حق کفران مقابل وادار چه در باب می تا این غایت جز غلطی و نیکو کاری
 جان نداشتی ام دمنه گفت همچنین است اما نیکو نهایی ملک او را بدین مرتبه رسانیدیست هر که با دماغ بایت فر
 چون تو مرهم نمی ندارد سوده لیم بد گوهر تا وقتی بکند تا صبح باشد که بمرتبه که امیدوارست نرسیده اما چون
 مقصودش حاصل آمد تمنای دیگری مرتبه که شایستگی آن ندارد از خزانة خیالش سرحد زد و بزرگان فرمود
 که بنای خدمت سفید ولی اصل بقاعده عجم و امید است چون از ضرر خوف بکن کرد و چشم به دولت خوابی آتیره
 سازد و چون بجهنم آید مستغنی شود آتش کافر نعمتی و فتنه انگیزی برافروزد شیر گفت پس با ملازمان که سفید
 طبع و دون جهت باشد چه سان سلوک توان کرد که اثر کفران محبت ایشان ظاهر نگردد و دمنه گفت ایشان را
 از عواطف خود چنان محروم نباید گردانی که میکبارگی نا امید شده و ترک ملازمت گرفته بجانب شمنان
 میل کنند و چندان لغت و عنایت نیز نشاید داد که نهایت ثروت رسیده خیالات فضولی از ایشان سر بر
 بلکه باید که همیشه میان خوف و جوار و کار گذراند و محبت ایشان بر وعده و وعید و بیم و امید است و باید که
 و بپنی ایشان را بخود مشغول گرداند و آن سبب طغیان و عصیان شود و نا امیدی و بی برگی نزد تنگدان
 را دلیر سازد و آن موجب شکست قدر ملوک گردد و قدر و نومید دلیر باشد و چهره زبان و ای دوست چنان
 مکن که نومید شوم شیر گفت ای دمنه بخاطر من چنان میرسد که آید بحال خنتر باز رنگ این شیر رنگ مصفا
 و صفیه دلش از رقم این خیال پاکیزه و معرأ من با او پیوسته در مقام عنایت بوده ام و همواره عاطفت خود را
 قرین و زکاروی ساخته و بعد از آنکه از من همیشه نیکویی و منفعت بوی رسیده باشد چگونه در مکافات آن بد
 و مضررت اندیش بیت چودل بدو تیش خویش اعلم سازده چرا بپنی من علم برافزوده دمنه گفت ملک
 بایستناخت که از کج مزاج برگزستی نباید و بدست زشت این تکلیف و تکلف ستوده خوی پاکیزه حاصلت
 نگردد و کل را تا بر شیر شرح بیا فی برع از کوزه همان برون تراود که دروست و ملک افتد عقب و کشف
 بسبح شریف نرسیده شیر گفت چگونه بوده است آن حکایت دمنه گفت کشفی ابا عقرب دوستی بود و
 پیوسته با یکدیگر در اتحاد زدندی و طرح بگانه ای افکندندی بیت و ز ناشب معاش و مردم و شام تا صبح نرسد
 وقتی چنان اتفاق افتاد که بحسب ضرورت جلای وطن بستی کرد و در دو در رفقت یکدیگر متوجه بامنی دیگر شدند
 خدا گذر ایشان بر نهری عظیم افتاد و جوی آبی بزرگ بر سر ایشان پیدا آمد و چون بوعرب آب تعذر بود و مجبور

فروماند کشف گفت ای یار عزیز ترا چه شد که گریبان عالم جهان بیداد دادی و دامن دل از نشاط و طرا
 در چیدی عجب گفت ای برادر اندیشه گذشتن برین آب مراد گرداب حیرت افکنده و نه مجبور بر آب نیست
 و نه طاقت فراق احباب ممکن نیست تو میروی بپوشیده باری مانده عجب که نه تو مانم
 عجب همی مانم کشف گفت هیچ غم مخور که من ترا بی کفنی باز آب گذرانیده بسیار حل رسانم و از پشت خود
 سینه ساخته سینه را سپر برای تو سازم که حیف باشد بشواری یاری بدست آوردن باسانی از دست
 فرومای دوست بیا هر چه داری بخواری بخور و هیچ مغرور نشو پس کشف عجب را پشت گرفته سینه را آب
 افکنده روان شد و در اثنای شناوری آوازی بگوش کشف رسید و کا و کا و می از حرکت عجب احساس
 پرسید که این چه صوت است کمی شنو و آن چه عمل است که تو بدان اشتغال می غلای عجب جواب داد که سنان
 نیش خود را بر جوش وجود تو آزاری می کنم کشف را شفت و گفت که ای بیروت من جان خود را برای آوردن
 گرداب خطر افکنده ام و پشتی کشتی پشت من ازین آب میگذری اگر التزام منتهی نمی کنی و حق صحبت قبیح
 وزنی نمی باری سبب نیش زدن چیست با آنکه محقق است که ازین حرکت آسیبی بمن نخواهد رسید و نیش
 دل خراش ترا در پشت خدا امثال من تیری نخواهد بود و غلبه آنست که دست دل خود ریش کند
 هر که از روی جدل مشت نذر دیوار عجب گفت معاذ الله که امثال این معانی در همه اوقات ندگانی پیران
 ضمیمه من گذرد یا گذشته باشد بیش از آن نیست که طبع من مقتضی نیش زدنست خواه زخم بر پشت دست باشد
 خواه بر سینه دشمن قطع هر که را عادت دیم بود بی ارادت از او شود صادر نیش بر سنگ میزند عجب
 گر چه بروی نمی شود قادر کشف با خود اندیشید که حکما است گفته اند نفس را پروردن آبروی خود
 بر باد دارن است و سرشته کار خود کم کردن بیت در خاک نختن روزی در ریغ نیست با ناکسان
 در ریغ بود لطف مردمی سخن بزرگانست که هر که در اصل خود نسب نیست امید را در ریغ نفیست
 چه حرمست بظرفه خبیث که از دنیا انتقال کند بنا کرده بجای جمعی که با او نیکی کرده باشند قطع بدصل
 چگونه توان کرد تربیت کس در درون جامه چرا مار پرورد و خطل به تربیت ندهد طبع نیشگر گل
 بر خنجر آنگاه همه خار پرورده و تیرا دین سخن بزمین ملوک گذشته باشد که از عدم اصالت شنبه خست
 ذات وی اندیشه ناک باید بود و نصیحت زیرستان مشفق بگوش هوش استماع باید نمود چه بر کس سخن
 نامحان اگر چه درشت ولی محابا گویند التفات تمایذ عواقب امور و خاتم مهمات وی از ذمت و ملا

خالی نباشد چون بیماری که فرموده طبیب نظر استخفاف نکرد و غذا و شربت بحسب اندازه خورد و هر چند
ضعف و ناتوانی بروی استیلا بیشتر باید فرمود تا صبح از روی درشتی سخن گرفت چه باک و مبرخ است
ولیکن بشیرین دارد و بپایند است که عاجزترین ملوک آنست که از عواقب کار با غافل باشد و محاسن
ملک را خوار دارد و هرگاه حادثه بزرگ افتد حزم و احتیاط را بطرف هند و بعد از آنکه فرصت فوت شد
و دشمن ستولی گشت نزدیکان خود را مستحکم گرداند و حواله آن حال به یک ایشان کند و با غیای فکری که
بکار خود تر باید کرده بهر چه بدگیری را باید کرده و آنکه بدین نوع حکامی کردی و در گردن دیگران چرا
باید کرده شیر گفت سخن نیک درشت گفتی و از سر حد ادب تجاوز نمودی و قول ناصح بدشتی رد نتوان کرد
شتر بهر تقدیری که دشمن باشد پدید است که از وجه کار آید و او بحسب اقع طعمه من است چه ماده حرکت او
از نباتات وجود گرفته و ماده قوتش من از گوشت حاصل شده و همیشه اجزای نباتی مغلوب حیوانی باشد
و من از او آن مقدار حساب ندارم که خیال مقابله من دشمنی او گذرد یا سودای مقابل من رسوید ای او
جای گیر و قدر و مدعی را کی رسد با چون منی لاف جدال کی تواند شیشه با پیل مان بهلوزدن و اگر شتر
با قناب و ملت من که از اتفاق عنایات پروردگاری تابانست چون ماه در دعوی مقابل آید کاسته و فاش
گردد و اگر برایش پیغمبرهایون ها آسای من که نمودار اسبابان آسمان است مانند خوشه تیغ کشنده عاقبت زوال
یابد مثنوی نمی دست گیراید ای کننده چون لنگی است کور اهواری کند من آن حیدر را که دیده ام ببلند
مشش باز در گردن آرم کند و دهنه گفت ملک او فریفته نشاید بود بداند که گوید او طعمه من است یا من غلبه
می توانم کرد چه اگر بذات خویش مقاومت نتواند بدو گاری جمعی از یاران را خود را پیش برد و با نبردی و ک
درستان غده نقشه بار انگیزد و از آن ترسم که چون خوش را بخافست ملک تحریش کرده است مباد که با او
دم وقت رنند و یک تن اگر چند قوی جثه و قادر باشد با بسیاری بر نیاید قطعه پشه چو پر شد بزند
پیل را به با همه مدی و ملائمت که اوست و مورچگان را چو بود تفاق و شیرینان ابد را رند پوست
شیر گفت سخنان تو در دل من جای گرفت و خلوص مناصحت ترا در استم فائین صورت من گیر من است
که او را برداشتم و علم تقویت و شجاعت او برافراشته بود در محاسن محافل او را شناسا گفته و ذکر خرد و دیانت
و اخلاص امانت او بر زبان انداخته اگر خلاف آن وادارم بتناقص قول و خفت ذات و رکالت رای منسوب
گردم بخون من رد لهما مردود و عهد من بخاطر بابی قدر شود و بیت هر سریر که خود برافرازی و تا توانی زبانه

تیندازی به دهن گفت ای صاحب دین دوستی که چون از دوستی مغرور شنی ظاهر گردد و از غرور مگر
سخنوت متری مشاهده افتد فی الحال طرف کار خود فراموش آرند و در آن وقت و مراقت ایشان در بینند
و بیشتر از آنکه خصم فرصت چاشت یابد برای او شامی مهیا سازند و با وجود آنکه ندان با آدمی صاحب
قدیمی باشد و از انواع فوائد و منافع بوی برسد چون در گرفت جز بقلع از رخ او شفا نیاید ان ثابت و
طعامی که بدل ^{تغذیه} و نموده حیاست چون در معده فاسد گشت جز دفع از مضرت و خلاص آن وقت
قدور آنکس که دل غمزه است شاد نگردد و اگر خود پیش جان تو باشد که او گیر و دست و دهن در شیراش کرده گفت من
شدم محبت شنبه را و دیگر با او ملاقات آن از جمله محالات است همان بیک کسی نزدیک می فرستم و صورت حال
بروی ظاهر گردانم و اجازت دهم تا هر کجا خواهد بود و دهن ترسید که اگر این سخن بشنزد برسد و حال برت دوست خود
بر شیرین سازد و دیگر حیل او از نهان خانه خفا بساحت ظهور آید گفت ای ملک این باب از خرم و دست و ادا
که سخن گفته شده است محل اختیار یاقی است پس آن اظهار تدارک آن از حوزه اقتدار خارج بدست سخن نگفت
توانیش گفت و ولی گفته را باز نتوان بهفت و سخن که از زبان تیری که از کمان بیرون آمدنه آن بدست آید
و نه این شست و امثال آمده که هر چه زبان آید زبان معجزگی گفته است زبان تیر همان است دل ای لایت
و سخن عرض کننده جواب گنجینه وجود تاد در جگه گویایی بسیار خاموشی بسته باشد و هر کس که بر سر حلقه
در چنین زندگانی بهمه یا حسین سلامت و نیکو و نهال حیات همه شمره آن راحت نباشد اما چون گلبدن بلاغت در مقام
و دلیل فصاحت در ترغیم من نتوان بود که را شمره کل از سخن سبب تفریح و دل تقویت مانع خواهد شد یا علت ظهور داده
زکام و وسطه صداع خواهد بود و چیز بانهایی بس بیک نکته و لیدر یوسی محقر دایمی مشکل کشاده است و سخنان
بیک اشارت ملی محل گردن گوینده را ببندهای گران بسته قطعه اگر چه خنجر در سخن بگانه کنی و بصفا عتی است که هم
سود و هم زیان آورده نشان کرد و آنکه گفته نکته کس را به در دل کند آواره یا بجان آورده ولی بسی مست که
گوینده را کمین لفظی به در پیاد هاندم که بزبان رده ای ملک اگر این سخن بشنزد برسد و صورت حال خود بشناسد
و فضیحت خویش معاینه بنید یکین که بکلمه در آید و جنگ آغاز دهد یا غنّه انگیزد و ارباب حزم گناه ظاهر اخف
پنهان جان زندشته اند و جرم پوشیده را محسوبت آشکار تجویز نکرده اصلاح است که گناه مخفی اورا بسیار
نهانی تدارک نالی شیر گفت بجز در گمان نزدیکان خود را دور و محو گردانیدن فی مضمون یقین از فضیلت حق
ایشان سعی نمودن بدست خود تیشه بر پای خود زدن باشد و یکبارگی از طریق مروت و نهال دیانت یک سوز

قطعه نباشد چه عید شرع و عقل که نبی پدید شاه فرمان دهد که چون قضای حکم او به کسی جان رساند
 کسی جان دهد و منته گفت هیچ گواهی از باب فرمان را به او فرست ایشان نیست چون این کار خدا بپایان
 که نظر تفرش در وی نگرد که خست عقیده او و طبعیت باز و شری نیش صورت ناخوش واضح خواهد بود و دو
 علامت کجی باطن او آنست که مشکون و متغیر پیش آید و چپ و راست و پیش و پس احتیاطی نماید و محالست
 را آماده و مقاومت را فراهم آمده باشد شیر گفت نیکو گفتم و اگر از این علامت چیزی مشاهده افتد هر آینه غایت
 از راه حقیقت منفع گشته و غده گمان بر ترنه یقین تبدیل خواهد یافت و همه چون آنست که بدیدم فتنه انگیز
 او از آن جانب آتش بلایا لا گرفت خواست که گوارا بید و از طرف می نیز شعله افشادی برافروزد و بیت
 میان و کس جنگ چون آتش است و سخن چنین بخت بنیر کش است و فکر کرد که دیدن شنزیه هم با شاره
 شیر و شاورت او بایا از بدگمانی دور افتد گفت ای ملک اگر فرمان علی شرف صد و ریا به شنزیه را بنیسم
 و از کنون منم و مخلوق خلط او چیزی معلوم کرده بعضی برانتم شیر اجازت داد و منته چون اندوه زده و محسوس است
 به نزدیک شنزیه رفت و شرط سلام و تحیت بجای آورد و شنزیه تعظیمی فرمود و حال نموده آغاز تملطف و تلق کرد و
 ای و منته چون عیاد و یار که از ناتنی آید و ده روز بکاست که دیده دوستان با نوار جمال خود روشن
 و کلبه یاران را باز یار نهال مصاحبت ملاطف گلشن نگردانید و فریدیم با نفسی یاد دوی نکنی و که یاد تو
 نتواند که کینفس نکند و منته گفت اگر بصورت از شرف ملاقات محروم بوده ام فاما بجای روان همواره با خیال
 جمال گلشای تو صحبت داشته ام و پیوسته تخم یاری و هواداری در زمین دل کاشته بیت از دل سو جان به
 ساخته ام و پنهان تو با تو عشق با باخته ام و در زانو به عزت گوشه خلوت بوظیفه دعا و ثنا که موجب مزید
 دولت و سعادت باشد اشتغال بوده و خواهد بود و گاو گفت سبب عزت باعث خلوت صحبت و منته
 چون کسی مالک نفس خود نتواند بود و اسیر فرمان دیگری باشد و یک نفس بی هم و خطر نرزد و یکم نگردد که بر
 جان تن خود هر اسان لرزان نباشد و سخن بی خوف و فرغ از وی صادر شود چه گوشه کاشانه ختیا
 نکند و در خلوت بر روی بیگانه و آشنادرنه بندد و ربا عی از فتنه این مانده شود انگیزه بر خیزد و هر جا که توانی
 بگریزه ووری که گریختن نداری باری پستی زن در دامن خلوت آویزه گاو گفت ای منهن سخن ازین سخن باز نماند
 و تفصیل این احوال بیان فرمای تا نفع معظمت تو عام تر و فائده کلام تو تمام تر باشد و منته گفت شنزیه
 جهان بی شنزیه چیز ممکن نیست مال دنیا بی نخوت و متابعت هوای محنت و مجالست نمان بی بلیت و طمع

لیسان فی ذلک و صاحب بدان فی ذلک است و ملازمت سلطان این است هیچ کس از شما که در میان من
نزدیک که سرست بی باک نشود و سر عیسان از گریبان تجربه و کبر و بیاد و بی دلی هوای دم نمند که در عرض با
نیفتد و هیچ صودی بازانان نه نشیند که با انواع فتنها مبتلا نگردد و هشی با مردم سر بر وقتان و فتنه طونوز
که عاقبتش آلام و شیبانی با بیاد و کستی بیوم دون سفله توقع نکند که خوار و بی مقدار نگردد و هیچ صودی بیت
سلطان اختیار نکند که سلامت این رتبه خود خوار بیرون آید و مثنوی صحبت شاه از روی قیاس به همچو
دریای بیکرانه شناس و همچنین به هر یک از یک تریشیان تیره و دلقین باب گفته اند که
بدریاد و منافع بی شمار است و اگر خواهی سلامت بکنار است و شتر بگفت سخن تو دلالت بر آن میکنند که
از شیر بکروی بتورسید و باشد و از محافت او هوای هر سی بر تو ستولی شده و متی گفت من این سخن نسبت
نفس خود نمیکند و از جنت خویش اند و نه آنکه شتم بکنار است و ستان را درین حالت بر جانب خویش ترجیح
میدهم و این ^{ای ذات ۱۲} کمال که برین ستولی شده برای تست و توسیدی که سوابق تملک و مقلد صحبت میل برین
و تو بر چه وجه بوده و عهد و پیمانها که از اول تسلیم کن آن دین است بوفای انجامیده من چاره ندارم از آنکه
بر چه حادث شده باشد از نیک بد و نفع و ضرر بشنوا علام تو من سام شتر به بر خود بلزید و گفت ای بار مشفق
و دوست موافق زود تر مرا از حقیقت حال خبر دار ساز و هیچ و قیقار و فائق هواداری و محالست فرو گذار
و من گفت از معتمدی شنیده که شیر بزیان مبارک انده است که شتر به بغایت فریب شده و بدین نگاه بد و هیچ
احتیاجی نیست و عدم وجود او علی السویه است و خوش آبگوشت او همانی خواهم کرد و دیگر ذراته خاصه
و شیلان عام از بدن او خواهم ساخت ^{۱۱} پس چون این سخن شنیدم و تهو و تحیر و می شناختم آمده ام تا تنبیه
نموده حسن عهد خود را بر زبان ثابت گردانم و آنچه در شرح عروت و آیین جمیت و فتوت برین احب است با درگاه
فرد من آنچه شرط بلع است ^{۱۲} بتو میگم و تو خواه از خشم نیکو خواه ملال و حالا صلاح وقت در آن نمی نیم
که تدبیری اندیشی و لبس عت تمام رو بچاره سازی و مهم پردازی آری بگریم ازین و در خلاصی وی غایب
و بطیفه ازین مملکت بخاتی دست بده چون شتر به سخن من نشنود و محمود و عاشق شیر پیش خاطر گذارند گفت
ای دمنه ناممکن است که شیر با من غدر کند و حال آنکه از من خیانتی ظلم نشده و قدم ثبات من از جاده
نیکو خدستی لغزیده و در سخن تو نیز گمان صدق و مظهر غیر خواهی دارم غالب است که دروغی چند بر من
پستند و او را بتدویر و فریب مقام شتم آورده و در خدمت و طائفه تا بکار اندهم در سخن جنبی استادی

ما هر دو در حیاض و در اردتی چنانچه و در ایشان را بار بار از موده است و انواع حیوانات و خرابیها از ایشان
معاینه دیده لا جرم هر چنانکه حق دیگران گویند پاور دارد و بر این قیاس کند و هرگز نشو می صحبت
اشهر در حق اخبار یکی پدید آید و بدینسان خطا را محسوس پوشیده شود و قضیه بطور خطای او در تخریب
بر این حق و یکی است گمانی و بدین صورت استانی است افی و منزه بر سید که چگونه بوده است آن
حکایت شنیده گفت بطلی در آب و روشنائی ماه دیدند پشت که گمانی است قصه که در تاجر و هیچ نیافت
چند کوبت برین مثال آنرا پیش کو و چون دید که حاصل او این میا دمی همان مثل نشسته است از مشاهد
سراب و محصول مفلسان که اندیش از تفرج منزلهای خراب کجی ترک صید بای گرفت و یکبارگی هم خود را
فرگذاشت و دیگر شب هرگاه که بای بیداری بیندیشی که روشنائی ماه است قصه آن نکردی و مطلقا بدان
ملکت نشدی و گفتی ع من حزن الحزن حلت به التدامیه و شمره این تجربه آن بوده که بیسته
گفته بودی که بر آن نو آید و اگر شیر از من چیزی شنو آید اندو کم من کشته شود و در دل می گزاید
پدید آید و آنرا باور دهم مشهودش همان تجربه دیگران بوده و حال آنکه از من تا دیگران چندان فرق است که از
روز نورانی تا شب ظلمانی و از منظر علوی تا مرکز سفلی معنوی کار با کثرت اقباس از خود دیگر که هر چه باشد
در نوشتن شیر و شیر هر دو گوی نه بخور داز یک محل از آن یکی شدنش و زن دیگر غسل و هر دو گمان بهو گویا خورد
و آب و زین یکی شد خون و دیگر شکتاب و دمنه گفت شاید که کثرت شیر نه بدین سبب باشد بلکه بواسطه آن که
سلاطین را عادت بود که بی استحقاق کسی بارتبه اعلی اختصاص دهند و دیگری را که مستحق باشد بی سببی
ظاهر غفله تلف و تاراج سازند قطعه شاه بهر موزم ندید و بی سخن صد لطف کرد و شاه نیز دهم دید و حدش
گفته و هیچ نداده کار شاها را این چنین باشد تو ای حافظ مرغ و داور روزی رسان توفیق و نصرت شان باو
شنیده گفت اگر این نفرت که از شیر من برآیندی بی علت است هیچ دست و دیرزی پایی قرار جاده مستقامت
نواند میوه دیده امید چهره مرا و تواند دید چه خشم را اگر موجب باشد با سترضا و حضرت آنرا رفع تواند کرد
و اگر عیاذ بالله آنرا موجب نبود و یا بزرگی و افرا تغییر مزاج او داده باشند دست تدارک از آن قاصد اندیشه
در آن عاجز خواهد بود چه دروغ و بهتان اندازه پند نیست و مگر و فریب رانهای متی مقرر نه و در انچه میان
من و تو واقع است خود اجر می نمی شناسم مگر آنکه در رای و تدبیر او جانی هم از برای مصلحت و خلافتی کرده ام
در توبت و تمشیت حیات گاه که بجهت صلاح وقت شرف و فوای او سخن گفته شاید که آنرا حاصل دلیری بی حرمت

فرموده باشد و از قبیل حرات و باس طست شمرده و هیچ یک ازینا کار از من مجبور شده خالی از فائده نگلی بنموده
و با این همه جانب شکوه و هیبت و رعایت کرده بر سر جمعی گستاخی ننمود و تمام دشواری و تعظیم و توقیر هر چه تمامتر
بجای آورده و چگونه گمان توان برد که انصاحت و شفقت و مهربانی و خدمت مخلصانه موجب عداوت گردد
فرمودار و سبب در شدن این جا چه امید است و از ازل شدن عارضه و عیال و اگر این هم پیش از این
که سخت سلطنت و استغنائی مملکت از هرین باعث شده باشد که ازین برنجیده مقتضای تجربه و اقتضای
عظمت آنست که اصحاب را با طبع و فکر و خاندان خوش آید گویان را بحریّت اختصاص نهند و ازین
جاست که علما گفته اند یا نهنگ در قعر دریا غوطه خوردن از لب بار دم بریده قطرات زهر یکیدن از ملازمت
سلاطین سلامت نزدیکتر است و از تقرب ملوک به آن فراغت بهتر و بیشتر و من دانسته بودم که خطرات
خدمت پادشاهان بسیار است و حضرت مباشرت اعمال ایشان بشمار و بعضی از ارباب حکمت پادشاهان
را با تشبیه کرده اند چه اگر چه پر تو عنایت کلمه تا یک میروان را روشن میسازد ولی تشبیه سیاست
نیز خرمین سوابق حقوق خدمتگاران را می سوزد و خورد کامل برین متفق است که هر یک آتش نمیکند و بیشتر
اما جمعی که از دور تماشای نور آتش کرده از احراق بی خبر اند تصور لذتی و گمان منفعتی از تقرب ملوک دارند
و فی الحقیقه نه چنان است چه ایشان اگر از سیاست سلطانی و هول بهیبت پادشاهی خوف یابند بر ایشان روشن
گردد که نه رساله عنایت یا یک ساعت محلب بر اینست و مصداق این قصه منظره باز است با مرغ خانگی و نه
پرسید که چگونه بوده است آن حکایت شنیده گفت قتی بازی شکاری با مرغ خانگی مباحثه در پیوسته بود
و مجادله آغاز کرده می گفت تو مرغی بغایت بی وفا و بد عهدی و حال آنکه عنوان صحیفه خلاق پسندیده و فاضل
و با آنکه وفا بمضمون آن حسن النعمین الانیام دلیل کمال ایمان است و جو اندوی و مروت نیز مقتضای
آن میکنند که کسی صفحات احوال خود را بنسبت بیوفائی مرقوم ننسازد بهیبت سگ که وفائی بر این نیستش
بتر از آن کس که وفائیستش و مرغ خانگی جواب داد که ازین چه بیوفائی دیده که دام بد عهدی مشاهده کرده باز
علامت بیوفائی توانست که با این همه که در میان جوارحه توجیه درین تلافی نمایند ولی حجت و تکلف
توأت و دانه ایاده حیات از آن موی ریابد و میامی سازند و شب روز از حال تو وقف بوده بحفظ و حراست
قیام میکنند و بدولت ایشان توشه و گوشت داری بر گاه بگر فتن توائل میشوند از پیش و پس ایشان گریخته
بام بهام می زری و گوشت بگوشتی دوی بهیبت حق نمایی شناسی و وز منعم خویش می بر آید

و من باینجا جانوری وحشی ام اگر چه دوسر و نری با ایشان گفت بگویم و از دست ایشان طعمه خورم حق
آنرا نگاهد اشتیه مید گنم و بدیشان ^{و بهم} و هر چند دور تر رفتم تا هم بچرا و آوازی که شنوم پرواز کنان بآید
فر و مرغ دست کمور را چندانکه گسختن رفتند و باینجا طایال آید باز چون گوید بیاید ما کیان جواب بدو
راست ^و باز آمدن تو و گزیندن من ^و است که تو هرگز بازی را بر سرخ کباب کرده ندیده و من بسیار
مرغ خانگی را بر تابه بریانیده ام اگر تو نیز آن ساسی دیدی هرگز ^و آید ^و گشتی و اگر من با هم می گیریم
تکله بکوه میگردد نمی توانی مثل برای آن آورده احتیاجی که آن جماعت که محبت ملوک می طلبند از سیاست
ایشان خبر ندارند و آنکه اثر سیاست ایشان دیده اند از هر صبری دارد و نه از آدام اثری بلیت
تر و یکناز بیش بود حیرانی و کالیشان ^و اندر سینه است سلطانی و دهنه گفت بهمانا که شیر نخست عظمت
جهانند ^و شوکت کاشکاری در حق تو این اندیشه کن چه ترا بهتر بسیار و فضائل بشمار است و سلاطین
از ارباب هنر هیچ ^و مستغنی نباشند و غنم گرفت شاید که من من سبب که همیشه می شده باشد که سبب
هنر وی موجب غنا گردد و درخت میوه دار را بسبب شمر و شاخ شکسته شود و عند لیت از هنر خود در مجلس
نفس گرفتار است و طاوس از حسن جمالی طل برکنده و قمر مسافر قطعه و بال من مدیده اش من و چو ربابه
را بهوشی و طاوس ^و پر به هنر عیب من شد و گرنه سرچشمه از خاک بلکه از گهر بودی افسوس و آری چون می آید
از هنرمندان بیشتر اند و میان ایشان خصومت ذاتی و عداوت قدیمی است بکم کثرت غلبه کرده در هیچ حال آن
چندان غلبه نمایند که حرکات و سکونت ایشان در لباس گناه بیرون آورده امانت در صورت خیانت
و دیانت در کسوت خباثت ظاهر سازند و همان هنر اگر که عجب است و سیلت سعادت است و شقاوت است و باینکه
گردانده و چشم بداندیش که برکنده باد و عیب نماید پیش نظر و بزرگی درین باب فرموده است مثنوی
گر هنری سرزمین برزنده ملی هنری دست ایشان رزنده کار برهنند بجان آورنده تا هنرش را بر زبان
آورنده و همه صفت بی انصافی عیب جویان گفته اند مثنوی دیده انصاف چو بیت بوده در شمر و
گرچه که مینا بوده و رسم بزرگان بود انصاف کار کار خسان نیست بجز خار خار و آنکه ندارد دل حمت
پذیره نه مت بشیمینه نه در بحر و دهنه گفت بکن که بدستگاران این قصد کرده باشند و بران تقدیر
مال کار چگونه بود و شمر گفت اگر تقدیر بآن موافق نیست هیچ مضرت از آن بجز وجود نخواهد آمد و اگر قضای
ربانی و تقدیر زدانی با کم و غدر ایشان موافقت خواهد نمود و بهم حیل و فتن آن ممکن شود و نخواهد بود و تقدیر

چو سابق است تدبیر چه شود و من گفت هر دو مندرمه حال می باید گفت و در اندیش پیش رفتن کار خود
سازد و هیچ کس نملی کار خود بخرد و نهاده که بر مقصود ظفر یافت بیشتر چه آب آید که بدقتی بکار آید که قصدا
بعکس آن حکم نکرده باشد و حیل آن مان فاده دید که قدر خلاف آن جاری نگردد و با وجود مقتضای قصدا
نه چاره دست گیرد و نه حیل دفع رساند هیچ کس از بند قصدا و قید تقدیر حیل و تدبیر بیانی تصور نمی تواند کرد
هر آتش که دست قصدا بر فروخت و بهر یک گویند بر بار بسوخت و چون آفریدگار بختی سبحانه و تعالی علی
بنفاد خواهد رسانید پس غفلت نیست بصیرت بنیایان اتیره و خیره گردانند تا راه خلاصی از آن حکم بر انقیاد
پوشیده شود و از اجاره القدر عجبی البصر نیست بوقت نفاد قصدا و بوقدر و بهر یک کان کور گردند و که
نگرد قصدا و بهمان دلیل نشینده و مناظره ایشان استماع نکرده و من گفت چگونه بوده است
حکایت شتر بهر گفت آورده اند که بهقانی باغی دشت خوش و خرم و بوستانی تازه تر از گلستان
ایم هوای آن نسیم بهار را اعتدال بخشیدی و شامه ریحان و جافزیش باغ جان را معطر ساختی و
مشنوی گلستانی چو گلزار جوانی و گلش سیراب از زندگانی و نوای غنچه لبش محشر است لب
نسیم عطر پیش است آینه و بر یک گوشه چمنش گلینی بود تازه تر از نهال کامرانی و سرافراز تر از شاخ
شجره شادمانی و بهر حال بروی گل رنگین چون قمار و بهر میان نلک خوی و خسار سپهرین بران سمن بومی
بشگفتی و باغبان با آن گل غنا عشق بازی آغاز نموده گفتی خمر و گل بزرگ بیدار نم میگوید که باز
لبلان ملی نواراد و فغان می آورد و باغبان روزی بعبادت محمود و تماشای گل آید و بلبل دیدن بالان که
روی در صفحہ گل می مالید و شیرازه جلد ز رنگار اورا بمقدار تیر از یکدیگر می بست و بیت بلبل که بگل درنگد
مست شود و سرشته اختیارش از دست شود و باغبان پریشانی اوراق گل مشاهده نموده گریان
شکلبانی بدست خطر آب چاک و دود من دش بخار جگر و زبقراری و آوخت روزی دیگر همان حال
وجود گرفت و شعله فراق گل ع داغ دگرش بر آن داغ نهاده و روز سوم باز بکرت منقار بلبل
ع گل تبارج رفت و خداوند خارخاری از بلبل رسیده و بهمان پدید آمده دامن فریبی در راه و
نهاده و بدانه حیل اورا امید کرده و بزندان قفس محبوس ساخت و بلبل بی دل طوطی وار زبان بگفتار کشوده
گفت ای عزیز مرا بچه موجب حبس کرده و از چوب ببعقوبت من نائل شده اگر این صورت بجهت
استماع نغمات من کرده خود آشیانه من در بوستان نیست و بهر خطر خانه من اطراف گلستان و اگر معنی

بخيال که در این روز مرا از مانی اضمیر خود آگاه می دوی و حقان گفت قمر و تکی آزاری مرا ایستد ثانی ای
تا یکی پستی شش باب بر رفتی ای نقاب به میخ میدانی که چه در کار من چه کرده و مرا به غارت بدنازنین چند بار
آزود و سزای آن محل بطریق مکافات ^{مکافات} نمیشد که اندو که تو از بد و دیار محروم مانده و از تنفج و قاشا محو شد و
در گوشه زندان می زاری من هم بدر دجوان مبتلا گشتم در کلبه احزان می نالم بیت بیتان بلس
اگر بمنت سرایدیت که دو عاشق زایم کار باز است و تکلیف گفت این مقام در گذر و بر اندوش
کس چون مقدار چه می گویی را پریشان کردم محبوس گشتم تو که ولی را پریشانی می سازی حال تو چون
خواهد بود مشغولی گنبد گردن ز روی قیاس به هست به نیکی و بدی حق شناس به هر که نگوئی کند
آتش سده و وریدی کرد و زبانش سده این سخن بر دل حقان کارگر آید و طبل آزاد کرد و طبل زبان شک
از لای کشید و ^{جواب} با من نیکوئی کردی هر آینه حکم اهل جزایه الا احسان الا احسان مکافات
آن باید کرد تا ^{کس} از یمن خست که استاد آفتاب است پر از زبرد از و در خواجه خود بکار برد و حقان
آن محل را بگوید سخن بلس را درست یافت گفت ای طبل عجب که آفتاب در زیر زمین می بینی و دهم را
خاک ندیدی گفت تو ندانسته اذانزال ^{مکافات} بقدر مفضل اخذ مرغ با قضا کار باز توان کرده چون گفت
آهی شرف نزول باید نه دیده بصیرت را روشنی ماند و نه تدبیر و خرد دفع رساند مشغولی بسره بجه دست قضا
بر میباید که دست تو قدرت ندارد هیچ و نباشد خد را بقدر سود منده بهر آنچه از قضا آید آنرا پسند و این
مثل بجهت آن ایراد کردم تا معلوم شود که من حرف دست قضا و قدرت من و جز آنکه تسلیم بخط حکم آهی نهم
چاره ندارم بلیت سرار ادب ما آستان حضرت دوست که هر چه بر سر می رود ادرات اوست و دهم گفت
ای شهنشاه من یقین است تمام و علی القطع معلوم کرده است که آنچه شبها برای تو خیال کرده به سبب
بدگویی خصمان یا بسیاری هنر تو یا مال ملک است بلکه مال موفاتی و غدا و ارباب میدار و که جبار است
کامگار و غداری بد مزاج و کار او اهل محبت و حملاوت زندگانی بخشد و او آخر خد متش تلخی مرگ دارد چون
تصور باید کرد که او را نیست منقش نه تراک بر روش نقشهای رنگارنگ آراسته و در روش بر بر لای که هیچ تراک
آنرا سود ندارد آگنده بلیت بمدیر و وزنگ است مگر و فریب نه صدق و قروت نه صبر و شکیب
شهرزبه گفت زمانی طعم نوش کریم چشیده ام به کام زخم نیش ستم و مدتی در طرب راحت گذرانیده ام
حالا وقت هجوم محنت و غم فردای دل من وصل چشیدی یکجند اکنون الم فراق می باید دید و تحقیقت را

اجل گویان گرفته بدین نیت کرده و گریه من چنانچه بخت شمر بودم شخصی که بمن طلسم است و چون طلسم او را
می شناسم بستی که بزرگ کند مرا بجانب او تنستی کشیده و بعد از آن که در دام نخالطی او تنستی کشیده
بیت من گیم تا دولت و صلحش بهوس بشم و این که از دوش من بنیمش بشد مرا اما تقدیر آبی و در
توای و در پلورین و رطبه مالک انداخته و حالا دستم پیر از دهن گذارک کوتاه است و به جیستن و جیستن
بواسطه ترک خورده و عاقبت اندیشی برده و فن دل خواه و من بسبب سحر خام و سودای فاسد برای خود چنین
آتش برافروخته ام هنوز دوی پیش من نرسیده از تنگ آمده و تاب مال سوخته ام چون که خود را
خود کرده رانده و چسبیت و وزیرگان گفت اندر هر که از دنیا بکافی قانع نشود و طلب فزونی نماید شکستی
که یکوه الماس برده و هر ساعت قطرش بچشمه بزرگتری افتد و خیال بسیاری قیمت آن بسته پیشتر برود تا
سجائی رسد که مطلوب بدست آید اما باز آمدن متعذر خواهد بود چه ریزبای الماس پاپهای او را است
و خراشیده باشد و آن غافل در اندیشه محض متغرق شده از آن حال خبر ندارد و لاختم بختم تمام در آن کوه مالک
بجوه صله مرغان مقام گیرد و از زیادت طلبی کار تو آید بزیان و سود اگر خواهی از انداز زیادت طلب
و متعنه گفت این سخن بغایت پسندیده گفتم و هر بلایی که کسی رسد نشد آن حرص و طمع خواهد بود بیت
یکدزد طمع که آفت جان دل است و طمع همه جا و هر کس منفعل است و اگر دینی که بسلسله حرص بسته شد
عاقبت به تیغ ندامت بریده گردد و دیگری که سودای شره در جای گرفت سرانجام به خاک مذلت رسیده شود
بسیار کس که از غایت حرص شره بامید دولت در رطبه نلکبت افتاد و بهیوی منفعت در هملکه حضرت گرفتار شده
چنانکه آن میا طمع گرفتن و باه داشت و سرخو ببلنگ مار از نهاد او بر او و دشمنی برپسید که چگونه بوده است
حکایت و من گفت صیادی روزی در صحرائی گذشت و روایی و بیغایت چست و مالاک که در فضای
آن شست و بازی کنان در هر جانب جلوه می نمودند و میاد را موسی او خوش آمده به بهای تمام او را
فروختن تصور کرد و وقت طلوع او را برین شست که در پی رو باه استاده سوراخ او را داشت و نزدیک
سوراخ حفره بریده بخش و خاشاک پوشیده مرداری بر بالای آن تعبیه نمود و خود در کمین نشسته مترصد
صید رو باهی بود و قنار رو باه از سوراخ بیرون آمد و بوی آن حیفه او را کشان کشان بلبل آن حفره
رسانید با خود گفت اگر میاز آن حیفه در آن آرزو محط است اما بوی بلالی نیز به شام خرم میرسد و عقلا
متعرض کاری که احتمال خطر داشته باشد نشود و از فرومندان شروع در می که امکان فتنه در تصور بوده

انتم و ده قهر که کجا خط مشکی کشند محمد کن کار و خط باشی و اگر چه بگویی که اینجا جانوری بوده باشد
 آن نیری تواند بود که در زیر آن می نشیند که در جانشین و بر سر تخت و در اولی خط و متر و جانی و کارش
 که ندانی که آمد باید که در وی خط کشی که آنست بر خود حرام باید کرده و آنکه در خوف و خط
 باشد به بهمانت تمام باید کرد و به رو باه این فکر کرده از هر آن چیزی که گذشت و راه سلامت پیش رفت
 درین اثنا پندنگی که سینه اطلای کوه در آمد و جوی مردار و در آنجا افکند بسیار جوی و در دام و صدای
 افتادن جانور در حفره شنید تصور کرد که و باه است از غایت حرص بی آنکه تامل کند و در از پی او در انداخت
 و پندنگ نچال آنکه او را از خوردن باز منعه خواهد کرد و جست و شکست بدر تیر بسیار در زمین شومی شمره در دام فنا
 افتاد و و باه قانع بقطع طمع از دیو طبع بلا نجات یافت و این مثل فاکه آنست که آفت طمع و محنت یاده طبعی
 از او را می و بهنده و سر افکن بسیار و قهر و زیاده از سر است یک کله بدست آری و نچال بای خود زبان که در و بر
 باشد و شتر به گفت برین ^{ای سینه} خودم که در اول ملازمت شیر اختیار نمودم و ندانم که او قدر قدرت ندانند و گفته اند
 که صحبت با کسی که قدر آن شناسد و خردت شخصی که قیمت آن ندانند مشابه است با آنکه شخصی را بسید محصول تخم
 در زمین شوره پر کند و کند یاد بر کوشش که در زراذ از غم و شادی فرو گوید یا بر روی آب و آن خرگوش
 تر و تازه نویسد یا بصورت گریه بهوس توالد و متاسل عشق باز و باز گردانند و قطرات باران توقع کنند
 قطعه زیاده شاه و جستن آنچنان باشد که سیو با طلبیدن شایخ سر و سخی و نهال بید تر اندیشگر نخواهد داد
 هزار بار که از جوی خلدش آب می و دمنه گفت ازین حدیث در گذر و تند بکار خویش پیش گز شتر به گفت چه چاره
 انگیزم و چه حیل پیش آرم و من اخلاق شیر را دانسته ام و فرست من حکم میکنند آنکه شیر در حق من جز خیر و خوبی
 نخواهد اما تر و دیکان او در پلاک من می کوشند و در اتلاف من سعی می نمایند و اگر چنین است میل شاهنشاهی تر از و
 زندگانی من بکف فنا مال ترست نه بیک بقای طمان مکار و تمکالان قدر چون هم پشت شده
 دست بدست دهند و یک نویه قصد کسی کنند بهمه حال ظفر یافته او را از پای در آورند و جیت اند که اگر
 و زاع و شغال قصد شتر کردند و با اتفاق بروی غالب آمده براد و مطلوب خود رسیدند و دمنه گفت چگونه بوده است
 حکایت شتر به گفت آورده اند که زاغی سیاه چشم و گرگی تیز چشم و شغالی پر یکد و خردت شیر می شکری
 بودند و پیشه ایشان نزدیک شاعر عام بود شتر باز زگانی در از و حوالی بماندی و بعد از مدتی قوت گرفته بطر
 بطلب علف می پویید و در شایان بشیر افرازید و سید از خدمت و تو وضع چاره ندید

شیر نیز از کمال استقامت آمده از کمال احوال رسیده و بجز وقوف برایش از حال اقامت چنانکه
 سوال کرد و گفت قمر و پیش ازین کار خود را اختیار می شدیم چون ترا دیدم عنان اختیار از دست
 آنچه ملک فرماید به من منصف صلح بنده گان خواهد بود صلح با تو به میدانی از ملک گرفت اگر غیبت نمائی
 در محنت من بخت خود را می یابی یا شتر شتر گشت خود را می بینی بهی بری بر دانهائی بران ^{باز} شتر و شتر بغایت
 فرزند روزی ^{بیشتر} شکاری رفت و بود ^{بوی} بلی است با او دو و چهار زده و میان ایشان جنگی قوی
 و محاربه عظیم افتاده و شتر را چرختی چند رسیده به پیش باز آمدن ^{بوی} و مجروح در گوشه بیفتاده و گریه و زاری
 و شغال که بطغیل از خوان احسان و قمر ^{بوی} یافتند ی نلی برگ نوا ماندند و از آنجا که رحم می شیر بود و محض عاطفتی
 که ملک ابر خود و چشم خود باشد چون ایشان را بدان صورت بدید متاثر شدند و گفت برنج شارب من از محنت من
 دشوار ترست اگر درین نزدیکی میدیدی بدست آریدن بیرون ^{بوی} و کار شماسیاه ^{بوی} که در آنجا ^{بوی} است
 شیر بیرون آمده بگوشت رفتند و با یکدیگر طریق مشاوت در میان آورده گفتند از کجاست ^{بوی} شتر و شیر را از خانه
 نه ملک را از منفعتی نداشتند با او اوفتی ^{بوی} حالا شیر را بران باید داشت که او را بشکنند و دو سه روز ملک را
 از طلب بقدر و طعمه فراغتی پدید آید و ما را نیز بقدر حال نفعی شد شغال گفت پیر من این خیال کردید که شیر او را
 امان داده و بخدایت خویش آورده و سر که ملک ابر غدر تحریض نماید و بقصد عمو دگر گردانده خیانت کرده باشند
 و نه آن همه حال مرد دوست و غذای و خلق از و ناخشنود میشوند ^{بوی} هر که در و طرح خیانتگریست و دین
 وی از عهد دیانت برست و سکه مردی ز دیانت بوده قلبی مردم ز خیانت بوده زاع گفت و پنهان
 حیل توان اندیشید و شیر را از عمو ^{بوی} این عهد بیرون توان آورد و شما بجائی نگر دارید که من بروم و باز آیم
 پس پیش شیر رفتن بایستد شیر رسید که شکاری نشان کردید و از مصیدی خبر آوردید زاع گفت ای ملک
 هیچ کدام را چشم از گرسنگی کار نمیکند و قوت حرکت نیز نمانده اما وحی بخاطر رسیده است که اگر ملک بدان
 رضادید همه را رفاهیت تمام نعمت مستوفی بجاصل آید شیر گفت مضمون سخن بر من رسان تا کیفیت آن
 حال طلای افتد زاع گفت این شتر در میان ما اجنبی است و از و در صحبت نفعی مقصود نه بحال الوقت
 را صبر می کنند در دست آمده و شکار نیست بلام افتاده شیر در خشم شد و گفت خاک بر سر فقیان این نهان
 که بر شیوه نفاق و شیمه غدر ندارند و طریق رفیع و قوت و مردی و مروت بیکبار فرو میگذرانند قطع
 اهل نماند که وفا نیست یا نشان ^{بوی} و طلب فکر غیره نیست کارشان و سگ پر در گمان خموشی

[illegible]

و بزرگ پیش از این که بشاود و گوییم که شایسته آنست که شاه با خود در میان تو باد و هر دو بر هیچ شکار نوباد و من
زود را فدای ملک کنی از مندم که ملک خندان خند من از من ای مراد چنان جای سازد و باران گفتند این
از مختصر خلاص و عین اقتصاص گفتی اما گوشت تو خنאו باز دو دفعه فرق تمام برابر باشد مگر یک قدم
باز پس نهاد و شتر را زد و کشته بالا میبرد سخته بجاکم طولانی است سخن آغاز کرد و بسیار گفت
فرمایاشی که شاد دلت خرج فروزه به جهان آورد و برای فتح و فیرزی و بس که شتر این شتر است
یافته این دولت اگر لائق مطمح ملک شتر یا رتبه خوان او را می شناسم بحاج مضایقه نیست بلایت بخیرم زیرا یکی
تو تا جان دارم دور رس کار بحاجان از سر جان برخیزم و دیگران متفق الیک گفتند این سخن از طرف شفقت و مدد
عقیده است و فی الواقع گوشت تو خوشگوار و با مزاج ملک سازگار است رحمت پریمت تو یاد که یاولی نعمت
بحاج مضایقه نکردی و بدین محامل نام نیکو یادگار گذاشتی بلایت هست جوانمردی که کمترین از یک جملگان
آن جا بست کار پس چه میکاید قصد شتر کردند و آن مسکین دم نزد نا اجزای او را چاره پدید آمد و ساختند و این
مثل برای آن آوردند تلبانی که مرا باب غیر من خصوصاً که بنا یکدیگر متفق باشند بی خبری نخواهد بود و منه
این را چه دفع می اندیشی شتر نه جواب داد که اندیشه من حالا از صوب موافق حرف است اما جرعت جنگ جدال و حرب
و قتال چاره نمیدانم که هر که برای حفظ مال حمایت نفس خود گذشته شود در دانه شهادت داخل است و ضیف
من قتل دون نفسه فهو شهید مر اورا شال دید که اگر اجل من بردست شیر مقرر و مقدر شده است
باری بناموسی کشته شوم و حمیت و غیرت هلاک گردد ملت بنام نکو گوئیم رواست به ما نام باید که
چون مرگ راست و منه گفت مرد خوردند در وقت جنگ پیش کشی نکنند و هنگام حرب مسابقت و اندازد که
آلبدادی اعظم و مباشرت خطرهای بزرگ باختیار خود پس چرا که نیست بلکه اصحاب پای بدار او ملاطفت
گرد هم خم بر آیند و دفع منافقت بلا طفت اولی شناسند دشمنی فریب خوش از خشم ناخوش است
بر افشاندن آب زالش است به مرادی که دلطف گرد تمام چه باید سوخته دادن لگام و دیگر دشمن
ضعیف را خودخواه نشاید داشت که اگر از قوت زور در ماند شاید که از کوه حلیت عاجز نیاید و بغیر وزیر
پس فتنه بر انگیزد که زبانه آن باب تدبیر فرو نشیند و تو خود تسلط شیر را ندستی و سیلای او از شرح و بسط
مستغنی است پس از دشمنی احساب تمام کرد و نادر و غافل مباش که هر که عدو را خواری دارد و از
تباعات محاربت نیز نشاید سپهان

[illegible]

[illegible]

ز مردم چو بهتر به حال گفتند که راست است پس ^{ای سخن} چو می شنیدی به ایشان چو می آوردند و سنگ نشینت میان
 آن محکمندان گرفت و بطران هر دو جانب چو بر داشتند ^{ای سخن} بر دند چون باوج هوا رسیدند که ایشان
 بر بالای ^{ای سخن} آفتاب و مردم در دهن در شده از حال ایشان عجیب گشتند و تفرج بیرون آمده از چپ راست
 فریاد برآوردند و ایشان سنگ نشینت را چگونگی می بیند چون مثل آن صورت را در آینه می بیند آن
 قوم بر سیده بود و هر ^{ای سخن} از یو و غوغای ایشان نیاوستی شش سنگ نشینت ساعتی نمیشد بود و آخر دیگر
 غیرتش در جوشش ^{ای سخن} طاق شده گفت ع تا کور شود اینک که می تواند دید که کتب کشادن همان بود و از
 بالا بر افتادن همان ^{ای سخن} طاق را دادند و تا علی الرسول الا الان ^{ای سخن} بدوستان نصیحت فرمودن باشند و هر
 نیکبختان بین نشودن ^{ای سخن} طاق را خوا بان بیند و لیک ^{ای سخن} چنان شوند پند پذیر و پند من که چنانک خواهد
 و تو نه سخت که کن تاثیر ^{ای سخن} طاق را این مثال است که هر که عیث و دستان بسمع قبول صفا کنند در ملک خود
 سعی نموده باشد ^{ای سخن} طاق را صیحت از چهره و قاحت خود کشیده ^{ای سخن} طاق را آنکس که صحنهای عزیزان نکند و
 بسیار بخاید سر انگشت ندانست ^{ای سخن} طاق را عیثوی ز گفت شنیدم این مثل که آوردی و بر مضمون آن مطلع شد
 اما ترس و جای نگار ^{ای سخن} طاق را مردم بدل تر سنده هرگز برادر نرسد و سخن همان است که وکیل در یار عایت
 جانب از یوزم خواهد داشت ^{ای سخن} طاق را ماده مضیه نهاد و چون بچکان پیرا هن سفید مضیه چاک زده سراز گریان
 حیات برآوردند و در موج آمده ایشان را در زیر دهن هلاک گرفت ^{ای سخن} طاق را بعد از مشاهده آن قهر در
 اضطراب شد و باز گفت که ای خاکسردن ^{ای سخن} طاق را که بآب بازی نتوان کرد حالا بچکان را برآوردادی و آتش در
 جان من ددی باری تدبیری اندیش که بدان میزهی بر جان ایشان توان نهاد ^{ای سخن} طاق را گفت سخن محرمت گوی که من
 بر جان محمد که دانسته و از عهده قول خود بیرون شده و نفاق از وکیل دریا خواهم ستیذنی بحال نزدیک مرغا
 دیگر رفت و از هر صنف هر کدام که پیشو ^{ای سخن} طاق را بودند همه را یکی جمع کرده حال خود با ایشان شرح داد و التماس عید
 و معاشرت نموده بر زبان نیاز این ترخم آغاز نهاد ^{ای سخن} طاق را و طبع احوال در مندی دل نلی نهایت است ^{ای سخن} طاق را و هنگام سنگی
 و وقت عنایت است ^{ای سخن} طاق را اگر عزیزان همه درین ^{ای سخن} طاق را اقمه شمشیر یکدل نباشند و اتفاق دامن از وکیل دریا نشاند
 او را جرأت بغیر این ^{ای سخن} طاق را من بعد قرض بچکان دیگر غلغان کنند و چون این قاعده شگشت ^{ای سخن} طاق را این سر برتر پذیرفت
 دل از فرزندان بر بلید کند و وطن ^{ای سخن} طاق را پس پدر و دلباید کرد و دریا بصد خوی بیاید ساخت باغ غمش و یا قدم در
 محنت آباد عدم بلید ^{ای سخن} طاق را و هر غلغان ازین ^{ای سخن} طاق را خسته حال ^{ای سخن} طاق را شکسته حال شده بر دریا افتند و بلازمست بارگاه سمیع شفا فته

[illegible]

بهم خانه مار و بسایه شیر می ماند اگر چه باز خفته و شیر نهفته باشد عاقبت آن کی سر بر آرد و این کی بگری بون
بکشاید و قدر دکن ملازمت پادشاه کزان ترسم که همچو صحرای بیگانه بگذرد و ناگاه به این می اندیشد و فکر
جنگ راهی ساخت از هر دو طرف علامتی که در همه بجایان نشان داده بود معاینه و دیدند و جنگ آغاز نهادند
خروش و فریاد در همه زمین و فضای زبان افکنند و طغنه ز غوغای ایشان خوش و سیاه و دران
حکمت و بشیه پریشان شده و یکی در شگاف کمر منزوی یکی زیر خاشاک پنهان شده و کلید آن صورت دیده
روی بدنه آورد و گفت رباعی صد حیل و نیزنگ بر آمیخته و آنکه در میان کار بگریخته به بادان و صد ساله
فروتنشاند این گرد باز که تو انگیزه ای نادان و خامت عاقبت کار خود را می بینی و شامت قلمت
محم خود می شناسی باینکه در مدینه گفت عاقبت و خیم که امست گفت این عمل که تو کرده درین کار هفت ضرر
ظالم است یکی آنکه ملی ضرورت ولی نعمت خود را در مشقت انداختی و رنج قوی بنفس شیر ساینده و دوم مخدوم
خود را بران کنی و سیم نقص عهد و پوفالی میسوم شد و این بدنامی بدور واداشتی و سوم بی موجهی از خون
گاو کی روی و او را در و طه هلاک افکندی چهارم خون آن بیگانه که بسجی تو کشته خواهد شد در گردن خود گرفت
پنجم جماعتی را در حق پادشاه بدگمان ساختی و یکم که از خوف و ترس طعن کرده بمنزل بگیر جوع نمایند و از
خانان آواره شده محنت غربت و بلای جلا در یافتند ششم سباع را عرضت تلف کردی و ایندی و این
عقد جمیع ایشان بعد ازین نامطمخ خواهد ماند هفتم عجز و ضعف خود را هر کردی و آن عوی را که من این کار
بر فوق و تطفیر دازم بی پایان نرسانیدی و اوله برین مردم آنست که فتنه خفته را بیدار کنند و همی که بصیقل و ملا
تدارک پذیر خواهد که بجنک و خشونت از پیش برد و من گفت مگر تو نشنیده که گفته اند بیت کار یکد بعقل
بر نیاید دیوانگی در و بیاورد و کلید که گفت تو درین کار بدستویی خود چه مردم برداخته و بدستکاری معمار
تدبیر چه طرح انداخته که از پیش نهفته و احتیاج بعفت و درستی بوده آخر نمیدانی که رای درست و اندیشه
صواب بر جرأت و شجاعت مقدم است اگر ای قبل شجاعه الشجآن فرد کار بار است کن عاقل کامل
بسخن که که بعد لشکر از میسر نشود و هر همیشه اعجاب تو مخور و بودن برای خود و توفیق گشتن بجایه این
دنیا می فریبده که چون عشوهر سرب جز نمانشی ندارد معلوم بود و لیکن به غماز آن با تو تاملی میکردم که مگر
انتباهی یا بی و از خواب غرور غفلت هستی شراب بنیاد و جهالت بیدار و شیار کردی و چون از حد در گذرانند
و نفس را بادیه ضلالت و یاری و غایت سرگردان تر و پریشان ترمی و قوی وقت است که از کمال نادانی

و تیرگی و فطوری خیرگی تواند گشت باز گویم و بعضی از معانی افعال تو اگر چه از دریا قطره
 و از کوه ذره خواهد بود بشمار مثنوی تا تو بدانی که چاکر ده نقش غالب خطا کرده و از همه در
 هیچ شماری نه و در همه مستند تو باری نه و در همه گفت ای برادر از بدایت عمر تا این غایت گمان نبرم که از من
 قوی که نباید فعلی که نشاید در وجود آمده باشد و اگر عیبی از من مشاهده کرده هر آینه باز باید خود کفایت
 تو عیب بسیار داری اول آنکه خود را بی عیب می پنداری و دیگر آنکه گفتار تو بر کردار راجع است و گفته اند
 پادشاه را هیچ خطر بر او نیست که قول و زبانش را فعل رحمان باشد و اهل عالم در قول و فعل هر چه می بینند
 اول آنکه گویند و نکنند و این سه پیمانها که بخیلان است دوم آنکه گویند و نکنند و این عادت آدمیان و جوانمردان
 سوم آنکه گویند و نکنند و این سه مردم معاش است چهارم آنکه گویند و نکنند و این خصلت فرمانروایان
 هفتم آنست و توازن طائفه که گویند و گفتار خود را بر نور که دارند نمایند و این سه پیمان ترا از همه پیمانها
 یافته ام و اکنون شمر بحدیث تو فرستاده متعجب چنین کاری خطی که هست اگر عیبی باشد بجز این نیستی بوی رسد
 هیچ معجزه درین ولایت پیدا آید و شورش اضطراب عیال از حد در گذرد و تمامی نفوس اموال محاطه ملک با راج
 در مانند و وبال این همه کال در گردن تو باشد قطعه هر که بکار یابد از نفس است و روی نیکی و اگر کجا بیند
 هر که شاخ مضرتی کار ده میوه منفعت کجا چنیده و در من گفت من همیشه ملک را و زیری نامسح بوده ام و در
 بوستان احوال و جزیر نهال نصیحت کاشته یکسکه گفت نهالی که شمرش این عمل باشد که مشاهده می رود از پنج برگ کنده
 و نصیحتی که پنج چیز بد که نظرمی آید ناگفته نماند و اولی و چگونه در قول تو فائده متصور باشد و حال آنکه بحالیه
 عمل آراسته نیست و علم بی عمل چون موم بی عمل هیچ جذبی ندارد و گفتار بی کردار چون خرت بی برگ و بار
 جز سوختن را نشاید مثنوی علم که اعمال نشانیش نیست و کالبدی باشد و جانش نیست و علم خست عمل
 او را ثمره خاص بهر ثمر آمد شجر و شاخ که میوه بود ناخوش است و مطیعان مدد آتش است و او کابر بر صفات فاجر
 بقلم کرم این قلم فرموده اند که از شش چیز فائده توان گرفت اول قول بی عمل دوم مال بی خیر سوم دوستی بی تجربه
 چهارم علم بی صلاح پنجم صدق بی نیت ششم زندگانی بی محبت و پادشاه اگر چه بذات خویش عادل و کم از او بود و وزیر بد
 ناپاک طبیعت منافع عدل و افت و از عیال منقطع گرداند و از خوف تعرض اقصیه بخصمه مظلومان بعرض
 سلطانی نرسد چنانچه آب شیرین می که در صورت منگی معاینه بدین هیچ شنید و نشنید اگر چه طبیعت عدل باشد
 نه دست بدان تواند کشاد و نه پای بدان می تواند نهاد و فرود سیده من نشسته بکلیش و طواف بولی چه سود

که یارای آب خوردن نیست و دهنه گفت مرا ازین عمل مقصود جز شرف خدمت ملک نبوده بلکه گفت خدا کاران
کافی و چاکران کار گزار و ملازمان مهم شناس یث زینت باگاه ملک اند اما تو میخواهی که دیگران از ملازمت
شیر ظرف باشند و تو معتد علیه مشارالیه باشی و تقرب آن حضرت بر تو منحصر بود و این معنی از غایت نادان
و فیه یخوری است چو سلاطین هیچ چیز تو هیچ کس مقید نتواند بود و مرتبه سلطنت متناهی تر به حسن و جمال است
چنانچه چو بابل وزیر ازین پادشاه بشیر باشد جلوات حسن و ظاهر و زیادت بود و سلطانرا نیز هر چه
خادم و ملازم بدید باید میل بر یادتی چشم و خدم خواهد بود و این طرح خام که تو داری دلیل روشن است بر نماند
بلاست چنانکه حکما گفته اند علامت احمق بی چیز است اول طلب منفعت خویش و حضرت دیگران کردن دوم
ثواب آخرت بی ریاضت و عبادت چشم دشمن سووم بدشست گویی و تند خوانی باز نمان عشق بازی نمودن چه دارم
بن آسانی و راحت قاتل علوم دشمنان و فساداری و رعایت حقوق یاری توقع دوستی از مردم نمودن
و من از فرط شفقتی که دارم این سخنها میگویم و لیکن چون آفتاب و شمس است که شب تیره و شقاوت تو بشعله
موی عقلت روشن نخواهد شد و ظلمت جمل کدورت حسدی که در ذات تو سرشته شده بر تو نفاخ من کی
تجو ایدشت و سر و باب مرم و گوشت سفید نتوان کرد و گلیخت کسی را که بافتند سیاه و مثل
من با تو چنان است که مرغی آن مرغ را می گفت که من میبوده مرغ و سخن خود با جسمی که در صد
شنودن نیستند ضائع کن و او نشیند و بعباقبت من ای آن بد و رسید و نه گفت چگونه بوده است آن
حکایت کلید گفت آورده اند که عجمی بوزن گان و کوی ما واداشتن و بیوهای و گیاهای آن و کار
میکنند رانند و قضا را در شبی سیاه تر از دل گناهکاران و تیره تر از درون تباها و روزگار آن لشکر سرا
برایشان تا خشن آورده و از حدیث مرمر بر اثر خون در تن ایشان فساد آغاز کرد و دشمنی را بر سر نهاد
شیر گردون که سازد در تن خود پوست و از خون و آب و شکر و غرض اندر آتش که خوش و یابن گرد
بر آتش به تیراگان از سر بار بخورده پناهی می جستند و بطلب آن میان چیست کرده به گوشه می دویدند
ناگاه بطرف راهی تیره روشن افکنده دیدند و گمان آنکه آتش است هم جمع آورده و گرداگرد آن چیده و
در وید میدند و در برابر ایشان مرغی برد خستی آواز میداد که آن آتش نیست البته بدان التفات نمودند
و از آن کاری فایده باز نداشتند قضا را درین تنامرغی و گیکه آنجا رسید مرغ را گفت بجز من که بگفتار
تو متمسک نمیشوند و تو خود را گردی و هر که یاد بار تو ام گشته از آغاز کار ترک و گیرد و مقبل نمی کرد و بعد و دور

و در تندیب و تربیت چنین کسان سعی نمودن همچنان باشد که شمشیر برنگ از مودن و از زهر لایق نصیحت
تر یک فاروق طلب نمودن قطعه هر کدر اصل نهاد افتاده و هیچ یکی از مودار امیدواران که هرگز بهر توان سزا
از کلاغ سیاه بار سفید مرغ چون دید که سخن او می شنوند از غایت شفقت از درخت فرو داده نصیحت خود را
نیک نسیج ایشان رساند و ایشان را در آن رخ پیوده کمی کشند می کنند بوزنگان گردا گردی در آمده
سرس زدن جدا کردند و کار من با تو همین قیاس دارد من اوقات خود ضائع میکنم و سخن بی فایده میگویم و با آنکه
ترا نصیحت نمودم بود مرا هیچ نصرت نیز هست قطعه که مستحق قبول نصیحت نمی کنی پیوده بار بردن نیک چاره ای
گفتی که بر براق سعادت سوار شو و تادریسی بمنزل از رنج واری نشیند و همچنان بر غلش می رود و
بگذارت پیاده باند ز ابلهی و دمنگفتی برادر بزرگان با خردان در نصیحت و عظمت خط امانت بجا آورده اند
و او میل و بدعت احقر از نموده و آل فضل اقامت رسوم و عطا و نصیحت لازم است خواه کسی استماع کند
خواه نکند قطعه در این پیر خود از هیچ کس رنج و گنج اگر چه از طرف مستمع بود نصیحت و نصیحت قطعه باران کوه و انگر
اگر چه در دل خرابی کند تا اثر کلیه گفت من باب نصیحت را بر تو سپرد و منیب گردانم و سلسله ایشان
می ترسم که بنای کار خود بر زرق و حیل نهاده و خود را بی خود کاهی پیشه گرفته اند ^{بدست خود} الا استغفار
الا استغفار و وقتی که پشیمان شوی پشیمانی سود ندارد و هر چند پشت و پیشانی و روی سینه خراشی فایده
ندارد و محمی که اساس آن مبتنی بر کفر و غدر باشد عاقبت آن بخواهیم و خاتمت آن بشامتی می انجامد
چنانچه آن شریک دیگر را افتاد و وبال حیل او حلقه دام پلانشده بگفتش در آویخت و شریک غافل بکرت رستی
و ساده دلی برادر سپید دمنه گفت چگونه بوده است آن حکایت کلیه گفت آورده اند که دو شریک
بودند یکی عاقل و دیگری غافل یکی از غایت زیرک و نقش بازی هنر از نیک بر آب دوی و او را تیر شوش
گفتندی و دیگری از فراطی و نادانی میان سود و زیان امتیاز نکردی و او را خرم دل خوانند
ایشان را داعیه بازگانی شد و با اتفاق یکدیگر دوی بسفر آورده مراحل و منازل طی می کردند
قصد را در راه بدیده را یافتند و آن را غنیمت شمرد و متوقف گشتند شریک آن گفت ای برادر درجه
سودناک و مبدست حال ابدین مدینه زرقناعت کردن در گوشه کاشانه خود بفرغت بسر بردن ولی من
مشتوی چند گردی گرد عالم بر زر و بیش کردی و ز شوخ و غم بشیر و کاسه چشم حریصان بر نشسته تا صدف
قانع نشد بر در نشسته پس باز گشتند و نزد یک شهر رسید و بمنزلی فرو دادند شریک آن گفت ای برادر

تمام فرود که قاضی بیاورد و گواهی طلبید خواجه ستم شهادت بیاوراسی تا بد گفت ای پسر از سر مکر و حیل هرگز
 که اگر خلق را بفزنی خالق را نتوان رفعت رباعی سرت همه آرای فلک میداند به کوهی بموی و ک
 برگ میداند گیرم که بزرق خلق را بفزنی به با او چکنی که یک یک میداند آبی بساحل که جها بخش
 و بال گرد و جزای آن هم بدور رسیده بر سو آورده و دیده شود و من می ترسم که بیدارم چون مکر غوک باشد
 پسر رسید که چگونه بوده است آن حکایت بد گفت آورده اند که غوک در بیلوی باری وطن ساخته بود
 و در جوار آن غلام خوشنوا خوان گرفته هرگاه غوک چه آوردی باز خوردی و دل او را بلع غرق فرزدان مبتلا
 کردی و این غوک ابا خرچنگی دوستی بود و روزی بنزدیک می رفت و گفت ای یار موافق مرا تدبیری لائق اند
 که خصمی غالب دشمنی مستولی دارم نه با او اقامت متصور است نه از ان مقام نقل متحول میسر چه وضعی که
 ساخته ام بغایت جای خوش است و ماوای دلکش مرغ است که سوادینا رنگش چون و قند مینو خ
 افزای و نسیم گلش این چون طره خوبان عطرسای مشنوی صد هزاران گل شکفته در و به سبز بهار
 و آب خفته در و به گل گون گون از رنگی به بوی هر گل رسیده فرسنگی و صد ورق باز کرده در هر گل به لاله
 گرفته ساغر گل به از شمیم شمال مجننه نیز به گشت اطراف آن عبیر سینه به و چیکس با اختیار ترک چنین منزل نگیرد
 و دل ازین نمونه فردوس برین بر ندارد و فر و جای من کوی مخالفت چیز به با جانیست هیچ عاقل
 بهمان ترک چنین جانکده خرچنگ گفت غم مخور که دشمن توانا را بکنند حیل تو ان است و خصم غالب از دم
 مکر توان فکند ملیت الوداء حیل باشد کسی به یارم آورد رخ زیر کبسی به غوک گفت تو درین باب از کتاب
 حیل چه مسئله حل کرده و در دفع غایب این مهم بداندیش چه چاره بدست آورده خرچنگ گفت فلان
 راسوئی است جنگجوی و تیرموی ماهی چند بگردد و بکش و از پیش سوراخ وی تا منزل باز بچکن تا راسو
 یگان بگذارد و بطلب دیگری میرود تا آینه چون بسوراخ مار رسد او را نیز بکار خواهد برد و ترا از شر و ضرر او
 بازماند غوک بدین تدبیر که موافق تقدیر بود مار را بالاک کرد و چون برین قضیه دوسه روزی بگذشت
 راسو را دعوت آن شد که لطلب خوردن ماهی حرکت کند و همان صورت که بدان عادت کرده بود و عا
 نماید باز دیگر بجستن ماهی بهمان راه که پیش از ان بقدم مراد پیوده بود روان شد و چون ماهی نیفت
 غوک را با جمله بچکان بخورد ملیت تو از چنگال گرم در بودی به چو دیدم عاقبت خود گرگ بودی
 و این مثل بدان آورد که هر بنجام حیل که گرفت نیست و عاقبت مکر و غدر زناست و خاکسار

[illegible]

بیت مزین در وادی مکر و حیل گام که در دام بلا افتی بسر انجام و بسیر گفت ای پدر سخن کوتاه سازد ^{آه}
 خور و دراز در توخت از کاین کار اندک نموت و بسیر منفعت است ^{آه}
 دیانت و دین بباد و جور و خیانت کشید و ستر ناما ^{آه}
 حاصل گدشته و بسیر بافتوت را یکی در نوشته ^{آه}
 و در آن غیب تیره بادی بکدر در میان ^{آه}
 پدیدار شد و خیانت شب سیاه روی بر عالمیان ^{آه}
 درخت حاضر شده و خلقی انبوه ^{آه}
 در عاقله صورت حال از تو فتنه نمود ^{آه}
 که شریک است ظلم کرده قاضی متحیر شد ^{آه}
 او جز بتدبیر صائب سینه نگردد ^{آه}
 بسیار فرجام آورده و حوالی ^{آه}
 پیر حریص سامنی صبر نموده ^{آه}
 داده از حقیقت حل سوال ^{آه}
 امانت و کوتاه دستی خرم دل ^{آه}
 جهان فانی خست حیات بر ای جاودانی ^{آه}
 از آنکه ادب بلیغ دیده بود و زجر ^{آه}
 صدق و امانت و راستی و دیانت ^{آه}
 که خلافت را معلوم شود که عاقبت ^{آه}
 مکر نهاده عاقبت سر بر آید ^{آه}
 خصم را کند دل ریش ^{آه}
 حیل و غدر لقب داده ^{آه}
 تو در عجز ای صنعت ^{آه}
 بیان را دای آن عاجز ماند ^{آه}

۱۰۶
 آتش تباران ۱۳۳۱ م
 ای ملک عزیز سرست
 در عقب افتاد توست
 خدا رفیق دوست
 نمودن دوست
 گرفت ای
 جای تنگ
 ای تبار خودگرد
 ای تبار ۱۲۰۴ م
 ای سبیر

و خدمت عاقل و صامع را التزام باید نمود که مصلحت اهل شوق و محو چون تربیت ماست هر چند با کسیر در
تجهیز او رنج بیشتر کشد آخر چاشنی تر بر این زندان یوی خواهد داد و ملازمت اهل خرد و صلاحیت مانع
طبیعه عطار است که اگر از آن متلع چیزی کسی رسد عاقبت وای ^{همان بار} عطر و شام را معطر خواهد ساخت
منشئومی باش چو عطار که پیروی او به جامه محط شود از یوی او چه چند چو آتشکده آهنگران * دود
شراری دمی از هر کران به آتی و چه چگونه از تو امید و فاد کریم توان داشت که تو بر پادشاهی که ترغیب
و گرامی و محترم و نامی گردانیده باشد که در ظل دولت و افتاب ارفاق ارتقاء عینری و بسبب ملازمت
آستان آسمان مثالش پای فخر بر فرق فرق گن می نمی این محالست و ادشتی و حقوق نعام و اکرام
او را با بود انکاشتی بیت نه از حق نه از خود ترا شرم بوده نه از مردت نیز از شرم بوده * و متن از چنین
کس اگر نیز از فرسنگ دوری که نیز خرد و جند مرا معذور خواهد داشت و اگر با چنین ناکس شک مرقت
که محفل بهرام اصواب نسبت خواهد داد قطع قطع صحبت کردن از یاران صورتی خوشترست *
که حضور ناموافق بی حضوری خوشترست * همدی که صحبتش خرم نکند و خاطر است * از چنان
همدم بعد فرسنگ دوری خوشترست * و چنانکه صحبت اختیار و ابرار را منفعت بیغایت است
مصاحبت ناپایان ایش را مضرت بی نهایت و صحبت بدان زودتر اثر کند و ضرر آن در اندک
زمان بطور رسد پس آنکه غافل کامل باشد باید که وقتی با مردم دانا و ستوده معاش و راست گوی
و خوش خوی و صامع کند و از همدی که آداب خائن و بدخوی و فاسق چنان ناید منشئومی چون توان برو
خلق بسبتن * بخالت خاتمه تنها نشستن * وقتی نیک باید که حاصل به صحبت را نشاید پس بدل * و مست این
سخن از عاقلی باد که رحمت بر روان پاک باد که بابی دانشان هر کس که شایسته زیاری نشان با خورشید
اگر قرار و هر که بار نال گیرد و یاری نادان مستظهر گردد و در آن رسد که بدان غیابان سید دمنه پرسید چگونه
بوده است آن حکایت کلیله گفت آورده اند که باغبانی بود در میان باغ و زراعت مشغول بوده و عمر عزیز در
عمارت باغ و بوستان صرف نموده باغی داشت که چمن فردوس نشان از زینت شجای خاک حسرت در دیده رفته
ارم کرده بود و از طراوت از بار و انهار داغ حیرت برین بوستان خورق نموده و ترحان نگارنش جلوه
طاووسی ظاهر و از گلهای زرقارش فروغ تاب کاوسی با هر روی زمینش چون خسار شاه جلوش میزد و نیم
بولش چون کلیمه است با هر فروش محط و زحمت چون بخش از بسیاری آثار چون پیران پشت خمیده و مویه

[illegible]

۱۲۸۵

آن که این امانت در میخورد نهاده بودم و خاطر جمع کرده غافل از آنکه در آن گوشه سوراخ مشوی افق گشت و اوج
شد موش فرصت غنیمت ساخته بود و آهین تمام خورده بازگان جواب اوراست میگوئی که موش با آهین گشته
بسیار دارد و دندان او را بر این لقمه شیر نرم قدرتی تمام هست فرمود موش لقمه های آهین هست و همچو بالوده
رحمت حلقوم و مرا این است گوی اشتبیدن این سخن شنید و با خود گفت این بازگان ابله بدین گفتار
فریفته گشت و دل از آهین برداشت هیچ به از آن نیست که او را همان داری کنم و هر ستم تکلفات در ضیافت
سجای آرم تا این محرم را ناگهیری پدید آید پس خواهر اهلای جهانی زده و گفت بدیت که بهمانی قدم در
مای نمی به لطف میفرمائی و خبر ششم پایمی نمی و خواهر فرمود که مرا امروز مهمی ضروری پیش آمده شرط کردم که
باید یکگاه باز آیم پس از منزل می بیرون آمد و پسری از آن بلو برده و در خانه پنهان کرده x علی الصباح
بر در خانه میزد زبان حاضر شد و زبان پریشان حال زبان او را میگوید که ای همان عزیز معذور دار که از دی
باز پسری از من غائب شده و دوستی تو در شهر و نوای منادی زده اند و از آن گم شده خبری نیافتم
فرمود یعقوب صفت که کینان میگویم افغان و کایا خبری یوسف گم گشته که در بازگان گفت من بروز که از منزل
تو بیرون می آمدم بدین صفت که میگوئی کودکی را دیدم که شوگیری او را برداشته بود و پرواز کرده در روی هوا
می برد و مرا این فریاد بر آورده که ای تنی خرد سخن محال چرا میگوئی خود دروغی بدین عظمت برای چه بچو نسبت مید
شوگیری که تمام حشره او نیم من نباشد کودکی را که بوزن من باشد چگونه بردارد و به او پرواز بازگان بخندید
و گفت ازین عجب دیدار در آن شهر که موشی صد من آهین تواند خورد و شوگیری نیز کودک من بهوالتواند بردارد
مین دانست که حال چیست گفت غم مخور که موش آهین را خورده است خواهر جواب داد که دلتنگ مباش که شوگیر
بسرست را نبوده است آهین باز ده و کودک را بستان این مثل بدان آوردم تا بدانی که در رند پسری که با وی لغمت
غدر توان کرد و پیداست که نسبت بدیگران چه توان اندیشید و تو چون بال ملک این کردی دیگران آبتو امید
وفاداری و طمع حق گرداری مانده و برین دشمن شده که از ظلمت بیدار داری تو برین لازمست و از تیرگی بکاری
و غداری تو احترام واجب ملت چویند دولت آید چون توئی بریدن به سرای سعادت وی ترانندیدن
چون مکالمت کلید و دمنه بدین چار سید شیراز کار کا و فارغ شده بود و او را در خاک و خون افکنده اما چون شیراز
سیاست کارش بر راساخت و عرصه دیشبه را از وجود او پر خست و قوتش خشم کمتر شد و حدت غضب تشکین یافت
در تامل افتاد و با خود گفت در این از شنیده با چندان عقل خود و رای بهتر ندانم که درین کار دمی بصواب نروم

بھارت کی حکومت
 پانچواں نمبر کی کتاب
 غلام احمد کو روک کر دینا
 چوتھوں کو روک کر دینا
 کر فیض آباد میں
 برطانوی راج میں
 پانچواں نمبر کی کتاب
 چوتھوں کو روک کر دینا
 سب سے پہلے
 شہزادہ احمد علی
 چارلسٹون میں
 ۱۱۲
 آج کل کے حالات
 سب سے پہلے
 مویشیوں کو روک کر دینا
 غلام احمد کو روک کر دینا
 کر فیض آباد میں
 برطانوی راج میں
 پانچواں نمبر کی کتاب
 چوتھوں کو روک کر دینا
 سب سے پہلے
 شہزادہ احمد علی
 چارلسٹون میں

عقاب
ای شکر خدا
ای آفریننده
متقش
نزد کتب
قطع نمایند
کاف ذری
مستحق جزو
زاد و گاه

شده ۱۱۰
۱۰۰
۹۰
۸۰
۷۰
۶۰
۵۰
۴۰
۳۰
۲۰
۱۰
۰

عقاب قلب
ای فکران
ای خوشنود
ای آفرینش
ای عشقش
ای زرد کب
ای قطع ناز
ای کلاف داری
ای سحر بند
ای اسب و کوه

کزیاد کنی و آن برفقوت و دلالت شاد کنی بشیر بدین سخنان اندک بیار امید امار و زکار انصاف و بستی
وسر انجام کار و منتهی در سوائی کشید و نهال کردار بدو تخم کفار در غش در بر آید و بخت
گاو کشید و عواقب غدر و بکر همیشه محمود بوده است و خواهر حیل و بداندیشی بدست و نامبارک
به اندیش هم در سرش رود و چون در دم که تا خانه کمتر رود اگر بد کنی خشم نیکی مدارد که حفظ کنی را در انکوب
مینداری از خندان کشید و چون که گندم ستانی بوقت در و پش مثل این چنین گفت آموزگار
مکن بد که بد نیستی لذر و زکار کسی نیک بدید و دوسرای که نیکی رساند بخلاق خدای

باب دوم در سزایافتن بدکاران و شامت عاقبت ایشان

رای فرمود که شنیدم در ^{استان} سامنی و غام که بحیال تمام حال یقین انجیال شنبهت پوشانید و ولی نعمت خود
 را از طریق مروت منحرف ساخته به یوفالی و بدیع مدی موسوم ساخت و سخنان فربز کمزیرش مؤثر افتاده
 شیر را بران داشت که در خرابی کرن دولت شکست پای شهوکت خود سعی نمود این زمان اگر حکیم سخندان
 صلاح در آن بیند که عاقبت کار و منہ باز نماید و میان فرماید که نشیمن بعد از وقوع آن حادثه چون بعقل خود
 رجوع نموده در حق دمنه بدگمان شد مگر آن کجای نفع نمود و بر کیفیت غدار و چگونه وقوف یافت و
 و دمنه بچیت تمسک نمود و محض خود بدکارم حیل خیال است و سرانجام هم او بکار رسید حکیم فرمود
 بعیت شهنشاهک دین رنپاه تو باد و چرخ غم بر شمع راه تو باد و حقیقت حزنم و عاقبت اندیشه
 اقتضای آن میکنند که سلاطین بحر دشمنان سخن از جانروند و تا بدلیلی روشن برانی ساطع بر حقیقت
 صمی اطلاع نیابند در باره آن حکمی بامضاز رسانند بعیت ز صاحب غرض تا سخن نشنوی و
 که کار بندی پیشمان شوی و بعد از آنکه سخن ابل غرض و عرض قبول افتاد و علی ناپسندیده یا تویی
 نامستوده در وجود آمدند از کلامانی آن بدان تواند بود که سخن چنین صاحب غرض ابر و جوی گوشمال بد که
 سبب عبرت دیگران گردد و از اندیشه آن محبوت من بعد کسی بران عمل اقدام نتواند بود و همیشه او مثل
 آن سلوک احقر از باید فرمود و دشمنی برانداختی که خار آورد و پرورد درختی که بار آورد و جهان سوز را
 کشته بهتر چراغ و یکی به در آتش که خلقی بد راغ و قصد ابر این قول حکایت شیر و دمنه است که چون
 بر غدار و وقوف یافت و بر کوفت او مطلع گشت او را نوعی سیاست فرمود که دیده اعتبار

۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴

و دیگر آن بدان شنیده آیت قَاتِلُوا أَوْلِيَ الْأَبْصَارِ و در زبان ساختند و صورت این
تفسیر شد که چون شیراز کارگاه پرست و تخیلی کرد آن کار نموده بود پشیمان شده بگشت مت
بگشت ماست می گردید و سر حرمت برز او می میرت می نهاد و ملیت می کشید از حسرت غم آه سرده کاخچه
آن کردم درین حال که در همواره اندیشه مند بود که چرا درین کار شتاب ندگی نمودم و پوسته خیال نمی
که این محرم خیر از روی تامل تدبیر نمودم قطع عنوان نفس بپست هوایا کردم و خلاف عقل خود کردم و خطا
کردم و کنون بدانم و دستم ندارد سود و چه سود گفتن بسیار کردیم و شیر بدلی بسیار برین منوال در
و کمال گذرانید و بجهت اندوه خاطر و توفیق غمیر او عیش بر بیاغ تباه شده بود و کار غمیت تنگ رسیده بهر
تاریکی دین ملوک که در ازل آن همیشه سرایت کرده مجموع عیششان خاطر و بر آن دل بودند و هر دو دل بچهار
سخت و از سوز آه من و در هر که بنگری بهمین دل غم مبتلاست و در اکثر اوقات حقوق خدمت سوابق ملا
شهر بنیاد میکرد و ملالت یاده شده و هشت و پیریشانی بروی استیلامی یافت و شیر را بدان تسلیم بودی که شد
او گوید و ذکر او شنود و فردا زیاد تو نیست زمانی غافل و یا میگویم نام تو یامی شنوم و با هر یک از خوش خلوتها
کردی و از ایشان حکایتها درخواستی بشی با پلنگ هم ازین مقوله سخنان میگفت و سوز سینه و ناشفتگی دل شرح
میداد پلنگ گفت ای ملک اندیشه بسیار در کاری که دست تدبیر از دهن تلافی آن کوتاه باشد و دوی بجهت
و طلب تبارک مهمی که در دائره محالات داخل بود از مرکز عقل و دانش بیرون و بزرگان گفته اند ملیت انداخته
تیرا بشست آوردن و بتوان نتوان تیرا بدست آوردن و و هر که در جستن چیزی که بدست آوردن آن
متعسر بود سعی نماید امکان ندارد که لی آنکه مطلوب یابد آنچه داشته باشد هم از دست برو و چپن آنچه رو باه
آرزوی یافتن مرغ کرد و پوست پاره که بدان استظهار داشت از دست برداشت و فرمود که چگونه بوده است آن
حکایت پلنگ گفت آورده اند که رو باهی اگر سینه لطلب طعم از سوراخ بیرون آمده هر جانب میر میگرد
و بجهت نفی اطراف بیابان بقدم حرم و شرمی پیچید و ناگاه را آنکه که مدد قوت روح او تواند بود بمشامس رسید
بر اثر آن توجه نموده پوست پاره تازه دید که یکی از سباع گوشتش خورده بود و پوست با کرده چشم رو باه
بر آن پوست پاره افتاده روشنائی یافت و بدان مقدار قوت قوتی هر چه تمامتر در آخر ای می پدید آمد
ملیت مرده بودم بوی یار دل نوال آمده من بهار دیگر جان از تن گرفته باز آمده من و رو باه آن پاره پوست
را بیکال تصرف آورده بودی بجا و ای خود نهاد و مصرع چون یار بدست آمد خلوت ز بهر خوشتر و در میان راه

و آنکه تا آنکه نایبینه بدان مرتب گردی قدر و زرق مقبوست و وقت آن مقرر کرده اند و پیش ازین
 که بخت تو را در میان من و تو باشد و من و تو را در میان من و تو باشد و من و تو را در میان من و تو باشد
 و بیکبارگی از باد آری و بیک شبنم از قطره بقیه آن را از گوش که دم طلیعه و گوش تیر بر باد آورده و باد بر باد
 که چگونه بوده است که کایت شحال گفت مشنوی بود دست خری که دم نبودش و روزی غمی و
 فروزش و در دم طلیعی قدم میزد و دم میزد و ناله نذر راه اختیاری و ناله نذر میان کشت
 زاری و وقایع گشتش گوشه دید و جزیت از دود و گوش بریده مسکین خردی و دم کرده نایافته دم
 و گوش که کرده آنکس که در خدمت بیرون گاهم و این است سزای او سر انجام و روباها از غایت خشم طبع
 می در دم کشید و گفت بدیت من خیال از ارم و کسی در دل است که خیال و شوم خالی خیال باطل است
 و تماشا کن که من چگونه بلطاف احمیل مرغی لطیف بچنگ خواهم آورد و بچه و پستان شکاری لائق در دم
 تصرف خواهم کشید این گفت فروی برغان آورده پوست امان جا بگذاشت شحال چون دید که نصیحت او
 در دل سنگین و باه اثر نمی کند روی از او بر تافه بجانب ما وای خود دست یافت درین میان از غنی در پروا
 بود نظرش بر آن پوست پاره افتاد از اجانوری مرده تصور کرده و بشاطی تمام او را در حوزه ملک آورد
 و روی با وج هو انداد از آن جانب و باه هنوز نزدیک مرغان نارسیده زیر از کمین گاه بیرون جست و چو
 بجانب می افکند چنانچه اثر آن بدست و باه رسید پی پاره روباها از سر جان دل از صحبت مرغان بگریزد و متعجب تمام
 افتاد و خیزان و بان پوست پاره آورد چون بموضع معین رسید از پوست اثری نماند روی بقبله گاه دعا
 آورده خواست که بر بیل نضر عزمین حال خود ادا نماید رست که بیالانگوست دید که ز غنی پوست پاره در خاک گفته
 می پرید و میگفت فرورده بودی و داوت آمده بود و چون تو که باشتی کسی چه کند و روباها از الم نایافته
 و حسرت از دست رفتن پوست سر بر زمین میزد تا مغزش پیشان شده و مقصود و از ایراد این مثل آنست که ملک
 بدست خود یک کن از ارکان مملکت را خراب کرده بجات باقی کنهانی بر دازد و بقیه حال مقرران بارگاه و
 تلطف با امر و سران سپاه فرسنگ دزدان و شتر بکشته گشته بهیچ وجه بدست نیاید و لیکن باقی خدمتگاران قدیم
 از ملازمت دور مانده شیر بعد از انال بسیار فرمود که این سخن عین مصلحت و هواخواهی است فاما در باب شتر
 از من خطائی واقع شده و اگر من عراب بن جهت تلافی آنست پلنگ گفت تذکره تلافی آن با صطرب
 میسر نگردد و بیک تیر در دست خدای صواب قوع یا بد بخت چو در طاس خرسنه افتاد مورچه را مانند را

فی حقیقتی مراد جبر و راحت در ساغ و شایه مالی بر سخت و آسان بر روی اقبال کساد است و غرض امید
سبب است که در سر و دستهای بده و غم و در دست و پا که بجام تل آن نشد و این آمد و کلیک گفت
نیز که آنکه از جاده مروت انحراف رز و با و اساس قنوت را بر غفاری خلل پذیر گردانیده «هنوز دایمیه
فراغت امید و آسوی که اوقات تو بسلامت عافیت گذر و روح سودای خامی بخت فکری بحال کرد
و منته گفت نه آنست که از شبامت خیانت و محاقبت مکر و حیلست بخیر بودم یا قباحست بخیر جویی و اگر نیست
پردازی بر من پوشیده بود اما محبت جاه و حرص مال مستیهای حسد را بر چنین علی تحریض کرد و الحال عمده
این کار را چاره نمیدانم و تدارک آنرا ندیبری نمی توانم ع چاره این کار بر تو نیست امکان چون نمیدانم
من استماع کرده و بر کیمای احوال اطلاع یافته بتر میکا و شیرین فرشت و گفت بری در میان می آرم بشرط
آنکه کمال عزم فرماید که بی ضرورتی افشای آن جائز نذر د و پس آنسو کند میان تان کیدات فراوان آنچه میان
کلید و منته واقع شده بود به تمام باز راند و ملاست کلید و اقرار من بر وجهی مشتوفی تقریر کرد اما شیرین گفت
این حادثه متعجب گشت و روز دیگر بعبادت محمود دیدن غیر آن شیرین انبایست نگین و اندیشه ناک یافت پس
ای پسر موجب فکر و سبب حیرت چیست مشتوفی ماه تمام توجرا شد بلال و سرور و ان توجرا شد خلال
این همه اندوه و توار به بصیرت و این همه فریاد و توار که نیست و شیر گفت سبب ملال من جز کشتن شتر نبه یاد کرد
اخلاق و اوصاف اینست و چند اندکی گوشم ذکر او از خاطر من و نمیکرد و یاد او از دل من فراموش نمیشود
قطعه بجان تو فراموش نشستی شخصی و اگر چه میشدی اکنون نمی شوی چکنم و گویم که خبر و مکن فراموشم
کنم اگر میشوی چون نمی شوی چکنم هرگاه در صبح ملک تالی و دو و بخلصی و تاصحی هر بان و دوستی
و چاکری و فادار محتاج کردم خیال شتر نبه در برابر آید و گوید قبر و در قاعده خدمت آیین فادای بسیار بچولی و
نیایی چومنی و مادرش گفت شهادت هیچ کس در غلبه و یقین غلبت شک و تخمین برابر گواهی دل پاک نیست
و از سخن ملک آن مفهوم میشود که دل او بر بی گناهی شتر نبه گواه است و هر آینه چون کشتن او به بر بانی و
و یقینی صادق نبود و صاحب غرض در صورت نصیحت حال او را بخلاف راستی و انموده هر ساعت تا شفی تازه
و ندامتی بی اندازه روی می نماید و اگر در انچه ملک ساینده بودند تفکری رفتی و توسن غضب را بکام کیایی
از سر کشتی منع کردی و تارکی که نسبت را بر و شنائی عقل نورانی مرقع ساختی این دم در دام ندیم بنای
فتاد و در فترت بخت و طاعت را بر حاکمیت عدالتی نهاد و مشتوفی آباست که کار عالم بر آرد که در کار گری

نیاید بکاره چراغ ادب که می نیرغوضی نه خود را نه پر وانه را سوختی به شکیب آوردت مبارک
کس پشیمان ندیده شیر گفت ای داد چنانچه فرمودی که هر کس من بر محفل غلبه کند و من
علم را بسوخت و حالا از تدارک آن صورت که در مقوله است دست خالی است جز تعاضل چهاره
فایده ترین حالات آن تواند بود که رعیت مراد بر تیر ماست ساخته اند و قرعه بوفال و چشمکاری بر ناز
مخنزخته من چند آنکه کاو کاو میکنم تا خیانتی ظاهر بجا و نسبت دهم و جرمی واقع بر وثابت
سازم که در کشمکش دیک و دیگران معذور باشم و از شجاعت آشنا و طعن بیگانه دور هیچ وجه میسر و مقرر
نیست و هر چند تا بل زیاد کتم گمان من روی بنیکوتر و حسرت و ندامت بر لبان وی بیشتر می شود و بیچاره
شتر به هم رای روشن داشت و هم سیرت پسندیده با این همه گفت با تهمت حسد را بوی نسب
و چنین کس از آن قبیل نباشد که تمنای فاسد و سودای محال در دماغ وی تمکن شود و تا مقصد
و مقابله با من در خاطر گذارند و نیز در حق وی از انواع شغفت و صنایف کسرت اهلالی نرفته بود که بر لطف
عداوت و نفرت و واسطه خصومت و مناقشت شدی و من میخواهم که در تفحص این کار سبب الغه نایم و هر
این اخبار به سر حد غلو رساغم و این حسرت اگر چه سودمند نباشد و آن بلیت بدین قضیه تدارک نیابد اما شاید
که نفس در آن تسلی پدید آید و فتنه انگیز سخن چین گوشمال یابد و عذر من نزدیک مردم مقبول افتد و اگر
تو در آن باب چیزی دانسته یا خبری شنوده مرا بیایا گاهان تنبیهی ازانی داتر از دشر گفت بعیت دل بر گوی
اسرار دارم و ولیکن بر زبان سپار دارم و سخنی شنوده ام فاما اظهار آن جائز نیست و نکته دریافته ام ولیکن
افشای آن روانه بچهره بعضی از نزدیکان تو در کتمان آن وصیت کرده اند و در اخفای آن مبالغه زیاده از حد
مقابله با آخر از قیوم الزام فرود به بیسکه گفت که بصیبت از نجات به بخواست جام می و گفت راز
پوشیدن به و ملک میداند که راز فاش کردن عیبی تمام دارد و به مردم باز گفتن نقصی بالا کلام و اگر نه
است که علما در اجتناب از آن خصلت تاکیدات کرده اند و الا ایامی با گفتمی و خاشاک اندوه از ساحت
هر زنده و بلند دولت مندر فتمی شیر گفت تاویل حکما و اقوال حکما بسیار است اگر جمیع از ایشان از
افشای راز اجتناب فرموده اند نظر بر صلاح حال قائل سلامتی او بوده و بعضی نیز بنا بر مصلحت کلی که فتنه عام
در آن متصور باشد یا نظر آن امر کرده اند و اگر کسی بناحق قصد قتل مسلمانی کرده باشد و این برابری در میان آورد و با
غلاظت و شد و پند و دود که آن غایت مبالغه بقدریم رساند و آن محرم جهت صیانت نفس آن مسلمان

د/ه اندر ۱۰۰۰ تنو قوت سا خستہ ۱۲۰۰۰

[illegible]

دولت ارزانی فرموده امید است که شیخ محمد باقر همسر ارحم الخالق به دست ازین چمن بوی نشسته و دل از ملک
خزانه این نقد خواهد بوی از خود و قوت آن خرد و غم و زانو نکند. آن درون تن پنهان است در درون میان
جان پنهان خود هم نشسته و پادشاه او را استخوان فرموده که من از برادر خود بغایت اندیشه کنم و سر
روز با نقش قصد و فزاد و محرمات و سنگات او فرخواند و محراب دیدم که ای ملک من که بکینه بسته است تن
بر انجم و در میانه کرده ام که پیش از آنکه از او آسیدی بمن بس سنگ جو خوش از راه بردارم و چمن ملک را از خاک
آزار او پاک سازم و بکشت سنگ کیست و باهناز و منده که شیر زبان را پس اندازند تو باید که بهیچسته از
احوال او خبر باشی و در محافظت نگه داشت من شرط اقیانوس جاری که باید از خدمت کرد و مهمم را شست و
کتمان آن صورت بر عمده خود گرفته با نواح تاکیدات موکد ساخت و هنوز بمنزل نرسیده رقم بیوفائی
احوال خود کشید و از طریق هواداری و محرمیت بر طرف شده قدم در بادی غدر و کفران نهاد و قطعه
دل بهر پنهان کند که در گلزار دهر و بوی یاری و وفاداری چه دم یافت نیست به از بادل گفت و بسیار خون
خورد و از ده کاشکی دست می اول که محرم یافت نیست به رکابدار فرصتی طلبیده و خود را بنجد دست برادر
سلطان ملک و قصد را بوجهی کشیده بود و بموقع انبار رسانیده برادر پادشاه حالا به نقد از وی
منتی پذیرفت و بهوای عید یار و عنایات مشیار او را مستطعم گردانید و بتدبیرای صائب خود را از ضرر
برادر نگاه میداشت اندک فرصتی را چنانچه عادت انقلاب همان ملی شباتی او شمع دوران باشد بهر دولت
آن برادر و خرد آن بکشت بدل شد و شکوفه کامرانی از زغال رنگاری او فروخت قطعه که لام باد بهاری زید
آفاق بهر باز و عقش نکست خزان نیست به دوام پرورش نذر کنار دهر به طمع مکن که در و بوس
مهربانی نیست به و چون مسند شاهی سریشا همنشاهی از فرشته شکوه برادر بزرگتر خالی نماند برادر خرد تر
پای بر پایه تخت سلطنت نهاد و تاج شهر یاری را بر سر کامرانی سرفرازی داد و فرود در ریاض ملک دولت
غنچه شاهی شکفت به بوستان سلطنت استاز شد از سر زغال به اول حکمی که بر زبان شاه جاری شد و
فرمانی که اشارت عالی بنفاد آن صادر گشت کشتن کا بدار و بوی بیچاره زبان بنزد کشاد که بدیت خسرو الملک تو
میمون باد به آخرت فرخ و هایلون باد به گناه من بجز غلامی هواداری تو چیست عجز ای انچه من کردم
نه نیست به پادشاه فرمود که بدترین گناهی فاش کردن سر است و از تو آن گناه در وجود آمده بعد از آنکه
بر برادر ام را که از جمله ملازمان تبار محرمیت آن خجسته خاص داد نگاه داشتی حرارت تو به اعتماد خواهد بود عجز از همدم میوفا

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

جوانی خردمند و خردمند را بداند اطراف خود غیر از خود نیست لطفی که از او شده و غیر از او نیست
سرکرد میت که زبان تو را در دهن تو نهاده است چه کار کرده و فایده ملک را بر او این که میت که از او
اسرا تو نیکو ندارد و از مردم فاش که چون مرگ سعادتی بخشید گفت ای مادر هر یک از آنکه خود
کس میکند غرضش اظهار آنست و اگر نباید که خود محرم هر خود باشد و بعد از آنکه یکین ضمیر خود با دیگری
اگر او نیز با دیگری بگوید جای خوش نبود و وقتی که کسی با خود نتواند کشید اگر دیگری را تاب نیاورد
نیست فردا از خود را چون تو خود محرم نه دیگری خود محرم آن چون بوده و دیگر آنکه چون از کشت
آنچه حق بود و بگویند اگر چه افشای عیب شمارد لیکن ظاهر شدن آن حق پرده پوشان عیب میتواند بود
حکایتی که باشد با ظاهر آن منت نهاده با غم از دل من برداری و اگر هر صبح توانی بکنایت باز بوی او
در باریت نیازی باری با شاد تر بیغ نداری با و شگفتی که آن گنگار بزرگوار اگر در این فتنه بزرگ
و جزا بر سالی و جمال عفو از دیده بیایک او که از دیدن او صدق و صواب نماند و بهوشانی و اگر چه علمای
دین و عارفان معارف حق اربعین در فضیلت عفو و منقبت احسان مبالغه نموده اند و بوش آن شیوه
و سلوک آن مذہب تحریص و ترغیب فرموده اما در جرمی که از آن در فساد عالم و ضرر آن در نهاد عالم
شائع باشد عفو از عفو اولی است و در مقابل این گناه که حضرت آن بنفس پادشاه عائد شد و در میان
و امانت و رابوشت غدر و خیانت نموده اگر انتقامی پدید نیاید موجب لیری دیگر مفسدان گردد و حجت تمکار
بدان قوت گیرد و هر یک در دل زاری و دیگر کرداری آزاد ستوری متحد و نموداری معتبر شناسد پس اینجا عفو
اغراض اجمالی نباید داد و بعضی قاطع و کلم فی القصاص حیوة نادر که از او لازم باید شناخت فرد هر آن
گشت که با او خلق فرماید و عدو و ملک است و بگشتش فرمای بد عرض ازین مقدمات آنکه من بعد از آنکه
روزگار را برین کار داشته غار و غام و شر و بر و قیال نیست بگفت و استم بماند گشت تا نامی بسز کرده شود
تا در شیر منزل خود رجوع کرد و شیر بعد از آنکه بسیار با حضار لشکر او فرمود و امر او را بر کان دولت و وزیر او را
حضرت را بحضور طلبیده التماس حاضر شدن مادر نمود و بعد از جمیع انشراح و رعایا مثال عالی از او
دشت تا مدتی را به پای سر بر اعلی آوردند و از وی اعراض نموده خود را بفکر و در و دراز مشغول گردانیدند
نگاه کرد و در بالا کشاده و راه خلاص شد یافت روی یکی از نزدیکان ملک و در دو آهسته با وی گفت سبب
اجتماع این جماعت چیست و چه چیز حادث شده که ملک در فکر و تأمل افتاده مادر شیر بشنید و آواز داد که ملک

زندگانی تو متفکر ساخته است و چون خیانت تو معلوم یافت تو طاهر گشت و دوری کردی در حق دوست
منزبان او گفتی با طرح اقلید و برده از روی حیل و تها و کلاه بی تو هر تفع شد نشاید که ترا طر فیه العین زنده
گذارد و چنین مظهر شری را در عرصه ^{ای} وجود خود محض نگارد ^{ای} مگر در من گشت بزرگان پیشین هیچ حکمت را
ناگفته رها نکرده اند و برای آسایش متباخران اینهای روشن پیدا ساخته و یکی از بخنان حکمت امیر ایشان
اینست که هر که در خدمت پادشاه حکمت باشد زود بر تبه تقرب رسد و هر که مقرب سلطان شد جلد و دوستان
بلک و دشمنان ^{ای} ملک دشمن وی گردند و دوستان از روی حسد بر جاده و منزلت و دشمنان بوطه مناصحت وی
در مصالح ملک و ملت هرگز نزدیک تر خدمت شاه ^{ای} و خطروی عظیم تر باشد و مخلصون علی خطر عظیم و آن
که اهل حقیقت پشت بدیوار امن و راحت باز نهاده اند و روی از دنیای ناپایدار غدارانی ^{ای} غلبه گشته
و عبادت خالق را بر خدمت مخلوق برگزیده که در حضرت عزت سهو و غفلت و نیست و ظلم و ستم جائز نه جزای
نیکی بدی و پاداش طاعت بعقوبت صورت نه بند و در احکام پادشاه پادشاهان از نیست عدالت
بیج و گداز باشد رباعی آن عمل آبی است که بر یک خط است و باقی همه جاگاه ^{ای} مناکه خط است به اینجا
ستمی نیست که اینجا ستم است به اینجا غلطی نیست که اینجا غلط است به اگر کارهای خلایق برخلاف ^{ای} صفت
خالق با انواع خلایق تفاوت آلوده است و از اتفاق ملاحظه استحقاق بر طرف افتاده گاه مجربان ^{ای} در علم
را جزای کردار مخلصان از زانی میدارند و گاه نه محبان احب الزبیه را بعذاب ملت خائنان مواخذه نمایند
چهار احوال ایشان غالب است و خطا در افعال ایشان ظاهر و عن حق احوال ایشان واضح است و در یاد
اعمال ایشان با هر خیر و شر نزدیک ایشان یکسان است و تقع و ضرر در نظر ایشان برابر کسی باشد که خیر
روی زمین بخان شاه سپارد و بیک شجاعت از وی ندارند و دیگر برایشان سر فیت با وجع عزت بر آرند
بیت بی نیازی بین و استغنا نگردد خواه مطرب باش خواهی نوحه گر به باستی که من از اصل پیر من ملازمت
ملک نگردیدی و از زاویه عزت گوشه خلوت قدم نبر و نهاده می و خدمت سلطان مکه نمود از آتش سوزا
قبول نکردی که بر کوه قدم عزت نشاند و خدمت مخلوق طاعت خالق اختیار کند بوی آن رسد که بر آید گوشه نشین
رسد ماد شیر رسد که چگونه بوده است آن حکایت دمنه گفت آورده اند که زاهدی از تعلقات دنیا و
کرده گوشه خلوت اختیار فرموده بود و از تکلفات خویش پوشش کشیده و همیشه قناعت نموده مشغولی
شد ز گریبان لشی غم ستوده و من خود هست بدانان کوه چمن خرم سجفائی نهاد و دل ز غمناوت کیانی

اوازده صلاح و ستاد آن پیرانک مدنی از حوالی و نواحی آن لایت رسید و مردم از دور و نزدیک به هم میشتند و
 نیک آمدند و آهنگر نهادند و چون اثر نور عبادت از جبین مسبین و واضح و لایح میدیدند و مواد عقاد افروخته
 نزد پیشتری نمودند و در لایت پادشاهی عادلان فلش برایش دوست بود که طلب قضای الهی را برایش
 هوای پادشاهی تقدیم کردی و قند اجز باخلاق انبیا و سیرت و لیاندشتی فرود سیرت پاکیزه و خوی خوش
 کردار نیک و با فقری خوش بود با شهر یاری خوشترست چون خبر بر گوشه نشین بوی رسید که فتح الکلی
 علی باب الفقیر را کاسته بهلازمت پیر شرف شد و از انقاس متبرک او استمداد فرموده حتی که پادشاهان را
 حکایت استدعان و پذیرا گفت ای ملک هدای را دو به دست یکی فانی که از ادنیا گویند و دیگری باقی
 که او را سختی خوانند بهست عالی قضای آن میکنند که شمر نزل فانی فرو نیاری و نظر پادشاهی عالم باقی گمار
 مثنوی ملک عقبی خواه کان خرم بود و ذره زان ملک مد عالم بوده و چند کس تا در میان این است
 ذره زان عالم است آید بهست پادشاه گفت بچه تدبیر بخیر آن ملک متبرک گردد و از فرموده بگیری مظلومان و
 فریاد درسی محرومان و هر پادشاه که آسایش آخرت خواهند باید که در آسایش عیبت کوشند مثنوی کسی خستد
 در زیر گل که خستند از مردم آسوده دل که کسان بر خورند از جوانی و نخت که بر زیر ستان نگیرند
 چنین پادشاهان که دین بر و راند و بچوگانین گوی دولت برنده چون ابدان نصحت پر دخت و خزان
 دل پادشاه را از جواب هر وعظت پیاخت ملک مو عظم نصائح پیر پاک ضمیر دریافت دست ارادت دردم
 همت وی زده پیوسته شرف صحبت فی دریافتی و میرکت متابعت سخنان نل نشانش سر از پیروی نفس هوا
 بتافتی از روزی پادشاه در ملازمت درویش بود و از هر نوع گفت شنودی بهیشت ناگاه جمعی دادخواها
 فریاد و نصیحه که شیر رسانیدند از پادشاه طلبید و حال هر یک علل خود را گفتند و حکمی لازم و موافق بهم
 حضرت پادشاه ارفیق فرمود پادشاه از ان صورت بغایت ممنون گشته است و عاگرد که بعضی اوقات دیوان
 مظلوم نظر مبارک او داشته آید از این بار آنکه مقام رانگان بزودی خوبی و فیصل بدو و از بسبب دلالت خبر
 توانی می نهایت حاصل آید حاجت فرمود و در هر مرتبه آنچه مقتضای وقت بودی بر زبان ابد جاری شد
 و پادشاه بطبع و رغبت صغیر نمودی تا کار بدان انجامید که اکثر مقامات آن لایت بدامن به تمام آن پیر عالی
 مقام بلاست شد و تصرف او هر روز در امور ملکی و مالی زیاد گشت خوش بودای حب جاه و خست در
 سنویدای که پیر نهاده رخنه در دیوار او را و اوقات او افگند و تمنای اسباب بزرگی و شتمت سر درویش

از بالین فراغت گردانیده متوجه تاج تخت ساخت بلیت کیست کین جادو و شافسون گذارم شهنش نبرد
کیست که جام قمریش جرم غفلت نخورد و نیاز زنی ست فریفته بسی شیر مردان لیسید کند محبت خود باخته
وزالی ست غدار که بسیار متمندان با نیزان وارد در چاه پلانداخته مشغولی است و در کف زال ستم به نیزان
او در تگ چاه الم مصروی از بیل جملیج زن پوشش آلوده خون برین موصل او بر سر راه فراق
موردا و بر سر گوی نفاق و قصوی از کله بر تاجداره بجروی از خون هراسند باده و چون زانده کای شود
ریاضت چاشنی راحت نفس شربت لذت هوا نوش کرد و ذوق عبادت بردش فراموش شده حلقه حبس
رأس کل خطیبه در گوش کشید بیت چو خلوت نشین کوس دولت شنید و در ذوق کینج خلوت ندید
پادشاه نیز چون تصرفات اهد و تدبیرات او موافق مصلحت ملک دید زام خنیا را یکبار در کف کفایت و نهاد
در ویش ادبش اندیشه ثانی بود حال انجم جهانی پیش آمد و خیال تحصیل کلمی بفکر شیخ اقلیمی مبدل شد بیت
دران چمن که تو دیدی گلی بیار نماند و خزان را آمد و سرسبزی بهار نماند و روزی یکی از درویشان که احیا
بخودت زاهد آمدی و شهادت نیاز و زاری با او برور ساینده بنیادت می رسید و آن احوال و اوضاع مشاهده
نمود و آتش حیرت در ساحتش مشتعل گشت و فر و آب حیوان تیره گون شد و خضر فرخ بی کجاست و خون
چکید از شاخ گل باد بهار از اناچه شده چون شب آمد و غوغای خلقی فی الجمله تشکینی یافت زاهد گفت ای
شیخ این چه حالت است که من می بینم و این چه صورت است که مشاهده کنم و مجموع روزگار تو روز امید بود
آن روز خوش گجاشد و آن روزگار که زاهد چند آنچه زبان اعتذار بر کار کرد و سخنی که بر محک معرفت تمام عیلا شد
نتوانست گفت همان فرمود که این سخنان بهانه نفس است مقصود این آطناب خلاصه مافی ابواب انکشاف
مبارک مائل متاع دنیا شده و ضمیر اشرف بقیه جاه و مال مبتلا گشته و فر و همای چو نتوان علی قدر و حد استخوان
در رخ آن سایه بهمت که بر مدار افکندی و بیا و دمن تجرد از غبار اغیار و فشان و سر تفرید در گیر بیان توکل کش
و ثواب زهر آلود دنیا بکام آرزو و مرسان فر و بر خوان هر دست ارادت مکن دراز کالوده کرده اند بر سر این فواید
زاهد گفت ای یار مهربان از گفت و شنود خلق و آمد و شد مردم چندان تقاضای در حال من پدید نیامده و بدل متوجه
همان کارم که می دانی همان گفت ترا حالا خبری نیست بحجت آنکه غرض فقر حق چشم بصیرت را پوشیده است
و آن مان که بدانی بشیالی سوخت و دشت فر و این چنین کرده و آخر کار چون شیای شوی ندارد و سوز و مثل
چون مثل بدنی است که تاز بانه از نار باز نشاخت و بدن سبب در و طه لاک افتاد زاهد گفت چگونه بود و دست آن

حکایت مرد مسافر گفت وقتی کوری بیانی در بعضی از بیابانها بمنزلی نزول کردند چون وقت شب
نهی و خود مستند که روان شوند تا بیابانها را بگذرانند و طلبید قضا را ماری از سراسر ده اسبها افتاده بود تا بیابانها
تا بیابانها را بگذرانند و طلبید قضا را ماری از سراسر ده اسبها افتاده بود تا بیابانها
و از تازیانه گم شده فراموش کرد اما چون وزر روشن گشت مرد بیابانگاه کوه ماری بدست تابید و فریاد کرد
که ای فوج آنرا که تازیانه تصور کرده مالیت هرناک پیش از آنکه زخم بدست تو زند آن را از دست بگیر
تا بیابانها را بگذرانند و طلبید قضا را ماری از سراسر ده اسبها افتاده بود تا بیابانها
نخست دست و من تازیانه خود گم کردم حضرت فریدگار از آن بهر مقرر من از زانی داشته ترا نیست اگر
طالع بد کند تازیانه نخر خواهی یافت حالا من از آنجا هستم که با فسون و افسانه تازیانه از دست من بیرون
توان کرد مرد بیابانها را بگذرانند و طلبید قضا را ماری از سراسر ده اسبها افتاده بود تا بیابانها
و آن را از دست بگیر تا بیابانها را بگذرانند و طلبید قضا را ماری از سراسر ده اسبها افتاده بود تا بیابانها
که روزی بمقدور است به تازیانه من قصد کرده و در انگشت آن مبالغه می نمائی بطبع آنکه من چون بفکرم تو بردار
خیال خام من به سودای فاسد بگذاشته این تازیانه است از عالم غیب بدست من آمده بفسوس که کند
جنم به نتوان کرد به چند آنچه در بیابانها نمود و با آن غلاظت و شداد و گوگرد و اندیج فائده نداد و بیابانها
بسخن و التفات نمود و چون هوا گرم شد و افسردگی از نهاد ماری و من وقت بر خود حید و در آشنای حرکت
رخی بدست تابید و او را هلاک گردانید و این مثل برای آن دردم تا تو تیر بر دنیا اعتماد کنی و بصورت
او که چون بدست مار نقش است فریفته نگردی و نرمی و نازکی او را دوست نگیری که زخمش قاتل است و
زهرش بابل مثنوی شربت نجبین مجوی از دهر که بر آیمخته است شمد بر هر تو تصور کنی که آن غسل
و آن غسل نیست شربت اصل است به زاهد این سخن استماع فرموده از زبان تهر دو نقطه بر اندیشیده آلود
تعلقات که در من داش را بر طهارت اصلی نگذاشته بود معاینه دید و دانست که سخن آن دوست
از محض شفقت و عین محبت است اشک ندامت از دیده باریدن گرفت و آه سوزناک از سینه آتش
حسرت سوخته کبرشیدن آواز کرد و فرود جان غم فرسوده دارم چون ننالم آه آه به بخت خواب آلود دارم
چون بگریزم زار زار شب همه شب چون شمع افروخته بادل سوزان شک می بارید و پروانه صفت از آرزو
شعله شعله می نمود تا وقتی که زاهد سفید پوش صبح صادق سجاده آفتاب در پیش محراب

والتفتيح اذا تفتتس كبترايند و صوفى سياه لباس شب در خلوت خانه و الكيفى ليل اذا تفتتس قمر
گرفت ملیت صبح در بر گروون کشید خلعت نوره جهان کشاد ز رخ پرده شب و صبح
باز مردم بر رویه معنه و با هم نمودند و با دخت و وزیدن گرفته خرمی و شادمانی خانه را بسایه انعام
فرموده شبی گویم که فردا تک این سودا گم و تازه می گردد و پیش بر حاکم هم دگر به المقصده زاهد ستم نمک
از پیش گرفته ام و وزیر از کار معزل کرده و فیصل محات نیز از جاده عدالت عدول و زیدک از خانه
روزی بقتل کی از غایا که بحسب شرع قتل و ممنوع بود حکم فرمود و بعد از سیاست پشیمان شده روی و دهن
تدارک و تلانی آن آورد و در روز مقتول نزدیک پادشاه از زاهد دادخواستند و صورت قهریه معلوم گشت و هم
ایشان بدار القضا حواله شد فی الحال حکم صاحب شرع عیدان نوال نقاد یافت که زاهد را بطریق تعارض
بقتل رسانند و زاهد چند لک شفعار را بگفت و مال متاع و عده داد بجائی نرسید و پشامت آنکه خدمت خلایق
فدای صحبت مخلوق کرد و بوطیلاک گرفتار شده از نعمت دنیا آید و دولت عظمی نرسید و این مثل برای
ایرادر دم که چون بهم روی از محراب طاعت آبی تافیه بسیارگاه تمنشاهی شتافتیم و سر از خط فرمان
پیر و دگر کشیده بر آستان خدمت شهر باری نهادم و بهر ملا که تصور کنی سزاوارم و چون و منتهی
بر وخت ملازمان سر بر طاعت و متعجب مانند و شیر و چنان ستمناز پیش آنگاه منی دست که
معمول بود و خوض میزد و نه برابر و جواب به سیاه گویی که از جمله ملازمان بتعجب خصائص داشت چون
حیرت حصار مجلس ریافت و بی بزمه کرد و گفت که این بهم خدمت ملازمت ملوک که فخر و قدر سای ایشان
بتاج کرامت الشیطان العادل ظل الله فی الارض سرفرازی یافته تفریر کردی نه جز تو بود مگر نه
یک ساعت از عمر پادشاه که رد ادگسری و رعیت پروری گذرد با شصت ساله طاعت و عبادت بر بر گرفته اند
و چندین از ساجده نشینان محراب با دشت و امانت و تاجداران لایب کشف کرامت خدمت سلاطین که
ملازمه الملوک نصف اشکول جهت کار سازی ستم سیدگان و سازگاری با محنت کشیدگان غنی
کرده اند و از جمله آن حکایت پیر روشن ضمیر بدین حال شکلهی عدلست و منتهی رسید که چگونه بوده است آن
حکایت سیاه گوش گفت که آورده اند در شهر فارس شیخی بود از فارسان میدان ولایت قسب شدنی
ر بوده و گوشه تاج ترکیشن بن تاک سپهر برین سوده مکنوی آن بولایت شده سلطان بنیاه و پادشاه
ترک و عالم کلاه و غرض میدان زل ناخسته و گوی بچوگان ابد باخته و اورا بر روشن ضمیر

[illegible]

ترک و عالم گداز و خوش میدان از ناخسته دگویی جوگان ابد باخسته و اورا بر و س و ...

که امانش در اطراف و مود و با هر طرف ساز بود و در بدیه مقاماتش بر کنگار کنگاف مهر و شام و محبان
فخر و شرف و اوقاف چون قزاقای خراسان سر خط محبتش نهاده و صادقان ترکستان چون باغ و غار
پند و ستایش نهاده و در پیش زده روزی در روشی از ماوراءالنهر عزیمت احرام حرم
مقدس شیخ تقی محمد داده محنت بسیار از نواحی هم قند خود را بدار الملک فارس رسانید و هر آینه تالسی ایای
طلب بخار از تعب مجروح نگردد دست وصالش بگبیان گل مقصود نخواهد رسید بیت بلبلای کوستم
خارج محل نکنند بهتر آنست که هرگز سخن گل نکنند در پیش مسافر بعد از قطع بادیه حرمان یکجمله امن و امان
تخلیل کرد و بلب ادب خاک آستانه شیخ را مقبل ساخته حلقه شوق بچنانینده خادم خانقاه بعد از تفتخ حال
اطلاع بر هیئت مشقت راه فرمود که ای درویش تائی ساکن شو که حضرت شیخ بلازمست سلطان وقت و بعد
ازین محل آمدن ایشان است درویش که ذکر بلازمست سلطان سماع نمود و گفت در پنج از رخ راه وقت ادقا
شیخی که بصحبت سلطان و دو وائل ملاقات و مقالات ایشان شود مرا از و چه شناید و چگونه وجه و موافق نماید
فرود آرزو بود که میرم چو گمان ز قدش بدو خاک شد این همه امید یکبار در پنج و پس از خانقاه بیرون رفته
روی بازار نهاد و از نا پائی دل مغشوش که در کوره ریاضت تالی نیافته بود سکه کم عیاری بر نقد وقت
شیخ میزد و از حال ایشان خبر اعتراض نمود و فروای مدعی که گنبدی بر کنار آفتاب مارا که غلام چیدان
چه حالت است و ناگاه شعله شهر را چشم بروی افتاد و قهقار از دبی بر صورت وی شبان زده ان حسبه بود
و پادشاه بجهت عقلت شیخ و عیش رعایت بسیار کرده در میدان کردن نزد دست بریدن او با لغو به نهان
رسانیده شعله درویش را دید و دزد گریخته تصور کرده فی الحال سیاست گاه رسانید چند آنچه درویش برایت
دست خود باری نمود و احوال از روی رستی تقریر میکرد فائده بران مضمون نبود و جز دست بریدن صورتی دیگر
نمیداد و محلی که جلاد بی رحم کار و آزار بر دست درویش نموده بخواست که قطع کند پای اهو بی بر و شرم میراند و شیخ
در موکبی عالی بدان حلقه رسید و استفسار می نمود به حال درویش مطلع شد شعله را گفت این یکی از درویشان
آستانه ماست و این صورت که او را بدو متهم می سازند خلاف واقع می نماید و دست از و باز دارید
نمی بینم که شیخ را بدو داده منت بر جان نهاد و درویش اعذر ما خواسته روی بهم خود آورد و بجا رفته درو
از برای دار ملاک از دست جلاد بیک نجات دیده ملازم کاتب شیخ روان شد و در اثنای راه حضرت شیخ
دست خود را پیش نهاده آهسته گفت ای برادر اعتراض بر درویشان مناسب نیست چرا اگر ملازمست

سلطان نغم مثل شهاب غلامان کردست ظالمان بهائی نیانند و پیش دست که آن عمر ارض از روی
جمل نادانی بوده و هر چه اهل کمال در وجود آید نقصان خالی خواهد بود زیرا که اگر هیچ کمال در این
فانی شده پس هیچ چیز از و جدا نشود که نه مرا حق باشد و هیچ فعل او اگر چه هر اضافت محال و هیچ نماید
خالی از مصلحتی نخواهد بود و مثنوی آن پسر را کش خضر بر بد خلق و سر آنرا در نیاید عام خلق و در درون
کشتی را شکست و صد درستی و شکست خضر هست و چون شکسته بناید دست او و پس قوی باشد یقین
اشکست او و گر کسی را سر بر دزدان بدن و صد هزاران سر بر آرد و در زمین و کالی گر خاک گیر و ز شود و فاش
ز بر و خاکستر شود و غرض از این یاد این مثل آن بود که بزرگان بین ملازمت سلاطین اختیار کرده اند و
تردد در گاه ملک باریند شمع تو که باشی کرد آبی بشاری باری و نه گفت آنچه فرمودی که اگر خودت
تقرب بسته اندلی آن بابر مصلحت کلی بوده و فی الامام الهی در آن شروع ننموده اند و مطلقاً هیچ غرض نبوی
و نفسانی با آن آمیزش نداشته و هر که برین سیرت باشد هر چه کند و گوید کسی از بهره اعتراض نیست و لیکن
امثال لکسان بدان پایه کج رسند و متنای آن در چه بچه تحقاق نمایند و دیگر آنچه گفتی پادشاه سایه الهی
آن نیز مسلمید ارم اما این صفت پادشاهی است که کارهای او براه حق نزدیک باشد و از طریق باطل دور
نه کسی را بغرض تربیت کند و نه بی محل عقوبت فرماید و پسندیده ترین اخلاق ملک آنست که ملازمان ستوده
خصال را عزیز دارد و خدمتکاران را بی وفا و غدار را ذلیل گرداند و قطعه گلبن حال نیک مردان و تاده دار
باب حرمت خویش و و آنکه چون غلام مردم از دست بکند از پنج و بن بهیبت خویش و مادر شیر گفت
این سخن را که تو میگوئی درست است اما قضیه تو بر عکس مینماید چه مجموع حصار این مجلس مشتاق اند بر آنکه شتر
ملک را ملازمی بود ستوده سیرت و پسندیده سیرت و در افواه افتاد که آتش سعادت تو خرم امیدواری
او سوخته شد و بشامت افساد تو اساس فاداری ملک مندم گشت بخت آتشی بر فروختی ز حسد
عالمی را بسختی ز حسد و نه گفت بر منمیز ملک پوشیده نیست و حاضران همه داند که میان من و
پنج چیز از سبب منازعت و محاصرت قائم نبود و عداوت قدیمی خود چگونه خیال توان نسبت و او را نیز
با آنکه مجال قصد و فرصت بدر کرداری و قوت دفع من بود با من جز بطریق شفقت و مروت نمی می
و من نیز در نظر ملک خوار و بی مقدار نبودم که از روی حسد و عقده دفع او مشغول شدمی لب
نصیحت کردم و سخنی که شنیده بودم و آثار آن مشاهده نمود و فی غرض آنکه بیسمع ملک را بهیبت و بزرگو

حق نعمت ملک شناختن ^و کثرت قدر و قصد گاو برستی باز نمودن و آنچه من گفتم ملک نیز خود تحقیق
فرموده حدیث سخن را این جمعی من ملاحظه کرد و مقتضای دای خود می با مضار رسانید و بسیار گرس
که باشند زبانی یکی ^و شک و در خیانت و عداوت شریک بودند حالا از من که حق گوئی را شمار خود سپار
ترسان شده اند و آن سخن ^و سخن راست و درست است و فر و با هر راست گفتنی بحال خصم من شمه خاموش
از همه به چون حق نمی توان گفت ^و و هر آینه اهل نفاق اتفاق در خون من سعی خواهند کرد و من گمان نبرم
که مکافات نصیحت و نیت به خدمت من این خواهد بود و کفایتی من ملک را متفکر بخورد و چون من سخن بدین جا
رسانید و روز یکگاه شده بود شیر گفت اورا اقتضات ^{ای} باید سپرد تا در کمال ^و شخص کند و در احکام سیاست
و شرائط انصاف و عدالت ملی ایضاح بدست و الزام محبت ع نشاید که حکمی مضار سپرد و مننه گفت که ایام
حاکم است کار تر از عقل شهر یار است و که ام قاضی منصف تر از جمال عدل پادشاه کامکار و محمد اندک ^و منیر
سلطانی آینه است با صفا بلکه جامی است جهان نا و صورت حال هر یک از ملازمان این روشن هویدا
قر و تکرار کرده دفتر اسرار کن فکان ^و رای تو از و رای و قهای روزگار ^و و تقین میدانم که در کشف
نقاب شہت ^و فرج حجاب شک و مظنت هیچ چیز برابر فرست ملک و بصیرت و نیست و هر آینه چون حرارت حکم از
رنگار غرض و میل مصفاست و انعم که اگر شخص بسز او و همه حال بر ارب ثمت من ظاهر شود و نفس صدق آمیز
من چون تبا شیر انوار صبح صادق بر عالمیان روشن شود و راز کس مخفی نماند و افر و غرای تو به شیر
و مننه در تفتیش این مهم مبالغه بنهایت خواهد انجامید و تحقیق این کار بروحی که زیاده از ان تصور
نتوان کرد و وقوع خواهد یافت قطعه سی خواهم کرد اندک و کا و این سخن ^و تا بدان غایت که چون ی
از خیمه گرم برون ^و خود تو میدانی که من اسرار پنهان سپهر و جملگی از پر تو نور منمیدارم برون ^و و مننه
من بواسطه بیگناهی در مبالغه و غلو تمام بشیر دارم که چه میدانم که بدین شخص مزید اخلاص من ظاهر گردد
و اگر من رین کارجی دایمی در گاه ملک ^و اما از من نگر فتمی و پای شکسته منتظر بلاه نشستی بلکه مضمون ^و فشر و
فی الارض بر خود خوانده با قلمی دیگر فتمی ^و ع که میدان زمین جانی و سبع است ^و و آذر شیر گفت ای مننه
حک ^و انور ^و خود ^و خا ^و از ^و غرض ^و منیر ^و نی ^و نماید ^و تو ^و بزرگی ^و می ^و خواهی ^و که ^و خود ^و را ^و بیگناه ^و بیرون ^و ری ^و ولی ^و آنکه ^و ام
بجز ^و پیش ^و باید ^و از ^و من ^و صفت ^و خلاصی ^و حبتن ^و فکر ^و بحال ^و سودای ^و باطل ^و است ^و و مننه گفت ^و مرا ^و دشمن ^و بسیار ^و است ^و و صفا
غرض ^و من ^و بشمار ^و چشم ^و آن ^و میدارم ^و که ^و کار ^و را ^و با ^و مینوی ^و حواله ^و کنند ^و که ^و از ^و غرض ^و و شہت ^و پیرا ^و باشد ^و شد

[illegible]

است و منته گفت آورده اند که در شهر شمشیر بازگانی بود و مال متاع بسیار و خدم و حشم فراوان
است و روی ^{ای} گیسوی که نه چشم هیچ چنان غنایی دیده بود و نه بدست و هر چنان نگاری رسیده
رخساری چون روز وصال تابان و رخشان و زلفی چون شب فراق سیاه و بی پایان ^{ای} مشکوی جالی
چو در نیم روز آفتاب که شمع کنان ز کس نه خواب و رخ چون گل آب گل ترخته و میان لاغری و سینه گنجینه
بشیر نخی از گلشکر نوشته و نیمی ز گل نازک ^{ای} آغوشتر و دور همسایگی بازگان نقاشی بود و در چپ دستی
انگشت نهای جهان شده و در نقش بندی دلپذیر ازل زمان گشته از خانه چهره کشای او جان ^{ای} صورتگران
چنین ^{ای} صلاهی غیرت حیران و اطمینانگ آمیز شل نقش پردازان خطا بادی حیرت سرگردان مشکوی
بچو آبک دستی آن فرزند استاد کشیدی نقشها بر آب چون باد و چو زلف روی خوبان دکل افسر و ز
بستی نقش شب بر تخته روز و چو او بر لوح صورت کلک اندی و چو صورت عقل بر جاشک ماندی و
انقصه میان او وزن بازگان ^{ای} محاشقتی افتاد و نقاش با آن نقش ^{ای} بیامجبستی بی محابا پدید آمد و سلطان
عشق بر ملک دل که دار الملک آشنائی است استیلا یافت و سپاه شوق بر وقت تسلیم و جود او تا منت
آورد و سلطان عشق ملک دل و دین فرو گرفت ^{ای} چشم جوان عاشق چون دل زاهدان صفت
بنیادری پذیرفت و دیده بیدارش چون ^{ای} بنیائی شک باریدن آغاز کرد و میت چو شمع از سوز دل
هر شب بکوی یار میگرم گهی می سوزم از درد و گه از غم زار میگرم و زن بازگان نیز جوان ایدیه دل باز
وست داده بود و دفتر شکیبائی و تحمل طلاق نسیان نهاده فرد دل رفت و سینه نیت می شد ز جان کنون
ای صبر باز کرد که این جانه جای هست و جلوه عشق از جانبین ^{ای} کار آمده بی واسطه دلا که با یکدیگر ملاقات نمودند
و راه آمد و شد میان ایشان از غبار اغیار صافی شد و روزی زن او را گفت تو هر وقت که تشنه هستی حضور
از زانی میداری و زانو به آراجمال خویش آراسته میگردانی و نورانی می سازی لا شک تر از تو قهی می افتد
تا آوازی دمی و سنگی اندازی اگر ^{ای} صنعت نقاشی که در آن باب ^{ای} زبان سر آمد دورانی فکری فرموده نقشبندی
نمایی و چیزی سازی که میان ^{ای} من تو نشانه باشد از حکمت و نیست ^{ای} بصلاح نزدیک ترمی نماید و جوان
نقاش گفت چادری دورنگ بپا زدم که سفیدی دروی مثال ستاره در آب تابان باشد و سیاهی بروی ما
مشکوی رنگین باشد و بر بنا گوش ترکان و رخشان چون تو آن علامت مشاهده کنی زود بیرون خرام ایشان بیاکنند
این مواضع می دهند غلامی از آن نقاش در بر دیوار ایستاده می شنید میت لب کشائی اگر تو نه هست

که پس یواری بسی گوشه‌هاست و چند روز برآمد و چادر تمام گشت و دو عده آمد و شد و یوفا انجا می‌نمودی
 نقاشی می‌رفت و بود و تاب می‌گفتی بازده غلام آن چادر را بهمانه آنکه طرح رنگ آمیزی آن معلوم می‌کنان و خبر نقاشی
 عاریت خواست پوشیده بماند معشوقه در آمدن زنی تامل از غایت شغف که ملاقات بسوی او گشت میان
 یار و اغیار فرق نکرد و بیگانه را از آشنا باز نشناخت بیست در داد و تن به صحبت و در عیش زرق و دم
 دیدار شد میسر و بوس که کند هم غلام بدان لباس مراد خود حاصل کرد و پس از فراغت چادر را باز داد و بماند
 در میان وقت نقاشی بر سید و از آن زوی دیدار معشوق لباس صیقل زده چادر کتیف از دست و روی بخا
 بازگان نهاد و زن پیش بادر و بیکه تعلق بسیار نمود و گفت ای دوست خیر است که همین ساعت بگذشت
 جوانی است که قصه حبیبیت آمدن را بهمانه کرده فی الحال معادوت ننموده بر سر کار اطلاع یافته غلام خود را
 ادبی بلنج کرد و چادر را سوخته ترک صحبت محبوب گرفت و اگر آن زن را کشتاب نکردی بلوث ملاقات غلام
 آلوده گشتی و از ملاقات یار عزیز و معاشرت دوست جهانی محروم گشتی بیست چون نهال شتاب نشانی و بخوا
 میوه پیشانی و و این مثل بدان آو و در مقام ملک معلوم فرماید که در کار من شتاب نمی باید کرد و حقیقت آنست که
 من این سخن از بیم عقوبت بپس ملک نمی گویم اگر چه چهره خوابی نامرغوب کسالتی ناخواهات است هرگز
 خواهد بود و بسیار پای آوران از دست او سرگردان شده اندستند که از دایره فنا و فوت بیچکس را خروج
 ممکن نیست هر که قدم در عالم وجود نهاد هرگز شربت احشای نپزند و لباس ملکانش بیاید پوشید
 قطعه گردون آفتاب سلامت که انشا الله کاخر صبح او شل اندک بقا نکند و خیاط روزگار ببالای
 بیچکس و پیرایه ندوخت که آخر بقا نکند و اگر اسرار جان بودی و دوستی که در سیری شدن آنها ملک
 فائده هست یک ساعت ترک همه کردی و سعادت و جهانی در آن شناختی بیست جان شیرین گر
 قبول چون تو جهانی بودی کی بجای باز اندر هر جهانی بودی و انالک و عاقبت این کار نظر فرمودن
 از افراغ است چه ملک سالی تیغ نگاه توان داشت و خود نگاران کافی را بخیا ناطل قصه نتوان کرد
 ع تنهایی چو یار بسیار گشتی و همه وقت بنده که از عهده کفایت محبت بیرون آمدن نتوان یافت
 و چاکری که محل عباد و لائق تربیت باشد بدست نتوان آورد و فرود ساها باید که تا یک سحر صلی
 ز آفتاب لعل گردد و در بختشان یا عقیق اندرین و آرد شیر چون وید که سخن من بسم ضلالت
 استماع می باید اندیشه بر مستولی شد که نگاه شیر این قلبهای زران و دوزرقهای راست مانند

[illegible]

دور و غمناهی دلپذیر او باور دارد و گرم سخنی و چرب بانی او شیر از محقق این قصه غافل سازد و
رومی بیشتر آواز و کلامش و خاموشی تو بداند نمی ماند که سخن مندر است و از آن دیگران دروغ
و من ندانم که گویان در این دو کافهم و خرد از سخنان است متاثر نشوی و بندگان فریبند از
جای بروی فرو نوای بلبلی آخر کجا پسند افتد چه چو گوش هوش بمرغان هر زده گوداری به پیش چشم
بر قیاست و روی بمنزل خود مناد شیر فرمود تا دهنه را بسته بزدان شدتند تا مقتضات تقصیر کار او
نموده آنچه حق باشد ظاهر گردانند مجلس مظالم شکست و مادر شیر جلوت پیش شیر آمد و گفت ای فرزندان همیشه
بواستجایی دهنه شنودنی اکنون مرا محقق گشت که انجوبه زمان و نادره دوران است آخر این همه
در رخ گرم چگونه توان گفت و عذرهای لغز و حرفهای شیرین بر چه وجه ترتیب توان او چنین محقق
باریک که میجوید اگر تک او را محال سخن دید یک کلمه خود را ازین طریق بیرون افکنند و حال آنکه در کشتن او
ملک و جمیع لشکریان را رحمت عظیم است اولی تر آنکه زود تر دل ز کار او خارج گرداند و او را فرصت سخن
و مصلحت جواب ندید ع تعجیل نکونیت کرد و در محل خبر شیر گفت کار نزد یکان ملوک حسد و منازعت است
و پیشینه ارکان دولت بدستگاری و مناقشت روز و شب زنی یکدیگر باشند و عیب هر یکدیگر تحقیق نمایند
و هر کس هر پیشه دارد در حق آوزیادت قصد کنند و اهل شهر را حسود و بدخواه همیشه بود و هر کس زنی هر کسی حسد نبردند
و دهنه با انواع هنر آراسته است و نزد من قریبی تمام دارد و میکن که حسودان اتفاق نموده خواهند که بغدر
او را دفع کنند مادر شیر گفت حسد بدین مرتبه که کسی را در معرض تلف اندازد چگونه تواند بود شیر گفت
حسد آتشی است که چون برافروزد و تر و خشک بسوزد و غایت حسد اقتضای آن میکند که کسی به نسبت خود
نیز نیکی نتواند دید چنانچه در قصه آن سه حسود واقع است مادر شیر پرسید که چگونه بوده است آن
حکایت شیر گفت آورده اند که سه کس با یکدیگر همراه شدند و برفاقت همستان شده روی برآه
آوردند آنکه از همه بزرگتر بود آن و رفیق دیگر گفت که شما چرا از شهر و منزل خود بیرون آمدید و موجب جلالت
که مشقت مسافت را بر راحت مجاورت اختیار نموده آید یکی از ایشان گفت بواسطه آنکه در آن موضع که
من بودم صورتهای واقع می شد که نمی توانم دید و حسد بر من غلبه میکرد و میپوسته در آتش شک میخسوم
تا خود میانستم که دوسه روزه ترک وطن گیرم شاید که نادیده نیاید نشود رفیق دیگر گفت که مرا نیز همین درد
و اینگر شده جلالتی وطن اختیار کرده ام و همتر رفقا گفت که شما هر دو بعد از من آید و من نیز ازین غم و

بصحر ابراهام فرود سخن درست گویم نمی توانم دید که میخورند حرفیان من بظاره کچم چون معلوم شد
که هر سه تن جسد و بدن یک جنسیت با یکدیگر خوش برآمده میقتند روزی در میان آه بدو روز افتاده بود
هر سه تن با اتفاق آنجا فرود آمدند و گفتند میائید تا این را برار قسمت کنیم ^{بیم} و بیم اینجا بوطنه ای خود
معاودت نموده دوسه روزی بفرخت گذرانیم ^{هر یک} هر یک اعرق حسد در حرکت آمده راضی نبودند بدانکه
آن دیگر را بهره رسد متحیر و ماندند بهمت آنکه از سر آن را بگذرند و در میان آه افتاده بگذرند و نرفت
آنکه بر یکدیگر قسمت نمایند یک شبانه روز در میان میان کشند و گرسنه گذرانند و خواب و خور به خود
حرام کرده مناعت می نمودند و هم ایشان فیصل نیافت قطعه کار دنیا را که سامانیش نیست
هست دریائی که یا انیش نیست ^{چنانچه فساد} بهر آن دهن بهمتان افتاده اند و اندران روی که در یا انیش نیست
رو دیگر باید و ملک آن تو احمی بشکار بیرون آمده بود با جمعی از خواص بدان مقام رسید و آن ^{مقام} ستر
در میان صحرانشسته دیدار کیفیت حال استفسار نمود و صورت آینه برستی بعرض رسانیدند که ما هر سه
تن بصفت حسد آریستیم بودین سبب از مطن بسکن جدا افتاده سرگردان میگیدیم اینجا نیز میان حال
پیش آمده و کار با اضطراب اضطرا را انجامیده حال میجوئیم که در قسمت این زمین ما حکم فرماید
ع شد بجد الله مدیر انچه می جستم با پادشاه فرمود که شما هر یک صفت حسد خود را بیان کنید تا بنگرم
که تحقیق هر یک چه مرتبه واقع است و فرخواران زربشا قسمت کنیم بی گفت حسد من بمرتبه ایست
که هرگز نخواهم که در حق کسی حسانی نایم و شفقتی و رزق من تا آنکس خوش وقت و مفرود دیگر گفت
تو مردی نیکو بوده و از حسد بهره نداشتی حسد من بربا نیست که نمی توانم دید که کسی با کسی دیگر حسانی
و بال خود یکی را بنوازد شخص سوم گفت که شما هر دو ازین کار نصیبی نداشتید و دعوی شما بی محسنی بود
من باری چنانم که هرگز نخواهم که کسی درباره من مرتبه بقدیم رساند یا با من نکوئی کند تا بدیگر
چهره ملک انگشت تحیر بندان تفکر گرفت و از تعاللات آن تباه کلان که رقم شقاوت ^{ای صفت} احم شد و
الناس بر الواح صفات ایشان لاج بود متعجب شده گفت بهم سخن شما این زربشا حرم است و هر یک با
عقوبتی فرخو گناه لازم آید آنکه خود نمی خواهد که در حق دیگر احسان کند پادشاه او همان که اند دولت
مکافات بی بهره ماند و در هر دو جهان میان زده محروم باشد و آنکه تحمل حسان یگیری با دیگری ندارد و آن
آنکه او را زود از قید وجود خلاص کنند و با این محنت از روی جان ی بردارند و آن یگیری که بر خود حسد بود

و در حق خود نیکوئی ننخواهد مستحق آنست که بفنای عذاب نکال معذب گردد و مدتهای مدید و در حجاب
 عتاب و محتاب گرفتار بوده طعنه عذاب بچند رسا و قیاس که مرغ و خنجر بدست ^{بافتن} قتل یونیکلم ملک الموت گرفتار
 گردد پس نفس مرده را شخص نخستین اسرو پاجنه ملی زاد و توشت در آن صحرار با گردند و هر چه
 داشت از وی بازستانند و گفت قطعه آنکه نیکوئی ننخواهد با کسی و نیکوئی با وی نباید خواستن
 هر نهالی کوندارد میوه و از تبری بایدش پیرستن و آن حسود دومی را امر کرد تا بتیغ بید ریغ
 سرازتن برداشته از رخ جسد خلاصی دادند و آن شخص سوین اقطران مالیده در آفتاب
 افکندند تا بجایز مدتی بزاری زار ملاک گردید و شاست حسد آن هر سه تن را بجز او سرازسانید
 و کالمان گفته اند رباعی آن کرد که در آن پذیرد حسد است و این حسد قاعده دیو و دوست
 گویند حسود خشم مردم باشد که زانکه نکودر نگری خشم خود است و هیچ بخشی از حسد عظیم تر نیست و چه مرد
 حسود پیوسته از شادی مردم غمناک باشد و از راحت دیگران در محنت بیت درین غصه جان
 می کند مردکی که هر چه دارد وجود آن یکی و این مثل برای آنست تا معلوم گردد که حسد
 بهیچا میرسد که کسی نسبت خود نیکوئی ننخواهد و از اینجا معلوم توان کرد که نسبت دیگری در چه مقام
 خواهد بود و گمان می برم که قصه دمنه انگیز حسودان باشد تا دشریفت من از مقربان این نگاه شیوه
 حسد فهم نکرده ام و هیچ کدام گمان این صفت نکو مییده نبوده و غالب آنست که اتفاق همه بر قتل او
 جهت نصیحت ملک باشد و اگر نه دفع او بدین مقدمات محتاج نیست شیریفت که درین قضیه شبهه دارم
 و جهت دفع آن در کار دمنه شتاب ننخواهم نمود و شاید که برای منفعت دیگران حضرت خود طلبیده باشم
 و برای خشنودی خلایق چه فراق حاصل کرده تا در کار او تفحص تمام نه نایم خود را در کشتن او معذور ننخواهم
 داشت چه در کار شنبه که تعجیل کردم این بهیچیمانی می باید خورد و صواب آنست که بجهد گمان اهل هنر
 و ارباب کفایت را صانع نگذارم و تا بحال یقین از پس پرده گمان وی ننماید هیچ حکمی به مضار نسازم
 و از مضمون این سخن که بشو طبع شریف و زاده دهن صافی یکی از اکابرست در گذرم مثنوی
 چو شیم افتد شیر گناه کسی و قاتل کن اندر عقوبت بسی و که سهل است لعن بخشان شکسته
 نشاید که براه بست و پتندی سبک دست بردن به تیغ و بدندان گزندش دست فریغ و سخن
 میان غیر و مادر شیر یا تمام رسیده و هر یک با آگاه خود رفتند اما چون دمنه را بزند آن برده بند گران

برپای و گردنش نهادند کلید را سوز برادری و شفقت صحبت بران داشت که بدیدن او و رفتن بحال
 که بزندان را چشمش بر دمنه افتاد باران سرشک از صاحب دیده باریدن گرفت و گفت ای برادر
 ترا درین بلا و محنت چگونه توانم دید و مرا بعد ازین از زندگانی چه لذت باشد قطعه بی تو ای آرام جانم
 زندگانی چون کنم چون نباشی در کنارم شادمانی چون کنم گفته با هجر من رسا و بی من بگذران *
 پادشاهی کرده باشم پاسبانی چون کنم و دمنه نیز بگریه در آید و گفت بلیت مرادوری دوستان عزیزه
 جگر خسته دارد دل آزرده نیزه و مرا این همه محنت و مشقت و بلای زندان بندگران چندانیست که با فراق
 تو در می باید ساخت و آتش هجران می باید که خست قطعه ای پیش من ^{ای پیش من} که مفارقت شمع عارضت ^{چراغ} بر آتش
 غم دل بریان کباب نیست * یکدم نمی رود که ز هجران جان گذاره از خون دیده چهره زرد و خضاب نیست *
 کلید گفت ای دمنه چون کار بدین درجه رسید و هم بدین مرتبه نرساید اگر با تو درین سخن در می کنم باکی بنا
 و من از بدایت حال این همه میدیدم و در نیند دادن مبالغه میکردم بدان التفات نمی نمودی و بعد از
 بدین بر ناعصاب خود مستغرق بودی تا خبرمان شد که اول گفته بودم فقر و گفتم ایدل مروا بخاک گرفتار شوی *
 عاقبت رفتی و هم گفت منت پیش آید و اگر در بادی احوال در غفلت تو تقصیری کرده و در
 تنبیه تو غفلت ورزید می امروز با تو درین خیانت شریک بودم و این نوع سخنان گفتن نه توانستی *
 ای غافل نباش تا تو گفته بودم که اشارت علماء در آنچه گفته اند که ساعی پیش از اجل میرد چه چیز است مراد ازین
 انقطاع زندگانی و فوت شدن لذت حیات نیست بلکه رنجی پیش آید که حیات را منقوص گرداند و هر
 مرگ آبار و طلبه چنین که ترا پیش آمده هر آینه مرگ ازین زندگانی خوشتر است بلیت چنین که هست
 دولت را از غصه فرسودن * هزار بار بار از بولونت نابودن * دمنه گفت ای برادر همیشه آنچه حق بود
 میگفتی و شرط نصیحت بجای می آوردی و لیکن شرف نفس و حرص مال و تمنای جاه را می ضعیف گردانیدی
 و نصائح ترا در دل من تلی قدر کرد و با آنکه میدستم که ضرر این کار بیغایت و خطر آن بحد و نهایت است
 بسی تمام شروع می نمودم چنانچه بیماری که از روی خوردن بر و غلبه کند اگر حضرت آنرا می شناسد
 بدان التفات نماید و بروفتی از روی خود عمل کند و چنین کس را که از متابعت هوای نفس نتواند گذشت
 پیش آید از بلا و عذاب باید کشید و اگر شکایت کند هم از خود شکایت باید کرد و در من ناله زبگان ندارم که
 دلم از بهر غم که رسید است هم از خویش رسید * کلید گفت که مراد عاقل آنست که در فاشه هر کار فطرت

بر خاتم آن اندازد و پیش از نشان دادن نهال خمره آنرا ملاحظه کند تا از کرده پشیمان نگردد
چهره آن پشیمانی و پشیمانی جز ششامت اعدا و مال و اجناس فائده ندارد و پشیمانی چه سود آخر چو در اول خطا
کردی چه دمنه گفت ای برادر منی خشم بودی صفت مردم دون بهت است و امین گذشتن در خرمی
زیستن حالت هر سفلو و بنجوست که کجا علو نمئی بود او را از زنجبای صعب خطر بای کلی چاره نباشد فرد
کی بچوگان چوس بردن توان گوی مراد و پادین میدان نمی اول ز سر پای گذشت و کلید گفت دوست
قالتی و جاهلی اعتبار بدین هم ریخت و محنت نیز در قدر و از سر بستن دولت میوه شادی بجوی به زانکه که میوه
سین باغ انقلاب عالم است باستی که بر تو لغات بر مال مجاهد دنیا نمی افکندی تا در چاه و نج و تعب نمی افتی
و نهال حقد و حسد نمی کاشتی تا امر و میوه بلیت و نکبت نمی چیدی و دمنه گفت میدانم که تخم این بلایان کینه
و سر کجی بکار دهر اینهمان بیدر و در قدر و زینکی نیک نمی و زبیدی بد و جو جو روید و کندم ز کندم چه
رنگیاه کاشته ام گنگبکین تو قمع نتوانم کرد و این زبان که کار از دست رفته و دست از کار باز نمانده نه گشت
تدبیر که تقدیری کشاید و نه در آینه اندیشه چهره صواب می نماید بخطای خود و انا و عجیب خود دنیا گشته ام
خواست که گوهر شاهوار دولت بخاطر گرداب محنت نمی از در قدر و پس سان مینمود اول غم دریا بوی میوه
غلط گفتم که این ملوفان بصد گوهر نمی از در و کلید گفت حال تدبیر خلاص در چه وجه کرده و راه نجات خود
انکه نام محضیال بسته دمنه گفت قدر و از تنگنای عشق تو جستن به خلاص به مشکل توان که رخنه تدبیر
بسته اند چه چنان می نماید که شتی حیات درین گرداب مملک غرق خواهد شد و آفتاب بقا به مغرب فنا
و فوات غروب خواهد نمود و من هیچ وجه تن بزبونی نخواهم داد و چند انچه حیل و فریب بکار توان برد و خلاص
خود در ریغ نخواهم داشت تا بخرج من بسبب آن زیاده شده است که مبادا تو من شوم شوی و بکلم مصاحبت که
میان با سجد اتحاد پیوسته است و روطه هلاک افتی و اگر عیاذ الله تر تکلیف نمایند تا انچه از سر این میدان
باز نوی آن زمان مشقت من از دو گونه روی می نماید یکی ریغ نفس و خجلت آنکه از جهت من بجزمت افتاده با
دوم آنکه امید خلاصی باقی نماند بجهت آنکه صدق قول تو بر نگشتن روشن است و باز گرفتن گواهی راست
از مثل تو که نهایی کار خود برستی و دستی نهاده محال خواهد بود و برین تقدیر دیدار من و تو بقیامت
می افتد و ملاقات چیز در عرق محشر دست نمیدهد کلید جواب داد که انچه گفتم شنودم و تو می دانی که من
بر عذاب صبر نمی توانم کرده و در شک و خوارم عقوبت نمی توانم کشید و انچه من میدانم پوشیده نمی توانم داشتم

دیرای خوش آمدی در دفع و غیره و نمی توانم کثرت پیش از آنکه از من پرسند آنچه واقع باشد بگویم
صلاح تو آنست که گمانه ^{این} خیران نمایی و بدایخ از توها در شده اقرار کنی و خود را از تعب آخرت
بجوید و انابت باز رانی ^{این} به نفس میدانی که درین فتنه سرخجام تو ملک است باری عقوبت این
دنیا با کمال و بال عقیبی جمع نشود و اگر در دنیا مشقت عذاب بکشی باری در دال الملک بقاشوراید
عقاب بخشی و مگر گفت درین سنی تاملی کنم و آنچه بخاطر رسد مشاوت تو سامع کلید رنجور و غیره
باز گشت و انواع بلا و آفت بر دل خویش خوش کرده بشت بریست ملالت نهاد و شب همه شب
بر خودی بچسبید و چون صبح برآمد و مش فرو شد عفت چندین روز و با خاک برآید اما درین وقت
میان من و کلید این سخنان می گذشت نزدی که هم در آن ندان محبوس بود و نزدیک ایشان خفته بسخن
گفتن ایشان بیدار شد و قالات ایشان تمام نشود و یاد گرفت و نگاشت تا وقت فرصت بکار آید
ع هر سخن وقتی و هر نکته مکانی دارد و دیگر روز که شیرزین جنگ افتاب در بیشه مینازگ آسمان بچوایان
و و من تیره روی سیاه نامر شب در گوشه زندان خفاستواری گشت بیت ز عدل و ز عالم گشت رو
شب غلظت فزاد چید دامن و باز مجلس ساخته و پرداخته شد تا در شیر حریت منته تازه گردانیده گفت
زنده گذشتن شتم کاران بر ابر کشتن بر پیر کار گشت و نیکوئی بایب نفسان مثابه بدی بانیکوایان
فرد و نیکوئی بایبان کردن چنانست که بد کردن بجای نیک مردان و و هر که با وجود قدرت فاجری را
زنده گذارد یا ظالمی را بددکاری نماید در فسق ظلم ایشان شریک بود و و عید من آغان ظالم
سلطه اعدا علیه در وی رسد بیت بد کن یار بدان هم مشهور و بد کس خوشدل و خرم شود
شیر قضات التزام کرد که در گردن کار و نه تعجیل نمایند و از خیانت دیانت و هر روز آنچه گذرد
بعضی رسانند پس قضات اشراق معارف و اعیان خواص عوام و محبتی خاص و محفل عام حاضر شد
وکیل قاضی وی بحضور مجلس کرد و گفت ملک را بر چنین کار و نه تقصص حالی که بد و حواله میکند مبالغه
تمام دارد و فرمود که تا چه مهم او از غبار شبهت خالی نشود هیچ محمد دیگر نه بداند و حکمی که در حق وی
باید که مقتضای عدل و رین باشد و از جاده انصاف بجانب جور و اعتساف نائل و منحرف نگردد هر
از شمار آنچه معلومست بیاگفت که در ضمن این گفتن سه فائده کلی مندرج است اول آنکه حق را یاری دادن
و اتم رستی و درستی افراختن هم در شریعت قدری تمام دارد و هم در آیین مروت دین فوت حرمت ^{این} لا کلام

و دوم بنای علم را در هم افکندن اساس هم را ویران ساختن اهل حیانت را و کمال و اولی و ثانوی و
خاتمی و ملائم طبع که غفلت است سوم باز سنی از صحاب که و خدا و این شنیدن از باب غدر و افساد
منقسطی است کمال و دومی هم کس را شامل چون سخن خرسید همه حاضران خاموش گشتند و از هیچ طرف
سوالی ظاهر نشد چو ایشان را در کار می گفتند حاصل نبوده خواستند بگمان مجرب چیزی گویند و مبادا که قول
ایشان حکمی رانده شود و بسفخی کند از روی حقیقت گویند غنی در خبر گردیده چون من این حال مشاهده کرد و
چون باغ ارم از نسیم بهار تازه و خرم گردید اما چون غمگینان روی در هم کشیده گفت ای اکابر دین دولت
و ای مشایخ کرامت اگر مجرم بودی بجا مشویش شمشاد شدی و من بگمانم و بیکه خبری ندانم هیچ کس را
بر دوشی نیست و اگر بگذرد از دوش تو خود سعی کند و عورت و من بگویند بر شما میباید که هر کس از
قضیه خبری معلوم دارد برستی باز ناید و در آن جانب انصاف نگا دارد که گفتاری را اجزائی در عقب
خواهد بود و بیکه سخن او در ظاهر شدن حقی یابلاک گشتن شخصی مشابه حکمی بود باید که بی شائبه ظن
و تخمین بلکه از روی صدق و یقین فهم سادت با داسانه و هر که بگمان و شبهت مراد معروض
لفظ افکند بدو آن رسد که بدان طبیب بی علم و عمل رسید قضات پرسیدند که چگونه بوده است آن
حکایت دمنه گفت آورده اند که مردی بی سر بایه دشت بی بیرایه خبر به دعوی طبیبی میگردید و نه علمی فردا
و نه بصیرتی کامل و شناسختن او را و ببالان مثله جا بل بود که جویز بندی را از در پیشتر کی باز شناسختی و در شخص
امراض بدان مرتب می مایه بود که میان بند و لغزش می تازید و در شناسختن ترکیب از طبائع و مقادیر
ادویه غافل بود و در نوشتن نسخه از کیفیت و کمیت غذا و شربت فارغ فرود و علامتی که هر که چه روا بود
دید دیگر ندید و وی حیات و دوران شهر که این شخص کان جهالت کشاده بود و ملای مردم کشی
طیبی بود دیگر که بگمان نرسد که بوزن و میزان معالجت مبارکی دم و قدم مشهور می چون هم عیسی لکشا و قدی
چون قدم خطریان از فراق قطع که خواستی بیک و لغزش آفت دوا و زایل شدی بنگیند و او را بی خیانت
بمن قدم چنانکه بی باغ ارد آمدی و دادی از رخ عرشه سفید را را سخات چه چنانچه عادت هر کار خداست
که بپوسته بنزدان از سر خوان عنای او جز نواله محنت نیلبد و قلی هزاران از او ماند فواید از لک شرف
و حرمت سستی بی بردارند و فریاد شهرت خردا با هم زان شکسته دلم که کار و م تجارت بدین کس مستباح
کار این علامه معصوم و مایه دهر و تراجم افتاد و کوب نور با صرا و کسوف ضعیف مبتلا شد بدین

نور چشم جهان بین آن عزیز کردید هر دم دلتان بدو روشن بودی مردم پیار شما شده ریاض جمالش خوشتر
از تماشای باغ و گلشن بکتری شد تا وقتیکه از روشنائی در وی اثری نماند بپاره در گوشه کاشانه متواری
نشست و آن جا بل عام فریب دعوی زیاده از معنی آغاز نهاد فردی از غفله رخ تو در بود که شمه و ناز
بسوخت عقل حیرت که این چه بود ای بختی است و مانند که فرصتی در بخت نیست لطیفی مسلم شد و فکر محالجات
او بیشتر کاذب و رافواه و بسند افتاد و ملک آن شهر و ختری داشت که از مطلع حسن آفتابی چون اوروی نموده بود
و عطر فروش صبا چون چنین لغت شکبارش فتنه نموده بلیت ماسروئی مشکبونی دلکشی به جان افروز
دلخیزی مه و شمی و او را برادر زاده خود داده بود و عقد و زفاف بآیین خسروانه و تزیین پادشاهانه و
گرفته بلیت ماه رستم میهمان کرده و نه بره بامشتری قرآن کرده و آواز مقارنه آن دو کوکب حد گوهری
شاهوار در صدف رحم منعقد گشته قصار ادر وقت وضع حمل عارضه حادث شد و دختر شاه را بختی قوی
پدید آمده طبیبان را حضور طلبیده از کیفیت پنج انگاهی دادند حکما ذوق بر کماهی حال و قوه یافته تشخیص
مرض کردند و گفت معالجه این بیماری بداروی میسر شود که آنرا همراهان خوانند و انگلی از آن دارو بگیرند و کوفته و بخیته
با قدری مشک خالص در چینی بیامیزند و با بزرگ شیرین ساخته به بیمار دهند فی الحال رنج وی زایل گردد
گفتند ای حکیم آن دارو کجا باشد و از که جویند جواب داد که من شربت خانه بهایون قدری ازین دارو دیدم
بودم در حقه از سیم خام نهاده و قلی از زغال صحن آن دده و حالا بواسطه ضعف بصیرت پیدا کردن آن عاونا
درین حال آن طبیب مدعی میامد و گفت شناختن آن دارو کار من است و ترکیب این اخلاط نیکو دانم
ملک او را پیش خواند و فرمود که بشتر بخانه رود آن دارو بیکه بدان احتیاج است بیرون آورده آن شربت
که طبیب فرموده ترتیب نمائی طبیب جاهل بشتر بخانه درآمد و حقه بدان صفت که حکیم گفته بود می طلبید و چون
بهان دستور حتمای متعدد بودند در پیدا کردن او وی مذکور فرمود و منی آنکه نمیکنم کی از آن چهار برداشته
بیرون آورد و قصار آن دارو که همراهان خوانند می نمود بلکه قدری بر هر لای که جهت خلط ملک سپرده بودند در آن
حقه مخوط بود آن حقه را بر کشاد و آن بهر اباد دیگر ادویه بیاخت و شربت ساخت به خرد او چشیدن همان بود
و جان شیرین اودن همان ملک آن حال مشابه کرده از مسو فراق خضر شعله آه بفلک افیر رسانید و بفرمود
تا بقیه شربت بدل طبیب نادان دادند او هم بر جای سرود شد و مکافات آن عمل ناخوش فی الحال بود
رسید بلیت نیکو مثلی است اینکه هر کس یک کرده بدادگری نکند و هم با خود کرده و این مثل همان در دم تابدا

که هر عملی که از روی جهالت گنند عاقبتی ناپسندیده دارد و هر کاری که میان شبیه سازد متضمن خطرهای
کلی باشد یکی از خطرات آن گشتن است ای دمنده تو از آن جمله که خشت منم تو بر خوس روشن است ناباکی میرت تو بر
عوام ظاهر و کجی حال تو هم آشکارا و کل تو نیست تو درست کرد قاضی بر سبیل این سخن از کجا میگوید
و برین قول چیست قاضی علامات این ظاهر نیز باید کرد و دلائل سخن خود باز باید نمود گفت علمای فرست شعار
آورد مانند که هر کشاده ابرو که چشم است و از چشم چپ خرد تر باشد و خلتی دایم بر و غالب بود و بینی او
بجانب چپ میل دارد و نظر او پیوسته بروی زمین افتد ذات نامبارک او مجمع فساد و مکر و محجور و غرور و غرور
و این علامات نمود وجود دست دمنده گفت در احکام آبی امکان میل مد نیست نیست و در افعال آنحضرت
گمان سهو و غفلت و غفلت و زلفت نه فر و غلط و سهو بر تو و دست به بر جهان آفرین غلط نرود و اگر این
علامتها که یاد کردی دلیل حق و برهان صدق تواند بود و بدان است را از دروغ و خطا را از صواب
حق را از باطل جدا می توان کرد پس علمایان از گواه و سوگند باز رفتند و قاضیان از مراقبه و محاکمه باز رفتند
و بعد از این هیچ کس از بنیکوئی نتوان گفت بنیکو نیاید و بر یکبارگی ندمت کردن لا اقل نباشد زیرا که هیچ مخلوق این
علامتها که در همین آفرینش وجود او با او همراه ساخته اند از خود بیخبر نتواند کرد پس بین حکم که تو فرمودی چیست
فصل خیر و یادش را باب شرا و صفات احکام شرع و عدل محکومت اگر این کار که میگویند نتواند باشد
کرده باشم بواسطه آن بوده که این علامات مرا ذکر کردی بر آن شسته است چون دفع آن جز امکان نباشد
نشانید که بجهت آن ما خود گروم و فرو کن درین چمن سمر زشت خود روئی چنانچه بر و رقم میدهند می رویم
پس من بقول تو از بند بارستم و تو بران چهل تقلید خود ظاهر کردی و کلامه نامعلوم و غالیش نی اصل
رو و دعوی بفرغ و قولی مسامح در مجلس افلاک مدخلی ناموخته نمودی بیت پیر خرد از طرح سخن رانی تو
دانست که تا کجا است نادانی تو چون منم بدین گونه جواب او جمله حاضران هر سکوت برد و سخن نهادند
و پیش از آن کسی تم نباشست زرد قاضی بفرمود تا باز او را برندان بردند و صورت ماجراییه تفصیل بر پیش
عرض نمودند اما چون منم برندان را بد دوستی از آن کلیله که او را روزی گفتندی بروی بگذاشت دمنده
او اطلبید گفت از دی باز خبر کلیله ندادم و درین محله ما پیش او پس امیدوارم فرود و بخت آن باشد
که هر دست و دست در ایشان خالی و در ماندگی و تو از و چه خبر داری و تا آنکه او را چه غدر می آید
روز به که نام کلیله شهید آبی سوزناک از جگر گرم برشته قطرات اشک خونی از صحابیده به بارید و گفتند

کذا و شمس و از پنج تنهالی و غنای شمس و یزدانی چه درین روز که انعام است بر دیاری و مساوت
نمک است بر خدای نیست بیت این هم از کوی امید آورده می باید شدن و چاره چنان
دست شد چاره می باید شدن و روزی که گفت اگر کلید از همین جیات بخارستان فنا و نجات افتاد
سپاسی که یک بار از ^{ای} خواجه ^{ای} انصاری ^{ای} از دست فرود نم خورگرین چنین شایخ کلی پزمرده شده
روی ^{ای} نسیم تازه هست ^{ای} جسد ^{ای} تابدار و دمه گفت راست میگوید بقای تو مدارک هر خللی و حیات تو
تلافی هر گلی می تواند کرد و امروز تو را همان دست برادری که کلید بوده است دست مبارک برادری
قبول کن ^{ای} در ^{ای} شمس علی ^{ای} هر چه تا پیش آید و گفت مرادین عنایت من است و تو ای اعلا
من با وج ^{ای} عظیم ^{ای} که از خستی اول ^{ای} فدا ^{ای} من از عهد ^{ای} همدان ^{ای} عنایت چهره آن بیرون یزدان ^{ای} شانه
من شکر این نعمت چگونه گذارد پس دست یکدیگر گرفته عقد برادری بستند و چنانچه رسم عهد و پیمان با
شرائط مصاحبت و مخالطت مقرر نمودند و گفت فلان جای از آن من کلید دیند است اگر پنج برگی
و آنرا حاضر کردانی سخی توانی اجری نخواهد بود و روزی به نشاء و دمنه و فنیج را سوار و دمنه نصیب خویش جدا کرد
آنچه حصه کلید بود و روزی به داد و التماس نمود که پیوسته بر دربارگاه ملک باشد و آنچه در باب میگذرد معلوم فرمود
حد و آگاهی و در روزی این نکته تار و زوفا ^{ای} دمنه نگاشت ^{ای} ع ^{ای} شرط است که شرط را بپایان ببرد و روز دیگر
علی اصباح مادر شیر حاضر شده از کیفیت مجلس گذشته پرسید شیر صورت قصیده را بروجهی که قصصات بعض
رسانیده بودند تقریر نمود مادر شیر بر مضمون آن واقف گشته در اضطراب آمد و گفت اگر سخن درشت تر غم
موافق رای ملک نباشد و اگر چشم بر هم نیم جانب نصیحت و شفقت مهمل باشد شیر گفت در تقریر ابواب
مناصحت ^{ای} که ^{ای} ابواب ^{ای} را ^{ای} شرط نیست و سخن قوی شلست از شانه شک مصفاست هر چه زودتر محل قبول
رسد یا تا چه داری مادر شیر گفت ملک میان راست دروغ فرق نمی کند و منفعت خویش از مضرت
باز نمی خستد و دمنه فرصت یافته فتنه خواهد یافت که راییهای روشن در داک آن عاجز ماند و شمشیر
بر آن از لاف آن قاصر آید شیر گفت تو امروز غائب شوی شاید که مهم دمنه فیصل یابد پس فرمان عالی صادر
کرد که آن قصصات فراهم آیند و در مجلسی عام پرسش کار دمنه را تازه سازند و اکابر و ^{ای} به موجب فرموده
جمع آمدند و محمد قاضی ^{ای} هادی ^{ای} فضل ^{ای} سابق ^{ای} مکر ^{ای} ساخت ^{ای} و از حضار ^{ای} رجال ^{ای} دمنه ^{ای} گواهی ^{ای} طلبید ^{ای} و مجلس ^{ای} جمعی ^{ای} جمعی
سخن گفت و سخن ^{ای} که ^{ای} در میان ^{ای} نباید ^{ای} مقدم ^{ای} قصصات ^{ای} و بدنه آورد و گفت اگر چه حاضران ترا بخاطر ^{ای} میزد

میدهند اما دل بملکان بخیاست تو قرار گرفته است بماطن بر مالک تو متفق اند و ترابان حال خوب
این طایفه از زندگانی چیرفانده تواند بود حالا اصلاح حال مال تو این لائق تر که گشتی و عیال تو
و انابت خود را در عقوبت آخرت غلامی بی و ترا در هر یکی از دو حجت رسیدگی انکه بازمانی دیگر انکه بازنی
قطعه زیر کان گویند کاند مرگ نوعی رحمت است و در میان این چنین خصلت محبت می باشد که در کمال
آکس که میرد از دو بیرون نیست حال و یابیدی باشد که خلق از جور او کمتر چون به سالم آزاری نکند و بی
روزگار مهر او و رزق او را در دل خود جای دهند که نگویند که ازین ندان حجت ازین آید و در هر یک
خلق از محبت او و امید آتی به اگر گناه اقرار کنی ترا دو فضیلت حاصل می شود اول بر روزه
روزگار تانی ماندگی عزت بجای خود برای سنگاری آخرت و اختیار کردن ملک بجا و دولت بدو
فنا و کسبت دوم صیفت فصاحت زبان آوری و آوازه بلاغت و سخن گستری تو بدین جوابهای
دلپذیر که گفتی و عذرهای معقول که تقدیر خودی در افواه خاص عام افتد و اهل مان را کفایت حلاوت
تو معلوم است و همه بفضل و فهم تو شهادت با قامت می رسانند تو نیز با عقل خود رجوع فرمای و بحقیقت
این نکته دانا شو که مرگ بانیک نامی بهتر از حیات زبانی است مردن کس نیک فرجی است و بهتر از
زندگی ببدنامی و بمنزله گفت قاضی را بکمان خود و مظهر دیگران بی حجتی بروش و دیلی ظاهر حکم نشاید کرد
و از خواهی آن شخص الظن اتم در بناید گشت و اگر شمار این شبهه افتاده است طبع بر گناه من قرار
گرفته آخر من در کار خود بهتر اتم و یقین خود را بر ای شک دیگران پوشیدن بطریق فتوی درست است و
نه بقاعده تقوی مستحسن و با وجود آنکه شایع دیگرانی که بگردن خود خون شنز نبه سی بوده این همه گفتگوی کنید
و اعتقاد و اد حق من فاسد ساختن باید پس اگر من حق خون دبی بسمی می نام و بی حجتی خود را به حق می شم چه تاویل
معذرو با هم و از عمده خطاب لا تلغو با یزید می نامی الی التعلله چگونه بیرون آیم و من بیقین دانستم
که هیچ ذات را بر من آن حق نیست که ذات مراست پس آنچه در حق کمتر کنی آن را جائز گنشم و از
روی مروت بر آن خلعت نیاچم در باب خود چگونه روا دارم بیت من اگر خویشت را نمی شناسم و دیگر
چهره سان که می آتی قاضی ازین سخن در گذر اگر نصیحت است بل ازین باید و اگر فضیلت است و ازین باید که
از این بی ظهور نباید چهره قضات حکم باشد و از خطا و سهو و نزل و لغو درین خراز نمودن لازم بود
چون تر آنکه تو همیشه است گو و عادل بودی از مصطفی طالع و کسبت حال من در این خاسته طریق احتیاط

[illegible]

دارالحی و دنیا قاضی از
 کرامت حسن است که از
 کمالین صحت پاکیزه
 قوی نوازی چون
 بزرگواران
 که بر کسی نتواند
 خدمت در این عالم
 با عانت شود و در
 خود را بهای داد

[illegible][illegible]

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

رای گفت بهمن اگر شنیدم درستان وستان که بسجی غازی مفسد کار ایشان بعد اوت انجا میرده
بستهای بقتل رسید و وزیر و تنالی مکافات آن خدا رفتند انگیز بهی رسانید اکنون اگر وقت اقصا کند
میان فرخنده وستان یکدل و محبت به خوردن ایشان از نهال محبت مودت در دفع خصمان
دیگری بودند و من و دیگری را بر ضای خود تقدیم نمودن بهمن گفت قطعه ای خسر وزانه
مرد را به محبت چسبند فراز گنبد اخضر نهاده با دایم سپهر تراحم که غلظه صد داغ بر چین مهر و خور
نهاده ببلانکه نزد خردمندان کامل لذات و هنروران ستوده صفات هیچ گفتدی اگر انایه ترا از وجود
در متل خلص بهمن بکنند بایه ترا از حصول بیاران خالص نیست بخت ترا که در آفاق زیاده

او مبادیات نمودندی او بمطامعت و ملازمت او افتخار کردند و روزگار جز در خدمت او که سبایه اصلاح
 و سیرایه نور و قلاح بود و بصورت دندی چندان که چشم کبوتران بردانه افتاد و آتش گرسنگی شعله زدند گرفت
 اختیار از کف افتاد ایشان بیرون برده مطوقه از روی شفقتی که مهر آنرا بر کبوتران لازم است ایشانرا
 تا نائل و تالی میل از وقت فرود ز راه حرفش مجمل سوی دایه مرو به بوشش بش که دایه مست زیر پرده
 از کف کدای هر کار با باضطرار رسید و موم بغایت مضطرب انجامید و با حوصله تنی از دانه و دلی پر بار
 اندیشه مجمل استماع نصیحت و محل ملاحظه عاقبت نیست و بزرگان گفته اند طبیعت گرسنه
 بر بلا دلیر بود و زانکه از طمع خویش سیر بود و مطوقه دانست که آن حرصیان در اینجوی را کمبند و عظمت
 مقید نتوان ساخت و برین ملازمت از چاه عقلت و جهالت بنظر توان کشید طبیعت هر کرد و بندگی حرص
 افتاد و مشکل از بند او شود از او خواست تا از ایشان کناره کرده بگوشه بیرون و دو قاندر قضا گردن او را
 بر بنجر تقدیر بر لبه بجانب دم کشید ای بی بهره من میروم او می کشد قلاب و القصه مجموع آن
 کبوتران بیکبار احتیاط را بر طرف نهاده فرود آمدند دانه چیدن همان بود و در دام میاد و افتاد و همان
 مطوقه فریاد بر کشیدند با شگفتی که عاقبت شتاب کاری ناستوده است و بی تامل در کار با شروع کردن
 ناپسندیده فرود طریق عشق پر آشوب آفت ست ای دل به بیفتد زانکه درین راه با شتاب و دود و خیرت
 و جهالت بر کبوتران مستولی شده دم در کشیدند و میاد از کمیدگان بیرون آمده با شادی تمام دووان
 تا ایشان را در قید ضبط و ربط آورده بمنزل خود مراجعت نماید کبوتران را که چشم بر میاد افتاد و باضطرار دارند
 و هر یک از ایشان خلاصی خود کوشیده پر و بال میزدند مطوقه گفت ای یاران شما هر یک در نجات خود
 سعی می نمایند و از جلاهی دیگر میدان تغافل می ورزید و این چنین باز شتر یاران است و در نزد کبوتران
 فتوی بر آنست که استخلاص یاران را از خلاص خود مهم تر دانند چنانچه گویند وقتی دو فریق بایکدیگر در کشتی
 نشسته بودند ناگاه در زوکی سائل آن کشتی لشکست و هر دو در آب افتادند ملاجی از کنار دریا خود را
 در آب افکند و محرم کرد که یکی از ایشان را بگیرد و هر کدام که میل کردی فریاد بر آوردی و گفتی طبیعت که اشکی بر
 این دین بطلب تشویر و مرا بگیرد و دست یار من بگیرد و اگر شما را قوت کن نیست که حیات یار را بر زندگانی
 خود ترجیح نماید و نجات او را از زندگی خود بهتر شمرد یاری همه بطریق معاونت و موافقت قوی نمایند
 تا باشد که هر یک از این غایت و اتفاق دم از جایی برگرفته شود و ما همه بائی یا هم کبوتران همان بجای آورده

[illegible]

همه در قوت متفق شدند و بدان حلیت ام را برکنده هر خود را گرفتند و بیاوردند و این حال برقی ایشان
می آید و با میدانکه آن خود را نماند و بفیضه دید و در هوا و خسته میرفت از غم با خود انداخته که در مدامی مدید
باید تا چنین صورتی عجیب از غم عدم هر صدمه وجود آید و من از مثل این افعیه منسجم اولی آنکه برابر ایشان
شتافته معلوم کنم که عاقبت کار ایشان چه انجامد و آن حجر برادر خیره روز کار خود ساخته در وقت بیاج
بکار برم خود بر روز خیره روزگار بهره بگیرم که به دفع حوادث ترا بکار آید و تراغ در پی ایشان پیرا کرد
مطوقه با قوم خود دادم را بر دوش می پرید و صیاد حریص شوخ چشم دیده در ایشان گماشته راه می پیوسته
مطوقه چون دید که هنوز صیاد در پی ایشان است قوت عامود حرکت داده او را بران میدار و که از پای نشینند
اما ایشان را بدست نیار و روی بیداران کرد و گفت این تنیزه روی سجد تمام که بقصد یار بست و در پی
قتل نهشته و تا از چشم او ناپدید نشویم از زار بگریز صواب آنست که بسوی آبادانی ما میل کنیم و بجانب
باغها و درختها برویم تا نظار او از ما منقطع شود و نو می خجالت ده باز گرد و کبوتران طوق بشارت
او راه تابافته و از جانب پشت و صحرای طرف عملات شتافتند صیاد چون ایشان را ندید به سرعت تمام باز گرد
و از اینچنان میرفت تا کیفیت غلامی ایشان معلوم کند و آنرا برای دفع همان افعیه و علاج همان حادثه
ذخیره سازد تا بمضمون الشیبه من و عظم بفرم کار کرده باشد قطعه عاقل آنست که در شجر به نفع و ضرر
از حرفان گر بهره خود بردارد و هر چه داشت که از آن نفع رسد بستاند و آنچه از وی ضرری فهم کند
بگذارد و کبوتران از غم صیاد ایمن شده در وحیه اختصاص خود بمطوقه رجوع نمودند و آن خود منسجم
راست تدبیر بعد از تفکر و تدبیر جواب داد که رای من چنان اقتضای کند که بی محافطت یار و فساد از این
مملکه روی نجات نیست ع ملی بهمی این راه بسز توان برد و درین نزدیکی موشی است یک نام
از دوستان من بزیادتی وفا اختصاص یافته بود و در این مروت از سائر یاران هواداران بر سر آمده
بهیت رفیق خلص یار و وفادار که در یاری ندارد جز وفا کاره میکند که بعدد گاری آوازین بلند
رمانی رو نماید و ازین مخاطره غلامی دست پندیس بویارند که مسکن موش روی بود و نسیم و داند
و نزدیک سوراخ او رفته حلقه در ادرات بجنبانیدند صدای مطوقه بگوش زیرک رسید بیرون آمد و چنین
یار خود را بسته بنده دید و جوی خود را باز چشمه چشمه بر سر خار روان ساخت و آه در آلود از جگر سوخته
باوج سپهر که بود رسانید و گفت مثنوی به حالست اینک می نیم چه حالست که درین حالت

بالقوت ایشان
و من و من
مثنوی
بند
مثنوی
۱۵۴
کمال
را دیده بود
و اینست که
مثنوی

فصل در بیان احکام قضا و قدر و اراده و اختیار و اجتناب از غیبت و غیبت از غیبت

فصل بیستم در بیان احکام قضا و قدر و اراده و اختیار و اجتناب از غیبت و غیبت از غیبت
و ای فرستاده موافق بکلام حیدرین بنده افتاد و بی چون و چنان بدین سخن گرفتارندی بمطوقه جواب داد که
انواع خیر و شر و منافق نفع و ضرر با حکام قضا و قدر راز بسته اند هر چه کاتب ارادت در دیوان ازل
بقلم مشیت بر صفحات احوال مخلوقات کشیده و لایزال است که در عرصه وجود جلوه آید و احراز واجبتاب از ان
بیخ فائده نبرد و فرو قلم تلخی شیرینی ای پسر شریک اگر ترش نشینی قضا چه غم دارد و مرا قضا ای ربانی
نه تقدیر بزوانی درین دره پلاک نکلند و دانند را بر من بداران من جلوه داد و با آنکه ایشانرا از سبکی
و شتاب دلی منع می کرد و بر تنگ و ترک احتیاط سلامت می نمود دست تقدیر پرده غفلت و پیش
دیده بصیرت من نیز فرو گذشت و عقل و شن بای و خرد و ورین مراد حجاب تیر و جهالت و نادانی
باز داشت و جمله یکبار در دست محنت و چنگ بخت گرفتار شد بهم موش گفت ای عجب که چون تو
زیر کی باین همه نرم و دور بینی با ناله قضا بقا محنت نتواند کرد و تقدیر را بهر چه بد و بدیر نتواند ساخت
مطوقه گفت ای زیرک ازین سخن رگذر که کسی که یقوت و شوکت و عقل و بصارت از من بیش اند
و بجای و مال فضل و کمال از من بیش با تقدیر ازلی نتواند کشید و از قضای علم زلی سر نتواند کشید
لا اراة قضا و لا تحقیق محکم چون حاکم فائده الام قضا سلسله ارادت در جنبانده ماهی را
از قعر دریا بقضای هوا رسانده و مرغ را از اوج هوا بفضیض زمین نشانده و هیچ آفریده را در امر قضا و قدر
چاره نیست جز تسلیم و رضا مثنوی اگر شود ذرات عالم بوج و با قضای ایندی بیخ اندر بیخ و
چون قضایرون کند از جرم عاقلان گردند بلکه در و گو ماهیان آفتند از دریا برون و دام گیر و
مرغ بزان راز بول و این قضایا بدست سخت و تند خود خلق چون خشن بجز اندر پیش او و بسایند دست
که اناراد بای جریان فرمان قضا همان حکم دادند و رعیت حق در و طه تقدیر باسلطان عالم که یکبار
بخت بزرور ز نشانید و احکام قضا کردن به نمی رسد کسی را و قضا چون چرا کردن و زیر گفت
ای مطوقه دل خوش دارد که هر لباسی که اختیار ارادت ایندی بر بالایی یکی از ملازمان غلبه عبودیت می دوزد و خوا
گیر بانش بگوی دولت آراسته و خواه دانش بطراز محنت پیر است بی شبهه محض عنایت عین کرامت است عین
آنکه بنده بحقیقت آن حال را با طیفه که در ضمن آن اندر آید یافته دنیا نیست و مینایان و برین برین گفته اند
فر و بر در و صراف در آن نیست هم در کش و کله هر چه باقی مانده عین لطافت است و آنچه ترا پیش آمده

فصل بیستم در بیان احکام قضا و قدر و اراده و اختیار و اجتناب از غیبت و غیبت از غیبت
و ای فرستاده موافق بکلام حیدرین بنده افتاد و بی چون و چنان بدین سخن گرفتارندی بمطوقه جواب داد که
انواع خیر و شر و منافق نفع و ضرر با حکام قضا و قدر راز بسته اند هر چه کاتب ارادت در دیوان ازل
بقلم مشیت بر صفحات احوال مخلوقات کشیده و لایزال است که در عرصه وجود جلوه آید و احراز واجبتاب از ان
بیخ فائده نبرد و فرو قلم تلخی شیرینی ای پسر شریک اگر ترش نشینی قضا چه غم دارد و مرا قضا ای ربانی
نه تقدیر بزوانی درین دره پلاک نکلند و دانند را بر من بداران من جلوه داد و با آنکه ایشانرا از سبکی
و شتاب دلی منع می کرد و بر تنگ و ترک احتیاط سلامت می نمود دست تقدیر پرده غفلت و پیش
دیده بصیرت من نیز فرو گذشت و عقل و شن بای و خرد و ورین مراد حجاب تیر و جهالت و نادانی
باز داشت و جمله یکبار در دست محنت و چنگ بخت گرفتار شد بهم موش گفت ای عجب که چون تو
زیر کی باین همه نرم و دور بینی با ناله قضا بقا محنت نتواند کرد و تقدیر را بهر چه بد و بدیر نتواند ساخت
مطوقه گفت ای زیرک ازین سخن رگذر که کسی که یقوت و شوکت و عقل و بصارت از من بیش اند
و بجای و مال فضل و کمال از من بیش با تقدیر ازلی نتواند کشید و از قضای علم زلی سر نتواند کشید
لا اراة قضا و لا تحقیق محکم چون حاکم فائده الام قضا سلسله ارادت در جنبانده ماهی را
از قعر دریا بقضای هوا رسانده و مرغ را از اوج هوا بفضیض زمین نشانده و هیچ آفریده را در امر قضا و قدر
چاره نیست جز تسلیم و رضا مثنوی اگر شود ذرات عالم بوج و با قضای ایندی بیخ اندر بیخ و
چون قضایرون کند از جرم عاقلان گردند بلکه در و گو ماهیان آفتند از دریا برون و دام گیر و
مرغ بزان راز بول و این قضایا بدست سخت و تند خود خلق چون خشن بجز اندر پیش او و بسایند دست
که اناراد بای جریان فرمان قضا همان حکم دادند و رعیت حق در و طه تقدیر باسلطان عالم که یکبار
بخت بزرور ز نشانید و احکام قضا کردن به نمی رسد کسی را و قضا چون چرا کردن و زیر گفت
ای مطوقه دل خوش دارد که هر لباسی که اختیار ارادت ایندی بر بالایی یکی از ملازمان غلبه عبودیت می دوزد و خوا
گیر بانش بگوی دولت آراسته و خواه دانش بطراز محنت پیر است بی شبهه محض عنایت عین کرامت است عین
آنکه بنده بحقیقت آن حال را با طیفه که در ضمن آن اندر آید یافته دنیا نیست و مینایان و برین برین گفته اند
فر و بر در و صراف در آن نیست هم در کش و کله هر چه باقی مانده عین لطافت است و آنچه ترا پیش آمده

فصل بیستم در بیان احکام قضا و قدر و اراده و اختیار و اجتناب از غیبت و غیبت از غیبت
و ای فرستاده موافق بکلام حیدرین بنده افتاد و بی چون و چنان بدین سخن گرفتارندی بمطوقه جواب داد که
انواع خیر و شر و منافق نفع و ضرر با حکام قضا و قدر راز بسته اند هر چه کاتب ارادت در دیوان ازل
بقلم مشیت بر صفحات احوال مخلوقات کشیده و لایزال است که در عرصه وجود جلوه آید و احراز واجبتاب از ان
بیخ فائده نبرد و فرو قلم تلخی شیرینی ای پسر شریک اگر ترش نشینی قضا چه غم دارد و مرا قضا ای ربانی
نه تقدیر بزوانی درین دره پلاک نکلند و دانند را بر من بداران من جلوه داد و با آنکه ایشانرا از سبکی
و شتاب دلی منع می کرد و بر تنگ و ترک احتیاط سلامت می نمود دست تقدیر پرده غفلت و پیش
دیده بصیرت من نیز فرو گذشت و عقل و شن بای و خرد و ورین مراد حجاب تیر و جهالت و نادانی
باز داشت و جمله یکبار در دست محنت و چنگ بخت گرفتار شد بهم موش گفت ای عجب که چون تو
زیر کی باین همه نرم و دور بینی با ناله قضا بقا محنت نتواند کرد و تقدیر را بهر چه بد و بدیر نتواند ساخت
مطوقه گفت ای زیرک ازین سخن رگذر که کسی که یقوت و شوکت و عقل و بصارت از من بیش اند
و بجای و مال فضل و کمال از من بیش با تقدیر ازلی نتواند کشید و از قضای علم زلی سر نتواند کشید
لا اراة قضا و لا تحقیق محکم چون حاکم فائده الام قضا سلسله ارادت در جنبانده ماهی را
از قعر دریا بقضای هوا رسانده و مرغ را از اوج هوا بفضیض زمین نشانده و هیچ آفریده را در امر قضا و قدر
چاره نیست جز تسلیم و رضا مثنوی اگر شود ذرات عالم بوج و با قضای ایندی بیخ اندر بیخ و
چون قضایرون کند از جرم عاقلان گردند بلکه در و گو ماهیان آفتند از دریا برون و دام گیر و
مرغ بزان راز بول و این قضایا بدست سخت و تند خود خلق چون خشن بجز اندر پیش او و بسایند دست
که اناراد بای جریان فرمان قضا همان حکم دادند و رعیت حق در و طه تقدیر باسلطان عالم که یکبار
بخت بزرور ز نشانید و احکام قضا کردن به نمی رسد کسی را و قضا چون چرا کردن و زیر گفت
ای مطوقه دل خوش دارد که هر لباسی که اختیار ارادت ایندی بر بالایی یکی از ملازمان غلبه عبودیت می دوزد و خوا
گیر بانش بگوی دولت آراسته و خواه دانش بطراز محنت پیر است بی شبهه محض عنایت عین کرامت است عین
آنکه بنده بحقیقت آن حال را با طیفه که در ضمن آن اندر آید یافته دنیا نیست و مینایان و برین برین گفته اند
فر و بر در و صراف در آن نیست هم در کش و کله هر چه باقی مانده عین لطافت است و آنچه ترا پیش آمده

چون نمک در زنگی اصلاح حال زبان بوده و بزرگان گفته اند نوش صفائی بیش چنان باشد و گل حشمت
بیجا محنت نرود ^{ای بنویسم} عیسا مگر در ضمن نام ارباب است و چون زیر ک این فصل فرموده و بریدن بندها
که مطوقه بدین بسته بود مشتغال بود مطوقه گفت ای دوست مهربان نخست بندهایان آبکشی و خاطر از هم
ایشان جمع فرموده بجانب من گرای مشورت آن سخن التفات ننموده بکار خود مشغول بود مطوقه دیگر یاد
از روی مبالغه گفت که ای زیر اگر جنای من سطلبی و حقوق دوستی قیام می غالی نظر آنست که اول باریان
از بند رانی دینی و بدین کرم مطوق منت برگردن جان من نمی موش گفت این حدیث مکرر ساختی و مبالغه بجهت
افراط رساندی مگر ترا بنفس خود حاجت نیست از ابر خود حتی نمی شناسی و از نکته ^{نکته} آید ^{نکته} تفکک تغافل منغالی
مطوقه گفت چرا ملامت نباید کرد که منشو پیشوائی این کموتران بنام من نوشته اند و تعدد احوال ایشان
اهتمام خود گرفته ام ایشانرا از آن وی که محبت من اند بر من حتی ثابت است و مرا از این سبب که همتر
ایشانم بلایشان حتی لازم و بعدا که ایشان از عهد حق من بیرون آمده اند و بعدد گاری و معاونت
ایشان از دست میآید بسته ام را نیز از حلقه کوازم حق گزاری بیرون باید اند و شرط پیشوائی با دایم
رسانند و هر بادشاه که آسایش خود طلبد و رعیت را بسته بند محنت بگذارد بسی بر نیاید که شرب
عشر قش تیره و دیده دولتش خیره گردد بهیت نیاساید اند و یار تو کس چو آسایش خویش خودی پس
موش گفت پادشاه در میان رعیت بمشابه جان است در جسد و بمشابه دست و بدن پس ملاحظه حال
او اولی باشد چه اگر صلح است از فساد اعضا چندان مخفی نرود و عیاذا بالله اگر دل بزیان آید سلامتی
اجزا هیچ سودمند از د بهیت چاکران کم اگر شوند چه غم از سرش مباد موش ^{که} مطوقه
گفت می ترسم که اگر کشادن عقیقهای من آغاز کنی بجز این بول شوی و پادشاه من در بندانست
و چون من بسته باشم هر چند ملال تو بکمال رسیده باشی جانب من فرو نخواهی گذاشت و از منمیر خود در
اهمال نجات من حصت نخواهی یافت و نیز در هنگام بالا بایک دیگر شرکت داشته ایم در وقت خلاص و فرقت
نیز موافقت نمودن محض مرآت خواهد بود و متشوی اگر شمیری یار کسی را شمار که کوبد اند ^{نم} و
شادیت یار و دوست که در شادی و غم نیست و دست و زوچه شوی شاد که غم خود هم او سست و خوش
گفت عادت اهل مکرمت نیست و عقیده ارباب فوت همین و بدین خصلت بر تنوده و میرت پندیده
افتقا و خلاص بدوستی تو هائی تر گردد و اعتماد را بایر کرد و جوایز دوی تو مفر ^{نم} و دوستی را

[illegible]

[illegible]

سر را بجز این در جهان نمی بیند و حال او را چنانکه می بینیم هر کوی را از راه گرفته اند و آمدی خود را ملاقات
این جرم نیست نه تنه و نه روحی تا به تو نرسد و هیچ گاه بی دیگری نشانی فرود گیر و همیشه سیاست می نواری
حاکمی بود تشریف غلامی می پذیری بنده ام به پیش پستی ای زنجیر ابله دار و دانه قریب بروی
دام زنی فلان که من صحبت نمی نوی ترا یکی شناسم چون فتنه کن بینی از محبت نوی هر اسسم
روح را محبت با محبت عباد است آنچه خوب صورت من بر تو انجمن ستم و سر که پاک کسی محبت
ورز که بدو من نخواهد بود و آن شد که بدان یکبار رسیدن از غر پسید که چگونه بوده است آن حکما
موش گفت آورده اند که یک دری در دامن کوهی مخپایند و غلغله صدای مقدمه اش در گنب
سپهر می پیچید بقضار بازی شکاری در آن هوای گذشت چون با صره اش خرامیدن یکبار
مشاهده نمود و آواز خنده اش بر سامه او فرو فرود دل از محبت او مال گشت و در محبت او
بروح خیال کشیدن گرفت تا بخواند بشکست و درین عالم از مصاحبی مناسب چاره نیست و
از یار موافق و رفیق همراهان گزیده و در امثال آمده است که هرگز نی یاربودی دوست یار بود و محبت
کسی کند جهان یاری ندارد و درخت عشرتش یاری ندارد و این یکبار یاری خوش نظر خندان
سکرو حشیرین بیان لطیف حرکاتست و دل در صحبت چنین رفیقی تازه و خرم گردد و سینه محبت این
نوع مصاحبی شرح ولی غم بود ربا می یاری باید چه گونه یاری باید یاری که گروه کار من باشد
هر که بحال خویشترین بناید از ایشان دل غبار غم زداید پس آهسته بجانب یکبار نائل شد و یکبار نظر
بر روی افتاد و ذکر نان خود را بشکاف سنگی رسانید باز از هوا در آمده پیش آن سوراخ نشسته صورت
ماجرایا نمود و گفت ای کبگ پیش ازین از هنرهای تو غافل بودم و فضل و کمال تو بر من ظاهر نبود و امروز
بوسیله مقدمه تو انبساطی در دل من پیدا کرد و خواهم دید لغریب تو امر امید کرده توقع مبین دارم که من
بعد از من ترسان هر انسان نباشی و مصاحبت و محبت من میل نمائی که مقدمه محبت نتیجه منفعت
میدهد و شجره و داد خرده مرادی آورد و در تخلیست محبت که از ویوه مقصود و هر چند کسی میشن برد
بیش برارد و یکبار آواز داد که ای قهرمان کامگار دست ازین سیاره محنت زده بازدار و یکبار یکبار
خورده انگار فرود من دیدار تو مهیات چه فکر است خطاهای من وصل تو عفو اند چه زیادت محال
هرگاه آب آتش با یکدیگر انفهام پذیرند مصاحبت من تو تصور توان کرد و هر وقتی که نیاز یافت اب

[illegible]

با هم جمع شوند و هر یک از این باغچه‌ها را در آن استخراجه‌ای که در آن است با باغچه‌ها
عزیز یا خود اندیشه کن که هر اخیر هر بانی چه بران میدارد که با چون تویی شایسته سخن با گفت در بخت
من نقصانی دارد و اگر امید امثال تو بارانده باشم نوزد در مقام من فتوری و قصوری واقع شده
که از شکر طعمه خود عاجز آیم همین بیش نیست که دایم محبتی و محالست تمنای تمنشینی و موافقت تو مرا
بر تحریر یک سلسله محبت تو میدارد و ترا از صحبت من فوائد بسیار متصور است اول آنکه چون اینها می‌چسبند
بیند که ترا در علل حال حمایت خود پیروش میدهم دست تقدیری از این تو کو تا ساخته بدیده محبت
در تو نگردد تو خوش بفرغ غایت طوطی کوه و صحرای دیگر آنکه ترا آشیانه خود در سامانم بوضع فرج مسکن
منبع برآمده از غنی نوع خود بر فحش درجات ممتاز گردی و دیگر از طالع تو جفتی ملائم نیکو صورت که رغبت تو
بمناکحت اوصاف باشد بیام تا با او دست محاشرت در آغوشش ورده روزگار بر او دل بگذرانم
بعیت ملازمانه جفا و ناز سیه لال امید حاصل تمامم از مال و کبک گفت تو امیر مرغانی
و عنان اختیار طیور قبضه اقتدار است و من کی از رعایا و خراج گذاران تو ام و مثل ناگهان از مذلت
و منفعتی خالی نباشند و در آن وقت که من با التفات تو مستظهر با اهتمام تو امیدوار باشم ممکن که صورتی
از من جدا گردد که ملائم طبع شریف نباشد و سر نیز غضب خداوندی دمار از نهاد من برآورد همان بک باگو
خلوت در سازم و ورامت ملازمت حکام که متضمن خطرات کلی است بر فیض از من بعیت
تماشای رخ خورشید خود نمی‌بینم همان بهتر که چون سایه پس بویاز بشنیم با گفت ای برادر شنیده و ندان
کر دیده دوستی از دیدن عیب نبیناست و هر شستی که از دوست در وجود آید بغایت بیامی نماید بعیت
زهر ترا دوست چه داند شکره عیب ترا دوست چه بیند زهره و من چون افعال امیدیده محبت مشاهده می‌نمایم
و رقم اتوال احوال ترا بر دفتر مودت ثبت می‌فرمایم چگونه خطا و گفت و شنید تو تو انم شنید و بچه تا و اقل
و فعل ترا عیب تو انم کرد و دیده دوست عیب بین نبود و کبک هم حریف عذرهای پسندیده تفریر کرد
باز جواهرهای محفل و پذیر در مقابل آن باز راند و در آخر بعد و پیمان کبک را از سوراخ بیرون آورد
و یکدیگر را کنار گرفته بار دیگر معاشرت را بسوزاند و بگوید ساختند و باز او را بدشته آشیانه خود آورد
و با یکدیگر خوش برآمده تعیش و طرب می‌گذرانند چون دوسه روز برین حال بگذشت و کبک از جانب باز
این شد طریق گستاخی پیش گرفته سخنان را از آن گفتمی و در میان مکالمه بی تقریب و تقو زدی و باز

راه دور و دراز طی کرده باشم و نوروی از من بگردانی و دوست رو بسینه امید من باز نمی آید و با این سیرت
 نیکو و سرشیرت پاکیزه که تو داری نزدیکی حق غریب من منافع اند و غریبی از آستانه تو نا امید باز گرد و فرود
 تبار غریبان سبب که جمیل است به چونت که این عده در شهر شما نیست و حسن از مکارم اخلاق که از تو
 مشت کرده ام گمان ببرم که مرا از کرم خود محروم مطلق سازی و مشام بهای مرا بر آنچه روح پر و بلا طفت
 معطر گردانی ع از تو غریب کی بود رسم غریب پروری به موش گفت هیچ دشمنی آن مقدار اثر ندارد که
 عداوت ذاتی آنچه اگر میان تو و من عداوت عارضی پیدا آید باندک وسیله رفع آن ممکن باشد و همچنین سبب
 دفع آن معسر گردد اما اگر حاصل دشمنی افتاده باشد و از هر دو جانب اثر آن در ضمیر ما متکثر شده و با آن
 عداوت قدیمی خصوص متحد دین منضم گشته و سوابق محاببت با و احیائش متناهی است و این یافته با دفع
 این هیچ وجه در دائره امکان داخل نیست و اندفاع آن بهمه حال از حیرت قوت بشری خارج است و عدم
 آن با نفع از ذات هر دو باز بسته خواهد بود ع تا سر نزود و خیالش از سر نزود و حکما گفته اند که دشمنی ذاتی
 دو نوع است یکی آنکه بر بر جانب یکی از آن دو حتم مختصر نیست گاهی این از آن منتظر می شود و گاهی
 این از این متناهی میگرد و چنانچه دشمنی بیل و شیر که ملاقات ایشان بی محاببت امکان ندارد و اما چنان
 نیست که انصرت در یک جانب مقرر باشد و به نیت بر یک طرف تصور و بلکه در بعضی اوقات شیرت زیان
 نظر باید بود در برخی از منتهی پل مان فیروز آید و این نوع عداوت بدلان مرتبه متناهی نیست که از زخم او مرهم
 پذیر نباشد بجهت آنکه هر که انصرت در جانب او وجود گیرد و بر آینه دشمنی خوار گردد و نوع دوم آنکه
 همیشه مضرت در یک جانب بود و منفعت بجانبی دیگر چون دشمنی موش که گوشت سفید و جرات
 که همیشه شفت بر یک طرف مختصر است و راحت طرفی دیگر را لازم و این عداوت مشابه تا کید یافته
 که اگر درش چرخ آنرا تغییر تواند داد و نه اختلاف زمان عقده آن را تواند کشاد و جای که قصد جان
 از یک جانب معلوم شد بی آنکه از جانبی دیگر آنرا در مانی سابقه بوده باشد یا در مستقبل ضرری صورت
 بند و آنجا مصاحبه بچون نوع ممکن باشد و ملاقات چگونه دست بردار عی آن خط که روز و شب هم پیوند
 یا رشته مهر و سایه بر هم میزند و من با تو نشینم و در آن حالت نیز بهار باب خرد تمام بر من خندند و ناز غلت
 بحد اند که عداوت من با تو در اصل محض نیت نبوده و اگر اینای جنس مرا با تو دشمنی عارضی است آینه دل من
 باری از غبار مخالفت بر نیست و مرآت خاطر با نفع کاس شمع مهر و محبت میآید و هر آینه چون قاعده

[illegible]

من القلب الى القلب وروى عن حضرت امير وادم كدل بي مثل ان يار من خلق خلوص من
شهادت نمايد رخ تو ميندار كه كبر و دولت آگه نيت به موش گفت مباله از حد ميگذراني و در
بدستي تكليف مي نمائي و اگر در آن تكلفي كنم و تو نيز خود را بران درمي نكني كه باندك سببي سرشته محبت
خود بهمان عادت صلي و عداوت جعلي باز گردی چنانچه آب چرند مدتي مدد در موهني همانند و رانجه و طعم
آن متغير گردد و هنوز خاصيت او باقى باشد چون بر آتش نيز نذر كشتن آن عاجز نيايد و مصاحبت و
چون محاجرت ما رافعي اعتماد انشايد و موافقت با اعدا چون مخالفت با اينك تخرينك باز ماست
نيز و حكما گفته اند قبول دشمن فريفته نبايد شد اگر چه دعوى محبت كند و بسخن او غرور نبايد گشت
هر چند در سباب مخالفت مباله نمايد طبيعت اميد و دوستي نوز دشمنان كمن به چنان بود كه طلب كن
كل از تخم و هر كه دشمن اعتماد كرده بترسات او و خرد گردد و افسون و افسانه او را بگوش رضا استماع
كند او را همان پيش آيد كه آن شتر سوار را پيش آمد ز راغ پير سيد كه چگونه بوده است آن
حكايت موش گفت آورده اند كه شتر سوارى در اثناي سفر بموضعى رسيد كه آنجا كاروانيان
آتش كرده بودند و بعد از رفتن ايشان مروه بآدان آتش تخرينك اوده در مقام شتعال آورده بودند و
از حوسه بر هر طرف از اطراف بيابان ريزه ميافتاده و در هر گوشه صحرا لاله زارى پديد آمده و در بيان
آن انشاهامارى عظيم و خمبي بزرگ مانده و در مانده همچو جانباهى يافت و از هر سو و خلاصى اند
نزديك بود كه چون اهي بر تابه بريان شود و چون كيك كباب بر آتش از ديده زير باخون چكان گردد
چون آن سوار را بديده افتاد چو شتر سوارى چو شتر سوارى چو شتر سوارى چو شتر سوارى چو شتر سوارى
بكشائي به سوار موى بود خدا ترين مهربان چون زارى مار شنيد و مضطرب و بيچارگي او بديد با خود
انديشه كرد كه اگر چه پادشاهى و ميان است اما حال در مانده و حيرانت بهيج به ازان نيست كه بروى شفقت
و تخم حسان كه چه سعادت دنيا و كرامت آخرت بر نهد در زمين عمل نجارم پس تو بر كه داشت
بر سر نيزه تقييده كرده آنجا فرستاد و در غنيمت انسته در توبه فرست و سوار از ناصري پنداشته و بران
ميان آتش بر كور و پس سر توبه بر كشا و مار را گفت بر هر كجا خواهى و بشكرانه آنكه از اين بلا خلاص
گوشه كير و پيش از اين مقام از مردم مباحث كه آزارنده خلق در دنيا بنا بهرت و در آخرت دشمن كام
بيت بنرس از خدا و ميانا كرس به روى تنگارى بهين ست لبس به مار گفت اى جوان الذي من سخن در گذر

[illegible]

شايد از گداز صفت در خدمت از فضيلت بود * گرگان و از سر گداز

[illegible][illegible]

ویر و صاحب بن ایخاگرد کرد و من بنظر او فرمودم قصای آورده و مراد فرمود و من و مراد ابرار
می برنزد و داعیه کشتن من از اندام یک کافات آن همه نیکویی که تو بر من کردم این بود حال من این است
یاران بلکه گویم حال خود را گفت اینک شنیدی زخم را زودتر داده باشی بهتر سوار گشت در شریعت بیک
گواه کم نگند گواهی دیگر گذران و هر چه خواهی بجا آرد زنگر گشت و زنجی بنظر وی در آمد بگفت بها
تا از آن زنجی پرسم پس اتفاق بیایی و زنجی آمدند از او پرسید که کافات نیکی چه باشد بگفت بها
بمذهب آدمیان جزای نیکی بدی باشد و پاداش منفعت حضرت و دلیل برین آنکه من درختی ام درین
بیابان هست و حضرت آئینه و رونده را بر یک پای استاده چون آدمی زار گذارده و مانده از بیابان
بر آید ساعتی و رسای من بیاساید و زمانی استراحتی فرماید انگاه چون دیده بکشاید گوید فلان شاخ
و ستره تیر الاق است و فلان صله برای من مناسب است موافق از نه او چندین تخته خوب تعان برید و از آن
در زیر باقوان خست و اگر راه یا تیر برشته باشد از شاخ و تیر من آنچه ایشان را خوش آید ببرند و می برند با آنکه
از من راحت یافته اند این همه محنت بمن می پسندند فرود من زانند نشسته که چون بر سر او سپاه کم بود و دران
غم که چسان برکنند از بنیاد و ما گفت اینک گواه گذارنده شد اکنون تن در ده که ترا زخم زخم مرده
جهان بغایت عزیز است و تا مقدور دل از ستاع زندگانی برکنند شوارا اگر یک تن بگذرین قضیه گواهی
بی مضائقه بدین بلاتن رد او فی قضای حق را نمی شوم و از عجایب اتفاقات این بود که رو بای نزدیک
استاد و در حال ایشان نظاره میکرد و مقالات ایشان را گوش هوش استماع می نمود ما گفت اینک
از من رو بای پرس تا چه جواب میگوید پیش از آنکه سوار از وی سوال کند رو بای مانک بر مرور و که نمیدانے
مکافات نیکی بدی باشد تو در حق این ماریه نیکویی کرده که مستحق پاداش عقوبت شد و چون صورت حال
باز را ندروا به گفت تو مردی عاقل می غالی سخن خلاف چرامیگویی بدیت ز عاقل کی رو بای شد سخنسبایی
خطا گفتن و نزدیک مردان را خلاف علم گفتن ما گفت راست میگوید و اینک تو بره که مراد بان است
بیرون آورده و بر فقر اکسب مدار و رو بایه بر استیجت که چگونه این سخن باور توان کرد که ماری بدین بزرگ
در تو بره بدین خردی گنج ما گفت اگر تصدیق میکنی باز درین تو بره روم تا معاینه بینی رو بایه گفت اگر
این صورت برای بعین مشاهده کنم و صدق این مقالات مرا معلوم شود آن هنگامه که کم که از
راستی درنگند و رو بایه غرض را در و دل نباشد و در تو بره بکشاید و باز بسخن رو بایه و در تو بره

۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱
 ۴۹۲
 ۴۹۳
 ۴۹۴

رو بآه گفت ای جوان بنیادین ^{نورانی} در دنیا یافتی مالش نه فرو و دشمنی بدست آمد مغلوب تو شد و حکم خود
آست که انانقش ندیدی ^{ای زنون} و مردی که تو بره برست و بر زمین می زد تا مالک میشد و شر شر او مطقی گشته
خلایق از ضرر او امین شدند ^{از دوست زود و بدید} و آنجا که گشته به دو خانه این حکایت است که خود منند باید که
طریق حرم فرو نگذار و بزاری ^{ای زنون} خشم خود نگر و دو سپح و جبهه پروا نمک و تمایه تا بیلای او در نماید رباعی
بر سر که بقول خشم مغرور شود و شمشیر خروش تیره و بی نور شود و دشمنانی در چرخ محمل گرد و دوست به آفت
که تیرگی ز شب نور شود و بگفت این سخنان که از محض حکمت ادا گردی شنودم و بدین جواهر روشن
که از معدن خرد بیرون آوردی دیده ^{ای زنون} نمیرنگور گردانیدم و یکدم و فتوت محرومی مروت توان لائق تر که
از سر مضائقه و مبالغه در گذری ^{ای زنون} و سخن مرا باور داشته طریق موهبت مفتوح سازی و حکما گفته اند در
کوهان گر نریزد و از لیان پرنیزد که کهیم یکساعت آشنائی انواع شفقت و بخوبی و حبیب ارد و از بنگا
بر طرف شده دوستی و فقرات را بغایت یگانگی رساند و گویم حق صحبت قدیم شناخته صد ساله یاری
بطرفه امین محو گرداند و از دنیا است که آزادگان با مردان زود دوست گردند و دیدم دشمن شوند چون
که ازین که پیش کنند و زود اصلاح آید و سفلیکان دیر دوست شوند و زود بنای دوستی ایشان ^{ای زنون} منندم که
چون کوزه سفالین که زود شکند و قیچ روی ^{ای زنون} غمت نپذیرد و چه زیبا گفته است مشنوی دوستی با
از آن گونه جست چکان ابدال سر ماند درست به خانه که اسانش بود از خشت خام ^{ای زنون} پست شود
از دوسه بار آن تمام و حسن از آنجا که دوستی من اعتماد استاید و باین همه ^{ای زنون} نشیند تو محتاج ام
و این درگاه را ملازم گرفته بهیچ باب باز نگردم و البته طعام و شراب بخشم و آرام گیرم تا مرا بصحبت خود
عزیز نکر دانی ^{ای زنون} چون تو نگاری زلف آسان ^{ای زنون} هم که که خوشنایب بسیار بدست آید و خوش گفت
موالات مراعات ترا بجان خریدارم و این همه دفعه از برای آن بود که اگر غدیری آنلشی مرا به نزدیک
خود غدیری باشد و تو هم تلوی کردی دوستی سست عنان ^{ای زنون} زهرم ساز یافتیم و اما از اول ^{ای زنون} مکاره بار دوستی ترا
در دل خودی یا هم و پس خاطر بصحبت تو زیاده از حدی ^{ای زنون} منیم مشنوی چون ^{ای زنون} نین بل برق مهر و دوست
اندر آن دوستی می دان که هست ^{ای زنون} بهیچ عاشق خود نباشد و محل جو به که عشقش بود جوای او
اپس بیرون زد و در پیش ^{ای زنون} باخ بایستاد و زلف گفت چه باخ است از آنکه پیشتر آئی و بدیدار من ^{ای زنون} دوستی طلبی
آنکه بوز غلبه ^{ای زنون} یابی و دغدغه در دل مشاهده می نمائی ^{ای زنون} پیش گفت هرگاه که کسی با دوست خود

۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱
 ۴۹۲
 ۴۹۳
 ۴۹۴
 ۴۹۵
 ۴۹۶
 ۴۹۷
 ۴۹۸
 ۴۹۹
 ۵۰۰
 ۵۰۱
 ۵۰۲
 ۵۰۳
 ۵۰۴
 ۵۰۵
 ۵۰۶
 ۵۰۷
 ۵۰۸
 ۵۰۹
 ۵۱۰
 ۵۱۱
 ۵۱۲
 ۵۱۳
 ۵۱۴
 ۵۱۵
 ۵۱۶

[illegible][illegible]

از آب برآمد و دیدار بارگامی دید خروش شادی بر آسمان رسیده و بلباب شده بمن رسید
برسید به بخت گشته من با سر تیرانی که پخته خوار عیان چند توان بود آخر هفت شادی است کنون
کان گل محمدین اندر پیش یکدیگر را گرم پرسیدند و سنگ گشت متفلسل نمود که درین مدت کجا بودی و حال
بر چه نوال گذشته دزخ قصه خویش از وقت در دام فتادن کنیز ترا بی زبان خلاص ایشان تمنای
مضاجت موش تاکید قوا محبت باوی تا هنگام رسیدن مسکن خوف تمامی باز گفت سنگ پشت
بر کیا پی قصه اطلاع یافته بدیدار موش بشاشتی هر چه تمام تر ظاهر کرد و گفت بیت بغال خبر رسید
بدین محبته مقام خوش آمدی تو علیک السلام و الا کر آم چنانکه سعادت بخت ما را بدین ناحیه کشید
و قوت طالع مالک کمال جمال ترا از افق این نوامی طلوع داد و موش گفت غدا این اطاف کمی ثانی میگردد
توان خمست و شکر التفاتی که میفرمائی بیکدام زبان تقریر توان کرد و من از تاب آفتاب حوادث پناه بسایه
محرمیت شما آورده ام و حصول دولت و فضائل را نهایت امانی و آمل شمرده بمیت این عنایت از لے
بود که ره پرسیدم و من بدایت ابدی گشت که رویت دیدم همچون ریج راه برآسووند و در آن مسکن
را اسباب بود از هجوم لشکر فتنه سالم و از غبار که ورت اغیار صافی آرام گرفتند زلغ روی زیر آ کرده
نمود که اگر مصیحت بینی آن اخبار و حکایات که مرا وعده کرده باشی پشت بازگوی تا طرح سوخت
میان شبها مستحکم پذیرد و بعد از آن دست راستی هر چه تلمس روی نماید فرو و کبشالب زبان حدیث شیرین
کام دل پر از شکستن به موش آغاز سخن کرده باشی پشت گفت ای برادر من بشهر
بوده است از دیار هند که آن را نادوت گویند و من ران شهر بنا و یه زایدی مجرد جای گرفته بودم و در گوشه
صومعه او حجت خود کاخانه ساخته مشویی چند ملازم من بودند و ز بروز در خدمت محفلعت می افزودند
مردی صادق به صاحب برای زاید سفره طعام آوردی زاید قدری از آن بر طبقه پیاشت خوردی بقدری
برای شام ذخیره ساختی و من مریدان می بودم که وی از خانه بیرون رفتی تا می احال خود را در سفره افکند
و بکام دل رفته چند که بالستی بخوردی و باقی بر پوشان یکدایتکار کردی زاید از برای دفع حسد یا انگیزت مفید
نیفتاد و مقصد جان من چاره اندیشید سودمند نیامد تا شبی مهانی عزیز بمنزل انزال کرد چون امرام
سلام و لوازم طعام برداختند و ملذذه پر فائده کلام گشوده شده زاید از روز
و موجب انتقال می پرسید و مهمان مردی بود جهان نمیده و تلخ و شیرین روز

[illegible]

[illegible][illegible]

کسی نشوند باقی بگذارد و گرفت خرد و داشت چشم بصیرت که بگوید و بخورد و بدو سعادتی که در کسی
داد و اگر تو فقیح حسانی و محال شفقتی اتفاق افتد بدان ندست بنابر و ندرید که فی حقیقت فخر خاخرت
همان خواهد بود و هر که در دنیا ذخیره نهند بجایت و بال جان او خواهند که جمیع مال و ادخار آن نهاد
و عاقبت آن ناپسندیده چنانچه از آن رگ بود و زن پسند که چگونه بوده است کن
حکایت مرد گفت آورده اند که هیتادی بنزدک است و از بهشت ام و پای بصحرای بیرون نهاده ای
و خیر از هیم جیل و ترویر او سر از گن نام بیرون نکردی بلیت دیده وری برین هری تیر هوش به جیل گری
سخت دلی سخت کوش پدا آئی نهاده بود و آهوی در بند افتاده بعد از آنکه از کمین گاه بیرون آمد و خوش
که نزدیک ام و آهواز هیم جان قوت کرد و دام را برکنده بصحرای آنها و صیادان نخل نهاده شد و تیری و
کمان پیوسته بجانب آهواز افتاد و آهواز پای در افتاد و صیادان بسیار رسیده در پشت کشید و روی بجای خود
روان شد و در راه خوشی با او دو چار زده حمله آورد و صیاد تیری بجانب او افتاد و قضا را تیر جگر و دوز بر قتل
خوک آمد و خوک از آلم آن زخم نمیشد آن زار خود را بسینه صیاد رسانید و هر دو بجای تیر شدند و آهواز
این افتاده گری گرسنه بدو بجار رسیده و مردی و خوشی و آهوی گشته و دید از مشاهده آن حال شاگشته به بسیاری
و رفاهیت معیشت مستظهر شدند و با خود گفت عیبت که بسی روز گاری باید که چنین نعمتی بدست آید
بنگام تال تفکر است و وقت جمیع کردن ذخیره نهادن چنانچه اگر اهالی نایم از خر و م و حیاط و در باشند و اگر
اسرانی کنه نادانی و غفلت موسوم گردد و مصلحت حال مال را لائق تر آن می بینیم که امر و زبزه کمان بگذرانم +
و کمان تلف کاری و بی بخاری بزه کنم و این گوشتهای تازه را در گوشه نهاده روز بروز تیر از زو بهند
مراد سازم + و این خیر را بکنج برده برای محنت ایام و ایام محنت کنج سازم چه حکما کنج نهاده شود
جمله رسم که در ایستنی به بیرون سر بر نهاده است به بخور چیزی از آن تیری بنده تمامی بکلید از کف دیده
رگ از غایت حرص بزه کمان میل کرده آغاز خوردن نمود و بیگ تیر بندان او زه کمان کشیده شد
گسیختن زه کمان همان بود و گوشتهای کمان بدل و رسیدن همان فی الحال جان دادن است
باشد و آن همه ناخورده بماند و فائده این مثل آنست که جمیع مال حرص در آن ایام و درین ذخیره نهاده
عاقبتی و حتمی و خاتمی نام محمود دارد و خرد و اندازی بخور و زخم در آن ایام و درین ذخیره نهاده

کسی نشوند باقی بگذارد و گرفت خرد و داشت چشم بصیرت که بگوید و بخورد و بدو سعادتی که در کسی
داد و اگر تو فقیح حسانی و محال شفقتی اتفاق افتد بدان ندست بنابر و ندرید که فی حقیقت فخر خاخرت
همان خواهد بود و هر که در دنیا ذخیره نهند بجایت و بال جان او خواهند که جمیع مال و ادخار آن نهاد
و عاقبت آن ناپسندیده چنانچه از آن رگ بود و زن پسند که چگونه بوده است کن
حکایت مرد گفت آورده اند که هیتادی بنزدک است و از بهشت ام و پای بصحرای بیرون نهاده ای
و خیر از هیم جیل و ترویر او سر از گن نام بیرون نکردی بلیت دیده وری برین هری تیر هوش به جیل گری
سخت دلی سخت کوش پدا آئی نهاده بود و آهوی در بند افتاده بعد از آنکه از کمین گاه بیرون آمد و خوش
که نزدیک ام و آهواز هیم جان قوت کرد و دام را برکنده بصحرای آنها و صیادان نخل نهاده شد و تیری و
کمان پیوسته بجانب آهواز افتاد و آهواز پای در افتاد و صیادان بسیار رسیده در پشت کشید و روی بجای خود
روان شد و در راه خوشی با او دو چار زده حمله آورد و صیاد تیری بجانب او افتاد و قضا را تیر جگر و دوز بر قتل
خوک آمد و خوک از آلم آن زخم نمیشد آن زار خود را بسینه صیاد رسانید و هر دو بجای تیر شدند و آهواز
این افتاده گری گرسنه بدو بجار رسیده و مردی و خوشی و آهوی گشته و دید از مشاهده آن حال شاگشته به بسیاری
و رفاهیت معیشت مستظهر شدند و با خود گفت عیبت که بسی روز گاری باید که چنین نعمتی بدست آید
بنگام تال تفکر است و وقت جمیع کردن ذخیره نهادن چنانچه اگر اهالی نایم از خر و م و حیاط و در باشند و اگر
اسرانی کنه نادانی و غفلت موسوم گردد و مصلحت حال مال را لائق تر آن می بینیم که امر و زبزه کمان بگذرانم +
و کمان تلف کاری و بی بخاری بزه کنم و این گوشتهای تازه را در گوشه نهاده روز بروز تیر از زو بهند
مراد سازم + و این خیر را بکنج برده برای محنت ایام و ایام محنت کنج سازم چه حکما کنج نهاده شود
جمله رسم که در ایستنی به بیرون سر بر نهاده است به بخور چیزی از آن تیری بنده تمامی بکلید از کف دیده
رگ از غایت حرص بزه کمان میل کرده آغاز خوردن نمود و بیگ تیر بندان او زه کمان کشیده شد
گسیختن زه کمان همان بود و گوشتهای کمان بدل و رسیدن همان فی الحال جان دادن است
باشد و آن همه ناخورده بماند و فائده این مثل آنست که جمیع مال حرص در آن ایام و درین ذخیره نهاده
عاقبتی و حتمی و خاتمی نام محمود دارد و خرد و اندازی بخور و زخم در آن ایام و درین ذخیره نهاده

و بی نهایت ^{از کمال} که در اول حال ^{از کمال} نیاید چهره بسیار جمع که برود و در آخر چهره مشت میبارد بگذارد
 و بی نهایت ای خواب که در کمال است که هرگز از تو باز نخواهد ماند و هیچ قدر دل اگر در خواب کنی و چهره پستان
 حرم و از خواب بماند بر مغز ترا نشانی که از او به تو سوز و گداز خواهد ماند و چون کنی چهره پستان این نشان
 حکمت نشان شنید و علم سلوک مرده ^{از کمال} علی الرزق ^{از کمال} علی الله بگوش بوش و رسانید ملائمت آغاز نهاد
 گفت ای عزیز در خانه قدری بچ و گنج بهت اطفال خیره نهاده بودم و حال را روشن شد که از تو باز نماند
 با مداد طهای که در کمال کفایت باشد بسیارم ^{ای بی نهایت} تو هر که را میخوانی بخوان و آنرا که بیایدت نشان ملیت
 و گوی در چون چشمه آفتاب به فرو شست از دید ما اگر خواب بوزن آن کنجد را مقرر کرده در
 آفتاب نهاد و شوهر را تعین کرد که تا خشک شدن کنجد نیکو بخر باشد که مرغان بعضی از وی بتاریخ
 و خود بجاری دیگر مشغول شد و مرد خواب در ربه و سگی بسیار و دمان بدان کنجد رسانید زن آن موش
 دیده که اسبیت داشت که از آن خوردنی سازد آنرا برداشت و روی به باز از نهاد و مرانه در باز از همی نور
 بود و بر عصب و میر فتم دیدم که در مکان کنجد فروشی آمد و آنرا با کنجد غیر مقرر صاعا بصلع سوداگر و مردی فرهاد
 بر آورد که ای زن آخر دین جانگفته هست که کنجد سفید کرده با کنجد یا پوست را بر آب رسودا سیکنی و این حکا
 به تمهید آن گفتم که مرانه زمین رد می آید که آن موش حیره را چندین قوت و دلیری و جرأت از
 جان خود خواهد بود و غالب ظن آنست که قدری در خانه دارد که با دست ظهار آن این همه جلاوت می نماید و اگر نه
 حالش خزان افلاس یافته بودی این تازگی و طراوت بشا خسار کردار او ظاهر نشدی چه گفته اند
 آنکس که بی زورست چون مرغی بال پرست ریاحی بی زور نشیند که کار زردار در زور پیش همه اعتبار
 زردار در زور گویند اختیار از زور بهتر مشنود که اختیار زردار در زور و مرا یقین است که زور
 این موش ^{از کمال} می تواند بود تبری بیات سوراخ او را زیر و زور کرده بنگرم که سر انجام کار کی میسر
 زاید فی الحال تبری حاضر گردانید و من آن ساعت به سوراخ دیگر بودم و اجزای ایشان می شنودم و در
 مسکن من نیز میزد و دینار زرد بود که من آن می غلطیدم و طبع مرا از تماشای آن فرج بر فرج می افروزد
 هر که شادی دل من راحت جان من بآن تعلق داشت هرگاه که از آن یاد کرد می نشاطی و سرگرد
 ظاهر شتی و بی نهایت بی نهایت هر دل من پدید آمدی همان زمین بشکافت تا بزر رسید چه دید مشنوی
 و بی نهایت ^{از کمال} در خوشان از صفای چون جاتم بشید و چه می سرخ روی سکه داری

و بی نهایت ای خواب که در کمال است که هرگز از تو باز نخواهد ماند و هیچ قدر دل اگر در خواب کنی و چهره پستان
 حرم و از خواب بماند بر مغز ترا نشانی که از او به تو سوز و گداز خواهد ماند و چون کنی چهره پستان این نشان
 حکمت نشان شنید و علم سلوک مرده علی الرزق علی الله بگوش بوش و رسانید ملائمت آغاز نهاد
 گفت ای عزیز در خانه قدری بچ و گنج بهت اطفال خیره نهاده بودم و حال را روشن شد که از تو باز نماند
 با مداد طهای که در کمال کفایت باشد بسیارم تو هر که را میخوانی بخوان و آنرا که بیایدت نشان ملیت
 و گوی در چون چشمه آفتاب به فرو شست از دید ما اگر خواب بوزن آن کنجد را مقرر کرده در
 آفتاب نهاد و شوهر را تعین کرد که تا خشک شدن کنجد نیکو بخر باشد که مرغان بعضی از وی بتاریخ
 و خود بجاری دیگر مشغول شد و مرد خواب در ربه و سگی بسیار و دمان بدان کنجد رسانید زن آن موش
 دیده که اسبیت داشت که از آن خوردنی سازد آنرا برداشت و روی به باز از نهاد و مرانه در باز از همی نور
 بود و بر عصب و میر فتم دیدم که در مکان کنجد فروشی آمد و آنرا با کنجد غیر مقرر صاعا بصلع سوداگر و مردی فرهاد
 بر آورد که ای زن آخر دین جانگفته هست که کنجد سفید کرده با کنجد یا پوست را بر آب رسودا سیکنی و این حکا
 به تمهید آن گفتم که مرانه زمین رد می آید که آن موش حیره را چندین قوت و دلیری و جرأت از
 جان خود خواهد بود و غالب ظن آنست که قدری در خانه دارد که با دست ظهار آن این همه جلاوت می نماید و اگر نه
 حالش خزان افلاس یافته بودی این تازگی و طراوت بشا خسار کردار او ظاهر نشدی چه گفته اند
 آنکس که بی زورست چون مرغی بال پرست ریاحی بی زور نشیند که کار زردار در زور پیش همه اعتبار
 زردار در زور گویند اختیار از زور بهتر مشنود که اختیار زردار در زور و مرا یقین است که زور
 این موش می تواند بود تبری بیات سوراخ او را زیر و زور کرده بنگرم که سر انجام کار کی میسر
 زاید فی الحال تبری حاضر گردانید و من آن ساعت به سوراخ دیگر بودم و اجزای ایشان می شنودم و در
 مسکن من نیز میزد و دینار زرد بود که من آن می غلطیدم و طبع مرا از تماشای آن فرج بر فرج می افروزد
 هر که شادی دل من راحت جان من بآن تعلق داشت هرگاه که از آن یاد کرد می نشاطی و سرگرد
 ظاهر شتی و بی نهایت بی نهایت هر دل من پدید آمدی همان زمین بشکافت تا بزر رسید چه دید مشنوی
 و بی نهایت در خوشان از صفای چون جاتم بشید و چه می سرخ روی سکه داری

و بی نهایت ای خواب که در کمال است که هرگز از تو باز نخواهد ماند و هیچ قدر دل اگر در خواب کنی و چهره پستان

در اختیار آمده است که هرگز نمی بیند که چند دوست داری گفت نمی دانم که روزگاری اگر دوست
 مال و خواجه داریم همه کس را می شناسد و لاف اتحاد و یگانگی می زنند و گویا با این غبار و بار بیده
 راتیر ه ساز و آن لحظه معلوم گردد که با کیست و اختیار که است دوست را در زمان نکبت توان شناخت
 و بار را در وقت محنت از اختیار تمیز دهان کرد و بیت هر کار روزگار از و گشت و گذار فرزند و بار از و
 بر گشت و دو هم در صحنه لطائف حکما مسطور است که یکی را از فاضل سوال کردند که گفته در آنکه مردم بدوستی
 لسی رغبت می نمایند که مال دارد و چندی تواند بود و جواب داد که مال محبوب خلایق است و تر و هر کس که باشد صوم
 تقطیع او بجا آرند و چون از دوست او برود دیگر سرافراز نشود و نگرند و ربا عی چون گل بچمن دامن برز زینمود
 بلبان بر صورت و دستانش تنوید و آنکه که بیاد رفت برایش که بود که نام گل از زبان طبل نشنود
 درین محل کی از موشان که بلاست من افتخار نمودی و یک لحظه محبت مرا سر مایه سعادت بجا آوردی
 و پیوسته و در ظرفی یاری بیان وفاداری و حقیقت گرداری بدین نوع ادا کردی و هر چنان در عشق پاک و
 که گریه غم زنی بر سر بوقت امتحان شام چو شمع شاده یار جا به یگانوار برین بگذشت و هیچ نوع التفات
 ننمود من او را طلبیده غم فرود میروی التفات نمی کنی به سر و هر که چنین رفت از او به آخر ترا چه واقع
 شده و آن همه مهر بانی و لطیف که از تو بظهور می رسد کجاست آن بوش وی در غم کشیده بعضی بهر تیرا می
 گفت ابله شخصی بوده و مردم کی را بهر زه ملازمست نکنند و بخت بیایم کسی نگردد آن لحظه که درم و دشمنی
 و گرمی نمودی با همه ملازم تو بودیم حالا محتاج شده و حکما گویند در محتاج چنانچه از لذات نیایی بهره
 امکان دارد و که از درجات آخرت نیز محروم باشد و گاه و آنقدر آن تنگ و کفر و سبب درین
 است که شایسته حبس و تنگ و تنگ و عیال مضطر گشته طلب و زری از وجه نامشروع کند و توجه
 چون چنان کمال انجمنی گردد و چنانچه درین عالم محنت افلاس مانده بود و بعضی برندان شقاوت
 ابدی محبوب و مقید شود و چون کافر در دوش دنیا و دین و خیر دنیا و الاخرة و لاک هو
 انجمن ان المبیین پس اگر با چنین کسی که مال دنیا از دست داده و حر از دولت آخرت معلوم نیست
 مصاحبت نکنند و از محالطت او متفرق باشند و معذور توان و دست من گفتم این سخنان بگذار که فقیر
 پادشاهی است که تاج فقر و فقری بر فرق کرامت و نوا و اند و و اوج فقر لا محتاج به کفایت
 مردم را و نگرده مشغولی کار در روشی و داری فهم نیست به سوی درویشان تو منکر نیست

در اختیار آمده است که هرگز نمی بیند که چند دوست داری گفت نمی دانم که روزگاری اگر دوست
 مال و خواجه داریم همه کس را می شناسد و لاف اتحاد و یگانگی می زنند و گویا با این غبار و بار بیده
 راتیر ه ساز و آن لحظه معلوم گردد که با کیست و اختیار که است دوست را در زمان نکبت توان شناخت
 و بار را در وقت محنت از اختیار تمیز دهان کرد و بیت هر کار روزگار از و گشت و گذار فرزند و بار از و
 بر گشت و دو هم در صحنه لطائف حکما مسطور است که یکی را از فاضل سوال کردند که گفته در آنکه مردم بدوستی
 لسی رغبت می نمایند که مال دارد و چندی تواند بود و جواب داد که مال محبوب خلایق است و تر و هر کس که باشد صوم
 تقطیع او بجا آرند و چون از دوست او برود دیگر سرافراز نشود و نگرند و ربا عی چون گل بچمن دامن برز زینمود
 بلبان بر صورت و دستانش تنوید و آنکه که بیاد رفت برایش که بود که نام گل از زبان طبل نشنود
 درین محل کی از موشان که بلاست من افتخار نمودی و یک لحظه محبت مرا سر مایه سعادت بجا آوردی
 و پیوسته و در ظرفی یاری بیان وفاداری و حقیقت گرداری بدین نوع ادا کردی و هر چنان در عشق پاک و
 که گریه غم زنی بر سر بوقت امتحان شام چو شمع شاده یار جا به یگانوار برین بگذشت و هیچ نوع التفات
 ننمود من او را طلبیده غم فرود میروی التفات نمی کنی به سر و هر که چنین رفت از او به آخر ترا چه واقع
 شده و آن همه مهر بانی و لطیف که از تو بظهور می رسد کجاست آن بوش وی در غم کشیده بعضی بهر تیرا می
 گفت ابله شخصی بوده و مردم کی را بهر زه ملازمست نکنند و بخت بیایم کسی نگردد آن لحظه که درم و دشمنی
 و گرمی نمودی با همه ملازم تو بودیم حالا محتاج شده و حکما گویند در محتاج چنانچه از لذات نیایی بهره
 امکان دارد و که از درجات آخرت نیز محروم باشد و گاه و آنقدر آن تنگ و کفر و سبب درین
 است که شایسته حبس و تنگ و تنگ و عیال مضطر گشته طلب و زری از وجه نامشروع کند و توجه
 چون چنان کمال انجمنی گردد و چنانچه درین عالم محنت افلاس مانده بود و بعضی برندان شقاوت
 ابدی محبوب و مقید شود و چون کافر در دوش دنیا و دین و خیر دنیا و الاخرة و لاک هو
 انجمن ان المبیین پس اگر با چنین کسی که مال دنیا از دست داده و حر از دولت آخرت معلوم نیست
 مصاحبت نکنند و از محالطت او متفرق باشند و معذور توان و دست من گفتم این سخنان بگذار که فقیر
 پادشاهی است که تاج فقر و فقری بر فرق کرامت و نوا و اند و و اوج فقر لا محتاج به کفایت
 مردم را و نگرده مشغولی کار در روشی و داری فهم نیست به سوی درویشان تو منکر نیست

[illegible][illegible]

دانند و اگر در خوردنی و پوشیدنی تکلفی کنند برورش گویند و اگر باز نماند و لغو در میان و تکلیف و کثرت
 هم میکنند و اگر یک مکان بکن شود خام و سایر پروا باشد و اگر بکسبت سفر نماید گشته و بخت گشته بوده
 و اگر مجروری گذارد و تارک سنت است و اگر گذارد گویند بکسبت و بخت گشته و بخت گشته بوده
 نزد انبای درمان در دود و بی قرار باشد و اگر این حال طبعی از وی نعمت عبادت باشد و شغلی او در دود
 متکلف گردد و هیچ عاقبتش روانا کرده و هم از وی برخیزد و هر خوارگی که یاد می برد منشا شطع است
 مکن طمع و دل غم خواری از طمع خیزد و عزت ز فناء است و چون دوستی این فصل فرو خواند گفته
 راست میگوئی و من شنوده بودم که اگر کسی به بیماری در ماند بروی که امید است از قطع گردد و یا بفراق
 مبتلا شود که جای وصال خیال محال باشد یا بغیرتی افتد که نرویی باز گشتن دارد و نه اسباب است
 میسر بود آسان تر باشد از تنگ دستی و در گشتی و حال معلایه می نیم که این سخن از منبع حکمت صادر شده
 و قائل این معنی را از روی تمیز به باز نمودن یا سخن از احتیاج تیر در جهان بطلانی نیست و به هیچ وجه نیست
 را نوائی نیست کسی که گشت دلش مبتلای رنج طمع و بگویم که این در در ادوائی نیست و فقرت
 احتیاج همین بس که از مردم چیزی باید طلبید و وجه معاش از چگون خودی سوال باید کرد و مرگ به حال
 از در فتنی و سوال مردمان خوش ترست چه دست مردمان با گردن برای قوت خود نه لال بر آورد
 و از شیر گشته لغو بودن و بالینک ششم آلوده هم کاسبه بودن آسان تر از حاجت طلبان بر داشتن و دل
 سوال شنیدن که گفته اند راحت عین بخت خوشتر نیز د لذت عمل بشدت عمل کران کنند و کس
 از بزرگان فرمود نظم چهار چیز که اصل منافع است مثال و نیز روان چهار و گرد از حال و تقاضا
 مرگ و عمل بخت عجل و گفته بشیرم ندامت عطا بدست سوال و پس وی از ان روشن و تافه و بیار و دیگر
 سوراخ شش افتم دیدم که ز رانار نایب و معان بر یکدیگر قیامت که نند و زار چه خود را در خطر خطه کرده بزر
 بالین نهاد طمع شوم و سوسه آغاز کرد که اگر از ان زجر چیزی بدستی آید بار دیگر قوت دل و راحت و ح
 میا و دت می نماید و دوستان برادران بخت غیبت میفرمایند و مجلس آهسته و صحبت پیراسته می شود
 و درین اندیشه چندان مبر کردم که بختند و چون بختند آنکه آهسته آهسته متوجه بالین آید شد و معان
 کار دیده دیده بر کار دران عمل بیدار بود و ترصد حال من می نمود و چنان چوبی برای من که از بزرگان
 نیمه و پان کشان سوراخ فتنه چندان توقع کردم که آن در دار آهسته می یافت بار دیگر جهان طمع

۱۰۰
۱۰۱
۱۰۲
۱۰۳
۱۰۴
۱۰۵
۱۰۶
۱۰۷
۱۰۸
۱۰۹
۱۱۰
۱۱۱
۱۱۲
۱۱۳
۱۱۴
۱۱۵
۱۱۶
۱۱۷
۱۱۸
۱۱۹
۱۲۰
۱۲۱
۱۲۲
۱۲۳
۱۲۴
۱۲۵
۱۲۶
۱۲۷
۱۲۸
۱۲۹
۱۳۰
۱۳۱
۱۳۲
۱۳۳
۱۳۴
۱۳۵
۱۳۶
۱۳۷
۱۳۸
۱۳۹
۱۴۰
۱۴۱
۱۴۲
۱۴۳
۱۴۴
۱۴۵
۱۴۶
۱۴۷
۱۴۸
۱۴۹
۱۵۰
۱۵۱
۱۵۲
۱۵۳
۱۵۴
۱۵۵
۱۵۶
۱۵۷
۱۵۸
۱۵۹
۱۶۰
۱۶۱
۱۶۲
۱۶۳
۱۶۴
۱۶۵
۱۶۶
۱۶۷
۱۶۸
۱۶۹
۱۷۰
۱۷۱
۱۷۲
۱۷۳
۱۷۴
۱۷۵
۱۷۶
۱۷۷
۱۷۸
۱۷۹
۱۸۰
۱۸۱
۱۸۲
۱۸۳
۱۸۴
۱۸۵
۱۸۶
۱۸۷
۱۸۸
۱۸۹
۱۹۰
۱۹۱
۱۹۲
۱۹۳
۱۹۴
۱۹۵
۱۹۶
۱۹۷
۱۹۸
۱۹۹
۲۰۰

بیرول آمد هم آن رین لوبت چوبی بتارک من گفت که سر سیم شسته بچلیست عجا خور السور اراغ فکند
و بهوش بقیاد و در آن نیمه مال دنیا بر من بخش گردانید و از فقر و قیافه اموش کردم طبع چنان
کسی از تنگدستی که گنج بقیاس است تندرستی و تحقیقت دوم که پیش آن هک هک با او مقدمه جمیع جهات
طمع است تا مرغ طمع و اندر هر حلقه دوم بسته گرد و تا او طمع که بر نه بند و لباس عر نشین بپایان
مبتدل نشود هر که سفر را اختیار می کند و یا خط بحدی سازد و پیش روی طمع است و از تیرگی طمع عباد
خواری بردی با چهره روی عزیزان می نشیند و سبک سنگی طمع وزن بر زبان را در کفیه اعتبار می گاهاند قطعه
ای براد طمع مکن که طمع به آدمی را خراب سازد و خواری و دو سخن بشنوا بر می خواهی نه که شوی باز بیات
بر خور و در پای در دهن قناعت کش طمع از مال مردمان بردار و عجب از کسالی که راحت در بسیاری مال
طلبند و ندانند که از اندک آن آسایش توان یافت و تو نگری در جمیع دنیا جویند و شناسند که از تر آن
بدرجه بلند توان رسید و در آن یافت که بکنند دل از هر جهان به حیرت آن یکدیگر از دست طمع باز نشد پس
من ازین حادثه بدرجه رسید که نهال طمع از زمین بل برکنم و از شاخسار فنا میوه قناعت بردم و درم
و قبضای این دی و نادادم و سر خط و زگار نهادم و با خود فکرم که دنیا در ضمن این قانع و نوانست از
خصائص و معائب خود خبر میدادند نشانه دیده عقلی که بر در صفت نبیلاست بجمیع ای و نایبیت
در هیچ دولت غایب نیست که اثر و خدایت و ظهور رسیده و کتاب هیچ قهری مانده که نشانه قصدا و
مثبت نگشته که اگر بدشت که نیفتند و گمانی نشاند که باز بکنند با که کلف نمود که خویش بخورد و بر که
دولتی کشود که هر محنت از پی دریاورد و قطعه زنی با حفاظت دنیای دون که هرگز از دشوهر
بر نخورد که بر پایه تخت او پانهاد که از دست او تیغ بر سر نخورد و این چنین بی وفای بدان نیز زد که
برای او رنجی بر نیاغم بود و نابد و غصه زیان و سود او خورد و طبعیت دنیا آن قدر مراد که بر شوهر
یا وجود و عدلش ناغم میبود و خورد و بعد از این تا ثلث از خانه زانده بصرای نقل کردم و کبوتری بامن دوستی
داشت بحجت مودت و تقرب معاشرت من ذراع گنجینه شد و ذراع بامن حکایت لطف و مروت
تو باز گفته نسیم شامل تو از بوستان مفاومت او من سیده و ذکر محاسن صفات و مکاره انداز تو
مقافاتی ارادت و صداقت گشت و بموقت او خواستم تا به سنه تا شایسته و فوقی باشد از شست
خوبت باز هم که ثنای کاری صعب است و وحشت

دوستان نتواند بود و هیچ غم به اوراق رفیقان هجران همدان بر ابروی نتواند کرد و آتشکده شد تعالی
که از خار دل از آن گیت گل دولت شکفتن گرفت و شب تیره روی محنت بسج روشن بای خیال آنست
راحت مبتل شد بر باغی روز و جوان شب فرقت یار آخر شد چو درم این فلک شد آفت و کار آخر شد
صبح امید که شد معکوف برده غیب چو برون آسمی که کار شب تار آخر شد این سنت سرگشته محنت من که
بجامی باز گفتم و اکنون در حواله تو آمده بدو می و یکجستی امید واری باشم فروروز تو زیبد که مرا از درد
مبطل لطف بازگاند و ز این دل بزدائی سنگ نیست چون این فصل استماع نمود لباطلا
گسترده طرح لایست آغاز نهاد گفت ملیت بخانه که چنین مسلمان فرو دایده های سدره در
آشیان فرو دایده که ام سعادت با شرف مجاورت تو می تواند کرد و که ام سرت با بخت حسرت
در مقابل تو توان آورد و چنانچه تو بایداد و اتحاد من امید واری من نیز بموقت مرافقت تو مستظهر
و مفتخر می باشم و تا چای غایت افروخته است پروانه صفت با شمع جمال تو عشق می باز فر
چون ذره بخورشید خست مهرستم بگریخت زنی از تو نخواهم بریدن و درین فصل بر فصل که بقیه
فرمودی انواع تجربه ها و صفات و عظمتها مندرج است بحکم این تجارب روشن شد که باطل را از
خطا م این جهان بکفانی خرسند باید بود و بدان قدر که دست حاجت پیش کسی نباید داشت قناعت نمود
که هر که زیادت از گوشت و پوشه که فروست غنیمت نماید پای از سجد انصاف فراتر ننهد و آن انصافی بود
در درو طاعت و باو بی محافت سرگردان سازد و بدان که هر که بر بعضی نیاید موش پسند که بگوید نه
آن حکایت گفت آورده اند که شخصی گریه داشت و هر روز آن مقدار گوشت که آتش مجاریست را
فرو نشاندی و طیفه او فر کرده بود اما از حیثیت سببیت که بر طبیعت آن خام طبع غالب بودی و طیفه
خود قناعت ننمودی فرو عزیز من در درو شوی و قناعت کن که خواری از طمع و عزت از قناعت نماند
روزی سجو الی کبوتر خانه بگذشت و از صدای دال ویز کبوتران آهنگ بروم ایشان شنیدای گریه در
حرکت آمد خود را در آن برج افکند و حارس آن برج و نگهبان آن منزل فی الحال در آورده و گلشن حیات
بگلشن قنات رسانید و پیش از آنکه از مغرب کبوتر دماغ شته را معطر سازد پوست از او کشید و بر کاه کرده
از کبوتر خانه بیاوخت و اتفاقاً خلافتش گذر بر آن موضع افتاد که به خود را بدان حال ندید گفت ای شوخ چه
حریص با گردن آن قدر گوشت که بتو میرسد قناعت میکردی پوست از تو در نمی کشیدند مشغولی

[illegible]

قناعت کنی نفس با لذت و ملاذ من خواهی رسید بشکلی که نیست درون محبت برست که به هیچ
 سلامت بکنج اندرست و کند در انفس المده خواره اگر شمع مندی عزیزش مدارد و دوام و مرغ هوا
 تمام و نینداخت جبر من خوردن بلام و پاشی که گردن کشد بر و خوش و بدام افتد از هر من خوردن
 جوش و آید مثل رائد صاست کس بعد بقول که سدر حق تواند شد و سوراخی که مفرط گرا و سراز تواند
 قناعت کنی تو از بهال منافع شده خود را غنک نداری فرو غم مخور جان من از فوت شود مال من
 شادی باش که این موده نیز و شین و ویدانه شریف بر کن بحال است نه مال و هر که در ذات خود
 بهیتری آید استیاض اگر چنانکه بصاحت بود همیشه عزیز و کرم است چون شیر که با آنکه در زنجیر مقید باشد
 صباست و مقصان نه پذیرد و تو نگری بهر پوسته ذلیل بی قدرت است مانند سگ که هر چند بطبق
 و غنای آید است گردد همچنان خوار و بی مقدار باشد مشغولی بهر که نبردان جهالت
 کم است و هست گداور چهره اش صد غم است و هر که از علم تو نگردد و کی نظرش بر زر و گوهر
 بوده و دیگران که کینت غریبت را از دل خود دور کن و صحبت و وطن و مسکن را از زنی
 مند که مایل هر چار و در بعضی خود مستنظر باشد و جاهل در موگد و منش غریب و بیگانه بود
 صاحب نه هیچ مکانی غریب نیست و مانند و هنگام باش بد آنچه گوئی ذخیره دشتم در معرض
 فقر قناعت و کمال و متاع و بیاد روی در زوال و از واقبال او بد از دانه اعتبار خارج افتد و حکما
 گفته اند اگر شش چیز نباشد و بقا توقع نتوان کرد اول سایه ابر که تا در نگری برگردد و دوم دوستی که
 که اندک فرصتی را چون شعله برق ناچیز شود و سوم عشق نه آن که با نیک سلیبی تشنگین یابد چار و مال خوب و یا
 که با هر شغیر گردد و پنجم ستایش و عو گویان که آنرا فروغی نباشد چشمش مال دنیا که عاقبت الامر در معرض
 فنا آید و با خداوند خود طریق و ناپایان رساند فروز و نیت مال متاع دنیا و دل به باش غره
 که با کس و ناخواهد کرده و از مردم فرومند ترید که بسیاری مال شادی کند و بانگی آن غم خورد و چه نزد
 همت عالی تمام دنیا با اسباب متاع آن کجا برگی نیز و طلب حصول آن خرم عمر عزیز میا در نشاید
 و در فکر فوت و نابودش بیک جو غصه نباید خورد و آنانکه از سر لکبلا تا سکو اسکیه مافا تا کلم و لا فقر حوط
 بما تا کلمه آگاهی یافته رخس همت و راحت میدان قناعت تاخته اند و نقد حیات در تحصیل
 اسباب تجرد و ترک لوازم تعلیق در باخته بند بوجود دنیا ابواب محبت بر روی دل کشانند و نه بعدش

[illegible]

طول شده باشی کسی خواهی که بجهت تو قیام نماید و ناسب این هر سکر را همینا ساخته بیرون آمده
 اگر ای بیایدنیک کس در دم و اگر در میجویی نایک من بخت شیرین دارم و اگر خود می خواهی نایک کنیزک شایسته
 بهر دو کس می نایک است فرات حد و ستادی عذر خواست و بخت آن محاله علاقه اعتماد در صحبت
 و دوداد سخاکام یافت قطعه چو کار تو از حق بر آید چنان کن که یار ترا از تو کاری بر آید نظر در حرکات
 یاران همه به کنی گشت تعاری بر آید و اگر نمی که در گرداب حوادث افتد دستگیر او جز ارباب کرم
 نتواند بود و چنانچه علی اگر در غلای افتد هر پیلان دیگر او را بیرون نخواهد آورد و اگر ترا در غلای حال موش
 زخمی رسد غم بناید خورد و نظر بناموس فروت از ریخ آن بناید اندیشید که عاقل همیشه در کسب شرف کوشد
 و ذکر جیل باقی گذارد و اگر برای انداختن نام نیک تلاش در باید بخت از آن بیکوتی ننگد زیرا که باقی را بقا
 بنان خرید باشد و اندک به بنیان فروخته و هر جهان چوشت بکام تو نام نیک اندون به غیر نام نیک نیست
 حاصلی از جهان به و هر که در نعمت او محتاجان را شرکت نباشد از زهره تو نگران محسوب نگردد و آنکه حیات
 او در به نامی و دشمن کامی گشت و نامش در جلا زندگان بر نیاید فر و سعد نام نیک نام نیک در هر که مرده
 است که نامش به نیکو نریند تا غورین سخن بود که آهوی از دور نمودار شد و جیل می دوید و کان بر
 که او را طالبی در پی باشد سنگ پشت در آب جست و از غر بر خشت نشست و موش رسوا فرود رفت
 آه و بلنا را آب آمده چون به موشی بایستاد و ز غ از هر جانبی نظر اندخت تا به بنید که بر اثر کسی هست
 یا بهر چند از چپ است نگاه کرد کسی ندانید سنگ پشت را آواز داد تا از آب بیرون آمد و روشن هم حاضر
 سنگ پشت دید که آه و بلنا است در آب نگر و نمی خورد گفت اگر نشد بخور واک مدار که خوبی نیست
 آه و بلنا آمد سنگ پشت آواز محالی زد و گفت طبعیت یار اگر ارمی بجا آمده به یگانه مباش کاشنا
 آمده آه و بلنا رفت من درین مهرا تنها بودم و با انبای جنس خود دنیا نمی ختمی و هر وقت تیراندازان کمان قصد
 بزه کشیده من ازین گوشه بدان گوشه رانده اندی امر و زبیری را دیدم که در کین من بود و بهر طرف کمی زخم
 تر قند حال من می نمود و صورت استم که میسادی باشد و ناگاه دام حیل او را پاست گرداند که خسته بدین جا
 رسیدم سنگ پشت ترس هرگز میسالدان بجوای این مکان رسید و اگر خواهی صحبت با رغبت نما
 تا تر ابد ائره دوستی خود در آید و بنای مصاحبت بهر هنرین بر کن چهارم که تو باشی بتید باید چو کار گرفته
 هر چند دوستان بیشتر باشند هجوم بلا ایشان کمتر باشد طبعیت هر جا که رسم هر دو فایسته تر بود و جمعیت و

[illegible]

حضور و مصافحت بود و مقدرست که گرد دست نهاد باشد که باید شمر و سحر و شمنی یکی بود و سحر باید در
 فرودستی را نه از کس شایسته و شمنی را یکی بود و بسیار موشن نزدستانی فرودانند و وزن سخن چند لایم
 آید آه و وید که یاران لطیف طبع و صاحبان پاکیزه مشرب اند با ایشان در آمیخت و بدل جان
 می بخشیدند ایشان شمع با یاد موافق آشنائی چه خوش است آه و ورنه این مرغ از مقام گرفت و یاران و صمیمت
 کردند که ازین چراغ که در لواحق است قدم بیرون منه و از نزدیک این خرمن که حصار امنی است
 دور نشو آه و قبول کرد که به صمیمت قیام نماید پس با یکدیگر اوقات میگذرانیدند و بی تپستی بود که به وقت
 آنجا جمع شدند و باری کنان سرگوشه گفتندی در دوزی زاغ و موش سنگ پشت بموضع معهود آمدند
 و ساعی انتظار آه و بردند پدید نیامد آنصورت موجب دل نگرانی شدند چنانچه عادت مشتاقان باشد قفس
 خاطر برایشان سبیل یافت از غم التماس نمودند که بجای بروشته و بر واز کنی و از حال غلبت بگری
 برسان بیت صبا منزل جلوان گذر درین مدار و زو و با شوق جیل نظر درین مداره راغ باز کرد
 فرصتی خبر رسانید که اورا بسته بند بلا ویدم سنگ پشت موش را گفت در میان این خبر تو امیدت بران داشت
 و رایت نجات آه و جز بدستاری تو نتوان از فرشت ع بشتاب که وقت کار در می گذرد و آنکه زاغ
 رهنموی کرد و موش رنگ استاده نزد آه و آمد و گفت ای برادر مشفق چگونه درین رطاف نادانی و با این
 خرد و کیاست چسان کردن به بند حیل در دادی آه و جواب داد که در مقابل تقدیر آبی زیر کی چه سود دارد
 و با قضای پادشاهی درین دغا چه نفع رساند از بیابان تدبیر است منزل تقدیر را بی یابان است
 و از قضای حیل تا سر حد قضای مسافتی هجد در میان فرمود از برون رفته و خبر و حد فرب و تا خود درو
 برده چه تدبیر میکنند موش گفت راست میگوئی بلیت آنجا که قضای خیمه تقدیر زنده کس نتواند که
 لاف تدبیر زنده پس بریدنی بند آه و مشغول شد و درین میان سنگ پشت رسیده از گرفتاری یار اظهار
 مالی و کمال نمود آه و گفت ای یار مهربان آمدن تو بدین موضع شوار تر از واقعه مرست که اگر صیاد برسد
 و موش بندای من بریده باشد من بیک یا جان برجم و زاغ سیر و موش فرنگ سوراخ متواری گردد
 اما نه دست مقاومت است و نه روی تیر و نه سر مخالفت نه پای گریز این چه کلفت است که گردن
 و چرا بدین گونه جرأت نمودی سنگ پشت گفت ای رفیق شفیق چگونه نیامدی و بچه تاویل توقع نمود
 و رواد شتمی زندگانی که در فراق یاران گذر و چلدت در دوزخ و عمری که در بغارت دوستان بسر آید

۱۸۱
 بنده ای که در پیشگاه پادشاهی
 غایت افغان
 زین و دیوان
 کاکین
 قفس و قدر
 چنانچه که

در چه شمار بود و فرویدی بزم زنده بوم و این لبس نجیب مدار چو روز فراق را گزیند ز شعله کمر چو من درین
آدن محذورم چه مرا شوق جلال تو بی اختیار بدین منزل کشید و آرزوی دیدار تو معبود سکون ازین
دور بود و بدین مقدار دوری و مساعدت ضروری که دست داده رفیق محفل قدم در طریق عدم نهاد
بعیت بیکم مسدود کرد از تو شکیبائی نیست و طاقت و ز فراق و شب تنهایی نیست و تو تو مسفلک
مباش که همین ساعت خلاص یابی و این عقده کشاده شده با فراغت ظاهر بجانب منزل شتابی و در هر
اجوال لوازم شکر گذاری لازم و موجب سپاس اری و هبست که زخمی تن و گردن می بجان برسد
والله اندر آن در خیال تلخ بیری و تلافی آن از حد امکان را گذشتی ایشان درین سخن بودند که عیاد از
دور پیدا شد و خوش از بریدن بند فارغ شده بود و آه و بخت و زناغ سپید و موش مسو بخ فرورفت
و سنگ پشت همان جا ماند عیاد پرسید و دایم آه و بریده یافت انگشت حیرت بدندان فلک فرورفت
و جبب راست نگریستن آغاز نماز را آیا این عمل از که واقع شده و این کار بدست که بر آمده نظرش بر سنگ
افتاد با کجنگشت آنچه این متاع حقیر در یک الم آه و بی حسته و دایم گسته نمی تواند کرد اما دست
باز گشتن ناموس میتادی ازین میدار و فی الحال باو یا بگفت و در تو برده انگند و بر شیت بسته رو
بشهر نماز یاران بعد از رفتن عیاد جمع شدند و بر ایشان شن شد که سنگ پشت بسته بند عیاد است
فریاد از نهاد ایشان بر آمد و ناله و نفی باوج فلک اشیر رسانیده می گفتند بیت روزیکه چشم از جا
جدا بود و چند آنکه چشم کار کند اشک باو بود و که محنت برابر مفارقت دوستان تواند بود و چه
مهیبست موازنی جهارت یاران تواند شد هر که از دیدار یاری محروم مانده و از وصال گل عذاری
مهجور گشته اند که گشته گان بادی فراق را پای حیرت در گل است و تنها نشینان او به اشتیاق را
دست حسرت بردل فرو ترا کرد و نباشد ز حال باو تفاوت و تو قدر نشد چه دانی که بر کنده جوی
هر یکی از یاران علمی و دهستانی فرو میخواند و مناسب حال دهستانی شور انگیز در آینه ترتیب غی داد
و مضمون سخن ایشان راجع بهمین یک معنی بود و بیت دل نگر دلی لب شیرین چنان لذتی دلی
عزیزان نیست عمر نازنین با عرقی با آخر الامر بوزغ را گفت ای برادر اگر چه سخن باو غایت فصاحت است اشعار
که میخواند و نهایت بلاغت اما سنگ پشت را هیچ سود ندارد و ناله و زاری و گریه بقاری مایه حوصله
او نشیند بحسب عهده آن لائق تر که حیاتی اندیشیم و تدبیری پیش آیم که متغصن خلاص و مشکفل نجات او باشد

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

و بزرگان گفته اند از آرایش چهار کرده در چهار وقتست جرئت دل حجامت را در روز جنب توان نمود
و دیانت را بر آب انباشت را به نیکام داد و دست توان شناخت و مهر و وفای زن فرزند در ایام فاقه معلوم
توان نمود و حقیقت دوست را در زمان نکبت و مشقت تحقیق توان فرمود و در مایه باید در ایام غم بشکند
بناید و در ایام خوشگوش گفتاری آه و مر احواله به خاطر سپرده صلاح آنست که توان پیش عیاد در آئی و خود را
چون ملوی مجرومی بوی غالی و وزاغ بر پشت تو نشسته چنان فرماید که گویا قید تو دارد و لا محاله چون
عیاد بر تو افتد دل بر گرفت تو خوش کند سنگ پشت ابا زشت بر زمین نهاده رو بجو آورد و هرگاه که زواید
تو آید لنگان لنگان از وی دوری رو به نشانی که طبع از تو بریده گرداند ساعتی بنیک و ارباب کاوش مشغول
میدارد و طریق مواصلات اعتدال را آمد و شد فرو گذارد شاید که من سنگ پشت را خلاص داده گردانم
باشم و یاران بر رای وی آفرین کردند و آه و وزاغ بهمان نوع که مقرر شده بود خود را عیاد و نمودند و عیاد
خام طبع چون آه و بر آید که لنگان لنگان می رود و زاغ بر گرد و دامن در بر و از آنده قید می کشد اگر گفتن آه و
بخود راست آورد و تو بره از پشت نهاده طلب وی است و پیش از آن حال بند تو بره بریده سنگ پشت
را خلاص داد و بعد از زمانی که میاد از جستجوی آه و تنگ آمده بنیک باز شد بر تو بره آمد سنگ پشت را
ندید و بندای تو بره بریده یافت حیرت بروی غلبه کرد و با خود اندیشید که این حالات عجیب که من شده می کنم هیچ کس
نمکند و اولاً بریدن بند آه و باز آه را یافتن آه و خود را نشستن باغ بروی و سوراخ کردن تو بره و اگر نخفتن
سنگ پشت این حرکات را بر چهل توان کرد و در آشنای این اندیشه خوف بروی غلبه کرد و گفت غالباً
این مکان پرباش و آلامگاه دیوانست و دبای گشت و طمع از جانوران این صحرای منقطع باید ساخت
پس میاد تو بره قاره پاره شده و دایم سیخته بردشت و روی بگریز نهاده تدرک درگاه سلامت از آن
بیابان بیرون و دو گینه قینه بحیرت آن صحرای منمیرنگذراند و میاد آن گیرانیز بطریق شفقت از آمدن
آن شش منخ فلذخ کان جا همیشه با دبیرت است اسم را و چون میاد برگشت یاران دیگر باره حج
آمدند و فارغ و این و عرق و مطمئن مسکن خود باز گشتند و بعد از آن دست بلایه اسکان ایشان رسید و نماند
محنت چهره حال و حال ایشان را خورشید و زمین و فاق حسن اتفاق ایشان عقد عشرت نظام و شش صحبت
یافت قطعه شسته تابناست آنرا زور زالی بگسلد چون و باشد عاجز آید از گسستن آن زنگ که تنها بود
آن رخسار کرد و زوایا و شرکته ناخوری هم گرم گرداند و جگر زین و تنها هیچ قوت نایند و رجان دل

۱۲۳
 کرامت علیا
 میبایست
 زیک بود
 و تو بود
 گزاف کردن تو
 و نه خندان
 خفا می باشد
 بی بی انتیج اول وای صورت
 بی بی منتیج کن که منایت
 و تو بر آشنایان نایب
 ای امیر علیا
 ۱۲۴
 کرامت علیا
 میبایست
 زیک بود
 و تو بود
 گزاف کردن تو
 و نه خندان
 خفا می باشد
 بی بی انتیج اول وای صورت
 بی بی منتیج کن که منایت
 و تو بر آشنایان نایب
 ای امیر علیا

بیست و سه مرتبه این حال است نگاه در کین کشاید خیزد بر برف مراد رسد و در آن حال فرصت ندارد که فریاد
 حسرت کند دست نگیرد و گویا شکی نبود در او و بدان رسد که از آن رخ بوم سپید شایم سپید که بگوید
 کجاست گفت آورده اند که در بعضی از ولايت جدين گوی بود و بدین می باشد که حسن صحر خیزد جای در راه
 آسایشی ندارد تا بزرگوارش رسیدی و دیدی این هم جز بر زبان خیالی بر نوشته بلم فعتش ننهادی
 فرد کسی ندیده و فرزندش نگرفته نموده کسی زفته نشدیش بگریانی گمان به و بر آن کوه پر و ده که از غایت
 رفت و وسعت راحت بلیت همه روح فلک تلاش بودی به همه روی زمین چشایش بودی به باقیان
 حکمت محض قدرت و ختی رویانیده بود که شاخش از بالای غریزه گذشته و چشیش در تحت انتری قرار گرفت
 قطعه توانا در ختی که هر شاخ بود زدی پنج با سدره المنتهی به در او همان او شکستنا ثابت به خرد خوانده
 و فرغانی آسمان و بر آن درخت بسیار شاخ نه بر پیشانی زان بود و آن را غان نامی بگویند پیروز نام که همه
 در فرمان او بودند می و او را هر ولایتی او را در محل عقد امور امتثال نمودندی ششی پادشاه بومان که او را
 شباهنگ گفتندی بسبب شمنی قدیم که میان زان و بوم باشد یا لشکر حرم و سپاه خونخوار شبنون
 بر زان خان داد و دما از روزگار جماعت ایشان بر آورد بلیت بازوی مردی بر آورده دست به سر
 و شمنان کرده چون خاک لبت به در آن شب تا بسیار زان سیر کردار با آتش کارزار بسوخت و رفته
 افتاد که هم خشت و هم کشتی هم بر گریه میان حال آن تیره روز گران و خست و مضطرب و مضطرب و مؤید و مسرور
 از آن روز مرا حجت نمود روز دیگر که غلبه سیاه بال شب وی با شیان غروب نهاد و خیل ستارگان چون
 زمره بومان در گوشه خلوت متواری شدند بلیت تیغ کشید اختر عالم فروز به شمشیر گریزان
 ز روز به پیروز لشکر خود را جمع کرده حکایت هجوم سپاه بوم در میان آور و وقت شبنون بومان دید
 و دیوچی ایشان مشاهده کردید و او را روز در میان شما چند کشته و پراکنده و جروح و بال شکسته است و این
 دشوار تر جرات و جلالت ایشان است و هر چند بدن بر آزار و ایدای زان و قوت یافتن بر کن و او
 و مطلع شدن بر آرمگاه و آشیانهای تا و شک نیست در آنکه ظفر و نصرتی که برین لافه بافتند ایشان را
 و لیر تر گردانده این نوع است و در برابر آینه و کت و دم بخت بر دی بکار تراز بار اول نمایند و جاران هم بخت
 از آن شربت نخست بچشاند و ممکن که اگر بار دیگر بدین نوع شبنون از نیکی راز لشکر بازنده نگذارند و بین کار
 نامالی کنند و وجه صلحت باز نموده با اتفاق در دفع ایشان اندیشه نمایند مشغولی هنوز اولین و ششمین

[illegible]

از سرود و جانب امکان زید بن باشد مشغولی اندر کنز چکا که کسی را که در ملک و بی بی
بسیار می رود بیشتر که نتوان زد و گفت باینست و ملک وی بدگیری آورد و وقت که بداند و بشاید و
ایم که چو بگوید و دید گفت آنچه وزیر سابق شارت فرموده اگر بخت منزل خالی گذشتن رای من این موافق
نیست بلکه آن تدبیر از ابل خرد لائق بهر محله نخست معلوم است اول این خواری بخود راه دادن و ملوک مسکن
پدر و کردن موجب بی ناموسی و سببی جمعی باشد غشاید شیر مردان را بر زخمی جافتن و بقبواب
نزدیکتر که است و از حرب بسیار می و باشکستی و آشتی هر چه تا مری و جنگ که هم مشغولی اگر بنیایم تیغ
نیام و مری نامی از نام و بخود تنگ را نه می کنیم که پیش بونگ ز بونی کنیم و اگر یار باشد جانی
آفرین به تیغ از عدد و باز خواهم کین و پادشاه کلید قوی با خود ره ملک دست عشرت را خوش قند که
آب شمشیر نشانی نام خشم بزدانیش از لوح حیات بشوید و شمشاد انداز آن بان ساز راحت لب مراد تواند
رسانید که بیایه تمنای خوش چشم البسنگ ظفر در شمشاد وقت در دست که دیدان بنشینیم
و از سبب که تصور خوف توان کرد خود را نگاه داریم و اگر دشمن قصدی کند آگاه و ساخته پیش و بوم در کار
مردوار پایداری نمایم تا به نصرت از غبار میدان بظلمت در آید و در غم نام و تنگ خون ما
با خاک مکر را میخیزد که دروغ بنام نوگرشند مرد است و مسلاطین بد که روز جنگ و وقت نام و تنگ
بعواقب کارها التفات نمایند و در زنگام نهرو جان مال را بی قدر و قیمت شمرند و قطعه از سر گذارند
پای ای بیدان نه و بین گوی مراد در غم چو کان آرزو و خواهی که بخت وی نماید بکام دل و باید شدن
بمسکه با خشم و بر و ملک وی توجه بجانب دیگری کرد و گفت ای تو چه مقصای کنی و تدبیر تو که ام رقم
تجربه تصور میزند جواب داد که ابا سخن دیگران نیست و جواب آن می بینم که با سوسان فرستیم و منیان
و خوف بکار کنیم و فخر حال دشمن بوجهی بجا آورده معلوم میم که ایشان را به مصالحه سی هست یا نه اگر
سویج و خرج از ایشان شود و ملاطفت را احسن قبول استقبال نمایند و نیز قرار صلح نهاده باندازه طا
و قدر امکان خراجی بگردن گیریم و از شدت کار زار محنت شجون ایشان این خنده در و بار خود بسیار هم
قشوی همی تلبه آید بدید بکاره مدارای شمس باز کار زار و چون توان عدد و القوت شکست و بخت
باید در فتنه بست و نخواهی که بایش خصمت گزند و بتعویذ حسان نباشد و ملوک را سکه از
راهای در دست تدبیر رای هابی است که چون شوکت قدرت دشمن ظاهر گردد و خوف آن باشد

[illegible]

[illegible][illegible]

۱۹۰
 این کتاب در کتابخانه
 مجلس شورای ملی
 ثبت شده است
 شماره ثبت ۱۹۰
 تاریخ ثبت ۱۳۰۲
 این کتاب در کتابخانه
 مجلس شورای ملی
 ثبت شده است
 شماره ثبت ۱۹۰
 تاریخ ثبت ۱۳۰۲

و عاقبت آن کار لغو و پنج نفر خواهد پیوست چنانچه حکیم گوید قطعه کنی بکنی بر گنج و تیغ و سیاه
 ز فرزانگان رای و تدبیر خواهد شد و رای نیکوتر از دستگیر بجای که منالک بود تیغ و تیغ و تیغ و تیغ
 سخن رحوا به جلوت میکنی چه چیز می تواند بود کار شناس گفت نه مستشاری همون باشد و هر
 مملکت چون همتا عرفی و معاملات رسمی نیست که با یکس مشورت آن توان نمود و گویند فای
 شدن اسرار پادشاه از جانب ارباب مشورت است یا از انجلیان رسولان توحه دانی که درین مجلس
 اگر گوش بر آواز در حاضر نیست تا هر چه شنود زود تر خبر آن بجم سیاه و ایشان در میان آن
 مملکت بسند کرده رخنهای فتنه را در بندند و تیر تیر باز رسیدن بنشانند از وقایع آن و اگر بالفرض نمی در
 آنجا نباشد شاید که هر یک از حاضران بر ادوی و رفیق باشد و ممکن که از ایشان خبر این مجلس شرح
 سخنان گذشته تفصیل باز برسد و اندک زمانی را که می تیر تیر در افواه و اسناده افتاده بگوش و دست
 رسد و از نجاست که در پوشیدن اسرار با نکرده اند نیت چیز با گفته است آن مرد می تیر تیر که گریه
 سرانگدا و تیر که سر خود را با دیگری که سمت محرمیت نداشت باشد در میان آن عاقبت لایق ایشان گردد
 و نیت سود ندارد و هیچکس از در کتمان آن مقدار با نیت که لکون آنچه اگر تیر تیر بکنی کسی که حق
 مستند پادشاه نباشد و قوت یابد غلله های کلی از آن مقصود است بیت اگر جز تیر تیر که رقی توحیت بر آن
 رای و دوش بیدار گشت و بسیار بوده که ملک پادشاهی بلکه حیات و زندگانی بواسطه افشای سر
 از دست داده اند چنانکه پادشاه کشمیر بسبب آنکه با وزیرانی از ضمه خود در میان آورده اند که مانی را از اوج
 شهر یاری بحضرتی بنیاری افتاده آفتاب غرش با فقی فغان و ب نوید و بر سپید که چگونده بوده است
 حکایت کار شناس گفت آورده اند که در شهر کشمیر پادشاهی بود و عنان تسخیر بر تیر تیر سن بر خنک
 فلک کرده و کند صرف در گردن و زنگار کش افکنده از بیم آتش شمشیر و آتش آتش در از بر مانی
 نبود که مخالف منوب استی تواند و زید و از بهیت سنان بهانستان صاعقه که در آتش آفت آن است
 که بر روی خاک که تواند رفت مشنوی جهان خلعت اسن چنان داده که تیغ از تنگ عریانی شد از آذ
 زعدش جلان مظلومان سحرگاه و فرامش کرده تیر اندازی آه و این پادشاه و شوکت در حره هم
 حرمت و پرده عشرت محبوبه داشت که زلف بکش در درازی شب بیدار آمد و دادی و و رو
 جان بخش کمال حسن از به چهارده سبق بر دی زان شب ننده دارا اگر خیال جمال و را در خواب دید

چون شمع پاکیزه دهن از مهر و نیش گریبان خرمه پیر چاک دی قطعه بدین جایون بهالابلت
 بابر و کمان کش میگویند چو سوری که میداند درمن ز گیسو نقشه عارض سمن به ملک را بآن نازین
 و بستگی بود شاه به جمالش حاصل بحیات و نستی و تماشای زلف محالش مرا به زندگانی شمر و
 به نفس مجاذبه عشق جانان جوهر جانش با نجیب خویش کشیدی و طره طرار دلارام نقد شکیبائی از حبیب
 دلش در بودی فرومن نه باختیار خود میروم از قهای او و گیسو چون کمنه لای کشم کشان کشان
 و آن شوخ فتنه انگیز چون مرغ دل شاه را مقید دهم زلف دلاویزی و یکمان برور تا بانگوش کشیده خند
 غمزه بر دلف بینش می کشاد و ساعت بساعت بکشمای رنگین عتوه های شیرین بکند دیگر پیای
 می نهاد فرو در هم عاشق کشتی شیوه شهر نشو بی به جامه بود که بر قامت او درخته بود و از آنجا استغنا
 حسن باشد بجز عشق بازی شاه قانع نبود و از اطراف و جوانب دیگر از این سرخرمی ساخت و کند در کرا
 در گردن شوریدگان بیابان هوس می اندخت و با خنکار با جوانی زیبا طاعت از ملازمان پادشاه و پسری
 نیکو سیرت از مهران بارگاه که خط سبز نشاند خضر لب آب حیات رسیده بود و سبز خطش چون سبیل بهشت
 بر کنار جویبار کوثر میدیده فرو بگرد لعل لب او میدیده سبز خطه جوهر جوی آب حیات هر گیه به سر و کاری غار
 نهاد و آن جوان نیز بغلبات عشق و افتاده بر جریده حالش از دفتر صبر قلمی و بر صفحه روزگارش از اثر حیا
 رقی نماند طبعیت هر که با عشق آشنا شد جمعت جان به توافقت و در در پرده محبت بار دران به توافقت
 پیوسته میان عشق و محوق چشمه ابر و سوال جواب بودی و باشارت و کنایت گفت شنید نمودند
 روزی پادشاه بر بند عشرت نشسته بود و دل در وصال جان فخر می محبوب بسته و آن جوان بخجرت
 ایستاده و سباب محاشرت همه نوع آماده پادشاه در مجال آرای یاری نگر نیست و از صفی خورش
 رقم خوش حسن تقویم مطالع می نمود زن غافل از آنکه ملک رومی نگردد در جوان نگاه کرد و از لعل
 شیرین چشمی که دهن روزگار از آن بر شکر شدی نظور رسانید عین یک خنده و دامان عیشم بر شکر
 گردان و جوان نیز در برابر آن بگوشت چشم جادوش کشیده که هزار شور و عالم فگندی ظاهر فرمود طبعیت
 نرگس بازنده او نیم از نیم می از و غمزه در گریه ناز پادشاه بران حال مطلع شده آتش محبت در دلش شعله
 زدن گرفت و در بستگی ایشان ادا نسته یک بارگی دل از صحبت دلارام به پشت فر و ال تحقیق بران
 که بر توان خورد و از درختی که بر و سایه بلوغ و گری به بین با خود اندیشه کرد که درین کار شتاب کرد

[illegible]

از طریق خرد و دوری نماید و در دفع این بدو تن که فی الحقیقه ششمین است از جمیع نمودن از خرم و عاقبت آنرا
راست نمی آید عصب بر سر مرد را از هر چه هست به کس آن صورت را نادیده گذشت و بهجت ابرامان مول
ای طرح افتاده بود بیای بدشت و شب بار و شنالی شمع جمال دیدار بر روز سائید اما دلش چون پر زده بشعل
آتش اضطراب می سوخت بلیت پادشاه و عاشق و مرست انسان لری چون تواند دید اورا لطفت
باو گیری بد القدر روز دیگر که جمشید خوشید علم فتح و نصرت بر قبه قصه روز هفتم فلک برافروشت و شاه
ستارگان مجیک ظلمت از پیش او برون صفه سپهر میناگون بر دشت نظر حو از دمای سحر صبح تمام
بیک دلمشت هر افتاد از با هم عروس آفتاب خوب خسانه ازین نیل بی نیامود دیدار پادشاه بخت
دولت برآمد و صدای عدل داده قضیه دادخواهان را بخود فیصله ادبیت شد که با عدل استنا باشد
سایه رحمت خدا باشد و بعد از آنکه از رفع محامات و حکم معاملات باز دشت باو زیر یک مدار مملکت
برو بود و ظولتی ساخت جلاد ششم مبالغه میکرد که حال شبانه را باو زیر در میان آورد و مشاورت و ایشانرا
شریت سیاست بچشاند و کارهای عقل می گفت سر خود از وی پوشیده دار و حکمی که دولت میخواهد باضا
رسان عاقبت جانب چشم نال آید شمر از مکنون ضمیر باو زیر در میان نهاد و در آن باب از وی مشاورتی
و زیر بقتل ایشان اشارت نمود و موافقی برای پادشاه افتاده و عیبت بر ملاک آن دشمنان تقصیر یافت
و مقر شد که هر یک از شریت زیر قاتل چشاند از سال جو دیگر داب عدم افگند و بر وجهی که جز شاه و
مندانین که با بیان راستند تا پرده بنامی دریده و شسته ناموس بریده گردد و طبیعت کارهای این چنین
آن بر که میانی بود شکا اگر گنی آخریشیانی بود و وزیران نزدیک پادشاه بخانه آمد و دختر خود را بجای
اند و کمین پریشان حال یافت سبب آن پرسید چنین معلوم شد که دختر هموز در خریم سلطان بوده و از
جانب خاتون پادشاه انواع بی امانی بدو لاحق شده و در میان اقران و همسران با او خواری بسیار
دیز ازین جنی متهم شده جهت مراعات ظاهر دختر فرمود طبیعت برید باو بسیار و غم آگهی آورد که روز
محنت و غم و بگوتهی آورد و غم مخور که درین و سه روز چراغ عمرش مرده و گل جیانش پژمرده خواهد شد
و خبر جوست که باین مال از حقیقت هم سوال کرد و بر شمر از آنچه میان می و ملک گذشته بود باز راند
و در انتهای آن مبالغه غصه و در دختر بخت بشارت خوش دل گشته از پیش پذیر برون آمد مقابل آن
حال کی با نهادمان محال از زبان آنرا بعد خوابی دل داری او آمده بود و چون مقدمه عذر تمسید کرد و دختر وزیر

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

غم نیست اگر خاتون ملک بی سوجی مرا بخانید اما غم قریب بسزا و جزا خواهد رسید عترت یک شد که شود
 دشمن از نظر خادم نیز غم را بداشت بوجت نموده پرسید که این سخن از کجا میگوید و کی باشد که مرا از جفا
 و کفر از او خلاصی برونماید و خنوز گرفت گرفت آن بدمی که از امر پنهانی حقیقت این حال را میان
 آدم و نکته از تو مخفی نداشت خادم سوگند خورد و دختر که می حال او در میان آورد و خادم بر فور باز گشت
 را از آن حال آگاهی داد و خاتون جوان انجالت طلبید عازم کجا خبردار کرد و با اتفاق جمعی دیگر را خواندند
 و ناگاه شدن پادشاه بسراپاین آمده سینه میانش از غرقاب عدم انداختند و بسبب آنکه تر خود با و در
 آشکارا کرد از غصب کاملانی بلکه از مقام زندگانی در مضیق ملک و محبس قیامت افتاد و فائده این مثل
 آنست که اگر ملک بلور را مشاورت نمایند و از تجربه و کساست ایشان فائده گیرند اما باید که کسی را بر دل
 خود مطلع نگردانند چه بگاه که خود با وجود و فرز دانی و تالیس آسانی بوجت بلند و خاطر از جند را خود
 نتوانند کرد و دیگران که بسیار از وفور و عقل و خرد از و کمتر باشند چگونه محافظت آن توانند نمود
 چون توانوانی که از خویشان پنهان کنی به پس چرخ می گران و دیگری نشان کند که کارش چنان است
 باز گفت و جوهری بدین لطافت بالاس عبارت نکشاست یکی دیگر از حاضران آن محفل را آن عرض بخشود
 که بدین سخنان که تو فرمودی طرح مشاورت بر باید انداخت و با فکر و رای خود در باید ساخت و حال آنکه ترک
 مشاورت پسندیده عقل حکمت نیست و نکته و شاور هم فی الامر دالات دارد بر آنکه بی مشاورت
 در هیچ شریع بنای خود نیست بنای کار خود را مشاورت نمایی نه حق شرع گذاری نه داد عدل دینی
 و حق کلام الهی که پیغمبر برگزیده خود را مشاورت با ملازمان عقبه نبوت امر می کند و کسی است بر آن که
 مشورت سنتی فرشتی بل ختمی محضی تواند بود ولایت خدا همیشه مشورت نامورده تو چنان این طریق باشی
 کارشاس گفت امر کردن حق تعالی پیغمبر را علیک بمشاورت نه برای آنست که رای او را از تو
 بگیرد بل برای آنست که تو را به مشورت و استقامت که بوی آسمی هوید است و چون عنایت
 پادشاهی هرین آینه است جهان فاکه حقائق بشیور و ظاهر و مفعول می نماید بلکه برای تبیین مشاف
 و تقریر فوائد آنست تا عالمیان بدین خصلت پسندیده تمحلی گردند و از خود را بی و خود پسندی بجا نباید
 و تامل گرانند و محول ضعیف خود را بجد عقلی و دلی تقویت نمایند چنانچه نور چراغ که داده و در غن متضاعف
 میگردد و در فرغ تلاش که بگذرد هرگز نماند و از خنان من آن مغموم نشد که ترک مشورت باید نمود

عترت یک شد که شود دشمن از نظر خادم نیز غم را بداشت بوجت نموده پرسید که این سخن از کجا میگوید و کی باشد که مرا از جفا و کفر از او خلاصی برونماید و خنوز گرفت گرفت آن بدمی که از امر پنهانی حقیقت این حال را میان آدم و نکته از تو مخفی نداشت خادم سوگند خورد و دختر که می حال او در میان آورد و خادم بر فور باز گشت را از آن حال آگاهی داد و خاتون جوان انجالت طلبید عازم کجا خبردار کرد و با اتفاق جمعی دیگر را خواندند و ناگاه شدن پادشاه بسراپاین آمده سینه میانش از غرقاب عدم انداختند و بسبب آنکه تر خود با و در آشکارا کرد از غصب کاملانی بلکه از مقام زندگانی در مضیق ملک و محبس قیامت افتاد و فائده این مثل آنست که اگر ملک بلور را مشاورت نمایند و از تجربه و کساست ایشان فائده گیرند اما باید که کسی را بر دل خود مطلع نگردانند چه بگاه که خود با وجود و فرز دانی و تالیس آسانی بوجت بلند و خاطر از جند را خود نتوانند کرد و دیگران که بسیار از وفور و عقل و خرد از و کمتر باشند چگونه محافظت آن توانند نمود چون توانوانی که از خویشان پنهان کنی به پس چرخ می گران و دیگری نشان کند که کارش چنان است باز گفت و جوهری بدین لطافت بالاس عبارت نکشاست یکی دیگر از حاضران آن محفل را آن عرض بخشود که بدین سخنان که تو فرمودی طرح مشاورت بر باید انداخت و با فکر و رای خود در باید ساخت و حال آنکه ترک مشاورت پسندیده عقل حکمت نیست و نکته و شاور هم فی الامر دالات دارد بر آنکه بی مشاورت در هیچ شریع بنای خود نیست بنای کار خود را مشاورت نمایی نه حق شرع گذاری نه داد عدل دینی و حق کلام الهی که پیغمبر برگزیده خود را مشاورت با ملازمان عقبه نبوت امر می کند و کسی است بر آن که مشورت سنتی فرشتی بل ختمی محضی تواند بود ولایت خدا همیشه مشورت نامورده تو چنان این طریق باشی کارشاس گفت امر کردن حق تعالی پیغمبر را علیک بمشاورت نه برای آنست که رای او را از تو بگیرد بل برای آنست که تو را به مشورت و استقامت که بوی آسمی هوید است و چون عنایت پادشاهی هرین آینه است جهان فاکه حقائق بشیور و ظاهر و مفعول می نماید بلکه برای تبیین مشاف و تقریر فوائد آنست تا عالمیان بدین خصلت پسندیده تمحلی گردند و از خود را بی و خود پسندی بجا نباید و تامل گرانند و محول ضعیف خود را بجد عقلی و دلی تقویت نمایند چنانچه نور چراغ که داده و در غن متضاعف میگردد و در فرغ تلاش که بگذرد هرگز نماند و از خنان من آن مغموم نشد که ترک مشورت باید نمود

بلکه آن معنی بود مخرج بخامید که آنچه از مشاوت حاصل آید و رای بران قرار گیرد و پنهان بلیه داشت بهر گمان
سرواخی بانی انصاف و فائده کلی متضمن است یکی آنکه تجربه پیوسته هر می که پنهان سازند زودتر و نهان سپوند
و شلارت استیعینو اکل خود را بکشتان بدین معنی ایامی نموده دوم آنکه اگر آن ندرت و نهان سپوند
نیاشد و آنچه در ضمیر است از قوت فعل نباید باری شامش اعدا و منعقت عیب جیان بران بهتر نگردد
فردا که وصل تو بهر نشو چندان نیست مگر قیام در طعن بیان بکشایند بهر روز گفت ای نامح
مه بران هر ابر و فرط شفقت غنق گذاری تو اعتمادی تمام است و از جمله روز را و در بران که برین درگاه ملازم اند
ترا بکفایت و در استثنای میدانم آنچه از روی نصیحت بهو اداری بخاطر رسد و از طرد آن به تفسیر از خود
اضی مباحث کار شناس نیست که در وقت فر و ای در پناه عدل تو آسوده خوش طبع و وی او کمال
عقل تو خوش حال نشو همان بهر خبر و شکاری و جب است که چون مخدوم وی تفسیری از تیری بهر خوب
تر و دیگر بیدار نماید و اگر غریب است و از بختالی مقررین یا به وجه فساد اثر روشن ساخته بعد از سخن برانند
و تا استقامت کلی در روی تیر میوی بندید نباید دست باز ندارد و بهر شیری که جانبی لی نعمت فرود گذشت حوق
مشاورت نگاه دارد و شرط امانت و اعتماد بخانسان را و در دشمن باید چندی شامش شود که درین و فرود
باید که شامش و نگاه که پادشاه اسرار خود را بدین نسبی بخیر و بد و داند و وزیری کافی و شیرینی اینست
آرد و کافات نیکو کاران در شریعت شهر سیری و جب شمر و جز و ما جب بد کرد و از آن بهر عیب جهاداری
لازم شناسد غالب آنست که ملک و ابایدار و دولت و برقرار خود را بهر دست حلاوت را بهر دست
از وی بزودی نخواهد بود و دشمنوی تا توانی بدین دلو اگر ای به تا به و دیکتا ازین (و بایستی ای به تا به)
آسوده کن نسبت خود و تا تو خوش باشی و خدا خشنود و ملک پر سپید که پنهان و شستن از هر آنچه بهر دست
و از کشاید کار شناس حج اب اول اسرار ملک را در جهانی به تا تو شست به بعضی آنست که پادشاه را
تیر از خود و پنهان باید داشت یعنی در اخلاص با الله بدان حد باید نمود که گوید و خود و خود آن بی توانا بهر دست
با دیگر می از آن وزی توان گفت و بزرگی درین معنی گفته است قطعه آنچه ناگفتنی است در دلی و حقیقت
در پنهان بدان مشابه اول به اگر شتی زبان طلبیده تواند که سازدش حاصل و بهر شیری تو دیگر آنست
دو تن را رتبه محرمیت توان آرد و در بعضی کس را شریک توان سلخت و ما چهار و پنج با هم است و اسیری
در باب تفسیر بومان بخاطر گذشت خبر چهار گوش و در سر قابلیت محرمیت ندارند ملک بعد از استماع این سخن

۱۹۲۷
 ۱۹۲۸
 ۱۹۲۹
 ۱۹۳۰
 ۱۹۳۱
 ۱۹۳۲
 ۱۹۳۳
 ۱۹۳۴
 ۱۹۳۵
 ۱۹۳۶
 ۱۹۳۷
 ۱۹۳۸
 ۱۹۳۹
 ۱۹۴۰
 ۱۹۴۱
 ۱۹۴۲
 ۱۹۴۳
 ۱۹۴۴
 ۱۹۴۵
 ۱۹۴۶
 ۱۹۴۷
 ۱۹۴۸
 ۱۹۴۹
 ۱۹۵۰
 ۱۹۵۱
 ۱۹۵۲
 ۱۹۵۳
 ۱۹۵۴
 ۱۹۵۵
 ۱۹۵۶
 ۱۹۵۷
 ۱۹۵۸
 ۱۹۵۹
 ۱۹۶۰
 ۱۹۶۱
 ۱۹۶۲
 ۱۹۶۳
 ۱۹۶۴
 ۱۹۶۵
 ۱۹۶۶
 ۱۹۶۷
 ۱۹۶۸
 ۱۹۶۹
 ۱۹۷۰
 ۱۹۷۱
 ۱۹۷۲
 ۱۹۷۳
 ۱۹۷۴
 ۱۹۷۵
 ۱۹۷۶
 ۱۹۷۷
 ۱۹۷۸
 ۱۹۷۹
 ۱۹۸۰
 ۱۹۸۱
 ۱۹۸۲
 ۱۹۸۳
 ۱۹۸۴
 ۱۹۸۵
 ۱۹۸۶
 ۱۹۸۷
 ۱۹۸۸
 ۱۹۸۹
 ۱۹۹۰
 ۱۹۹۱
 ۱۹۹۲
 ۱۹۹۳
 ۱۹۹۴
 ۱۹۹۵
 ۱۹۹۶
 ۱۹۹۷
 ۱۹۹۸
 ۱۹۹۹
 ۲۰۰۰
 ۲۰۰۱
 ۲۰۰۲
 ۲۰۰۳
 ۲۰۰۴
 ۲۰۰۵
 ۲۰۰۶
 ۲۰۰۷
 ۲۰۰۸
 ۲۰۰۹
 ۲۰۱۰
 ۲۰۱۱
 ۲۰۱۲
 ۲۰۱۳
 ۲۰۱۴
 ۲۰۱۵
 ۲۰۱۶
 ۲۰۱۷
 ۲۰۱۸
 ۲۰۱۹
 ۲۰۲۰
 ۲۰۲۱
 ۲۰۲۲
 ۲۰۲۳
 ۲۰۲۴
 ۲۰۲۵
 ۲۰۲۶
 ۲۰۲۷
 ۲۰۲۸
 ۲۰۲۹
 ۲۰۳۰

[illegible]

سعادتمند آید تا شاورتی فرمایم که مضایع و عیبهایش از وقوع مشورت از اخلاق فیصلان خردمندست
 طبیعت هر کراوش است بسیاری بکنند بی مشاورت کاری و در میان خردگوشان نیز عیبهای بود
 که او را بهر روز خواهد شد و موم او را بنور خرد و کمال فهم و معنای دین و حسن تدبیر معتقد بودند
 چون بد که ملک لیستی این مهم دارد پیش از آنکه گفت قطعه شاهانم نیست بجا زه میخوری این است
 رسم و قاعده دادگستری و احوال یکسان نظر لطف و اعدا که زنجار و تخت دولت و اقبال بر خوری
 اگر یک مصلحت بیند و ای رسالت نزد فیصلان فرستد و مینی را نامزد کرده با من همراه سازد و نا آنچه کنم و گویم
 بنده خود و ملک فرمود که نمایا هر سدا و ولایت و رستی بود یا نیست تو شبتهی نیست بخوابد بود و گفتار و کردار
 بسیار دیده شنیده ام فرمود که کار تو این پس که ز موم بهر راه و بر محاکم امتحان نقد تو بی غش یا فتنم
 تمبار کی باید رفت و آنچه مصلحت وقت و مناسب حال آنی بجا آورد و تو دانی که رسول پادشاه زبان بویا
 و هر که خواهد عنوان نایب و خیمه و ترجمان بر دل هر کس بداند از گفتار و کردار فرستاده او معلوم توان کرد چاکر
 از وی نهی و فضیلتی ظاهر گردد و دوشی پسندیده و علی ستوده مشاهده افتد چنان اختیار و کمال موشناسی
 پادشاه دلیل گیرند و اگر سهوی و غفلتی پیدا آید زبان طاعتان جاری گشته مجال غیبت و قیقت یابند و ملک
 در بناب تاکید بسیار کرده اند و با غلبه بشمار نموده که هر که رسولی بجائی فرستد باید که داناترین قوم باشد و
 ترین ایشان اقوال کاملترین ایشان و افعال و ملک قیام که هر حکمران رسالت فرستادن می و بکنند و اولم
 بیشتر آن بودی که تغییر لباس نموده خود بر حالت فنی و کفنی طبیعت هر ایرانی که شیران شکار اند و پیام خود بیا
 خود گذرانده و بزرگ در باب فرستادن سلطان فرمود است مشغولی فرستاده باید که دانا بود و گفتن
 دلیر و توانا بود و از هر چه پسند گوید جواب بخوبی که باشد طریق جواب به خمنای خویش اشکارا کند
 بدانشان که مجلس تقاضا کند و بدینا کس که از یک حدیث درشت و بهمن و جهانی و خلقی بکشت و یکی دیگر از
 گفته و پسند میان و در هر طرح پیری بکنند بهر روز گفت ای ملک اگر چه مرا از قواعد معیبت رسالت
 بقدر حال نصیبی هست اما اگر پادشاه جهان پناه عنایت فرموده از درج حکمت جوهری چند قیمتی در رشته
 اهتمام نظام دین آنرا از بور روزگار خود ساخته و بر پایه افتخار و وسایه استظهار خود شناخته در
 هر چه سازم و پردازم از ان قانون انحراف بخیم و بهمان دستور العمل را بیا یان بر هم ملک گفت ای پسر
 بهترین آداب رسالت و مکتوبترین رسوم سفارت آنست که تیغ زبان مانند شمشیر آید و بپندی و بزرگی

[illegible]

به روزگفت ماه می گوید که هر که خود را بقوت و شوکت از ضعیفان یاد دیند و بنزد و دور و توانایی و بخت خود
 مغرور گردد و خواهد که زیر ستان را بجو و قدم بر پای آورد این صورت بفرهنگ او دلالت کند و این صفت
 او را در و ده ناکند مشغولی غم بکفر نشان میدهد راه جای شده در دل خود دیند و چندینی بر فرس
 جور زین و نیز مران کین بنام چنین ناکست این آب بر بگذرد و ناول چرت ز سپهر بگذرد و حاجت
 این کار در گون شود و کار تو از دست تو بیرون شود و تو بدین مغرور که خود را بر دیگر بهایم راج می کشد
 و از قوت و شوکت خود که در و ده زوال انتقال ست سبلی گرفته کار بدین رسید و هم بدان انجامید که قصد
 چشمه من کرد و لشکر را بدان موضع برده و از غایت بی تکی بدین آب رسیدند آیا تو بدینست که غایت تو
 اگر بالای چشمه من پر و صاعقه غیرت پر و بالش بسوزد و اگر عین الشور از مرغزار سپهر بدیده نصرت در و
 نگر و سماک راح بسنان سطوت چشمش بدوزد و مشغولی دیو کا بخار سید سر خنده مرغ کا بجای پریدر پند
 نرو و جز بیدر قه بیرون نه از هوا و زمین او گردون و چون از غایت کرم تر بدین رسالت تنبیه و جیب دیم
 اگر بی کار خوش شستی و ازین نوع جرأت لیاقت نمودی بنما و الاذات خود بیایم و بناری زارت کبشم
 و اگر درین پیغام شبیه داری همین ساعت بیا که من چشمه حاضر مایه برای لعین مرا بیتی چون بعد
 حوالی این چشمه چشمی ملک پیلان را ازین حدیث عجب آمد و بسوی چشمه رفته صورت ماه در آب بدیدر
 او را گفت ای ملک قدری آب برد از روی ارشسته شجره بجا آید باشد که ماه در مقام تر حمر آمده از تو
 راهی گرد و پیل خرطوم در آنکه چون آسیب خرطومش آب رسید و حرکتی در آب پدید آمد و پیل را
 چنان نمود که ماه می جنب آید و از او که ای رسول ماه نگرید آنچه خرطوم در آب کردم ماه از جای بلند بر و رفت
 آری زود تر سجد کن تا فر اگر پیل سجد بجا آورده فرمانبرداری نمود و قبول کرد که ازین پس اینجایان
 و پیلان را بحوالی آن چشمه تیار و به روز خبر بشاه برد و خرگوشان همین شدند و بدان حیل بلالی چنان از
 منفرد گردید و این مثل بدان دم که در میان شکار بر کی باید که پیش هم باز تو اندر رفت و در دفع خصمی سعی
 تواند پیوست و اگر درین وقت عاقلی زیر مستشار شهابودی کی گذشتی که قشاهی بر نام بوم کشیده شد
 و شما آگاه کردی که شاعت شوم و را بخوراهندید که با وجود چنین خصلت ناپسندیده که ویر است
 مگر و خدایت فریب حیلت نیز در طبع او سرشته گشته و هیچ عیب مبادشا باز چون غرور و بدقولی مگو و موافقا
 نیست قطعه که میگایه شد و هر دو قطعه در دلش بومی آشنائی نیست و سینه که تیره گشت غدر و اندر و

به روزگفت ماه می گوید که هر که خود را بقوت و شوکت از ضعیفان یاد دیند و بنزد و دور و توانایی و بخت خود
 مغرور گردد و خواهد که زیر ستان را بجو و قدم بر پای آورد این صورت بفرهنگ او دلالت کند و این صفت
 او را در و ده ناکند مشغولی غم بکفر نشان میدهد راه جای شده در دل خود دیند و چندینی بر فرس
 جور زین و نیز مران کین بنام چنین ناکست این آب بر بگذرد و ناول چرت ز سپهر بگذرد و حاجت
 این کار در گون شود و کار تو از دست تو بیرون شود و تو بدین مغرور که خود را بر دیگر بهایم راج می کشد
 و از قوت و شوکت خود که در و ده زوال انتقال ست سبلی گرفته کار بدین رسید و هم بدان انجامید که قصد
 چشمه من کرد و لشکر را بدان موضع برده و از غایت بی تکی بدین آب رسیدند آیا تو بدینست که غایت تو
 اگر بالای چشمه من پر و صاعقه غیرت پر و بالش بسوزد و اگر عین الشور از مرغزار سپهر بدیده نصرت در و
 نگر و سماک راح بسنان سطوت چشمش بدوزد و مشغولی دیو کا بخار سید سر خنده مرغ کا بجای پریدر پند
 نرو و جز بیدر قه بیرون نه از هوا و زمین او گردون و چون از غایت کرم تر بدین رسالت تنبیه و جیب دیم
 اگر بی کار خوش شستی و ازین نوع جرأت لیاقت نمودی بنما و الاذات خود بیایم و بناری زارت کبشم
 و اگر درین پیغام شبیه داری همین ساعت بیا که من چشمه حاضر مایه برای لعین مرا بیتی چون بعد
 حوالی این چشمه چشمی ملک پیلان را ازین حدیث عجب آمد و بسوی چشمه رفته صورت ماه در آب بدیدر
 او را گفت ای ملک قدری آب برد از روی ارشسته شجره بجا آید باشد که ماه در مقام تر حمر آمده از تو
 راهی گرد و پیل خرطوم در آنکه چون آسیب خرطومش آب رسید و حرکتی در آب پدید آمد و پیل را
 چنان نمود که ماه می جنب آید و از او که ای رسول ماه نگرید آنچه خرطوم در آب کردم ماه از جای بلند بر و رفت
 آری زود تر سجد کن تا فر اگر پیل سجد بجا آورده فرمانبرداری نمود و قبول کرد که ازین پس اینجایان
 و پیلان را بحوالی آن چشمه تیار و به روز خبر بشاه برد و خرگوشان همین شدند و بدان حیل بلالی چنان از
 منفرد گردید و این مثل بدان دم که در میان شکار بر کی باید که پیش هم باز تو اندر رفت و در دفع خصمی سعی
 تواند پیوست و اگر درین وقت عاقلی زیر مستشار شهابودی کی گذشتی که قشاهی بر نام بوم کشیده شد
 و شما آگاه کردی که شاعت شوم و را بخوراهندید که با وجود چنین خصلت ناپسندیده که ویر است
 مگر و خدایت فریب حیلت نیز در طبع او سرشته گشته و هیچ عیب مبادشا باز چون غرور و بدقولی مگو و موافقا
 نیست قطعه که میگایه شد و هر دو قطعه در دلش بومی آشنائی نیست و سینه که تیره گشت غدر و اندر و

به روزگفت ماه می گوید که هر که خود را بقوت و شوکت از ضعیفان یاد دیند و بنزد و دور و توانایی و بخت خود
 مغرور گردد و خواهد که زیر ستان را بجو و قدم بر پای آورد این صورت بفرهنگ او دلالت کند و این صفت
 او را در و ده ناکند مشغولی غم بکفر نشان میدهد راه جای شده در دل خود دیند و چندینی بر فرس
 جور زین و نیز مران کین بنام چنین ناکست این آب بر بگذرد و ناول چرت ز سپهر بگذرد و حاجت
 این کار در گون شود و کار تو از دست تو بیرون شود و تو بدین مغرور که خود را بر دیگر بهایم راج می کشد
 و از قوت و شوکت خود که در و ده زوال انتقال ست سبلی گرفته کار بدین رسید و هم بدان انجامید که قصد
 چشمه من کرد و لشکر را بدان موضع برده و از غایت بی تکی بدین آب رسیدند آیا تو بدینست که غایت تو
 اگر بالای چشمه من پر و صاعقه غیرت پر و بالش بسوزد و اگر عین الشور از مرغزار سپهر بدیده نصرت در و
 نگر و سماک راح بسنان سطوت چشمش بدوزد و مشغولی دیو کا بخار سید سر خنده مرغ کا بجای پریدر پند
 نرو و جز بیدر قه بیرون نه از هوا و زمین او گردون و چون از غایت کرم تر بدین رسالت تنبیه و جیب دیم
 اگر بی کار خوش شستی و ازین نوع جرأت لیاقت نمودی بنما و الاذات خود بیایم و بناری زارت کبشم
 و اگر درین پیغام شبیه داری همین ساعت بیا که من چشمه حاضر مایه برای لعین مرا بیتی چون بعد
 حوالی این چشمه چشمی ملک پیلان را ازین حدیث عجب آمد و بسوی چشمه رفته صورت ماه در آب بدیدر
 او را گفت ای ملک قدری آب برد از روی ارشسته شجره بجا آید باشد که ماه در مقام تر حمر آمده از تو
 راهی گرد و پیل خرطوم در آنکه چون آسیب خرطومش آب رسید و حرکتی در آب پدید آمد و پیل را
 چنان نمود که ماه می جنب آید و از او که ای رسول ماه نگرید آنچه خرطوم در آب کردم ماه از جای بلند بر و رفت
 آری زود تر سجد کن تا فر اگر پیل سجد بجا آورده فرمانبرداری نمود و قبول کرد که ازین پس اینجایان
 و پیلان را بحوالی آن چشمه تیار و به روز خبر بشاه برد و خرگوشان همین شدند و بدان حیل بلالی چنان از
 منفرد گردید و این مثل بدان دم که در میان شکار بر کی باید که پیش هم باز تو اندر رفت و در دفع خصمی سعی
 تواند پیوست و اگر درین وقت عاقلی زیر مستشار شهابودی کی گذشتی که قشاهی بر نام بوم کشیده شد
 و شما آگاه کردی که شاعت شوم و را بخوراهندید که با وجود چنین خصلت ناپسندیده که ویر است
 مگر و خدایت فریب حیلت نیز در طبع او سرشته گشته و هیچ عیب مبادشا باز چون غرور و بدقولی مگو و موافقا
 نیست قطعه که میگایه شد و هر دو قطعه در دلش بومی آشنائی نیست و سینه که تیره گشت غدر و اندر و

علی بن ابی طالب
 علیه السلام
 در این کتاب
 از حدیث
 و تفسیر
 و کلام
 و فقه
 و تاریخ
 و جغرافیه
 و طب
 و صنایع
 و ادب
 و غیره
 آمده است
 و این کتاب
 از کتب
 معتبره
 است
 و در این کتاب
 از حدیث
 و تفسیر
 و کلام
 و فقه
 و تاریخ
 و جغرافیه
 و طب
 و صنایع
 و ادب
 و غیره
 آمده است
 و این کتاب
 از کتب
 معتبره
 است

هیچ روشنائی نیست و بیوفائی مکن که مردم را به هیچ پویی بیوفائی نیست و و ملوک سایه آفریدگار
 عزت شاه ولی آفتاب عدالت ایشان و همه عالم نور نگردد و جزو ظلال اسلام و نصفت ایشان آسایش
 عالمیان و حصاد من امان و خود نگردد بلکه خیمه آسمان بر بستون عدل که با عدل قامت استقامت
 افرشته نیست طبع عدل ندره مهندسی نمودی و این گنبد آنگون نبود و چون اهل زمین را
 امنیت بوجود پادشاه عادل باز بسته است طاعت آسمان بی مدد عدل و همان که مظهر آن ملوک عالمند
 از یکدیگر گسسته و سلاطین بر جان ملل و میان جلاست و فرمان ایشان چون قضای نازل
 در مجاری حل و عقد امور سائر و ساری پس پادشاه باید که وفادار بود و نه جفا کار و بار عیت مهر و رز
 نه قهر آید و سینه از زنگار کینه مصفا دارد و بر لوح دل رقم خد و مگر نگذارد و چیر چاگانیکه بجو پادشاه بخند
 و جانی بوال سنگار مبتلا گردند ایشان آن سید که بدان کبک تیره رسید اگر بر روزه دوازده مرغان پرسیدند
 که چگونه بودست آن حکایت زانگفت من در دهن فلان کوه بروختی آشیانه دهم و در میان ای کس
 کبکی بوده میان با حکم قرب جو آقا عده محبت با یکدیگر تا کیدی تمام یافت و مرا پیوسته بدیدار او شنیدنی
 ماسل بودی و در اوقات فراغت گفت شنیدی و میان می آمدی ناگاه غائب شد و زمان غیبت او در گذشت
 چنانچه گمان بردم که وی هلاک شد و پس اندکی تهنیتی بیاند و در سخن قرار گرفت و من اسطه آنکه از حال
 بقیه خبری نداشتم در آن باب مجادله نکردم و گفتم عی چون و دیگر آید بجای و یکجندی برین بل بگشت
 و فد سزدان و ری چند بگشت کبک باز آمد و چون بگیری را بخانه خویش دید آغاز محاسن کرده گفت
 جی من به دوازده منزل من حالی کن تیره جواب داد که حالا خانه در قصبه تصرف من و صاحب قصبه است که در
 در این استان باید کوشید کبک گفت نفرز تو تعصب و تغلب است و من درین باب محبتا و سزاوارم انقضای
 ایشان ای کبکی بجا مید و بساعت آتش فتنه فروخته و علم تعصب ستیزه و اخلاص تری شد و چند آنچه من
 معاصی را حیلما آنچیز بجائی نرسید و تفرش بر آنکه هیچ بحاکمی عدل نمایند که سخن در جانب تمام کند و بر معضای
 انصاف حکم فرموده عوی ایشان بقطع ساند کبک گفت رین نیز یکی اگر بسیت ابد و روزه دوازده و معتد که از
 همیشه روز روزه دارد و اوقات غربطاعت که راند مواز زبانی که نوبت حبشید ز رین سر بر خورشید
 در شگاه ایوان و آسمان و بنیانا می نوازند تا وقتیکه مشکین شعار سلطان شب در قصاب
 و الا و هن فرشتا با می گسترانند نفس غیس خود را و بوشه ریاضت با آتش جوع می گرداند و از اینک می که

مگر کب که کتب سپاه خیمه تو میدان سپهر جولان می آید تا وقتی که از ایشان قدرت برسد
 هیچ عالم آرای که از مطلع افق فروزان شده اند طلوع انتساب بهانتساب لبان آن اعتبار در حق ندارند
 شمس و ابرق در طاعت ایستاده و از سوز محبت و شعله عشق در گماز آمده شک ی بار و مشکوی بهای
 دست از کین بسته و ز کج فقر گنج فیض ستم زده بر سر و عالم پشت پائی به ز خود بیگانه با حق آشنا
 افکار او بر کیهان مقصودست و لذای حیوان فتن خون ایشان از روش او دور و قاضی ناز و ملال جزین
 و عالمی که میان برستی حکم تواند گردیده از ویت نیاید نزدیک او بید فیت تا که با بغیض رسد و
 رهنمی شده روی بخانه قاضی نهادند و من بر ایشان و آن گشته نمی گم که در روزه دهر را که از نوادر
 روزگار تواند بوفار گتم و انصاف او در علم این شخص مشایخه نماید که عالم اندر چشم ایشان افتاد
 بر پای دست ایستاده روی بخواب آورده و او را هم به مستوجب ادای سران نیاز شد و بکلدی دور و دراز
 در پیوست و بتالی هر چه نامتور و تعدیل را کان می گویند مشکوی کلید در دوزخ ستان غلظه کرد
 چشم مردم گزازی دراز و چو در خضید باشی و خاکسار چه سود آب نام چوس بر روی کاره تپه و از کردار
 او متعجب و کبک در احوال او متال گشته توقف نمودند تا از ناز فایض شد تخمینی متوجانه بجا آورد و به تلاش
 ز در میان ایشان حکم باشد و خصوصاً نه بغیض معدلت بیابان رساند که مبلغ از احکام و مبالغه بید
 فرمود که صورت حال باز گویند کبک و تپه و صورت بخوی خود و خبرش رسانیدند که بغیض ای جوان خبری از خبر
 اثری تا مکرده است و حوس ظاهری غلطی کلی پذیرفته گردش آسای چرخ دو آفریند و غیضت بفرق من شده است
 و دست بردن از آن و ز کار بخاک آب طراوت تاب لطافت به بنال بوستان حیات باز ستانده و شب مشایخ
 در سر اسباب قوت تابست بصبح غیث که مجمع به عیب است مبدل شده مشکوی آه که ایام حوا
 لغشت چه عمره ان گونه که دانی گذشت به داعیه کم گشت و لذت فزون به رفت ز سر با و رعوت
 بر فلان به تزدیکتر آید و سخن بلند تر گفته و کردی و دمی تازه گردانید تا من بر مدای رافع و حجاب خیمه وقت
 حکم پرستی تو انم کرد و پیش از آنکه روی بحکم آرم شمارا به نصیحتی و پوسته نوازش می نمایم و موعظه که مملکت
 دین و نیای شاد و مرض آن مخرج باشد ادب میکنم عیبت که امر و زلفت من شنوید چه مبادا که فردا
 پشیمان شوید به اگر گوشه دل استماع سخن من نموده در معرض قبول آید ثمرات آن در دنیا و عقبی بشما و صل
 رود و اگر ایام کرده از مضمون آن تجاوز نماید من باری نزدیک بیانت مروت خویش نمود و باشم فروغ من

این کتب سپاه خیمه تو میدان سپهر جولان می آید تا وقتی که از ایشان قدرت برسد
 هیچ عالم آرای که از مطلع افق فروزان شده اند طلوع انتساب بهانتساب لبان آن اعتبار در حق ندارند
 شمس و ابرق در طاعت ایستاده و از سوز محبت و شعله عشق در گماز آمده شک ی بار و مشکوی بهای
 دست از کین بسته و ز کج فقر گنج فیض ستم زده بر سر و عالم پشت پائی به ز خود بیگانه با حق آشنا
 افکار او بر کیهان مقصودست و لذای حیوان فتن خون ایشان از روش او دور و قاضی ناز و ملال جزین
 و عالمی که میان برستی حکم تواند گردیده از ویت نیاید نزدیک او بید فیت تا که با بغیض رسد و
 رهنمی شده روی بخانه قاضی نهادند و من بر ایشان و آن گشته نمی گم که در روزه دهر را که از نوادر
 روزگار تواند بوفار گتم و انصاف او در علم این شخص مشایخه نماید که عالم اندر چشم ایشان افتاد
 بر پای دست ایستاده روی بخواب آورده و او را هم به مستوجب ادای سران نیاز شد و بکلدی دور و دراز
 در پیوست و بتالی هر چه نامتور و تعدیل را کان می گویند مشکوی کلید در دوزخ ستان غلظه کرد
 چشم مردم گزازی دراز و چو در خضید باشی و خاکسار چه سود آب نام چوس بر روی کاره تپه و از کردار
 او متعجب و کبک در احوال او متال گشته توقف نمودند تا از ناز فایض شد تخمینی متوجانه بجا آورد و به تلاش
 ز در میان ایشان حکم باشد و خصوصاً نه بغیض معدلت بیابان رساند که مبلغ از احکام و مبالغه بید
 فرمود که صورت حال باز گویند کبک و تپه و صورت بخوی خود و خبرش رسانیدند که بغیض ای جوان خبری از خبر
 اثری تا مکرده است و حوس ظاهری غلطی کلی پذیرفته گردش آسای چرخ دو آفریند و غیضت بفرق من شده است
 و دست بردن از آن و ز کار بخاک آب طراوت تاب لطافت به بنال بوستان حیات باز ستانده و شب مشایخ
 در سر اسباب قوت تابست بصبح غیث که مجمع به عیب است مبدل شده مشکوی آه که ایام حوا
 لغشت چه عمره ان گونه که دانی گذشت به داعیه کم گشت و لذت فزون به رفت ز سر با و رعوت
 بر فلان به تزدیکتر آید و سخن بلند تر گفته و کردی و دمی تازه گردانید تا من بر مدای رافع و حجاب خیمه وقت
 حکم پرستی تو انم کرد و پیش از آنکه روی بحکم آرم شمارا به نصیحتی و پوسته نوازش می نمایم و موعظه که مملکت
 دین و نیای شاد و مرض آن مخرج باشد ادب میکنم عیبت که امر و زلفت من شنوید چه مبادا که فردا
 پشیمان شوید به اگر گوشه دل استماع سخن من نموده در معرض قبول آید ثمرات آن در دنیا و عقبی بشما و صل
 رود و اگر ایام کرده از مضمون آن تجاوز نماید من باری نزدیک بیانت مروت خویش نمود و باشم فروغ من

سلطان ای شاه جهان
 کفر را سلطان
 شرط نصیحت بود و بجا آرم
 اگر قیاس کنی و درنگ کنی
 که میباید اینست که هر دو راه حق طلبید
 از راه راستی اخراج نور بریزد و حال و تعلق دنیا کار روی در حرم غنا و حال نبرد و مخور نگرید و بواجب
 آنکه از روی باطل فعل خود چیزی را احصاء دنیا یافتی بدست آید خود را از ثواب آخرت و نفع باقی
 محروم مسازید کجک گفت ای محکم علل اگر در مانا همه طلب حق مقصور بودی و هر یک عظمت
 حیانت و حسدستی و فساد ساختی هتیا بجاکر و تصدیق حکام نمی بود و رسم مرا فعه و مدافعه و سوگند
 و توبه از روی دفتر ایام شرمه می شد و چون دیده هر یک از مدعی و مدافع علیه بر مغرض مبتلا شده و نور
 راستی بظلم ایشان در نمی آید و هر یک کسی که چشمش لاش کجاست و صواب صدق روشن گشته و غبار غرض
 بپراسن آینه دیده او نه نشسته محتاج می باشد با جمال صواب باشد به نموده چشم دل ایشان
 جلوه دهند و هر معنی را یکی از کابر دین سبیل حکایتی و سبک نظم کشیده که بر پرسید که چگونه بود
 حکایت کجک گفت مثنوی قاضی بنشاندند و میگفت که آن کی گفتش که این گزیده
 این وقت گزیده و فریاد است و وقت شادی و مبارکباد است و گفت و چون حکم از اندر می
 در میان تو و عالم جالبی و آن دو خصم از قعر خود عالم اند و قاضی مسکین جدا اند از آن و بنده جالب
 فاضل اصل شان و چون و در خون شان و در شان و گفت خصمان عالمند و علتی و جالبی تو یک
 شمع لقی و بلکه تو علت نداری و میان و نور شد معیشتی در دیگان و آن و عالم را عرض شان کور
 علم شان از علت اندر کور کرد و چون غرض از خبر پوشیده شد و چند حجاب از دل بسوی دیده شده تا تو شود
 و بنده می بیند و چون مسح کردی سپر و بنده و چون و در قاضی بدل رشوت مکرر که کی شناسد ظلم از مظلوم
 و بعد از آنکه غرض از این دول مصفا می ترا تیر و فکر داند و شمع رشوت دیده دیانت تو خیره گشته
 و بدین سبب یقین ملوک است که آنچه حق باشد نظر او را می و هر یک از حکام شرع گردن کشد و کل عقوبت را
 بر سر وی گمارد هر که گردن کشد از حکم تو سر برداشته و اگر بر فرموده نیکو سخنی گفتی و حقیقت آنست
 که هر یک از شاهان زغال غرض از زمین دل بکنید و بدانید که صاحب حق و حقیقت غالب است اگر چه ظاهر
 مدعی او حاصل نشود و غالب باطل محسوب معنی مخدول و مغلوب است و هر چند بصورت بر وفق مراد او
 حکم رو و کار آن ابا باطل کان زبوت و او چه نیکو گفته است مثنوی اگر امروز بر من دوانی سبب
 انور و جهان بگسلانی محمد و بصورت طلب کنی بگذری و معنی نگن که بس اشتری و من شما را می گویم که

غرض از اینست که هر دو راه حق طلبید
 از راه راستی اخراج نور بریزد و حال و تعلق دنیا کار روی در حرم غنا و حال نبرد و مخور نگرید و بواجب
 آنکه از روی باطل فعل خود چیزی را احصاء دنیا یافتی بدست آید خود را از ثواب آخرت و نفع باقی
 محروم مسازید کجک گفت ای محکم علل اگر در مانا همه طلب حق مقصور بودی و هر یک عظمت
 حیانت و حسدستی و فساد ساختی هتیا بجاکر و تصدیق حکام نمی بود و رسم مرا فعه و مدافعه و سوگند
 و توبه از روی دفتر ایام شرمه می شد و چون دیده هر یک از مدعی و مدافع علیه بر مغرض مبتلا شده و نور
 راستی بظلم ایشان در نمی آید و هر یک کسی که چشمش لاش کجاست و صواب صدق روشن گشته و غبار غرض
 بپراسن آینه دیده او نه نشسته محتاج می باشد با جمال صواب باشد به نموده چشم دل ایشان
 جلوه دهند و هر معنی را یکی از کابر دین سبیل حکایتی و سبک نظم کشیده که بر پرسید که چگونه بود
 حکایت کجک گفت مثنوی قاضی بنشاندند و میگفت که آن کی گفتش که این گزیده
 این وقت گزیده و فریاد است و وقت شادی و مبارکباد است و گفت و چون حکم از اندر می
 در میان تو و عالم جالبی و آن دو خصم از قعر خود عالم اند و قاضی مسکین جدا اند از آن و بنده جالب
 فاضل اصل شان و چون و در خون شان و در شان و گفت خصمان عالمند و علتی و جالبی تو یک
 شمع لقی و بلکه تو علت نداری و میان و نور شد معیشتی در دیگان و آن و عالم را عرض شان کور
 علم شان از علت اندر کور کرد و چون غرض از خبر پوشیده شد و چند حجاب از دل بسوی دیده شده تا تو شود
 و بنده می بیند و چون مسح کردی سپر و بنده و چون و در قاضی بدل رشوت مکرر که کی شناسد ظلم از مظلوم
 و بعد از آنکه غرض از این دول مصفا می ترا تیر و فکر داند و شمع رشوت دیده دیانت تو خیره گشته
 و بدین سبب یقین ملوک است که آنچه حق باشد نظر او را می و هر یک از حکام شرع گردن کشد و کل عقوبت را
 بر سر وی گمارد هر که گردن کشد از حکم تو سر برداشته و اگر بر فرموده نیکو سخنی گفتی و حقیقت آنست
 که هر یک از شاهان زغال غرض از زمین دل بکنید و بدانید که صاحب حق و حقیقت غالب است اگر چه ظاهر
 مدعی او حاصل نشود و غالب باطل محسوب معنی مخدول و مغلوب است و هر چند بصورت بر وفق مراد او
 حکم رو و کار آن ابا باطل کان زبوت و او چه نیکو گفته است مثنوی اگر امروز بر من دوانی سبب
 انور و جهان بگسلانی محمد و بصورت طلب کنی بگذری و معنی نگن که بس اشتری و من شما را می گویم که

کجک گفت ای محکم علل اگر در مانا همه طلب حق مقصور بودی و هر یک عظمت
 حیانت و حسدستی و فساد ساختی هتیا بجاکر و تصدیق حکام نمی بود و رسم مرا فعه و مدافعه و سوگند
 و توبه از روی دفتر ایام شرمه می شد و چون دیده هر یک از مدعی و مدافع علیه بر مغرض مبتلا شده و نور
 راستی بظلم ایشان در نمی آید و هر یک کسی که چشمش لاش کجاست و صواب صدق روشن گشته و غبار غرض
 بپراسن آینه دیده او نه نشسته محتاج می باشد با جمال صواب باشد به نموده چشم دل ایشان
 جلوه دهند و هر معنی را یکی از کابر دین سبیل حکایتی و سبک نظم کشیده که بر پرسید که چگونه بود
 حکایت کجک گفت مثنوی قاضی بنشاندند و میگفت که آن کی گفتش که این گزیده
 این وقت گزیده و فریاد است و وقت شادی و مبارکباد است و گفت و چون حکم از اندر می
 در میان تو و عالم جالبی و آن دو خصم از قعر خود عالم اند و قاضی مسکین جدا اند از آن و بنده جالب
 فاضل اصل شان و چون و در خون شان و در شان و گفت خصمان عالمند و علتی و جالبی تو یک
 شمع لقی و بلکه تو علت نداری و میان و نور شد معیشتی در دیگان و آن و عالم را عرض شان کور
 علم شان از علت اندر کور کرد و چون غرض از خبر پوشیده شد و چند حجاب از دل بسوی دیده شده تا تو شود
 و بنده می بیند و چون مسح کردی سپر و بنده و چون و در قاضی بدل رشوت مکرر که کی شناسد ظلم از مظلوم
 و بعد از آنکه غرض از این دول مصفا می ترا تیر و فکر داند و شمع رشوت دیده دیانت تو خیره گشته
 و بدین سبب یقین ملوک است که آنچه حق باشد نظر او را می و هر یک از حکام شرع گردن کشد و کل عقوبت را
 بر سر وی گمارد هر که گردن کشد از حکم تو سر برداشته و اگر بر فرموده نیکو سخنی گفتی و حقیقت آنست
 که هر یک از شاهان زغال غرض از زمین دل بکنید و بدانید که صاحب حق و حقیقت غالب است اگر چه ظاهر
 مدعی او حاصل نشود و غالب باطل محسوب معنی مخدول و مغلوب است و هر چند بصورت بر وفق مراد او
 حکم رو و کار آن ابا باطل کان زبوت و او چه نیکو گفته است مثنوی اگر امروز بر من دوانی سبب
 انور و جهان بگسلانی محمد و بصورت طلب کنی بگذری و معنی نگن که بس اشتری و من شما را می گویم که

۵۰
 بهان که در میان
 ظاهر علی
 روزگار و روزگار و روزگار
 بهشتنا و اید و اید و اید
 که بعد سال و این در است
 ترست و این در است
 علی و علی و علی
 کوشش و کوشش و کوشش
 سال نیست و سال
 از راه و از راه و از راه
 قطع سازند و قطع
 اقا و اقا
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

۵۰
 بهان که در میان
 ظاهر علی
 روزگار و روزگار و روزگار
 بهشتنا و اید و اید و اید
 که بعد سال و این در است
 ترست و این در است
 علی و علی و علی
 کوشش و کوشش و کوشش
 سال نیست و سال
 از راه و از راه و از راه
 قطع سازند و قطع
 اقا و اقا
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

آن ممکن باشد تا تیری که از زبان بدل بسزد بر آوردن آن محال تا این محتری که بر دل از زبان نمی آید
برون هر چه از حضرت می توان تصور کرد و بجزئی یک مرتبه فرمود و نگذرد که این سخن هیچ چیز جز امکان نیاید
مثلاً آتش اگر چه سوزنده است صورت او را با آب نیکس توان داد و شعله شد آب سفت ریافت و در شیشه بود و زخم
اگر چه خنده است مگر با دست بر آید از بدن بیرون توان برد و زهر بکشد هیچ تریاکی از دل بیرون نرود و در
میان جماعت و قوم تو درخت عداوتی کاشته شد که هیچ نوعی شتر نمی رسیده و قنار و اناج شتر را که در
قطعه نهال بکشد و برینها نشاند و نود و مقررست و معین که هر چه خواهد داد و درخت شد بدان
نوع میوه دارد که عظم او بذاق دل کسی مرساند و بوم این فصل و خوانده از در حال و شکسته یال بر
وزن از گفته خویش بی پایان شده و در اندیشه در و در از افتاد و با خود میگفت که عجیبی ندانسته پیش
رفتیم و برای قوم خود فصل ستم خوروی و پیمان جفاجوی نیکویم و ما با نصیحت مغان چه کار بود و من
حاکم که هر چه بهتر بود بدین سخن گذازی سرا و تیر فرودم از این مغان برک حاکم به دست شتر در
بود و در فصل آن هم از سخن تو شنیده ایم که روی خرد و عواقب این حدیث و ناسخ این سخن
اندیشه کردند و فهمیدن سخن گفت بخاراکار بستند و باز از شکل تیغ اندریده اند تا آنکه بازی کارفرمایند که
تیغ بدی شیشه به گامه گیر نیست و مردان شمشیر زن تیغ را جز وصف کارزار تجریدند و تیغ را باز از نیل گام
بی ضرورتی برهنه ساختن محل خلوت بریدن سر و بافتن است مشغولی چون بان شوه سخن رزده و چرخ جان
ترجم اگر رزده تیغ را چون بخت جان کرده است بر صورت زبان کرده و دست و دست و آنکه این سخنان
در مواجر گفته شده و بیشک حقد و کینه بر آن یادت باشد و در شنیدن هر سخنی ناشائسته غضب
افزاید و گفته اند که خردمند اگر چه نیرو و قوت خود اعتمادی تمام دارد و باید که تعرض عداوت و افتاح
مناقت است باین شمر و دیکه بر عدت و شوکت خود نموده دشمنان بگری ننگد چه هر که تریاق محبت با نوار دارد
در حوزه تصرف دارد و نشاید که با میدان برخوردن بر لال اقدام نماید و هر چند که تریاق بدست است
تراه زنا که از بر لال نخوری و حکما بگویند که اثر فعل بر قول راجع است و در مرتبه کردار گفتار ثابت +
و اثر فعل نیکو و عاقبت کار را ظاهر کرد و خواست احوال را بخواهی مقترن سازد و اگر قولش بر عمل ثابت
و کرد و نما را بحسب عبارت نمی بر آید و در چشم دلمان بشیرین بانی و فصاحت می آید باندک مانی عواقب
مورس بخدمت و ملازمه نیانجامد و نتیجه قول بی عمل جز حسرت و مذمت نباشد و من آن راجع قول را قانع

[illegible]

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible][illegible]

۱۰۹
۱۰۸
۱۰۷
۱۰۶
۱۰۵
۱۰۴
۱۰۳
۱۰۲
۱۰۱
۱۰۰
۹۹
۹۸
۹۷
۹۶
۹۵
۹۴
۹۳
۹۲
۹۱
۹۰
۸۹
۸۸
۸۷
۸۶
۸۵
۸۴
۸۳
۸۲
۸۱
۸۰
۷۹
۷۸
۷۷
۷۶
۷۵
۷۴
۷۳
۷۲
۷۱
۷۰
۶۹
۶۸
۶۷
۶۶
۶۵
۶۴
۶۳
۶۲
۶۱
۶۰
۵۹
۵۸
۵۷
۵۶
۵۵
۵۴
۵۳
۵۲
۵۱
۵۰
۴۹
۴۸
۴۷
۴۶
۴۵
۴۴
۴۳
۴۲
۴۱
۴۰
۳۹
۳۸
۳۷
۳۶
۳۵
۳۴
۳۳
۳۲
۳۱
۳۰
۲۹
۲۸
۲۷
۲۶
۲۵
۲۴
۲۳
۲۲
۲۱
۲۰
۱۹
۱۸
۱۷
۱۶
۱۵
۱۴
۱۳
۱۲
۱۱
۱۰
۹
۸
۷
۶
۵
۴
۳
۲
۱

چو این دو اوجده بر منزل از مجاورت او گریزان نباشند او شیفته گشتی و نه باخسوش فریفته شدی
و در راه خطا زجای ^{انگیز} پیچید و فانی پدید آمدی و نفس از کینه او تنگی مهری ظهور کردی
مهر فرو نماند و کین نمی شوی به تنگی پریشانی دل نیست از روی کینه زلفش محسوس و نبل خا
محنت انگلستان و نشیمن گل مهری شکفت بدین من بنده آن روی که دیدن نگذاشته بود او از طبعی
اگر کشیدن نگذاشته شوی و زدی بجانم ایشان منت قصار باز رگان در خواب بود زن بیدار از
آمدن دزد و قوف یافت بر سینه و شوهر را محکم در کنار گرفت و باز رگان از خواب برآمد و دست
از نایب شامی خروش بر کشید گفت فر و مگر بیدار شدیم که آن روی که در خواب نبود آمد پیش دیده
بیداری آید این چه غمت است که از پرده غیب بظهور آمده و کدام خدمت استحقاق این نعمت حاصل شده
ع مهری که نبوت ز کجا پیدا شده چون نیک رنگیست ز دروید گفت ای شیر مرد مبارک قدم آنچه
خواهی از مال من بردار و بیکه برکت خدوم تو این ^{بخت} بخت کیش میوفایم و مشفق و مهربان شد و فانی
آنست که بعضی ضرورت باشد که کسی با مشاهده آن بر هر چه بختشایش مهر بانی لائق نباشد و حال این
راغ از آن جمله است عجم که چون حال من دیدی که جای رحمت است و ملک زیر رسوم را پرسید که رای تو
درین قضیه چه حکم میکند گفت اولی آنست که ملک بپاش حیات از وی در کشد بلکه خلعت امان در وی
پوشانیده اثر تربیت عافیت بیغ ندارد و تا او نیز در کفالت آن خدمت ملک را مختتم شمرده و ابواب
و مصلحت مفتوح گرداند دیگر آنکه عقلا در آن کوشیده اند که جمعی را از میان دشمن بیرون آرند و سنگ تفرقه
در جمع ایشان نهند هر چه که او اند و گروه پیداسازند چه مختلف کلامه حاصل موجب فرغ دل است نظام
کار دوستان بانه چنانکه خلاف ^{و در دو} و دو موجب جمعیت خاطر زنده شد ملک را پرسید که چگونه بوده است آن
حکایت گفت آورده اند که زاهدی پاک طینت و موعود بی یاقیه سیرت در بعضی از لواحق بغداد و مدینه
ساخته بود و اوقات صبح و شام بعبادت ملک علام جل فر کرده می گذراند و بواسطه آنکه دامن از غبار
تعلقات نهافشانده بود و نقش نگینی و موفایی او از روی دفتر روزگار خوانده میباشست که نوش مست
بی نبش حضرت صورت نه بندد و نقد گنج غنایی را بخریدار عبادت نماید مثنوی یک گل بی خار و در
باغ نیست هلاک اولی اثر و باغ نیست تیغ زنده بر تو و گوئی جورست زرد کند رویت و گوئی باز
در زواید قناعت سر بگریبان فراغت کشیده بوده و بنویسد که از عالم غیب حواله او شدی آورده بدین

[illegible]

۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

چنانکہ یوں سیدہ بیستہ اس کتاب کا اختتام بخیر و برکت فرمادیں

از سوسه و ذرات معصوم تواند بود رخ کسی که است که او پیش نیل رود است و چون
 نهادم خوش را در چندین بلا گندم مسلح است که سالاری پیش بر ایشان
 پیش هر یکانه رنگ نالت زیرم اگر این مل از روی او و هر یکانه در قصد
 و دیده از عیب او و فواید است و در گزینی داری و فضا عیب دوست نه بیند بجز این یک
 هر از چرخ فلک من شست دوم نزد او فیکه ایشان از پیش بر خفتد و ریت خست تا در کوه
 طبعیت چو ریت از سایه شب شاد روز و در میدان صبح عالم افزون هر دو یکانه باز گشت خود را
 بر بالای تخت در خواب ساخت و در گزینی داری و فضا عیب دوست نه بیند بجز این یک
 و باستین لطف فدا مال از چو وزن یک میکرد و نرم نرم دست بر غصای می می الیه تازان بر فزونی
 و شور را بر بالین خود مشاهد کرده جریست و گفت طبعیت دیدم صبح سعادت که یاد باز آمد نه از شکر آن
 نمکسار باز آمد پس پیر سید که بسلاست کی آمدی گفت آن وقت که تو بان مردیگانه دست مراد در اغوش
 وصال شدی اما چون گفتم که تر ضرورتی بدان باعث شده بود از دم تو نگاه داشتم و او را زرنجانیدم و من جو
 شفتت تو بر احوال خود می شناسم و دوی تو در حق خود میداند و حقین را کم کند نگانی برای احوال من
 و بینای برای مشاهده حال من میجویی اگر بدین نوع پیشانی می کنی بر گزیده از راه سو خواهد بود پس مرا
 بایست دوست تو رعایت کردن و آزارم تو نگاه داشتن لازم آمد دل قوی دار و خوف و هراس بر خود راه
 و از دست و جشت بیرون آئی و مرا بجل کن که در باب تواند نشیما کرده بودم و تو مودع گمانهای بدرده
 همه اسد که چنان بیرون آئی که من غلبه بودم رخ سهو بود آنچه با گمان بردیم و زن هم سخنانی حیلت آمیز
 در میان آورد و از جانبین چشم زائل شده دست مسلح گردن خوشنودی آوردند و بخار زبان متذکر گشاده
 این معنی را که در میکرد طبعیت نزد خدا جرم تو ناچیز باد معنی تو را منی شدم او نیز بود و آیین مثل
 بدان آورد و من از غمانی چون در و در قبول زان بد که فریفته شده بسخن این زانغ مکافریب خوریدم
 و شعری که از آن بوی خون می آید از راه روید طبعیت قبول خصم بداندش غره نتوان شده کسی که
 که چنین قبت پیشان شده و هر شوم که سبب نوری مسافت قصد نتواند که خود را بحیلت نزدیک
 انصاف پیش گرفته بر فوق و مدارا خویش را در من محبت آن چون از سرار و قوف یافت فرستی لمبیده
 از روی بصیرت کامل آغازه کار کند و هر زخم که زنده چون معاظه آتش بار جز بر من بیان بسوزد و مانند زهر
 هم فصل از کیه صفت

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

[illegible]

که ملازمت بر جند نیم و بقیه العمد و خدایت ملازمان ملک گذرانیم و دو ساید دولت و از نگینان زمان
آسمان ده بگشاید و تو شش بباریم ششوی در پناه دولت صاحبان و راه جوید هر که هست از عاقلان
و خوشگوار نشی و زانی گل بری به سوی بستان بگندی سنبلی برقی و ملک از سخن من پریشان
و آشفته گشت و نسبت با جماعتی که درین پیشه سالک شده اند اخلع سخنان تالافتی بر زبان راند
و چون دم بار بمنع او مشغول شد مگر بعد از آنکه این همه خواری بگرداند و امر کرد که چون او از مواد را
پادشاه و سپاه ایشان است همان بهتر که بنزدیک آن جزیره اشن بنگانند تا به بنیم که ایشان چه سپاه
حمایت او خواهند کرد و در این جا آوردند و سواهی خدمتگاری بر او احوال دادند و پادشاه گفت که در این
بگفت و چنان بدر بگریست که ملک خسران را قطرات اشک از دیده بی شرم چکیدن گرفت طبیعت
که بنام سنگ دل خون شود و در بگریه دید با صحن شود و ملک گفت حالا از رنگان کجا اند جواب داد
که بیابانی است که از امر و آزمای میگویند ایشان پناه بدستخوار شده اند از طرف لشکری جمیع می کشند و سب
بساعت با سپاه خو خوار و لشکری بی آزارم و خوشن خواهند آمد ملک خسران از جای برآمد و گفت ای من
صلاح چیست و بپناه که از ایشان آفتی بجایست من رسید میمون گفت ملک ازین حال خطر جمع بکشد و
و اگر مرایای بودی جمعی را بفرست ایشان بر دمی و دمار از روزگار آن حق ناشناسان غدار برآورد و
ملک گفت میدانم که ترا برینزال ایشان قوفی تا حاصل است و اگر توانی بار بار بر ایشان سالی غلظت منتهی
در گردن حال این جماعت می افکنی تا از آن نریزه آرد و ده اند مقصود خود با انتقام حاصل میکنی میمون گفت
چگونه کنم که رفتن من متعذر است و حرکت کردن با چنین ست پائی مستعسر ملک گفت من چاره های گامیدم
و ترا بحمله بردن می توانم پس آواز داد تا امرای سپاه و مقران درگاه حاضر شدند و صورت حال
با ایشان تقریر کرده گفت آماده باشید که امشب بخیر میرویم همه بدین فکریم که بستان گشتند و اسباب
حرب میسازند و چون را بپشت خرسی بستر و برآوردند میمون با شارت ایشان را راه می نمود
تا بسوی میان هو آرمای رسیدند و آن صحرائی بود و نیای بی تکلیب که بر بیماری و فضا می آن از غایت تشنگی
سختی چنگ نیز گاه از معصوبت آن بیابان برآسمان را حکم کردی و دو همه جهان پای از پیاف لقی
آن بیرون آمدن خوشبختی و خیال عالم که دانیان زال و راه بیرون شدن ندانستی سمومی در آن بیابان
می زدند که تر آن بهر که رسیدی فی الحال بگشتی و در گشاک ایچون کورده آنگران فغان ساختی

و بسبب سموم هیچ جانور در این محرابی نگرفت و هیچ گیاه در آن شور و زار و در غایت مستی نظم
بیابانی سلیبی پر مخافت به هر گامی در و معده گونه آفت به هواش آتش هوا بود و به زمینش آتش
سنگ آهین با بود و میمون گفت و در شب تابندیش از آنکه مفیده صبح پرده اندازنی کا چه مان خردار و
سر پرده جمعیت ایشان از فضای عشرت بر کنیم و زود تر از آنکه شاره روی شعار علم زنگار بر افراز
رایت شوکت آن خجسته گشتگان را نگویند سراسر این خوشان ششغنی تمام قدم در آن بیابان نهادند
و بیای خود و میدان اهل و مهملک را ندانند آفتاب بر آمد و از بوزنگان اثری پیدا نشد و همچنان میمون
تجسس رفتن میکرد و با فسون افسانه ایشان بانی فریفت تا وقتی که آفتاب بلند شده و از حرارت شعل
اتراف و نواحی آن بقاع بر افروخت شعله اش به آفتاب بشا به افروختن شعله که هر که در هوا نظر کرد
چون پروانه بسوختی و هر که قدم بر زمین نهادی چون موم بگداختی قطعه ز گرا آ پختن می شد
نفس آرم به که لب از تاب آن چون شمع می سوخت به ز باد گرم پنداری که تقدیر به بدینا دورخی دیگر
بر افروخت به تاب آفتاب در کار آمده و مار از روزگار و خسان بر آورد و سموم سوزنده و زین غلظ کرده
از دور چون آتش بی دو دیدار شد ملک ایشان وی میمون کرد که این چه بیابان است که از هیبت او
دلها و زبان جگر کالی آب میشود و آن چه هست که چون شعله آتش وی بی جانب بماند و تیز می آید
میمون گفت ای شتمکار دل آزار این بیابان اهل نیست و آنکه می آید یک برگ دل خوش در اگر که اگرد هزار
جان آری یکی بیرون خبری و حالی که سموم برسد به شمارا خاکستری سازد و با آتش بیدادی که در نهاد
بوزنگان زده بسوزی ایشان زین سخن بودند که تف سموم بر رسید و میمون را با مجموع شاه
و سپاه بر جای بسوخت و یکی از ایشان از آن بیابان بیرون نیامد و روز سوم که وعده در آن قرار یافته
ملک بوزنگان بالشکر خود بجزیره آمده همیشه را خالی یافت و ملک را از غبار کرد و غیا صافی دیو
بگذشت شام گشت و صبح ظهر رسید که شد خزان رخ بهار طرب سیده و آیین مشن بدان آورد و مملک
معلوم کند که اهل کینه بت انتقام از سر جان بر خاسته اند و آنرا برای خوشنودی دوستان زنی ننهاد
و من قفسه کار شناس از مقوله این حیل می شناسم و قرینه همین قصه که گذور شد میدانم و پیش این
زبان را از معبود و اندازد و زبانی و کیاست مقدار فریب حیل ایشان شنانده و چون گشتا
برین موضع دیدم و متعجب شدم که ری و رویت ایشان به موجب مقرون است و خرد و درایت ایشان از آنچه

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

گمان بر دوزخ و نوبت می شنیدم که راحت جانی به چون بدیدم هزار چندیانی به صواب نیست
که پیش از آنکه پادشاهی دهد او را چاشنی خورائیم و قبل از آنکه خون را بختن گیرد و قتل او اشدت کنیم
ملک بوان چون این فصل شنید روی دویم کشیده گفت این چه سخت و بی رحمی است که فقیری را
به او اداری مال و نوع آزار و اندازیده باشد و باین در مقام عقوبت لالاک او باشیم و محنت ده را بار دیگر
برویم و متحمل بگردانیم و گوئیم که نشنیده که گفته اند بلیت خاطر محنت زدگان شاد کن به و در شب محنت زد
یاد کن به پس بفرمود تا آن ناغ را با اکرام و احترام تمام بر دوشته با او بردند و زیر گرفت ای ملک چون
بسوخن من القعات نکردی و از اشارت من کنین ملک و محض محنت بود روی قبول ترا فتنی بابر
زندگانی با او چون دشمنان کنند و طر فیه لعین از کبر و غدر او بمن میباشد که حجب بدن او جز نشاد
کار و بمان مصلح حال انان نیست ملک از استماع آن نصیحت اعراض نمود و سخن آن مشفق بی نظیر را
خوار داشت و نالغ و در دست او بجز متی هر چه تمامتری زیست و از رسوم خدمت آداب ملازمت هیچ
باقی نمی گذاشت و قمریان زندای سلطان هر یک را نوعی خشنود ساخته و به خود گردانید و با هر
بروز زیاده وی بلندتری شد و در دل ملک و اتباع او راه بیشتری یافت تا بجائی رسید که محال اعتماد و محرم
اسرار گشت و چون کمال اخلاص و وفور بنا محنت او مشاهده افتاد و اشارت الیه ملک مدد علیه ولایت شد و در
ابواب مهابت با و شاورت کردند و انواع مصلح برای او تدبیر و سازندگی بی روزی در محفل علم و مجلس
مشحون بنجامین عوام گفت ملک انان مرا بیوجبی آزرده است و میباید عقوبت کرده تا ناکند از بنحو
دست بردی مردانه بدو تمام چسان آرام و قرار بایم و چگونه بنحو است خورمیل کنم و من حصول این مقصود
و وصول این مقصد بسی تامل کرده و مدتی در تفکر و تدبیر و نگار کشتم آخر الامر بهین دانستم که امن صورت
زنا ندم و بدینت ایشان را میدین مرا و نتوانم رسید و عرض خود حاصل نمودم و چون از اهل علم شنود مرا که
چون مظلومی مستمند بی از ستمکاری پیدا و گری بخی کشیده باشد و از ظالمی اگر کششی مخفی دیدن دل بگریز
خوش کند و خود را با تشن بسوزد هر دعا که در ان حالت بگوید یا حاجت میوندد و اگر ای ملک صواب بیند
بهر ماید تا مرا بسوزند شاید در ان خطه که گری آتش من رسد از باری عزت نمند بنجامین که ایابوی گردانند بیدار
و سیل بزرگ ستمگر دست بایم و مقام خویش از وی بنجامین دورین مجمع آن بوم که در شستن کار شناسن با او
و شمشیر حاضر بود و گفت فردا که جویند گشتی شوخ و جولان تیر و دل و پس روی و ده زبان همچون گل سوسن شتر

ایک بی بیواری کے لیے
کنجش کے کام
مردمتی سے ملادو بدست
چوٹی کا اضع خود
کارشاس جو فوشم
ایک سافنا ازین کے
ایک خانقہ پیر
ایک بی بیواری

۲۲-۵
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل في كل شيء
دلالة على قدرته وجلاله
والعظمة والجلال
والجبروت والكرامه
والقهر والملكوت
والرحمة والمغفرة
والعفو والعظيمه

ملک پرسید که درین سخن چه گوئی تو زیر جواب داد که این نیز شعبده دیگرست برانگیزه و نیز یکی ملک پری بر
 ملیت سراپای او جاریست ملک و وزیر افسون و وزیر کان گشته ملک و اگر شخصی را بخواهد در جیبش
 او را بارها بسوزند و خاکستر آن را بآب چشمه سلسبیل و شراب مهور گل سازند گویند پاک نیست و بیشتر
 از قرار خویش نگردد و خبث نمیدوید و محبت او نه آب پاک خود و نه آبش بسوزد و ملیت
 زرد اصل تنگی ندارد و امید که زنگی نگردد و شستن سفید و بوی فخر محال اگر ذات خست و عاوسی شود یا
 فی مثل عنقریب پاک و لباس میرغی پوشد همچنان بصحبت اغان مودت ایشان مانع خواهد بود و همچو آن
 موش با وجود آنکه صورت انسانیت یافته بود باز جهان اصل خود میلان نموده با آفتاب عالمتاب
 و صاحب فیض سخنش با درخت افزای و کوه پاره جای دوست نگرفت ملک پرسید که چگونه بوده است آن
 حکایت گفت آورده اند که زاهدی مستجاب الدعوات بر لب چو بیاری نشسته بود و آب قنات
 از آلودگی تعلقات دنیا شسته زغنی پرواز کنان آنجا رسید و موش بچه از منقار او پیش آمد و خاک
 و زاید امروزی شقیقت آمد و او را بر داشته در خرقة پیچیده خواست تا با خود بخانه برده باز اندیشه کرد و بنای
 ابل خانه را از وی رنجی باشد و زبانی بشد و عاقر و تازی و تعالی او را دختری گرداند تیر دعای زاهد بهر دست
 اجابت رسید و مشاطه قدرت او را دختری برآورد زیبا هیئت و راست قامت و روشن رو
 و آشفته چون آنکه آفتاب خسارتش آتش غیرت و در غمین که زدی و زلف مشکبکش و دوازده شب سیاه
 بر آوردی ملیت آنکه بر سر و ز طعن بقامت نیست و آنکه راه کشف خطر غمت نیست و زاهد نگاه
 کرد صورتی دید از محض نور آفریده و دختری یافت بخص لطیف پروریده او را یکی از مردان سپهر
 تا چون فرزندان عزیزش بداد و مرید اشارت پیر را پس داشته و رتبه دختر غایت سعی بجای آورد
 و آنکه فرستی را دختر مجد بلوغ رسید زاهد گفت ای جان عزیز بزرگ شدی و گوهر پاک ترا از آنکه با جواهر
 دیگر در رشته ازدواج گشت چاره نیست بمن این کار را بر بنای تو گذارستم هر که از آدمیان پریان
 بلکه از موجودات ملوی تا مخلوقات سفلی اختیار کنی ترا بدو دهم دختر گفت شوهری خواهم توانا و قادر که
 انواع قوت و شوکت او حاصل باشد و در بزرگی بدرجه رفیع و مرتبه بلند مخصوص بود زاهد گفت بدین
 آنکه گفتی آفتاب تواند بود دختر گفت آری چنانم که او مخلوب کسی نیست و بر آنچه در زیر فلک نیست
 غالب خواهد بود و مراد و عقد کن مشغولی اگر روز چون خمر و خاوری و بر آید برین طاق نیلوفر

ملک پرسید که درین سخن چه گوئی تو زیر جواب داد که این نیز شعبده دیگرست برانگیزه و نیز یکی ملک پری بر
 ملیت سراپای او جاریست ملک و وزیر افسون و وزیر کان گشته ملک و اگر شخصی را بخواهد در جیبش
 او را بارها بسوزند و خاکستر آن را بآب چشمه سلسبیل و شراب مهور گل سازند گویند پاک نیست و بیشتر
 از قرار خویش نگردد و خبث نمیدوید و محبت او نه آب پاک خود و نه آبش بسوزد و ملیت
 زرد اصل تنگی ندارد و امید که زنگی نگردد و شستن سفید و بوی فخر محال اگر ذات خست و عاوسی شود یا
 فی مثل عنقریب پاک و لباس میرغی پوشد همچنان بصحبت اغان مودت ایشان مانع خواهد بود و همچو آن
 موش با وجود آنکه صورت انسانیت یافته بود باز جهان اصل خود میلان نموده با آفتاب عالمتاب
 و صاحب فیض سخنش با درخت افزای و کوه پاره جای دوست نگرفت ملک پرسید که چگونه بوده است آن
 حکایت گفت آورده اند که زاهدی مستجاب الدعوات بر لب چو بیاری نشسته بود و آب قنات
 از آلودگی تعلقات دنیا شسته زغنی پرواز کنان آنجا رسید و موش بچه از منقار او پیش آمد و خاک
 و زاید امروزی شقیقت آمد و او را بر داشته در خرقة پیچیده خواست تا با خود بخانه برده باز اندیشه کرد و بنای
 ابل خانه را از وی رنجی باشد و زبانی بشد و عاقر و تازی و تعالی او را دختری گرداند تیر دعای زاهد بهر دست
 اجابت رسید و مشاطه قدرت او را دختری برآورد زیبا هیئت و راست قامت و روشن رو
 و آشفته چون آنکه آفتاب خسارتش آتش غیرت و در غمین که زدی و زلف مشکبکش و دوازده شب سیاه
 بر آوردی ملیت آنکه بر سر و ز طعن بقامت نیست و آنکه راه کشف خطر غمت نیست و زاهد نگاه
 کرد صورتی دید از محض نور آفریده و دختری یافت بخص لطیف پروریده او را یکی از مردان سپهر
 تا چون فرزندان عزیزش بداد و مرید اشارت پیر را پس داشته و رتبه دختر غایت سعی بجای آورد
 و آنکه فرستی را دختر مجد بلوغ رسید زاهد گفت آری چنانم که او مخلوب کسی نیست و بر آنچه در زیر فلک نیست
 غالب خواهد بود و مراد و عقد کن مشغولی اگر روز چون خمر و خاوری و بر آید برین طاق نیلوفر

زمانه در روشنی باز کرد و جهان بازی دیگر آغاز کرد و علی الصبح که نگران غافل الصبح افتاد
 از افق مشرق طلوع نمود و از هیبت حال باوی در میان آورد و گفت این خبر غیبت نیکو صورت
 و مقبل است میت میخواهم که حکم تو باشد جهت آنکه از من شهری توانا و با قوت متنا کرده است آفتاب
 از استماع این قصه برافروخته جواب داد که تراز خود قوی تر نشان بدهم آن است که تو فراموشی
 و عالمیان را از تو محال من محبوب گرداند و آفتابی بدین بلندی راه ذره ابر ناید کند
 زاهد نزدیک آید و همان فصل سابق تقریر کرد ابر از شر این سخن عرق آید گفت اگر مرا از روی
 قوت و غالبیت اختیار میکنی با دارم غایت است که مرا از هر جانب که خواهد بکشد و هر طرف که میل
 کند باخوشتن بر زاهد این نکته را مسلم داشته باشین و رفت و حکایت گذشت زاهد با باد
 از انفعال بر خود بیخیزد و گفت مرا چه قوت و شجاعت تواند بود قوت علی الاطلاق کوه را ثابت است
 کدای شکیست رو من قلاده شده است و چون قطب میر که خود آسیده و مراد روی چندان این است
 که آواز نرم را در گوش که تا در زاد و ضرب پای موج را بر روی شعله عملد بیت باد اگر ابر را بخت
 چون کوهی رسد و مانند زاهد نزد کوه آمده و در محال خود تقریر کرد کوه صدابر شید که ای زاهد غلبه
 و قوت موش از من بیشتر است که اطراف من نشکافند در دل من خانه ساز و سینده ام هزار جاس
 از پیش جان فسای او جاک شده و بهیچ نوع دفع او ایچاره نمی دانم و در گفت راست میگویی موش
 غالب است و شهری مرا می شاید زاهد او را به موش عرضه کرد موش بحسب جنسیت که سرشته و خسته و
 منتفی می شدی در دل خود باز یافت جواب داد که من خیر نمی ست که آرزو مند دارم که و من
 من باشد بوده ام اما جفت من باید که از جنس من باشد و در گفت این سهل است زاهد دعا کند تا من
 موش شوم و با تو دست بخت را خوش آمم زاهد دید که از جانبین رغبتی صفائی است و دست بدعا رشت
 و از خداوند تعالی درخواست او را موش گرداند فی الحال غای زاهد بعد از اجماع است و نشانه آن
 روح الی کمال ظهور کرده و در موشی شد زاهد او ایدان موش دو بار گشت و در جان من هر چه
 باطل خود باشد رجوع ما جوار خاک می باید شدین و فائده این مثال است که آنچه مقتضای طبیعت
 است باید هر چند حواض دیگر او را از آن حال بگذارد تا آخر رجوع بهمان حالت اصل خود خواهد نمود
 و حکم مفسدان همین معنی را در ملک نظم کشیده بدین عبارت بگفتن اشارت شیرین ادا میکند

[illegible]

مثنوی درختی که تلخ است اورا سرت چاکرش نشان میباید بهشت بود و از جوی خلدش
 بهنگام آب به بیج انگبین نریخته و نه ناب و سرانجام گوهر کار آورده بهمان میوه تلخ نبرد آورده
 ملک بومان چنانکه رسمش دولتان باشد این نصائح را استماع ننمود و سخن زیر را حمل جبر سکرده نظر
 به عواقب امور ننمود و زانبرای ایشان هر روز خجاستی بدیندیر و غضب فسانه بی نظیری آورد
 دشمنای غریب نکتهای عجیب تفریر میکرد تا محرم خاص شده بر غمض سرار و مخفیات احوال ایشان
 و قوفی تمام یافت ناگاه فرصت نگذاشته روی از ایشان دریافت و نزدیکان آنان فت ملک آنان اورا
 دیده به نشاط یال این مقل آغاز کرد و میت کای ر وستان بکام دل اکنون توان رسید کارام جان و حش
 روح و روان رسیده پس ملک پیروز پرسید که ای کارشناس چه ساختی گفت بدولت ملک انچه میبایست
 ساختم و مقصودی که داشتم بر ختم کار آاده باشید که وقت انتقام کشید نیست و دشمنان را بکام
 داد وستان خود دیدن ملک گفت بجهلا صوبت مصلحت یا زبانی تا از روی وقوف در پی جهات رفت
 انچه از اسباب رایست باشد میگرد کارشناس گفت در فلان کوه غار است روزی بومان رفت در آن
 جمع می شوند و در آن نزدیکی هرگز شک بسیار را ب می شود ملک بفریاد از آنان قدری از آنان نقل کرد
 بر در غار جمع گفتند من از متزل شبان که در آن نزدیکی خانه دارند قدری آتش بیاوریم و بر سریم افکنیم
 و ملک مثال در تازان آنان برادر حرکت کردند و آتش فروخته گرد و بر بوم که از آن غار بیرون آید بسوزد
 و بر سر بیرون نباید از دو دمیر و ملک این تیغ بر خوش آمد و بعد بدین ترتیب که او هوا بید پیش آن مهم
 باز شده تمامی جوانان را بجلت سوختند و از آنان را فتوح بزرگ بر آورده همه شادمان و دوشادمان
 بازگشتند و زبان نهیت بازگشاده بدان تیغ خطیمه نعره شادی بصیوق رسانیدند **قطعه**
 آخر هر ادب و کرد روزگار با اقبال آید و وفادار و روزگار چه هر شادی که فتنه زما فوت کرده بود
 انرا بیک بیخه قنار از روزگار زده است شد از بسیاری حسیله و اثر پسندیده کارشناس ممنون شده
 و بهتر احب نغمه می نمودند و در مع و نهای او غلو و طعنه حاجت لازم می دیدند و او
 ملک و غای نمی گفت و دیوان را فر افرین حال ایشان ستایش میکرد و ر شای آن بر زبان ملک
 جاری شد که بمن تدبیر حسن ای تو در قلع و قمع دشمنان شاد کامی و خوشدلی دوستا **عجب**
 ناصیحتی داد کارشناس گفت هر چه ازین معنی هست داده بود دولت ملک و شکی خالص پادشاه بود

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

۲۲۵
تفاسد قوم
از پیچیدگی
در امور
سیاست
بانی مذهب
در اسلام

که کم عمری آمد ستم کارگی به شهنشاه چون رای را بدکنده یقین آن که بد در حق خود کرده و گفت
که هر که چهار کار کند چهار چیز را مستعد باید بود و هر که شتم ناید خود را بپاک باید یقین کرد و هر که بصحبت زبان
حرعین باشد سوا شدن را آماده باشد و هر که در خوردن طعام زیاده شوره نماید منتظر بیماری باید بود
و هر که بر وزیران ^{چنان} یک نای بخیزد اعتماد کند ملک را بد رو باید کرد و نیز در اقاویل حکما آمده که گفت
کس ناظم او شش چیز باید بداند و امید حصول آن منقطع ساخت اول پادشاه آزارنده
ظالم ندارد از ثبات ملک دوم دولت دوم تنگبر مغرور از ستایش مردم و یاد کردن او
بنیکوئی بیوتم مردان بد خلق را از بسیاری دوستان چهارم خیره روی بی ادب را از مرتبه بزرگ
پنجم خیال را از نیکوکاری و یکی ششم حرعین از بیگناهی چه حرعین می را در حرام افکند و هر جا که
حرعین از خیمه اقامت و امانت و راستی از انجاخت برادر و چون ملک بوان را حرعین و شوره
بسیار بود پستل آغان و استیصال ایشان را بزم از منبج اعتدال و راستی انحراف و زریه و در
یادیه جریان یاب و نه بوان سرگردان شده و چاهی که برای افتادن یکران کنده بود به آخرد روی افتاد
قطعه مینیش در حق مردم بدی که آری بلا بر خویشش به نه بنی که رنج فراوان کشد که چاهی کند
به رن چاه کن به به آخر که چایایان بر دوی اندر تک چاه افتد نه من به ملک گفت کسی از عهده
شدن این نعمت چگونه بیرون آید که تو مشقت فراوان تحمل کرده و دشمنان را بخلاف مراد تو واضح نموده
و خدمت کسی که دل از محبت او متنفر بوده قبول کردی اگر ایشان سخن ناصح خویش را شنودندی
تر جان خطری عظیمه تصور بودی کارشناس گفت مرد انگس را توان خواند که چون عزیمت او بر امضا
کاری مهم کرد و نخست دست از جان بشوید و دل از زندگانی برداشته قدم در میدان مردان نه
فر و از سرگشته سازد و بمیدان نهاده پای به صاحبان که گوی سعادت ر بوده اند و اگر
صلح حال آن بنید که خدمت فروتری از خود قیام باید نمود همان را کار بند تا مقصود حصول بود
چنانکه ماری معصوم خود در آن دیده خدمت غوی را فی شد ملک پرسید که چگونه بوده است آن
حکایت کارشناس گفت آورده اند که ضعف پیری در ماری اثر کرد و فتوری تمام بد و راه یا
بواسطه نقصان قوت از شکا باز ماند و برای تحصیل قوت در کار خود متحیر گشت و زندگانی
نی قوت صورت نمی بست و شکا را بخود غدا شدی بی قوت امکان داشت با خود اندیش کرد که

۲۲۶
 از نیت خود محبت
 مغفرت بخوان
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱
 ۴۹۲
 ۴۹۳
 ۴۹۴
 ۴۹۵
 ۴۹۶
 ۴۹۷
 ۴۹۸
 ۴۹۹
 ۵۰۰
 ۵۰۱
 ۵۰۲
 ۵۰۳
 ۵۰۴
 ۵۰۵
 ۵۰۶
 ۵۰۷
 ۵۰۸
 ۵۰۹
 ۵۱۰
 ۵۱۱
 ۵۱۲
 ۵۱۳
 ۵۱۴
 ۵۱۵
 ۵۱۶
 ۵۱۷
 ۵۱۸
 ۵۱۹
 ۵۲۰
 ۵۲۱
 ۵۲۲
 ۵۲۳
 ۵۲۴
 ۵۲۵
 ۵۲۶
 ۵۲۷
 ۵۲۸
 ۵۲۹
 ۵۳۰
 ۵۳۱
 ۵۳۲
 ۵۳۳
 ۵۳۴
 ۵۳۵
 ۵۳۶
 ۵۳۷
 ۵۳۸
 ۵۳۹
 ۵۴۰
 ۵۴۱
 ۵۴۲
 ۵۴۳
 ۵۴۴
 ۵۴۵
 ۵۴۶
 ۵۴۷
 ۵۴۸
 ۵۴۹
 ۵۵۰
 ۵۵۱
 ۵۵۲
 ۵۵۳
 ۵۵۴
 ۵۵۵
 ۵۵۶
 ۵۵۷
 ۵۵۸
 ۵۵۹
 ۵۶۰
 ۵۶۱
 ۵۶۲
 ۵۶۳
 ۵۶۴
 ۵۶۵
 ۵۶۶
 ۵۶۷
 ۵۶۸
 ۵۶۹
 ۵۷۰
 ۵۷۱
 ۵۷۲
 ۵۷۳
 ۵۷۴
 ۵۷۵
 ۵۷۶
 ۵۷۷
 ۵۷۸
 ۵۷۹
 ۵۸۰
 ۵۸۱
 ۵۸۲
 ۵۸۳
 ۵۸۴
 ۵۸۵
 ۵۸۶
 ۵۸۷
 ۵۸۸
 ۵۸۹
 ۵۹۰
 ۵۹۱
 ۵۹۲
 ۵۹۳
 ۵۹۴
 ۵۹۵
 ۵

۴۱ کران برود و محال
۴۲ مفعول از اجزای
۴۳ آن بدینگونه است
۲۲۰ دستور کرامت
۴۴ دستور کرامت
دوره خدا و موعود
الغالب

۲۲۷
دستخط و مهر
معاونت
فرماندهی انتظامی
در راه دادگاه

و بحکم از آن و تقدیر الهی راضی شده ع گردن نهاده ایم حجابی زمانه راه ملک غنوکان را این باب
موافق افتاد و خود را در آن شرفی و مرتبه تقصیر کرده و همواره بر او شستی و بدان مباحات بنوده
بر این بنای جنس خود تهنیتی یک چندی برین بگذشت ما گفت زندگانی ملک را زیاده و مر از قوتی
و طعمه چاره نیست که بدان زنده مانم و این خدمت را بپایان رسانم ملک گفت همچنین است که میگوی
هر از اینک بگرید و مگر بی قوتی قوتی نتواند بود پس هر روز و غول از برای وی و وظیفه مقرر کرد که در
راتبه پاشنت و شام بکار بر دمار روزگار بدان وظیفه گذرانند و بحکم آنکه در آن تواضع منفعتی مندرج
بود از آن مانعی نیست رباعی دیتی که دیدیش ترانگی آید به در وقت ضرور بوسه دادن شاید
بر کار که عارست ملال فرزاید و در حالت احتیاج بدین تانده و آیین مثل بدان آورد هم تا معلوم شود که
من نیز از صبری کردم و ندانم می کشیدم نظر بر آنکه ملک و دشمنان صلاح و دستیان دشمن آن بود
چندان که انتی بطبع نمیرسید و نیز دشمنان بر فوج و مدار از دور ترست اصل فوج آن گردانید که جنگ مبارزه
چنانچه آتش با صولت اگر در درختی افتد جان قدر تواند سوخت که بر روی زمین هست و آب بافت
و ملائمت هر خوشی که از آن بزرگ تر و قوی تر نباشد چنان از پنج براندازد که دیگر در آن محل امیدوار
نماند و در طایفه کن که بکار می که صعب است و بتری و مدار می توان ساخت و ازین جا گفته اند
که راضی و مدبر از شجاعت بهترست زیرا که در مبارزه بر چند دلیل و توانا بود و در مصاف با ده تن برابر می کند
غایتش تا نیست و اگر کسی مبالغه کند تا صد تن و هزار نماید کارست اما مرد دانا بیک فکر صائب
ملکی ریشیان سازد و باشد که تدبیری لشکر گران را بشکند و ولایتی آبادان را بر هم زند و دشمنی
بیک تدبیر نیکو آن توان کرد که نتوان با سپاه بیکان کرد و شمشیری توان جانی بودن و بفری
شاید اقلیمی کشودن ملک گفت عجب ظفری یافتی بر دشمنان و غریب فخری بدست تو بر آید کار شناس
تمام این کار با صوابت ملی حسن تدبیر نمود بلکه فر دلیست بچین سعادت ملک درین کار مددگاری نمود
و گفته اند از جمعی عزیمت کاری کنند و گروهی و طلب مهمی قدم زنند آنکس مقصود خواهد رسید و غنصیت
مروت مخصوص باشد چه خاصیت مروت آنست که با صوابش از پیش و و اگر مرد مروت برابر باشند
اسی مراد یاد که ثبات دل و صدق عزیمت او بیشتر بود و اگر درین نیز متساوی باشند آنکس بر مطلوب
ناور گردد که یار و مددگار او زیاده باشد و اگر در آن باب نیز تفاوتی نباشد هر که را دولت پوری کند و

[illegible]

قوت بخت بد و بد بخت و در خوار بود و قسطی که کوب بخت چو طالع شود از اوج هر اوج آنچه مقصود بود و زود
 گردد در طالع اگر نیست رخبان خود را که اگر روی سوخته نمی برگردد ملک گفت ایشان از این مقدار
 حساب اشتند و نه پنداشتند که در صد و هشتاد و پنج تو نیم بود چه در اندک دیده بودند و ضعیف شمرده کار شناس
 گفت چهار چیز است که اندک آنرا بسیار باید پنداشت اول آتش که اندک در امان منزه است در سوختن که
 بسیار را در سوختن و دوم آنکه انفصال از قرض خوابان در یک چشم هانست که در هزار دنیا سوخته میاید که چندین
 مزاج اندک است ضعیف بی جنوی آید چهارم دشمن که با آنکه خوار و ضعیف باشد آخر کار خود کینند و مشیت نهام
 گنجشک با وجود ضعیف حال از ناری قوی بر کای مقام خود حاصل کرد ملک گفت چگونه بود ما ست آن
 حکایت کار شناس گفت آورده اند که در گنجشک در سقف خانه آشیانه گرفته بودند و بدانه قنات
 کرده اوقات می گذرانیدند وقتی ایشان را بچکان پدید آمدند و هر یک از مادر و پدر رحمت تربیت ایشان
 بطلب قوت می رفتند آنچه حاصل شدی زنده ساخته در حوصله ایشان می ریختند و روزی
 گنجشک ز بصری بیرون رفت چون باز آمد گنجشک را در آید که با مضطرب تمام گرد آشیانه می پدید
 و فریاد سوزناک از وی ظاهر میشد گفت ای یار ازین این چه حرکت است که از تو مشاهده میروم و جواب داد
 قهر می خلد در سینه مرا کی کسی با من مشک در دهن سوزان نمی داند که آبی می کشم چگونه ناله می کرد
 غائب شده بود و بعد از معاودت ناری مهیب دیدم آمد و قصد بچکان کرد و چند ناری کرد و او غنیم
 قهر و اگر چنانچه از دشمن ضعیف تر است که تیر آه سوخته شده می آید بجای نرسیده و غنیمت آه را در آیین
 تیر دهن من بیخ اثری نخواهد بود و غنیمت از آن ترس که من پدید این فرزندان که انتقام هر یکم و بد آن
 تو انیم در ملک تو سعی نایم با خنید و گفت بیست حرفی که او شیر را می کند ز شش توئی عاجزی کی کند
 و من چون بیخ نوب با او بس نیامدم فریاد می کنم و کس بفریاد من نمی رسد فریاد بسی دارم و فریاد بی
 نیست و آن عالم استمکار و بچکان با خورده است و همه را آشیانه خفته گنجشک از این سخن استماع کرده
 در دوازدهاوش برآید و از فراق فرزندان آتش حسرت در جان اشل فتاد و درین محل غمناکانه اشتعال چراغ
 مشغولی بود و فقیله بر و غنم آورده روشن ساخته بر دست دشت و میخواست که در چراغ اعدان نهد گنجشک
 بر پدید و آن فتنه از روی بست او بردشت و بدرون آشیانه افکند و صاحب خانه از خواب آنگه
 مباد آتش در سقف گیرد و ضرر آن کلی شود فی الحال به بالای با هم برآمده زیر آشیانه را خالی می ساخت

[illegible]

مجلس مفتوح

این کتاب در بیان
 فضیلت و کمالات
 حضرت علی علیه السلام
 و صفات او
 و در بیان
 مناقب و کمالات
 ائمه اطهار علیهم السلام
 و در بیان
 فضیلت و کمالات
 حضرت زین العابدین علیه السلام
 و در بیان
 فضیلت و کمالات
 حضرت باقر علیه السلام
 و در بیان
 فضیلت و کمالات
 حضرت محمد باقر علیه السلام
 و در بیان
 فضیلت و کمالات
 حضرت مهدی علیه السلام
 و در بیان
 فضیلت و کمالات
 ائمه اطهار علیهم السلام
 و در بیان
 فضیلت و کمالات
 حضرت زین العابدین علیه السلام
 و در بیان
 فضیلت و کمالات
 حضرت باقر علیه السلام
 و در بیان
 فضیلت و کمالات
 حضرت محمد باقر علیه السلام
 و در بیان
 فضیلت و کمالات
 حضرت مهدی علیه السلام

با آتش با منطقی ساز و مدار پیش شد رانش دید و از بالا آواز میشنید شنید از سوراخی که بجانب
 بام داشت چون کرد و سر برداردن همان بود و میشنید بر سر خوردن جان و این مثل فغانه است
 کرد و من خود را خوار داشت و از وی حساب نگرفت تا عاقبت سرش را بسنگ اتهم فرو کوفت
 فرو دشمن اگر چه خود بود از طریق خرم و اورا بزرگ ان غم کار خویش خور و ملک گفت کفایت این هم
 و باز فغان خندان بیکت ای دیبا من غلام تو بود و در سر کار یک اعتماد بر سخن تو کردم تنگ آن
 بخیر و خوبی ظاهر شد و هرگز نام مصاححات بوزیری نامح سپارد هرگز دست ناکامی بدین
 اقبال او نرسد پای حوادث گرد ساخت سعادت او نکرد چنانچه مرا از حسن ای دریت تو واقع
 قمر و هر چه بودی نیم یا هر چه ای کنم مراست مست قوی چون بود تنیای منی و از همه هنرهای تو
 این گلی تر بود که بدی در خانه دشمنان باندی نه بر زبان تو چیزی بگفت که بدان عیب گرفتنی و نیاز
 علی صادر شد که موجب نفرت و بدگمانی ایشان گشتی گفت ای ملک مع آن نزد دولت ایون تو بود
 چه اقتیاد در جنبه ابواب جز محاسن اخلاق و مکام عادات ملک استم و آنچه بقدر دانش از خصال حمیده
 شهنشاهی اقتباس کرده بودم نمودار کار خود می ساختم و بجز آنکه ملک ناخوبی رای و دورستی تدبیر باشکوه
 و شوکت و بیست شجاعت جمع است و دقائق مهمات بروی پوشیده نمی ماند و موضع تعجیل تانی و موضع منا
 و خشم بروی شنبه بنیکر دود و در فاجعه هر کاری مصاح امروز و فردا و مناظم حال آمل شناخته و جود تدارک
 خاتمه آن می بیند و هیچ وقت از رعایت جانب خرم غافل نشده ناموس سلطنت و رونق سیاست
 را فرو نمیکند از و هر که با چنین پادشاهی محاسنت اختیار کند مرگ را بزرگ کند سوی خود کشیده باشند
 و زندگانی را بهر از منزل از پیش خویش برانده قطع خصم تر از آنه تحمیل میکند از عرصه وجود و سوز عرصه
 بدیده با چون قوی بر آنکه دم دشمنی زند و مشکل اگر امان بدش مرگ نیم دم و ملک گفت درین مدت
 غیبت نه حلاوت طعام و شراب یافته و نه لذت خواب قرار دادم و حال الحمد لل تعالی بیست کافتا
 دولت از اوج کمال آمدید و روزگار خصم و ازون زوال آمدید و بکار شناس گفت هر آینه هر که
 بدشمنی غالب و خصمی قاهر بملک گردد تا از وی باز نبرد روز از شب و رخنه از تاریکی باز نماند و پای از سر
 و کفش از دست از شناسد و حکما گفته اند تا بجا را سخته کامل پدید نیاید از خوردنی مزه نیاید و حاصل
 تا بزرگان را از پشت نه نه نیاید و عاشق تا بدولت وصال معشوق نرسد آرام نیاید و مسافر

تا بمنزل فرود نیاید منظر ایش کم نشود و هر چه اسان تا از دشمن بپوی آید منظر ایش کم نشود و هر چه اسان تا از دشمن بپوی آید
 و نیز طبیعت چنان از دشمن کسی فراغت یافت به جانب خوشدلی چنان بر یافت ملک گفت هر چه
 و سر برت ملک ایشان را در رزم و نرم میگردید گفت بنای کار او عجیب و خود بینی و کرد و تن پستی
 بود نه از اندیشه مصواب نصیبی داشت نه از رای برست را از فکر خطا بلای می شناخت و تمامی آفتاب از
 جنس او بودند مگر آن یک تن که در قتل من هالفا میگرد ملک گفت دلائل عقل و دانش او چه بود گفت آن یکی
 رای او بیشتر من فرار گرفت و او را آن تدبیر مصواب اقتضای داشت و دیگر آنکه نصیحت از خود و هم خود را
 اگر چه دانست که نخواهد شنید و در آن مناصحت لب عایت کرد ملک گفت آن نصیحت ملک کدام است
 کار شناس گفت آنکه سخن برفق و مدارا گویند و از عفت و دوری بجا نباشد لطف و نرمی با مل پاشند
 و جانب تعظیم مخدوم را رعایت تمام فرموده و جرات و گستاخی ننمایند و اگر فعلی قولی غلطی یا زلالی
 مشاهده رود در تنبیه آن چهار تنی نیکو کار برزند و تعریضات شیرین مثلنمای و لغزب باز گویند
 و معائب دیگران در آشنای حکایت تقریر کنند و وزیر ملک بویان این همه مفتیاد داشت و هیچ حقیقه
 درین باب فرو نمی گذشت و من بگوش خود می شنیدم که ملک امی گفت هماننداری منزلتی رفیع و مرتبه
 عالی است و بگوشش خود بای آرزو بران پایه نتوان نهاد و جز به ستیاری دولت و پادشاهی بخت
 بدان درجه نیاورد رسید چون بانفاقات حسنه این صورت میسر شد از اغریز باید داشت و در ضبط
 قواعد و حفظ مراسم آن بعد از انصاف نباغ باید نمود و ریاضی ای آنکه ملک یافتی و سیرسی
 دولت طلبی کم طلب از کسی به حد تنج نیست آن خرابی کند و کار ده مخفی بر آرد نفسی و حالاً
 بصواب آن لائق تر کرد و کار را از غفلت اجتناب کند و بخشیم خوار داشت در محاسن نگذرد که بقای
 ملک استقامت دولت جز بهما چیز ممکن نیست و نمی کمال که چهره فردا را بیند امروز معاينه بنید و عو
 خیال که فتور و قصو بعزیمت و راه نیابد ای صاحب که در صواب قدران بجانب خطا و خلل منحرف نیا
 و شمشیر نیز چون برق جهان سوز آتش در زمین مجتلف اند و در باغ ملک سبز نگردد و نهال عدل
 گراب خور نباشد از چنگله ساقچ این همه گفت و سخن به اقیات کرد و نصیحت و امر به قبول یا
 ع تا زیروز بر شد همه کار از چپ راست و ایشان را و عقاید کیاست او فاند و حاصل مدونه بخ
 و کفایت خود از ان بلا فرج یافت و این جا بر لاری نمی لایطاع خطوی تمام دارد و مشکوکی

۲۳
 این متن در دست خط است و به خط نستعلیق نوشته شده است. در حاشیه چپ و راست متن، توضیحات و تفسیراتی به خط نستعلیق و کلماتی به خط کوفی و ثلث درج شده است. در حاشیه چپ، کلماتی مانند «و نیز طبیعت چنان از دشمن کسی فراغت یافت» و «و سر برت ملک ایشان را در رزم و نرم میگردید» دیده می شود. در حاشیه راست، کلماتی مانند «و در باغ ملک سبز نگردد» و «و نهال عدل» دیده می شود.

نمایان شد که در این همه که از ایشان ظاهر شد و غرور و شغفشان میدان غفلت را

بی عقل مردان کید و محبت را شوم و باین همه که از ایشان ظاهر شد و غرور و شغفشان میدان غفلت را
و نایش بی اصل و پایه حریفی آشفته گان بازار شر و شهوت گردانیده هر که او را در عقد ازدواج کشید
دست مراوش باغوشش رز و نرسید و هر که بجهال و همالش آورد بکام دل شبی از ویر و غرور و
جمیده است و دوس جهان بی آتش دارد که این مخدرة در عقد کسی نمی آید و کودک مرزاجان سر
کوی نو نایزه و حیوة الدنیا الا لکم و لعبت در دام آفت او افتاده و بصورت و مشرب
و بسته شده از خبث باطن و سستی عهد و ذلت طبع و ناپایی سیرتش بخیس بر مانده اند
مثنوی راست چون رقم است دولت مهر و نرم و رنگین از درون پر زهر و از غرورش
تو نگردد و درویش و شلوهم چون خیال رخ اندیش و مرد و خردمند که دیده و نش بجل الجواهر
آله نیا قنظر بفاخر و لا نكسر و ما روشن شده بخرافات فانی و التفات
نماید و دل و طلب جاه بی فایده و نال بی اصل او نه بند و چون ناپایداری دنیا و بی اعتباری
متاع او دست در بخت مجوی دولت باقی آرد و فریخته نشان که دولت باقیست برده و
کین باغ عمر گاه بهار است و گه خزان و القصد ذکر بیری و منع کار دان را فواید افتاده است
و سمیت شاهنشاهی و نقصان فاحش پذیرفت و قصوری کلی و فتوری تمام به ارکان شوکت
شهریاری و سطوت جباری و نمداری او راه یافت بهیت دولت اگر دولت همیشه است موی سفید
آیت نوید نیست و از آفرینش ملک جوانی تازه که آثار سعادت در ناصیه او پیدا بود و علامات دولت
در حرکات و سکنات او پیدا و رسید و چون ارکان دولت استحقاق تبت شهریاری و استعداد
بذلت جهادی او امانت دیدند و استقلال وی در تعظیم ابواب سیاست و ظلم گذاری و تمسک
اسباب حمایت و رعیت نزاری بکمال شاید که مدح ای در رخ تو پیدا انوار یادشاهی و دوستی
او را در مقام قرار دادند و دلهار بسلسله طاعت و طاعت او در آورده با یکدیگر می گفتند مثنوی
چو بوم با بکرستان و زرد و چمنستان و درخت جوان را سزد و بهاران که بدار و دیده
مشک و بریزد و درخت کمر برک خشک و این جوان تازه روی که منال عمرش بلب جویا و
نشو و نمایافته قابلیت آن دارد که گلشن ملک را بدو ملت و بابرگ نو سازند و سر و خزان این
کره عالم بکشتان میشود و و از نیرد قانق خیل گرد آسمان سیاه و ملاطفت رعایا بر آمده هر یکی را

نمایان شد که در این همه که از ایشان ظاهر شد و غرور و شغفشان میدان غفلت را
و نایش بی اصل و پایه حریفی آشفته گان بازار شر و شهوت گردانیده هر که او را در عقد ازدواج کشید
دست مراوش باغوشش رز و نرسید و هر که بجهال و همالش آورد بکام دل شبی از ویر و غرور و
جمیده است و دوس جهان بی آتش دارد که این مخدرة در عقد کسی نمی آید و کودک مرزاجان سر
کوی نو نایزه و حیوة الدنیا الا لکم و لعبت در دام آفت او افتاده و بصورت و مشرب
و بسته شده از خبث باطن و سستی عهد و ذلت طبع و ناپایی سیرتش بخیس بر مانده اند
مثنوی راست چون رقم است دولت مهر و نرم و رنگین از درون پر زهر و از غرورش
تو نگردد و درویش و شلوهم چون خیال رخ اندیش و مرد و خردمند که دیده و نش بجل الجواهر
آله نیا قنظر بفاخر و لا نكسر و ما روشن شده بخرافات فانی و التفات
نماید و دل و طلب جاه بی فایده و نال بی اصل او نه بند و چون ناپایداری دنیا و بی اعتباری
متاع او دست در بخت مجوی دولت باقی آرد و فریخته نشان که دولت باقیست برده و
کین باغ عمر گاه بهار است و گه خزان و القصد ذکر بیری و منع کار دان را فواید افتاده است
و سمیت شاهنشاهی و نقصان فاحش پذیرفت و قصوری کلی و فتوری تمام به ارکان شوکت
شهریاری و سطوت جباری و نمداری او راه یافت بهیت دولت اگر دولت همیشه است موی سفید
آیت نوید نیست و از آفرینش ملک جوانی تازه که آثار سعادت در ناصیه او پیدا بود و علامات دولت
در حرکات و سکنات او پیدا و رسید و چون ارکان دولت استحقاق تبت شهریاری و استعداد
بذلت جهادی او امانت دیدند و استقلال وی در تعظیم ابواب سیاست و ظلم گذاری و تمسک
اسباب حمایت و رعیت نزاری بکمال شاید که مدح ای در رخ تو پیدا انوار یادشاهی و دوستی
او را در مقام قرار دادند و دلهار بسلسله طاعت و طاعت او در آورده با یکدیگر می گفتند مثنوی
چو بوم با بکرستان و زرد و چمنستان و درخت جوان را سزد و بهاران که بدار و دیده
مشک و بریزد و درخت کمر برک خشک و این جوان تازه روی که منال عمرش بلب جویا و
نشو و نمایافته قابلیت آن دارد که گلشن ملک را بدو ملت و بابرگ نو سازند و سر و خزان این
کره عالم بکشتان میشود و و از نیرد قانق خیل گرد آسمان سیاه و ملاطفت رعایا بر آمده هر یکی را

نمایان شد که در این همه که از ایشان ظاهر شد و غرور و شغفشان میدان غفلت را

ای نیکو
 ای غنی
 ای قوی
 ای شایسته
 بسیار دارد
 استعداد دارد
 مالان
 ۲۳۶
 توان آورد
 ای نیکو
 ای غنی
 ای قوی
 ای شایسته
 بسیار دارد
 استعداد دارد
 مالان
 ۲۳۶
 توان آورد
 ای نیکو
 ای غنی
 ای قوی
 ای شایسته
 بسیار دارد
 استعداد دارد
 مالان
 ۲۳۶
 توان آورد

دل که آینه شاهیست عجباری دارد از خدای علیهم صحت و شرفی با پس عزم صحت بوزینه جرم
 کرده آواز بر دشت و در شمع گیتی که معبود بود بجای آورده اند گشته که صحت مخالطت مصاحبت کرده بود
 بعرض رسانیده بوزینه جواب نیکو باز گفته اند از بی تمام بجای آورده بسیار بصحبت و چهار کرده گفت ریت
 نمودن با خنک طایر فغان مبالغه کردن بسیار بی پایان از مفتیهای ستوده و خصلتهای پسندیده است
 و هر که دوستی حقیقی و برادری دینی دارد در هر دو جهان سرفراز و کامگار است قطعه مروراد و شان صاحب
 زیور دین ز منت دنیا است به نعمت دیگر که بسیار است نعمتی بهتر از رفیق کیست سنگ گشت
 گفت من اعیانه دوستی و محبتی دارم ولیکن نمیدانم که قابلیت آن حاصل است یا نه بوزینه گفت
 حکم را بابت دوستی میزانی نهاده اند و فرموده که اگر چه بی دوست نباید با هر کس نیز دوستی را نشاید دوست
 با یکی از سه طائفه دوست اول را باب علم و عبادت که سبب صحت ایشان سعادت دنیا و آخرت
 حاصل بتوان کرد دوم اهل مکارم اخلاق که خطای دوست را بهوشانند و نصیحت از یار
 در هیچ نذر اند سپهر جمعی که بی عرض و طمع باشند و بنای دوستی بر صدق و اخلاص نهند و آخر از آن
 از دوستی سه طائفه از فرائض است یکی فاسق و اهل فجور که مهربانی ایشان بر شیطانیات نفس مصروف بود
 و محبت ایشان سبب راحت نباشد و نه موجب حجت آخرت دوم دروغ گوین و ارباب خصامت
 که محبت ایشان عذاب الیم و شقاوت است با ایشان بلای عظیم بود و پیوسته با دیگران از تو سخنان عجز واقع
 باز گویند و از دیگران توبیخا مهای حشمت آموخته اند و بخلی را راستی باز نمایند سوخته اهل همان بخودان
 که نه در جرم منفعت بر ایشان اعتماد توان کرد و نه در دفع مضرت و بسیار افتد که از چنین خیر و نفع تقصیر
 کرده باشند محض ضرر و ضرر بود و ضرر و از دوستی کسی چنان نفع بری که خیر و نفع و ضرر نشاند
 درین جا گفته اند و دشمن را به از نادان دوست به آن تواند بود که دشمن چون بحلیه عقل آید به
 دور اندیشی اشعیا ساخته تا فرصت نه بیند زخم نرزد و از حرکات و سکنات و آثار متفهم
 مشابه کرده خود را محاطت توان کرد اما دوستی که از دولت دانش بی بهره افتد هر چند در مدبر مصالح
 و مهمات ندر نماید معین نیاید و اغلب آنست که این کس تنبیه ناقص و ناسیج است و به ضیق خاطر گرفتار آید
 چنانکه ز دوستی بوزینه یاسان نزدیک بود که سیفیه حیات شاه کشمیر در داب با افتد و اگر زد که دشمن
 بود بفریاد رسیدی تا که آن قضیه صورت پذیر نبود سنگ لشت پرسید که چگونه بوده است آن

بنادانی مراد و در ظاهر لاجرم انداخت و اگر این سخن را از دست فرستد سرانجام محرم بقتل میکشند
حالا چنانکه گفتم گفت وی بخواند رای آوردن نسبت شاید که غرض اصلی و مقصود کلی از اینجا
پس همیشه است بر بصر رای آمده گفت دل آغاک و در شب محرم ز سنگ ابو لادی برید عیت
چنان میداد از این سنگ را تا آنکه هم آتش بر دهن گشت محراب و هنوز عیار شب و آفتاب
لقب بر باره افق نرسانیده بود که لقب نزد تمام رسید و از خوشی که خواجگاه رای بود در بیرون کرد و
لا دید بر تخت زرین در خواب شده و منان تجملات در حوالی مسند شاهی نهاده و انوار جواهر بر روی
بساط شهنشاهی رخیده و شمع کافوری چون رو تو انکاران صاحب چاه برافروخته و پروانه مسکین چون دل
در ویشان فاقه کش فضا نامرادی سوخته و پروانه خون گریه در خون نیم مانده من جان حکم سوزم و اوبال
پری سوزده و درد زگر گشت بوزند دید کنار دخت گرفته بر بالین شاه ایستاده و نظر احتیاط بر سر شاه کشیده
دزد از دیدن آن متحیر شد و گفت کسکاری که اعلی در و در فغش سواری چراغ پادشاهی بر بساط
ابنساط شهر لاری چگونه نهاده است و شیخ بنزیر از آنکه بخت است او است بخت این بقرار از کجا
افتاده و در بدریای این فکر مستغرق شده و در گرداب تخیل سر سبز شده و نظاره میکرد که ناگاه مورچه
چند از سقف ایوان بر سینه رای که آسمیه جهان آرای بود افتادند و رفتن آنرا کرده و خسته بدل ای
رای در عین خواب از غلغله مورچه دست بر سینه زد و بوزینه بدان جانب وید مورچه را دید که بروی
رای می دویدند آتش غضب بر دل بوزنه افتاد و گفت با وجود چون من پاسایی که ستاره دیده ام چو
انچه سیاره به شب روی خواب بنیده مورچه شب زنگ را این گستاخی که پای بر سینه بخند و منم تواند
نهاده و بپایانده بپس حالت تشنگی است و از قهر مورچه کتاره بر آورد و بر سینه رای زد و مورچه چنان
نقسه بر اند زد و فریاد بر کشید که ای ناجوانم و بیایست نگذار که جهانی را از پای در خواهی آورد
و در بخت و دست بوزنه با کتاره محکم گرفت رای بهر درد دزد از خواب آید و آن صورت مشاهده کرد و دزد
پرسیده که کیستی و در جواب آورد و شنید نامی تو است بپس مال تو محصول آمال خود بدین آمده بودم و
خطه دزدی فطنت تو آمال نمودی این جاندار مشفق و دوست مهربان به شهنشاه از خون آمال تو
ساخته بود و رای لیفیت حال معلوم فرمود و در دوشکریهای آورده گفت آری چون عنایت لازمی مجای
زد و پاسان دشمن مهربان زد و پس در آنوقت و از جمله مقربان گردانید و بوزنه را در زیر کشیده و از

چو در من توان ز دره چون سخن بدینجا رسید سنگ پشت گفت گمان میبرم که من دوستی قدیمی ثابت
خواهم شد و نکته از آداب دوستی و یاری فرو نخواهم گذاشت اگر ابر الشرف مجالست خود جز زسازی و
حقوق منتاقیه میباشد گردن دل من اندازی از گرم تو بدیج نباشد بوزنه بملکی کرده از دخت بزرگد
و سنگ پشت نیز از آب و یی بزرگدخت نهاد و یکدیگر را در کنار گرفته عهد دوستی و میان آوردند چشم و غمت از دل
دور شد و هم سنگ پشت محبت استیغیم گشت هر روز میان ایشان تجارت انشود و ناز و ادب بودی و کوشش
یاری و دوستی روف و طراوت پاد و یاقی چنانکه بوزنه از لک پادشاهی فراموش کرد و سنگ پشت را
نیز از ابل و سکن یاد نیامد و یاری با است چه حاجت که زیادت طلبیم دولت صحبت و مونس جان مارا بش
مدتی برین بگذشت زمان غلبت سنگ پشت بر کشید صحبت و در صراط آید غم بیکان و اندوه لی با یا
به و راه یافت و حیران جانگداز دل او را به آتش حسرت سوخته گردانید و فرود آمد و دایمی است که بر جگر کوه
نهند سنگ بر سینه نان آید و فریاد کند آخر شکایت فراق و حکایت اشتیاق با یکی از انبیا حس خود
در میان آورد و گفت قطعه فرت یار و آرزوی روی او در دانه بچشم ورم باز شوق قیامتش کل جان
از جمالش مشکل خود و خودم کسان کنم رخ نهفت قصه با هم چنان مشکل مانده نمی دانم تا غریب من بچه
محاکم روح من مانده و پایی دلش بکدام کل فروخته شدی اگر بطول صبح وصالش غلبت شام فراق
منتفی گشتی و لفظ و جلوه جمالش خیالات عشق که مودی همچون شد و مخفی شدی بدیت چه شود کان
گل عینا همچین بازید هرگزین جان تن رفته تن باز آید به رقیق او چون این همه اضطراب مشاهده کرد
گفت ای خواهر اگر عینی منی و مرا و را شستم نگردانی ترا از حال او بیاطلاع مانده جفت سنگ پشت گفت ای
مهربان محرم هر زنمان در سخن و شبهت غرض از کجا صورت بند و در اشارت تو خلاف و تمهت
چگونه پیدا آید من مدتی است تا نقد محبت ترا بر محک امتحان دهم و تمام عیار یافته و مدغم که آنچه
ناشده است باشد گفت شنیده که شوهر ترا بوزنه اتفاق مودت و فائق افتاده است و دل جان
بر دوستی او وقف کرده و محبت و را با هیچ نعمتی برابر نکند و ملاقات و با هیچ آنی مقابل سازد و آتش فراق
ترا با آب مهال نشکند سید جمال و را عرض خیال تو مونس زنگار میسازد جفت سنگ پشت که این سخن
بشنید آتش غمت بر سرش برد و دید و غمت به بیت خون گشت فریاد دلداری و دیگان و مارا کنار از
او در کنار دیگان نهادی و زنگار جفا که خیزد جمعیت مراد و دفعه بردادی گشت امید و بشو و غم

[illegible]

بر کشید و گفت قمر و در دس علاج کش بعد ازین طبیب دور دست درو عشق که در میان پذیر نیست
یاری که از علاج یابون باشد و در دمندی که از دوا نماند بود و از دل چگونگی نصیحت نفس ندون یابد
و جو قوت سامان گفت و شنید و شته باشد سنگ پشت آغاز جرح کرده بغایت بر خور شد و گفت
این چیدار دست که درین یابونی توان یافت و مجرب و حلیت بر میداردن آن قادر نمی توان شد
زود و تکیوی تا در طلب آن که در مجرب و در دس و از دور و نزدیک آشنا و بیگانه بجویم اگر چون ماهی
در قهر و یا باید رفت از سر قدم ساخته در آیم و اگر چون ماه بر اوج سپهر یابید شتافت بکند اندیشه
نمود تا بنگر که درون سامان جهان دل در طلب این درون دل کرد و خلاصه آن گل که عبارت از شفا
حیات است برای این علاج نثار توان نمود بیت جهان چه میرست که بهر توفد انتوان کرد و دل نثار
تو توان کرد چنان توان کرد به بیمار و در جواب اد که این نوع دور دست مخصوص بر زنان و در رحم ایشان
عادت می شود و سپید و در جز دل بوزینه علاج نمی پذیرد سنگ پشت گفت این از کجا بدست توان آورد
و چگونه پیدا توان کرد و خواهر خوانده که کنشای این کبر اول بود و معالجه آن در دل او میکرد و جواب اد که با هم دهم
که بدست دادن این در و دشوار است و مشقت تحصیل این علاج که حکم کسیر عظم دارد بسیار و بی شمار ترا
نه بجهت این خواندم بکبر برای آنکه دیدار بایز پسین یا وفادار نه بینی و و در آخرین بکبی که بیچاره را
دیگر نه امید خفیت واقع است و نه رحمت حاصل قمر و بجز خون شرفی در خورد و در خود نمی بستم
بجز غم راحتی در روزگار خود نمی دهم و اندیشه سنگ پشت احمد در گذشته متالم و اندوهناک شد
و چند آنچه وجه تدارک اندیش میخلصی جز گشتن بوزنه ندید و ضرورت طمع در دوست خویش نیست
روشن رایی زبان نصیحت کشاد و میگفت ای ناجوانم و اساس سوابق دوستی و گمانی را که میان تو و بوزنه
استحکام یافته بدست غدر ویران کردن از مردمی و مروت و درست بخت حیف باشد که از برای زنی
پایه سازی بگذر بینی به و نفس خیره روی ملامت آغاز نهاده و سوسه میدارد جانب زن که آبادانی
خانه و تو و امیشت و میرا بجا هر روز گامی خط نقد و جنس بد متعلق است فرو گذار شدن حق حرمت
یاری را که با تو نه جنسیت دارد و نه قرابت نگا بدشتن از ملاحظه امور محبت بر طرف می نماید قمر و
بجی محبت دیرین که خاک پا قدیم بهر بار بار به از خون بوستان نفوس به آخر الامر عشق زن غالب شد
زای بران قرار گرفت که قند دل و فدا بسنگ غداری در هم شکنند و بزمیزان هواداری را بکود غلبه بکند

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible][illegible]

آنست که حجت او کلفی باید کرد و بار کلفی بایش عجب تکلف گزینا شد خوش تو ان زیست و انچاز
مسلکات و مودتی که مرا نیست تو واقع است ریا به خود و فضیلتی عجب شناسی بدان منزل نگارن سناش که
افتخار من بکارم انطالق نیست احتیاج من فاق اتفاق تو بیشتر چون از وطن و کن عشیرت و ملک
و خدمت و شهادت و افتاد منبل خربت و خواری تمنائی و وحشت مبتلا بودم اگر از تو دعا می نه بهیج حجت تو
بر من مننی تازه گردانیدی و عیبت محبت تو در بین منجی و غریبی از زانی دشتی مرا از چنگال آزار
رونگار که بیرون آوردی و از دست شفت بخران که باز شدی طبع درین وحشت سراسر
محنت آباد بدیدار تو خوش عالم دل شاد و لبخند کم این تقدیات حق تو برین مشربست و لطف تو در باره
من فراوان تر و برین تقدیر بدین مکتوت و تکلف کلفت محتاج نیست و در دوستی صفای عفت
مشربست نه بهیج سبب عشرت و تقدیم فائده معنوی مطلوبست نه ترتیب با کده صورت طبعی بی تکلف
دوستی باید که باشد زان دست در میان ستر تکلف گزینا شد گویا شاد سنگ گشت گشت
ای فریق همدم و دوست محرم غرض از ستدای تو همین رعایت لوازم ضیافت و ترتیب ماکولات
و شروبات است بلکه مدعا آنکه جدالی از میان سخت برداشته پیوسته شرف وصال حاصل باشد عجب محرم
که یکدم بی تو باشم به بوزنه گفت عذر راه عشق مر حلقه قرب بعد نیست به اگر دوستان را بعد از شرفین
اتفاق افتد چون تسلی ایشان بیاید یکدیگر واقع است راحت لای نهیج خیال جمال هم دیگر حاصل
پس وری صوری حجاب راه ملاقات معنوی نخواهد شد و پیوسته بدیده سر و سر دیده مشاهده جمال
بدین المثال یکدیگر خواهد نمود و قرب وصالی اگر هست میان من و دوست به چه تفاوت کند از بعد
مکانی باشد و بزرگ در معنی میفرماید ریاضی اگر نقد نذر یک وصال دوست به در دیده
مقیم است خالت پیوست به در ظاهر اگر وصال جسمانی نیست به غم نیست جو اتصال وصالی هست
سنگ پشت بارد دیگر تیر نیاز در میان لغزش نهاده بر جانب دیوار افکندن گرفت و قوت طالعش
مدونمه و به نشانه از دست نیند بوزنه لغت طلب ضای دوست و شریعت مروت از فرقه است
و من بدین مقدار از بار خود باز نمانم و زیارت اخوان متعلقان تو غنیمت شمارم و لیکن گذشتن
از آب متعذر است و مرورن بدین ریا که میان این بیشه و جزیره تو حال شده بغایت متعسر گشت
گفت فایده کار که من اینچنین خود گرفته بدان جزیره برم که در و هم امن راحت است و هم تعب و زحمت

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

باجملا بسکه سنگ پشت دم گرم بر کار کرد بوزنه نو کشی بگذشت و باز بانه معلق و تواضع را می شد عثمان
 اختیار بدو داد و سنگ پشت او را پشت گرفته روی بجانه نهاد چون بمیان ریارسید کشتی خاطرش
 در گرداب تفکرات و با خود اندیشه کرد که این چه عمل است که پیش گرفته ام و منتظر این جز بدنامی چه خواهد بود
 بهیت بر که نگزار و فار و بتافت به غایب سینده او را شکافست به برای زنان ناقص عقل یادوست
 تمام خروند و وزیدن نه علت از حرارت و بجهت خشنودی شیطان سرشته نهای رحمان از دست
 دادن موجب نقصان فضیلت عظمی که که محض آن چنین نکنند و در میان بایستاده بدین نظر با خود
 منظره می نمود و آثار و در حرکات و سکناات وی غایب شد بوزنه را شکی در دل پیدا آمد پس سید
 موجب تفکر بهیت گم بر دشتن من بر گوشت و آرد از ان جهت گران باز شده بتال می روی سنگ
 گفت این سخن از کجا میگوئی و بچه دلیل من تاویل میفرمائی بوزنه جواب اندک علامت تمامیت تو با نفس
 خویش متعجب بودی و عزیزی که داری غایب است شاید که اگر امیر ایما گاهانی و شرف اعلام از زانی داری و با خود
 مشاورت من که اعتماد را می شاید از وظایف حیرت بسا حل سلامت توانی رسیدن سنگ پشت گفت است
 میگوئی من تفکر افاده ام و تمام اندیشه من آنست که تو اول کرت بمنزل من ملت نزول از زانی سید
 و حقیقت من بیارست و البته نهان از خلقی غالی نخواهد بود و چنانچه مراد است طاعت میافت و شرائط
 مروت با تمام نخواهد رسید و موجب خجالت و شرمندگی خواهد شد و اگر گناه به بخشند شرمساری هست
 بوزنه گفت چون صدق حقیقت تو مقرر است و غربت تو در حقیقت حوی و نهایی من تحقیق اگر تکلف
 در توقف اری و رسوم و عادات بیگانه که در محال می یابی می آرند بگذاری همانا در طریق اتحاد
 و یگانگی لائق تر مینماید فرو میگذاشت بر هم تکلف کنند دوست به اسباب که دوستی است تکلف به حاجت
 سنگ پشت پاره دیگر برفت و بایستاد و همان فکر اول تازه گردانیده با خود میگفت زنان مرا
 بر یکستن عهد و پیمان میدارند و من میدانم که در ایشان حسن عهد موجود نیست و از ایشان وفا و
 چشم دشمن از روش خردمندان و برست بهیت مبادا اگر کسی از زن مهر جوید که از شور و بیابان
 غریب ایشان غور یافتن بی جانب میوفائی و نا جوان روی شتافتن بنده سید
 تواند بود و نزدیک ابل درین دیانت چسان عملی خواهد نمود سنگ پشت و تفکر و تامل
 و سبب گمانی بوزنه زیادت شده در مضطرب آمد و با خود گفت چون کسی از دوست

[illegible]

شب بیدار دل کید و سپاه شد بر پایداری و سخت و دهن جسد بر فتنه و مدار خود را نگه باید داشت اگر
آن کجایان یقین بخونید و خود از بنگالی و کیت ایسلامت رسته باشند و از جن خطا افتد از دعا و اعانت
بنا به احتیاط و حزم عیسی بدو لاحق نگردد و طاعت گرو اویاست خوشتر از این شستی به و گریج بخت از
کمرش بستی به پس سنگ پشت را آواز داد و گفت موجب چیست که مرا سخت تو سر خیال را
بمیدان فکرت می تازی و غوغا می براد در ریای حیرت غوطه میدی گفت ای برادر من خود را که
تا توانی و بیماری زن و پدیشانی فرزندان که بواسطه مرض او دارند و منتقامی که دارند بوزنه گفت
و شتم کول نگرانی تو چیست بیماری زن است الحق رست گفته اند که جایار بودن آسان تر است از جایار دیدن
معتمدش مشمر آن کو برنج میاری کشیده اکنون با تو گوی که این کدام علت است و هر قی تو حاجت
آن چیست چه بر روی را دوانی معتبر است و هر رنجی را و جبه شغلی میفرماید بین با اطبای بسیار
نفس میمون و هم جایون قدیم جوی باید نمود و بر طریقی که اشارت نمایند در پی تذکره آن سعی فرمود
سنگ پشت گفت همیشه آن در تدوی آن بار دوی اشارت کرده اند که دست بدان نمیدوزد
گفت آخر آن کدام داروست که در دکان تار از خریده دار و فروشان یافت نشود و از تو خبر گوی
شاید مرا از آن قوی باشد و حصول آن نشانی تو نم داد و سنگ پشت از غایت ساده دلی که داشت
جواب داد که آن داروی میاب و مرا از گرداب تحیر افکنده دل بوزنه است رست که این سخن برسانم
بوزنه مرو کرد و در میان آب کشی در سینه بوزنه افتاد و دود سودا بکسرش برآمده چشمها آغاز تابکی
ما بقوت عقل خود را به جای داشته گفت ای نفس دیدی که شامت حرص و شره درین و طره سهیم ناک
افتادی و بعلت غفلت بی خبری بدن خطره خطره گرفتار شدی و این لایسی شستم که بر برق خیمان
فرایفته شده است و سخن منافقان را در گوش جای داده و از شست فرب صاحب غرمان
تیر افت در دل خورده بسیار کس را آتش این غفله غفله اکنون جز حیل و فکر دستگیر نمی
می شناسم و جز برای و تدبیر و دگرگاری نمی یابم اگر عیاذا بالله در جزیره سنگ پشتان فداوم گری
بر رشته کار است و دست فکر از کشادن آن عاجز آید اگر دل بدیشان تسلیم کنم محبوس مانده از
از سنگی بمیرم اگر خواهم که بگریزم خود را در آب باید افکنم و آن صوت هم مودی بهلاک شود و من از
پشته آن آباد خود اندیشه عاقبت زایم اختیار بدست سنگ پشت داده تمنای ایشای جزیره

[illegible]

آخر بسبب غارتن اندامها رخا غلط بر دل وی افتاده تو تش ساقط شد و از حرکت باز ماند و
نشاطش کمر فرو گندشت و در خدمت او رو بای بود که قرائیه خوان و ریزه طبعی او چو سید
و قوتش از بزرگت بقیه خوشتر بود و شتی چون شیر از شکار باز ماند و باه را کار با نظر ارباب نه می
روزی از تنگی میجشت و غلبه گر سنگی شیر را علامت در کشید و گفت ای ملک سباع اندیشه جاری تو
جانوران این پیشه را محول ساخته و نصف عالم را ملال تو در تمام طایران بلکه در جمیع رعایا سرایت
دیت بر جان تو صد ^{مهر} جان میلرزده و در بزم گشت جهان میلرزده چرا این غلبت را محالست
نمونی به ایوات این ردول ^{مهر} التفات تمامی فیض از روی در دنا که گو و گفت بدیت مرا خا است
نیز بر نمی آید و دم خون گشت این خا از دل من بر نمی آید به ای رویاه مدتی شد تا این
پشتنه یوم و ازین غارتش و زبر و روی کاظم بدن ازین معنی چون موی شده و یک موی بر بدن
مانده و نمیدانم که علاج این مرض بر چه وجه سازم و بگویم دارم این غده عند السکین ^{مهر} هم درین قتهایی
اطباء که مرا بر قوال اعتمادی تمام بود چنین فرمود که گوش دل خرمی باید خورد و جز آن علایجی مفید نخواهد
افتاد و من از آن وقت باز در اندیشه افتاده ام که این ^{مهر} مطبوعه که در روی نهاد و این ^{مهر} چو سید
و در میان بدست آید و باه گفت اگر فرمان ملک خرمی دهد و یابد من که کمینه ملازمت ^{مهر} بر بسته
قدم در راه است و چو نیمه بدست که همین اقبال سلطانی و قدر دولت جاودانی مقصود میسر گردد
شکیفت چو بازی خیال بسته و که ام حیل از دفتر ترویز و خوانده و باه گفت ای ملک برخاطر من
گذشته که شمار از پیشه بیرون آمدن معذرت بچرخ از آنکه مویر تمام مانده و فرجال و شکوه بشا
انکه نقصانی اندر گرفته حرکت فرمودن خود را با شما و بیگانه نمودن شمت ملک بهایت یا دشابی
را زبان از دلیس سلاح دران دیده ام که مطلوب بدین پیشه آرم تا ملک سباع او را بشکند و مویر اودل
آنچه خواهد از تناول فرمایند شکیفت او را از کجای آری جواب او که در نزدیکی این پیشه شمشیر است که از
بسیاری آب بحر عمان را می مانند و شیرینی و لطافت از عین احمیات بازی نماید طبعیت در صفا چون
خاک کجای است ^{مهر} اعطاف چو جهان شیرین است و کار زری هر روز آنجا بجا شستن آید و خرمی
رو بر حوالی آن چشمه چو شاید او را بفریبی بدین پیشه توان شد ای ملک نذر فرما
و باقی را بر دوان مهدی کند شیر نذر و عهد کرده بسوگند سو که ساخت و در و

[illegible]

[illegible][illegible]

بکین در غیر
مستحق در
از شیب
در حق و بیان
محمد الفرس
در شیب
از غیر

[illegible]

ای دولت جا آید
کارش می
ای
و جود
بود
نفس
ای
ساواست دارد
بجای قابل
نست
بجز خود
عجب
ای
و جود
بود
نفس
ای
ساواست دارد
بجای قابل
نست
بجز خود

باب ششم در آفتِ قحط و مضرتِ شتاب و گری و رکاب

رای عالم گیر بر همین روشن فکرم را به شریف مخاطبه علیه خفصا من اوده فرمود و بیست و پنج منتهی شود
از سر کن فکانش اوقف به زهی بیان تو اسرار علم را کاشیف بید بیان فرمودی داستان کسب
بر مراد خویش قاور شد و در محافضت کن تعافل و زید تا مطلوب از دست افتد و بدست افتاد
و بعقوبت غرامت مبتلا گشته بر حسرت مانده حاصل نداشت اکنون بید گوی مثل کسی که در انقباض
ع. بمبتی تعجیل و زرد و از فوائد میر و تفکر غافل ماند تا عاقبت کمال غفلت کردار او بکی رسید و چون
تخم شتاب مزرعه عمل بکار نرید چه چیز بر دین بر من بیان به نای شمنشاهی بر کشا و گفت بهیست
شایاد و م قاعده عالم از تو باد و اطراف بوستان بهمان خرم از تو باد و هر که بنای کار خویش بر
مبر و ثبات ننهد و اساس محکم را بسکون و قار استحکام نهد بدو عواقب اعمالش بلامت کشد و خوانیم
حوالش جداست ادا کند و ستوده و خصلتی که از او تعالی آد میان را بدان آراسته گردانیده است
و بحالیه المی یکت آن ترست که هم از آن فرموده و زینت علم و فضیلت و قار تواند بود و بهیست بر دین
خرانه خردست و هر که را حلیم نیست یو و دوست و و نکته و در آن گفته اند علم را چون مقبول گیتی علم
یعنی نمک نده اخلاق باوست بهمان می تواند بود که اگر کسی در تحصیل حنا سر محکم بر اقران مبارک نماید
و به تقدیم انواع فضائل از این بان گوی مسابقت در باید چون درشت خوی و تهنک سبکسار
و در و بدان بودند و سرنای دیگر چون طعم مزه مقبول هیچ طبع نباشد و خاطر را از خفت مزاج
و کاکت رای آنکس لغزنی دیدار یو و گوشت فقط غلیظ القلب لا نفقو من حولک و با وجود
آن همه محال است که حضرت سید کائنات علیه افضل الصلوات و عمل الخیرات مستمع آن بوده و خطا
مستطاب از حضرت بشا را باب لوی برین خوانا ارد شده که ای محمد اگر تو درشت خوی و سخت دل
و خشکی کنی کش می بودی هر آینه موکب که اکاب انجانی کالتجویم که حالا بیس را من تو چون
زیرا جمعه اندانند و نای لغزش متفرق می شدند و دیگر اگر صاحب خلقت و بیست است اسم اعظم خلیل را
کلی بنیسا و علیه مسلوته از حمن بدین مصفت می ستاید آخا میفرماید ان ابرار همیشم لا واک
علیه برانی آنکه حلیم محبوب قلوب باشد و دامای خواص عوام همه بوی میشتل نمایند

[illegible]

یا طلاق میان ایشان مخافت افتاده و بچسبند و در آرزوی محبت او بودند تا ندانی است که خداوند
مال و جمل بود که بدینگاه خویش بر توست نهند و آمانه آنکه چون ترا بیند آواز معیفت گرداند و خود را
بر من بخور سازد و دیدار چنین بر من سباحت بتازگی مرگی باشد مشغومی زن بد در سراپا
مرد نکوه بدین عالم است و در خاویزه نیز از قرین بد نیز پاره و قنار بکنا عذاب السار به
و دیگر پاره پرسید زن که کدام اختیار کنم زن از مرد و زن جوان نرسیده باید که نفس عجاظ طوط
عاقبت برود و مباشرت با ایشان ضعیف و سستی گردد و قطعه آن زن را که پشت شد چو کمان و نقش
راست مجبور شود و محبت دختر که جان نخبند زهر قاتل بود چو پیر شود و زنان از ده سالگی
یا بست سالگی متعلق آن اند و محل میث و از بست تاسی آرام دل طالبان اند و لذت جان راغبان
و از سی تا چهل خداوند مال و فرزندان را با بست بلند و از چهل تا پنجاه و از پنجاه تا هشتاد و از هشتاد تا صد و از صد تا
زرق و سالتوس اما از پنجاه گذشته بلای سیاه اند و آفت الیاده و گلشن خندان دیده و عمارت باران
رسیده و چشمه آینه شده و زمین با کاشته و از دماهی گنج و معدن محنت رخ فطرت زن چو زنجیر قدیم
آهنوند و هر دو همان بر یک سو چسبند و از آنکه از پنجه بچسبند به عاقبت الامر و افتد شکست و از آنکه
که راجب حسن جمال چو بیدری جواب ادرا فضل در قضیه زنان با بر سائست خوش خوی اگر سعادت
خوب روی آن جمع شود مزاج نورانی نور دار و فرو روی خوبست کمال سرودن با آن لا جرم است
و کان به یاقوت به وزن خوب روی بنیو طلوعت اگر ناخوش سیرت باشد بلای جان است عذاب و آ
و زن بنیو خلعت بر چند پشت صورت بود یا مهران است و روق خان مان قطعه زار ساز کار و هم
بیک به شود و خوب بود دیده و شن به بریز از رفیق ناموفق به و گزست ارجالش خانه گلشن و در دنیا
او سست و بنیو افکارشان بر کوا و در ستم غنیمت باید داشت فطرت خوب فران بر آساید کند مرد
و از آنکه در دنیا به و ز غم خوری غم دارد چو شب غلگسارت بود و در کناره اگر با بر ساید باشد و
خوب است زن که در دنیا به و ز غم خوری غم دارد چو شب غلگسارت بود و در کناره اگر با بر ساید باشد و
چو در دنیا به و ز غم خوری غم دارد چو شب غلگسارت بود و در کناره اگر با بر ساید باشد و
انوشی زن به و ز غم خوری غم دارد چو شب غلگسارت بود و در کناره اگر با بر ساید باشد و
به و ز غم خوری غم دارد چو شب غلگسارت بود و در کناره اگر با بر ساید باشد و

Handwritten marginal notes on the right side of the page, continuing the text or providing commentary.

Handwritten marginal notes on the left side of the page, continuing the text or providing commentary.

و بحسب بی پایان بدهد و محبت بلند و مساعدت است از حرمین از قبیله بزرگ و خانوادۀ شریف زنی
بدست آمد که عکس خسارش طبعه صبح را روشنی داده بود و رنگ زلف تابدارش غالبه فروش شام را
در غلام فرستاده و دیده سپهر مینائی نظیرش جز در آینه آفتاب مشاهده نموده و نقش بند خیال بر نظر
مانند مثال جایوش جز در عالم خواب ندیده قطعه ای هر طبعش نور فیه جهان حسن و با همه تمام
برافق آسمان حسن به بهتر ز قد و روی نور و گلی نیست و از گلشن اخلاص و از بوستان حسن
و با وجود خوبی صورت نجسته کسیرت آراسته بود حسن خلقش بر نیکی خلق بی حسنه زاید بود و طالع
طاعت شکوچین نعمتی تقدیم میسرانید و بنای سعادت بایار حوصلت برین نوع نهاده طاب
فرزندی بود و هیچ غافل قاعده قابل بر مجر و مشهور شهوت نهاده و جز طلب اصلاح که در ایصال سیلین
پوادین حکم صدقه بهاریه دارد بدین کارن در زند بد فر و غرض رحمت زن و زحاکشیدن برده
چنین تفریح فرزندان زمین باشد و چون یک چندی بر آید و اتفاق نیفتاد زاید نو میدگشته روی رخ
بر خاک نیاز نهادن گرفت و تیر دعا از کمان اخلاص کشادن آغاز کرد و چون خود را همگی محو بر آه کرده بود
بسمک آتش چشمت المصطر از ادعای ستم و عوالتش بهدوت اجابت رسید مشغول می هر کر
دل پاک باشد از اعتدال و آن حالش مبر و تاذ و احوال به آن دعای پیخودان خود دیگر است
آن دعا نیست آن دعا درست و آن دعا حق میکند چون او فضا نیست به هم دعا و هم اجابت از خدا
پس از امیددی الواب عنایت بفتح رحمت کشاده شد وزن را بر ارحملی پدید آمد پیر شاد
بسیار میکرد و میخواست که همه وز و ذکر فرزندان تازه دارد و جز نام او بعد از ادای او را در زبان نراند
یک روز زن را الفت ای مولی و زگار و ای یار انگسار زود باشد که گوهر شامهوار از صدف رحم تو
بسال ظهور آید و پسری زیباروی از خلوتخانه بخت نصحر ای شهادت خرازد من او را نام نیکو و لقبی
نخاسته تعیین کنم پس تربیت و نمشیت او بافضی الغایت الاسلام کنشش و سعی غایت با احکام
تبرعت بیاورد و به نذیب نادب و سعی چهل بجای آرم تا به آداب طریقت متخلی گردد و باندک روزگار
در دین بزرگ عالی مقام و شیخی صاحب کرامات الهام شود پس امر اگر کرده در جلاله نکاح آرم و از ایشان
اولاد و احفاد پیدا آیند و نسل ما برکت ایشان باقی ماند و نام بابو سیله فرزندان بر صغیر و روزگار پدید آید
قطعه باند نام درد و در آن کسی را به که فرزندی باند یا دو گارش و از آن نام صدف در گوش نداشت

۲۵
 چو کزین بوی واد بودار
 زردی کرب و کرد و مات
 بختکم شغف نام بر کس
 پیروز و کار و قدرش
 عام و خاصش بس از نام
 فوق الامام است چون
 بنیاده ۱۱
 هست

این سخن از زبان پادشاه
 علی محمد خان بوده است
 و چون پادشاه را خبر شد
 که این سخن را گفته اند
 بسیار خشمگین شد
 و فرمود که این سخن را
 از زبان پادشاه
 نقل نکنند
 و اگر کسی از این سخن
 نقل کند
 سزاوارت مرگ است
 و این سخن را
 از زبان پادشاه
 نقل نکنند
 و اگر کسی از این سخن
 نقل کند
 سزاوارت مرگ است
 و این سخن را
 از زبان پادشاه
 نقل نکنند
 و اگر کسی از این سخن
 نقل کند
 سزاوارت مرگ است

۲۵۸

که می بیند و در تمام هوش چنان گفت ای رفیق شفیق و ای شیخ صاحب طریق این سخنان لائق
 سجاده نشینی و مناسبت هیچ گزاری نیست اولاً بوجود و قریب نزد هر یک کوه و دامکان دارد که سرفرازند بنا
 بر آید بکن کلبه بنویسد و اگر بود ممکن است که نزدیک و همسایعت نکند و فی الجمله پایان این کار بدیدار
 نیست و تو چون نادان خیال پرست بر مرکب تمناشسته و مانند خیال پرستان نادان در
 عرصه آرزو میماند میدوانی تو نهایت این میدان را نمیدانی قطعه بپار و دیو بس نه می توان پیوست
 بلافاصله و عریضه کاری نمی توان بدخت و ترا کشتن نامی خام سوخته شده که روزگار یکی را بکام دل نخوا
 و سخن تو مزاج عمال آن پارسا دارد که شمد و روغن بر روی موی خویش فرو بخت زاندر سید که چگونه
 بوده است آن حکایت گفت آورده اند که موی پارسا و همسایگی بازگانی خانه دشت و همین مجاور
 روزگاری بر فاسیت میگذاشت بازگان پیوسته شمد و روغن فروختی و بیدان محاله چرت شیرین
 سودا انداختی بجا که پارسا مردا و قالی ستوده و شست پیوسته خست آبی در مزرعه دل بخت
 می کاشت بازگان بوی مقتادی کرده بود و ما محتاج اورا بر دمه همت خود گرفته و وفائده تو اگر می
 بینم تواند بود که دل درویشی بدست آرند و ذخیره باقی ازان باقی بردارند و فرو تو انکه اول درویش
 بدست آور که مخزن زر و گنج دوم نخواهد باند و خواهی بازگان نیز فرصت خیر را غنیمت شمرده هر روز
 ازان بصاعت که جمع و شرای آن اشتغال نمودی برای قوت زاهد قدری میفرستاد و زاهدان
 چیزی بکار برده باقی را در گوشه می نهادند که قصتی را سبوی ازان پر شد روزی پارسا در آن سبوی
 می نگریست اندیشه میکرد که آیا چه قدر غسل و روغن برین طرف جمع شده باشد آخر الامر به تخمین ه من
 تصور کرد و گفت اگر بده درم تو اتم فروخت بفروشم به همین مبلغ پنج گوسفند توانا بخرم فاین پنج
 بهر شش ماه بزایند و هر یک و بچهارند سالی را بشت پنج شوند و ده سال را از نتایج ایشان
 رها میدا آید و مریدان استغفار کلی حاصل شود بعضی را بفروشم و بباب خود بدان انداخته گرانم
 و زنی از خاندان بزرگ بخوابم و نه ماه را حبست من پسری زایند و علم و ادب بیاموزد اما چون ضعیف
 طفولیت بقوت شباب مبدل گردد و من سرفراز در همین جوانی بالاکش میکنم که از فرموده من تجاوز ننماید
 سرکشی آغاز کند و بران تقدیر ادب گردان او از لوازم باشد و همین عصا که در دست ارم ادبش
 بفرستد و چنان در خیال مستغرق بود که سرگردن پسری ادب در حضور تصور کرده عصا

حضرت ابی
 بود

در زیر کوه و دشت تا مال مال شد خوشتر که لب ساند و دیگر باره باز رفتی که در آن عالم ران
 مع نزد یک لب آمدند و چشیدن نگذاشتند شاه از غایت تشنگی مضطرب شد باز از بر زمین دوید
 کرد و مقدار این حال کاگردار شاه رسید و باز راگشته دید و شاه را تشنگی یافتنی احمال میسر بود
 بکشاؤ و جامه را پاکیزه بسته و خوشتر که شاه را آب به شاه فرمود که مریدین آنجا مال که از کوه
 فرو میچکد میلی تمام است و محال اند قطره قطره در جام شود و ندامت تو بالای آسمان بر آید و از منبع
 این آب جام پر کرده فرو و از کاگردار بر زمین میگردی و آب میچکد و در جام میچکد و در جام میچکد
 بعد حست بیرون میداد و از دای لب لب آن چشمه در دهان میچکد و از دای لب لب آن چشمه در دهان میچکد
 این شرب آب آن چشمه منقطع شده قطره قطره از کوه فرو میچکد و در جام میچکد و در جام میچکد
 از و صورت حال بموقع عرض رسانید و جامی آب سرد از مطهره شاه داد و شاه جام آب بر لب نهاده
 اشک حست می بارید و عیت خورد و می آب لب از دل نشاند و آنچه ز لب خورد و در گان فشانید
 کاگردار سوال کرد که گریه را چه چیز موجب تواند بود شاه آه سرد از دل پرورد و بر کشیده گفت و
 مرا غمی است که میدانی تو انهم کرده حکایتی است که مینان نمی توانم داشت به تیس قصه باز و سختین
 آب جام را تمامی باز گفت و فرمود که بر فوات باز نمانست پیغمبرم و بر جلال و ولایتی خویشتن خوی
 عزیز را بجان کردم میگوشم که کاگردار گفت ای شاه این باز بالای عظم از شاهان و شاهان و شاهان
 ال این ولایت ثابت ساخته اولی آن بودی که شاه در کشتن بلا تجلیل کردی و آتش غضب با علم
 تشکین دای و عنان تقیضش تو سن القوت بر دباری باز کشیدی و از سخن حکما که فرموده اند
 بیت تو سن خود نپسند از آنچنان که کش نتوان با کشیدن عنان به تجاوز فقرمودی شاه
 جواب داد که من ازین حرکت نامناسب پشیمان شده ام در وقتی که پشیمانی سود ندارد و حاجت
 این ملالت بهیچرم ایستام نمی یابد و تا زنده خواهم بود داغ این حسرت بر سینه خواهم داشت و چه فایده
 بناخن ملالت خواهم هر شیدم چون کنم خود کرده ام خود کرده راند بر نیست و و این مثل برای آن
 آوردم تا ملوم گردد که مثل این مورثا بسیار بوده که بشاست و تحمل در روز قیامت افتاده اند و از مال
 و ثانی آنرا نهاده و در میان گرداب بلا غرق شده مشغولی مردم می سنگ بخوردم بود و سنگ گران
 نومبرم بود و برق سبکسانیا گسی به نفس از جان زد و جز خسی به هر که جمعیل بر آورد دست

ای بر سبک شتاب کاشته

رای فرمود که شنویدم استان کسی کنی فکرت مال خود را در دریای حیرت و ندانستی انداخت و بی صاحب
و تحمل بسید و ام پشیمانی و غرمت شد اکنون اگر صلاح باشد ^{دلیل} مضمون و نصبت بمقتضای تفصیل بازگوئی
و در استان آنکس که در میان خصمان که قرار آمده باز نمانی و بیانی کن حکایت کسی که دشمنان قوی و پری
و راست پیش می آید و او را نیند و اندک بسیار شده و غلبه کرده اطراف نواحی او را فرو گیرد
و خود را در پنج پلاک و محضه تلف بنید و صلاح در آن اندک باکی از ایشان ^{ایضا در حیرت} مواالات ملاطفت باید و
بلکه عهد و پیمان بایدست تا سلامت بجهد چگونه قدم درین کار نهد و بعد از آنکه بد و معاوضت دشمنی
از آن بلا استخلاص وی نماید عهد را بچه نوع با وی بوفارساند و اگر دلاست برآمده طریق صلاح را
بگذارد حیل یکشاید برین جواب داد که اغلب دشمنی و دشمنی دائم و ثابت نیست چه اکثر عارضیات است و عارضی
را زود زوال باشد لاجرم بعضی دوستها بر و زبان کم گردد و بلکه حکم قدم گیرد و بر دشمنین منوال دشمنان نیز
یافته از لوح سینه محو شود و حسب و بعضی اهل عالم حکم ابر بهاری دارد که گاه می بارد و گاه بازمی آید

صیادان بسیار آمدندی و بدان نواحی و ام نهادندی روزی صیادی بنزدیک آن درخت می باز کشید
 و دیدی گوشت بر روی و اطاعت گریه سرخس از آن صورت غافل پوی کنان بجانب گوشت آمد
 و گوشت را کس گوشت نرسیده که حلقش جلقه دوام گرفت ارشد رباحی حرص است که جلد را بدام
 اندازد و اندک طلب مال حرام اندازد و حرص است که جلد خلق را از اسایش باز آرد و در رنج مدام
 اندازد و آفت بپوش ^{از طلب طمع از سوزن بیرون آمده از روی چنگا طهر طری چشم می انداخت}
 و برین بسیار روز و ملا نظری افکند ناگاه چشمش بر گراندا با آنکه دیده اش از مشاهد نیست
 او تار یک شده و شیه میزش از سبایه و زنگالی باریک گشت دل از جانب و نیک درنگ نیست
 او را بسته بند بلا دید صیاد را بجان می غمی گفت و بپید گریه شک گذاری میکند ناگاه بر یک جانب راه
 رهروی دید و در کمین پوشسته و تیر توج در کمان قصد مباد روی بدخت آورد و زانمی مشاهده کرد که
 از بالای درخت میل گرفتن او دارد و دشت و دشت بپوش غلبه کرده بهش برش بروی مستولی شد
 قمر و آه زین طالع برشته کمر روز را در بهجائی بناید که بلا بیشتر بپوش نماند و آه اگر پیش
 آید را بگیرد و اگر باز گرم را سوزد و نیز و اگر بجائی قرار گیرم زانغ فرو آید و در میان
 بسنه آید و سبایه ^{از خود} در حیرت را بچ حیلت فکند و قطع بپوشه خود بد گویم و دوی در دلی در آن
 از که حیرت محض محرمی که صلاح کار خود پرسم نه غم خواری که و حال آنکه خود پیرسد حال
 در های بلا بارست و راه نزل عاقبت لب و رود از انوار آفتاب روی کشاوری کشاده و راه گریه نیست و با
 بدول بر جای بیاید و دیده بر رگزار خلاص گماشت که ساقی روزگار اگر وقتی شربت نوش مراد چشام
 کاتبی نیز هر چه با طلب احیت بر این و بیت تلکین مشوک ساقی قدرت جام و بهره امان لطف میدهد
 و گاه در دق و مروت ثابت قدم است که نه پوشیدن خلعت و نش لب نش و بخند دارد و نه در نوشیدن
 جود مختش از دیده اندوه اشک حسرت بار و فرو زنج و راحت می می مینجند امشوخیم در این
 جهان که هی چنان گاهی چنین باشد اکنون مرادین و طره عینا پیچ بنی مینر سایه عتس نیست
 و هیچ دستگیری مشفق تر از استاد خروند و هر که رای قوی دارد هیچ حال و شست بخورانه بد و خوف خو
 پیرامن لنگه دارد و از سخن خردمندان چنان فهم میشود که باطن عقل باید که بشه به و ریا باشد اندازد
 زرقانی آن متون شناخت ولی غوی می امتحان بقدر آن نتوان رسید و هر چه در روی افتد تا به

۲۴۵
 این صیادان بسیار آمدندی و بدان نواحی و ام نهادندی روزی صیادی بنزدیک آن درخت می باز کشید
 و دیدی گوشت بر روی و اطاعت گریه سرخس از آن صورت غافل پوی کنان بجانب گوشت آمد
 و گوشت را کس گوشت نرسیده که حلقش جلقه دوام گرفت ارشد رباحی حرص است که جلد را بدام
 اندازد و اندک طلب مال حرام اندازد و حرص است که جلد خلق را از اسایش باز آرد و در رنج مدام
 اندازد و آفت بپوش از طلب طمع از سوزن بیرون آمده از روی چنگا طهر طری چشم می انداخت
 و برین بسیار روز و ملا نظری افکند ناگاه چشمش بر گراندا با آنکه دیده اش از مشاهد نیست
 او تار یک شده و شیه میزش از سبایه و زنگالی باریک گشت دل از جانب و نیک درنگ نیست
 او را بسته بند بلا دید صیاد را بجان می غمی گفت و بپید گریه شک گذاری میکند ناگاه بر یک جانب راه
 رهروی دید و در کمین پوشسته و تیر توج در کمان قصد مباد روی بدخت آورد و زانمی مشاهده کرد که
 از بالای درخت میل گرفتن او دارد و دشت و دشت بپوش غلبه کرده بهش برش بروی مستولی شد
 قمر و آه زین طالع برشته کمر روز را در بهجائی بناید که بلا بیشتر بپوش نماند و آه اگر پیش
 آید را بگیرد و اگر باز گرم را سوزد و نیز و اگر بجائی قرار گیرم زانغ فرو آید و در میان
 بسنه آید و سبایه در حیرت را بچ حیلت فکند و قطع بپوشه خود بد گویم و دوی در دلی در آن
 از که حیرت محض محرمی که صلاح کار خود پرسم نه غم خواری که و حال آنکه خود پیرسد حال
 در های بلا بارست و راه نزل عاقبت لب و رود از انوار آفتاب روی کشاوری کشاده و راه گریه نیست و با
 بدول بر جای بیاید و دیده بر رگزار خلاص گماشت که ساقی روزگار اگر وقتی شربت نوش مراد چشام
 کاتبی نیز هر چه با طلب احیت بر این و بیت تلکین مشوک ساقی قدرت جام و بهره امان لطف میدهد
 و گاه در دق و مروت ثابت قدم است که نه پوشیدن خلعت و نش لب نش و بخند دارد و نه در نوشیدن
 جود مختش از دیده اندوه اشک حسرت بار و فرو زنج و راحت می می مینجند امشوخیم در این
 جهان که هی چنان گاهی چنین باشد اکنون مرادین و طره عینا پیچ بنی مینر سایه عتس نیست
 و هیچ دستگیری مشفق تر از استاد خروند و هر که رای قوی دارد هیچ حال و شست بخورانه بد و خوف خو
 پیرامن لنگه دارد و از سخن خردمندان چنان فهم میشود که باطن عقل باید که بشه به و ریا باشد اندازد
 زرقانی آن متون شناخت ولی غوی می امتحان بقدر آن نتوان رسید و هر چه در روی افتد تا به

[illegible][illegible]

دوستی است ششتم بر غرضی که اما غرضی که قطع دارد و نذر نه و بر کیا است نذر است تو پوشیده ماند
که این است میگویی و درین سخن موثر خیانت و بداندیشی ندارم و نیز بر صدق مدعای خود دو گواه
میکنی که اسوکه عقب در زمین شسته و دیگر زاع که بر بالای درخت مترصد ایستاده و هر دو قصد
آن دارند که در آن زمانها من بزارند برگاه که تو نزدیک شدم امید ایشان این من دفع و طبع هر یک یکی
منقطع میگردد اگر ای کجی گردانی و تالیدی که موجب طمعینان خاطر بجای آری در سایه دولت تو گرد
هم نمان من بجهول غرض من برای تو بریده شود و من این نفع سودانیک باشد هم قریه که به
بعد از اجتماع این سخن زنا را افتاد و هر دای اندیشه مستغرق شد و خواست که اطراف و جوانب این
حکایت را بقدم فکری بجای و عیار این اندیشه بر محاکم تال تجربه کند موش یکد وقت بغایت غمت
و گریه سرد و زاندرشی دارد و از او که سخن من بشنود و حسن سیرت و طهارت سیرت من و اثنی باش
و ملاطفت من و در پیرفته تا خیر نمایی که مایل کار با تزد و و اندازد و در محلات توقف جاری گشته و
مع غافل مشویم که فرصت غنیمت است چنانچه من را بوفای تو خورشید میگذرد و به حیات من
شادمان باش که تنگاری هر یک از با بقای دیگری متعلق است و من تیرست چو شتی و شنبین
سنا آشتی پس کسی که تجنب بجنار سجد کشتی بانی شتی کای می کنند و صدق من بایش
معلوم خواب شده بحال من سبب فوت شدن فرصت است رخ زهره که غمناک ندیدادی و گریه و میداد
که بر دل تو روشن شده که قول من را عمل قلیمت و بودار بر رفتار را حج است و من عهد مودت بسته
در عهد وفا می آریم تو نیز درین باب سری و جانب و کلام بزبان آن خرد و فراشاری و تو و چشم
مید و از بهر نوشهای آن خم ابرو و نهاده بهم که گریه سخن موش شنبه و جمال رستی بر صفحات حال او
دید و شاید و موش اغت سخن تو حق می نماید و از خواهی که ای تو بوی صدق می آید من این صفت
فی پذیرم تو من باری خواهم که در قضای خیر بپوش جان می شنوم و از مضمون این سخن که رباعی
تا صلیح توان کرد و جنگ مزین تا نام توان جست و نماند مزین به خلق جهان و رسیدن
کشتا پیش آری و صبوی مهر بر سنگ مزین به شجاعت و نیک نهم و امید میدارم که از بهر دو جانب
بمن این محبت مخلصی پیدا آید و مجازات و مکافات این نعمت برخوشیدنی واجب گرداند و شکر دست
از این ابد الزام نایم و من نیز بتو می گویم که تو هم که دی بپایان بسته و امید واری چنان است

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

ع که بیا این بر من این عهد که بستم با تو به اکنون بگوئی که مرا چه می باید ساخت و با تو چه نوع
می شاید بر داشت ^و شمش گفت چون نزدیک تو آیم باید که تعظیمی تمام و هر اشی بسزا رعایت کنی تا گویا
بمشاهده آن حال بر آید قواعد محبت و خلوص و واقف شدی خائب خاطر باز گردند و من ^{از این} ^{زبان} ^{خود را} ^{آید}
قراعت خاطر نبرد از پای تو بردارم که قبول این منی را الزام نمود و روشن ما ^{از این} ^{زبان} ^{خود را} ^{آید} تمام پیش
آید رسم اعزاز و اکرام بجای آورد و او را گرم بر سید و انواع ملائمت و بخور و نوازش و مهربانی
در باره او رعایت فرمود چون راس و وزان ^{از این} ^{زبان} ^{خود را} ^{آید} حال مشاهده کردند دل از شک و محال برگرفته مزجت
نمودند چون روشن بکامیت گریه از آن و بلا خلاصت یافت بریدن بنده آغاز نماز و باند نشیبه در افتاد که خود
از بند بلای دیگر چون نجات یابد و با هستگی در کار شروع میکرد که بفر است راقیت که موش در فکر
دور و دراز افتاده ترسیده که بنده بریده سر خود گیرد و او را پای بسته بگذارد و طریق عتالی که رسم دوستی
پیش گرفت و گفت نمودن کشتی و اعتماد بر گرم عهد و حسن مروت تو بر من این بود چون بر حاجت
دست یافتی و بر او دل فیروز شدی در وفای عهد کاهلی مینمائی و در اینجا ز وعده دفع می اندیشی
و من میدانم که وفادارونی است که در طبله اخطار روزگار یافت نشود و حسن عهد جوهر است که در
خزانة زمانه موجود نباشد و وفایانی سیم غمی است که از جز نامی در میان نیست و عهدی که بماند
کیسائی است که کسی را از حقیقت او نشان نیست طبیعت مجوفای از کس ^{از این} ^{زبان} ^{خود را} ^{آید} نمی شنوی
بهر چه طالب سیم غم و کیسائی باش به موش گفت عاشاکه من چهره حال خود را بدین جو فانی موسوم
سازم و نام نیکو که بعدی مدید حاصل کرده ام در حریده بد عهدان ثبت کنم و من میدانم که وفا کند
ارادت ست و تو بشه راه سعادت کیسائی است که خاک تیره راز سازد و تو تبتائی است که دیده خبره را
صاحب نظر گرداند ^{از این} ^{زبان} ^{خود را} ^{آید} مشام هر جان که بوی وفانشنیده از روح ریحین محاسن صفات نفسی ندارد
دیده هر دل که رنگ فاندیده از مشاهده انوار مکام اخلاق بی بهره بود و ای خاک بران سرگرد و مغرور
که بگفت چون میدانی که وفاتش طالع عروس تحمل است و خال خساره حسن جمال باید که تو نیز عذار
حال خود را بدین نگه کن و آرایش از زانی داری که هرگز داری که در و نهال فانر و دید هیچ مرغ دل بر شاخ
مجنش مترنم نگردد و هر خسار که از خال فاخالی باشد هیچ صاحب نظر بر تو التفات بران ننهد و از تو
گفته اند طبیعت آنرا که طریق گرم و رسم وفانیت اگر جوهر خشت است که شاید نیست و هرگز از لباس

۱۰۰
۱۰۱
۱۰۲
۱۰۳
۱۰۴
۱۰۵
۱۰۶
۱۰۷
۱۰۸
۱۰۹
۱۱۰
۱۱۱
۱۱۲
۱۱۳
۱۱۴
۱۱۵
۱۱۶
۱۱۷
۱۱۸
۱۱۹
۱۲۰

عاری گردود و در عهدی که بند دوم قاننمایید بدان رسد که بزرگ جهان رسید و پیش که بگوید
 بوده است آن حکایت اگر به گفت آورده اند که در وی از ده های فارس اتفاق بود با خبر تمام و کمال
 ملاک ایام از بهار و زکار بسی تلخ و شیرین چشیده و در کشتش در آن بسی و شکاری آسانی و دیده
 جهان پیچیده بسیار دانی به نظر یعنی زیر کی شیرین بانی به و این بهقان نی دشت که رویش شمع
 شبستان بودی و در شیرینش در شکر ریزی نقل می پستان نقش آینه زنی با صد رنگ چون بهار و عشوه
 فروشی با هزار رنگ پیون و زکار و فرور و روح مقدس نشسته شد به شمشاد آن لطافت خوبی نه در آب
 گل است پیچیده بهان با چندان شیرینی که دشت بفر و فاقد روزگار میگردد و مانند و تخم توکل در مزرعه
 تو قو قو قو امری الی الله می پاشید و پیشه روزگار بخدا خود این است که مستحقان و ارباب بنیر را
 محروم دارد و بی بنیران نامستعدان را با وج که مکاری و سر فرازی بر آرد و قطعه کج رواند و بندگان
 خرمند و بزرگ کاهی برستانند بندگان و گسارند و بندگان و گسارند و بندگان و گسارند و بندگان و گسارند
 پیر مزاج با آنکه در زراعت بکمال بهر موصوف بود چون اسباب آن کانی دشت عمری به بیکاری
 و تنگدستی میگردد و روزی زلف از غایت فروماندگی زبان سخن بکشود که تاکی در گوشه کاشانه
 بسر بردن و عمر بزرگوار و حیات و ضیق معیشت صرف کردن و حرکت و حب برکت است و اگر
 از دیو تنگدستی که برکت از پیش علی الله نوشته اند و از آن سبب نعیب و غیره برگوشه
 آن ثبت نموده اند پس کسب اسبب زرق بایشناخت و رزق حقیقی حضرت حق را باید دانست
 و سبب زرق است کسب الی به رازق تو سبب سبب است به صلاح ران می بینم که قدر
 طریق کسب نمی و بهر نوع که توانی نوشته بدست آری و بجز آن گفت ای عمر عزیز آنچه گفتی بصیق
 معقول است و از بهر بهر بهر غرض پر داری بیرون ایمن آید درین راه ستادی کرده ام و اکثر
 این مزرعه در روزگار بوده اینجا که ضیق خالص شد و اسباب زراعت ز دست رفته جز
 مزرعه می کردن چاره نیست و تنگدستی دوری دور و ران شیدت با خود راست نمی تواند آورد
 فروریزد و ریزه خور خویش را به خوردن باران کشت و تو را بهر دشت و اگر از بد جز فتنه
 می بید کرد و زمین موضع خشت بر بستن او است و در بیدار شدن شامت و شستن نیست و بیایا تا بکمال
 نفس خیره آخبا بهر چه که توانی بهر بهر بهر از رخ فقر و بی بانی نیت تنگ آمده و بملای جبار ارضی شد

و در عهدی که بند دوم قاننمایید بدان رسد که بزرگ جهان رسید و پیش که بگوید
 بوده است آن حکایت اگر به گفت آورده اند که در وی از ده های فارس اتفاق بود با خبر تمام و کمال
 ملاک ایام از بهار و زکار بسی تلخ و شیرین چشیده و در کشتش در آن بسی و شکاری آسانی و دیده
 جهان پیچیده بسیار دانی به نظر یعنی زیر کی شیرین بانی به و این بهقان نی دشت که رویش شمع
 شبستان بودی و در شیرینش در شکر ریزی نقل می پستان نقش آینه زنی با صد رنگ چون بهار و عشوه
 فروشی با هزار رنگ پیون و زکار و فرور و روح مقدس نشسته شد به شمشاد آن لطافت خوبی نه در آب
 گل است پیچیده بهان با چندان شیرینی که دشت بفر و فاقد روزگار میگردد و مانند و تخم توکل در مزرعه
 تو قو قو قو امری الی الله می پاشید و پیشه روزگار بخدا خود این است که مستحقان و ارباب بنیر را
 محروم دارد و بی بنیران نامستعدان را با وج که مکاری و سر فرازی بر آرد و قطعه کج رواند و بندگان
 خرمند و بزرگ کاهی برستانند بندگان و گسارند و بندگان و گسارند و بندگان و گسارند و بندگان و گسارند
 پیر مزاج با آنکه در زراعت بکمال بهر موصوف بود چون اسباب آن کانی دشت عمری به بیکاری
 و تنگدستی میگردد و روزی زلف از غایت فروماندگی زبان سخن بکشود که تاکی در گوشه کاشانه
 بسر بردن و عمر بزرگوار و حیات و ضیق معیشت صرف کردن و حرکت و حب برکت است و اگر
 از دیو تنگدستی که برکت از پیش علی الله نوشته اند و از آن سبب نعیب و غیره برگوشه
 آن ثبت نموده اند پس کسب اسبب زرق بایشناخت و رزق حقیقی حضرت حق را باید دانست
 و سبب زرق است کسب الی به رازق تو سبب سبب است به صلاح ران می بینم که قدر
 طریق کسب نمی و بهر نوع که توانی نوشته بدست آری و بجز آن گفت ای عمر عزیز آنچه گفتی بصیق
 معقول است و از بهر بهر بهر غرض پر داری بیرون ایمن آید درین راه ستادی کرده ام و اکثر
 این مزرعه در روزگار بوده اینجا که ضیق خالص شد و اسباب زراعت ز دست رفته جز
 مزرعه می کردن چاره نیست و تنگدستی دوری دور و ران شیدت با خود راست نمی تواند آورد
 فروریزد و ریزه خور خویش را به خوردن باران کشت و تو را بهر دشت و اگر از بد جز فتنه
 می بید کرد و زمین موضع خشت بر بستن او است و در بیدار شدن شامت و شستن نیست و بیایا تا بکمال
 نفس خیره آخبا بهر چه که توانی بهر بهر بهر از رخ فقر و بی بانی نیت تنگ آمده و بملای جبار ارضی شد

در عجمیت باشوهر اتفاق کرده از اخبار وی بنواحی بغداد نهادند روزی در آشنای راه کوفته و مانده شد
 بسایه درختی پناه برده بودند و جهت دفع ملال از هر نوع سخن در پیوسته و بمقام گفت ای یار اگر ایست
 محنت غربت اختیار کرده عزم ولایتی داریم که کس را نمی شناسد و ما را نیز پاکسی شتانی نیست و لیکن کج
 مردم آن ولایت مسلط و حصار محیل مکار باشند و این دو جهان و تعالی لوح جمال بمشال ترا برقم
 فی الحسین تقویم پیاپی است و اگر با افسوس فساد یا بتخلب و تسلط قصد تو کرد و تو نیز بغزو
 جوانی و امید کامرانی نایل ایشان گشته سر از محبت این بر فقیر برتانی و پیرانه سرم بتلباقش بجران
 بسوزی و اگر عیاذ ابا مد منوری بدین مغال جوگیر مرا خود امکان در زمین نیست فسرور مرگ بجم ندارم
 ولی از آن ترسم که من میرم و تو جوان بگردان باشی و زن جواب او را این چه سخن است که بر زبان تو
 میگردد و چنانچه است که در خاطر تو ظهور میکند طبیعت کنیزی میکنم نازنده باشم بمیرم همچنانست
 بنده باشم اگر مثل این خیالات بودی مشقت مسافت اختیار نکردی و داغ مهاجرت وطن دل
 در و منند نهادی و من عمدت اول ایدم در حجره نمونست تو نهاده ام میخواهم که بر روز قیامت سا
 فسر و قیامت بر من آن عدا که بستم با تو تا نگوئی که در آن روز وفایت نبوده و اگر میخواهی بتازگی
 بیان بندم و عمدت که تا طاس و ج در رو فتنه بدن بجلوه باشد طوطی زبان جز نیشکد شکرتو شیرین گانم
 نسازم و با همای زندگانی سایه کامرانی بر سر من افکنده دارد و مرغ دل خود را بشستم کس نکند و انجم اگر در
 سلوک سفر آخرت مرا بر تو پیشی بود خود شرط بپایان رسانیده باشم و اگر چند روزی در جمل و بیعت افتد
 همه همچنان ست پیمان همان طبیعت دوسر روزی اگر از عمر امان خوابد بود و عمدت من تو همان ست و
 همان خوابد بود و بمقام بدین سخنان خوش وقت گشت وزن بر همین قانون که ذکر رفت عمدت
 بسوگند موکد ساخت بخاطر جمع سرخ انومی یار و بجوی نهاده در خواب شد بمقام این حال سوای بجا
 رسید بر لبی تازی نژاد نشسته و لباس ملوکان پوشیده زن نگاه کرد جوانی دید که اگر مردم دیده در شب
 روی او بیدری گمان بردی که بصر صادق از متقین مشرق طالع گشته است و اگر دیده مردم در
 پرده ظلام نظر بر عارض بیای و افکندی چندی را آفتاب جهانباز از وای حجاب ظاهر و لامع شده
 رخساری چون گل سیراب و خلی چون غنبل بر هیچ و تاب گویی نقاش حکمت بر کار ابداع و از منبر
 بر منبر عذارش کشیده یا بتزیت و بمقام فطرت سبزه دلکش از نواحی چشمه جیانش دمیده

در عجمیت باشوهر اتفاق کرده از اخبار وی بنواحی بغداد نهادند روزی در آشنای راه کوفته و مانده شد
 بسایه درختی پناه برده بودند و جهت دفع ملال از هر نوع سخن در پیوسته و بمقام گفت ای یار اگر ایست
 محنت غربت اختیار کرده عزم ولایتی داریم که کس را نمی شناسد و ما را نیز پاکسی شتانی نیست و لیکن کج
 مردم آن ولایت مسلط و حصار محیل مکار باشند و این دو جهان و تعالی لوح جمال بمشال ترا برقم
 فی الحسین تقویم پیاپی است و اگر با افسوس فساد یا بتخلب و تسلط قصد تو کرد و تو نیز بغزو
 جوانی و امید کامرانی نایل ایشان گشته سر از محبت این بر فقیر برتانی و پیرانه سرم بتلباقش بجران
 بسوزی و اگر عیاذ ابا مد منوری بدین مغال جوگیر مرا خود امکان در زمین نیست فسرور مرگ بجم ندارم
 ولی از آن ترسم که من میرم و تو جوان بگردان باشی و زن جواب او را این چه سخن است که بر زبان تو
 میگردد و چنانچه است که در خاطر تو ظهور میکند طبیعت کنیزی میکنم نازنده باشم بمیرم همچنانست
 بنده باشم اگر مثل این خیالات بودی مشقت مسافت اختیار نکردی و داغ مهاجرت وطن دل
 در و منند نهادی و من عمدت اول ایدم در حجره نمونست تو نهاده ام میخواهم که بر روز قیامت سا
 فسر و قیامت بر من آن عدا که بستم با تو تا نگوئی که در آن روز وفایت نبوده و اگر میخواهی بتازگی
 بیان بندم و عمدت که تا طاس و ج در رو فتنه بدن بجلوه باشد طوطی زبان جز نیشکد شکرتو شیرین گانم
 نسازم و با همای زندگانی سایه کامرانی بر سر من افکنده دارد و مرغ دل خود را بشستم کس نکند و انجم اگر در
 سلوک سفر آخرت مرا بر تو پیشی بود خود شرط بپایان رسانیده باشم و اگر چند روزی در جمل و بیعت افتد
 همه همچنان ست پیمان همان طبیعت دوسر روزی اگر از عمر امان خوابد بود و عمدت من تو همان ست و
 همان خوابد بود و بمقام بدین سخنان خوش وقت گشت وزن بر همین قانون که ذکر رفت عمدت
 بسوگند موکد ساخت بخاطر جمع سرخ انومی یار و بجوی نهاده در خواب شد بمقام این حال سوای بجا
 رسید بر لبی تازی نژاد نشسته و لباس ملوکان پوشیده زن نگاه کرد جوانی دید که اگر مردم دیده در شب
 روی او بیدری گمان بردی که بصر صادق از متقین مشرق طالع گشته است و اگر دیده مردم در
 پرده ظلام نظر بر عارض بیای و افکندی چندی را آفتاب جهانباز از وای حجاب ظاهر و لامع شده
 رخساری چون گل سیراب و خلی چون غنبل بر هیچ و تاب گویی نقاش حکمت بر کار ابداع و از منبر
 بر منبر عذارش کشیده یا بتزیت و بمقام فطرت سبزه دلکش از نواحی چشمه جیانش دمیده

در عجمیت باشوهر اتفاق کرده از اخبار وی بنواحی بغداد نهادند روزی در آشنای راه کوفته و مانده شد

رفت کور و پنهان کنون روزی نو به میان از در دولت در ایام چو دولت خوش درآمد
خوش بزم ایام به تودل خوش باش تامل جان فروشم تو ساقی باش تامل ده نوشم زن نوید وصال
شنیده از عهدی که همین زمان بسته بود و فرسوس کرد و پیان بهمان را بسنگ جو فانی و بد عهدی
بشکست چون پسر و را با بل خود دید گفت ای جان جهان فرصت غنیمت است برخیز و نزدیک کن
آی تا ترا سوار سازم و تا بیدار شدن و جهان مسافتی دور قطع کنیم زن سر در هقان را از زانو برود
بر روی خاک نهاد و چست چالاک بر عقب جوان سوار شده دست اعتماد بر گردن محبت و زرد و خیال
و هقان بیدار شد جوانی دید سواره استاده و زارش دست فصلان و کمر او او زده دود از نهادش
برآمد و گفت بخت یارین دل دوستان برداشت به مهر و برینه از میان برداشت به آخرای جوفا
این نقش است که بر اینجمله و این نیزنگ چیست که باید عهدی بر اینجمله زن گفت افتخار سخنان
و افسون مردم که از خوب رویان حسن محمد طلبیدن همان مزاج دارد که سهیل را با نثار جامع کرد و زن وانه
جفا پیشگان و فاشم داشتند چنان باشد که نال گل در آتش گلشن کاشتن و تو مگر نشنیده که گفته اند
فر گفت ز مهر و زبان رسم و فایاموز به گفتار ز راه رویان این کار نه آید به یگرفت ابرقار نهضت
قدم بیرون نهاده و در جفاکاری بکشد دل زاری کشاده تبرسل انکه بکافات بیان نمی گرفتار شو
و شامت تقض عهد در توسیع مکن که زود بشیمان شوی سود ندارد و زن بقول می التفات ناموه
جوان را گفت زود باش از جهای با دیه فراق خلاص یافته خود را بستر منزل مهال رسانیم ملک زاده چهر
تیز رفتار با سون نور در دل گذار را که شوال تندرو از سهرای او باز میماند و و هم نیز کرد و ز کامی او را نمی دریا
مثنوی چو اشک ناشقان گلگون خوش روی بهمان پیای از شهید ز خسرو به بیگ جستن توانستی که
چون برق به بختی از حد و غریب تاشق به در آن صحرا تا غنم گرفت و بیگ چشم زن از دیده و هقان
غائب شدند بهر بچاره با وجود دولت غربت محبت مغایرت بر عقب روان شدند در دامن راه
می پرسند و از بی میروند و با خود اندیشه میکرد که عهد زنان را و فانی و وفاق ایشان با بقالی نباشد
ع و غ و ذکر حش فها حش و فاق به من بر سخن می اعتماد کرده ترک وطن بالوف و مسکن محمود
خود کرد و موالا نه روی باز گشتن دارم و نه راه از بی رفتن تا عاقبت کار من بچه انجاند و خانمست
مال بکاشد فرو میرم که در جهان بازی لای می سزاید جلایه کارم را با و سری پیدا نیست به اما چون
برستان و نرسیده

۱۲۰۰
 ۱۲۰۱
 ۱۲۰۲
 ۱۲۰۳
 ۱۲۰۴
 ۱۲۰۵
 ۱۲۰۶
 ۱۲۰۷
 ۱۲۰۸
 ۱۲۰۹
 ۱۲۱۰
 ۱۲۱۱
 ۱۲۱۲
 ۱۲۱۳
 ۱۲۱۴
 ۱۲۱۵
 ۱۲۱۶
 ۱۲۱۷
 ۱۲۱۸
 ۱۲۱۹
 ۱۲۲۰
 ۱۲۲۱
 ۱۲۲۲
 ۱۲۲۳
 ۱۲۲۴
 ۱۲۲۵
 ۱۲۲۶
 ۱۲۲۷
 ۱۲۲۸
 ۱۲۲۹
 ۱۲۳۰
 ۱۲۳۱
 ۱۲۳۲
 ۱۲۳۳
 ۱۲۳۴
 ۱۲۳۵
 ۱۲۳۶
 ۱۲۳۷
 ۱۲۳۸
 ۱۲۳۹
 ۱۲۴۰
 ۱۲۴۱
 ۱۲۴۲
 ۱۲۴۳
 ۱۲۴۴
 ۱۲۴۵
 ۱۲۴۶
 ۱۲۴۷
 ۱۲۴۸
 ۱۲۴۹
 ۱۲۵۰
 ۱۲۵۱
 ۱۲۵۲
 ۱۲۵۳
 ۱۲۵۴
 ۱۲۵۵
 ۱۲۵۶
 ۱۲۵۷
 ۱۲۵۸
 ۱۲۵۹
 ۱۲۶۰
 ۱۲۶۱
 ۱۲۶۲
 ۱۲۶۳
 ۱۲۶۴
 ۱۲۶۵
 ۱۲۶۶
 ۱۲۶۷
 ۱۲۶۸
 ۱۲۶۹
 ۱۲۷۰
 ۱۲۷۱
 ۱۲۷۲
 ۱۲۷۳
 ۱۲۷۴
 ۱۲۷۵
 ۱۲۷۶
 ۱۲۷۷
 ۱۲۷۸
 ۱۲۷۹
 ۱۲۸۰
 ۱۲۸۱
 ۱۲۸۲
 ۱۲۸۳
 ۱۲۸۴
 ۱۲۸۵
 ۱۲۸۶
 ۱۲۸۷
 ۱۲۸۸
 ۱۲۸۹
 ۱۲۹۰
 ۱۲۹۱
 ۱۲۹۲
 ۱۲۹۳
 ۱۲۹۴
 ۱۲۹۵
 ۱۲۹۶
 ۱۲۹۷
 ۱۲۹۸
 ۱۲۹۹
 ۱۳۰۰
 ۱۳۰۱
 ۱۳۰۲
 ۱۳۰۳
 ۱۳۰۴
 ۱۳۰۵
 ۱۳۰۶
 ۱۳۰۷
 ۱۳۰۸
 ۱۳۰۹
 ۱۳۱۰
 ۱۳۱۱
 ۱۳۱۲
 ۱۳۱۳
 ۱۳۱۴
 ۱۳۱۵
 ۱۳۱۶
 ۱۳۱۷
 ۱۳۱۸
 ۱۳۱۹
 ۱۳۲۰
 ۱۳۲۱
 ۱۳۲۲
 ۱۳۲۳
 ۱۳۲۴
 ۱۳۲۵
 ۱۳۲۶
 ۱۳۲۷
 ۱۳۲۸
 ۱۳۲۹
 ۱۳۳۰
 ۱۳۳۱
 ۱۳۳۲
 ۱۳۳۳
 ۱۳۳۴
 ۱۳۳۵
 ۱۳۳۶
 ۱۳۳۷
 ۱۳۳۸
 ۱۳۳۹
 ۱۳۴۰
 ۱۳۴۱
 ۱۳۴۲
 ۱۳۴۳
 ۱۳۴۴
 ۱۳۴۵
 ۱۳۴۶
 ۱۳۴۷
 ۱۳۴۸
 ۱۳۴۹
 ۱۳۵۰
 ۱۳۵۱
 ۱۳۵۲
 ۱۳۵۳
 ۱۳۵۴
 ۱۳۵۵
 ۱۳۵۶
 ۱۳۵۷
 ۱۳۵۸
 ۱۳۵۹
 ۱۳۶۰
 ۱۳۶۱
 ۱۳۶۲
 ۱۳۶۳
 ۱۳۶۴
 ۱۳۶۵
 ۱۳۶۶
 ۱۳۶۷
 ۱۳۶۸
 ۱۳۶۹
 ۱۳۷۰
 ۱۳۷۱
 ۱۳۷۲
 ۱۳۷۳
 ۱۳۷۴
 ۱۳۷۵
 ۱۳۷۶
 ۱۳۷۷
 ۱۳۷۸
 ۱۳۷۹
 ۱۳۸۰
 ۱۳۸۱
 ۱۳۸۲
 ۱۳۸۳
 ۱۳۸۴
 ۱۳۸۵
 ۱۳۸۶
 ۱۳۸۷
 ۱۳۸۸
 ۱۳۸۹
 ۱۳۹۰
 ۱۳۹۱
 ۱۳۹۲
 ۱۳۹۳
 ۱۳۹۴
 ۱۳۹۵
 ۱۳۹۶
 ۱۳۹۷
 ۱۳۹۸
 ۱۳۹۹
 ۱۴۰۰
 ۱۴۰۱
 ۱۴۰۲
 ۱۴۰۳
 ۱۴۰۴
 ۱۴۰۵
 ۱۴۰۶
 ۱۴۰۷
 ۱۴۰۸
 ۱۴۰۹
 ۱۴۱۰
 ۱۴۱۱
 ۱۴۱۲
 ۱۴۱۳
 ۱۴۱۴
 ۱۴۱۵
 ۱۴۱۶
 ۱۴۱۷
 ۱۴۱۸
 ۱۴۱۹
 ۱۴۲۰
 ۱۴۲۱
 ۱۴۲۲
 ۱۴۲۳
 ۱۴۲۴
 ۱۴۲۵
 ۱۴۲۶
 ۱۴۲۷
 ۱۴۲۸
 ۱۴۲۹
 ۱۴۳۰
 ۱۴۳۱
 ۱۴۳۲
 ۱۴۳۳
 ۱۴۳۴
 ۱۴۳۵
 ۱۴۳۶
 ۱۴۳۷
 ۱۴۳۸
 ۱۴۳۹
 ۱۴۴۰
 ۱۴۴۱
 ۱۴۴۲
 ۱۴۴۳
 ۱۴۴۴
 ۱۴۴۵
 ۱۴۴۶
 ۱۴۴۷
 ۱۴۴۸
 ۱۴۴۹
 ۱۴۵۰
 ۱۴۵۱
 ۱۴۵۲
 ۱۴۵۳
 ۱۴۵۴
 ۱۴۵۵
 ۱۴۵۶
 ۱۴۵۷
 ۱۴۵۸
 ۱۴۵۹
 ۱۴۶۰
 ۱۴۶۱
 ۱۴۶۲
 ۱۴۶۳
 ۱۴۶۴
 ۱۴۶۵
 ۱۴۶۶
 ۱۴۶۷
 ۱۴۶۸
 ۱۴۶۹
 ۱۴۷۰
 ۱۴۷۱
 ۱۴۷۲
 ۱۴۷۳
 ۱۴۷۴
 ۱۴۷۵
 ۱۴۷۶
 ۱۴۷۷
 ۱۴۷۸
 ۱۴۷۹
 ۱۴۸۰
 ۱۴۸۱
 ۱۴۸۲
 ۱۴۸۳
 ۱۴۸۴
 ۱۴۸۵
 ۱۴۸۶
 ۱۴۸۷
 ۱۴۸۸
 ۱۴۸۹
 ۱۴۹۰
 ۱۴۹۱
 ۱۴۹۲
 ۱۴۹۳
 ۱۴۹۴
 ۱۴۹۵
 ۱۴۹۶
 ۱۴۹۷
 ۱۴۹۸
 ۱۴۹۹
 ۱۵۰۰
 ۱۵۰۱
 ۱۵۰۲
 ۱۵۰۳
 ۱۵۰۴
 ۱۵۰۵
 ۱۵۰۶
 ۱۵۰۷
 ۱۵۰۸
 ۱۵۰۹
 ۱۵۱۰
 ۱۵۱۱
 ۱۵۱۲
 ۱۵۱۳
 ۱۵۱۴

مقدار سفر سحر راه رفتن شد چنانکه آب سایه درختی رسیدند محبوبه کوفته شده جوان را نیز اثر لاله پدید آمد
گفتند ساعتی این جایار میخیزد و بعد از آسودگی بادی دیگر راه در ایام کرب پیاده خنده پناه بسیار
درخت آوردند و زمانی بر لب آب نشستند از هر باب با هم را می در میوستند جوان تماشا می روی رنگین
وزلف مشکین آن لریا دیده کشاده و حلقه طره فالیه را بر جوانی رخسار نگار بار چون جود نقشه بر منو
یا سمین حایند دیده میگفت طبیعت زلف مشکین حلقهات بر روی گلگون بسته اند می نذر انحر جزو شب
بر یکدیگر چون بسته اند و آن نگاه عشوگر قامت لایق بین پیکر دو گلستان حسن نهالی بود
از شاخ طوبی تازه تر نظر افکنده سفر می آید آن سرو ناز و دلنوازی آن شوخ طعنه مشاهده کرده این
بیت ادویه طبیعت تحمل بالایی تر یارب چه موزون بسته اند مبدع برادران نازکی بر یکدیگر چون
بسته اند و در انشای حقایق زن و دهقان را متقاضی طبیعت گریبان گرفته میل آن شد که تجدید
طهارتی کند و بخت عایت حرم از زیر درخت و در تر شده خود را بگدازد شیشه که نزدیک پیشه بود و میباید
هنوز کینا همیشه نارسیده شیر شیشه که آسود در مغز آراسمان از هیبت او کام نتوانستی سنا و نور در
کینا سحر از نسیب چرخ او دم نیارستی زو مشنوی همی آمد خروشان ستیزان به بر بریخ از شمش
گریزان به پیش ناخن هراب داده به تیغ ناب خون ناب اده به چشم شیر روی افتادن همان
بود و او را بودن به پیشه درون بردن همان جوان چون صدای غریز شیر شنید و به بشیه کشیدن
دلبر سپانید دیدنی محال خود را به پشت بکا و نگنده راه بسیاران پیش گرفت سحر بلار اید روی از یار
ترافت نگذارد از بهل جان کرب می تاخت و از قفای نگار نیست و محبوب بیگال شیر گرفتار گشته
تخمی که در زیر عینه پوفانی گشته بودی درود سحر کسی آن در و دعا قبت کار که گشت درین قوت
پیر و بهان که لازمی ایشان افتان خیزان می آمد لب لبب شمشه رسیده از ایشان اثری ندیده فریاد
بر شنید و میگفت طبیعت درد گرفت بار و دل را دو اگر دمه صد و عده پیش داد و یکی را و فاکر و کینا
زمان محال بر اندیشید و حالت انقباض را بر خاطر گذرانید زاری نالیده و قطرات اشک حسرت خبر
می بارید فرو خند از یکبار و در السبستان صول چون گل و بلبل محال خنده و گفتار بود و در سحر که
لمعات انوار مصلحت بطلیات انوار غارت مبدل شد و بهار خوشدلی و راحت بهجوم سموه خزان
مینوایی و محنت تا بود گشت ربا سحری دیروز چنان سال جلن افروزی امروز چنین فراق عالم سوزی

[illegible]

افسوس که بر دست عمر ایام به آزار و نری نویسد این راز وری به بعد از گریه بسیار
و ناله بشمار بی محبوبید که بجانب پیشه میر و بی محاباری روان شده در محلی رسید که شیر شکم او را
دریده بود و بعضی از احشای خورده و فته پیرامون شده آن حال ^{از پیش زدن} سر ^{از پیش زدن} گشت و دشت که نشوی بی وفا
در وی رسید به بحر ای غدر و عقوبت بد عمدی گرفتار شده زمانی در ونگار گشت و بر محبت می و غریت
خود بگشت بگشت زلب ناله اش نریا رسیده زهرگان ^{از پیش زدن} شکش بدریا رسیده و فغانده این مثل نیست
که هر که سرشته و فاذ دست بگذارد و بند عقوبت بر پای دل نهاده باشد و طوق بلا در گردن جان ننگند
بیت بیوفائی هر کجا خست انگن بد ما قبت آن جای را ویران کند به موش گفت که من دانسته ام
تفاق و حیل با خلاص که مانع عادت بزرگان نیستی نذر و و منافع مودت و وفای محبت تو همین
زمان بمن رسیده و طمع و تمنان ^{از پیش زدن} همین دوستی تو از من منقطع گشته بمروت آن لائق ترست که مکافات آن
واجب شمرم و بندهای تو گشایم ما هر فکر می دست داده است و اندیشه روی نموده تا بعبان آن غلغله
از پیش دیده تدبیر من مرقع نشود ممکن نیست که تمام عهدی می تو کشاده تواند شد که به گفت چنان می نماید
که از جانب من خنده داری و حال آنست که من با تو پیمان موفقت بسته ام و دفتر دست پیمان شکنی
بر تو خوانده خلاف عهد و میثاق از جمله محالات شمار و سوابق حشمتی که میان ما بوده فرو کند که
قانون محالست جدید آیین مخاصمت قدیم را بر پیشه است و متو توقع وفاداری و طمع حق گزاری
مواکبت که منقصت حیل و مکر گردد و حجاب ^{از پیش زدن} نیابت آیین محاسن خود را بر نگار فریب غدر ناقص
و محبوب گردان محبت صاف دار آینه دل ایضا از همه به به مشکن عهد که آیین وفا از همه به به
مرد خوب سیرت نیکو سیرت میک که شمه ^{از پیش زدن} تخطی که کسی بیند قدم و رسید ان اخلاص نهاده بنای
دوستی و اخلاص را بر وج سپهر رساند و منال مردمی و مروت را بر شحات مناسقت تازه و سیراب دارد
و اگر در پیش غلغله و وحشتی سر بر نه در خنده و شیطنتی در خاطرش پیدا یافد بحال محو کرده و دیگر باره
اندیشه آن زیر یون عمره نیال گذارد علی الخصوص و شقی و میان آمده باشد و بسوگندان معظ
بالیده یافته و بیاد شناخت که ما قبت بیوفایان ندیده باشد و عقوبت را باب غدر زود بار آید و
سوکند دروغ بنیاد عمر را ویران کند و خلاص ده هاسن ندگانی را باندک وقتی بر اندازد و مشنوی
چون رخت ست آدمی و چرخ عهد پنج را تباری باید بکند به عهد فاسد پنج بوسیده بود و وز شمار
خدا

[illegible]

و سحر کار خوش می کشد ^{چون} بکین قانون کشت فرا میوش ^{چون} کسی کو کار بر نیاید سازد و بنای عقل
 آباد سازد و اگر گفت ای موش تو بنایت زیر کوه انا بوده و من پایه ترا در خرومندی تا این غایت
 نمی دانستم و قدر داشت هنر تو بدین درجی شناختم و مرا ازین سخنان بهره مند گردانیدی ^{چون} و خواجه
 ابواب تجربه و کیاست بدست من باز دادی اکنون میخواهم که اسلام فرمائی از ان صورت
 که هم ندین کشاده خود و هم تو ب است مانی و نظر بر غائی که آن بر چه وجه تواند بود و موش خندید و گفت
 ع هر کجا در دست درانش مقرر کرده اند خیل من آنست که بنده ای ترا بر سر و یک عقده که اصل بسات
 از برای گر و جان خود نگا دارم و فرستی طلبم که ترا کاری از قصد من فریفته تر پیش آید و من نمی پرورم
 و فراغت آن نباشد که بجای من سالی نپس آن مقدار نیز بر سر تا ترا از بند و مرا نیز از گرد غلامی دی نمود و جا
 گردانست که موش در کار خود کامل است و بفسون فریب از راه نخواهد رفت و تا کام بدان اندیشه راضی
 شد و موش عقده را بریده و یکی که عمده بود برقرار گذاشت و آن شب را با فسانه بپایان رسانیدند
 چند آنکه عنقای سحر و افق شرق سپرو از آمد و بال نو گستر خوش بر اطراف عالم گستر و بخت
 فلک تیغ مهر از میان بر کشید و شب تیره دامن از و در کشید و میاد از دور پدید آمد و موش گفت
 وقت آنست که از عمده عهد بیرون آیم و آنچه منامش شده بود دم جامی او اکتم و گر به را چون دیده
 بر میاد افتاد و هلاک خود را یقین کرده انتظار قتل می کشید که موش عقده باقی را برید و گر به را از
 هول جان یا و موش نیاید و پای کشان بر سر درخت رفت و موش از چنان ورطه خلاص یافته در
 سوراخ خزیده میاد رشت های دهم گسته و گر به را بریده دید حیرت بر مستولی شده بقیه را برداشت
 و نا امید بگذشت زمانی برآمد موش هر از سوراخ بیرون کرده گر به را از دور بدید و ترسید که نزدیک
 او رود و گر به آواز داد نادیده کن چو دیده باشی مارا و احتراز جرمی نمائی و اجتناب از مهر و امیدار
 و مگر ندانستی که دوستی بسیار عزیز بدست آورده و برای اولاد و تحفاد و اصحاب اسباب خود ذخیره
 نفیس حاصل کرده و پیشتر آئی تا مکافات بیکوئی ترا بمروت خویش بجای آورم و مجازات مردی و مردی
 خود را بخوبی مشا به کنی و من نمیدانم عذر الطاف تو بکدام زبان خواهم و شکر اشفاق و عطف ترا
 بکدام بیان ادا کنم و هر دو هم تازه رو هم محمل هم شادمان هم تنگدل که عمده بیرون آمدن
 نتوانم این انعام را به موش همچنان برخواستی بساط ناشی می گردید و از راحت صاحبیت بهلوتی کرده

[illegible]

۲۶۶
 ۱۰ او گزندن ۱۱
 ۱۲ کارگردان کف و قدرا
 ۱۳ آزار و مکار و
 ۱۴ ای عقده
 ۱۵ عمو و بابیه گریه
 ۱۶ سازم ۱۷
 ۱۸ گریه زار و استیلا
 ۱۹ مقتول می شویم ۲۰
 ۲۱ عوف و او و کرام
 ۲۲ معج ما شیره
 ۲۳ یکبار شستن نام *

۲۷۸
 جلد پنجم
 فصل پنجم
 در بیان
 احوال
 و مشاغل
 و غیره

قمر اگر چه صفت دل از دنیا نام داشت بدلی ممول بود و در کمال شستی بود و در حال موش و گوسفند
 مقام خود بزم مشغول بود و دست که نعره شود و انگیزه شوک شنید تحمیر شد باهنگ تماشای خجسته
 بیرون آمد و بیامع نغمات و مشغول شده و دستی بر هم میزد و سری می جنبانید و شوک را آن طوار که نمود
 تحمیس کرد و می نمود خوش آمد و با شوش طرح آشنایی افکند و زبان خرد و او را از مصاحبت ناخوش
 منع میکرد و جوابی طبع او را بر متابعت موش میداشت ^{القصه} بهم خوش آمد و همواره صاحب بود
 و حکایات خوش روایات دلکش بر یکدیگر خواندند و ^{القباده} مضمونی نزد دل باهمد گرمی با همفکند و در و رسوا
 سینمی پر دشتند و شوک نزد موش دل شاد آمدی و پنج ساله قصه اش یاد آمدی و جوش نطق از
 دل نشان دوستی است و بستگی نطق از بی الفتی است و موش وری با شوک گفت که من قتیما میخواهم
 که با تو را از گویم و غمی که در دل ام باز رانم و تو در آن محل بریز آب قمر را داری عیت آنجا که توئی آنکه
 من مشکل و اینجا که منم هر مشکل در دل و چند آنکه نعره نیز غم از او آب بنی شنوی و هر چند فریاد میکنم
 از غوغای شوکان یکجا استماع نمیکنی چیلاید که در کجیون من برب آب آیم تو واقف شوی و بی آنکه
 نعره زخم از آمدن من آگاه گردی شوک گفت است میگوئی من نیز یار مادرین اندیشه افتاده ام که اگر یارین
 برب آب آید من در یک این چشم چکونا آگاه شوم و از عهده انتظار او که برای دیدار من کشد حسیان
 بیرون آیم و آگاه باشد که من نیز در سوراخ می آیم و تو از جانب دیگر بیرون فته مدتی منتظری تا هم حرم
 که ازین معنی با تو شمره در میان نهم تو خود بکلامی که داری این هورت اظهار کردی و بصفای باطن کنون
 ضمیر مرا ظاهر ساختی اکنون تدبیر این قضیه هم تعلق تو دارد و سخ ذهن لطیف تو همه فکر نکون و
 موش گفت مرا سر رشته تدبیر بدست افتاده است و چنان مواب دیده ام که رشته دراز پس بد انهم
 یک سر بر پای تو بندم و سر دیگر در پای خلیش محکم سازم تا چون برب آب آیم در رشته بجنبانم تو از
 حال من واقف گردی و اگر تو نیز بدر زای من تشریف آری هم تخریک رشته مرا آگاهی حاصل شود
 از جانبین برین قرار دادند و عقد محبت بدین رشته محکامی یافت و همواره از حال نظم ناخبر بودند
 روزی موش برب آب آمد و شوک مطلب داشته اساس صحبتی افکند ناگاه را غمی چون بلای ناگهان
 از هوا فرو پدید و موش را برداشته روی بالانداخته رشته که در پای موش و شوک از قهر آب بر آورد
 و چون دیگر رشته که در پای شوک محکم بود و در هوا سرنگون شد از غم موش در مقام گرفت

و بایان تر از آن غول نگویس از او نیت مردمان آنش بوجیب میدیدند و بر سبیل طعن و طعنه می گفتند
عجب حال است که زان غلاف عادت غولی را شکار کرده برگز غول شکار زان غنوده غول فریاد
میکرد و علامت غول شکار زان غنیت و لیکن از شومی مصاحبت جوش بدین بلا گرفتار و
مبتلا شده و هزار چندین مزی کسی است که با غیر جنس مصاحب گردد و بیت ای فغان از
یارا جنس ای فغان ^{هم نشین} نیک جوید ای میان ^{هم نشین} و ایراد این مثل آن فائده دارد که کسی
با غیر جنس خود نباید پیوست تا چون غولی برشته بلا آید و فتنه نشود و مرا خود داعیه آن نیست
که با جنس خود در آن سر نهاده با جنس چه رسد مشغولی تو عورت جوی دور از غم باش رفیق
خوشتر هم خوشتر باش ^{دور از غم} در عزت شاه مرغان گشت سحر غم کی میسر است ^{خوشتر} خوشتر بشی غم که
گفت چون دایه محبت ندستی در بابت حال آن همه تعلق چرا کردی و نبود و تو خلق مرا صد خود
گردانیدی و چون پای بند و دوستی شدم شسته میل می کنی و طرح مهاجرت می افکنی ^{باز}
ساقی بوفاسر بکشادی و چون مست شدم جام زلف نهاده ای و چون در وی بجز خواسته
داد آید اول می صافیه چرا میدادی به موش جواب او که در آن محل مرا بتوا احتیاج بود و مایل
آورد رنجی افتد که فدا ^{نیت} آن با تمام دشمن می توان داشت هر آینه گرد و لطف بر آید و در
انظار آثار خودت کوشد و پس زان اگر نمری تصور کن در محبت و تحجب نماید و آن ناز و
عداوت و انکار باشد از راه نفرت استکبار چنانچه بچکان با هم برای شیرازی مادران دوند
و چون از شیر خوردن فارغ شوند بی سابقه و حشمتی نیست ایشان دست بدارند و هیچ خردمند
آنرا به عداوت محمل نگیرد اما چون فائده منقطع گشت ترک مودعت بصواب سازد یک نماید ^{باز}
از فائده میسر دیدن او رحمت جان آنست که و که از فائده نتوان گرفت به صحبت او را
ضرری حاصل است و دیگر که اصل خلقت من و تو به عادت برشته شده و از به دشمنی با دشمن
باستان رسید و در طبائع قرار یافته و بردوستی به ضرورت محبت و دشمنی با دشمن
چندان تکیه نتوان زد و نرا بدست زنی نتوان نهاد چون غرض از میان بر خیزد هر چند
باز رو چنانکه با او میل بر سر آتش ای اگر باشد و چون از تشنگی ریختن میان سرد گردد که
بوده و به کس دانی که به دشمن موش زانکار تر از ریختن خون تر است و هیچ تنبانی نمی شناسد

۲۷۹
عجب حال است که زان غلاف عادت غولی را شکار کرده برگز غول شکار زان غنوده غول فریاد
میکرد و علامت غول شکار زان غنیت و لیکن از شومی مصاحبت جوش بدین بلا گرفتار و
مبتلا شده و هزار چندین مزی کسی است که با غیر جنس مصاحب گردد و بیت ای فغان از
یارا جنس ای فغان ^{هم نشین} نیک جوید ای میان ^{هم نشین} و ایراد این مثل آن فائده دارد که کسی
با غیر جنس خود نباید پیوست تا چون غولی برشته بلا آید و فتنه نشود و مرا خود داعیه آن نیست
که با جنس خود در آن سر نهاده با جنس چه رسد مشغولی تو عورت جوی دور از غم باش رفیق
خوشتر هم خوشتر باش ^{دور از غم} در عزت شاه مرغان گشت سحر غم کی میسر است ^{خوشتر} خوشتر بشی غم که
گفت چون دایه محبت ندستی در بابت حال آن همه تعلق چرا کردی و نبود و تو خلق مرا صد خود
گردانیدی و چون پای بند و دوستی شدم شسته میل می کنی و طرح مهاجرت می افکنی ^{باز}
ساقی بوفاسر بکشادی و چون مست شدم جام زلف نهاده ای و چون در وی بجز خواسته
داد آید اول می صافیه چرا میدادی به موش جواب او که در آن محل مرا بتوا احتیاج بود و مایل
آورد رنجی افتد که فدا ^{نیت} آن با تمام دشمن می توان داشت هر آینه گرد و لطف بر آید و در
انظار آثار خودت کوشد و پس زان اگر نمری تصور کن در محبت و تحجب نماید و آن ناز و
عداوت و انکار باشد از راه نفرت استکبار چنانچه بچکان با هم برای شیرازی مادران دوند
و چون از شیر خوردن فارغ شوند بی سابقه و حشمتی نیست ایشان دست بدارند و هیچ خردمند
آنرا به عداوت محمل نگیرد اما چون فائده منقطع گشت ترک مودعت بصواب سازد یک نماید ^{باز}
از فائده میسر دیدن او رحمت جان آنست که و که از فائده نتوان گرفت به صحبت او را
ضرری حاصل است و دیگر که اصل خلقت من و تو به عادت برشته شده و از به دشمنی با دشمن
باستان رسید و در طبائع قرار یافته و بردوستی به ضرورت محبت و دشمنی با دشمن
چندان تکیه نتوان زد و نرا بدست زنی نتوان نهاد چون غرض از میان بر خیزد هر چند
باز رو چنانکه با او میل بر سر آتش ای اگر باشد و چون از تشنگی ریختن میان سرد گردد که
بوده و به کس دانی که به دشمن موش زانکار تر از ریختن خون تر است و هیچ تنبانی نمی شناسد

بجز آنکه میخواهی که از خون من بناشنا شترتی ترتیب کنی و گوشت من بجای نهادهی بگذار بری و هیچ
تاویل نشاید که من بجز فریفته شوخ و بدوستی تو مستظهر و ستون گویم ^ع مگر بر لباموش کی بود
مهرماری ^ب که بگفت این سخنان از روی جمل میگوئی زبانی نفس الهی منزل و مطالبه میکنی موش و جاد
ع در جان بازی بجای بازی باشد این سخن از روی تحقیق میگویم و بقیع میدانم که بسلاست
آن نزدیک ترست که ناوائی چون من از محبت تو انائی چون تو هرگز از کند و مرد عاجز از مقاومت
و شمن قادر به هرگز که اگر خلاف این اتفاق افتد زخمی رسدش که هیچ مرهم علاج نپذیرد طبیعت
هر آن که تر که با هم میزنند و چنان افتد که هرگز بر نخیزد و حالاً مصلحت وقت در آن می بینم که من از تو
بر خیزد باشم و تو از صیاد و شتر باشی و پس ازین میان من و تو صفای عقیدت معتبرست و و بنای
حقانیت بر تشاد روحانی و تعارف جانی بهترست چون میان من و تو قربت جانی باشد
چه تفاوت کند از بعد مکانی باشد و بر همین خضار باید نمود که اجتماع محال است و نقطه اتصال خارج
از دایره قیل و قال ^ب که بر منطرب آفا کرده جزئی مشتعل بر آب دیده و فرغی منطوی بر سوز سینه ظاهر
گردانیده گفت قطعه زخم بریدگی یاران به تیغ ناکامی چه هست علوت و ران مرا چه تاوانست
به بین مفارقت جان ز تن چگونه بود و چنان دست که بجز این هزار چندانست و برین کلمه یکدیگر را
و دل کردند و هر یک روی باوای خود نهادند و خردمند روشن رای را ازین حکایت فائده آ
در دست صلیب با دشمن بوقت حاجت فوت نکند و پس از حصول غرض از مراعات جانب احتیاط
غافل نباشد سبحان الله موش با عجز و ضعف خود چون انواع آفات بدو محیط گشت و دشمنان
غالب و خصمان قوی گرداد و درآمدند بقاتل حیل تسک جستگی از ایشان را در دام موافقت کشید
و وسیله محبتی از خرابی سبل محنت ایمن شد و بوقت محال از عید عهد بیرون آمده آداب
مزمود و راندیشی بجا آورد اگر محاسن خود و کیا است ارباب فطنت و فرسازان ^ب این تجارب را نمودار
را هم خویش گردانند و در نقد بجهت این اشارت را مقتدای راه خود سازند هر آینه فواید و خوانم کار
ایشان بجز نیست و ستکامی متفکران تحصیل باشد و سعادت عاجل که است آجل و نگار فرخنده آثار ایشان
بهم متصل گردد و قطع هر آنکسی که کند بر وی اهل خود و هیچ وجه مالی بحال و نرسد بآب بحر چون گرفته
شاند و غبار انقیاد می کمال و نرسد به بنای رفعت اگر بر اساس خرم نهاد و خل بر تپه بجا و جلال و نرسد
که در آن نقصان می آید و شست و شوی

[illegible]

باب ششم در احتراز کردن از باب حقد و عداوت و نمودن بر تملق ایشان

رای جهان آرای حکیم فرخنده رای را گفت فروای جو صبح آخرین سرتاپا صدق و صفا و وسع
چو عقل اولین پادشاه فضل و هنر به تقریری از بهمت و عیب مبر او تو جویی از بهمت شک و ریب معرّا
بیان فرمودی مثل کسی که دشمنان غالب و خصمان قاهر متوجه او گردند و از هیچ جانب آه گریز نیابد و مغلط
به تصور نباشد و او یکی از ایشان متخطی حسته قاعده صلح است و بدو عهد و مصالحت او او به فرست
و یکبار بر بدو از خطر مخافت و قنده و آفتاب من گرد و عهد خود و در آن واقعه با دشمن بود و فرستاده
خود را از دست میبانت نماید و بیکت حرم و میامن خود از گرد آب آفات بصل و قوت و نجات رسد اکنون
التماس آن دارم که باز گوید داستان اصحاب حقد و عداوت که از ایشان احتراز و اجتناب بیکو تر یا غلبه
و احتیاط بهتر و اگر یکی از ایشان گردد استمال بر آید و داعیه ملائمت از وی سرزند بدان اتفاقات بسیار
یا از مطلق و ضمیر جای نباید داد و بدین گفت فروای جو و هم از انقیاد از مالش و بدین می جو
از ابتدای آفرینش کار و آن بهر که بغیض و مح قدسی مستظهر باشد و بعد عقل کل مستمسک بود هر آینه
در کار با احتیاطی بهر چه تا متوجه ببنده و مواضع خیر و شر و مواقع نفع و ضرر نیکو بشناسد و بر و
پوشیده نماید که از دست زرده و قرین نخوریده بملوئی گردان بسلامت نزد یکدیگر است و از مکان
که سینه کوش و غول نگذردم نمای جو فروش تخت نمودن موجب امنی از خطر خاصه که تغییر باطن
لطافه اعتقاد او بچشم خرم و معاینه بنده و در غایت دل خشنه و ضمیر و بنظر بصیرت شایسته نماید
مشتومی جو از زده بشخص من باشد خراشیده است قصه خراش و گراول را باید لطیف
خوشی در آخر بسی محبت از وی کشی و هرگز ازل کینه ملائمت عداوت نمیکرد و باید که
آنرا محمل نیکو پندار و بگویند بانی و لطیف فریفته نگردد و جنب بشیاری و میدانی ناقص اندیشی فرموده اند
چه اگر خدا این معنی از وی در وجود آید تیر آفت را از جان بدین ساخته باشد و آتش بلا از دست
سینه برافروخته است یعنی در خصم محمدتای بسیار آورد و تخم عفت که دارد و دل با پر آورد
و از جمله حکایاتی که در میناب بر دفتر غلط او لیا بیا بمرقوم شده حکایت ابن مدین
و قهر و مزیت جلال و مزید کمال دارد و شاه رسید که چگونه بوده است آن

حکایت نعت آورده اند که علی بودیام او این سخن باجمعی عالی و درای روشن و صبر بر فسخ انقدر
 سناطه فی البسی معاش و کثرت بقبر سماک رسانیده و بنای توسیع فضای بکثرت را بعد و میزد
 تست از در و ده فلک فلک فلک گدازانیده بیت ملک که کوبه شاه میشد بخت به فلک مرتبه ماه و
 خورشید سخت و با سرتی که او را قبر خوانند انسی تمام دشت توان مرغی بود با حسنی کامل و لطفی
 دلکش و صورت مطبوع و بدیت زیبا تمواره ملک و سخن گفتی و بجا بهای شیرین مثلما می رنگین او
 منبسط گشتی مثلثی سخنهای زیربای رنگین خوش است به حکایات شیرین بسی دلکش است
 کسی را که برینا بود و بهر دست به کنندش بزرگان شاهان پسین و قصار اقبه در کوشک شاه برینما
 بچه بیرون آورد ملک از غایت دل بستگی فرمود تا او را بسیاری حرم بردند و ملازمان حرم سرای را حکم
 تا در تعهد او بچه او غایت جد بجای آرند و همان روز پادشاه را بسیاری آمد انوار خجاست از انصافیه او
 تابان شعاع سعادت بر صفحات حال وی و در شان قطعه می با وج سپهر کمال طالع شد که کس نرید
 چنان ماه در سرازان سل چسبته طالع و روشن ل مبات بی به فرشته طلعت و نیک خست و
 امایون فال به ازان نهال شرف تازه شست گلشن ملک به چنانکه تازه شود برگ گل زیبا و شمال
 چندانچه بچه قهر می بالیدر شاهزاده نیز نشو و نما می یافت و ایشان را بایکدگر الفتی عظیم افتاده بود و چو
 ملک زاده با آن مرنگ بازی کردی و هر روز قبره کوهها و بیشمار فتی و از میوه که مردم آنرا ندانستند
 و اگر دانستندی بدان رسیدن نتوانستندی دو عدد دیار و دی کی ملک زاده را دادی و دیگر بچه خود را
 خورانیدی کوکان بدان متلذذ گشته و نشاط و غلبه میخوردند و اثر منفعت آن هر چه زودتر در
 قوت ذات و تقویت جسم ایشان مشایده میرفت چنانکه در اندک مدت بسیار ببالیدند و
 گشتند سر بلند نشو و نما می خویش چون سنبه تری از اثر فصل نو بهار به و قبره را بوسیده آن خدمت
 هر روز جاه و رفعت زیاده می شد و ساعت بساعت قرب منزلت می افزود و بچندی برین بگذشت
 و زاده بسی اوراق سفید و سیاه لیل و نهار در نوشت روزی قبره غائب بود و بچه او در کنار شاهزاده
 جست بسر بچه خوشنود مست او را ریش گردانید آتش خشم در شتمال آمده شاهزاده را بغضب
 خفیت مدت افکند تا خاک در چشم دی و حرمت زده حق لغت و محبت قدیم را بر باد داده پاس
 او گرفته گردید و گردانید و چنان محکم بر زمین زد که فی الحال با خاک بر آب گشت و در شکنجه پاک ناچیز شد

این حکایت از کتاب
 تاریخ طبرستان
 جلد اول
 صفحه ۲۸۲
 منقول است
 و در بعضی نسخ
 کلماتی
 در این حکایت
 تغییر یافته است
 و در بعضی نسخ
 کلماتی
 در این حکایت
 تغییر یافته است
 و در بعضی نسخ
 کلماتی
 در این حکایت
 تغییر یافته است

و قمر و درینا که شاخ گل نوشگفته و فرو ریخت از تن باد غزالان چون قبره باز آمد و بچه ماکشته دید
 نزدیک بود که مرغ رخش از نفس قالب پرواز کند از بهول آن ^{چشمش در بخت} و آنکه در فرخ اکبر در دلش پدید آمد
 و از وقوع آن ناله اثرانده در پیشش ^{کافش} گشتش ^{نفس} نه آنچو بجای گشتند فریاد و فغیر بمنزل ماه و خورشید
 رسانیده می گفت عیت و ده که کمال و شنی در چشم عالم بین نماند و برگ عیشش شادمانی در دل
 نگین نماند بعد از حیرت بسیار و فرخ بشمار با خود اندیشید که این آتش بلاتوافر و خسته و تنه
 فراغت را بغوفای محنت تو فروخته ترا درین غاری یا بر سر دیواری آشیانه بایستی ساخت +
 با خرم سراسر سلطان چه کار داشتی و تربیت بچه خود مشغول شده با آنکی پسر پادشاه چرا مشغول
 شدی اگر گوشه و گوشه خود قناعت میدستی امر و زبیدن بلامبتلا نگشته ازین قصه غصه نمی کشیدی
 و حکما گفته اند بچه کسی که بصحبت جباران در ماند که زام عهد ایشان سخت است بود و بنای وفای
 ایشان قوی منعیست افتاده همیشه در خسار و روت را با سیب جفا خور کشیده دارند و حشره قوت
 بخاک بد عهدی نا انصافی اینا شده سالوندان عالم مصاحبت نزدیک ایشان حرسه دارند و در
 سابقه خدمت و رابطه ملازمست ^{خود} قهری و قیچی بصحبت برای خدمت آنکس که شناسد حق خدمت
 مکن اوقات خود منافع که مرزوست و نیست ^{حسان} و محظوظ ^{چنین} چرا که صفت آزاد مردانست در زهد
 انتقام نارد و او حرام شناسد و حق ناشناسی را که سمت اهل افر نیست در شرع نخوت جان و مباح
 بنده اند از محبت جمعی که سوابق خدمت مخلصان فراموش کنند چه فائده توان گرفت و در ملازم
 گروی که رابط محبت بی وفایان را زیاده و گدازند سرمایه حاصل توان کرد و فرو و حیف است که در
 زمره مردان ^{پیش نام} به آنرا که حق محبت یا دان بشناسد و حسن با قومی در آمیخته امر کرد و جانب
 از محاکم کارهای بزرگ را حقه شمرند و از طرف دیگران اندر سهوی بسیار شناسند و فرو عیب
 خود را برهنه باز نمایند و اگر به نمری مست تر عیبش خوانند و من بای فرصت مجازات زمان
 مکافات فوت نخواهد کرد و تا اینکه بچه خویش ازین عالم بی رحم و ستمکار خوشتر است از آنکه به نیش و
 مونس قرین خویش را بی موجب بکشت و مجازات و محرابه الی سببی ملک ارد و باز بخوبی آرام و خوشتر
 از آنست عیت بیک سو خورده و از خورده بچویش و در لینه گرم را بکس نکند بی محابا بر روی ملک اود
 جست و چشم جهان بین آن قرقه ^{چشم} بعین سلطنت بکند و پرواز نموده برگردد و گوشه شست خبر شاه

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين وأفضل الأنبياء
والذين هم خير البرية وأجملها
والذين هم خير خلق الله
والذين هم خير أمة أخرجت للناس
والذين هم خير خلق الله
والذين هم خير أمة أخرجت للناس

برای چشم سپر گریه و خواست که بحلیت مرغ را در دام فریب آورد و در نفس بلا محسوس است
سزای او باشد قدیم فرماید پس بر کوشک آمده در برابر قبره بایستاد و گفت ای رسول و گناهان
فرود آی که توبه جان الهی مرغ گزند دست تلف مشکینت خطائی رفت به حال محبت مرا بر هم زد
و نهال عیش مرا بر هم زد و مسازد قبره گفت ای ملک متابعت فرمان تو بر بهنگان فرست نهادن بدست
در یادیه تامل سرگردان شده بسر حد این اندیشه رسیده بود که بقیه عمر کعبه آمل قبا اقبال جزو گناه
نباید ساخت و مرکب محبت جزو راحت ملازمت این حضرت نشاید ساخت و گمان آن بود که در سایه
عنایت او چون کبوتران محرم مرغه و فاع البال توانم بود و در مرده مروت نمی نمود و هر توبه صفا توأم
رسید آنکه خون سپرم در حریم سلطنت چون قربانی حاجیان صباح و شستن چکونه مرا از روی طوف
این خانه باقی ماند و با این همه اگر دستم که جان شمرم بخوش است بلکه زان احرام حرم نیست گزینتی
لیکن بیت مرغی که رسیده گرد و از دام من بعد پایدی شود و رانم و در دیگر حدیث آنکه علی بن ابی طالب
حجروا بعد من تنگ بصحت پیوسته مرد زیر یک باید که یک چیز را در بار نیاز ماید و از رخ جانوری دو بار از
تشنه فر و تشنودمی این مثل را که ارباب عقل گفتند و من جزب الخبز حلیت به اندامه و و تسیر
بر میز ملک و شن است که محرم را امین نباید زیت که اگر در عقوبت حاصل توقیفی رود عذاب آسان
متوجه خواهد بود و اگر بمساعت نخت بلند از آن بجهاد و اولاد و اسفاد ویرانگی نکال آن بایستاید
و خواری عقاب بالش بپاید دید چه طبیعت عالم صفت مکافات را متکفل است و طینت روزگار محبت
مجازات را چنانچه سپر ملک با بجه من غدیری اندیشید و از من بی اختیار بلکه بطریق مکافات
بوی رسید و ممکن نیست که کسی از ساعز شتم کاری جرعه نوشد بخایلا مبتلا نگردد و در حین اعمال انحال جاده
نشانده عتوب و عذاب بر ندارد و بیت الهی را که تخم غفلت است به طمع نیشکر نباید داشت و نگذاشت
حکایت انا دل و وز دان استماع نکرده است و رسیدن مکافات بدزدان استماع شریف رسیده ملک سپید
که چگونه بود و بیت آن حکایت گفت آورده اند که در شهر رقه دروشی بود با نفاق پسندیده و آداب
ستود و است و نهال قوال افعالش زیار یکارم اوصاف و محاسن دات پیرشته و بهر آنکه دی و است
بجائز محض انا او را دانادل گفتندی و اما ای آن شهر او را دوست استنندی و بیت آنرا که انال مرث
شد حال هم منونان باشد هم منونان قومی از اوقات متوجه زیارت بیت الحرام شد و بی رخصتی و مهدی

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين وأفضل الأنبياء
والذين هم خير البرية وأجملها
والذين هم خير خلق الله
والذين هم خير أمة أخرجت للناس
والذين هم خير خلق الله
والذين هم خير أمة أخرجت للناس

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين وأفضل الأنبياء
والذين هم خير البرية وأجملها
والذين هم خير خلق الله
والذين هم خير أمة أخرجت للناس
والذين هم خير خلق الله
والذين هم خير أمة أخرجت للناس

روی براه آورد و جمعی دروان بوی رسیدند و بمانانکه با مال بسیارست قصد شستن می کردند اما
دل گفت با من این مال نیاخذن چیزی بیش نیست که نوشته راه حج تواند بود اگر غرض شما بدین مقدار مال
میشود و مضائقه نیست مل برید و مرا بگذارد تا بطریق توکل تجربه بدین راه را بسر برم و درین لحظه که
را از خاک آستان حرم توبتانی کشم ملیت روم بکوی وی و سر پرستان گنم و غبار خاک درش میبار
دیدم که خمه دروان بی رحم بدین سخن انتفات نموده بقتل می میسر شد و چهاره متوجر و بر طرف می فکر
و چنانچه برهم فرومانگان باشداری بود و گاری بجهت دروان بیدی بر حشمت و صحرای باهول و بیست
میچ متفلسفی ^{نمیچ} در دنیا که آنکه بر زیر سر ایشان جوئی کلنگان می پریدند و انا دل آواز داد
کرای کلنگان درین کجایان بدست تنگاران گرفتار شده ام و جو حضرت عالم اسیر و انقیات کس
از حال من خبر ندارد شما که می مکن ازین جماعت بخواهید و خون من از ایشان باز طلبید و دروان بجنبه شد
و گفتند چه نام داری گفت انا که بگفت یاری دل تو از دانائی هیچ خبر ندارد و ما معلوم شد که تو بی عقل
و هر عقل ندارد و در کشتن او زیاده و بیالی نخواهد بود و انا دل گفت سوخت تری ادا بجای انقباض
درین حالت از مکافات بگوش شما فرو می خواهم و شمه از مجازات عمل بنظر شما می آرم ولیکن روی
که صفات ^{مفهم} نگار نمی فهمم لا یجوزون لازم ذات ایشانست ازین معنی چه خبر دارند ملیت اگر گوشش ارد
خداوند هوش بد ازین مان سخنها خوش آید بگوش و چند آنچه دانا دل می گفت گوش هوش ایشان
از استماع سخن حق بی بهره بود و با صبر بصیرت شان مشاهد جلوات جمال حقیقت نمی نمود و او را کشتند
و مالش را بردند و چون خبر کشتن او با بل شهر رسید بیلای گشته برفت و او تا سفا خورد و دو میوسته طالبان
بعضی ^{بعضی} که کشت ^{بعضی} را میابند ^{بعضی} از امر بعد از مدت بعد شیر ازل شهر روز عید شعیلی حاضر شده بودند
و کشتگان دانا دل نیز در همان مجمع گوشه گرفته در آشنای آن فوجی کلنگان از مواد آمده بالای
سر دروان پرواز میکرد و دوجوی آواز میدادند که از شغیت و فغان ایشان خلق باز او را و اذکار خود
باز بمانند لی از ان ذوان بخندید و بر سبیل استنزیایا خود گفت ها ما که خون انا دل را می طلبید قضا
می از ^{بعضی} ^{بعضی} ایشان بود این سخن بشنید و دیگریر اعلام داده هم در ساعت بجا کلمه آنرا کردند و ایشانرا
گرفته باندک مهال که معیت شدند و مکافات خون ناحق ایشان رسیده بقصاص رسیدند و قطعه کرد
در همه عالم کسان ظلم بزه که کبر لعنت جاوید افشانه نشده که در زمانه بی اعتبار طرح ستم و خیال است

این کتاب در بیان
 صفات و کمالات
 حضرت علی علیه السلام
 است و در بیان
 صفات و کمالات
 حضرت زین العابدین
 علیه السلام است و در بیان
 صفات و کمالات
 حضرت باقر علیه السلام است
 و در بیان صفات و کمالات
 حضرت محمد باقر علیه السلام است
 و در بیان صفات و کمالات
 حضرت مهدی علیه السلام است

که خود عبرت زنده نشد و این مثل برای آن آوردیم تا ملک را معلوم کرد که حرمت من در شما مشاهده بقاعنا
 مکافات و انتقامی مجازات بود و الا مرغی شکسته بال قوت این کار نمی تواند بود و چون این سخن
 از من و چون عالم عالم بود نیست که فرمان تو کار کنم و اعتماد نامه بر من محاکمت غیر درجه نرو
 ع آن بیکه در نامه از خدمت شاه ملک گفت آنچه گفتی بصدق و صواب حق بود و بفرموده ملک است
 و عمو انصاف است چون من میدادم که بجای ابدائی انعام گناه پسر من بود که بی سابقه جرمی بکشتن قتل او
 و تو بر سبیل مکافات که جز او سبیده سبیده شدی محض راست کردی و هنوز منست از حق که بر مثل او
 اقدام نموده و همین نقصان با صبر او پسند کرده اکنون ترا اگر استی متوجه است و نه خطی از منی باقی
 قول مرا بیاور کن و میسر بود و مفارقت و هجرت مکوش و بدانکه من انتقام را از ملک یک حر و ان می شمارم
 و عفو را از پسر نامی جوانمردان می شناسم هرگز دست در بر پشیمانی هر سخن از من زد و و روی قبول بجانب
 عیب نخواهم آورد بلکه مدای من آنست که در مکافات بدی نکوی کنه و اگر از کسی ضرری بمن عائد شود
 در برابر آن نفی بوی را نام ریاضی ما عادت خود بهای جوئی نکنیم و جز راست و حق نیک خوئی نکنیم
 آنکه آنجای مایه که در دنده گردست دید سخن نکوی کنیم و قهر گفت باز آمدن من هرگز ممکن نیست
 که خرو مندان از مصاحبت یا سست خویش بپلوتی کرده اند و دو قصایف بزرگان مذکور است که در دم از دم
 هر چند لطف و لجوئی زیادت واجب اند و اگر ام و احسان نسبت ایشان فریضه شناسند بدو حاکم
 و لغت بیشتر شود و بران تقدیر هر از آنرا باشد قطع عزم من جواز ردی کسی چه رعاش کن امتیوانی بیکه هر چند از تو
 نیت من نیست و هر او را بشیر که در دجانی ملک گفت ای فرهاد این طاعت رکنی که تو را بجای فرزند بلای عزیز تو است
 که مرا است تا بیکه از خوشی و متعلقان است کسی نسبت کسان خود ندیدند و به صواب و مستقامت مقام خود
 نباشد قهر گفت حکم در این بر این گفته اند و حال هر یک به تفصیل با نموده و برین متوال فرموده که او را در بدینا بدوستانند و
 به شدت فقاواران خال و عمر در تریشایان و زن مقام صحتان و خرمین رمواز به نفعان سایر خوشان و ندان
 در تریشایان اما پسر را برای بقای ذکر خواند و بفسر و ذات خویش یکتا شناسند و دیگری را در حرمت
 و حرمت با او شریک سازند و من هرگز ترا بجای پسر تو انم بود و بر تقدیر آنکه مرا بجای قرزند و بدو قوت
 نزول بلا و هجوم آفت و عینا جانب مرا و خواهی گذاشت که هر چند کسی کسی بدو دوست دارد و گوید
 که خود را بر تو ایشار میکنم و بجان در مقام مضائقه منستم جان چه چیز است که بهر تو فی ان توان کرد

که خود را بر تو ایشار میکنم و بجان در مقام مضائقه منستم جان چه چیز است که بهر تو فی ان توان کرد

منقطع گشته و از خدمت تو چنان توشه برداشتم که راه را قوت من بدان گران بار شده و حال هر دو دیگر
ندارد و هر یک که بخواهد به این بار بر نیاید و دیگران را نوزاد آن طاقت تواند بود که گوشه بگذارد
بپاشش چو یک کباب کرد و به پیش پادشاه برد و پادشاه در شنائی دیده او را در خلایق دنیا افکند و رحمت
جانش را از پیش بردارند و چون چون از فرزند از چندی که نوزاد دیده پنجم و سوره سینه بخرم بود و براندش دریا
ماست در موج آمد کشتی شکستنی را اگر داب اضطراب اندازد و شعله آتشش تخریب آفریند متاع صبر و
برداری را یکبار بسوزد و قطعه اندر جهان منعم که محیط غم را به پایان پدید نیست چه پایان کنایه منعم
بصیر حاصل دیا شود پدید آید اکنون شکستنی صبر و قوت را منعم و پادشاه همه جهان را به پیش پادشاه
فرستاده شدن از روش خردمندان و می و غم را جبر است یا کسبت یعنی تو یکبار بعد از مشرب و می
بعیت و ملی کرد در میان شده جبران بدانان همان شده یک گفت آنچه از جانب تو واقع یافت
بر وجه آمدن بودی تخریب و تخریب با صحبت مناسب نبود و لیکن بهر مقاصد کبری کردی و بطریق جزا
بجا آوردی و زبان معدلت نیز تمهید حکم میفرماید و حاکم انصاف و در مقابل چنان ضحی که از فرزند من
صادر شده چنین نکلفات امر مینماید پس موجب هجرت و سبب هجرت چه تواند بود آخر براندش که پیش از
ولادت فرزند انیس اوقات و مونس و نگار من تو بودی و چون پس من از کتم عدم بقضای وجود آمد
مهر پدری بقضای آن کرد که بیداروی انسی پدید آید و در آن ماه او را با تو شریک کردم و بجا بست
و موافقت می عمری برافهیت میگذاشتند و اکنون که چشم زخم زان نقصانی بگوید بر صوره اش رسانید
ذوقی که بیداروی است ششم خلل پذیر شد اما سرست گفت و شنید و هجرت خداوندی تو باقیست چنان
لکن که این نیز بکار منتفی گردد و در اقیته المعترف بکسب از آن بایست که انوار الله و طالع غصه
و کلال باید گذرانید و عقل من با تو همان مثل مطرب است و پادشاه و مقبره پرسید که چگونه بوده است آن
حکایت ملک گفت آورده اند که پادشاهی مطربی داشت خوش و از و شیرین نواز که بالجامان
و طغریب پای عقل از کسب بیرون بروی و عنان تا یک از دست صبر و شکیب بد کردی بعیت از و خود
گوی نزد کج و از پدید این چنگ پشت از عنون سازید پادشاه او ابعایت و حسن و حسن و حسن و حسن
بسماع لغات دل او نیز و دستا منای نشا طالع کثیرش خوش وقت بودی و فرو نوا می مطربی بشنود و کسب
راحت افزایش بر روی و جوانا بیدار و در چرخ گیوان به وایت مطربی غامی قابل اتریت میفرمود و در سازند

2
2010

بجانب جدول
ذیل

✓ 63
11.4.

دودوست

این دو نفر
در حضور
محقق

بسم الله الرحمن الرحيم

FAA
H
3

1917

برجی

من مکتوبات

۹۲

20

و توان زندگی تعلیمهای مستفاده میداد تا اندک زمانه را در خواب بگذرانید و آهنگ ساز می و غمخیزان
بمقامی رسانید که آواره قول غرضش از اندازد مقصود و همه خیال بدرگشت آواز دعوت و صدای غم
و غمناک سماع جوامع اعز و اهالی برگشت مشغولی کردی بترانه دل میزد باز انشای عشق را به چو
گوشت عود ساز کردی به ناسید و گوش باز کردی به شاه آرمال غلام آگاه شده به بریت تقویت او
الغاف نمود باجمعی که ندیم خاص و مقرب صاحب اختصاص گشت و شاه همواره بخت فتنه بخشش که از محرم
شیخ خبر دادی مفتون بودی و بتجربای عود عالم سوزش که آتش در دمای عشاق میزد و آهنگ بزم عشرت
می نمودی عرق حیدر دل مطرب سحرگشته غلام را بگشت و خبر پادشاه رسید با حضور مطرب فرمان
داد و چون مطرب رهنه وقف سیاست حاضر گردانید سلطان از روی محبت با او کتاب آغاز کرد و گفت
ندانیستی که من نشا طو ستیم و نشا طوس بدو قسم بود یکی در محبت از سازندگی تو و دیگری در خلوت از نوازند
غلام تو چه چیز را برین داشت که غلام را بگشتی و نیمه نشا طوس باطل کردی همین ساعت بفرما تا مرا
نیز از زبان شربت که غلام را چشایند به چشایند تا دیگر باده کسی بشنود این جرأت اقدار نماید مطرب را
از قول شاه سرودنی بیا آند و گفت شاه این بدارده ام که نیمه نشا طو پادشاه را باطل کردم اما آنکه پادشاه
ام را بگشت و تمام نشا طو خود فدا می سازد چگونه است پادشاه را خوش آمد و او را نوازش فرموده از کشتن
آزاد کرد و عرض اندازید این مثل آن بود که باده از طریق خوشی من بوسطه فرزند نقصان پذیرفته
و تو نیز که ساز فراق می نوازی نزدیکه شده که گشت لبدم چون قلبت جنگ خمیه گردود و سینا بخور
بناخن حسرت چون دل عود خراشیده شود و آخر الامر بارانرا مفاقت بصورت دست خواهد داد و بار
حالا در حجر اختیاری کوشش و دامن محبت از دست ده و خود کن یکا نگی باری جوید ای که مرغ
آشنایان زبیکه عبدالمی میدهد و قبره گفت چشم در نهانخانه دل پوشیده است و کینه در زاویه سین
مخفی مانده و چون کسی را بران اطلاع ممکن نیست پس آنچه زبان گوید تمام و الشایه بجز زبان نرسد
از مضمون آنچه در ضمیر کنین است عبارتی است دانسته و بیان در مخزوات خاص حق
بجای میاید و اما بحکم انقلاب تشدید یکدیگر را شاید عدل و گواه راست اند و حدیث
سر دل اند و بس زبان ابلهان محرم نباشد و زبان تو در آنچه میگوید دل با و موفقی نیست
مرد دل تو آنچه دارد زبان و ادای آن مساوی نه باشد با آنکه زبان و شایه بیست و سی

[illegible]

من معصوم مولت ترا نیکو شناسم و از نسب سیاست تو نیک باخبرم و در کوه گاه زخم کمان
کشی بکاش و در باد وقت طبع بسکری کنی ^{دانش} ^{دانش} و چرخ قضا از بیت تو امین تو انعم بود و تو یک
نفس از ضرر سطوت تو آرام تو انعم گرفت و من از انجم نیستم که طیب با عروی گفت
داروی چشم را به نسبت بیشتر است از داروی در و شکم ^{درد} ^{درد} طیب پرسید چگونه بوده است آن
حکایت ^{درد} ^{درد} قهر گفت عرویی نزد طیب آمد و از درد شکم بفرار گشته در زمین می غلطید و از مصوب
الم تر از زاری نالید و دوا می طلبید ^{درد} ^{درد} ای طیب آخر علاجی کن که کار از دست رفت ^{درد} ^{درد} طیب بطریقی
که ارباب حکمت قانون معرفت اسباب علامات را مقدم دارند تا بعد از تشخیص ^{درد} ^{درد} معلوم
کامل که سبب شغای حاصل تواند شد اقدام نماید از وی پرسید امروز چه خوردی ^{درد} ^{درد} و ساده دل گفت
پادشاهان سوخته خورده ام و بدان غذا که شبانه ^{درد} ^{درد} بود تنور محده را ^{درد} ^{درد} آتش ^{درد} ^{درد} طیب بملازبان فرمود
ای داروی که چشم را جلاد و در روشنی بصیرت یاریا ^{درد} ^{درد} چشم این کسی ^{درد} ^{درد} پادشاه ^{درد} ^{درد} و کشم ^{درد} ^{درد} آن شخص ^{درد} ^{درد} فریاد بر کشید
بهیت کاخ بر محل نزل و بازیت ^{درد} ^{درد} وقت ابل است همان ^{درد} ^{درد} که ^{درد} ^{درد} آبی طیب خسریه
بر طرف نرفت و تنه از کینار ^{درد} ^{درد} از درد شکم می نالم و توجو ^{درد} ^{درد} آهر دار ^{درد} ^{درد} در چشم من ^{درد} ^{درد} میکشی ^{درد} ^{درد} و داروی دیده را
باور ^{درد} ^{درد} نسبت ^{درد} ^{درد} طیب گفت میخواهم که چشم تو روشن شود و سیاه ^{درد} ^{درد} از سفید ^{درد} ^{درد} فرق ^{درد} ^{درد} توانی کرد ^{درد} ^{درد} و دیگر
نان سوخته بخوری ^{درد} ^{درد} پس ^{درد} ^{درد} علاج ^{درد} ^{درد} چشم ^{درد} ^{درد} از ملاوت ^{درد} ^{درد} شکم ^{درد} ^{درد} لازم ^{درد} ^{درد} ترست ^{درد} ^{درد} و غرض ^{درد} ^{درد} من ^{درد} ^{درد} از ایراد این ^{درد} ^{درد} مثل ^{درد} ^{درد} نیست
تا ملک تصور کنند که من ^{درد} ^{درد} از جمله ^{درد} ^{درد} آنها ^{درد} ^{درد} ام ^{درد} ^{درد} که سوخته ^{درد} ^{درد} از ^{درد} ^{درد} آتش ^{درد} ^{درد} پادشاه ^{درد} ^{درد} و فام ^{درد} ^{درد} از ^{درد} ^{درد} خفته ^{درد} ^{درد} امتیاز ^{درد} ^{درد} تنگ ^{درد} ^{درد} بیت
بجهد ^{درد} ^{درد} که در ^{درد} ^{درد} نش ^{درد} ^{درد} چنان ^{درد} ^{درد} که ^{درد} ^{درد} خیز ^{درد} ^{درد} از ^{درد} ^{درد} خرد ^{درد} ^{درد} اگر ^{درد} ^{درد} دن ^{درد} ^{درد} تو ^{درد} ^{درد} انعم ^{درد} ^{درد} ملک ^{درد} ^{درد} گفت ^{درد} ^{درد} میان ^{درد} ^{درد} دو ^{درد} ^{درد} ستان ^{درد} ^{درد} ازین ^{درد} ^{درد} نوع ^{درد} ^{درد} که ^{درد} ^{درد} ترا
با من ^{درد} ^{درد} واقع ^{درد} ^{درد} شده ^{درد} ^{درد} بسیار ^{درد} ^{درد} حادث ^{درد} ^{درد} میگردد ^{درد} ^{درد} و امکان ^{درد} ^{درد} ندارد ^{درد} ^{درد} که ^{درد} ^{درد} راه ^{درد} ^{درد} محاممت ^{درد} ^{درد} کلی ^{درد} ^{درد} از میان ^{درد} ^{درد} مردم ^{درد} ^{درد} بر افتد ^{درد} ^{درد} و
نزع ^{درد} ^{درد} و حال ^{درد} ^{درد} اسود ^{درد} ^{درد} گردد ^{درد} ^{درد} اما ^{درد} ^{درد} که ^{درد} ^{درد} بنور ^{درد} ^{درد} نقل ^{درد} ^{درد} است ^{درد} ^{درد} و بزور ^{درد} ^{درد} خورد ^{درد} ^{درد} متحلی ^{درد} ^{درد} حسب ^{درد} ^{درد} المقدور ^{درد} ^{درد} در ^{درد} ^{درد} اطغای ^{درد} ^{درد} نازده
غضب ^{درد} ^{درد} می ^{درد} ^{درد} گوشت ^{درد} ^{درد} و چنان ^{درد} ^{درد} که ^{درد} ^{درد} می ^{درد} ^{درد} تواند ^{درد} ^{درد} آب ^{درد} ^{درد} حل ^{درد} ^{درد} را ^{درد} ^{درد} آتش ^{درد} ^{درد} چشم ^{درد} ^{درد} میریزد ^{درد} ^{درد} و میداند ^{درد} ^{درد} که ^{درد} ^{درد} در ^{درد} ^{درد} نوشیدن ^{درد} ^{درد} شربت ^{درد} ^{درد} عفو ^{درد} ^{درد} اگر ^{درد} ^{درد} چه ^{درد} ^{درد} بقای
سلخ ^{درد} ^{درد} ملای ^{درد} ^{درد} ملاوت ^{درد} ^{درد} سر ^{درد} ^{درد} مندر ^{درد} ^{درد} ج ^{درد} ^{درد} است ^{درد} ^{درد} و تحمل ^{درد} ^{درد} نمودن ^{درد} ^{درد} بر ^{درد} ^{درد} شقت ^{درد} ^{درد} بر ^{درد} ^{درد} داری ^{درد} ^{درد} هر ^{درد} ^{درد} چند ^{درد} ^{درد} مزاج ^{درد} ^{درد} ز ^{درد} ^{درد} به ^{درد} ^{درد} در ^{درد} ^{درد} تریاق ^{درد} ^{درد} بهجت ^{درد} ^{درد} را
مستف ^{درد} ^{درد} است ^{درد} ^{درد} مثنوی ^{درد} ^{درد} غصه ^{درد} ^{درد} بخور ^{درد} ^{درد} از ^{درد} ^{درد} که ^{درد} ^{درد} تفاوت ^{درد} ^{درد} در ^{درد} ^{درد} است ^{درد} ^{درد} چشم ^{درد} ^{درد} فر ^{درد} ^{درد} و خور ^{درد} ^{درد} که ^{درد} ^{درد} ملاوت ^{درد} ^{درد} در ^{درد} ^{درد} رحت ^{درد} ^{درد} و ^{درد} ^{درد} غصه
برق ^{درد} ^{درد} در ^{درد} ^{درد} از ^{درد} ^{درد} دست ^{درد} ^{درد} قاعده ^{درد} ^{درد} بحر ^{درد} ^{درد} فر ^{درد} ^{درد} و خور ^{درد} ^{درد} دست ^{درد} ^{درد} سیده ^{درد} ^{درد} در ^{درد} ^{درد} یا ^{درد} ^{درد} نشود ^{درد} ^{درد} بر ^{درد} ^{درد} غبار ^{درد} ^{درد} که ^{درد} ^{درد} چه ^{درد} ^{درد} که ^{درد} ^{درد} بلان ^{درد} ^{درد} کند ^{درد} ^{درد} ش ^{درد} ^{درد} سنگ ^{درد} ^{درد} سار
قهر ^{درد} ^{درد} گفت ^{درد} ^{درد} این ^{درد} ^{درد} مثل ^{درد} ^{درد} مشهور ^{درد} ^{درد} است ^{درد} ^{درد} من ^{درد} ^{درد} تهاون ^{درد} ^{درد} بال ^{درد} ^{درد} شتر ^{درد} ^{درد} و ^{درد} ^{درد} قح ^{درد} ^{درد} فی ^{درد} ^{درد} العنبر ^{درد} ^{درد} هر ^{درد} ^{درد} که ^{درد} ^{درد} آسان ^{درد} ^{درد} گیرد ^{درد} ^{درد} و شوار ^{درد} ^{درد} افتد ^{درد} ^{درد} این ^{درد} ^{درد} کار ^{درد} ^{درد} خوش

[illegible]

حکایت از حضرت
 در فضیلت و تقوا
 آن که در سینه خود
 آینه ای دارد که
 در آن همه چیز
 منعکس می شود
 و این آینه را
 در مقام معرفت
 و شناخت حق
 و تعالی است
 و هر کس که
 در این راه
 قدم نهاند
 به این آینه
 دسترس پیدا
 می کند
 و در آن
 همه چیز را
 می بیند
 و می شناسد
 و می داند
 و می فهمد
 و می رسد
 به حقیقت
 و حقیقت
 و حقیقت

روشن گرد که من نیز حکم شنیده دارم و با خشم سلطانی که چون سنگ پلیدار و خشم شکن است ملاقات
 کردن نیام فرود بتان آمیندن دل نشوی و اما مقابل که تو آنگیننداری و نه حرف سندان و نه خنجر که
 ملک در مقام ملاطفت است و میخواهد که به سنگنجین اعتد از صفای و حشمت را بشکند و بداند در زبیر خود
 قبول بخند را باب عقد و حسد حرام است طلب صلح اصحاب عداوت را برود و انکار جواب و ادول امری
 واجب الاتزام قطعه زد و ستان سخندان شنیده ام چندی که بر ملا میست دشمنان و کین چو قضا
 معرفت بخصم پیدا شد به مشور فریفته و فسخ اعتقاد کن و ملک گفت بجز دگرمانی انقطاع صحبت و برانداختن
 دوستی روانی باشد و بمنظنه که از و هم زاید رفیق را بسوزد فراق مبتلا ساقت نشاید معرفت قدیم
 و صحبت مستقیم را باندک شائبه بطرف نهادن سرشته محمد یاری و چنان دوستداری را بجز وی
 خدیده از دست دادن طریق را باب تحقیق نیست قطعه و فاد و عهد تو این بود و من ندانم که تو
 مهر تو کین بود و من ندانم که هم سخن چو دل خویش سخت میگوئی و دل تو سخت چنین بود و من ندانم
 آخر صفت و فاداری در سگی که از همه جانوران بقدر حقیر تر و بمنزلت خسیس ترست یافت می شود
 و چرا از عرصه بیوفائی قدم باز پس نمی کشی و بیای که در صحبت و مودت مابسته بیایان نمی بری
 وفای عهد نگه داشته ای یا موزی بد قبره گفت من چگونه بنیاد و فائز از ان جانب ارکان هوادار
 منیدم است و اما حسن محمد کلی منعمم و اما مکان ندارد که ملک موجبات و حشمت را فرو گذارد
 و از ترصد فرصت مکافات تعرض نماید و حال چون بزور و قوت بر من مست نمی تواند یافت میخواهد
 که مرا بکو و جبار و قبیله رتغام کشد و بیاورد رسید از کینه که در من است ملک گفت که در و چه ایشان به سخت
 سلطنت در باب انتقام متعصب باشند و چون فرصت یابند بهیچ تاویل محال است گویی و عذر خواهی
 ندانم و مثل کینه ها در دنیا چون نکشت فسرده باشد اگر چه چالی اثر طاهر و اند حیدر اندک شاره غفصی
 بوی رسا فروخته گردد و فروغ خشم بالا گرفته جهانی را بسوزد و دود انتقام از سر نقش کینه خیزد پس
 و اما غمرا خشک ساخته بسیار دیدم که تا گردانیده و ممکن نیست که تا ذره از انگشت کینه در کانون مشینه
 باقی اندازد حضرت شعله خشم این توان بود و چون خشم زنده شعله تر و خشک بسوزد ملک گفت
 محب جالی است که تو درین باب بر یک طرف افتاده و جانب دیگر را از دست داده و چرا نشاید که
 مقدرات و حشمت بمیاس لفت مبدل گردد و بعد از آنکه ورت محابرت صفای محال صفت بدید آید قبره گفت
 و ما یافت

اگر کسی تواند کرد مراعات جوانب عقلی تمام بجای آورد و در طلب صفا و فضل دوستان سعی بیهوده
و در وصول منافع بدیشان دفع مضار و مکاره از ایشان معونی و غلظتی واجب بود و ممکن است که
آنجست از میان منافع گردد و بهم کینه جوی رصفائی حاصل آید و بهم دل خالف نسیم امن مرقع شود
و من از ان عاجز تریم که ازین ابواب پنجاه اصل مقدار ازال گرداند و طریق لغت و معرفت را زایل سازد
توانم اندیشید یا به خاطر تو انهم گذرانید و اگر باز مجتهد مراحت که نموده در هر اسب مخافت خواهم بود
و بهر ساعت بتازگی مرگی مشاهد خواهم کرد پس ازین مراحت مجانبت و برزیدن و معاودت را
بمعاودت تبدیل نمودن اولی قهر و از دست نجات چون تشکفت گلهای وصال و در میان جدا
خارجم در پا خوش است و ملک گفت کس نفع و ضرر در حق کسی بی ارادت باری عزرا احمد قادر بنا
و از اندک و بسیار و خود و بزرگ و آنچه وجود آید جز تقدیر ازلی و ساقیه حکم ازلی نمی تواند بود
و چنانکه دست مخلوق از ایجاد و احیاء قاصر است افتاد و امانت نیز از حجت وی مستعذر باشد و عمل غیر
و جزای تو بقضای ربانی و مشیت یزدانی نقاد یافته است و ایشان فریاد اجزای آن کار را می شن
نبودند و از بقدر آسایشی مواظبت نهائی و بقدر ات آسایش سزایش مکن و بقضای خدا رضی تو قطع
بجز رضا بقضای خدا نمی شاید بغير توفیق و تدبیر و تدبیر از آنچه نیت قلم کشش و گرنه بیا
برون رو از خط او تر تا نمی شاید و قبره گفت عجب افریدگان از دفع قضای افریدگار ظاهر و غیره است
و بصرفات قصورات اهل تصدیق این قضیه موضح و معقود که انواع خیر و شر و اعیان نفع و ضرر
بحسب ارادت و مقتضای مشیت خداوند تعالی ذکر و نافذی گردد و عجب و کوشش خلق دفع و منع
آن یا تصدیق و یا غیره از ان صورت نه بد و لا ارا و بقضای و لا معقوب بحکمیه و کس
نه چون و چرا دم نمی تواند زد و بد که نقش بند حوادث و رای چون و چراست و با آنکه جمهور علما
برین معنی اتفاق نموده اند و تخمین گفته است که جانب خرم و اقیانوس اصل باید بدشت و حیظت
نفس از مکاره و آفات در توقف باید داشت بلکه گفته اند سبب هر چیز رعایت باید نمود و تمام امور
بسبب اسباب نفوذین باید فرمود و مصلوحی منتی بنهاد و اسباب طرق و چنانکه از مزین
نیلی می باشد اگر سبب بیرون میرد و یک عمل آن سبب خیر می باشد و سبب بی سبب فنی
نوی این و بوشما از میان بیکان نقش و تو سخن موید این قول است و تاکنون نوشته به بند

[illegible]

فلک گفت شخص این مقالات همان است که من خوابان ملاقات تو احم و آرزو مندی
 صحبت تو در ضمیر خویش فراوان می یابم و باین همه شتیاق که از جانب من واقع است از طرف تو
 جز مقدمات ملال نمی رود و فرو تو طولی زما و اشتاق به دل بدل می رود چه حال است این
 قهره گفت که اشتیاق تو در آنست که دل خود را بکشتن من نهاده ای و حال آنکه نفس من حالاً رغبت
 نوشیدن شربت اصل و میل پوشیدن لباس قناری از تو و آستان مراد بدست است از قبول
 آن بامی نباید و استرازان عین جواب می بندد ع سر بار و گزین نرویدنی است و چون امروز
 دل خویش بر عقیده ملک است ملال تو احم کرد چه اگر قدرت و استطاعت با محمد در ملک قرة العین و شاه
 راضی نمی شویم و می دانم که شاه نیز تو اسطر ملال فرزند جز ملال من نخواهد طلبید و برنگون من صحبت و گاه
 کسی و قوت یابد که بر آتش آن غم سوخته باشد و هم از آن بلیت شربت تلخی سحر رخ کرده و عیدان بود
 ازین حال غافل ماند و ناز و رور و دکان راحت دیده از پیرایه و در عاقل فروای ترا خاری بیانشکسته
 کی دانی که چیست به حال شیرانی که شمشیر بلا بر سر خورند و بچشم خرمی بنیم که هرگاه ملک را از میانای لب
 یا آید و من از نور دیده خود بر اندیشم تفاوتی در رابطه با ظاهر خواهد شد و تخیری در جزا چهاروی خواهد بود
 و توان دانست که از آن چه زاید و در آن زمان چه حال ما روی نماید و بدین دلیل مفارقت مناسب تر است
 از مواصلت دوری لائق تر از قرب صوری ع صحبت چونین است جدائی خوشتر و ملک گفت چه چیز تر
 بود در آن کس که از جریمای دوستان اعراض نمواند نمود و از سر حقد و آزار بر نتواند خواست و هر قدر زانه
 و خردمند بکانه بران قدرت دارد و کلاز مکافات محبان چنان گذرد که مدد العمد بران جوع نماید و هیچ
 وقت بر صف دل و آزار اندک و بسیار آن نشان یافت نشود و استغفار گنگاران احمد از بدکرداران
 با هر از تمام تلقی نماید شسته الا شکر بر من که لایق قبول الاعتذار بدترین بدان آنست که عذر پذیرد و کینه
 عذر خواه در دل گیرد ع و العذر عذری للذنوب کفر به و من باری ضمیر خویش را در آنچه گفتم
 مسامی می یابم و از سورت خشم و غضب خیال انتقام در خاطر اثری نمی بینم و همیشه جانب عفو را
 بر عقوبت ترجیح کرده ام و دانسته ام که هر چند گناه بزرگ باشد صفت عفو از آن بزرگتر خواهد بود و فرو
 اگر عظیم است از قزوستان گناه به از بزرگان عفو کردن عظیم است و قهره گفت این همه است ایام
 گنگارم و محرم همیشه ترسان بود و مثل من مثل کسی است که در کف پای او جراحی باشد اگر اول بقوت طبع

[illegible]

میبایستی کند و شب تیره در سنگستان رفتن جانز شمر و اما چاره نیست از آنکه آن پیش تازگه گردد و بایستی
 از کار بازماند و بشاید که بر خاک ندم رفتن نیز متعذر باشد و نزدیکی من بخیریت ملک همین مزاج دارد و بوجه
 شریع و قانون نیست احتساب من از آن فرض عین نیست و لا تقوا بائید بکم الی التخلک و حکما گفته اند
 ستن از روش حکمت و رواند از منباج دانش بطرف اول کسیکه بر قوت ذات خود اعتقاد کند
 و هر آینه چنین کس خود را در محالک انگند و متور او سبب هلاک او گردد و وسم آنکه اندازد طعاس
 و شراب نشناسد و چندان تناول نماید که معده از بهضم آن عاجز آید و این کس شربه شمرن جان
 باشد سوم شخصی که گفتار خرم در و رافت و قبول کسی که از او امین نمواند بود و فریفته شود و بی شک
 انجام کار او بخیانت است اما نباید بدیت مشوا من انی صیاد شومنان بنیشتن بر تاب از آن سوختن
 ملک گفت ای قهر چید از در لطافت در می آیم و راه صواب و نصیحت های دوستانه توئی غایم
 تو همچنان بر خرافت خود مانده و دامن قبول از استماع مواظبت افشاند و نصیحت
 دیا که کسی که قبول نخواهد کرد و بیافاده است چنانکه نصیحت کردن آن زاید برگزیده قهر پر سید چگونگی
 بوده است آن حکایت است آفت آورده اند که مردی زاید نیک سیرت که اوقات شریفش بعد از اداس
 و خائف او را در جز به غفلت عبادت صرف نموده و صبحی میگذشت گرگی دید و من جرمش شکر نشاده
 و دیده از بر او طلب نموده و بکمی بر آن قف کرده که میگنایم را بسیار زد و جانوری را بجان آورده
 جفت خوشنودی نفس تا فرمان از او بهره بردار و فرود تیزه کاری بیدارگر که بجهل و رسانداری
 یک سو صد زبان کسی زاید که او را بدان حال دید و از صفح پیشانی او نقش جور و ستم مطالعه فرمود
 از آنجا شغفت ذاتی و حرمت جمعی او بود و پند دادن آغاز نهاد و گفت نه ای پسر من گویند مردان
 اگر دوی بقصد ظلم و انبجار کان کنی که عاقبت بیدای نمودی و عقوبت آنی باشد و عاقبت شکری نکال
 و عذاب آن جهانی کشد متشوی بر آئین ظلم پیش نهاده بند بر دست پای خویش نهاده چند روز
 اگر سرفراز و دیر بر شاز پاد را ندانند و از این مقوله سخنان میگفت و بر ترک ستم چه گو سفند آن مردم
 مبالغه از مدی برد که گفت و مواظبت اختصار فرمائی که در پس این میشد و چه دیر که فرصت
 گو سفند بدین فوت شود و آنگاه حسرت فائده نبرد و من را بر او این مثال است که چندانچه ترا
 بدمی و بجم تو همان بر سر کار خودی و بدان سخن ملتفت نمی شوی بدیت ممکن که از این دست سخن بگویند

[illegible]

کرد و هر لحظه آید تازه مالی همچو کل بیرون به حاصل الامر عرب بچاره که بوی نان پیش جبات یافتی چون رو
 نان دید جبه صبر حاکم بدو پیش تو آمده گفت ای خواججه چند بستانی ایمر اسیر ^{اندکی} سازنی بالوا یا خود
 تانی کرد که این کس بیک تن نان سیر شود و غایتش من از من خود تنی از تو تواند گرفت چند دیار بدو
 و چند آنچه بتوانی نان بخور عرب نیم دیار بداد و برب جمله شست نانوا نان می آورد و عرب بآب کرده
 میخورد تا به از نیم دیار گذشت و چهار دانگ رسید و از آن هم متجاوز شده دین تمام شد تا نانوارا
 تحمل نمائند و گفت یا آخا العرب بدان خدا یک ترا قوت نان خوردن برین چه بر است فرموده با من
 بگوی که تا کی نان خواهی خورد و عرب جواب داد که ای خواججه ملی همی کن تا این آب میروم و من نیز من خورم
 و غرض ازین سؤال آنست که ملک معلوم فرماید که آب حیات در مجاری بدن جالیست از تناول لقمه
 نیم و هراس چاره دارم و از آمده وصال فائده برداشتن محال می بیند از هم دور و ز کار میان با مفارقتی
 افکنده که موصیلت را در حوالی آن محال نیست و زانده رشته مصاحبت مانو غمی کیسخته گردانید که اندیشه
 اتصال جز خیال محال و پس ازین هرگاه که شوقی غالب خواهد شد اجتناب سعادت آناه ملک از نیم
 سحر خواهم پرسیده و جمال با کمال شاه در آیین خیال خواهم دید و فر و وصال یابم و با خیالش هر چه خواهد
 کلبه درویش اشتهای باز متناهیست ملک قطرات حسرت از فواره دیده بکشد و دست از آن
 مرغ نریک بدو نیاید و ادویه انتقام از غلو نخانه عدم بصحرائ وجود دختر اندباری دیگر داده مگر پاشیدن
 گرفت و انوال محمد و میثاق در میان آورد و قبر گفت ای شاه جوان بخت و زیسته تاج
 و تخت هر چند بنای کرامت را تمهید دهی و امانت ماطفت در باب ایمنی و سلامتی ارزانی دارم
 و آنرا بجمود پسندیده و موافق شایسته سوگد گردانی ممکن نیست که حلقه خدمت در گوش کشم و شایسته
 ملازمت بردوش انگنم غمسخنی ضائع کن دیگر که با او در نیکی و ده ملک آنست که بسوزن حلیت بی
 وحشت از پای دل قبر بیرون نتوان کرد و تیر از شست فتنه زور بازوی خد رست نتوان و در ملک
 آفت ای قبر و دستم که از بوستان صال جز بوی بمشام آرزو نخواهد رسید و چه و صحبت جز در آینه امید
 نخواهد نمود و با غمی آن فرست که در جوی طریائی بود و یاد و سر زلف آری و توانی بود و در داکه زبان
 او دوران صال بگذشت چنانکه گویا خواهی بود و اما طمع آن دایره که بسپیل یاد و کار و دوسه کلمه
 که از کمر آن آثار سعادت بر او راق و زکار شایه رود بفرمانی و به صیقل نصائح و دستانه

[illegible]

[illegible][illegible]

۱۰۰

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

۱۰۰

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

انکار هرگز نمیدارد + چو بد روی نعم جان خودی به و دیگر نیست (چون این صورت بر
 بکنان قصیر یافت که پادشاه شمره کرد از نیکوکاران ^{ملاحدید} نخبه و جوی میسازد و دهستانان بقدر گنا
 تنبیهی واجب می بیند ایل صلاح امیدوار گشته در جانب نیکوکاری کمال و اسان گیرند و
 مفیدان ترسناک پادشاهان شده در طرف فساد و مردم آزاری و دلیری و بیایگی نمیکنند
 و حکایتی که این معذرات باشند استثنای شوال است رای پرسید که چگونه بوده است آن
 حکایت گفت آورده اند که در زمین هند شغال بود فرسیده نام روی از دنیا بگردانیده و پشت
 به حلقهات حاصل او آورده و در میان امثال اشکال خودی بود با از خوردن گوشت و ریختن
 خون و اندای بلانوران تخرمی نمود عیت لب بخون کسان نمی آلود و وز بدی اجتناب میفرمود
 یا ران باوی مخاصمتی بر دست گرفته و بمباشته نمودی بنزع و جدال آغاز کرد و گفتند که
 بادرین سیرت تو را نمیستیم و رای ترا درین اجتهاد بنحوا نسبت میدییم پس با که از صحبت تابعی
 نمی نهالی در علوت و سیرت موافقت باید نمود و چون اسن فاق از مخالطت در نمی چینه
 سزا که بیان اتفاق بر باید آورد و نیز عمر عزیز را در رحمت گذاشتن خود را در زندان ریاضت
 محبوس داشتن چندان فائده ندارد و نصیب خود از لذات دنیا استیغای باید کرد تا از مشرب
 لا تأسف ففینک من الدنيا بهر مند گردی و از اکل و مشرب که قوام داده حیات است محذر
 نمی باید شد تا فرمان کلا و افشرد را کار بسته باشی و حقیقت بیاید شناخت که دی را باز
 توان آورد و بد را یقین فردا بجزیم نشاید کرد و امر و زرائع کردن و از تمتع التذاب و طرف بود
 می محنی دارد و فردا یا یک زمان امروز خوش باشیم و خلوت به که در عالم نمی و اند کسی احوال فردا را
 شغال جواب داد که چون می دانید که دی گذشت باز نیاید و مرد عاقل بر فردا اعتماد ننماید پس امروز
 چیزی ذخیره کنید که توشه راه فردا را شاید عیت آن طلب امروز بهر گوشه به که بی فورات بود و
 دنیا اگر چه سراسر عیبت باری این ندارد که مرز غم آخرتش گفته اند و هر تخم که در روی بکار
 آن بقیامت بر دای زرع کو یک حصا و غنک مشنوی بکوش امروز تا تخمی بیاش
 فردا بر جوی قنور نباشی اما اگر من کشت رزی را نورزی به دران خرمن بنیم ازین نیز زی
 رد عاقل باید که سمیت بر اجاز ثواب آخرت مصروف دارد و آن بتقدیم خیرات و میراث تواند بود

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

و امانت و در نوای آن بلاد شایع شد و ذکر عبادت و عبودیت سجوالی آن دایر رسید و نزد یک منزل فرستاد
بیشتر بود مثل برانند و عیون و اشجار گوناگون در میان آن مرغزاری که باغ ارم از رشک طراوت
آن وی در نقاب خفا کشیدی و در انقباضی شمال راحت افزایش دل پشمرده را حیات جاودانی بخشید
مثنوی قضای دلکشایش جان فرودی و سواهی جانفزایش دل کشودی و مید به سینه تهر بر
لب جوی و چو خط مار من جوان دل جوی و در روی و خوش سباع بسیار جمع آمده و بواسطه وسعت
فضا و لطافت هوای و آب و هوا آسودگی گرفته و نوک ایشان شیری بود و با هرول و هیبت و هنری در
فایت نیب نهایت مولت فروزنده چون فروش و بلند و دیده همچو برق آتشبار و همچو سگان
آن بیشه در قید مطابعت او بودند و در پنجاه شصت و حریم حرمت او روزگار گذرانیدند و در
او را کام جوی لقب نموده بودند و بدین لقب آوازه در اطراف مملکت در داده و روزی کام
بارابای و ولت از هر باب سخن در پیوسته بود و بهر گونه راه مقالات کشاده و در آشنای کلام حکایت فرستاد
در میان آمد چندان صفت کمال صلاحیت و حسن معیشت او از اطراف و جوانب بسمع ملک سنانیدند که
بجان دل جویای صحبت او شد و فرود ساره او ندیده چون مرد شمیم و فی الحال در و ن دیده جاییش
دادند و نقد شوق کا جوی بملاقات فرستاد از حد تجاوز نموده کس لطلب فی خستاد و نیز فرمان شایسته را
انقیاد فرموده بدرگاه عالم پناه حاضر شد ملک شرط احترام مرعی داشته در مجلس عالی شرف جلوس
ارزانی فرمود و در انواع آداب طریقت و معارف حقیقتش نیاز مود حاصل لام فرستاد و در بیان
فضائل و آداب بحر یافت بیکان بود و معرفت حقائق کمالات گنجی دید که بر افشان باری بگریش
در طریق کا سازی و مهم پردازی و تفصاحت تقریر و اصابت تدبیر امتحان فرمود و نقد حالش بر ملک
قبول تمام عیار آمد و زیر یک پاک بود و امتحان بی غم دارد و کا جوی را صحبت او خوش آمده بجا است او
موانست فرمود پس از چند روز با وی خلوتی کرده گفت ای فرستاده مملکت ما بسطی دارد و اعمال
مهمات آن بسیار است و خیزند و عفت تو بمساح جلال رسانیده بودند و ن ع نادیده ز دیده و ن
زده است به و این بان که ترا دیدم نظر خیر حاج کند و سماع از عیان قاصر ماند و بیت شنیدم آنکه در
فاق نیست تا آن چه جویدیت بحقیقت نرا چندان آتی به این بان بر تو اعتماد خواهم فرمود و مهمات
لک ان توقوفی نموده و در توب تربیت ما ارتفاع یافته و در زمره خواص نزدیکان اهل گردی و بهمن

۱۰ دولت
۱۱ روستی
۱۲ نقار و سنان
۱۳ پتھر و سید
۱۴ اسود علیہ
۱۵ ایجا اور دوا
۱۶ کونڈا شہ
۱۷ ای بابو
۱۸ سبکدرو
۱۹ سبکدرو
۲۰ سبکدرو
۲۱ سبکدرو
۲۲ سبکدرو
۲۳ سبکدرو
۲۴ سبکدرو
۲۵ سبکدرو
۲۶ سبکدرو
۲۷ سبکدرو
۲۸ سبکدرو
۲۹ سبکدرو
۳۰ سبکدرو
۳۱ سبکدرو
۳۲ سبکدرو
۳۳ سبکدرو
۳۴ سبکدرو
۳۵ سبکدرو
۳۶ سبکدرو
۳۷ سبکدرو
۳۸ سبکدرو
۳۹ سبکدرو
۴۰ سبکدرو
۴۱ سبکدرو
۴۲ سبکدرو
۴۳ سبکدرو
۴۴ سبکدرو
۴۵ سبکدرو
۴۶ سبکدرو
۴۷ سبکدرو
۴۸ سبکدرو
۴۹ سبکدرو
۵۰ سبکدرو
۵۱ سبکدرو
۵۲ سبکدرو
۵۳ سبکدرو
۵۴ سبکدرو
۵۵ سبکدرو
۵۶ سبکدرو
۵۷ سبکدرو
۵۸ سبکدرو
۵۹ سبکدرو
۶۰ سبکدرو
۶۱ سبکدرو
۶۲ سبکدرو
۶۳ سبکدرو
۶۴ سبکدرو
۶۵ سبکدرو
۶۶ سبکدرو
۶۷ سبکدرو
۶۸ سبکدرو
۶۹ سبکدرو
۷۰ سبکدرو
۷۱ سبکدرو
۷۲ سبکدرو
۷۳ سبکدرو
۷۴ سبکدرو
۷۵ سبکدرو
۷۶ سبکدرو
۷۷ سبکدرو
۷۸ سبکدرو
۷۹ سبکدرو
۸۰ سبکدرو
۸۱ سبکدرو
۸۲ سبکدرو
۸۳ سبکدرو
۸۴ سبکدرو
۸۵ سبکدرو
۸۶ سبکدرو
۸۷ سبکدرو
۸۸ سبکدرو
۸۹ سبکدرو
۹۰ سبکدرو
۹۱ سبکدرو
۹۲ سبکدرو
۹۳ سبکدرو
۹۴ سبکدرو
۹۵ سبکدرو
۹۶ سبکدرو
۹۷ سبکدرو
۹۸ سبکدرو
۹۹ سبکدرو
۱۰۰ سبکدرو

پادشاه "انقلابی" شاه "شهنشاه" در "پادشاهی"

[illegible]

۱۰ بیدارگان
۹ مسافرانی
۸ وصال رسید
۷ ای یحییٰ
۶ شمع نذر
۵ رشتایان
۴ بجای جوی
۳ آواز زنگار
۲۰۵
۱۰۰ بیخودان
۹۰ تنگ منقلب
۸۰ زندانی ملک
۷۰ چرخ جهان
۶۰ چرخ در محراب
۵۰ سقاخانه

بر در دکان او فر گیر و در عارف از روی دل تو بازی انجام بدهست و استاد حلوانی
 بر ستم تبرک طاسی پرسل که اخته پیش رویش نهاد و گسار چنانچه رسم ایشان باشد که بر شیرینیا
 غلو کنند و هر چند کسی بدفع ایشان قیام نماید ممتنع نشوند و طاس خالی نخواهد رفت جز دکان
 حلوانی و بیکبار بر طاس غسل فرو نختند و بعضی بر کناره طاس نشسته و برخی خود را در میان
 انداختند و حلوانی دید که هجوم گسار را در ده گشته بباد بیزین بجنبانید و آنها که بر کناره طاس بودند
 به آسانی پرواز نمودند و فرستند و آنها که در میان جای آرام داشتند پاهای ایشان بمجلس
 فرو باندند و چون خواستند که بپندیرای شان نیز بمجلس آوده شده بدام ملک افتادند و آن
 درویش عزیز را وقت خوش گشت و نغمه های مستانه زدن گرفت و بعد از آن که درای باطل و شیخی
 و موج بجز وجد و حال فرو نشست و حلوانی گفت ای عزیز و اهلوی معیوت از تو دریغ نمی داریم انچه از
 معنی دین محل بر تو مل و واشده از ما دریغ مدار و بکشالب شیرین و شکر بری کن به شیخ فرمود
 که دنیای و دین و درصیان طلبکاران و دین طاس غسل برین عرض کردند و ملهم غیبی بهم گفت این
 طاس دنیا دان و این غسل رانتهای آن و این گسار انعمت خوران و آنها که بر کناره طاس نشسته
 از فقیران قانع که باندک لقمه از ماده دنیا خرسند شده اند و دیگران که درون طاس اندال حرص از کینا
 ایشان آنست که چون در میان بکار باشند نفس ایشان مشغول خواهد شد و از منطوق آیه و ذوق مقسوم
 غافل بماند اندا چون عمر ایل موحه الریحیل بچنانند آنها که بر کناره باشند آسان میسرند و به ایشان
 فی مقعده صدق عنده لیک مقعده باز میگردند و آنها که در میان نشسته اند که حرکت
 بیشتر نمایند پای شان فرو تر رود و در مضیق غم رود و ناله اشغل شایطینی بمانند و آل حال ایشان
 بشقاوت و ادبار ابدی انجامد مشغولی هر یک لقمه می باید شبیدن و وزان پس این همه بخاری
 کشیدن و خرسندی گرای اینک بضاعت و نباشد هیچ گنجی چون قناعت و و آیراد این مثل محبت
 آن بود و ملک پروبال اقبال البسل دنیای غافل آوده نماند شاید که چون وقت استر وادامانست
 فراسد سلوک آه آخرت بر سبیل سهولت میسر تواند شد بیت چنان وقتی بست آرازانه که اگر گویند
 روگردی روانه و کما تجوی گفت اگر کسی نظر بر حق دارد و در روش عدالت مستقیم شده هیچ دقیقه
 از راستی فرو نگذارد و شرف رستم کاران از مظلومان باز گرد و سخن محنت کشیدگان بدل خوش

[illegible]

در
جانب
بالفعل
وهم
خوار که اندام
نوع کمال
ای بون ام
۲۰
ماوراء النهر
والله اعلم
السلامه
چهارم
دانش
که در فقه
از آراء و اسرار
فراغتند
از دانشمند
در این

در ان خبر
نیکوین شکر
و ناقص
ای احوال

دیگر تر در سخن آمده گفت همچنین است و وقوف بر سر اثر و اطلاع بر ضمار برزوی صورت نه بستند
ولیکن اگر گوشت در منزل او یافته شود هر چه از خیانت او در لغواه خواص عوام و خرد و بزرگ افتاده است
راست خواهد بود و کاجوی را درین محل همان اختیار از دست بیرون شد و گفت مرد در باره او چه میگویند
و بر خیانت او از چه چیز استلال میکنند یکی از حصار که موافق مخالفان بود گفت ای ملک در میان
اهل این شبه خبر غدر و کرا و منتشر است و اگر او قدر باشد هرگز ازین رط جان سلامت بیرون نبرد
و شامت خیانت بزودی در وی رسد و یکی از صاحب غرضان زبان فساد بگشود و گفت جمعی
آمناب هر وقت از و خبری می رسد نند و تصدیق آن تر و دوشتم اکنون که این فصلی شصتم از یک
از ظاهر گمان من بنویسین مبدل شود و دیگری گفت خدایت و کرا و پیشتر ازین تیر برین پوشیده بود
و من فلان فلان را گواه گرفته ام که این را در یابی با قیامت کشته و از خطای عظیم و گناه
فاحش ظاہر گرد و درین باب گفته اند هر که نفس قلب او عاقبت رسوا شود و دیگری گفت عجب است که کاجوی
و دعوی فقر و پاک طینتی و خرقة مصوفیان و نیک بینی کسی را شرم نیاید که خیانت رزد و عجب ازین است که زبان
حال او بی فحش و مقال قوم نشده است و خرقة پوشی من از غایت دینداری نیست به خرقة پیر و شتاب
انسان می پوشم و دیگری از و در معقول گوئی در آمده گفت این پاکیزه روزگار متقی درین مدتها می نالید
و تصدیق اعمال ملک او ظاهر ملا و مصیبت عنا و محنت می شمرد و باین همه اگر خیانت وی ثابت گردد
محل حیرت خواهد بود و دیگری گفت هرگاه او بدین محقر که وظیفه پادشاهت ملک بوده چشم سید کند توان داشت
کرد و مملکت کلی چه شیوهها گرفته باشد و از اال پادشاه چه سلطنهای گران بنده تصرف نموده و فرومایه و کم
بگذرد از بخشش و دانی چه چند چو یک و تیر و بنیاد چه چون امیر امیدان قیامت کالی یافته و کس بد بولی
بجولان آورد و در ساحت دل کاجوی خبا تر و دوشمست برانجند و در این غرضان بیان بهاب
غیبت و خیانت برافه رقی چند از به گونه بشود و باز به فقر و غم چه حکایت نمودند یکی
گفت اگر این سخن راست است بیرون آید و همین خیانت باشد و پس بگذرد و این که از غمتی و حق داشت
خواهد بود و بهر آینه درین حرات با ملک استخفاف که به بات و عزت و شمش شهنشاهی را بر من
دیگری از راه عظمت و نصیحت بسجود آمد و گفت ای پادشاه این نوع کلمات استخفاف نامر عمل خود
سیاه میکنند و حکم آنجست آنکه آن تا کل محم اخیره و دانی غمت بهشت ردد و خداوند

اگر شاید قصه خیانت غیر واقع باشد و همه با هم و بنویسند کردند اگر ملک این ساعت بفرماید تا منزل آید
 بگویند که شهباز از راه حقیقت منبغ میشود و چه اگر گوشت رخت را بخواهد بر این سخن ظاهر کرد
 و گمانهای خاص عالم مودی بقیع شود و اگر تهمت می طرح بود و گوشت کم شده در آن کاشانه پدید نیاید
 بگمان زبان بسته بخار بایستد و از فرسیده بجای طلبید دیگری گفت اگر احتیاطی خواهد فرست تحویل باید کرد
 جاسوسان او از هر جوانب احاطه کرده اند ساعت بساعت خبر نوی رسد در تدارک این قصه این شرط
 گوشن باشد فرو نگذارند و در آخر مجلس می از ندای خاص ملک گستاخ وار قدم پیش نهاده گفت در پیش
 این خانه چه فائده و از تفحص این واقع چه حاصل اگر چه هم آن خان نامندین روشن گرد و او بزرگ و عبیده
 رای ملک را از مکافات بگرداند و بوجهی نماید که بگمان را با آنکه در آن متین باشند و شک افکنند عیبت
 بعد از این نیست را پیش متین که شک را بر آورد بگفتن و آن قصه درین حال که تشریک کنند و ششم آمده
 بود ازین منظر چندان گفتند که اگر آهنگی از فرسیده بدل و راه یافت و بمضمون سخن بگویند سخن انواع از شهاب
 برخیزانند گشته با حضار فرسیده مثال او بچاره از اثر مکانات بعد از چیزی بر آید آورد و چون دامن
 و یا نش از پوست این اثر پاک بود گستاخ و در پیش کاچوی آمده پرسید که آن گوشت که دیروز بر تو سپردم
 چه کردی جواب داد که منطبخ رسانیده تا بوقت چاشت نزدیک ملک آمد منطبخی نیز از این بیت بود با کار
 پیش آمده بمباله بسیار گفت ازین کار و حال خبر ندارم و هیچ گوشتی بمن ندادند بطافه از همین فرستاد
 تا گوشت در منزل فرسیده بستند و چون خود پنهان کرده بودند آشکارا بر داشته نزدیک شیر آوردند و فرسیده
 که دشمنان را خود ساخته اند و می که در تابو قرار داشته بدیران می یافتند محل یافته و پر و خسته با خود گفت
 فرو آفتاب طرم بر سر دیوار رسیده سالها بود که از روز چنین بر سریدم و از جمله وزرا اگر گه بود
 تا آن ساعت عیب نگفته و خود را از جمله عدول شمرده و چنان فراموش کردی تحقیق و ایقان قدم کاری
 و تا بر تفریق طعنه می و قوف نیابد و روی خوش نکند و لاف دوستی فرسیده میزد و در باب حمایت او مبالغه
 می نمود پس از وقوع این صورت پیشتر رفت و مافی الضمیر آشکارا کرده گفت ای ملک زلت این کار معلوم
 شد و کناه این خاکسار روشن گشت صلاح ملک در آن است که هر چند زودتر حکم سیاست تقدیم باید چه اگر
 این باب را محصل گذاردی شک گناهکاران دیگر از تفتیش نرسند و ساعت بساعت و لیر تر گردند
 سیاست را بنود کار داخل باید و شیر بفرمود تا اشغال را باز داشته و باندیشه دور و دراز فروشد

رفته محضر بودی سوار شده مرکبان لی یای آب چای را روان ساختند و در آن خانه چوبین کسوف
 زیر ستون برزبردار و قرار گرفته عنان اختیار بدست باو سبک تمار باز داوند عیت چومه در بیج
 آبی کرده منزل روان کردند شتی را با صل به آنک فرستی را قطع مسافت بسیار نموده بلکه محضر
 رسیدند و لوازم ارکان حج بجای آورده توجه بر استان بوسی رفته مقدمه حضرت سلطان
 تنگگاه رسالت مخاقلن بارگاه عزت و جلال قمر در آن شهر سوار گردید سیر بکنه اویم
 جرج و وال رکاب یافت ^{صلی الله علی محمدن المختار و علی الاله الطهار و محمدک الا خیر}
 نموده مسافت تقبیل علیه علیه نبویه مستعد گشتند عیت ای خاک بوسی درت قصود و هر صاحب
 بدون بخاک این آرزو مشکل تر از مشکل بود و از اینجا با قافله خراسان بجانب بغداد آمدند ملک
 بغداد از خانه زاده خبر یافت استقبال بیرون آمد و قوافل را گرم و احوال بر جوی که باید و شاید رعایت
 نمود و منزل علوفه لائق و منزل شایسته و موافق ترتیب فرموده چند روزه استند علمی توقف کردند چون
 از پنج راه بر آسودند و عمر معا و دشت بوطن جزم کردند شانه زاده از سلطان بغداد و عذر بسیار خواست
 و خدمتهای او را تحفه شکری و کسب و سپاسداری مقابل نموده برسم بدید و تبرک کینگی چینی محرم
 وی فرستاد و خود خشت سفر بر بتری وی بطرف خراسان نهاد و سلطان بعد از رسم مشایعت تا عذر
 و دایم محرم باز آمده کینک را طلبید صورتی دید که نقاش فطرت بر بیانی او بر لوح وجود نقش کشیده بود
 و دیده مصور فکرت بر عنائی او در جبهه خیال شکلی ندیده زلف شکفتن بکمن فتنه عالمی را در زنج کشید
 و ماه جهان تاب از منزل عالی خود پیش جهش اگیل بر زمین آید و دعوی که خوابان را بر نهاده ابرو
 بر طاق فراموشی نماده بود و دایره زهد گوشه نشینان را بگرشتم چشم نیم هست بیا و داده نوشی برداد
 مثنوی خوش عشاق را شمع شبستان بهایش نقل شراب می پرستان به قدش نخل لب
 راست بنیان به خم زلفش حریم شب نشینان به شکر از رشک فطش نازده و رنگ به عتیق از شرم
 لعش فتنه و رنگ ملک بغداد را از خرامیدن آن سر و از آوایی دل و گزل همانند آواز چاسنه
 لعل میگوشتنی بواسطه داده مست مدوش گشت عیت دل بسته بالای یکی تنگ قبا شده
 باز این ز برای دل نگرم بیا شد به چند آنکه سلطان با دل زد و گشت فتنه کوشش نمود بجای ترسید
 و هر چند عقل کا فرمای آب نصیحت بر آتش عشق نخب شعله آن زیاده گشت قمر و ساکن نمی شود

این بزمی عالی بود
 این بزمی که از تمام
 دوزخ و جهنم
 و طاعت و عبادت
 چندانست
 و این بزمی که از تمام
 دوزخ و جهنم
 و طاعت و عبادت
 چندانست
 و این بزمی که از تمام
 دوزخ و جهنم
 و طاعت و عبادت
 چندانست

سخن است چشم من ^{از این} کین درد عاشقی بلامنت فزون شود و سلطان با کینیک طرح معاشرت افکند
بیکبارگی از مخفوارگی رعیت قیام کار ملک دست باز گرفت و هرگاه پادشاه لمبو و طرب مشغول شده
پرسش مهاجرت غلوان نرسد و گوش بر غنای محمود و جنگ نهاده ناله حزین هر دل تنگ نشود و لذت
زمانی راهج و مرج پدید آید و فتنه آشوب بالا گرفته کار مردم با مضطرب است و بخت قطعه سر پادشاه که رو
لمبو و طرب نهاده میدان که مست مرتضی اش را که سقوی طرب میزدان که برنج اختر لمبو و طرب بود
در وی رسد بخسرو و یارگان بمبوط و چند وزیرین حال برآوردگان دولت ایمان حضرت از بی پروائی
ملک تنگ آمده حال شهر و ولایت را مضطرب پدیدند مجموع دست نیاز کشاده روی بگوشه نشینان
و صاحبان آورند و از باطنهای درویشان پاکیزه نفس در یوزده عالی نموده جهت اصلاح حال
سلطان نذر با فرمودند سهام بی غرضان بهر جا بابت رسیده شبانه ملک خواب دید که آینه
باوی میکوید بیت ای شاه چه گویی چون بر آینه تو چه جانی که تبری و عمر من از تو به این چه کاریست که بر
دست گرفته و دست از کار مظلومان باز داشته و یک شد که کار از دست برو و دولت از پای در آید
بر خیز و با سرمه خود روع ورنه هر فتنه که بینی همه از خونی پادشاه از بیت این واقعه از خواب درآمد
عقل کرده زبان باعث از دستغفار کشود و بتدارک باغات مشغول شده فرمود که آن کسین از گنج
او در نیاید و اگر چیزی او آرام نداشتی و دلش بی مشاهد خیال جانش قرار نگرفت و بکین از خوف
الهی و هم زوال پادشاهی بران خوال حکم فرمود که کین و سه روزی ممبر کرد و شبی سودای صحبت ملک
در سرش افتاده خود را در بارگاه انداخت و باروی چون گبرگر طری که از نیم سحر شکفته باشد و زنی
چون سبل بر تاب که زانده مشک ناب خفته بود مشغول و سنبلی بر سمن مرغوله بسته و زمرغوش
بنفشه گشته دست برستی ز کس جادوش در خواب و سودا سنبلی بند و شب در تاب و بار دیگر بشاده
جمال او هوش ملک بغارت فوت و جادوهای عشق متاع عقل و فخر را بتاراج داد و بخت باز عشق آمد
دیوانگی پیش آمد و بر دلم از غم غمزه زنی پیش آمد و چند روزی دیگر شیفته جمال و فرقیه زلف و خل
او غمده بعشرت گشته را نیند و دیگر باره منیان عالم غیب با شارت لاریا و ابراهه صلاح خواندند
شاه با خود آمد و گفت بجز دفع این فتنه در هر امر ادراکی نیست و بی آنکه این بلا منعدم گردد کار مرا
امید سامانی نه پس عاجبی را امر کرد که این کینک نافرمانی کرده و بی اجازت به بارگاه در آمده

ای آفتاب چو بزم برون
سایه افشانده بر لب بزم
ای آفتاب چو بزم برون
سایه افشانده بر لب بزم

Fif

22

10

2

11

۹

100

10

مجلس شورای ملی

مجلس

22

۱۳

25

10-23-68

2

10

2

...

او را برود و در جلد اندازد حاجب کینزک را بر روی او زود و با خود اندیشید که این محبوبه ملک است
 شاید که فردا ایشان گشته و او را از من طلبید و چون هلاک کرده باشم دست فکریه یا من تدارک نیست
 پس او را در خانه پنهان کرد و شاه بود و این حرکت اندوگین شده چون از صف بهار خلوت باز آمد
 از روی دیدار یار غلبه کرده مضطرب شد و باز خود را ملامت کرده بدلائل عقلی غفلت شکن دلی شی جهت
 رفع ملال از یاد زلال قدی نوش کرده و مواعظ خرد و نصائح عقل را فراموش نموده خیال بدر
 و لفریب و رابی شکست ساخت و حاجب خاص را طلبید و استفسار حال کرد از جمود و تجدیدی تمام گفت
 اگر امشب او را حاضر گردانی ترا بیاست رسانم چنانچه حاجب مقدمات عذر ترتیب کرد و بجای آن
 و مهیبت سلطانی مشاهده فرموده خود را در معرض تلف می دید بالضرورة آن راه را بهار گاه شاه
 رسانید و دیگر راه اساس نشان داده و سباب عیش آماده شد قطعه انجم و شبنم و یار در پیش
 جام می خوشگوار در پیش به گل آمده و خزان گذشته بودی رفته و نو بهار در پیش به انقضای سبزه
 پادشاه بکشتن او حکم کرد و حاجب ملاحظه نموده در توقف انگشت نامحبات ملک بجای معطل ماند سلطان
 داشت که چاره این بلا جز خود نتوان نمود و دفع این غائله باید دیگری نتوان کرد و بدست گیری
 بر نایاب کار به چهره کربکشتن کینزک فرمایند بر آینه ملاحظه حال کرده در توقف خوابه افکند پس ملک
 دفع او را خود بر قصد می بود و نمونجاست که از روی ظاهر بی جنبانی و افصح کسی تلف کند عاقبت الا
 روزی بر اقامت استاده و در جلوه می نگریست و کنیز از دور که خدمت بسته حال سلطان مشاهده میکرد
 سلطان از خوف عاقبت و بال غفلت بر اندیشیده دست گرفت و وقت دست با خود گرفت اگر چه خون
 بگینای بگردن بگیرد اما صد هزار دل که از بی پروائی من غرق خون شده و در مان می پذیرد و هر چند
 این خنجر مرا بجای جا نیست ولیکن ملاحظه حال دل از ردگان عسرت یاده از نیست پس فرمود که
 نزدیکی آبی تا این کشتی اتا نشان کنی کینزک چون نزدیک سید ملک دست بر وزد و در جلد افکند
 و تا سینه بسیار اظهار کرده چنان فرمود که خود را آب افتاد و آنکه حکم کرد که او را از آب بیرون آورده و
 نزد جمعیت قیام نموده شراف علی در آن باب قیامت فرمود و برای اصلاح ملک جلالت خود را دست خود
 بجان کرد و پادشاهان از بی یک صلحت صد خون کنند و این مثل برای آن آورد و تا ملک اندک اصلاح
 مملکت حمایت کردن از آن بهتر است که با شخصی خاص دوست نمودن و یک تن را که مضرت و شامل باشد در آن

۱۷ "مواظبت" ۱۸ "مواظبت"
 ۱۹ "مواظبت" ۲۰ "مواظبت"
 ۲۱ "مواظبت" ۲۲ "مواظبت"
 ۲۳ "مواظبت" ۲۴ "مواظبت"
 ۲۵ "مواظبت" ۲۶ "مواظبت"
 ۲۷ "مواظبت" ۲۸ "مواظبت"
 ۲۹ "مواظبت" ۳۰ "مواظبت"
 ۳۱ "مواظبت" ۳۲ "مواظبت"
 ۳۳ "مواظبت" ۳۴ "مواظبت"
 ۳۵ "مواظبت" ۳۶ "مواظبت"
 ۳۷ "مواظبت" ۳۸ "مواظبت"
 ۳۹ "مواظبت" ۴۰ "مواظبت"
 ۴۱ "مواظبت" ۴۲ "مواظبت"
 ۴۳ "مواظبت" ۴۴ "مواظبت"
 ۴۵ "مواظبت" ۴۶ "مواظبت"
 ۴۷ "مواظبت" ۴۸ "مواظبت"
 ۴۹ "مواظبت" ۵۰ "مواظبت"
 ۵۱ "مواظبت" ۵۲ "مواظبت"
 ۵۳ "مواظبت" ۵۴ "مواظبت"
 ۵۵ "مواظبت" ۵۶ "مواظبت"
 ۵۷ "مواظبت" ۵۸ "مواظبت"
 ۵۹ "مواظبت" ۶۰ "مواظبت"
 ۶۱ "مواظبت" ۶۲ "مواظبت"
 ۶۳ "مواظبت" ۶۴ "مواظبت"
 ۶۵ "مواظبت" ۶۶ "مواظبت"
 ۶۷ "مواظبت" ۶۸ "مواظبت"
 ۶۹ "مواظبت" ۷۰ "مواظبت"
 ۷۱ "مواظبت" ۷۲ "مواظبت"
 ۷۳ "مواظبت" ۷۴ "مواظبت"
 ۷۵ "مواظبت" ۷۶ "مواظبت"
 ۷۷ "مواظبت" ۷۸ "مواظبت"
 ۷۹ "مواظبت" ۸۰ "مواظبت"
 ۸۱ "مواظبت" ۸۲ "مواظبت"
 ۸۳ "مواظبت" ۸۴ "مواظبت"
 ۸۵ "مواظبت" ۸۶ "مواظبت"
 ۸۷ "مواظبت" ۸۸ "مواظبت"
 ۸۹ "مواظبت" ۹۰ "مواظبت"
 ۹۱ "مواظبت" ۹۲ "مواظبت"
 ۹۳ "مواظبت" ۹۴ "مواظبت"
 ۹۵ "مواظبت" ۹۶ "مواظبت"
 ۹۷ "مواظبت" ۹۸ "مواظبت"
 ۹۹ "مواظبت" ۱۰۰ "مواظبت"

بصلاح نزدیکی که هزار کس را محجور داشت شیر را بدین سده انش محضت و فروخت و بهر یک فریب
پیغام داد که اگر این گناه را عذری داری باز نای فرسب چون بگیناه بود و گشته اند که اگر دوست کوتاه بود
ز باش را دوست عی گنایان دلیری باشد ^{مستقل} جوابی درشت باز فرستاد و سخنان عفت آمیز را
با خوش آمدی گفتن آنگیز معاندان پارسه آتش خشم کاجوی بالا گرفت و صمود و مواثیق را
بر طرف نهاده کجشتن فرسب عالم مطلق کرد آن خبر باو شیر رسید دانست که تعجیل کرده است و جانب علم
و بر داری را مهمل گذاشته و بهر سکون را بخت و یکساری بدل ساخته با خود اندیشید که زودتر
باید رفت و فرزند خود را از وسوسه دیو لعین ^{مستقل} بانی باید داد چه هرگاه که بر سلاطین خشم مستولی گردد
شیطان نیز بر و تسلط یافته بهر چه خواهد امر فراید و از مضمون حدیث صحیح ^{مستقل} ادا است کط
السلطان تسلط الشیطان همین معنی مفهوم میگردد و طبیعت غضب از شعله های
شیطانی است و عاقبت موجب پشیمانی است و نخست کس پیش جلا و فرستاد که در کشتن شغال
توقف کن تا من با شیر سخن گویم و خود نزدیک کاجوی آمده گفت ای فرزند شنیدم که کجشتن فرسب
مثان داده گناه او چه بود و کدام جرم میزد و صادر شده شیر صورت حال باز راند مادر شیر گفت
ای پسر خود را در بادی حیرت سرگردان مساز و از مشرب ^{مستقل} احسان لی بهره مباش و بزرگان
گفته اند که هشت چیز بهشت چیز باز بسته است ^{مستقل} حرمش آن بشوهر و عورت فرزند به پدر و خودانش شاگرد
باستاد و قوت سپاه به لشکر کش و کرامت ز باد بقوی و آئینی رعیت بر پادشاه و نظام کار پادشاه
بعدل و رونق عدل به عقل و حرم و محرمه درین باب و چیز است یکی شناختن اتباع و چشم و هر یک
ایشان را بمنزل او فرو آوردن و بمقدار کفایت و بهر تربیت کردن و دو متمدن شدن ایشان در باب
یکدیگر چه قربان درگاه سلاطین با هم نزاعی قائم است که حریفان و بلاک هر قلع فشو پس اگر پادشاه
سعایت این در حق آن مسموع دارد و غمازی آن را باده این قبول کند دیگر سلطان و ارکان است
اعتماد نماید جهت آنکه هرگاه خواهند مخلصی را در معرض تهمت توانند آورد و وفاتش را در لباس نمانت
جلوه توانند داد و بدین واسطه بگینایان و در گرداب بلا گرفتار مانند و مجرمان بر ساعل نجات پامنی
و سلامت گذرانند طبیعت بیکه دل شکسته در زندان مجرم از دور خرم و خندان و ولاشک ^{مستقل} فتیور
این کار آن باشد که حاضران از قبول عمل متناع بردست گیرند و غائبان از خدمت تقاعد نمایند

۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱
 ۴۹۲
 ۴۹۳
 ۴۹۴
 ۴۹۵
 ۴۹۶
 ۴۹۷
 ۴۹۸
 ۴۹۹
 ۵۰۰

و نفاذ فرمانها علی الاطلاق در تو قضا افتند و هر خلل بارکان ملک یا باند و مضرتها که بدین مضر
 از حد حصر بیرون از مرتبه قیاس افزون است قطعه منه گوش بر قول بل غرض به که ایشان رسد
 ملک و دین را شکست به غرض جو اگر از تو شد سر بلند شود و بایه قدر و جاه تو پست اگر با حصودان
 شدی هر کجاست به عنان بزرگی بدادی ز دست به گیر گشت من بقول کسی در حق فریسه حکم نکردم بلکه انصاف
 او برین ظاهر نشد مزاج من پیش گشت مادر گشت تغییر مزاج پادشاهان بی یقینی صادق خصوصا با محمد
 درگاه و انبیاست و آنچه کفشی خیانت و بطور رسیده هنوز این سخن در حجاب شیمت است و وقتی که پرده
 از روی این کار بر افند حقیقت آن ظاهر خواهد شد و بایستی که این خدا گناه که بگمان فریسه را
 بدان منسوب می سازند در فضای حکم تو گنجایش دشتی و سوابق خدمت نگاری او لغیب العین خاطر
 بودی و مسامحی و تاملی که بر در این دولت خاننازوی بعد و ریوسیه از لوح ضمیر محو نشدی
 و سخن بی هراسان ناز نموده درباره بنزدان کافی بسج قبول اسبغ گشتی متنوی سلفه نخواهد کردی
 را بجام نه خسران گذاردی راجع به بی هراسان صدیق آل زندیش و نامزد کار بنزدان پیش ای فرزند
 عقل نور اندیش رای عالم آرا در صورت کیش آید و بهر جا که روی نماید عینی عادل و متمیزی
 کامل باید شناخت که شرف جوهر آدمی بصفای خرد و ارجحیت بیعت عقل است که بنیاد شرف محاکم است
 افزونی حرمت نبی آدم از دست به و فریسه در دولت تو بکلی بلند و در به رفیع جرم رسیده بود
 و مرتبه بزرگ و پایه عظیم یافته به مجلس ابروی می گفستی و در غلبه تما با دوی حرم و شاورت رزانی می شدی
 اکنون بر تو لازم است که بر بیعت در بطلان قول خود رخ نمایی و بنایا که بدست تربیت بر افراشته در دم
 قاعده آن نکستی و خود را و او را از مشاقت اعدا و شاد کامی حصودان نگاه داری تا چنانچه فرخواریات
 و وقار تو باشد نقص و شکست از لوازم شمرده و احتیاط و تفسار بر وجهی گلی بجای آورده نزدیک عقل مغفول
 باشی و بهر بهر عقل از شوائب قهت و در گردی و این گناه که بدو نسبت می دهند از ان حقیر تر است که مانند او
 خردمندی آینه امانت بجای آن تیره گرداند و درین یانت بقا و زرات اشغال این محرمات به لایق
 میدانم که عرض خرد و رعوت و ناعت او را مغلوب نتواند ساخت و آواز و مرکب با صاحت بلبل و
 دانش او نیاز و ناخت و درین است که فریسه ملازم این استانه است گوشت نخورده و پیش ازین خبر بدین صفت
 موصوف مذکور میشد و صیت اجتناب او از اکل حیوانات در افواه همه افتاد بود و باستماع همه رسید

اینست که در حق فریسه حکم نکردم بلکه انصاف او برین ظاهر نشد مزاج من پیش گشت مادر گشت تغییر مزاج پادشاهان بی یقینی صادق خصوصا با محمد درگاه و انبیاست و آنچه کفشی خیانت و بطور رسیده هنوز این سخن در حجاب شیمت است و وقتی که پرده از روی این کار بر افند حقیقت آن ظاهر خواهد شد و بایستی که این خدا گناه که بگمان فریسه را بدان منسوب می سازند در فضای حکم تو گنجایش دشتی و سوابق خدمت نگاری او لغیب العین خاطر بودی و مسامحی و تاملی که بر در این دولت خاننازوی بعد و ریوسیه از لوح ضمیر محو نشدی و سخن بی هراسان ناز نموده درباره بنزدان کافی بسج قبول اسبغ گشتی متنوی سلفه نخواهد کردی را بجام نه خسران گذاردی راجع به بی هراسان صدیق آل زندیش و نامزد کار بنزدان پیش ای فرزند عقل نور اندیش رای عالم آرا در صورت کیش آید و بهر جا که روی نماید عینی عادل و متمیزی کامل باید شناخت که شرف جوهر آدمی بصفای خرد و ارجحیت بیعت عقل است که بنیاد شرف محاکم است افزونی حرمت نبی آدم از دست به و فریسه در دولت تو بکلی بلند و در به رفیع جرم رسیده بود و مرتبه بزرگ و پایه عظیم یافته به مجلس ابروی می گفستی و در غلبه تما با دوی حرم و شاورت رزانی می شدی اکنون بر تو لازم است که بر بیعت در بطلان قول خود رخ نمایی و بنایا که بدست تربیت بر افراشته در دم قاعده آن نکستی و خود را و او را از مشاقت اعدا و شاد کامی حصودان نگاه داری تا چنانچه فرخواریات و وقار تو باشد نقص و شکست از لوازم شمرده و احتیاط و تفسار بر وجهی گلی بجای آورده نزدیک عقل مغفول باشی و بهر بهر عقل از شوائب قهت و در گردی و این گناه که بدو نسبت می دهند از ان حقیر تر است که مانند او خردمندی آینه امانت بجای آن تیره گرداند و درین یانت بقا و زرات اشغال این محرمات به لایق میدانم که عرض خرد و رعوت و ناعت او را مغلوب نتواند ساخت و آواز و مرکب با صاحت بلبل و دانش او نیاز و ناخت و درین است که فریسه ملازم این استانه است گوشت نخورده و پیش ازین خبر بدین صفت موصوف مذکور میشد و صیت اجتناب او از اکل حیوانات در افواه همه افتاد بود و باستماع همه رسید

و بدین سبب

ع مبهوده سخن بدین رازی نبوده و غالب ظن آنست که دشمنان گوشت در منزل غریبه بناده باشند
 و این مقدار در حین کاندان حسد حاصل آن بسیار نیست چه از حسودان کسی نبوده که توهم انگیزی را
 آزاری بقتل نفس خود ارضی شده چنانچه آن خواهی بود دولت غلام را بکشتن و فرمود شیر و خر است
 که بیان فرمایند که چگونه بوده است آن حکایت گفت آورده اند که در بغداد فردی بود حسود و بسیار بد
 صلاح متدین که روزی با او بی روزی را با قدیم یافت بسپردی و شبها مناجات بطریق تهجد
 و مجاهده بپایان رسانیدی بدیت شمع محبت دل فروختی به هر چه حق میخواستی چه عذر میبخشیدی و چه
 اعتقاد بدان عزیز یار گشت کردندی و در مجالس و محافل که خیر او گذشتی و او کارش را و راه بیگونی یاد کردندی
 و بر تو تحفه و تبرک نقد و نفیس می نمودند و می نمودندی و همسایه حسودان این چهار برادران نیک و حسد بر روی
 و بانواع و در حق وی قصه میگوئی اما بهتر که از گمان گمان فکندی بر سر ملاحتی در و در و کارگر نماید
 تا این محاله تنگ اند و بغایت فریاد غلامی خرید و باره او موجب لطافت انعام واجب میدید
 و شرائط اشفاق و اتهام تقدیم می نمود باره گفتی که از جهت معلومی بروم و برای مهمی کلی مرتبت میکنم
 و امیدوارم که در از زیر آن بار بیرون آری و در نظر پادشاه از ان مشغول فایده نزاری و قزو
 زابیده که می بروم و سوز و در نقش به امید و احیاناً آتشی بنشاند به چون مدتی برین بگذشت
 و غلام در مقام انقیاد و مطاعت آرام یافت چند نوبت بزبان نیاز مباشرت مهمو عفو و احسان
 شغلی را که مقصود خواجده در ضمن آن مندرج باشد تقاضا نمود و گفت انواع نوازش و محبت که در باره
 این بیچاره بندول فرموده بقوت عبارت شرح نتواند و او اوصاف التفات عاطفت که بنده فکند را
 بدان اختصاص داده بدو بیان در سلک تبیان نتوان کشید و از بنده نوازیت چو سوسن شد و حام
 بر بعضی زبانی و نهرا را زدی چنانچه هم که در مقابل این لدرای من نیز حیات بسیاری کنتم و مازای این نعمت
 طریق خدمت بجای آمدم بدیت نقد روان خویش نثار تو میکنم جان که هست در سر کار تو مسکنه
 خواجده چون دید که غلام داعیه حق که زاری و تمنای بواداری دارد و پرده از روی کار برداشته و خود
 که بدان آگاه باش که من از دست این همسایه بجان آمده ام و میخواهم که او را نوعی نکستی رسانم چنانچه
 حیل انگیزم و چار اساسخته تیر تیرم برین بهجت مراد رسیده است و آتش حسد بر ساعت در دل من
 شعله می کشد و زندگانی بر من منخص بسیار و من از غصه او از لذت حیات سیر شده ام و از عمر عزیز

۴۴
 این مقدار در حین کاندان حسد حاصل آن بسیار نیست چه از حسودان کسی نبوده که توهم انگیزی را آزاری بقتل نفس خود ارضی شده چنانچه آن خواهی بود دولت غلام را بکشتن و فرمود شیر و خر است که بیان فرمایند که چگونه بوده است آن حکایت گفت آورده اند که در بغداد فردی بود حسود و بسیار بد صلاح متدین که روزی با او بی روزی را با قدیم یافت بسپردی و شبها مناجات بطریق تهجد و مجاهده بپایان رسانیدی بدیت شمع محبت دل فروختی به هر چه حق میخواستی چه عذر میبخشیدی و چه اعتقاد بدان عزیز یار گشت کردندی و در مجالس و محافل که خیر او گذشتی و او کارش را و راه بیگونی یاد کردندی و بر تو تحفه و تبرک نقد و نفیس می نمودند و می نمودندی و همسایه حسودان این چهار برادران نیک و حسد بر روی و بانواع و در حق وی قصه میگوئی اما بهتر که از گمان گمان فکندی بر سر ملاحتی در و در و کارگر نماید تا این محاله تنگ اند و بغایت فریاد غلامی خرید و باره او موجب لطافت انعام واجب میدید و شرائط اشفاق و اتهام تقدیم می نمود باره گفتی که از جهت معلومی بروم و برای مهمی کلی مرتبت میکنم و امیدوارم که در از زیر آن بار بیرون آری و در نظر پادشاه از ان مشغول فایده نزاری و قزو زابیده که می بروم و سوز و در نقش به امید و احیاناً آتشی بنشاند به چون مدتی برین بگذشت و غلام در مقام انقیاد و مطاعت آرام یافت چند نوبت بزبان نیاز مباشرت مهمو عفو و احسان شغلی را که مقصود خواجده در ضمن آن مندرج باشد تقاضا نمود و گفت انواع نوازش و محبت که در باره این بیچاره بندول فرموده بقوت عبارت شرح نتواند و او اوصاف التفات عاطفت که بنده فکند را بدان اختصاص داده بدو بیان در سلک تبیان نتوان کشید و از بنده نوازیت چو سوسن شد و حام بر بعضی زبانی و نهرا را زدی چنانچه هم که در مقابل این لدرای من نیز حیات بسیاری کنتم و مازای این نعمت طریق خدمت بجای آمدم بدیت نقد روان خویش نثار تو میکنم جان که هست در سر کار تو مسکنه خواجده چون دید که غلام داعیه حق که زاری و تمنای بواداری دارد و پرده از روی کار برداشته و خود که بدان آگاه باش که من از دست این همسایه بجان آمده ام و میخواهم که او را نوعی نکستی رسانم چنانچه حیل انگیزم و چار اساسخته تیر تیرم برین بهجت مراد رسیده است و آتش حسد بر ساعت در دل من شعله می کشد و زندگانی بر من منخص بسیار و من از غصه او از لذت حیات سیر شده ام و از عمر عزیز

بزرگداشت ترا درین مدت که صحبت این پسر بود و حاصل که اشوب را بر بام همسایه پستی و جان با بکلامی و بروی تاجیون باید که در آنجا کشته بنشیند پس آید و را به نیت خون من بگیرد و مال و جان او در معرفت تلف آید و ناموس نیکم دی و صلاحیت او در هم شکند و اعتقاد مردم در حق وی فساد انجامد و دیگر لاف و وعده زبانت نتواند زد و بر غم روان معنی یابن است در حق او راست آید که گفته اند ^{ای سرافراز} فرورداد از حدی پیر و یارب بر افکن رده خشن تا بدین ازل عالم فسق چنان آشکاره غلام گفت اینجا بهم ازین فکر و گذر و عیاء این کار نبوی دیگر پیش گیر و اگر او تو واقع زاهدست من او را بقتل کشم و دل ترا از جانب او خارج گردانم خواهی گفت آن اندیشه دور و درازست شاید تو بروست نیایی تو بدین نزد کشتن و میسر نکرد و و مراد دیگر قوت طاقت نمانده بر خیز و این خدمت بجا آور و مرا از خود خوشی و گردان و اینک خط آزادی تو تسلیم میکنم و بدیده زر که معیشت تو بقیه العمر بدان بگذرد و تو بیدم تا ازین شهر بروی و بولایت دیگر مسکن ساری غلام گفت ای خواهر هیچ عاقل این فکر نکند که تو کرده و آنکه بوی از خرد شنیده باشد چنین اندیشه نماید که تو نموده و نه یکست دشمن زبان حیات مطلوب بود و چون تو از دانه زندگانی بیرون رفتی ترا از کشتن او چه لذت و از شکنجه و حبس او چه خیر و چه سود و چون نباشم در فلستان لاله گوهر گرمی و چون بنعم زحمین مشا گوهر گریه باش چند آنچه ازین نوع سخنان میباید آورد و مفید نیفتاد و چون غلام صفای خواهر دران دید بر شرم بام خانه همسایه برید و تنش که رنگ مر و جود بود و باها بگذشت و خط آزادی و بدره و دیار بر پوشته روی باصفهان نهاد و دران را لاله با اقامت فرو گرفت و روز دیگر خوابه نیت را بر بام نیکم و کشته یافتند نیکم و را مقید ساخته زندان بازداشتند و چون شرعاً کشتن حسود و دود بروی ثابت نمی شد و اکثر معارف اهلای بغداد بعضی مسلمانان را کوهایی میبازند کسی باور تعرض نیکم و اما بنده او نیز برخی داشتند و چند وقت همچنان محبوب ماند و قنار بغدادی کی از معارف تجار و اصفهان غلام را دید و غلام احوال متعلقان خواهر و همسایگان را مخصوص مینمود و در شنای آن حال سخن بدان نیکم و بر سر غلام گفت محبت ستمی بران بگیناه واقع شد و مال آنکه این کار حکم فرمان خواهر از من جدا گشته و آن مرد صالح ازین معامله بیخبرست پس گفت سال تاجی باز گفت و خواهی تا جمعی را بران حال گواه گرفت و به بغداد آمده صورت حادثه و کیفیت واقعه را نمودند آن مسلمانان غلام را فتنه و محاسن نشانه پیر لعینیت شد و همسایه متوجه مضمون این قطعه

بھائی و دوست ۱۲
 غفران کے لئے ۱۳
 اس کے ۱۴
 بے خوفی ۱۵
 عین غیب ۱۶
 غافل ۱۷
 کرب ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

غیر اگر نتواند خاطر ملی از فضلاست بزبان محل بدای نمود قطعه در باب بی سدی حسد یک شخص
و معمازند و کوره ترویر یافتند و اندر شرب منالک مسی کلان مکر و سوی غرض باینکه حلیت گافند
زامل آن محم همگی کن رسید به ایشان جزای فعل بد خویش یافتند و این مش بدین آورد و هتا ملک معلوم
فرماید که از اهل حدیچ نوع کارهای آید و بعد از ایشان با خود درین مقام می تواند بود پس مرغان در
اجماع هوایا میماند رقص و ریاسبل و ریاحیت هر از قصد بد سگالان چگونه ایمن گذرانند و از
خرد نگاران توانا که در منزلت از فرسب کمتر اند و بیشتر بشیر ازین آبروی داشته اند اگر در باره وی
نمایند بشند و جهت آنکه اهل علم تر بود و ری بر انگیزند و در نسبت تعجب و شتاب زدگی در توقف دارند و این
علم و وقار پیش گیر و درین کار تاملی شافی فرماید و در آنکه آن نوعی اندیش که لائق بزرگی تو باشد و چون
ا مرد و عیان سیاست باز کشیده باشی و فردا حقیقت کار روشن گردد و کیفیت مهم شناخته شود از
دو حال بیرون نیست اگر مستحق کشتن نبوده در حق وی حسرتی کرده و خون ناحق بر جریده عمل ثبت نموده
و اگر فی نفس الامر واجب القتل باشد اختیار باقی است و قبول آوردن او و تعذیری ندارد و فردا میتوان کشت
زنده را لیکن بدکشته را باز زنده نتوان کرد و بدشیر سخن با دستماع کرد و بمیزان خرد سنجیده دانست که
تصیحتی است از غرض منبر او و موعظتی است بزرگ است و محلی است سیاست در توقف داشته بفرمود تا فریاد
حاضر گردانیدند و بجلوت طلبیده گفت بپیش ازین ترا از سوده اجم و اخلاق و اوصاف ترا دیده و پسند
و سخن تو نزد ما قبول نزد یک ترست لذا اقوال همان حسان دیگر باره سبب مهم خود و و ازین
صورت که گفت و شنیدی در آن واقع شده متاثر و متاثر مباش فرسب گفت اگر چه ملک ساء
عنایت بر فرق حال من انداخته آنجا از عاطفت سلاطین آید بطور میرساند تا ما من آن تکلیف این
تمت بیرون نیایم مگر وقتیکه ملک چاره اندیشه و حلیت سازد که حقیقت کار و کجایی احوال شناخته کرد
یا آنکه من بحال دیانت خود متیقن و اطمینان و بر ریاست قیمت خود و ثوقی تمام دارم لیکن نه بجهت احتیاج به
فرماند کیفیت اخلاص من تحت من ظاهر تر خواهد شد و من میدانم که مصلحت کار و صلاح روزگار من
در من این قضیه مندرج است و غمناک نباید بود از طعن حسود ای دل شاید که چه و این خیر تو درین با
کا تجوی گفت بچه وجه لغص توان کرد و بکه امید تحقیق توان فرمود و فرسب جواب اول جماعتی اگر آید از
حاضر باید آورد و بر سبل استفسار از ایشان سوال باید فرمود که آیا آنکس باشد تا نوشت خود را

درین خیانت شخص که در کشتن را که کشت خورد و بی آن محل غدار مذکور است چنانچه معنی است
 ویر آیه چون ملک در استفسار این نکته میباید ایشان این استی را باز خوانند و بنویسند اگر استفسار
 کنند بعد سیاستی که نسبت واقعه و قوف توان یافت و اگر بدان نیز نشود بایستد مضمونی و و عدله
 عنایتی نقاب گمان از خدای تعالی بر توان داشت تا کوته دوستی و پاکدامنی من بر تمام خدم و ششم روشن شود
 قمر و هر راز که در دیده شب پنهان است چون در شود و بر همه روشن گردد و به کما مجوی فرمود که من از
 ایشان بویعد عقوبت صورت حال را تحقیق کنم بنویسد عفو و ملاطفت عفو را در باب یک بقصد و قصد
 در حق محمد و اسیرین معترف گردد و بدولت توان داشت فرسید گفت هر عفو که از کمال استیلا و قدرت
 از زانی دارند همه بهتر است التوفیر عند القدرة کلام است که با وجود قدرت جبر هم از سر جبر میسر است
 در گذرند چه قدرت یافتن بر دشمن نعمتی است بیکران به شکله داری آن نعمت جبر عفو و اغماض نتوان بود
 قمر و برگشتن کار چون شدی قادر بر عفو از شکله نعمت خود سازد کما مجوی چون سخن فرسیدند و انما صدف
 و صواب بر صفحات آن مقالات معاینه بدید هر یک از آن طائفه را که این اردو فتنه بختی نمودند جدا جدا طلبید
 و در استکشاف خفایا و استخراج غوامض آن کار میباید بهی افراط رسانید و بدان وعده که اگر ایان اقم
 باز نمایند صحائف جرائم ایشان بآب عفو شسته گردد و با وجود آن تشبیهات و معلمات یادشایان نیز نتوانست
 شوند تا کیدات فراوان نمود و آخر بعضی اعتراض نمودند و دیگران نیز بضرورت اقرار کرده صورت اقرار
 در میان آورده و آفتاب امانت فرسید از زیر آفتاب است بیرون آمدن و غبار شک از پیش دیده یقین مر نفع شد
 ع امتحان کردیم و حال هر کسی معلوم گشت و مادر تشریف ای پس این جماعت با امان داده و رجوع
 از آن ممکن نیست اما ترا درین باب تجربه افتاد که بدان عبرت باید گرفت و من بعد گوش استماع بسعایت
 هیچ خاص نباید کشاد و تاب رمانی با هر وسیله بغایت ظاهر کرد از ترس و دلباز ماندن مشاهده نزد و ترس
 اصحاب اغراض را نباید شنید و سخن کرد و معایب شخصی گویند که چه موجب و مختصر باشد قبول نباید نمود و چه
 اندک یا چیزی بتدریج بدینجا رسد که تدارک آن در تخریب امکان نیاید و اصل جو بهای بزرگ چون نسل و فرات و حیوان
 و دجله بغایت چشمه مختصم است و بعد دیگر آبها بدان مرتبه میرسد که عبور بر آن جز به کشتی ممکن نیست پس در
 بدگویی گسلان از اندک و بسیار سخن که بعضی رسد آنرا و این یک در دور سخن بیکران در دست تا خاتمت
 که فساد نه انجامد نیست هر چه شاید گرفتن بمیل و چه پیش نشاید گذشتن بمیل و کما مجوی گفت

۳۲۱
فردوسی بن مسعود
شاعر و وزیر
علیه السلام بنوید
یاسر بن مسعود
بنوید
کونان بن مسعود
بنوید
بنوید بن مسعود

۳۲۱
فردوسی بن مسعود
شاعر و وزیر
علیه السلام بنوید
یاسر بن مسعود
بنوید
کونان بن مسعود
بنوید
بنوید بن مسعود

اشفاق مادر در تلافی این عمل تدارک این عاود شد بدید بعد از تمسید قواعد شکر گذاردی و منت است ای
ای ملکه زمان بهکات فطایح و انتفات مواظبت تو فرموده تا یک گشته روشن شد که کار دشوار مانده است
گشت و آینهی کافی و کافیه دانی وانی از و طره تمت بیرون آمد و مرا بجلال ^{کرامت} ملازمان اطلاع حاصل شد
و بعد از این دغم که با هر یک چه نوع سلوک باید کرد و در رد و قبول سخنان بچه سان دخل باید نمود پس اعتماد
بر امانت فرستید و وادانول معذرت ملاطفت از زانی داشته و او را پیش خواند و گفت این تمت را
موجب مزید اعتقاد و سبب یادتی اعتماد باید داشت و تیار کار ما که تو مقفول بوده برقرار محمود میاید و
فرستید این چنین است نباید و بدین لطافت که از کار من بختشاید ملک سواقت بهر دور اندر کند
و مجال دشمنان را در ضمیر مجال تکلیف در باغی ای آنکند از و فاسد و اخسته با دشمن من تمام در
گر با همه کس عشق چنین داشته بهرگز حق هیچ کس تو نشناخته بهر کجا بجوی گفت ازین معانی پیش
خاطر نباید آورد که در خدمت تو تقصیری بوده و نه در عنایت باقصوری قوی باش باستقرار تمام رو
بهم خود از خیر سیب جواب ادع هر روز مرا سرتی و دوستاری نیست به این کرت خلاص یافت اما جان از
حاسدان بدگویان خالی نیست و با عنایت ملک بر من ثقی باشد حسد بدان نشان برقرار خواهد بود و بدین
مقدار که ملک سخن ساعیان را شرف استماع از زانی داشته دشمنان معلوم کرده اند که جانب ملک باسانی
بدست آید هر خطه خطیطی مازه سازند و هر ساعت غده در میان اندازند و هر پادشاه که سخن ساعی
فتنه انگیز را در گوش او داد و بزرق و شعبده نما و سخن چین التفات نمود خدمت او جان بازی باشد
و با جان بازی کردن طریق خود مردان نیست ع هر روز مرا از تو روید جانی به و اگر رای ملک معاد بنید
من عذر قبول کردن عمل ای یک سخن روشن گردانم ملک فرمود که بگوی ترغیب گفت اگر پادشاه درین
عاودت بر من ترحم فرمود اعتماد تازه و اعتقاد از یاده ساخت از روسته ملطف و تفضل بود و از آن
هر خطه نیم تر و غایتی هر چنان می توان داشت اما بدین تحصیل که فرمود و سیاست من بی آنکه تفضل روخت نمود
در کارم پادشاهان او بگمان شده ام و از عواطف خسروانه و مراحم بکرانه نا امید شده به سوابق تربیت خود
را بیافانده در تیر بطل انگنده و الف خدمت مرا پیوده در معرض تفضیل آورد و دوستی حقیر که اگر ثابت شدی
هم چندان وقعی ندی محتوی عظیم رو داشت و پادشاه چنان باید که خیانت بزرگ مشرب مخفوا و را تیره
تواند کرد چنانچه که پادشاه من که با وجود هر یک کلی حاجب خود را رسوا کرد و پرده که بر کرده بدو پیوسته

کلیه این عمل را
نموده و در
مادر
برداشت
ای منت کشیده
درم من
تدیه باز
شکست
۲۲
تخلیه کردی و بقیه
آنکند و در کار و بقیه
و فعلی تخلیه می شال
فصل ای خطه خطه
من
ملاس که هم
کرانه بر سر
ایجاد و است
فصل این و این
من را خود
نموده

و چون بر سر پادشاه رسیدند حکایت آن آورده اند که در آن شب پادشاهی بود و در
 صبح عدالت او چنین بود که در آن روز صبح در هر چه احوال نماید مال و غنای متشوی شمس
 کاسان در شش گاه بانه چون چرخ نشاندی نشان نشینند بر مکه سر و دخی و فریدون که شاه فرزند
 بی در روزی بر حاجبی متغیر شد و خانه بروی زندان ساخت بیچاره حاجب تا پادشاه داشت و فرست
 از آن شهر مصلحت روزگار خودی بخیزد بالضرورة در گوشه کاشانه نشسته گاهی مضطرب کار خود گرفتاری
 از آن بوی همیای روزگار بخندیدی فرو شرب از سوز درون جلال باخوشتی گاه میگریم جو
 شمس آیه بسم میگریم به علمت از قلت مال و کثرت عیال پیشانی احوال تنگ آمده اندیشه کرد که خود را
 از شاه بایست نیندازد بتمیغ سیاست رسید با فسر قبول ترین گود روز که شاه همانی
 دست با عام بود آن حلیب نزدیک هر کس از دوستان فرستاد و سپی و جامه تعاریت گرفت بر شست
 و بدرگاه پادشاه آمد و در میان حاجبان گمان برد که شاد باد و در مقام شایسته مکتوب بدست
 بفرموده سلطان بدو داده اند کسی را منع نکرد و حاجب ایر و ایر بگاه درآمد و بوسی باقی پادشاه
 به بر سر شرب نشسته بود و با معلمان عباسی و دیو سینه چون حاجب دید آتش غضب شعله زدن از قوت
 و جلال شرم را داعیه سیاست پدید آمد باز مال فرمود و نخوست که بختش از دست نرود و دستاورد
 خوشگوار باندوده اند او اگر امید شد که در کرم جلی بگویند او با اوست بخت و خاوت می جریه او را کرده
 انکاشت عتوباده نوش کرم و زلفان علی و چون حاجب در پیشگاه شاه نشست طراوت بسیار و
 تازه روی او را برقرار یافت کرم بخار آمده و من خدمت که ملازمت استوار کرده و در برکاری دست میزد و در
 قیام می نمود تا فرصتی نیکی یافته طبقی زرین که وزن آن بر او انتقال بود و زیر قیامندان که شاه آن
 حرکت را مشاهده نموده دست که ضیق معاش در ماندگی حال او را باعث آن حرات شده و طمعه
 پوشی آن عیب نلزد و فرمود و به آخر محبتش بستانست چون نموده قضی متهم کرد و بدو اعیه آن
 بر جرح و تعذیب ایشان اقرار کنند شاد یکی از نواب رسید که این جماعت را چه رسید و گفتند که چون
 نائب صورت حال باز نموده بعضی رسانید پادشاه گفت این مردمان را بگذار که طبق ایشان از دست بگذرد
 باز نخواهد آمد و آنکه دیده باز نخواهد گفت حاجب بیرون آمد و یک سال بهای آن طبق میخواست بگذراند
 سال گذرد همان وقت جشن غام و عام بود و باز حاجب خود را در میان آن جمع آنگاه پادشاه و پیش حاکم بیست

و چون بر سر پادشاه رسیدند حکایت آن آورده اند که در آن شب پادشاهی بود و در
 صبح عدالت او چنین بود که در آن روز صبح در هر چه احوال نماید مال و غنای متشوی شمس
 کاسان در شش گاه بانه چون چرخ نشاندی نشان نشینند بر مکه سر و دخی و فریدون که شاه فرزند
 بی در روزی بر حاجبی متغیر شد و خانه بروی زندان ساخت بیچاره حاجب تا پادشاه داشت و فرست
 از آن شهر مصلحت روزگار خودی بخیزد بالضرورة در گوشه کاشانه نشسته گاهی مضطرب کار خود گرفتاری
 از آن بوی همیای روزگار بخندیدی فرو شرب از سوز درون جلال باخوشتی گاه میگریم جو
 شمس آیه بسم میگریم به علمت از قلت مال و کثرت عیال پیشانی احوال تنگ آمده اندیشه کرد که خود را
 از شاه بایست نیندازد بتمیغ سیاست رسید با فسر قبول ترین گود روز که شاه همانی
 دست با عام بود آن حلیب نزدیک هر کس از دوستان فرستاد و سپی و جامه تعاریت گرفت بر شست
 و بدرگاه پادشاه آمد و در میان حاجبان گمان برد که شاد باد و در مقام شایسته مکتوب بدست
 بفرموده سلطان بدو داده اند کسی را منع نکرد و حاجب ایر و ایر بگاه درآمد و بوسی باقی پادشاه
 به بر سر شرب نشسته بود و با معلمان عباسی و دیو سینه چون حاجب دید آتش غضب شعله زدن از قوت
 و جلال شرم را داعیه سیاست پدید آمد باز مال فرمود و نخوست که بختش از دست نرود و دستاورد
 خوشگوار باندوده اند او اگر امید شد که در کرم جلی بگویند او با اوست بخت و خاوت می جریه او را کرده
 انکاشت عتوباده نوش کرم و زلفان علی و چون حاجب در پیشگاه شاه نشست طراوت بسیار و
 تازه روی او را برقرار یافت کرم بخار آمده و من خدمت که ملازمت استوار کرده و در برکاری دست میزد و در
 قیام می نمود تا فرصتی نیکی یافته طبقی زرین که وزن آن بر او انتقال بود و زیر قیامندان که شاه آن
 حرکت را مشاهده نموده دست که ضیق معاش در ماندگی حال او را باعث آن حرات شده و طمعه
 پوشی آن عیب نلزد و فرمود و به آخر محبتش بستانست چون نموده قضی متهم کرد و بدو اعیه آن
 بر جرح و تعذیب ایشان اقرار کنند شاد یکی از نواب رسید که این جماعت را چه رسید و گفتند که چون
 نائب صورت حال باز نموده بعضی رسانید پادشاه گفت این مردمان را بگذار که طبق ایشان از دست بگذرد
 باز نخواهد آمد و آنکه دیده باز نخواهد گفت حاجب بیرون آمد و یک سال بهای آن طبق میخواست بگذراند
 سال گذرد همان وقت جشن غام و عام بود و باز حاجب خود را در میان آن جمع آنگاه پادشاه و پیش حاکم بیست

و چون بر سر پادشاه رسیدند حکایت آن آورده اند که در آن شب پادشاهی بود و در
 صبح عدالت او چنین بود که در آن روز صبح در هر چه احوال نماید مال و غنای متشوی شمس
 کاسان در شش گاه بانه چون چرخ نشاندی نشان نشینند بر مکه سر و دخی و فریدون که شاه فرزند
 بی در روزی بر حاجبی متغیر شد و خانه بروی زندان ساخت بیچاره حاجب تا پادشاه داشت و فرست
 از آن شهر مصلحت روزگار خودی بخیزد بالضرورة در گوشه کاشانه نشسته گاهی مضطرب کار خود گرفتاری
 از آن بوی همیای روزگار بخندیدی فرو شرب از سوز درون جلال باخوشتی گاه میگریم جو
 شمس آیه بسم میگریم به علمت از قلت مال و کثرت عیال پیشانی احوال تنگ آمده اندیشه کرد که خود را
 از شاه بایست نیندازد بتمیغ سیاست رسید با فسر قبول ترین گود روز که شاه همانی
 دست با عام بود آن حلیب نزدیک هر کس از دوستان فرستاد و سپی و جامه تعاریت گرفت بر شست
 و بدرگاه پادشاه آمد و در میان حاجبان گمان برد که شاد باد و در مقام شایسته مکتوب بدست
 بفرموده سلطان بدو داده اند کسی را منع نکرد و حاجب ایر و ایر بگاه درآمد و بوسی باقی پادشاه
 به بر سر شرب نشسته بود و با معلمان عباسی و دیو سینه چون حاجب دید آتش غضب شعله زدن از قوت
 و جلال شرم را داعیه سیاست پدید آمد باز مال فرمود و نخوست که بختش از دست نرود و دستاورد
 خوشگوار باندوده اند او اگر امید شد که در کرم جلی بگویند او با اوست بخت و خاوت می جریه او را کرده
 انکاشت عتوباده نوش کرم و زلفان علی و چون حاجب در پیشگاه شاه نشست طراوت بسیار و
 تازه روی او را برقرار یافت کرم بخار آمده و من خدمت که ملازمت استوار کرده و در برکاری دست میزد و در
 قیام می نمود تا فرصتی نیکی یافته طبقی زرین که وزن آن بر او انتقال بود و زیر قیامندان که شاه آن
 حرکت را مشاهده نموده دست که ضیق معاش در ماندگی حال او را باعث آن حرات شده و طمعه
 پوشی آن عیب نلزد و فرمود و به آخر محبتش بستانست چون نموده قضی متهم کرد و بدو اعیه آن
 بر جرح و تعذیب ایشان اقرار کنند شاد یکی از نواب رسید که این جماعت را چه رسید و گفتند که چون
 نائب صورت حال باز نموده بعضی رسانید پادشاه گفت این مردمان را بگذار که طبق ایشان از دست بگذرد
 باز نخواهد آمد و آنکه دیده باز نخواهد گفت حاجب بیرون آمد و یک سال بهای آن طبق میخواست بگذراند
 سال گذرد همان وقت جشن غام و عام بود و باز حاجب خود را در میان آن جمع آنگاه پادشاه و پیش حاکم بیست

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

آن برسد و بتاخیر کرد و میان فتنه مغرور نباید شد که خواهی ان الله یصلک و لایصلک
امهالی باشد لیکن اهلانی خواهد بود و دوسر روز همد که اجمال است و اندیشیدن من منزه و حسن
ایمال بحال هر تخی که در جزعه عمل کار ندی بر بناید که آن بر و از بدی که ملک نگوئی دارد باید که
بجز تخم نیکی کار در ریاضی خواهی که ترا هیچ بدی نماندیش تا بتوانی بدی کن از کم و بیش چون
نیک بد تو با تو میگرد و باز بدنگر که چه کار میکنی در حق خویش و اگر کسی خواهد که بد کرداری خویش را
بکرو تبلیس پوشیده گرداند و زرق و شعبده خور را در لباس نیکو کاران جلوه دهد تا بعد یکم و مان بر
ناگویند و ذکر محاد و در اقطار و آفاق سائر شده بدور و نزدیک برستند پس سینه بپایند و بخت
پاسندیده هرگز از وی مکتوف نگردد و غم است خست باطن ناپاکی نمیدوری پس چنانچه در میان تخم
خصل مثلاً در زمین فلکند در وی آنرا اجمال پوشانیده چنان باز نماند که درین زمین نشکر کاشته ام
و بکوشش اعتقاد کنند که در آن مزرعه نشکر خواهد است بی شبهه بدین حیل از رعیت می متغیر نخواهد گشت
چنان تخم مخفی که کاشته بر خود بنظر خواهد رسانید مشکبوی چونکه بد کردی بر سر امین مباحث
اما که تخم است و بر و باند خدایش و چند گاهی او همیشه اندک تا به آیدت زان کرد نامی بد جیاد داد
حق مان از مکافات آگهی گفت ان عذم عذم مذنا به نشاید که چون کسی حقیقت مکافات دریابد
سرایه فتنه بکمال مشتال ذره خیر آید و بکمال مشتال ذره شر آید و در دل
دی سرایت کند از بدیها اعراض نموده سوی نگوئی گراید و از سنگاری و دل آزاری توبه کرده
سلوک راه شفقت و رحمت پیش گیرد وین نیز توفیق تواند بود و باز نظائر این کلمات
را مثال این مقالات و داستان شریف شکل و تیر افکن است رای پرسید که چگونه بوده است آن
حکایت گفت آورده اند که در ولایت حلب میشه بود شمل بر دخت بسیار و محتوی بر این
نهار طبع گل و مید شمشاد و سرو و خزان بهم در شده شاخ بر شاخ تنگ و در آن میشه شیری بود
دو و هزبری جنگ پر خاش را آماده پیل تی که بگرام فلک چون گوشه کار او بودی و شمشیر سپهر
سکوه هوش چون گاو زمین تحت اثری فرار نمودی مشکبوی چه نمودی بوقت خشم دندان
بدی از میشش چون آب سندان و دو میش چون دو کانون پر آفرید و دانش همچو غاری پر زخم
همواره بخون نچین مشغول بودی و و بخود دهن بخون جانوران بیاوردی سیاه گوش که لازم او بود

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

این سورت را برین منوال دید از تنجیه ستمکاری و شکر خوارگی او بر سر آمد و از و عید من اعلان
 نهاد ما سخطه اندیشه کرده میخواست که ترک ملازمت گیرد بهیت بر مس و صحبت
 آنکس که زو خلقی بیازارد و به پیش هر که شد نزد یک هم سوختن دارد و درین فکر روی بعضی
 بر کند همیشه موشی وید که تجدد تمام رخ درختی می برد و بدندان از صفت اجزای عروق او را منقصل
 می سازد و درخت بزبان حال با او میگوید ای ستمکار دل آنرا چرا به تبر از اینا دجیات مرا زیر و زبر
 میسازی و درختهای جهان هر که عبارت از عروق تا بکش است بر تنخ بیداری قطع میکنی و مرد مرا از رحمت
 سایه و منفعت میوه محروم میگردانی بهیت مکن بدی که بدی را جز از بدی باشد به پیش از آنکه درخت
 بدی بدی باشد به پیش از آنکه درخت بدی بدی باشد به پیش از آنکه درخت بدی بدی باشد به پیش از آنکه درخت
 کشاده از کمین بیرون اند و قصد موش کرده بکند و او را ضرر و زیاده گوش ازین صورت نخرید و بگوید
 و درخت که از آنده جز از این بدید و نشاند و خار گل مرا و بچینید بهیت بدی که بدی را جز از بدی باشد به پیش از آنکه درخت
 جز بدید و سزای بد کرداری و در همین حال که مار از خوردن موش فارغ شده و در پی درخت حلقه زد
 خالشی در آمد و دم زدن گرفته سر و کشید و باز از غایت منظر اب و روی میزد تا به اعضایش
 بنوک خا سواخ شده جان بالک و زخ سیر و سیاه گوش از صفی اعتبار قبی دیگر متبادر نمود و اما چون
 از کلا بقیه و خالشت سر بیرون آورده حبشی از حشای مار گذزای او را موافق بودی تا او را نمود و باز
 سر در برده خفا کشید و در میدان صحرای بدیست که بی یفا و سیاه گوش از صند حال خالشت می بود که
 ناگاه رو بای گرس بدی سید و خالشت را که در چوب بود و بر آن مع وید و دست را به وجود حدیث
 خدا را که مقصود بودی نتوان شنود و جز کلید حدید و کمر دراز و خوان کشود پس خالشت را بهشت
 قطره چوب بول بر شکم وی ریخت و خالشت تبصروا ناگاه بهشت سر از درون پرده خفا بیرون آورد و با
 در حیت و حلقش گرفت و مرش بر کنده باقی اجزا با شتمانی تمام نخرید و چنانچه از و جز بهشتی باقی ماند
 و هنوز رو باه را فراغت کلی حاصل نشد که گنجینه چون گریزنده از گوشه بود آمد و رو باه را از گوشه بود
 و بمقداری از وی جوج انگب استیکن ده در گوشه سخت سیاه گوش را بجا که هر یک لیلی روشن
 بود بر تحقیق مکانات میدید و منتظر حالات دیگر که از اینا نماند قضا بقضای صحرای قدر آید می بود ناگاه
 بهشتی دیگر از یک گوشه پیشه بیرون وید و تا سگ خبر شد بهشتی جان شکارش از سینه بیرون کشید و قضا را

این سورت را برین منوال دید از تنجیه ستمکاری و شکر خوارگی او بر سر آمد و از و عید من اعلان
 نهاد ما سخطه اندیشه کرده میخواست که ترک ملازمت گیرد بهیت بر مس و صحبت
 آنکس که زو خلقی بیازارد و به پیش هر که شد نزد یک هم سوختن دارد و درین فکر روی بعضی
 بر کند همیشه موشی وید که تجدد تمام رخ درختی می برد و بدندان از صفت اجزای عروق او را منقصل
 می سازد و درخت بزبان حال با او میگوید ای ستمکار دل آنرا چرا به تبر از اینا دجیات مرا زیر و زبر
 میسازی و درختهای جهان هر که عبارت از عروق تا بکش است بر تنخ بیداری قطع میکنی و مرد مرا از رحمت
 سایه و منفعت میوه محروم میگردانی بهیت مکن بدی که بدی را جز از بدی باشد به پیش از آنکه درخت
 بدی بدی باشد به پیش از آنکه درخت بدی بدی باشد به پیش از آنکه درخت بدی بدی باشد به پیش از آنکه درخت
 کشاده از کمین بیرون اند و قصد موش کرده بکند و او را ضرر و زیاده گوش ازین صورت نخرید و بگوید
 و درخت که از آنده جز از این بدید و نشاند و خار گل مرا و بچینید بهیت بدی که بدی را جز از بدی باشد به پیش از آنکه درخت
 جز بدید و سزای بد کرداری و در همین حال که مار از خوردن موش فارغ شده و در پی درخت حلقه زد
 خالشی در آمد و دم زدن گرفته سر و کشید و باز از غایت منظر اب و روی میزد تا به اعضایش
 بنوک خا سواخ شده جان بالک و زخ سیر و سیاه گوش از صفی اعتبار قبی دیگر متبادر نمود و اما چون
 از کلا بقیه و خالشت سر بیرون آورده حبشی از حشای مار گذزای او را موافق بودی تا او را نمود و باز
 سر در برده خفا کشید و در میدان صحرای بدیست که بی یفا و سیاه گوش از صند حال خالشت می بود که
 ناگاه رو بای گرس بدی سید و خالشت را که در چوب بود و بر آن مع وید و دست را به وجود حدیث
 خدا را که مقصود بودی نتوان شنود و جز کلید حدید و کمر دراز و خوان کشود پس خالشت را بهشت
 قطره چوب بول بر شکم وی ریخت و خالشت تبصروا ناگاه بهشت سر از درون پرده خفا بیرون آورد و با
 در حیت و حلقش گرفت و مرش بر کنده باقی اجزا با شتمانی تمام نخرید و چنانچه از و جز بهشتی باقی ماند
 و هنوز رو باه را فراغت کلی حاصل نشد که گنجینه چون گریزنده از گوشه بود آمد و رو باه را از گوشه بود
 و بمقداری از وی جوج انگب استیکن ده در گوشه سخت سیاه گوش را بجا که هر یک لیلی روشن
 بود بر تحقیق مکانات میدید و منتظر حالات دیگر که از اینا نماند قضا بقضای صحرای قدر آید می بود ناگاه
 بهشتی دیگر از یک گوشه پیشه بیرون وید و تا سگ خبر شد بهشتی جان شکارش از سینه بیرون کشید و قضا را

پلنگه لمین میسول بیرون بسته بود و میاد با تیری در کمان کشیده در پی او خسته چون پلنگ
 مشغول سنگ میزد و در بجانب می افتاد و بر چاهی راسش آمده از طرف چپ بیرون رفت
 بهیت فلک گفته خوش است آن قفسه خوشست زمین گفت آفرین باد ابرانست به هنوز پلنگ
 بتامی از پای در نیامده میا بسبکستی پوست از سرش در کشید و سر اسب ساری بدان موضع رسیده بدان
 پوست پلنگ که بغایت منقش و رنگین بود طمع دست و میاد در آن باب ضیاع نموده و هم ایشان نجاشمه
 و قاتله انجامید و در آثمای حرب ضرب مرد سوار شمشیر ابدار کشیده بر میاد داخت و تا بر خود جنبیدن
 سرش صحرانداخت و پوست پلنگ از زمین در روده روی بر آه آورد هنوز قریب صد گام ز رفته بود
 که پیش بر در آمد و سوار بر زمین افتاده گردانش خورد شکست ^{ای رفته} ع زمان تا دو ساعت مانده
 سیاه گوش را این خبر به موجب مزین گفت و بلا دست شمشیر آمده اجازت رفتن از آن بنشین طلبید شمشیر
 گفت که در سایه دولت من سالی می داری و از خوان احسان نامه العاصم من بهره می یابی سبب رفتن
 ازین منزل ترک خدمت گفتن چه چیز تواند بود سیاه گوش جواب داد که ای ملک مرا نیالی روی نموده
 و اندیشه از سویدای دل سر بر زده که در نهفتن آن بیم بگذرستم و در گفتش خوف جان در باختن
 بهیت حال دل خویش از تو نهفتن مشکل و ز بیم قیام باز گفتن مشکل و اگر بهیت ملوکانه میباشی
 که شکستن آن هیچ وجه و انتوان داشت در میان آن در صورت حال بستی باز نایم شیر او را امان داد
 بران معنی عهد کرده بسوگند با سول ساخت سیاه گوش گفت می بینم که نیت ملک بر آزار خلق موقوف
 و عنان قدرش باندای بگیان مان ^{چون} خط و دماغش جفای اویش گشته و سینه باغ ابتلا
 او مجروح شده بهیت ترک ستم کن زندامت بترس و ز فرعون روز قیامت بترس و من بغایت
 ازین صورت ترسان و ازین معنی بهر ستم شمشیر چون همان مان محمد کرده بود آن سخن سخت را تحمل نمود و طاعت
 چون بر تو ستمی واقع نیست از من طلبی تو نمیرسد کناره کردن چه وجه دارد سیاه گوش گفت از دوست
 یکی انگیز صاحب مروت قوت یدین ظلم ندارد و طاقت شنیدن ناله مظلوم نیار و دشمن
 وجودت پریشانی خلق از دست و ندارم پریشانی خلق دوست و من از بنوایی نیم روی زرد
 غم بنویان ظلم خسته کرده دوم آنکه بماند که شوی این فعال تر تو رسد و من نیز بواسطه مصاحبت و
 آتش عقوبت سوخته گروم ع آتش چو بر آفرخت بسوز و تر و خشک شمشیر گفت تو شامت فعل بد

از جادو است و چون میل نیک از آن موخه سیاه گوش حجاب و که هرگز از آن بگذرد و خرد و بشام دل
رسیده باشد اندک هر که تخم آن را که بر محصول مضرت بر ندارد و دیگر نهال منفعت نشاند جز میوه
آسایش نه چینه جهان را که در یکافات است بگوشت تشبیه کرده اند که هر چه از نیک بد باوی گوشتی
جواب خود بطریق جدا همان شبنمی متنومی این جهان کوه است فعل نماند سوی ما آید نماند از هیچ
گرچه دیوار آنگند سایه دراز به باز گرد و سوی او آن سایه باز چه و من امروز بعین یقین صورت
مجازات را مشاهده نموده ام و مصفت مکافات معاینه دیده پس آنکه در قصه شوش مار و خارشپ
و روباه و سگ پلنگ میاد و سوار بر و جوی گردیده بود باز گفت و بطریق دینیت فرمود که ای ملک
موش که پنج خرت بریده طعمه میاشد و ملک آزار بد و رسانیده بهلای خارشپ گرفتار گشت و خارشپ
که مار را گشت در دام حیل و روباه افتاد و روباه که خون جانوری به خیت سگ گرسنه مار لزد و زکار او
بر آورد و سگ بواسطه آن بیدادی و خیمه پلنگ شکفته پاک شد و پلنگ بشاست اید و آزار رفت تیرا حیل شد
و میاد و سبب قصد ویرجی میاد و آذ و سوار بدان بر جوی خون قلع و گشته و او آن گشته جانده فضل
بر یک چون مینی بر ضرر بود بر هم جزا هم مضرتی بوی الحق گشت پس بدی نخرن کشتن و از بدان کناره
کردن مافلان امارت است و کار خود با صلاح آوردن و نیت بر افعال حسیه مشغول داشتن خردمندان از
فرافض لوازم طبع نخستین نشان خرد آن بود که از بدیهه سال ترسان بود و شیر خیان به بخوت
قوت خود معزور بود و تشوکت و تر و غلبه مشغول که سخن سیاه گوش افسانه می پنداشت و نفسا او را
بازیچه تصور میکرد و چند آنچه ازین باب فتنه میداد آتش جوی و شره شیر زیاده می شد و فروای آنکه پند
میدسیم از برای عشق نه چندین مردم که آتش من تیر می کند سیاه گوش دید که نصیحت او را
در دل شیر جهان اثر است که ضرب پای مورچه را بر جبهه دیوار و دیوار و غلطش در سینه و آن مقدار
ناشیر دارد که او کینه غار بر جوشن قاراعی کی کار گراشد سنان غار و شیر را بگذاشت و گوشت
بیرون رفت شیر از قفیه سیاه گوش خشم نموده شده در پی روان گشت و سیاه گوش خود را
در بوته خاری نهان کرد و شیر از و بگذشت و دو آمو برده دید و رفتی آن مهاجر اکنان و مادر بهر آن
بر هم گهسان متوجه حال ایشان بشیر فقه گرفته ایشان کرد و او با خود پریشان که ای ملک از نمیه کردن
این دو نور سیده چه آید و از خوردن اینها چه نند و چه کشاید و دید نصر بفراق قره العین گریان سازد

۳۳۱
این داستان از کتاب
تاریخ طوایف است
و در آنجا که از
شیر و سگ و مار
و پلنگ و روباه
و خارشپ و موش
و سوار بر و جوی
و خون قلع و گشته
و افسانه می پنداشت
و نصیحت او را
در دل شیر جهان
اثر است که ضرب
پای مورچه را بر
جبهه دیوار و دیوار
و غلطش در سینه
و آن مقدار
ناشیر دارد که
او کینه غار بر
جوشن قاراعی کی
کار گراشد سنان
غار و شیر را
بگذاشت و گوشت
بیرون رفت شیر
از قفیه سیاه
گوش خشم نموده
شده در پی روان
گشت و سیاه گوش
خود را در بوته
خاری نهان کرد
و شیر از و بگذشت
و دو آمو برده
دید و رفتی آن
مهاجر اکنان و مادر
بهر آن بر هم
گهسان متوجه
حال ایشان بشیر
فقه گرفته ایشان
کرد و او با خود
پریشان که ای ملک
از نمیه کردن
این دو نور سیده
چه آید و از خوردن
اینها چه نند و
چه کشاید و دید
نصر بفراق قره
العین گریان سازد

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

بوزنه نیز از روی نفاق جوابی منافع دوازده داد و گفت ^{بیت} باغ امید مرا سرو و خرمالی رسیده
کلبه در ویش از غیب مهالی رسیده رسیدن قدم مسمون مبارک هایلون باؤ اگر بیشتر قاصدی
از خود م عالی اعلامی از زانی دشمنی هر آینه فراخور حال ^{شرائط} انصافیت تقدیم می یافت + حالا
انفعالی که هست از تصور سباب مهانی است ع زحمت بود در ویش ناگاه چو مهان در رسد
^{نظری} شوک گفت حالا از راه میرسم + و با حضری که باشد شتیاق تمام مست ع تکلف کن آنچه داری بیا
^{ای که موجود دارد} بوزنه درخت انچه بیفتانند و خوک با شتهای گلی منجور و تلبر درخت زمین چیزی نماند روی بوزنه
آورد که ای میزبان گرامی هنوز آتش اشتها در التاب است و نفس جریص از برای طلب غذا
در اضطراب و خستی بگریه میفشان + و مرا برین منت خود گردان بوزنه طوبعا و کر باو درخت دیگر بیفتانند
و باندک فرصتی از میوه آن نیز اثری نماند خوک بدرختی دیگر اشارت کرد + بوزنه گفت ای مهان عزیز
رسم موت فرو گذار آنچه تبار تو کردم یکماه قوت من بود و مرا دیگر قوت اظهار کردن نیست ع
زمین بیش کرم نمی تواند کرد و خوک در غضب شد و گفت این همیشه بدنی در تصرف تو بوده گو حالا
بمن متعلق باش بوزنه جواب داد که غضب کردن ملک یگان شومست و عاقبت تغلب تو را پسندیده
و ندومم + در سر جفا در گذر و دست از ظلم و ستم باز دار که از رون ضعیفان نتیجه خوب ندهد و رنجانند
بیکسان ^{راشه} نیکو باشد ^{بیت} گریه بدانش گریه دل خون کنی + در دندانت بگیرد چون کنی + خوک بدین
سخن حرارت خشم بیشتر شد و گفت من تر اعالی ازین درخت بنزیر آرم و آنچه سزا باشد در کنای کتم پس
بدرخت بماند بوزنه را بنزیر افکند هنوز بر شاخ اول قرار نگرفته که شاخ بشکست و سرنگون در افتاده رو
بقعر دروخ نهاد و این مثل برای آن آورد که تو نیز میوه دیگران غضب میکنی + و از راق ایشان ^{را طعم}
خودی سازی چون این جماعت از گرسنگی بمیرند دشمنی تو در دل فرزندان ایشان قرار گیرد و بپوست
بغیبت مشغول گشت یک نفس بدگویی غافل نباشند و اگر بیشتر ازین ^{ظلم} تو در جهان ساری بودا کنون
خبر ندهد تو بر زبانها جاری شده و در هر دو حال جانوران از جور تو خلاصی ممکن نیست خواهی در عرض
تهمور و فساد و خواهی در لباس مصلح و سدا + و خود آنچه درویشی باشد که تو همچنان بتن پروری مشغول
باشی + و از لذت حسی جسمانی با کتساب لذات عقلی روحانی نبه داری ^{فقر} و اسیر لذت تن مانده و گرنه ترا +
چشمین مست که در ملک جان میتانیست چون شمیر این فصل شنود از خوردن میوه نیز اعراض نمود و آب آب گیا

قناعت کرده در وظائف طاعت عبادت افزوده و گاه بیگاه مضمون این ابیات حقایق سمات
با خود تکرار میکرد و قطعه ای دل ازین جهان دل از آرزو گذرید و زنگنه ای گنبد و قار و گذرید کار جهان
ز لایق اهل بصیرت است بهر دانه و از این پس کار و گذرید چون میتوان بگلشن و عانیان رسید
سعی و ناز و زین به بر خاد و گذرید و بر بحر و حریم و شوخ و ششم و غوطه و حوض و گوهر و شمع و گذرید
این است داستان بدکردار استوار که جهانیان را سحر عذاب خود دارد و از و خاسته عواقب است
نشدید است تا آخر الامر بماند آن ملاک از و بخلق رسیدی بمنگارد و انگاه و چه صواب طریق رشاد
بنشاند مانند شیر که تاسد و دیگر گوشه خود را در آتش حسرت کباب نمیدد دل از خوشخواری و بدکرداری
بر نداشت چون این تجربه را حاصل داز عالم غدار اعراف نموده و دیگر یاده به آرایش بی نسل
اولیفات بازمی نشمر و هیچ وجه عشیه این بیوفای جاد و دشمن بخیر و قهر و نوشته اند با یوان جنه اکما و
که هر عشیه و دنیا خیر و ولای بوی و خرد و مندان سزاوار تر اند بدانکه این اشیات از همه آند داین خدای
ذخیره حال مال خود دارند و بنای کارهای دنیوی اخروی بر همین یک فقیه نمند که هر چه خود را و فرزند
و متعلقان خود را نه پسته ند در باره دیگران روا دارند تا فوایح امور و خواسته های ایشان بنام نیل و کینه
جسمل محلی باشد و در دنیا و دینی از تبعید بکرداری و از بیستگاری مسلم مانند قطعه دنیای زو انگریز
کنی بی به زنده بکنند و در غفلتی به دنیا مشال بحر عمیق است بر ننگ است آسوده عارفان گرفتند است

رای عالم گیر بعد از استماع این دو داستان پذیر فرمود که ای سیرینگو تفر بر عباس بیست و هفت هزار تومان بدهی و چون او را
و لیلی و اصغر باز نمودی مثل بد کرداری کنی اندیشه عاقبت را زار و ایزد مبالغه نماید و چون او را
بمثل آن مبتلا سازند به پناه تو به و انابت رأیه اکنون التماس می نمایند که دستاکی مشتمل بر مضمون وصیت
یا دهم ادافه نماید و حقیقت آنکس را مال کاری گردد و موافق طور و مناسب حال و نباشد باز نماند
حکیم کامل بعد از آنکه از صفات و لطافت مشابه آب حیات بود و از شیرینی و طراوت هم بیشتر و شربت نبات
قطعه سخنی بی پای اگر چه به پیشرفتی رحمت الهی شکر یکی را کان سخن در گوش فتنی اگر افلاطون
بدی از هوش فتنی فرمود که ای شاه عالم پناه بیت کام تو در من امید باد و ملک تو چون عمر تو

۱. زنت و بیعت
 ۲. کونینیا زنت
 ۳. ای سمان
 ۴. زنت
 ۵. سر زنت
 ۶. ای فوندا
 ۷. ای فوندا
 ۸. ای فوندا
 ۹. ای فوندا
 ۱۰. ای فوندا
 ۱۱. ای فوندا
 ۱۲. ای فوندا
 ۱۳. ای فوندا
 ۱۴. ای فوندا
 ۱۵. ای فوندا
 ۱۶. ای فوندا
 ۱۷. ای فوندا
 ۱۸. ای فوندا
 ۱۹. ای فوندا
 ۲۰. ای فوندا
 ۲۱. ای فوندا
 ۲۲. ای فوندا
 ۲۳. ای فوندا
 ۲۴. ای فوندا
 ۲۵. ای فوندا
 ۲۶. ای فوندا
 ۲۷. ای فوندا
 ۲۸. ای فوندا
 ۲۹. ای فوندا
 ۳۰. ای فوندا
 ۳۱. ای فوندا
 ۳۲. ای فوندا
 ۳۳. ای فوندا
 ۳۴. ای فوندا
 ۳۵. ای فوندا
 ۳۶. ای فوندا
 ۳۷. ای فوندا
 ۳۸. ای فوندا
 ۳۹. ای فوندا
 ۴۰. ای فوندا
 ۴۱. ای فوندا
 ۴۲. ای فوندا
 ۴۳. ای فوندا
 ۴۴. ای فوندا
 ۴۵. ای فوندا
 ۴۶. ای فوندا
 ۴۷. ای فوندا
 ۴۸. ای فوندا
 ۴۹. ای فوندا
 ۵۰. ای فوندا
 ۵۱. ای فوندا
 ۵۲. ای فوندا
 ۵۳. ای فوندا
 ۵۴. ای فوندا
 ۵۵. ای فوندا
 ۵۶. ای فوندا
 ۵۷. ای فوندا
 ۵۸. ای فوندا
 ۵۹. ای فوندا
 ۶۰. ای فوندا
 ۶۱. ای فوندا
 ۶۲. ای فوندا
 ۶۳. ای فوندا
 ۶۴. ای فوندا
 ۶۵. ای فوندا
 ۶۶. ای فوندا
 ۶۷. ای فوندا
 ۶۸. ای فوندا
 ۶۹. ای فوندا
 ۷۰. ای فوندا
 ۷۱. ای فوندا
 ۷۲. ای فوندا
 ۷۳. ای فوندا
 ۷۴. ای فوندا
 ۷۵. ای فوندا
 ۷۶. ای فوندا
 ۷۷. ای فوندا
 ۷۸. ای فوندا
 ۷۹. ای فوندا
 ۸۰. ای فوندا
 ۸۱. ای فوندا
 ۸۲. ای فوندا
 ۸۳. ای فوندا
 ۸۴. ای فوندا
 ۸۵. ای فوندا
 ۸۶. ای فوندا
 ۸۷. ای فوندا
 ۸۸. ای فوندا
 ۸۹. ای فوندا
 ۹۰. ای فوندا
 ۹۱. ای فوندا
 ۹۲. ای فوندا
 ۹۳. ای فوندا
 ۹۴. ای فوندا
 ۹۵. ای فوندا
 ۹۶. ای فوندا
 ۹۷. ای فوندا
 ۹۸. ای فوندا
 ۹۹. ای فوندا
 ۱۰۰. ای فوندا

جاوید باد به بزرگان قدیم فرموده اند ^{کلی کل رجال} و کل مقام مقال در جامه خانه عیب
لباس علی خاص بالایی والای کس گرفته اند و از خزانه محبت الکی خلعت همی مخصوص مندر اخور
قامت هر شخص ترتیب داده از هر فردی نگاری آید و هر فردی عملی را شاید مشکومی کس بهر طو
نزد اند منظر را فخر حقانی نداده و سر که آرزوی نمی باشد به نسیم گل ز خاک خشک آید به ساقی
یزدانی از خانه کل حزب بآید نسیم فرحون هر کس از خور حال و ساغی داده و هیچکس را
از مشرب عنایت و مشرب رعایت محرم ساخته ملت کس نیست که نیست بهر مند از تو
اند خور خود و محرم با جامی به کس هر شخص بآید که بلان مشعت که صانع ازلی حواله او کرده است غلغله
سازد که آن هم را به بدین درج به مرتبه کمال رساند ملت بالانگاری بغایت خود به بهتر زنده دوزی
برده و هر که پیشه خود نگذارد و بهی که ملاکم و نباشد رجوع نماید و از آنچه بطریق موردش یا کشتب
حاصل کرده اعراض غیظی شک و مقام تر و دوحیرت گرفتار آید لاجرم از راهی که پیش گرفته بمنزل
نرسد و باز گشتن بهان سر راه پیشین بهر دو میان این آن سر تحمیل حال هر گردان باندع نه راه
پیش رفتن و بی روی باز گشتن به کس مرد باید در طریق محل خوشنیت قدم و زرد و به آرزو دست
در هر شاخ هوی نه زند و افزون طلبی که غالباً عاقبت آن بوجامیت می انجامد ظرف نند و هر کاری که
از انفعی دیده و نتیجه چیزی یافته بزودی و آسانی از دست نند تا بمضمون حدیث شریف من
من شکی فیکر کرده باشد و از پیشانی و سرگردانی باز رسته و سخن حضرت مولوی که معدن جوامع
بدین حالت اشارت مینماید آنجا که می فرماید ملت انجیر فروش آنچه بهتر که ناخیر فرودشاید بر او و آتش
کلیاتی این مقدمات تو اند و حکایت آن به عجزی ز نسبت همان جوس پیشه که در وقت علم آن اخت و ثرای
که چگونه بوده است آن حکایت گفت آورده اند که درین قنوج مردی بود و بهر کار و بهر کار و بهر کار
برو و طائف عبادت ملامتی بشرطی نمود و هر جماعت بر وجه اخلاص بجای می آورد و صفای
ند و رات علائق را از آن ساخته بود و پاکیزگی نظرش برده غلام عوانق را از پیش نظر ارباب بصیرت
به رسته شامیه سجاده اش بهر طیفه صفا غیبی و آستانه خلوتش مستقر و اوقات عالم لایبی مشکومی
بر سر از شینش عساخته و دال و غرض سجده اش معراج به شرف کارخانه لکوت به کار فرما
همه حیرت به بود و شیطان کشتن فرشته نسیم به و ز روش بر هوا نهاده قدم به تمامی محبت بر احمای

[illegible]

[illegible][illegible]

[illegible]

[illegible]

۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱

[illegible]

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

چنین فرمود که از این است بودی و در خام حوضی که ساخته بودند و آب آن گمانه لایق
بودی و در آن بار یک کوزه ایشان گویان و حلقه زر به دور گردان نمودار شکل لایق بود
آن حوض بسیار عمیق و به کوه بیت اندران شیشی زیاده بود و چون حلقه زر به دور گردان نمودار شکل لایق بود
حکام بر لب حوض تماشای کردی و به آشنایابی با ایشان حرکت زورق خوش برآمدی درین وقت
نیز به چشم درون حوض نظاره میکردی و تماشای بسیار میکردی که ناگاه میاد و راند و آن ماهی
بسیار حرکت میکرد و به نظر شاه میبایست شاه بدین آن ماهی بسیار خوش برآمد و فرمود تا به نزدیک
بصیرت و به نزدیک از وزیر اگر تبه گستانی و تبه حرات اشت زبان نصیحت بکشوز و تبه به میاد و تبه
گشت بیت دل روشنست چشمه زور و به سر سبز است و سر زرش و برآید و بسیار آید و در ریا
پرنده می باشد و به سر سبز است و سر زرش و برآید و بسیار آید و در ریا
آن برآید و میباید که بهای ماهی چند تواند بود و میاد و راجه مقدار انعام توان نمود و عطا فرمود
استحقاق باید و جز آن مناسب عمل غایبیت هر آن حوضی که صد من بگیرد و دو صد من برایش
نقصان پذیرد و شاه فرمود که من و وزیر در دنیا رومده دادیم این آن خراف و وعده چگونه و با
وزیر جواب داد که من این را حیا دارم که وعده شما خلاف نشود و وزیر زیاده و زیاده و زیاده و زیاده
در گشت که شاه از وی سوال کنید که این ماهی مذکور است یا نه و اگر گوید است که زیاده و زیاده و زیاده
و اگر گوید نیست که گویم مذکور است و اگر گوید است که زیاده و زیاده و زیاده و زیاده و زیاده
عاجز خواهد شد از تران باند که چیزی ترا منی بجانب و کرده و دلش به دست میباید و زیاده و زیاده
و گفت این ماهی زیست یا ماده چه میباید مردی صاحب تجربه و زیاده و زیاده و زیاده و زیاده و زیاده
ضمن آن سوال چه اندیشه کرده اند و غرض فکر را به تجربه و زیاده و زیاده و زیاده و زیاده و زیاده
چگونه بدست آید و به آخر همان لفظ که روز گذشته از علماء یاد گرفته بود و بر خاطرش گذشت جواب داد که
جهان پناه این ماهی منتهی است یعنی نه مذکور است و نه مذکور است سلطان را خوش آمد و وزیر را بدان تدبیر
نکوش فرمود و بیکه از دیگر بران انعام نمود و وزیر در دنیا رومده داد و او را از مخصوصان ندیمان
گویی و به دست آمده است که میباید یک لفظ که یاد گرفت و بدو مرغ که علماء را خدمت کرد و وزیر در دنیا
یافت و به جانب سلطان سرفراز شد و به رنج علم و خدمت علماء رنج زبانی نیست و بزرگان گفتند

[illegible]

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

خود را به هم رسانید و پادشاهت در مقام برابری آرد چو بسیار قزو یا بجان خود را با شمشیر و آهن میدان
 مروت همچنان می بیند از دور و در مضار کفایت لاشه فروزانده خود را با براق برق و شمشیر و تیشک
 می شناسند و حال نگارند و سپهر را متذکره ایشان می بیند و تواند فهمد و با آنچه می بیند چگونه تواند معاینه
 و ز خود بدر و عمل مرقع شود و سفالی به پس نگار داشت این مرتبه در قوانین سیاست اصلی محسوبست و اگر
 عباد با الله تفاوت مراتب و قوانین و میان از میان برخیزد و اراذل با اوساط و در یک کفه نشینند
 طبا اشرف لاف مقابل زنده و میت بهمانداری از میان دارد و چون منظر آب در کار کلی پیدا آید
 زین بهر طوک سابق نگذاشتندی کیم در هر دوایه و بد اصل علم و خطیاسوزند و مسائل استیفا
 بدانند زیرا که چون این رسم استمرار یابد که ارباب حرفت و معرفت صاحب قلمت آیند و صاحب قلمت
 به ارباب حرفت نتواند کرد هر آینه مضرت آن شائع و مستفیض گردد و صاحب حیثیت غلام علی الاطلاق
 خلل پذیرد و بسبب این معانی اهل حال و کار باید پدید آید و ایشان هر روز باطل شود پس خرمند باید که قلمت
 ابواب صیحت علماء و غوطیت حکما و اوجب انداز فواید آن ارتفاع یافته ثمرات تجربه بروزگار او برسد و کارش
 از دست عیب نیست غفلت محفوظ نمون باشد و نمون کسی را گوی و گیتی خرمند که دل بگشاید و گوشت پند معنی
 گوشه دار گویند و غوامض بیخونی گرفت آید و هر خامه

باب دوم در فضیلت علم و ثبات خصوصاً پادشاهان را

بنا بر این که پادشاهان را که در دنیا می گذشتند و عبارت شکستار است و شاکستار که استیلا بر جهان
 ندیده چون تو خیم چشم ز راه بیان کردی و استلانی کسی که از حرفت و لغت اسلاف اخراج و وزین
 بجزی که لائق محال موافق طور او نباشد و بگوید و مطلقش از دیدار لوت محبوب شده رجوع بکار
 اصل ممکن نباشد و یکی از دست دید و آن که بدست نیاید و اکنون باز گوید که از خصلت های پادشاهان
 کدام ستوده تر و بمصلحت ملک ثبات دولت و تقاضای امور و استمالت که امر و دیکر و درین وصیت و از دهم
 دیده ام که سلاطین باید که علم را بر پایه روزگار و بردباری را بر پایه کار سازند و مرا شهنشاه افتاده است
 که ملوک را علم بهتر باشد یا سخاوت یا شجاعت تو بفکر عقده کشای گره از رشته این مشکل باز گشت
 و برای جواب نمای این سئوال را بنویس و جوابی از نمای مشغولی مرد و آنکه این سخن بشنود

در غنچه‌هاست و گفت ای خسرو زان زمین پذیر فرمان جهان بهین بداند که ستوده تر صفی
 پس بدید که چندی که نفس ملک بدان میست نظر تواند بود و هم لشکر و رعیت از آن باشند
 علم و خلق است و گوشت و ظاهر و قلب و لاف و توهم و من و حاکم و از کلام میامین انجام
 سلطان هر بر رسالت صاحبقران مالک جلالت بکلیه فضل منکوبات المصلکین چنان معوض شود
 که سعادت و نبوی و مرآت اخروی بر علم و نیکو خوی مستخرج است لکن قال من سعادۃ المرحوم
 الخلق و کاد انجام آن بیکوین بخت و این سه صفت که ملک بدان مشغوف است با آنکه فضل
 یکی از ایشان بر بانی معلوم کند هر سه محتاج الیه اند اما شجاعت همیشه بکار نیاید و در عبادتی
 بدان احتیاج افتد و سخاوت و علم هر وقت در کار اند پس جود و علم از شجاعت بهتر باشد و با آنکه
 سخاوت مخصوص بطائفه باشد و گوی خاص از فوائد انعام سلاطین بهره مند تواند شد و لیکن
 خرد و بزرگ را با هم حاجت است و منافع خوشخوی خاص علم و رعیت و سیاسی را شامل پس هر آینه علم
 از آن دیگری فاضل است مشنوی هر که در و سیرت نیکو بود و آدمی از آدمیان او بود و نیکو مردم
 نیکو روی است به خوی نیکو بایه نیکوئی است و یکی از بزرگان گفته است که اگر میان من تمام مردمان
 مایه‌وی باشد و همه با اتفاق در مقام بخت باشند امکان ندارد که یکسلسله زیر که اگر ایشان
 بگذرانند من بکشم و اگر ایشان سخت بکشند من بگریزم یعنی بحال علم و سعادت عقوم تا من حدت که با
 تو انتم نیست و با عاقلی و عالم و بگناه و مجرم در تو انتم ساخت فرد من بکنم و ارم او بر او خوشتر
 که زود بطبع من من بروم بخوی او و بپاید دست که شتاب و قمار پادشاهان را زیاده تر حلیتی است
 و علم و تانی فرمان بان جهان را نیکو تر زشتی چه احکام ایشان از خون مال ملک جو اینان نافذ
 و او امر و لواهی ایشان با ساقی اعلی و اصباغ و اکابر علی الاطلاق جاری پس اگر اخلاق خود را
 بحکم و دانت آراسته نذر نیکین که بیک دشت خوی اهل قلبی را نفور سازند و اراخت و سکساری عا
 را از زده و رنجور گردانند و بسی جانها و مالها و عرض ملک و نفقه افند و با عی هر حکم که سلطان
 زبان فرماید از حد متاعل فرموان باید و ورز آنچه تاملی در آن نماید شاید که از آن بسی غلها زاید
 و اگر پادشاه آب سخاوت گردانید از روی روزگار بشوید یا آتش شجاعت خرمن حیات بدخواهان
 را بسوزد چون از مراد به علم بهره باشد بیک جناح شسته و سحر آتیه سازد و بیک عریه هزار دشمن

غنچه‌هاست و گفت ای خسرو زان زمین پذیر فرمان جهان بهین بداند که ستوده تر صفی
 پس بدید که چندی که نفس ملک بدان میست نظر تواند بود و هم لشکر و رعیت از آن باشند
 علم و خلق است و گوشت و ظاهر و قلب و لاف و توهم و من و حاکم و از کلام میامین انجام
 سلطان هر بر رسالت صاحبقران مالک جلالت بکلیه فضل منکوبات المصلکین چنان معوض شود
 که سعادت و نبوی و مرآت اخروی بر علم و نیکو خوی مستخرج است لکن قال من سعادۃ المرحوم
 الخلق و کاد انجام آن بیکوین بخت و این سه صفت که ملک بدان مشغوف است با آنکه فضل
 یکی از ایشان بر بانی معلوم کند هر سه محتاج الیه اند اما شجاعت همیشه بکار نیاید و در عبادتی
 بدان احتیاج افتد و سخاوت و علم هر وقت در کار اند پس جود و علم از شجاعت بهتر باشد و با آنکه
 سخاوت مخصوص بطائفه باشد و گوی خاص از فوائد انعام سلاطین بهره مند تواند شد و لیکن
 خرد و بزرگ را با هم حاجت است و منافع خوشخوی خاص علم و رعیت و سیاسی را شامل پس هر آینه علم
 از آن دیگری فاضل است مشنوی هر که در و سیرت نیکو بود و آدمی از آدمیان او بود و نیکو مردم
 نیکو روی است به خوی نیکو بایه نیکوئی است و یکی از بزرگان گفته است که اگر میان من تمام مردمان
 مایه‌وی باشد و همه با اتفاق در مقام بخت باشند امکان ندارد که یکسلسله زیر که اگر ایشان
 بگذرانند من بکشم و اگر ایشان سخت بکشند من بگریزم یعنی بحال علم و سعادت عقوم تا من حدت که با
 تو انتم نیست و با عاقلی و عالم و بگناه و مجرم در تو انتم ساخت فرد من بکنم و ارم او بر او خوشتر
 که زود بطبع من من بروم بخوی او و بپاید دست که شتاب و قمار پادشاهان را زیاده تر حلیتی است
 و علم و تانی فرمان بان جهان را نیکو تر زشتی چه احکام ایشان از خون مال ملک جو اینان نافذ
 و او امر و لواهی ایشان با ساقی اعلی و اصباغ و اکابر علی الاطلاق جاری پس اگر اخلاق خود را
 بحکم و دانت آراسته نذر نیکین که بیک دشت خوی اهل قلبی را نفور سازند و اراخت و سکساری عا
 را از زده و رنجور گردانند و بسی جانها و مالها و عرض ملک و نفقه افند و با عی هر حکم که سلطان
 زبان فرماید از حد متاعل فرموان باید و ورز آنچه تاملی در آن نماید شاید که از آن بسی غلها زاید
 و اگر پادشاه آب سخاوت گردانید از روی روزگار بشوید یا آتش شجاعت خرمن حیات بدخواهان
 را بسوزد چون از مراد به علم بهره باشد بیک جناح شسته و سحر آتیه سازد و بیک عریه هزار دشمن

غنچه‌هاست و گفت ای خسرو زان زمین پذیر فرمان جهان بهین بداند که ستوده تر صفی

جانی را برانگیزد اما اگر در باب سخاوت مقصوری و در میدان شجاعت فتوری و در شتاب بخشد رفیق و در محو
و حلم و خوشحالی رعیت و لشکر اشاکر تواند ساخت و عالمیان را در قید مهر و اوارگی و سلسله عقد و مکار
تواند شد قطعه چون گل آن بکره خوش بود و در بیت به تاد آفاق خوش بود و بیت به خلق را آینه
بکار آئی که به خلقت جهان بیارائی و با وجود علم باید که از وقار و ثبات نیز بهره مند باشد که سلم
بی ثبات از عیبی خالی نیست چه اگر کسی بسیار مونی تا تحمل کند و بر اظهار بر و باری غایت مبالغه تقدیر نماید
چون عاقبت آن به تنگ کشد و خاتمت آن بخت سبکساری انجامد مجموع آن تحملها مضاعف و بی بهره
خواهد گشت عینیت با ثبات در طریق بر و باری همچو کوه به هر که تلکین نشین را بیشتر دارد و شکوه به
و پادشاه باید که بهنگام حلم متابعت هموار جابر شمرد و بوقت خشم مطاعت شیطان رواندارد و
که غضب شعله ایست از آتش شیطانی و شجره هیبت خرواش طالت پیشانی به و گفته اند علم از جمله اخلاق
پنجاهم این است و غضب خوی سکان و سوسه شیطان و نزو اهل تحقیق و ارباب تصدیق مقرر است که
تا کسی بر غضب مستولی نگردد و بدرجه مدیقان نرسد و در نواد کلمات حکم مسطور است که بزرگی را التماس
نمودند که متفرقات حسن خلعت را در یک کلمه درج کن تا ضبط کردن آن آسان باشد فرمود که ترل
جامع جمیع مکارم اخلاق و محاسن خصال است و از آن بختبست جمع تمام قبایح اعمال مضاعف افعال
مشموی خشم و کین و منفی بیاست و دان بهر که اختم است کین هست از بدان اصل خشم از دو فرع
و یکد تو به جزو آن کل است و خصم دین تو به چون تو جزو دوزخی پس هوش دار به جزو سوسوی کل خود گیر
خبر ده و دیگر بیاورد است که احتیاج پادشاه بوزیر ناصح کامل و ندیم خردمند فاضل صحبت است
تا اگر غرور و جباری و نخوت شهر پاری او را از منبج علم و بردباری منحرف سازد وزیر مائب تدبیرش
بطرفی مناعت برادر صلاح آورده بر جاده سکون و وقار ثابت قدم گرداند و بنوشه اروی عفو
انحراف مزاج عدالت از ازل ساخته بر سمت سلامت شمت استقامت نبشت تا مویب نفس کردگار
و میامن علم و وقار و خلوص نصیحت صفای عینت وزیر کامگار در همه امور مظهر و مظهر شود و بهر
جانب که روی آورد فتح و نصرت رفیق و قرین اقبال دولت ناصر و معین می باشد و اگر احیاناً
بحسب موافقت هوا و متابعت نفس پر دغادر کاری حکم فراید و بی تامل و تفکر از روی بصیرت
و تدبیر بر و آنچه دهد برای روشن چنان زیر مخلص شر و مرضش نشکین باید و ندانک خلل و تلافی زلال این

تازہ شاداب
بابشید مجبوراً
بغیب غور
غویا
ایک خوش فو
جبار اور
خوش رضا
استقامت
کردار
اسے جو
زمانہ قات
کنی

و چون نذر نماند چنانچه در خصوص پادشاه هند و قوم او بود رای جهان رای پدید آید چنانکه بود است
 حکایت بر من گفت آورده اند که در یکی از بلاد هند پادشاهی بود بسیار نام با کینوز و وفات
 پادشاهان و افعال و خزان بی پایان فرود آمد و دولت پرورش ملک ملت ریناه به فتح نصرت
 را بدین دنیا و زمان و آواز سلاطین و زکار انواع مفاخر امتیاز یافته بود و از خاقان کامگار
 باصناف آثار اختصاص پذیرفته و دو سپهر دشت که مهر و خشان روشنی از چهره خشان ایشان هم کردی
 و ماه تابان از زیبائی رخسار و تازگی عذارشان رسیدن سپهر سرگشته گشتی یکی بقامت چون تیر
 چلند نشینان گوشه های انزو و ارباب مثال همان مسوی خود کشیدی و دیگری به زلف چون زنجیر و پادشاهی
 سلسله محبت راموی کشان به هیارستان در آوردی در نظاره اعتدال بالای جانفرای کی بود
 از حیرت پای کوه گل مانده بود و از غیرت رفتار دل فریب دیگری کیگد ری خرم آمدن خود فراموش
 کرده بدیت یکی چون لاله یاروی و خشان یکی چون گل بخوبی دهن افشان به با وجود حسن صورت
 بخوبی سیرت آراسته بودند و نهال جلال از ابا فضل و کمال زبور است صورتی در غایت زیبائی و معنی
 در نهایت کربانی بدیت چشم گردون صورت معنی ندیدست این چنین بر چنین معنی و صورت
 آفرین باد آفرین دیگری را سبیل بینی گفتندی و دیگری را ماه ختنی و مادر ایشان ایران ختن لری بود
 از رشک عارض نامش عروس آفتاب در حجاب ظرب نهان شدی و از شرم طره چین بر پیش
 جعدیل بر وجه تاب گشتی مشنوی بینی فرق و کیسور آراسته به مرادی بعد آرزو و نجو
 رخسار نقشه گل انداخته به نقشه نگهبان کل ساخته به سرافشان از پیش مشنگناث رسن کرده در درون
 آفتاب دل پادشاه به بران گوشه بکیتا محبت آن و فرزندیکان به غایت متعلق بودی ولی جلال ایشان
 آرام دل و سپهر سینه شدی و دیگری وزیر دشت که او را بلا گفتندی و بلند ایشان معنی این کلمه مبارک
 روی باشد و او بزرگواری بود و متانت عقل مشهور و باصابت ای موسوم و مذکور دلائل کبای
 و کاروانی و شواهد فراست و عربانی بر هیله افعال و ناصیه احوال لوح و آثار اخلاص به وادار
 و میامن خفاص و صناعی و مساعی جمیل و اجتهادات جلیله ظاهر و واضح زبان زمان در
 وصف کمالش بدین مقال ترنم نمودی و در ادای شمر از اوصاف قدر و جلالتش مین ابیات تو جلیستی
 قطعه ای است که صاحب دیوان خراج در مجلس تومصوب لایمیر سید به آنجا که کاتبان تو می کنند

و چون نذر نماند چنانچه در خصوص پادشاه هند و قوم او بود رای جهان رای پدید آید چنانکه بود است
 حکایت بر من گفت آورده اند که در یکی از بلاد هند پادشاهی بود بسیار نام با کینوز و وفات
 پادشاهان و افعال و خزان بی پایان فرود آمد و دولت پرورش ملک ملت ریناه به فتح نصرت
 را بدین دنیا و زمان و آواز سلاطین و زکار انواع مفاخر امتیاز یافته بود و از خاقان کامگار
 باصناف آثار اختصاص پذیرفته و دو سپهر دشت که مهر و خشان روشنی از چهره خشان ایشان هم کردی
 و ماه تابان از زیبائی رخسار و تازگی عذارشان رسیدن سپهر سرگشته گشتی یکی بقامت چون تیر
 چلند نشینان گوشه های انزو و ارباب مثال همان مسوی خود کشیدی و دیگری به زلف چون زنجیر و پادشاهی
 سلسله محبت راموی کشان به هیارستان در آوردی در نظاره اعتدال بالای جانفرای کی بود
 از حیرت پای کوه گل مانده بود و از غیرت رفتار دل فریب دیگری کیگد ری خرم آمدن خود فراموش
 کرده بدیت یکی چون لاله یاروی و خشان یکی چون گل بخوبی دهن افشان به با وجود حسن صورت
 بخوبی سیرت آراسته بودند و نهال جلال از ابا فضل و کمال زبور است صورتی در غایت زیبائی و معنی
 در نهایت کربانی بدیت چشم گردون صورت معنی ندیدست این چنین بر چنین معنی و صورت
 آفرین باد آفرین دیگری را سبیل بینی گفتندی و دیگری را ماه ختنی و مادر ایشان ایران ختن لری بود
 از رشک عارض نامش عروس آفتاب در حجاب ظرب نهان شدی و از شرم طره چین بر پیش
 جعدیل بر وجه تاب گشتی مشنوی بینی فرق و کیسور آراسته به مرادی بعد آرزو و نجو
 رخسار نقشه گل انداخته به نقشه نگهبان کل ساخته به سرافشان از پیش مشنگناث رسن کرده در درون
 آفتاب دل پادشاه به بران گوشه بکیتا محبت آن و فرزندیکان به غایت متعلق بودی ولی جلال ایشان
 آرام دل و سپهر سینه شدی و دیگری وزیر دشت که او را بلا گفتندی و بلند ایشان معنی این کلمه مبارک
 روی باشد و او بزرگواری بود و متانت عقل مشهور و باصابت ای موسوم و مذکور دلائل کبای
 و کاروانی و شواهد فراست و عربانی بر هیله افعال و ناصیه احوال لوح و آثار اخلاص به وادار
 و میامن خفاص و صناعی و مساعی جمیل و اجتهادات جلیله ظاهر و واضح زبان زمان در
 وصف کمالش بدین مقال ترنم نمودی و در ادای شمر از اوصاف قدر و جلالتش مین ابیات تو جلیستی
 قطعه ای است که صاحب دیوان خراج در مجلس تومصوب لایمیر سید به آنجا که کاتبان تو می کنند

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

مهر آب خور دی به هر بار که در عرق شدی عرق به باران بودی و در میان برق چه هرگاه که در نور
رفتی به صدا و صبا بگرفتی به توییشت بگویند که گشتی و ملائی قیمتی را گشته گفتی که صفتی به صبره را
بسطرات ششم قطع ساخته اند و یاساحت سپهر را بذرهای شاهوار که اکابر جزین کرده جوهر اصلی ذرات
او به صفا و الماس شکل پایموری نمود و بر تخته میانی نشان یکس منظومه میرسانند و آن نه شمشیر ملک
ابری بود خون فشان بایستی آتش نشان قطعه چون برگ گند است بسبزی ولی شوده در
بوستان مهر که چون شاخ ارغوان به نیلوفر آرد و آب نهان باشد این عجیب نیلوفر است آن شده آب اندر
نهان به ملک بدینا که نگوشتند دل بگلی تمام شستی و همواره بر سلاطین سلاطین و بارین مجموع آنها بسیار
نمودی و در ولایت و جمعی به نهان بودند که خود را باج بر نهادند تنیدی و به پیغمبری او معترف گشتند
از دین حق و راه سبک انحراف و زیدندی و ضلالتی را در بادی ضلالت و با ویریه جبال سرگردان
ساختندی چند آنچه ملک ملا ایشان از ضلال و اغوای ضلالتی منع مینمود به تیر خیزان شده آن عادت
را ترک نمی دادند و محمدان نجاشی که شاه به نصیب دین جمعیت مدت قریب دو اوزه هزار تن از ایشان گشت
و خانهای ایشان را بیغیا و اده زن و فرزندان ایشان با سیری بر و از آن جماعت چهارصد تن را که لغو
علوم آید و از انوار دانش بهره مند بودند ملازم پایه میرای علی گردانید ایشان بنا کلام که مدت
بر بسته راه ملازم سپردند و فرصت انتقام و محل کینه خواهی را انتظار میزد تا مشی ملک بر سر تخت
با ستر احتی مشغول بود و وقت آواز با هیبت شنود و از مبول آن بیدار شده متامل و متفک گشت و در
اشنای این حال بار دیگر خواب بر وی غلبه کرد و در خواب چنان دید که دواهی رخ که از شعاع ایشان
دید خیره شدی بر دم ایستاده و برام حجاز دند ملک بیکاره متنبه شد و به نشیبه دور و دراز افتاد و کوا
فروفت دوم باره دید که در وطن کعبه قاضی بزرگ از عقبش می پریدند و با خویش می فروخته آمد آغاز
و عاگویی کردند باز از خواب آمد و در صورت واقعه حیران مانده و یکباره در خواب شد و چنان دید که بار
سبز رنگ باغ المای زر و سفید برگرد پای بوی میگرد و آن افی ناخوش طلعت بران شاخ صندل می
ملک که ترس بیدار شد و از آن باز بیکه در پرده خیال ملاحظه می نمود و اندوخت گشت کثرت دیگر مملکت خود
او را کشتان کشتان بجالم مثل بر و درین نوبت چنان مشاهده کرد که ستر پای او بر مثال شاخ مرغان
نخون آلوده است و گوشت از فرق تا قدم لمعل خیشانی و یا قوت مالی بر آید ملک بیدار گشت

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible][illegible]

[illegible]

و فرموده که اگر خواهی این جام درکش و تا آخر زمان رستیدن شربت کل نفس ^{و انفسه الموت} ایمن باش
 و اگر میل داری زودتر قدم بردار و از گوشه زندان ناسوت بروی مصافی و چوای سلج القضا
 الا موت متوجه شو به سلیمان ^{یا سلیمان} با خود اندیشه کرد که تقدیر سرایه است که بدان در باز اقامت سود فرود
 بدست توان آورد و عمره زندگانی هرزه است که در و تخم دولت و جبهانی و مغال سعادت جاودا
 توان کاشت فرود دست این وزگار کوتاه است ^{ای دولت احوالی} بلکه بدان دولت دراز رسیده پس همه حال نشای حیات را
 بر شیوه فنا و فوات اختیار باید کرد و دود و دهر که ز نام حمله بدست افتد را باشد در تحصیل رضای پور
 گوشش بخود عمر آن بود که در غم چنان بشوید باز تا تل فرمود که کاجربان انس حاضرند و با غل
 و چشم طیر ناظر بایشان مشاوت باید نمود و هر چه همه را به ابران متفق گرد و پیش نهاد این کار باید سا
 پس با جمیع پریان و آدمیان مرغان سائر جانوران در خوردن شربت حیات مشورت فرمود
 همه بشامیدن آن اشارت نمودند و بجا وید بودن ^{همه} که صلاح جهانیان در منبر آن مندرج بود
 مستطوره مستبشر گشتند فرود بخور حیات ابد و عمر خلد کاین ست عا شام و سحر پیر و جوان را
 سلیمان فرمود که از ازل مملکت من هیچ کس نیست که درین مجلس حاضر نیست گفتند که ای پوختار بدین
 مجمع نیامده و ازین هشاره خبر ندارد سلیمان اسپا طلب وی فرستاد و بوتیار از آمدن ابا کرد
 نوبت ثانی سگ را فرمود که برو و بوتیار را بیاورد سگ بیامد و بوتیار قول او را اجابت کرده نزد سلیمان
 حاضر شد سلیمان فرمود که با تو شاورتی دارم اما پیش از آنکه در میان آرم مشکل مرا حل کن بوتیار
 اظهار عجز و ناتوانی کرده گفت بیت من که باشم که بر این خاطر عاظر گذرم ^ب لطفا میکنی انی خاک
 درت تاج سرمه بنده راقوت آن که مشکل حل سازد یا چون تو پادشاهی اورا بعر مشورت بخوار
 نیست فاما تفقد حال کمتر آن رعیت از بهترین عالمی متبت غیب نمی نماید فرود آفتابی و من فرده
 بغایت بیست ^{بزرگان} بدین نیست ز خوشید ذره پروردن ^{بزرگان} اگر حضرت رسالت بغایت با طهار آن مشکل
 عنایت فرماید آنچه بر خاطر شکسته گذر و بموقوف عرض خواهد رسید سلیمان فرمود که بعد از انسان
 اشرف حیوانات است بیست و اخس جانور است ^{بزرگان} حکمت درین چه بود که بقول شریف ترین حیوان
 نیامدی و سخن جنسیتش جانوری قبول کردی بوتیار گفت اگر چه بیابان خرافه است و کمال نهی
 و با هر امار و مغرور و فاجر پیده است و از شمشیر حق شناسی قطره نچشیده فرود از اسپ فاطم

عالم جسم کنیادین
 جهان باطنی است که درین
 نفوس حیات نفسانی
 در این است که ساری
 ازین است که درین
 دوستی است که درین
 و اما از این است که درین
 لا موت که درین
 چون گفتند که درین
 ناسوت که درین
 ۳۵۸
 این است که درین
 قطع است که درین
 و درین است که درین
 انفسه الموت که درین
 عالم که درین
 کمال که درین
 بیست که درین
 درین است که درین
 که درین است که درین
 حرف نماند و درین است که درین
 تا جان که درین است که درین
 باشند که درین است که درین
 جمله صفات جانور را درین است که درین
 لفظ است که درین است که درین
 که درین است که درین

و فرمود که اگر خواهی این جام درکش و تا آخر زمان رستیدن شربت کل نفس ایمن باش
 و اگر میل داری زودتر قدم بردار و از گوشه زندان ناسوت بروی مصافی و چوای سلج القضا
 الا موت متوجه شو به سلیمان با خود اندیشه کرد که تقدیر سرایه است که بدان در باز اقامت سود فرود

نمی باید کرد ۴۰ کاسپ زن شمشیر وفادار که دیده و چند سگ بجست موصوف است و بنایاکی معروف
ولیکن لغزه وفاداری خورده است و برحق گذاری عادت زده است سگ حلقه مهر کرده در گوش
یک تومینیکند فراموش بدوشن را بجاست و محبت این حضرت که منیع وفاء و مجمع صدق و صفات
قول بیوفار استماع نکردم و سخن وفاداری تو بنمودم سلیمان پسندید و سر خوردن آب حیات با او
در میان نهادن بویار گفت آن آب را تو تنها میخوری یا دوستان متعلقان را نیز در آن شربت میدهند
سلیمان فرمود که آن خاصه برای من فرستاده اند و دیگر از ازان بهره و نصیبی نداده بویار گفت
یا نبی الهی این چگونه باشد که تو زنده باشی و هر یک از پهلوانان یاران فرزندان حق گذران دورش
تو میرند گمان ببرم که ازان زندگانی لذتی توان یافت و دور عمری که سر اسیر هراق گذرد در احتی تصویب
توان کرد قطعه صحبت یاران غنیمت دان که نقد زندگی به خاص از بهر شارب محبت یاران خوش است
خوش بود بهر تاشا گلشن عمر عزیزه و ان تاشا هم بدیدار نمود ازان خوش است پس سلیمان سخن او را
استحسان فرموده از شربت زهر کمیز فراق اجتناب نموده و آب حیات را ناچشیده بهمان جای که
آورده بودند باز فرستاد و این مثل برای آن آوردم تا بدانند که من زندگانی بی این جماعت نمیجویم
و از مرگ خود تا فانی ایشان فرقی نمیدانم و هر آینه هر ملکی در میدان دوزال است و هر ملکی بر شرف ارتحال
و انتقال و بعاقبت این راه خطرناک فتنی است دور و درشت خانه خفتنی برای دوشمه روزه عوفانی
چرا بر چنین کاری خطیر اقدام کنم و بدست خود بنیاد دولت اساس غنیمت خود را ویران سازم اگر می توانید
جمله دیگر انگیزید و چاره این غایب لوجبی آسان تر ازین سازید حکم من از عهد این کار نیامده و
بر اهرمه گفتند ملک را بقا باد سخن حق تلخ باشد و نصیحت بی خیانت شربت نماید محب از می ملک آسای ملک کردگار از
بافس ذات خویش برابر میدارد و محبت بقای ایشان از شرب جان عزیز و ملک موروث میگذرد نصیحت
مشفقان بیاید شنود و سخن بی عنان را اعتبار باید نمود و نفس نفیس مملکت وسیع را عوض همه فواید
باید مردودین کار که موجب فرح تمام و سبب آسایش خاص عام است بی تردد و تغییر شریک باید کرد و هر آینه
خرومند همه کس را برای خود خواهد و بر ملک پوشیده نیست که آدمی بر بنیاد بر وجه استقلال سید و کلیه خیرات
بگوشش بشمار بدست افتد حالا بترک مرتبه زندگانی لغتن سر برد و دولت و کامرانی را باز ندانستن از روش
خرد و ورعی نماید و اذات ملک باقی است زن فرزندان نمی آید و تا ملک برقرار است در سبب تحمل

۱۵ قبول کردند
۱۶ افشاره
۱۷ جناب نبوت
۱۸ باب سلمان علی
۱۹ اسلام ست
۲۰ ای پیغمبر
۲۱ خدا
۲۲ بیست و یکمین
۲۳ در گوشت
۲۴ کر که کور

٢٥٩

[illegible]

[illegible]

ایں کتاب و
مخطوطات
دینا ۱۳۰۴
کیش اسکار
۱۳۰۵
۱۳۰۶
۱۳۰۷
۱۳۰۸
۱۳۰۹
۱۳۱۰
۱۳۱۱
۱۳۱۲
۱۳۱۳
۱۳۱۴
۱۳۱۵
۱۳۱۶
۱۳۱۷
۱۳۱۸
۱۳۱۹
۱۳۲۰
۱۳۲۱
۱۳۲۲
۱۳۲۳
۱۳۲۴
۱۳۲۵
۱۳۲۶
۱۳۲۷
۱۳۲۸
۱۳۲۹
۱۳۳۰
۱۳۳۱
۱۳۳۲
۱۳۳۳
۱۳۳۴
۱۳۳۵
۱۳۳۶
۱۳۳۷
۱۳۳۸
۱۳۳۹
۱۳۴۰
۱۳۴۱
۱۳۴۲
۱۳۴۳
۱۳۴۴
۱۳۴۵
۱۳۴۶
۱۳۴۷
۱۳۴۸
۱۳۴۹
۱۳۵۰
۱۳۵۱
۱۳۵۲
۱۳۵۳
۱۳۵۴
۱۳۵۵
۱۳۵۶
۱۳۵۷
۱۳۵۸
۱۳۵۹
۱۳۶۰
۱۳۶۱
۱۳۶۲
۱۳۶۳
۱۳۶۴
۱۳۶۵
۱۳۶۶
۱۳۶۷
۱۳۶۸
۱۳۶۹
۱۳۷۰
۱۳۷۱
۱۳۷۲
۱۳۷۳
۱۳۷۴
۱۳۷۵
۱۳۷۶
۱۳۷۷
۱۳۷۸
۱۳۷۹
۱۳۸۰
۱۳۸۱
۱۳۸۲
۱۳۸۳
۱۳۸۴
۱۳۸۵
۱۳۸۶
۱۳۸۷
۱۳۸۸
۱۳۸۹
۱۳۹۰
۱۳۹۱
۱۳۹۲
۱۳۹۳
۱۳۹۴
۱۳۹۵
۱۳۹۶
۱۳۹۷
۱۳۹۸
۱۳۹۹
۱۴۰۰
۱۴۰۱
۱۴۰۲
۱۴۰۳
۱۴۰۴
۱۴۰۵
۱۴۰۶
۱۴۰۷
۱۴۰۸
۱۴۰۹
۱۴۱۰
۱۴۱۱
۱۴۱۲
۱۴۱۳
۱۴۱۴
۱۴۱۵
۱۴۱۶
۱۴۱۷
۱۴۱۸
۱۴۱۹
۱۴۲۰
۱۴۲۱
۱۴۲۲
۱۴۲۳
۱۴۲۴
۱۴۲۵
۱۴۲۶
۱۴۲۷
۱۴۲۸
۱۴۲۹
۱۴۳۰
۱۴۳۱
۱۴۳۲
۱۴۳۳
۱۴۳۴
۱۴۳۵
۱۴۳۶
۱۴۳۷
۱۴۳۸
۱۴۳۹
۱۴۴۰
۱۴۴۱
۱۴۴۲
۱۴۴۳
۱۴۴۴
۱۴۴۵
۱۴۴۶
۱۴۴۷
۱۴۴۸
۱۴۴۹
۱۴۵۰
۱۴۵۱
۱۴۵۲
۱۴۵۳
۱۴۵۴
۱۴۵۵
۱۴۵۶
۱۴۵۷
۱۴۵۸
۱۴۵۹
۱۴۶۰
۱۴۶۱
۱۴۶۲
۱۴۶۳
۱۴۶۴
۱۴۶۵
۱۴۶۶
۱۴۶۷
۱۴۶۸
۱۴۶۹
۱۴۷۰
۱۴۷۱
۱۴۷۲
۱۴۷۳
۱۴۷۴
۱۴۷۵
۱۴۷۶
۱۴۷۷
۱۴۷۸
۱۴۷۹
۱۴۸۰
۱۴۸۱
۱۴۸۲
۱۴۸۳
۱۴۸۴
۱۴۸۵
۱۴۸۶
۱۴۸۷
۱۴۸۸
۱۴۸۹
۱۴۹۰
۱۴۹۱
۱۴۹۲
۱۴۹۳
۱۴۹۴
۱۴۹۵
۱۴۹۶
۱۴۹۷
۱۴۹۸
۱۴۹۹
۱۵۰۰
۱۵۰۱
۱۵۰۲
۱۵۰۳
۱۵۰۴
۱۵۰۵
۱۵۰۶
۱۵۰۷
۱۵۰۸
۱۵۰۹
۱۵۱۰
۱۵۱۱
۱۵۱۲
۱۵۱۳
۱۵۱۴
۱۵۱۵
۱۵۱۶
۱۵۱۷
۱۵۱۸
۱۵۱۹
۱۵۲۰
۱۵۲۱
۱۵۲۲
۱۵۲۳
۱۵۲۴
۱۵۲۵
۱۵۲۶
۱۵۲۷
۱۵۲۸
۱۵۲۹
۱۵۳۰
۱۵۳۱
۱۵۳۲
۱۵۳۳
۱۵۳۴
۱۵۳۵
۱۵۳۶
۱۵۳۷
۱۵۳۸
۱۵۳۹
۱۵۴۰
۱۵۴۱
۱۵۴۲
۱۵۴۳
۱۵۴۴
۱۵۴۵
۱۵۴۶
۱۵۴۷
۱۵۴۸
۱۵۴۹
۱۵۵۰
۱۵۵۱
۱۵۵۲
۱۵۵۳
۱۵۵۴
۱۵۵۵
۱۵۵۶
۱۵۵۷
۱۵۵۸
۱۵۵۹
۱۵۶۰
۱۵۶۱
۱۵۶۲
۱۵۶۳
۱۵۶۴
۱۵۶۵
۱۵۶۶
۱۵۶۷
۱۵۶۸
۱۵۶۹
۱۵۷۰
۱۵۷۱
۱۵۷۲
۱۵۷۳
۱۵۷۴
۱۵۷۵
۱۵۷۶
۱۵۷۷
۱۵۷۸
۱۵۷۹
۱۵۸۰
۱۵۸۱
۱۵۸۲
۱۵۸۳
۱۵۸۴
۱۵۸۵
۱۵۸۶
۱۵۸۷
۱۵۸۸
۱۵۸۹
۱۵۹۰
۱۵۹۱
۱۵۹۲
۱۵۹۳
۱۵۹۴
۱۵۹۵
۱۵۹۶
۱۵۹۷
۱۵۹۸
۱۵۹۹
۱۶۰۰
۱۶۰۱
۱۶۰۲
۱۶۰۳
۱۶۰۴
۱۶۰۵
۱۶۰۶
۱۶۰۷
۱۶۰۸
۱۶۰۹
۱۶۱۰
۱۶۱۱
۱۶۱۲
۱۶۱۳
۱۶۱۴
۱۶۱۵
۱۶۱۶
۱۶۱۷
۱۶۱۸
۱۶۱۹
۱۶۲۰
۱۶۲۱
۱۶۲۲
۱۶۲۳
۱۶۲۴
۱۶۲۵
۱۶۲۶
۱۶۲۷
۱۶۲۸
۱۶۲۹
۱۶۳۰
۱۶۳۱
۱۶۳۲
۱۶۳۳
۱۶۳۴
۱۶۳۵
۱۶۳۶
۱۶۳۷
۱۶۳۸
۱۶۳۹
۱۶۴۰
۱۶۴۱
۱۶۴۲
۱۶۴۳
۱۶۴۴
۱۶۴۵
۱۶۴۶
۱۶۴۷
۱۶۴۸
۱۶۴۹
۱۶۵۰
۱۶۵۱
۱۶۵۲
۱۶۵۳
۱۶۵۴
۱۶۵۵
۱۶۵۶
۱۶۵۷
۱۶۵۸
۱۶۵۹
۱۶۶۰
۱۶۶۱
۱۶۶۲
۱۶۶۳
۱۶۶۴
۱۶۶۵
۱۶۶۶
۱۶۶۷
۱۶۶۸
۱۶۶۹
۱۶۷۰
۱۶۷۱
۱۶۷۲
۱۶۷۳
۱۶۷۴
۱۶۷۵
۱۶۷۶
۱۶۷۷
۱۶۷۸
۱۶۷۹
۱۶۸۰
۱۶۸۱
۱۶۸۲
۱۶۸۳
۱۶۸۴
۱۶۸۵
۱۶۸۶
۱۶۸۷
۱۶۸۸
۱۶۸۹
۱۶۹۰
۱۶۹۱
۱۶۹۲
۱۶۹۳
۱۶۹۴
۱۶۹۵
۱۶۹۶
۱۶۹۷
۱۶۹۸
۱۶۹۹
۱۷۰۰
۱۷۰۱
۱۷۰۲
۱۷۰۳
۱۷۰۴
۱۷۰۵
۱۷۰۶
۱۷۰۷
۱۷۰۸
۱۷۰۹
۱۷۱۰
۱

۱۔ خیام شبنم
۲۔ اگر خاں خورشید
۳۔ نیا شد
۴۔ آگشتان
۵۔ جیو باغ نسیم
۶۔ دامن و ارید
۷۔ بار و بر کمال

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

۱۸۰۰

ملک را هیچ چیز از من مخفی نبوده و در هیچ یک از دقائق و جلائی اعمال بی مشورت من خوض فرمود
چنانکه شمرده دیر و یک دو نوبت بر اسبهای اطلبیده است و با ایشان مغالطه می در پیوسته و امروز
خلوتی کرده است و متفکر و رنجور نشسته اکنون تو ملکه رو نگاری و من دل شهر یاری و عیبت و لشکر
بعد از عنایت ملک معطوفت تو امید واری باشد و حکم ترا در حل عقد امورتانی چنین فرمان سلطان
می شناسند صلاح آنست که پیش ملک و بی و صورت واقعیه معلوم گردانیده عزت اعلام ارزانی دار
ناز و در تبتدای آن مشغول گردیم چه بر آنست ^{مشتی بداند نشسته} مبادا که از روی حیلست او را بر کار
تخریب کنند که آنرا آن بجزت و ندامت کشد و بعد از وقوع واقعه تا سقف و تحسیر و ندامت علاج و دفع
پیش از وقوع باید کرده ایران دخت جواب او که میان من و ملک عتابی رفته است و بکنایت و ایما
سخنی چند گفته شده شرم دارم که با چنان حالی بخلوت ملک در آیم و زبان تفسیر همی بکشایم و وزیر
گفت ای ملکه جهان اعتبار ^{ملکیت در آن مختار} مذهب الا حجاب عتاب سبب سوختن بنای محبت موجب ثبات قاطع
مودت و صاحب ست فر و نازی از تو باشد و عتابی از ما به بی ناز و عتاب و سستی نتوان کرده
درین محل عتاب بر طرف باید نهاد که چون ملک بفکری در مانده باشد و اندیشه دور و دراز او را
پریشان خاطر ساخته بندگان و خدمتکاران گستاخی نیارند و خود و جز تو کسی بمفتاح صلاح این
نتواند کشود و من بارها از ملک شنوده ام که هرگاه ایران دخت پیش من می آید اگر چه اندوگین باشم
شاد شوم و بیدار جانفش از بندم و ملال آنرا دارم و برو این کار را در یاب و بر کافه خدمت و ششم
منتهی عظیم متوجه گردان ایران دخت نزد ملک آمده شرط خدمت بجا آورد و گفت فر و غمت مبار
گزشت مباد و رنج مباد که راحت دل آرام جان دفع غمی به موجب حیرت و سبب فکرست چیست
و اگر از براسمیه چیزی استماع افتاده بندگان ایران صاحب قوف باید گردانید تا دران موافقت
کرده شرائط خدمتکاری بجا آرند ملک فرمود که سوال نباید کرد از چیزی که اگر جواب آن بیان کنند
موجب بخش خاطر گردد و لا تسئلوا عن شئنا ان تبذلکم شکوایم ایران دخت گفت اگر این
رنج مجمعی از متعلقان باینکه و غم نیست که سلامتی ذات مبارک تدارک همه آفات می کنند
ع هزار جان گرامی فدای جان تو باد و اگر عیاذ بالله تعلق بنفس نفیس آنحضرت دارد دران
نیز اضطراب نباید نمود و هیچ وجه غمناک نباشد بلکه عیبت مروانه که این غریبه من

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

این سوال
منفی باشد بر حق و تکلیفی
این ردید پس
چون تکلیفی از
حکام او را
موجب مراح

عزت آنکه گویا نشانی آنست در ملازمت صفات مبروشتات تقدیم باید فرمود چه بسز
 رخ را زیاده کند و ناخسبایی دشمن با خوش وقت و سرور و دوست را به حال و رنجور سازد و در
 هر چه بر آدمی حادث گردد چون بجزوه الوتقای مبرتر سک نماید عاقبت لامر چه ضرر دارد و نظر آید
 و بهترین مقصودات همان تواند بود که مشوای الهی از وفایت نشود و ای دل میباید بر آفات
 روزگار نه نیکو شود و بصیرت را تمام کار تو به و پادشاه را موافق آنست که چون گنجی ساخت
 کرد و حادثه دل فرمود و به تدارک طریق تلاشی آن بر کمال کیاست و و فور فرست
 او شستب و پوشیده ماند خصوصاً که از سبب امکان و قدرت چیزی تقاضا نیست و ادوات دفع
 طلال و از آن غم و کمال ساخته و بیست قطعه هم گنج داری هم خدمت هم ملک اری هم چشم
 بیرون نه از خلوت قدم بر ایام عالم زن علم به رخ جان من مقصود کن اندوه را نالو کن به اجاب را
 خشنود کن بردار از دل با غم ملک گفت از آنچه بر همه نشأت کرده اند اگر حرنی بگوش کوه
 فرو خوانند اظهارش چون ظهور تجلی از هم بشکافند صفت و نسبت انجبال بشا بروی بدید آید
 و اگر مری بر روز روشن نمایند از تیره حالی بزرگ شبتار بر آید اما ظلمات بعضی قوت بکشد
 از وی ظاهر شود و فرود گیرند سینه پوشند ازین غم سیاه دوست به و را بر خون نگردازین غصه
 سحیاست به تو هم در شخص آن ایحاح منهای و در تحقیق آن بهالنه مفرمای که من قوت گفتن دارم
 نه تو طاقت شنیدن ایران خست دگر باره بهالنه نمود و ملک حبت ضای خاطر او شده از گشودن
 بهر گردانیده گفت هم درین بها واقعید دیدم و از سونالی آن بر سیده بجهت تاویل و تعبیر بایست
 از میان آوردم و آن ملاعین چنین جواب دیده اند که ترا بهر دو سپهر اختیار عالی مقدار و وزیر صفای
 بهر دو سپهر نیکو تقریر و بیل سفید و افکن دیگر میان کوچه یک شکشکن و جازگان خدایای خار کن و مسند
 بهار استمشیر گوهر کار کشند تا از ضرر آن خواب من رفع کرد و ایران خست چون کین سخن بشنود و داند
 آشکده دلش بر وزن داغ بر آمد و نزدیک بود که قطرات حسرت از نواره دیده ریختن آغاز کند ولی
 از به زیر کی و کیاست او بود آن مخدر بهانگد از رافرو و حیدر و عدل از جای نبرد و لغت طبعیت من ار
 بعشق تو فانی شوم بقای تو باد بهر جان من من چون فدای تو باد به پادشاه را برای این کار انداخت
 نباید بود که جانهای بندگان اگر فدای مصالح شاه را نشاید و دیگر کار آید تا ذات بزرگوار باقی و زنده ماند

۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

هر چه سالها کنون ضمیر ایشان بوده باشد از قوه عقل رند و تاین ساعت ملاحظه ایشان از روی
عجز و نظر ابر بوده است چون امکان اقتضا یافته عنان اختیار بدست افتاد و گوی گزند و آشوب در
حکمت انداخته در پای غنچه باز کنند چو درین صحرای که ملک تعلقات نابود سازد هم لشکر باین تاملید
شوند و هم حریت را بدگمانی یافته و چون رعایا و سپاهیان خود و دود زبان شدند و بوجیب استیلا و استیلا
خسار کردند و بران تقدیر ملک مالی از دست برو و روح و روان در معرض تلف باشند و پادشاه
از کرب و حیل دشمنان غافل نباید بود و دشمنی مشوا این از خصم پیدا و جوی که غدار پیش است و
ناپاک خوی و بظاہر دم آشنائی نیندازد بباطن در پیوفائی زند و باین همه اگر در انچه بر سر صواب اند
فرج و کشایشی می تواند بود البته تاخر نشاید کرد و اگر توقف را محال است یک احتیاط دیگر باقیست و
بفرمان ملک مضمون آن باز خوان نمود ملک مثال داد و گفت آنچه تو گویی با عقدا و من از شما نیست
خانی است و هر آینه مقبول نمی خواهد افتاد و ایران بخت گفت کاریدون حکیم که کوسس مسالنی اتصال
و سالک مسلک الخلاق و شمال است با طبعی مخزن نفاس سرار حکم و دهنی معدن سائر خواص و
و قمر و خورشید و تیزش تنقیر تضرار محرم و دلکش نظر لطف خدا را منظور و درین اوقات در
کوچه قصر گوشه غاری اختیار کرده و همواره جانب قیود و تعجید رعایت میکنند اگر چه اصل او بر ابرمه
نزدیک است اما صدق و دیانت و وفا و امانت برایشان حجاب دارد و نظر او در عواقب امور کاملتر
و دفع حوادث و وقایع از تدبیر صائب و شالتر اگر رای ملک اقتضا فراید او را کرامت محرمیت از راه
باید داشت و کیفیت خوب صورت تعبیر بر ابرمه بر و مشکف ساخت و شک نیست که او بر وجه راسته
از حقائق آن ملک استنباط خواهد فرمود و نکته از بیان تاویل افعالت مخفی نخواهد داشت اگر تعبیر او
موافق قول بر ابرمه باشد بهت زائل شده مضامین همان حریمت لازم است و اگر بخلاف آن اشارت
فرماید میسر سلطانی هم میرحق و باطل خواهد بود و نصیحت از خیانت باز خواهد ساخت ملک این سخن
موافق افتاد و فی الحال سوار شده نزدیک کاریدون حکیم فرست و بدیدار حکیم که جمیع فیوضات ناشنیدی
بود خرف تسعاد یافته لوازم تو افصح بجای آورد و حکیم نیز از آن عظمت تقدیر خبر نداده گفت بیست کلبه بارو
شد چون مقدم عنوان رسیده دیده روشن شد چو بوی یوسف کنعان رسیده سبب شکر کباب دست
انتساب چیست و اگر زمانی رسانند می من خود بدگاه حاضر آمدی چه یعسوب آن لائق تر که خادمان

۳۶۵
تاریخی فیضی از سرفراز
حکومت علی قلی خان
سلطانیه در سنه ۱۲۰۴
که در وقت خود در آن
از بزرگان و اعیان
و مشایخ و فاضلان
نیز شریعتیان
بوده و آن حضرت
الله تعالی است
و معینان حضرت او
زیر فرمان او
چندان

سجده است آیند فرد طریق خدمت آئین بندگی کردن به خدایا تو را الهن با و سلطان باش و نیز اثر
تغییر بر بشره مبارکی می تواند دید و نشان غم از غم و هلاک می توان نمود و صورت حال بسیار
باید فرمود و وجه مال تقریر باید کرد ملک کیفیت مناجات و تعبیر بر اسبیه بزرگبیل تفصیل با گرفت کار بد و
سرحد در جنبانیده و گشت تعجب بدندان گزیده فرمود که ملک درین کار سهوی افتاده است چه این
سر با آن طالع گفتمنی و این حکایت با آن جماعت باز راندنی بنوع هر گوش کجا محرم اسرار بود
و برای ملک آرای ملک مخفی نماید که این تدبیر بر تر ویر را ابلت تعبیر این واقعات نیست جهت آنکه
به عقلی منهای دارند و ندیانتی پای بر جانی ملک را بدین خواهاشادمانی باید افزود و جهت شکرانه
صدقات سیکرانه مستحقان سانیچه دلال سعادست شواهد عورت عظمت از مضحات تعبیرات این وقایع
پیدا و هویداست و مبدع مجاری امور بر ارم خواهد بود و ساعت بساعت تمام دولت بهت در سلک
بدیت سپهر تاج و دوران غلام و گردون با هر فلک طبع و ملک دلی و زمانه کجام و چون بهین با تعبیر و
مستوفی باز گویم و تیر یکیدت آن در بران سپهر گشت فتح کنم عگر بدست تو نگذیرست مرا هم سپهر است اولاً
دو ماهی که در دم است او بودند رسولی باشد که از جانب سرانید پیاوید و دو پیل قوی یکبار با چهار صد پیل
یا قوت رانی که دل انار از شکش پر خون باشد و جرم نهانش از رغبت شعا عیش و در زمان خانه سنگ
مختفی گردد و در پیش شاه سجده باز دارد و آن دو بط و قازی که از عقب ملک پریده در پیش رو
وی فرود آمدند و واسپ باشد و استر که شاه دلی بر سبیل هدیه حضرت فرستد و آن دو پیل با
رعد و برق جوش تیز هوش سخت کوش قطعه ز غلما شان سطح زمین گرفته لال چند گوشه
شان روی هوا نموده شان چند مفاصل آن سستی ز تاب کاب بهند و طبیعت این نفرست
ز و زور غمان و آن استر را گری باشد با جنبش آتش جوشش که برق و آزار سالک و مضائق
ز و دگر در و صاعقه کردار بر خیزد و نعل از سنگ آتش افزود و فر و سیم سم زر گام تند رو تیز گام
باغ سپهرس کمان چشمه مهر آفرید و آن مار که بر لای ملک می پیچید و می پیچید باشد آتش فصل آبدار
که روز به جا از چشمه مینا سیل یا قوت بذاب راند و بر صفه الماس تنگ خورده محقق در یزه مرجان فشان
فرو فتح و ظفر بجوهر تیغ تو قانم اندنی کی که تیغ تو بهر فتح مجسم است و آن خون که ملک خود را بد
آلوده یافت خلعتی ارغوانی باشد مکلن بجوهر که از دار الملک غریبه بطریق تحفه بجامه خانه ملک آرند

در یافت نمودن
از راه شفقت
فرمود که هم
سازند و ۱۲
ای پیش
و بهیروز ۱۲
رومی نامی قرار
آن در
و گشتن
که
چون
گشت
کن
فقرات
خونی
نمک

که ملک آن مفاوضه مشاهده افتاد تاج برگرفت تا ملک از مشاورت و قوت نیاید بلکه ششم خود را
همچنان بگذشت تا شاه بر اشارت مطلع نگردد و بعد از آن چهل سال گیر ملازم بود هرگاه نزدیک
شاه آمدی چشم کج کردی تا هن ملک تحقیق نموند و اگر به محفل وزیر وزیر کی او بودی هر دو
جان بیاد دندی بهیت هر کس که در کار بر عقل نهاده بی شبهه شد از بنید ملا یا آزاد و چون
ایران تخت بقبول تاج سرفرازی یافت بزم افروز نیز با اختیار جامه ارغوانی سرخ روشد
و چنانچه تقریر افتاد شبی ملک با بزم افروز و زار و ردی و شبی با ایران تخت لبس پردی و فقارا
شبی که نوبت حجه ایران تخت بود ملک جلوس کرد آنجا خراسید و ایران تخت باروی و لهر و ز
و زلفی و لاویر و طیت زمشک تازه یک یک موی شسته به باب رنگانی روی شسته به تلج
مرصع بر سر نهاده و طبق زرین بر برج بردست گرفته پیش ملک بایستاد ملک از آن طبق نوازشها
میسر نمود و بجاورت او نوستی حاصل کرده دیده دل از تماشای جمالش روشن میساخت درین میان
بزم افروز جامه ارغوانی پوشیده برایشان بگذشت با عذاری چون گل شکفته و خساری مانند ماه و
منگنوی لباس ارغوانی کرده در بریده تو گوئی لبست سوار لاله زور به دو چشم ترک برده اما کمین
ساز به دو ابرو بر جگر بناوکی اندازد خشت تا بان زنجیرین لاف پرنایند چنان که اندر شرب تاریک حساب
ملک او را دیده دست از طعام باز کشید و غلبه طبعیت بدو و صدق غنبت بهو نیست او عنان
تلاک از قبضه اقتدار و زمام تاسک از کف اختیار شاه بیرون برد و متوجه بزم افروز گشته زبان
به تحسین آفرین بکشا و طیت کای سر و رخسار و گل تازه رسیده به کس گل سروی چو تود و خواب
ندیده به بدین آمدن در راسی سرور بر سینه من کشادی و ازین خرامیدن خرم شکیبانی و قوام
بر باد دادی مع زهی بامدنت بخت چرخ کرده آنگاه ایران تخت گفت این تاج لائق فرق بزم افروز
بود که نوروشستی و در اختیار کردن آن از صوب صوب خطه خطایلی کردی ایران تخت را غیرت
عشق دامن گرفته و شعلا آتش شکران کانون سید افتاده ازین سخن انفصال یافت و مجود و اطریق
برنج بر سر شاه گنوسار کرد و روی و موی ملک را بدان آلوده ساخت و آن تعبیری که حکیم بوقوع
آن تعرض کرده بود هم محقق گشت ملک آتش غضب بر افروخت بلار وزیر را طلبید و استخفانی کرد
از و صادر شده بود باز نمود و گفت این نادان را از پیش من بیرون برد و گردن بزبان تاباند که امثال

۴۰ کربانداره سرود و داد
 ۴۱ اگر این کار شایسته
 ۴۲ چشم کسی می بایان خوشتر
 ۴۳ ای وزیر غضب
 ۴۴ سلطان آمده بکار
 ۴۵ ششده ای
 ۴۶ بلند ای
 ۴۷ ای ششده بکار
 ۴۸ ای سلطان
 ۴۹ خود ای
 ۵۰ صاف خود ای
 ۵۱ نام علی
 ۵۲ از اجابت
 ۵۳ ششده بکار
 ۵۴ ای قاضی
 ۵۵ او فانی
 ۵۶ ششده بکار
 ۵۷ آن کس که در پیش خود

اور آن وزن نباشد که چنین گیریم اقام نمایند و از سر آن گردنم مار ملک را بخون آورد و
و با خود اندیشید که درین کار سباحت شریف نیست چنان در صباحت و راحت بی مثل و در
کیاست و فرست بی شبیه است و ملک از دیدار او تشکیک شد و بکشت نفس پاک و بهین رای روشن
چندین تن از دوله ملک خلاص یافتند لیکن که ملک برین خیل انکار فرمود قطع نظر از اعتراض
ملک در مثال این کار هاشتا بجاری نیکو نمی نماید هیچ باز آن نیست که اساس این کار بر تامل ختم
بوقت سوال جواب انفعال نیاید چنانچه چون گفتی گفت که تو بسید خیل و نگردد و بدستار بندها خجل
و هر آید و سوزی توقف باید کرد اگر از جانب ملک شایانی پدید آید باری فرصت تدارک فوت نشد با
و اگر قتل او اصراری و بهالطرح و کشتن متعذر نخواهد بود و درین تأخیر شرفعت کلی حاصل است
اول مشورت بقای نفسی دوم حصول ضای ملک اگر از قتل او ناام باشد سوم منتهی جمیع اهل ملک
که بایست او را ملکه را بایستی گذارم که خیرات او همیشه اشغال است و آثار بر آتش شایع و کامل پس او را
باطلاف محرومان که خدمت مملکت کردند بجز خود بر دوزخ فرمود که با احتیاط هر چه تمامتر نگاهدارند
و در تعظیم و اکرام او بهالغلازم شمارند و خود با شمشیری بخون آلوده و چون اندیشید بندها سر
در پیش افکنده بیارگاه درآمد و گفت فرمان ملک بجا آوردیم و آن بی ادب را که قدم بر بساط جرات
نهاده بود بسز او جزا رسانیدیم ملک را فی الجمله شورش غضب تسکین یافته بود و دریای خشم را طایس
اصول نمانده چون این سخن شنید و از جمال و کمال عقل و صلاح او باز اندیشید بغایت بخور کشت
و شرم داشت که اثر ترد و ظاهراً گردانند و نقص ابرام با یکدیگر متصل که حکم اجتماع نقیضین دارد از خود
فرانمای پس خوشتن را ملاست کردن گرفت و گفت این گناه است که علم و توانی را بطرف نهادی و بخون
خود را بلند گناهی که فی الواقع در آن محق می توانی بود و عفو تلف ساختی و بایستی که من بدین
جرات چنین حکمی نکرده و باب عالم آتش خشم را تسکین دادمی مشنومی پاره آتش بود آن پرگزند
کو بدی شعله بر آرد و بلند آدمی آتش خور و از حد فرو نهد که در دم او دو دنیای برون و آماج
وزیر ملاست ملاست بر ناصر پادشاه مشاهد نمود گفت ملک را غمناک نباید بود که تیر از شمشیر
باز نتوان آورد و کشته را بر دوزخ زنده نتوان کرد و دانه بی غانده خوردن تن را تیر و دل را
ضعیف سازد و حاصل آن جز بخر و دوشان راحت دشمنان نباشد و هر کس بشنود که ملک حکمی کرده

۱۵
۱
مقامی قیادت
گودارا
۱۴
۱۶
۲
ایمان آت
وکیلین
خواجہ خیر
۱۷
منڈی
۱۸

بدان بدو بسته فی الحقیقه بیان شد در وقار و ثبات پادشاهی بد گمان کرد و دوستی که ملک فرین مقینه
ملایمت و وزیری و از غمی خوشنیت محروم گشتی چون شاه ذی القراع غضب خلیف مستولی بودی تامل
روی نمودی و اگر فرمایند فیض او را بعضی سرانم ملک فرمود که هرگز این بازیافت نمود که چگونه بوده است آن
حکایت وزیر مایه بد گشت آورده اند که در دارالملک همین پادشاهی بود روشن دان و وزیر
باری پر وخت جوان دیده گردون نیزگور در مدت سیاحت با تندرستی و آفتابی بر سر سلطنت ندیده و گو
سوز گاه و از برای بصفت و جاناناری در عمره زمانه نشیند مشغولی نیزم آفتابی رخ افروخته
بزم از دایمی جهان سوخته جهان را بدو و دش کرده راضی زانش طبع و سپهرش بکلمه و آن
پادشاه شکار دوست بود روزی در شکارگاهی که کرب نشا طار چپ دست می تاخت و نظر عبرت
به ربانی می انداخت در آن جوانی از خوش طبعی و سیدی ندیده و جانوری که شکار شاه راست این نظر
در نیاند ملک ازین صورت خواری نگرست تقضار آنرا کشی از غایت احتیاج و مسکت جا خور
از پوست آهو پوشیده در آن بیابان خار بسیار زده بود و از تعب آن شغل نیک مانده گشته در دیوار
سنگی تکیه کرده چشم ملک از دور بروی افتاد و گمان برد که آهوی باشد و ندانگی دل شکاف بر و گشتار
مشغولی شعله تیری که از آرد و غرق چنبت بر آن سوخته خرمن چو برق چفتنه مجابای بلالی نکر
که خطائی و خطائی نکرد به الحقیقه ملک چون بر شکار رسید و او را با سینه مجروح و بادل پر خون بدید
غمناک و میاسف گشت و بناخن ملایمت چهره داشت خراشیدن گرفت و از آن بهر و عجلت که
موجب تحسیر و عجلت بود و تامل آنرا گشته خاک برین اندر بسیار خواست و جهت مرهم بهانه را درینار
از دستخ ازانی داشت و همان الفضل بجانب السلطنت بر یافته بدر صومعه زایدی که در آن
شهر وقت و عبادت مشهور بود بلکه در صومعه دهر بارشاد بایست موصوف و ندکور نزول جلال فرمود
و از زاهد استماعی فصاحتی که در دنیا میزد چاه و در آخرت متفجع گناه تواند بود و ست عا نمود زاهد بطریق
کشف که امت گفت ای ملک فصلتی که دولت دنیا و سعادت عقبی را جامع تواند بود خشم فر و خوردن
و در وقت غلبه غضب علم و وزیدن مشغولی کسی کو بر فز و آتش خشم ملایم از وی طریق مردی چشم
غضب چون نفس تو سکن اگر گم عنان شد و کش آسمان شود و زخم ملک گفت میدانم که چاشنه
شریت نیز آینه زرداری دو کام عقل ذوقی تمام دارد و قادر وقت خشمناکی علم را بر هواست نفس

۴۱
ترکستان کوٹ "۴۲
۴۳
شدہ امر کے
کتی جہازوں کی تعداد
۴۴
کے ایک انجینئرز
۴۵
انسانی راجہ ہوتا ہے

ایں کتاب میں جو کچھ لکھا ہے وہ سب میری رائے سے ہے۔
میرا نام محمد علی احمد ہے۔

باز گفت و از در باب قتل شاه و دفع کینه که حاوی طلبیده شاه گفت چرا اعلام کن که ملک از کینه که
چو چیر دوست دارد و نظر بر کردارم محضش بیشتر نگار و خاتون جواب داد که بوقت خلوت مشاهده افتاد
که بر رخندان سبب مثل او که از غایت عداوت گوی آست نیست نزدیک چشمه نجات حلق ایستاده بآبی نازک
که دست قدرش بالای ترنج غنیمت نهاده بود بسیار زنده و بزبان حال گوید فرد و بخدم دعوتی از اهل
که این سبب رخ زان بوستان بجهت مشاهده گفت طریق آسان یافتند و آن که ملک بزودی از پیش
توان برداشت و مصلحت آنست که قدری ز برادران من بی تا به مثل پیامبر شود و چون غالی بر حوالی رفت
غنیغیر و غنیمت چون در حالت سستی لب آن رساند بر جای سر نشود و تو ازین رخ فرج یابی خاتون
ازین فکر دل شاد شده آنچه او را بایست میبارد اینده و مشاهده برین ممال که رقم ذکر پذیرفت ترکیبی از اعلام
میلد ترتیب داده و در حقه تر و بر نهاده و تاق کنیز رفت و از سیاه کاری غالی بر وقت آن مله زده و پادشاه
چهره روی را بر کنده و چاه بال جای قرار داده ساخت فرموده دانه ایست آن خال افتاده بر رخندان
یار بنگاه داری را سبب و زنگارش به و ملک غلامی بود که در حرم سر اسمت محرمیت شستی و قنار از
پسین ده مجاورت خاتون مشاهده شنید و رفتن مشاهده منزل کنیز که زدن خال بر رخندان و معاینه
و اعینه و فاداری و حق گذاری او را بران شمت که کنیز را الا ان که خبر کند بهیچ طریق فرصت نیافت و
ملک نیز در حالت سکر بود و کشف آن سرا و هیچ وجه نمیشد آخر ملک بدادت مالوف و بهود و بخواگاه
کنیز که رانده از غایت سستی در خواب رفت غلام را شفقت حق شناسی و انگیزنده آهسته آهسته بهالین
کنیز که آمد و بگوشه آستین اثر نبل از دقن او پاک کرد و درین حالت ملک بیدار شده غلام را دید که دست
بر رخندان کنیز که راز کرده است حرارت حمیت او را بر سر آتش غضب نشانده با تیغ چون آب قصه غلام
غلام از خلوت برای بیرون و دید و ملک از تعجبش شمشیر کشید و بدر آمد و معتد خاص ایستاده بود و در قضا
بر دست گرفته چون ملک را متغیر دید پیش آمد و یک قهقهه نمود و درایخی شخم او از موج فرو نه نشست
دیگری عرض کرد آتش فتنه تسکین نیافت رفقه سوم که بموقف عرض رسید ملک سختی بهیچر و سکون بخود
را داد و ضربت ناخوشگوار غضب را بر رخ فرو زده و بر سبیل لطیف غلام را طلبیده گفت این جرات
چرا کردی غلام از روی رستی صورت واقعه باز نمود ملک عروس را آواز داده در گفتیش آن قدر
و تحقیق آن که بنایت بهالنه مقدم رسانید عروس انکار آن کار نموده گفت غلام دروغ میگوید

از زبان دهر فرموده
که در جای باب
آوردند مشهور
اشعار که در آن
جای به بطلب
جاء دور و دیر
نفس کشیدند
از زمان ۱۳

جزع کردن گرفت و در فراق یار نگسار نالیدن آغاز کرد و نزاری میگردست و میگفت همراه جرت
دوست صعب است و صعب تر آنکه نیشیانی سود نخواهد شد ^{فرد} و بکار خوشی نال نهای که تجبیل
زبان کنی و کسی را زبان ندارد و سوز و فدا که این مثل آنست که مرد عاقل باید که در عقوبت شتابند
تا چون کجوتر شود و بهتر مبتلا نگردد و ملک گفت اگر من در قول شتاب کردم تو نیز در فعل تعجیل نمودی و مرا
درین آنچه افکندی و زیگفت سه تن خود را در پنج اندازند یکی آنکه در مصیبت از خود غافل شود
تا زخم گران یابد دوم آنکه واپس ندارد و مال از وجه حرام جمع کند تا بتاراج حوادث بسبزد و وبال برود
باقی ماند سوم آنکه پیر مردی که زن نابکار و جوان در عقد آرد و دل فرو بندد و آن زن هر روز گناه
از خدا میخواند و با او نمی سازد و ملک گفت ازین عمل نه تنها شتاب دگی تو دلیل توان گرفت
جواب داد که نه تنها بجرکات و سکنات و کس ظاهر گردی آنکه مال خود را در سگانه و دینیت نهد دوم
آنکه ابلهی را میان خود و خشم حکم سازد و من درین کار تنگ نوزیده ام غافلش آنکه در امضای فرمان
شاه متابعت جسته ام ملک گفت مرا حجت بر آن نیست غم بسیارست و وزیر جواب داد که از حجت پنج
نوع بر آن غم خوردن روا باشد یکی آنکه اصلی که یکم و ذاتی شریف و جمالی زیبا و عفافانی کامل دارد
و دوم آنکه دانا و پیر و بزرگوار و مخلص یکدل باشد و سوم آنکه در همه ابواب نصیحت و زرد و در حضور و غیبت
مشفق بود و چهارم آنکه در یک بد و خیر و شرف و فقر و انقیاد را شعار و دثار خود سازد و پنجم آنکه
خسته خال و مبارک نفس بود و من قدیم او بر شوهر ظاهر گرد و او ایران خست بدین همه مصفتا آید بود
اگر ملک برای او اظهار ملال کند محق خواهد بود چه بی یار و فادار نه از عمر اند نیست نه در زندگانی را
فرو و ذوقی چنان ندارد و بدست زندگانی بدی دوست زندگانی ذوقی چنان ندارد و ملک گفت
ای بلار در سخن گیری میکنی و از حد ادب تجاوز می نمایی و چنان پندارم که از تو دوری لازمست
وزیر گفت از دو تن دوری پسندیده افتد یکی آنکه نیکی و بدی یکسان پندارد و ثواب عقابتی
نابود و کفار و دوم آنکه ظاهر را از نواهی و باطن را از نواهی پاک ندارد و ملک گفت ما در چشم تو حقیر مینام
که در ادای این کلمات جرأت جائز می نمیری وزیر گفت بزرگان در چشم همه طائفه سبک نمایند اول
گستاخ که گاه بگیا و در نشست برخاست شام و چاشت با خواجها بر آید نشیند و خواجها نیز با او
بزل کند و نمش دوست از دوم بنده خائن که بر اموال خواجها متولی گرد و دوست تصرف را نشاید
سوی خواجه

[illegible]

749

فیض الیوم فیضان اللہ
عالم لایق منزل و دار
عالم ابن خلدون

و این کتاب را در سال ۱۳۰۴

کامکار و والی صاحب اقتدار با شمشیری بزرگ و حکمی روان بر سرند شوکت نشسته باشد و بنده
جرمکار در مقام خواری سپای استاده سخنان بی محابا گوید و قدیم از انداز خود فراتر نهاده آنچه
خواهد بزرگان کار و مانع قیامت رسم سیاست بر عالم عظیم و عفو کنیم چه تواند بود ^{ای بی ادب شود} هر چند گنه بیش گنه
قطع تو بیش است ^{نکند کردن} ملک گفت چون بنده بگناه خویش معترف گردد و آثار حرم بر صفحات حالات
خود و معاینه کند بر آینه در مقام اعتذار خواهد بود و مردم که بجم از از قبول عذر چاره نیست ^{خطا} ع
مستحق عذر و عفوند که ام الناس مقبول وزیر گفت ای ملک من بگناه خود عذر دارم و گناه من آنست
که در امضای فرمان ملک تاخیری بجای آوردم و شش ماه کشتن ایران خست را موقوف گردانیده
و از بیم این مقال هول انگیز و بیست این خطاب عتاب آمیز اندیشیده در قتل او تعجیل نکرده اکنون ^{مجلس} ملک
ملک نشست فرمود که لطف بینائی و کریمه منی بگردن نهاده ام چو اسیران بچنگ تو چه چند آنکه ملک
این سخن استماع فرمود و دلائل فرح و ابتهاج و شواهد سرست و ارتیاح بر ناصیه مبارکش ظاهر گشته
رایت ادای محمد اکبر با وج علیین رسانید و سجدات شکریه نامتناهی بجا آورد و نغمه شادی از دُر
سپهر برین گذارید و گفت قطعه مردهای بخت که مقصود دریا زانده ^{ای عذر نمود} برین بسته دلائل جان دگر با یاد
آنکه چون غنچه بولش لب جان می خندید بدین فرخ دولت ز گل افروخته تر یازانده ^{ای عذر نمود} پس بفرمود که عجب
مانده بودم در آنکه سخن برو جوی می راندی که ملک ایران خست غموم میشد و من صدق خلاص و من
توی شناختم و می دانستم که در امضای آن توفیقی خواهی کرد و وزیر جواب داد که مفاوضه من بنابر آن بود
که با عزم ملک را نیکو بشناسم و بنگارم که از آن حکم ناممکن است یا نه اگر شمارا بر همان عزم قتل می یافتم
غائبانه بدان محرم می شتافتم تا چون دیدم که خاطر با بقای او مایل برست گناه خود اظهار کردم
و عذر تاخیر را تقدیم نمودم ملک فرمود که خرم و کیاست تو درین باب بر من ظاهر تر گشت و اعتماد بر
دین فرست تو بیغور و دغدغه می گذار جای آوردی در معرض قبول فتاد و ثمرات آن هر چند زودتر بر تو
خواهد رسید این ساعت باستظهار تمام مبادی فرست و معذرت فراوان بایران دخت رسانید و التماس
آمدن او را که کلید ابواب حصول آمانی و سرانجام حصول فرح و شادمانی همان تواند بود بخوبی توجه نمود و بیت
بیا که وصل ترا از خدا همی خواهم بیا که گوش بر آواز و چشم بر راهم بیا از نزد یک ملک
بیرون آید و ایران دخت را اشارت نجات وصال رسانید و در دایره غنچه شکایت

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

مسالکی که بر منبر و آلاء النضر الاثرین عیث اند جلوه نماید نصیب انهم و قسم اعم از ان بجناب سلطنت
 قباب مخصوص باد قطعه تابستودست مباد ایچین ^{ای صانع و دفع سازد} که در از جبین لاله و خرب ارغوا
 کلزار دولت تو که دارد نسیم غلبه محفوظ باد از اثر غارت خزان ^{ای امر} قوی تر سکنه در
 این ملک فرمود شافرن موضع سلطان است و پادشاه باید که تقود ملازمان خود را با نواهی همچنان
 بر محاکم از مالیش زند و عیار رای و درایت و خلاص و نصیحت هر یکی معلوم گرداند و تا در بر پیکاری
 و صلاحیت و امانت داری و بیانت ایشان کند که سر بای خدمت یک درستی است و در است
 بی خدا ترستی و بیانت و خبر دیگر و در هر دو دشمنان و خشنود و شینیت باشد ^{ای شمشیر} انما شمشیر الله من مشیاده
^{نخله} از هر ملازم سلطان که از خدا ترس در هم شاه را ماوه استظهار بوی قوی گردد و و همیت
 را محده امید داری از روی نماید مشغولی خدا ترس بر رعیت گساره که محسار
 ملک است بر سیز گاه و وزیر از خدا باید اندیشناک بداند از خوف سلطان و هم ملاک بدو الله
 دروغ گوی و نداشت نشاید که در معرض محرمیت آید و در اسرار ملک مجال بدخلت یابد که از
 ظلمها ناید و از فرزان بد نهایی دید بدید آید زای فرمود که این باب به تفصیل احتیاج دارد
 چه مردم بی اصل و فرومایه بعضیهای نیک است می باشند و با خرم ایشان روی تبراج نهاده
 موجب افعال تربیت گشته می شود و بیعت ناپاک اصل گرچه در اول وفا کند و آخر از ان برگردد
 عزم جدا کند بر همین گفت مفصل این سخن آنست که خد متکلم پادشاه را سه صفت می باید اول
 امانت در فعل که در این پسندیده خالق و مخلوق است و محرمیت اسرار ملوک و مباشرت امور
 ممالک را شایسته و لائق ^{سزادار} دوم راستی در قول چه و مهمت دروغ عیبی عظیم است و پادشاه را
 از دروغ گویان استرا از فرمودن فریفته باشد و اگر کسی را همه فضائل جمع گردد و بحق گذارد
 و وفاداری شهرت یابد چون دروغ گوی بود اعتماد را نشاید سوم اصلی پاک و بهیمی عالی که
 فرومایه و بی بهمت قدر انعام و کرامت بود هیچی نشاند و از هر جانب که باد آید میلان او ظلم گردد
 عا ^{ای در حق سلطان} و از این مع مال حیث تمیز ^{ای امر} و نسبت بابی و فایان گفته اند فرود در طریق دوست
 ثابت قدم چون کوه باش چون صبا تا چند مردم بر سر گوی و گریه و پادشاه باید که نظر بر جان
 اخلاق چاکران کند نه تمیز مستظهار ایشان چه زینت خدمتکاران سلاطین عقل و کفایت است

۲
 این صانع و دفع سازد
 ای امر
 ای شمشیر
 نخله
 سزادار
 ای در حق سلطان
 ای امر
 این صانع و دفع سازد
 ای امر
 ای شمشیر
 نخله
 سزادار
 ای در حق سلطان
 ای امر

واستظهار این طایفه دانش درایت و چون بسی بجزیره فضا ل حال و از شیمه رذائل محالی افتد
 و عفاف و مروت و صلاح ملتسب که باید بگزیند و از بوته امتحان برین منتق که تقریر افتد
 ملخص بی غش بیرون آید لازم بود که پادشاه در تربیت او تربیت صلاح نگاهدارد و با بهشتی و قدرش
 بجزرتب تقریب مدارج نمکین سازد تا حرمش او چشمها و بهیبت او در دلمها متمکن گردد و حکما گفت اند
 پادشاه و بهیبت چاکران چون طبیب عاقل باید که تا در اول از حال بیمار و دلت ملال و کیفیت کمیت
 علی حجاب علل آن تشخیصانی تمام و ستفساری شافی ننماید و بر کلیات و جزئیات دلائل پس
 پادشاه نیز باید که تعین حال خدمتکاران از جزئی و کلی بکند و اندازه کردار و مقدار گفتار و طریق بهیبت
 بشناسد آنکه آغاز تربیت و تقویت کند و آسان آسان بگیری اعتماد نباید تا موجب حسرت و ندمت
 نگردد و اصل اسباب آنست که لازم سلاطین معتمد و امین باید تا هم اسرار مالی و ملکی از وقوف اغیار مصون
 و هم سپاهی و رعیت از ضرر و آزار محفوظ باشند چه اگر یکی از مقربان عیاذا بآباد بصفت خیانت گرفتار
 باشد و سخن او نزد سلطان تبه قبول یابد یکین که بگینای هی را در معرض تلف افکند و موجب بدنامی پادشاه
 و وفامت عاقبت او گردد و از نظر این حکایات حکایت خنجر گر و سیاح است رای سپید که چگونه بوده
 حکایت گفت آورده اند که در دارالملک حلب پادشاهی نامدار و فرماندهی کامگار بود و اکثر
 سلاطین و وزرا حلقه انقیاد او در گوش جان کشیده و اغلب خواصین جهاندار غاشیه امتثال او
 بردوشان گرفته قطعه شمشیری که در فرعش است آیینا زمین و قیصری که نور ایش دشت
 آیینا زمان و هر کجا عزم جهان گیش گران کردی رکاب و فتح و نصرت را بدان جانب بگشتی
 عمان و و این پادشاه و دختر دشت مهر پیکر یا به نظر که نور رخسارش چهره آفتاب را منور کرده بود
 و بوی زلف مشکبارش شام ایام را مستطر ساخته مشغومی لب لعش نکلین خاتم جسم و دما
 از خلوه انگشتری کمه و زرنگ عارضش وی بهو اعل و خیم زلفش در آتش کرده مسد نعل
 عذارش قبله آتش پستان و دامنش آرزوی تنگستان و پادشاه این گوهر یکدانه را
 از دیده اغیار نهان داشتی و چون در شاهوار و صدف شمشیر و صلاح پرورش دادی و روزی جهت
 این خنجر بر آیه ترتیب می نمودند و با و ستادی زند که در صنعت خود کمالی داشته باشد احتیاج افتاد

[illegible]

و بنیمن تقویت خون سیاه مشک خوشبوی غالیله بار و قطره باران گوهر کیتای شاهوار می شود
و بجای از تربیت ست کاب گوهر گردد و خون و تپه ناز مشک شود و گرد و توان آهن تپه روی بل
سیر جو تربیت کند زگر گردد و وزیر جواب داد که آتش ملک آنرا که جوهر اصلی ندارد تربیت فرمود
از آتش است چهره سنگی جوهر نگردد و هر خونی مشک آلود نشود و اگر ناکس هزار سال تربیت یابد از و
توقع نیکویی نتوان داشت و فرمودید اگر بر و زرد چوبه و بنیاد نسیم عود از مدد و و غیره را صد
نوبت اگر تبدیل و تغییر دهند جوهر ذاتی او متغیر نخواهد گشت و اگر بری در نیاب نیکو فرست
قطعه هر که در اقبال ناکس افتاد است به بقایب هر کس نشود به سنگ ناکس اگر کنی مقلوب
خسب گس نشود و چون این معنی محقق شد باید که کسی بایستد ناکس خطاطه و زرد تا به طوطی
از زرد رنگ و چنانچه آن ملک اوده صحبت گفت که بزرگوار از من است جوهری بسجود وادی
ملک سید شاه پرسید که چگونه بود و دهستان حکایت گفت آورده اند که در بلاد فارس پادشاهی بود نیکو
سیرت پاکیزه سریش اسان هماننداری بر عیون عیون پروری نهاده و بر سر شهر باری داد و دهستان
داده و فرودگاه شمشیر و دست عال بر عالم کشیده هدایت و پای ظلم در زنجیر و آوارایی
روزه با آتش چون نظر کرده مشتری به اصفاف او گفت که این سعد اکبر است و بر کف این پسر تقدیر
نمود و خالی سیاه بود ملک از مشاهده آن متغیر شده از حکمای زبان خاصیت آن علامت استغنی
نمود و غنچه یاد گشت و اهل دیده ایم که هر چنین نشانی دارد او را خطر افتد اما با قوت کشور
و جهان کشای گردد ملک بدان مرده خوش دل گشته نظر تربیت شامل حال او میدشت و در جوار
ملک گفتگری بود بی حفاظ و ناپاک زاده ملک حق رعایت همگی بجای آورده او را
وظیفه ترب و مرسوم معین ارزانی داشته بود و همواره در محل التفات ملک مرفه و
آسوده حال گذرانیدی ملکه اوده چون بسن چهار سالگی رسید و طبع او بلا تعجب میل کرد و پیوسته
در حج گفتند آمدی و بیازی مشغول گشتی و وزیر از صورت نهال گاهی یافته بمنج و دفع آن اشتغال نمود
و گفت نهال طبع کو دکان در غایت نازکی است و آنرا به طرف گمیل دهند هر آینه ناکل گردد و بر آن
و مشهور باند صلاح است که ملک شاهزاده را از صحبت گفتگر باز دارد تا ناگاه اخلاق و میمه او در طبیعت

۴
و بنیمن تقویت خون سیاه مشک خوشبوی غالیله بار و قطره باران گوهر کیتای شاهوار می شود
و بجای از تربیت ست کاب گوهر گردد و خون و تپه ناز مشک شود و گرد و توان آهن تپه روی بل
سیر جو تربیت کند زگر گردد و وزیر جواب داد که آتش ملک آنرا که جوهر اصلی ندارد تربیت فرمود
از آتش است چهره سنگی جوهر نگردد و هر خونی مشک آلود نشود و اگر ناکس هزار سال تربیت یابد از و
توقع نیکویی نتوان داشت و فرمودید اگر بر و زرد چوبه و بنیاد نسیم عود از مدد و و غیره را صد
نوبت اگر تبدیل و تغییر دهند جوهر ذاتی او متغیر نخواهد گشت و اگر بری در نیاب نیکو فرست
قطعه هر که در اقبال ناکس افتاد است به بقایب هر کس نشود به سنگ ناکس اگر کنی مقلوب
خسب گس نشود و چون این معنی محقق شد باید که کسی بایستد ناکس خطاطه و زرد تا به طوطی
از زرد رنگ و چنانچه آن ملک اوده صحبت گفت که بزرگوار از من است جوهری بسجود وادی
ملک سید شاه پرسید که چگونه بود و دهستان حکایت گفت آورده اند که در بلاد فارس پادشاهی بود نیکو
سیرت پاکیزه سریش اسان هماننداری بر عیون عیون پروری نهاده و بر سر شهر باری داد و دهستان
داده و فرودگاه شمشیر و دست عال بر عالم کشیده هدایت و پای ظلم در زنجیر و آوارایی
روزه با آتش چون نظر کرده مشتری به اصفاف او گفت که این سعد اکبر است و بر کف این پسر تقدیر
نمود و خالی سیاه بود ملک از مشاهده آن متغیر شده از حکمای زبان خاصیت آن علامت استغنی
نمود و غنچه یاد گشت و اهل دیده ایم که هر چنین نشانی دارد او را خطر افتد اما با قوت کشور
و جهان کشای گردد ملک بدان مرده خوش دل گشته نظر تربیت شامل حال او میدشت و در جوار
ملک گفتگری بود بی حفاظ و ناپاک زاده ملک حق رعایت همگی بجای آورده او را
وظیفه ترب و مرسوم معین ارزانی داشته بود و همواره در محل التفات ملک مرفه و
آسوده حال گذرانیدی ملکه اوده چون بسن چهار سالگی رسید و طبع او بلا تعجب میل کرد و پیوسته
در حج گفتند آمدی و بیازی مشغول گشتی و وزیر از صورت نهال گاهی یافته بمنج و دفع آن اشتغال نمود
و گفت نهال طبع کو دکان در غایت نازکی است و آنرا به طرف گمیل دهند هر آینه ناکل گردد و بر آن
و مشهور باند صلاح است که ملک شاهزاده را از صحبت گفتگر باز دارد تا ناگاه اخلاق و میمه او در طبیعت

در سلوک سالک کرم روی آغاز نموده دوروزه راه از سرحد مملکت شاه گذشته بولایتی دیگر رسیدند
 از آن جانب قوادان غلامان بهوش افتاده تا نیم روز مشیت نشاندند آخر الامر باغبان بجال فشان
 اطلاع یافته روغن بادام با سرکه کهن در باغ هر یک ریخت تا بهوش آید و چون از شاه زاده و کفشگر
 نشانی ندیدند روی بشهر نهاده حال با مادر سپید میان آوردند بلکه سوار شده باغ آمد و از آن گل عشا
 بوی مشکام او نرسید قطعه رقیع باغ و غنم بخرازان من نبوده و آن نوشگفت غنچه خزان من نبود و چون
 در کوچه با پر سر کلاه چشمه کان سر و شمشیر بگشایان من نبود و اما چون مادر از نور دیده خود صبری یافت
 فریاد بگشاید و غنچه سر کلاه بگشایان من بگشاید و اما چون مادر از نور دیده خود صبری یافت
 و در حوالی و لواحق شهر و ولایت جستجوی نمایند و چون از شخص فراوان و شش پانچ
 بهیج وجه برای پیگیری منقصود نرسید قاصدان ناامید باز گشته صورت حال بعرض رسانیدند
 ملکه از آتش فراق جوهر طلوع غریزی در گرد آید و شمع و اراشعله هجران می سوخت و از
 مصنون حاصلش فحوائی این بیت است
 تا سر پای وجود خود نسوزانم چو شمع
 در دل میگذرانید تا صبح برآید و در دل
 بنهایت رسیده آبی سرد از سینه پر در بر آورد
 باقی است کو دیدار با
 دل بر گریخ نماید جان بر افشانم چو شمع و با خبر روانه از رخسار
 به تند باد کل من علیها فان گشته شد عفت ازین گلزار و خار حسرتش در پابان
 صورت واقعه بلبک عرض کردند و ملک معاودت نموده دارالملک را مستقر جلال ساخت و در
 فراق زن فرزند اینچنین مکان جزع فزع بود بجای آورد و عاقبت سر بر خط مصابت نهاده پیشه
 شکسالی پیش گرفت و فرود چنین حالی جو پاییز خرد کردم رجوع به گفت مرج نیست جز انا الیسیر
 راجعون اما گفت که گاه از اینک شام برده بعد از آنکه جوایز انصراف کرده بود او را باز
 فرستادند و ده سال در محبت باز رگان نشو و نما یافته بحسن بازار یوسف مصری را کاسد ساق
 فرو یوسف چه اگر میسر گشت بخریدند و تو قابل آنی که بجایمانا بخرند و هرگاه که آن سر داز برود
 از خانه بیرون آمدی هزار تبدیل بر سر راه نیاز جان نثار کردند و از هر گوشه و کنار حجت
 آن سبی قامت دست دعا بر آوردند و بیست بهر ری که گذشتی برای دیده بد و هزار

ای شاهزاده که
 زنده باش
 با گاه و بیگاه
 می شود و می ماند
 در این عالم
 و در این دنیا
 و در این سرزمین
 و در این ملک
 و در این شهر
 و در این دیار
 و در این خانه
 و در این کسب
 و در این دین

نخست جامه از بر تن پوشید آن خال سیاه بر تن وی پدید آمد و ملک ارشاده آن خال بیوش
 بود و آن دست از شایسته باز داشت چون شعله بوش که در شوم فرزند پسر سید و گفت ای
 نور دیده صحبت کفشگر ز زان ماراد نیران فراق انداخت پسر نیز عذر را خواست و گفت دو
 جویری مرا بدین بی ادبی تحریص نمود شاه جویری را ادبی بلخ فرمود و شاهزاده را نصیحتا کرد که
 در مستقبل زمان از صحبت ناکسان دور گردی و در حین زمان این احوال گرفتار نگردد و قاضی این
 مشورت که به صاحب شرف ملک ظاهر گردید و صحبت سلطان شاه را بنده و بنده را سرافراز
 و در کار او آسانست که از محال است او را بپذیرد باید نمود و حال آنکه ملک تربیت او را بعد از این
 رسانیده مصلحت آنست که در قریب تنگ او جانب اعتدال مرغی باشد و مبادا غلطی کلی که در کار آن
 از حد مکان خارج افتد بر آن متفرع گردد و شاه سخن زیر التفات نمود و گفت سلطانین بی تلقین دولت
 در کاری شمر و تمامیند و بی بد و ایام بهمت خلیج خوش نفرایند نسبت عالی و خاندان قدیم و شرافت
 ذات و کمال صفات آدمی چه دخل دارد و سبب احترام و وسطه احوال اگر ام نامر فضل و ادب است +
 نه معارضه نیست مشغومی از سر خواجه کشا^{ست} نسبت دیرینه را به آب گسرای کهن با جوی
 در جوی گشت شود و در روی به شریف بنیر لواران که ایاد شاه وقت او را بر گردنید
 و یکی از ملوک عالی قدر گفته است سخن الزمان من رفعا^{ست} از نص^{ست}
 سر رفتش از فرق فرقان بگذرد و هر که فرو گذاریم کوکب بخش در حقیض جمول^{ست}
 بر شورستان و زو و شک گلستان ارم گرد و برق قهرها چون آتش افشان شود هزار خرمن عباد^{ست}
 بسوزد مشغومی سلطانین هر که از پیش رانند زواج مرغ رخا کش نشانند و چو چشم صبح بر بکس
 دیدند بلاش غلغلهش را بر کشیدند و آیین جوان را بر دوش نهادند و فرقه حشمتش بذروه رفعت برافرا^{ست}
 امید چنانست که گمان ما را و عطا کشد و زیورید که شاه در تربیت او مابست قدم است و دم در کشید^{ست}
 و دیگر معترض آن سخن گشت اما چون روزی چند برآمد زگر دست اختیار کشاده و دید پای از مرکز
 اعتدال بیرون نهاده بامید و بیم و وعده و وعده تصرف در مال آغاز کرد و روزی جهت پیرایه^{ست} شاه
 به بعضی از جواهر احتیاج افتاد بدان نوع که بدعا بودند و در خانه شاه یافتند و نه در بازار جوهر پراشت
 آید زگر به نفیض مشغول گشته خبر یافت که در خزان زگانی بدین گونه جوهر قیمتی دارد و زگر را طلب جواهر کسی

[illegible]

15

و بخانه که از خشن و خاشاک فراخ آورده بود رسانیده میوای تر و خشک حاضر گردانید و التماس کرد
که از سر زارین و خشن برون بیاورد و بول بخاش سر بستر آسایش نامن باز ایتم و از پیش سیاح بیرون
آمده پی دزدان بروی خود و بر خست و بر خست و از آن خست و بر خست و بر خست و بر خست و بر خست
و صبح را گفته و مانده که چشمه رسیدند خواب بر ایشان غلبه کرده رختهای سیاح از پشت باز کردند
و بخت و بدل این خاطر مطمئن رخ و خجسته چنانکه گاهی بوزنه بسر وقت ایشان رسیده و ایشان را
تا آن وقت فرصت غنیمت شمر و فرستاد و بخت را بشکافند و بخت را بشکافند و بخت را بشکافند و بخت را بشکافند
یک چنان کرده با آنکه ایشان خود متعجب نشدند و بوزنه باریه و دیگر از سر و پای سیاح بیرون و بر خست و بر خست
انست مایل لامر عامی رخت سیاح را با بختی از جمله های دزدان که بران قدرت یافت بر دست
با هم نهاد و از دور بر بالای دخی میسر و کاد ایشان قرار گرفت چون نمانی بر آمد دزدان از خواب
در آمدند و چون از رختها نشانی ندیدند سر سیمه و حیران به طرف دویدن آغاز نهادند کی که بران
دیگری بچود غنیمت فائق بود گفت ای برادر این سر شمشیر جای آمد و شد آدمیان نیست و دیگر آنکه اثر اقدام
آدمیان نیز بر جوی حقیقتی نماید این صورت هیچ وجه را کوی صادر نشده غالب ظن من آنست که آن
سر شمشیر جای دیوان پر یانست و نگاشته اند این جا آید و دست پای در از گروه بخوبی فتنه این
از قوم ایشان قطع شده و هنوز جای شکرست که قصه قتل نگزیده اند صواب آنست که زودتر بگریه و بگریه
جالی که مانده است تنگ پای بیرون بریم مشغولی هست درین بادی و دیوانه و غایب دل تنگ و غم دل
قراخ و هر کوهین بادی با طبع سیاحت چون جگر آفرود و چون هر که آشت و هر کوهین راه که نماند و جگر
یا سرش از دست بود و کلامه کس دزدان بول ترسناک راه گریز یافتند و بوزنه از معاودت ایشان
خاطر جمع کرده بخانه رجعت کرد و با سیاح صورت حال باز گفت و آن شب سیاح را نگاه داشت و باید او کرد
شب لباس ظلماتی از چشمه خوشید نورانی که بخت گرفت و سیاح مهر جهان گرد از بند ترس که
خلاص یافته روی به قصد نهاد طبیعت چون ظاهر گشت در صحرای افلاک به دست زر زریه
تو و بخت و بوزنه سیاح را بدان سر شمشیر بر دوز و لباس او آنچه از دزدان برده بود پیش آورد
سیاح بچون خود قانع شده رخت ایشان را تصرف نکرد و بوزنه را و اعانموده روی بشهر نهاد
قضا را گذرش بران بیشه که مسکن بر بود افتاد از دور بر بخان چون شیر ثریان نمودار گشت

[illegible]

[illegible]

پیش ازین مزاج پادشاه با من تغییر یوده و درین محل که خبر قتل دختر او رسانیده اند هرگز آینه نشاندند و نه
 قاتل دختر را می طلبید هیچ به ازین نیست که سیاح را بدست شاه سپارم تا بقصاص رساند شاید که
 ملک از من خشنود گشته با من بر توبه خود ترقی نماید آنکه عیبت بر عذر قرار داده بدرگاه پادشاه فیت و خفا
 که گشوده دختر را برپا گرفته ام شاه او را طلبید و برپا برآید و دیده کس فرستاد تا سیاح را حاضر گردانند
 سیاح بیچاره چون چهار کاره نرزد زگر گفت مشکوی گشتی مرا بدوستی و کس نکشته بود و نه زین
 آن کس که بر توبه منی ^{ای علقی را شد} این سزای من است و نیز از حدین جزای من نیست که کمال بد کردار او گناه کار است
 و این سخن برای سکاغات بد کرداری می گویند و هر پادشاه نیز مصداق آن مطلب شد بفرمود تا او را بگرشهر
 ببرد و بوجوب ساخته روزی دیگر که از شر اطع تعذیب برآورد و از او بقصاص سابتد و درین وقت که
 او را بگرشهر میگردد و ایندندار از بالای بار دیده نظاره گشوده بود و چون یار خود را بدان حال دید
 و درین ایستاد و بعد از آن که او را زندان باز داشتند نزد یک ^{ای علقی را شد} می آمد و بر صورت واقعه اطلاع یافته خبر
 و گفت که ترا گفته بودم که آدمی بدگو سر و فاندارد و در مقابل ^{ای علقی را شد} حساب یاری طریق و غل معنای بیجا
 آرد و شنیدی یون همان روز که توری از قول یاران دریافتی و منحت خالی ^{ای علقی را شد} آتش کشید و غرض
 استماع کردی که منم که مال تو نیست خواهد انجامید و فرعون همان روز فریاد طبع بریدم که عنان
 دل شید گفت شمرین داد و سیاح گفت ای دوست هر بان حالا از ملک ملامت که چرا حاجت من میریز
 جز بسوز دل و منظر آب خاطر چیزی حاصل نمیشود و مرا همین رنج پس که از ناشیدن آن مو عطف
 ع بدنام شهر گشتم و رسوای مردان هم به اکنون چاره اندیش گشت این غایب و علاج این واقعه تواند
 اگر گفت فیروز شاه را زخمی زده ام و همه شهر و محالجه آن عاجز اند این گیاه را نگاه دار و علی ^{ای علقی را شد}
 که نزد تو آمد و کیفیت علاج طلبند بلازمست ملک رو و پس از آنکه صورت حادثه خود تقریر کرده باشی
 این گیاه را بدوده تا بخورد و شفایابد شاید که بدین نوع خلاصی و نجابتی دست نه سیاح عذر راحت
 و مار سوراخ خود معاودت کرد و وقت سحر بیا که کوشک پادشاه برآمده از روزنه آواز داد که علاج
 مار گرفته نزد یک سیاح بگیاه است که ملک فیروز او را ز زندان کرده و در آن وقت ملک ببالین مادر
 بود و غم فیت دختر با اندوه زخم مادر صحت شده در علاج زهر بار با اطباء مشورت میکرد و چند آنکه تریاقت
 و دوا فایده نداشت و چون آواز گروش شاه رسید فرمود که بنشینید که بیا هم ^{ای علقی را شد}

این داستان از کتاب تاریخ
 جهانگیری است
 و در این کتاب
 بسیار از این
 قصه و این
 حکایت
 آمده است
 و در این
 کتاب
 بسیار از این
 قصه و این
 حکایت
 آمده است
 و در این
 کتاب
 بسیار از این
 قصه و این
 حکایت
 آمده است

و این سخن از کجای گوید چند آنچه پاسبانان تفحص کردند بر بام آدمی نماندند و حمل بر آب افتاد و آب لبی
 این صد آور داده سیاح را از زندان بیرون آوردند و نزدیک ملک برده به تحقیق قضیه معلوم شد
 گشتند سیاح گفت ای ملک من و همیشه در گه عدل جناب مسانت چه بفرموده سیاحت این من
 علاج این هر نزدیک من است و همیشه در ملک جهان صحت کامل خواهد یافت ای ملک من که نخست نکت از
 سال پریشان خوبی امیر اجمال رسانم و از عدل ملک میباید یک نفس گوش بهوش باصفا حال
 مظلومان بکشاید و به تحقیق کاید فغانست بگوش اگر داد خواهی برادر و به تحقیق
 و شکم هر که میدار نیست جهان بانی او را سرور است و دل ملک از رستی قول سیاح خبر از بهر
 فرمود که حال خود را از مبداء امنیتی باز گویی و بی دشت تمام حکایت خود تقریر کن سیاح از روی
 جرأتی که رست گویان را باشد دلیر و از قصه خود را فر خواند و برایت فرمود از آن گناه بهر همیشه پادشاه
 روشن شد پس آن گیاه با شیر افراشته کرده بلکه خوراندند و فی الحال اثر صحت پیدا کند ملک و از خلعتی
 فرخنده است پادشاهان پوشانند و در دانه تظار سیاح می کشید تا زود تر گشته گردد و دستهای در
 با او بماند و زود پادشاه جهان تقرب نماید پس که ناگاه مثال ملک فرمود که بعضی سیاح زر گر
 برد اگر کشند و حد افروان مان آن کسی را در بلای افکندی چون افزای او در
 خاک برشتی و غرضش که در ضمن آن عمل پوشیده بودی آشکارا شدی هم بدان عقیده که در حق مظلوم
 خوانندی که بجای آورده شود در حق آن کذاب غارتگر و فساد بی همان دستور آن حق ناشناس و فساد
 که نه روی فتوت دیده بود و نه بوی مرگ شنیده بود و عرصه وجود را از لوث شخص پاک او
 که مجمع غدر و فساد و جور و فساد بود پاک ساختند و بمکافات فضل مجاریت عمل خود رسیدند و درین
 دار الکافات آید که در نه بایان کسان با جان خود کرده اگر خواهی نکوباشی نکوباش همیشه رست کار رست
 خوابش آید رست مثل پادشاهان را اختیار قربان و تفحص احوال متعلقان اگر ملک ملک آن بدست بی ادب
 تربیت نکردی دخترش متعرض خون بیگناهی نشدی و بطریق جزا بخرجه کشته گشتی و اگر گوش بهای قول مظلوم
 ستمیده نه کشادی حق از باطل رستی از دروغ ممتاز نشدی و سلاطین باید که بی احتیاط کسی تربیت نکند
 و در هر حق بیکس و دانه سیاست نماندند و یقین نباشد که هرگز نیکو کاری ضائع نشود و جزای بدکاران
 و جود و توقف نماند پس درین وقت که فرارش قضا بارگاه دولت ایشان را فرشته است و کار فرمای قدر تو

این داستان
 در کتاب
 ۳۹۸
 در کتاب
 در کتاب

کامگاری و جهان داری بایشان گذشته سعی نمایند که کاری که موجب نیکنامی و دنیا و سبب در جرات
و نجابت عظمی باشد از ایشان در وجود آید قطعه هر دینی نظر بر کسی می کند سپهر هر نوبتی زمین
به کسی می دهد زمان به چوهرت حکام جاودان ^{انی بطوریکه} مشهور نمی شود و چشم کسی که ماند از و نام جاودان *

باب چهارم در عریم التفات با انقلاب بنای کار بر تفتاب و قیام

بیشتر ای آشور آری این دوستان بر فائده که نمی بود و ملوک و ارباب حکمت خوانده پیش خود می نمود عظمت
و شایسته بود از سبک کمال و فخر و جلالت منون گذشته گفت قطعه ای از اندک گمان بادیه شوق
و شوق رشت آب لال علم به برداشته غنیمت بدست فکر به روزی هزار بار انقلاب از حال علم
و تصدیق ملازمان جناب حکمت نصاب از حد گذشت و زیارت اقدام بر ابرام غیر حدی اذنی
و نزدیک آمد که نصاب نصاب بریده گرد و چون التفات نموده از فرخوای همیت نیز در هم آگاهی داد
و داستان ملوک در تربیت نیر و متعلقان شنیدیم و بر قلعه های که صحبت از اول و اسماخل بدیداید
مطلع شدم اکنون عنایت فرموده مضمون همیت آخرین تفصیل باز باید نمود و درین سخن رانند
که چرا حکیم کریم عاقل و دانا می کامل بسته بد بلا و خسته زخم عنای می باشد و لکن جابل و نادان غافل در
فراغت و رفاهیت روزگاری گذرانند و آنرا تحمل کیاست گریه و ندان این را چهل و صافقت
از پای در آرد و دیگر بگوید که وجه حلیت در خیزش و دفع مضرت چیست و بچه تدبیر از میان
سعادوت محفوظ تواند شد و بگوید که چاره راه بمنزل مرادات تواند برد و بر همین جواب داد که ای ملک
دولت و سعادت را مقدمات و سباب است که چون کسی آنها را بدست آورد سزاوار جاه و کنت
و شایسته غرور و فخر گردد و اما نتایج و فواید آن تقدیر ازلی متعلق است و حاصل همه قضای الهی
و حکم پادشاهی تواند بود و با مقتضای قدرت و قضا و سائل و وسائل و باطن باشد و بسیار دانایا
با استحقاق دولت از قوت یکروزه محروم بودند و بسی جا بلان بی استعداد شوکت کنت بر سر پرور
نشسته و قطعه گنج شاهی دهند و توان را به بهر پیش نیم نان ندیده و سفید بعد و اهل دانش را به
بنظر ره بر آستان ندیده و هر آینه این حالت جز و سبب میگردانی و فرمان سجانی تواند بود و هر چند
خرو تا هم باشد که بدان جرمعاش مرا انجام تواند نمود و یا حرف بر فائده که از ان سباب معیشت میتا تواند

یا جمالی زیبا کرد و لما مید کرد و جذب متاع تو اندک چون قضای از دی با آن بار بیاش
 یانت و از مقدمات هنر و جمال خود و کمال نتایج خندان خود و پادشاهان را این سلسله را در و از آن
 منظره نوشت و از و یادگار مانده و این سخن و نشان که این قصه شیرین است ای پسرید و بگویند و
 آن حکایت گفت آورده اند که در بعضی از بلاد روم پادشاهی کامگار و جهان داری عالمی مقدار
 بوده به بیت بدانش بزرگ بهمت بلند و باز و و گیر و بدل و دشمن و دو کس و شخت با انواع ادب
 متحلی گشته و بهمتا پسند و بهمت یکی دلهما بهمت شاد کرده و یکی جانها را بهمت
 آباد کرده و چون شاه و محبت از دی را بیک احایت و در اور و مشی و این پدر بهمت تعلیم
 فرورفت و دلهما می ارکان و ولت و ایمان حضرت را بکین تکیه و تکلف در قیاد آورده و کمال
 متحلی و تلقی مید کرده بجای پدر بهمت بهمت نفع ترزان شاه جوان است به به آیین پدر شد
 در شخت و برادر که چون دید که های سلطنت سایه رفیق فرقی سایه برادر و متر افکند و قائم
 در دست و این خود را اختیار او سپرد و از بیم که با او به نسبت حال و
 غدیری انگیز و خست حیل بر احوال و مرصاده کربت و خیرت و خطر سفر قبول فرمود و از نعم و ناله زاد
 و توشه بروخته روی برادر او زد و بهمت ز شهر خویش ملوک و سفر دارم بهجت نعم تو ندارم چه توشه
 بردارم به شهنشاده تنهار او دور و دراز پیش گرفت آخر روز بهمنی رسید به تنهایی و غریبی خود
 گر این غریبان میگفت فرود برد و گامی کرد چشم به چشم و خنجر و آن به حال رفتن چون بود این خود
 نخستین منزل است به القصه آن شب به تنهایی گذرانید روز دیگر که دلبز زیاری خوشی از اتق
 اول افق جمال نمود و نگار خاوری از پس پرده نیلوفری عذار خشان رخسار و خشان به عالمیان جلوه داد
 بهمت در مهر کیشاد که دان سپهر بسیار است وی زمین را به به ملک اده آهنگ فتن کرد و جوانی تازه
 روی سلسله موی باطراولی بیغایت لطافتی بی نهایت با و همراه شد شهنشاده نگاه کرد و مجنوبی و دید که گوی قبا
 کمال حسن به قامت و دوخته اند و دل ماه را از شراره رشک جمال او سوخته خطمی چون بهفته تازه
 بر جوالی گلبرگ طری ویده یاد کرده از عنبر تر بر صفحه الاله سیراب کشیده مثنوی خطش چون مورچه بر
 کل که عنبر بر زمی چید ز سبیل خطی بجز گرد آه گشته به خود سر خطش گمراه گشته به شهنشاده جوان خط
 و کاش و خسار آتش و شمشاید که در فخر خطی عجب میوه رخ بر فخر خفته چون سبزه خلیل کن آتش بر آید
 ای که نور کرد ۱۲

منظره حسن و زیاده
 بهمان و در و از آن
 به صاحب بران در و از آن
 آن و بهمنی که در و از آن
 عالمی و در و از آن
 صاحب بهمت و در و از آن
 زیبا و در و از آن
 منظره و در و از آن
 بگویند و در و از آن
 ای که نور کرد ۱۲

با خود گفت اگر با محنت هجر از ابقوت مرافت این جوان توان کشید و در سایه این سر و کلاه امارت
 این بادیه آتش باران توان یافت ع خوش سنگ آوارگی اورا که هر ای چنین باشد و پس آن
 دو یا سه تن جوانی در آن و نهال جویدار زندگانی به صاحب یک دیگر خوش برآمده بیابان بر پلام
 گلستان ارم تصور یکدیگر و خلدستان شفت در گلشن نرسیدند افزای جنت نیال می بستند
 رباعی در دوزخم از زلف تو در جنگ آید از حال بهشتیان مرا انگ آید ورنی تو نصوحی
 در دوزخم از زلف تو در جنگ آید از حال بهشتیان مرا انگ آید ورنی تو نصوحی
 دور اندیش تمام خرد که هنگام کفایت بهل کامل بهشت بر گردن روز بستی و در وقت محال
 پالای در دست خوشید از چار بازار فلک بدست آوردی بدیت صحرایی بیابانی شیرین
 زبانی به بدانش کار سازی کار دانی به بدیشان پیوست و نظر سعادت از صورت آن تعلیم
 وقوع یافت روز سوم دهقان زاده توانائی زورمند که در ابواب راحت بصارتی شامل
 و در اصناف دهقانی مهارتی کامل داشت تبر و مندی ستنش در دهقانی تابیدی بود که هر
 خشک که در زمین نشاندی مانند نهال بحال رسیده میوهای تازه افشاندی و زمین قدم در دهقانی
 تا غایتی که پای بر سر خاک که نهادی بی آنکه تخم درویشاندی بردادی بدیت باغ از و کشته تازه و
 شاداب در زرع را منتظم بدو حساب به صاحب ایشان شد و بدان چهار گرن که در هم پیوستند
 خانه مرافت با تمام سید و سر خیر الزم فقاء اگر کعبه ظهور یافت و یاران مهربان بشادی صحبت
 یکدیگر غم احباب اوطان فراموش کرده منزلت مراحل می پیوندند و بدیدار هم آسوده حال آراستند
 دل می بودند مشغولی هر که باشد بمنشین وستان بهست در گلشن میان بوستان هر چه چوینی
 بصحبت قائم است به نه زبانت کاری آید به دست به دل ز بهاری غذائی می خورد و جان هر علمی
 مصفا می برده از نقای هر کسی نفی بری به روز قران هر قرن چیزی خوری به چون ستاره
 با ستاره شد قرن به لائق بهر دو اثر زاید تحقیق بعد از قطع مسافت بعید شهر بنظر رسید و در کرانه
 شهر برای آسایش آرامش منزلی بنکوا اختیار کردند هیچ کدام را زانو تو نوشته مانده بود و دوم و دینار نیز ندا
 یکی از یاران گفت که حالا صلوات وقت آنست که هر یک بهر کفایت خود بنماییم و بجد و جود دعوتی و نمونی
 بدست آریم تا بفرغت روزی چند درین شهر توانیم بود شانه راوه گفت کار با بقادر آری باز بهست

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible][illegible]

و بدر خانه آمده محضر آنکه آشنائی در گذر آید بایست و قضا را روستائی قصاب بخت خریدن گاوی بشهر
آمده بود و آنجا رسید و زن بهقان را آشناد و نظر آن زن او را التماس نمود که متحمل این جفت
آب از برای من بیای تا حق آشنائی گزارده باشی و ثواب شگیری فرماید. ^{ای در این کار} پانته روستائی قبول
وزن آن سبکو که مرده زردان بود و دواد قصاب سبوی پیشت نهاده لطاف بان و ان شکر در راه
حرکت چیزی از درون سبکو حساس نمود و در قفس بجا می آورد مرده زردی و بدین شاطی تمام در استین
تلاک کشید و گفت فرمودیت ^{ای در این کار} تا کنونی خون دل آید یکبار و در نباسی عمل هیچ جلاله پیش
سپاس منت حضرت عمت را نغوی ^{ای در این کار} بی شایسته بخش غالمه ریج و اذیت نعمتی وافر شود آتما
همین ارزانی دشت حالا شکر گذاری این ولست غیر مترقب لازم می باید دشت و از حرفت خود
نمی باید و زردی و این در راحت روز احتیاج ذخیره می باید نهاده پس و ستائی را بشادی زرا از آب
و سبوق فراموش شد و زری که با خود دشت گاوی جوان فریاد خریده و بیست خانه کرد و چون از شهر
بیرون آمد اندیشه نمود که اگر ابر مرده ^{ای در این کار} از خوف زردان همین توانم بود و اگر دشت جانی فوج
و استغونی نهاده ^{ای در این کار} و انغم زد و بر هیچ کس اعتقاد آن نیست که با نیت بدو توان بجز
سخ مجوی رسم امانت دین مانده است و مصلحت آنست که این مرده را در خلق گاو و منجم و نوس
سایزم که بگلی او فرو رود و بعد از آنکه ذبح کرده باشم صرّه زربلالت بردارم پس گاو و بیچاره را
بدان مشقت مبتلا گردانید و چون گوساله سامری از گنج زر پر ساخت و روی بوطن آورد و قضا را در
راه پسرش پیش اندوهمی چند دیگر کرده ساخته بود و قصاب تدارک آن می بایست کرد
باز نمود و قصاب بجهت کفایت مهلت بشهر معاودت نموده گاو را بسبوی درین محل بهقان بیاورد
از ده مراجعت کرده بود مدتی بود که دهنقان نذر کرده که گاوی فریاد قربان کند چون گاوی بدان
فرهی دید متوجه خریدن شد و از آنچه قصاب بده توقع سودی دشت چیزی زیاده داده هیچ کرد
و گاو را بخانه آورده طرح قربانی افکند و درین محل قضا را بیاوشت آید قصد کرد که زرا از ان موقع
بردارد و جانی مضبوط دفن کند چنانچه سبوی پیشتر جفت کمتر یافت از زن پرسید که سبکو کجاست
زن صورت حال باز گفت و دو دزدل بهقان برآمده دیده مرش از حضرت زردی گشت خوش
عاقبت بن بر سوانی حال اومی خندید و فرجامی که بگریه برال منال یقین آن که بر خوشن

همی خندند و بهقان ساعنی بی خبر در ورطه تفکر افتاد و زبانی در غرقاب تحیر اضطراب کرد و عاقبت
 رضا و تسلیم پیش گرفت و گفت عجب گذشتیم تا گرم او میسکنند پس بفرمود تا گاوارا قسریان کردند
 و چون کار بتفصیل احشارسید چشمش بر سره زرافتاده از فرج بدوش گشت چون بهوش باز آمد
 صره را بر پشت و از الواث پاک کرده زربایرون آورد هر زمان درستی بردستی و بوسه دادی و بر
 چشمش ^{چشم} بوسه داد و گفتی عجب گر غلی برونگار مر ساد و پس با خود اندیشه کرد که
 این نوبت بحسن اتفاق بچنین امری عجیب و سری غریب که هیچ دیده و نه هیچ گوش شنیده این
 زربدست آمد بعد از این بجای این صره زربدست من نخواهد بود و بویک محطه بی او بودن مقصود نخواهد شد
 قهر و جدائی از تو تصور نمی توانم کرد و کسی جهان گرامی چرا جدا باشد از آن پس مرد و بهقان
 همواره آن صره با خود داشتی و خاتون او را بران ملاست میکرد که این عمل از طریق تو کن
 چه ذخیره نهادن بر رزائی حق اعتماد آردن است و چون حکم یافت ^{که} بخو ^{که} عند الله الرزق روزی از خزانه
 گرم او باید جست که عاقل کامل نیست که در جمیع مال حرص نماید و دیده تو کل اینی است حق که هیچ دی از
 خوان احسان او بی بهره نیست بکشاید و یقین بداند که از روزی آنچه در ازل مقدر شده و امر نزل
 مقرر فرموده زیادت و نقصان بدان راه ندارد و چه که در پیمان تقدیر پیش گمنمی گنجد و بهقان گفت
 ای زن در عالم اسباب از ملاحظه و سائط چاره نیست بصورت محافظت اسباب می باید کرد و همچنین
 شراب تفویض از سر توکل می باید چسبید ^{در ظاهر} و غافل نشین که عالم سباب است به اسباب گداور
 توکل می کن به زن دم در کشید و بهقان صره زربدست به کار خود مشغول شد روزی در چشمه غسل
 و صره زرا از کمر کشاده بر کنار چشمه نهاده بود چون فارغ شد جامه پوشیده و زربانجا فراموش کرده
 روی بر آه آورد و متعاقب او شبانی به آب آدن کو سفندان آسجارسید و صره زربدست چشمه دید و فریاد
 برداشت و بیا فرور و نشاط باز گشت و بمنزل خود آمده بشمر و سبب دنیا بود با خود گفت این محقق
 تمام است هر چه ازین بردارم نقصانی بدین عدد راه یابد و شاید که دیگر باز بهین عقد زربدست و ضرورتا
 صبر باید نمود و این مبلغ را حجت وزنی توانی ذخیره ساخت پس آن ساد دل نبردل در و دست زربدست
 در کشیده و خاک خموشی بر لب بالیده همان کار شبانی پیش گرفت اما چون و بهقان را از
 زیاده آمد بادل پر خون باران حسرت از دیده باریدن گرفت و بعد از آن و تیمار از همین ریب

چه شود باشد و در حسرت آن محبوب جانی از عمر و زندگانی چه راحت لذت بردم و نعمت دیده
 نخواهم که بماند پس ازین به ماند چون دیده از آن نعمت دیدار جدا که پس شبان و زان شبان ^{سخت}
 و حیران می گشت بعد از مدتی بشهر آمده گذرش بر زانویه دهقان افتاد و دهقان حسب عادت کرم
 کرد و شش شبان را نصیافت نموده بعد از خوردن طعام از هر نوع سخن و میان آورد و دزد شبان
 حکایتی می گفت لیکن آثار مالک تمام از کلام او و بطوری پیوست و همانا میان سخن گفتن بی اختیار
 اشک حسرت از دیده می بارید و دهقان سبب گریه و دل شغولی پرسید شبان گفت چگونه شکست
 دل و پیریشان خاطر بناشم بدیت آنچه از من گم شد است را از سلیمان گم شدی به بر سلیمان هم بری
 هم اهرمن بگیتی به بد آنکه سیصد دینار ز روشتم و قوت دل راحت بجان تو و بر و سرور رسیدن من از آن
 افزودی فلان روز از ترس ظلمی چند در فلان چاه انداختم و دیگر از وی انری نیافتیم دهقان از استماع
 این سخن کشفته بر خاست و پیشین رفته گفت این مال که روزی حلال پنداشتیم و دست اسراف و
 اتلاف بران دراز کرده بی درنج خرج میکردیم حق این همان بوده است و بسبب غفلت و رورطه
 و زرد و بال افتادیم اکنون محقری که مانده است بر طریق بدریه بدو تسلیم باید نمود و از افشای این راز
 احقر از باید کرد و اگر نه تمامی مال مهربانه نماید و از ادای آن عاجز آیم زن با او درین ای وقت نمود
 و گفت حق مستحق باز باید داد و با قناعت تو کل رساخت تا حق تعالی عوض آن باز و بهر بیت
 هر که بقینش تو کل کشید چه چهره مقصود برودی بدیده دهقان صد دینار زر که باقی مانده بود بر
 سبیل تحفه پیش شبان نهاد و شبان ممنون گشته زبردشت و تعذیر او نمود و دینار تمام بود و با خود
 گفت این مقدمه دولت است و امید وارم که باقی نیز بدست آید حالا این برانیکو محافظت باید نمود
 مانوبی دیگر همچنین سختی و زحمتی که لایکدغ المومنین ^{مستحق} حج و اجدترین پس چوب سستی سطر دشت که
 بدان گوشه چو آیندی پاره از وی محوئی ساخته ز راه را در آن تعبیه نمود تا کسی بران اطلاع
 روزی بر کنار رودی بزرگ ایستاده بود چوب سستی از و سستی در آن و دافتا و هر چند جهد کرد که
 بگیرد نتوانست و گذران آب برد و بر سر بود دهقان بر کنار آب غسل می کرد و عصائی دید که آب بجانب
 می آرد بر گرفت و بجانب رد خالون طنج می کرد و بهریم مانده بود دهقان عصارا شکستن گرفت تا طنج
 به تمام رساند که نگاه داشت چون طبق فلک پراز ز آتشین شد ز راه بردشت و بشهر و صد دینار

این را در شبان
 صفت از نام
 حیران
 ز راه بردشت
 ۲۰
 تعقیب از نام
 دهقان
 با کمال احتیاط
 باید نگاه داشت
 و در بعضی نسخ
 زان شبان و دهقان
 دارد نشود

تمام بود بسجده شکو در افتاد و دیگر باره دست بزدل اتفاق بکشاده دوسه روزی برآمد شبان باز
 بمنزل بهقان رسید و از نوبت اول سر سیمه تر حال عصاره دینار باز گفت و بهقان پرسید که
 راست بگو تا آن زرد که اول بار از تو غائب شده بود از کجا بدست آورده بودی و بچونو جمع کردی
 شبان صورت رستی باز نمود که فلان قمت بر فلان سر شیشه صره یا فتم که در و سیصد دینار زربو و
 همان را در چاه انداختم و این صد دینار خود تو بمن هدیه داده بودی و بهقان تسکیم کرد و گفت سپاس
 متالیش خود آوندی اگر حق بودم که خود قرار داد بد آنکه صره از من بود و شیشه فراموش کرده بودم و در چاه
 نیز من یا فتم و صد دینار تنه آن بود که من ترمودادم و باز حساب دست من آمد صد دینار نیست که خرج
 می نمایم شبان متحیر فرمود و ماند و گفت از بوجبه های این حکایت معلوم شد که روزی کس کس نخورد
 غصه از ایراد این مثل این بود که تا یاران نیز بمنزل قناعت از دست ندهند و قدم از دایره توکل بر تو
 ننهند و از محو بهای زمانه که نتیجه قضا و قدرت عاقل نباشند و فرصت حیات را غنیمت شمرده بر مال و
 جمال اعتماد نمایند که حقیقت امور در پس پرده قضا مخفی و مستور است و کس را قوف نیست که انجام کار چیست
 القصة آنروز بدین مقالات بسر بردند روز دیگر که بهقان قدرت کل صد برگ آفتاب را در چمن
 افق بعد از زنگ نه بود و سنبلیله غایب بارش تار و نقشه زار سپهر پرده خفا در روی کشید
 بهیت جلاله حیره مهر از سپهر تابان شده شگوفهای کوکب ز دیده چنان شده پذیرا که بجز ریخت
 و گفت شما فلان غمباشید تا من امروز از شمره اجتهاد خود نصیبی نظر آرم و فردا که ماندگی کمتر باشد هر یک
 بنوبت تدبیر وجه معیشت بکنید و دوستان بدین سخن همدستان شدند و بهقان زاده بدر شهر آمده
 پرسید که درین شهر کدام کار بهتر است گفتند حالا بهر مخرجی دارد و بقیه تمام می خرید و جوانی الحال
 بکوه رفت و پشتواره گران از سیرم خشک در بسته بشهر رسانید و بده درم بفروخت طعاعهای لذت
 خریده روی بجانب یاران نهاد و چون از شهر بیرون آمد بر دروازه نوشت که نتیجه کسب یکروزه
 ده درمست حاصل لامر یاران آن روز از ماندن بهقان آوده نواله عیشی تناول کردند و دیگر روز که
 حسن جهان آرای خوشی تابان عالم تیره را لمیع جهان کمال درخشان گردانید بهیت بروی تازه عالم
 افزوده برون آورد و سر از غره روز به جوان بسیار روی را گفتند امروز بحال خویش حمید اندیش که سبب فراغت
 و موجب رفاهیت یاران باشد جوان ریخت اندیشه مند بجانب شهر روان شد و با خود گفت این

ای ای از
 سعادتمندان
 ۸۰
 در این شهر
 که بهر حال
 بهر حال

الحمد لله — غور و غلو ۱۲۲

[illegible]

لا
 ای شاه
 بفرست
 شد
 ۳۱
 ۲۰
 بفرست
 بفرست

قبول کرد و بدینسان سرستی متحون بالوایع نفاس از راه ابیدر وازه رسید و الی چهار
 خریدن آن تو خنی می کردند تا کسی را پذیرد باز رگان ^{چهارم} آنجا قیمتی لائق بخرد و بنهار ^{و نه}
 هزار دینار سود کرده سلب یاران میاگردانیده بر در شهر قوم ساخت که حاصل یک وزه خرد
 و کفایت هزار دینار است روز دیگر که شاه آنجمن تخت خلک چهارم برآمد و رایت سلطنت در دارالملک
 سپهر افراخت بکیت ^{الکلیه} صبح ستین قبا ^{الکلیه} یزین تاج ^{الکلیه} و تلج از زر نهاد و تخت از عیار ^{الکلیه} پادشاه
 گفتند تو همواره لاف توکل میری و صفت تعویض تسلیم میکنی اکنون اگر ترا ازین صفت تاثره خواهد بود
 ما باید دشت شاهزاده سخن ایشان را متبلی قبول فرمود و با همی عالی و بختی ازین ^{بختی}
 بشهر نهاد و از قضا پادشاه شهر را وفات رسیده بود و مردم بفریت مشغول بودند و او بر سبیل ^{بختی}
 ملک رفت و بطرفی نشستند و در کشید و ران دید که همه مردان بجمع و فرج مشغول اند و یکی در گوش
 خاموش شسته با ایشان در مصیبت موفقت نمی نمایند خیال است که جاسوسی باشد او را جاسوس کرد
 شاهزاده آتش غضب آب تحمل فرو نشاند و میگفت مثنوی سفید روشنی کند از غرور و زمخیزی
 نیاید بگوید و ران کسی که بشهر خروش بهر انا خوش از وی خوش آید بگوش به چون جنازه بیرون
 بردند و کوشک خالی شد شاهزاده همان جاباز مانده با طرف جنوب قمری نگارست و ران یکبار و سفا
 بفرست و او را بر ندان باز دشت شب درآمد و از شاهزاده خبری و اثری بیار ان رسید با یکدیگر گفتند
 که این جوان بچاره بنای کار خود بر توکل نموده بود و چون از ان صورت فائده نیافت از صحبت بروی
 بر یافت کاشکی ما و این تکلیف نمی کردیم و دل مبارکش آزرده نمی ساختیم ایشان پنج زبان است
 کشاده و آنجا شاهزاده به بند و زندان گرفتار شده بدست خیال انب فیکان پیغام میفرستاد و فرخبر من
 برسانید مبرغان همین که هم آواز نهاد قفسی افتاد است دیگر روز اشرف و ایمان شهر و اصول
 و ارکان ملک فرا هم آمده می خواهند که کار حکومت کبری فرار دهند و ملک ایشان را وارثی نبود و دین مفاو
 خوض نموده از بهر باب رانی میزدند و ران ایشان گفت این کار پوشیده بگذارد که من جاسوس
 گرفته ام و میکن که او را رفیق نیز باشد میباید که بمجله شاه و قوف یا بند و از ان خللی نیاید پس حکایت
 مکرر داده حضور او و جفای خود باز رانده صواب ران دیدند که او را طلبیده استکشاف حال گفتند کس رفت
 و مکرر داده را از مجلس حاضر گردانید چون نظر ایشان بر حال ملک آری می افتاد و دستند که آن

روای سیاهی جاسوسی ندارد و از چنان شخص کریم و ذات شریف بدان نوع کادی نیاید ^{مردان و ملاقات} ^{مردان و ملاقات}
 عمری داشته پسند که موجب قیوم حیات و مولد و منشاکلام شهرت بهیت تو بدین حسن نظر
 ز کجا آمده ^{نشیون} نشین گز برای دل آمده به شانه زده جواب ایشان بروی نیکو او اگر دوازده اصل
 و لکب خویش ایشانرا اعلام داد و کیفیت وفات پدر و تغلب برادر و تفصیل بار نمود اتفاقاً جمع از
 زکات ^{مردان و ملاقات} پد روی رسیده بودند و آن گوهر صدف شاهی را بر گوشه تخت شاهنشاهی دیده
 فی سبیل بشناختند و با سایر ارکان مملکت حال سلطنت سلیمان و ولایت ممالک ایشان باز گفتند
 به جمیع اکابر آن ولایت را و دیدار وی خوش آمد و بلا قاتل هایوش منسبط گشته متفق اظهار شدند که لا
 خلوت این خطه است که ذاتی پاک و نسبی پاکیزه دارد و بی شک را فتاح الواب عدالت و طفت
 بر عیت اقدس السلف بزرگوار خود خواهد گرد و مجمع آنرا ستوده و رسوم پسندیده ایشان نموده و
 فضائل موروثی با مفاخر مکتسبی جمع ساخته خلق را در سایه رعایت آسوده خواهد داشت و لمعه فر
 یزدانی که از جبین مسین و لامع است بر استحقاق همانانی و استعداد کوشورستانی لیلی قاطع و حجتی ساطع
 و علامت شهر یاری و انارت نامداری او بر هیچ صاحب نظر محقق نخواهد ماند و در جبهه سیلانی آنکس
 که شک ناید به عقل و دانش او خندند مرغ و ماهی به پستان مان بر وجیت گردند و ملک بدین سانی بدست
 وی افتاد و از نیامس کل نمره بدان خوبی حاصل آید و هر که در مقام توکل شایسته ^{مردان و ملاقات} و در روز و در وقت
 باخلو طعیت قرین سازد تلج آن در دین نیایافته بهر امر کلام و اگر در وقت طعیت توکل گردید به
 در گنج اقبال بتوان کشود و بچوگان صدق اندرین ^{مردان و ملاقات} بگاه بهر میدان توان گوی دولت ربود
 و در آن شهر سنتی بود که پادشاهان را روز اول بویل سفید نشانده گرد شهر برآورد و ندی حبت او ^{مردان و ملاقات} یان
 رعایت گردند و شانه زده در محلی که بدر وازه رسید و کلماتی که یاران بر دوش نوشته بودند بدید فرمود تا میوه
 بنوشند که سبب محال و عقل و کمال آنکه نمره دهد که قضای آنکی موافق آن حکم کند و حال کسی که در اول روز
 بزندان محنت پای بسته باشد و آخر روز در ایوان سلطنت بر تخت زرنگار نشسته برای جبهه کفایت
 پس به شک باز آید و بر تخت نشست و ملک بروی قرار گرفت و طعنه نخت چون بر تخت دیدش
 و گفت ای که تخت جهان داری قومی دانی نشست به چون همانرا ان کمر بنبد و عالم بر کشائی
 نت کار آمد و گری کان توانی نشست به پس از آنرا بخواند و احببت که بیت اباز بر ملک شرکت

۹
 ای باب
 کلمات
 و غنای
 ۲۰
 و از روز
 و از روز
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

2

خدا بیاد دانا
آن صوفی را که
گرواندینم
فرستادن خود
در کائنات ۱۲ *

PIP

Re

مجلس

حکومت

۱۰

مجلس

مجلس

۱۱۱

میں نے اپنے

فہم

کتابخانه

دراکون

الاعمال والواجبات

حکایت پیر غوث منور مدست یلی از بزرگان بودی و چون بیوفائی دنیا بشناختم و از قریب
زال و ستانهای آگاه شدم و بدستم که غوس شوهرش ^{ای پسران} نیابسی شیفگان محبت خود را از یافتن مرا
نا امید کرد و این معشوق غدار را ساز گار بسیار عاشقان سراندا از باز پائی دساور و با خود گفتم ای
کل هم دوستی کسی می بندی که دست در بر سینه ^{ای پسران} پندیده شاه کامگار نهاده است و غرض من چیست
چندین شهر واران نامدار بیاد نیستی هر دوا ده از سرین حمامه در گذر و بر رگدزی که بدستم غم جمل
ای باید کرد خانه ساز با عی اسر کس که ره و در هم جهان نیک ساخت ^{ای پسران} به از بهر اقامت اندر و خانه
این که نه با طراعت چو کنی به آخر چو بدید گشتن یار پر دخت به از خواب غفلت بیدار شو که وقت
نیک است و مرکب عمل ننگ و از عمر کوتاه تو شمره و اگر که راه دور در است و تاب آتش یا ویر جان
مثنوی آن طلب امر و ز بهر گوشه بگری فریاد بود تو شمره راه تو دور آمد و منزل در راه
برگ ره و تو شمره منزل بسیار به عاقبت بدین فکر که در نفس ^{ای پسران} نشانی نیابی یافت و بنشاطی تمام
و رغبتی صادق روی بجای آخرت آوردم و خدمت نیا و محبت الی ^{ای پسران} تبار ایشان پای زدم و روزی در
بازار دیدم که سیاهوی دو دهنه می فروخت و ایشان بزبان تالان یکدگر خنجر و دوز و از رفتاری بزرگ
شده و دکاناوی از خدای طلبیدند و از ایشان رحم آمد و خنجر که برای رنگاری آخرت ایشان از خنجر
و از آن بندر بانیده دولت آزادی را از حبس عذاب ایزدی بر منقه ^{ای پسران} بشمید و سیاهوی
بها کرد و من در ملک خود همان دوشتم مترو و حال شتم و نشنم خرج آن دو در خدمت نیا و دوا
نجات مرغان متعلق بود آخر توکل کردم و هر دو را خریده از شهر بیرون بردم و هر یک را گوشه ایشان بر آلا
دیواری برآمده مرا آواز دادند و چنانچه بهم حق شناسان باشد عذر ما خواستند و گفتند حالا دست
بمجازات و مکافات تو میسر شد فاما در زیر این یواصند و قیچه پیرا جوانی سستی است نشکاف برد آید
از گفتار ایشان عجب آمد و گفتم طره حال است که صند و قیچه جواهر در زیر زمین می بینید و از دام در زیر
خاک غافل میگردد جواب دادند که قضا چون نازل شد دیده عقل خیره و روز خورده بین تیره گرد و هیچ کس
مقتضای قدر منفع نشود و در آن محل عاقل را نیست تا نداند عاقل را بهر نفس رساند و این هم برایش
آنکه نفاذ حکم آسمی در میان آن محال آید و این حکایت قول شایر اگر در باب قصه و قد فرموده ای عادت
و حکایت این معنی فرموده اند ^{ای پسران} با عی اگر که تو نیک است بهر تو نیست و نیز بهر تو تقصیر تو

جمله حکمت بدست آورده بود در رشته تالیف انتظام داد و پیوسته در سواد امور التجار بدین موعظت
و در وقایع بزرگ نهاد و ازین فصاحت کردی قطعه آنکه او بی روی پند خردمندان کرده آخر الامر بر منزل
رسیده و آنکه شد محراب عبادت آن بدست و آن به راه که کرد و وزیر مطلوب نشانی شنیده چون نخست ای
حکایت پذیرد و روایت بی نظیر از بدایت تانهاست تقریر نمود و هایلون قال چون گل سیراب بساط
نشاد شکفتن گرفت و نهال حالش در چهره اقبال سرافرازی آغاز کرد و وزیر را به جوف پادشاهان امید و
ساخته دیده دلش محصول مقاصد روشن گردانید و گفت ملکیت زبانی تقریر و تجویز تماشاگاه روحانی
بیان شایسته زینست فخری روح انسانی به بادای این قطعه شیرین کام جهان را احلاوتی از رازی دشتی و
بیان این کلام حکمت انجم تخم سعادت جاوید در زمین دل من کاشتی و بعد الیوم دستور حکمرانی من جز این
نصیحتی ای کانی نخواهد بود و قانون کارخانه عمل غیر ازین موعظت های شانی نخواهم شناخت و این سخن
در دل من عجب تأثیری کرده و آن جز بجهت نور اخلاص راستی تو نیست چه سخن هر چند فی نفس الامر نیکو باشد
بواسطه آلودگی قائل نتواند صفای بخشد و عوالت آنکه از محقق حکمت زاید بسبب تیره دلی گوینده هیچ
تأثیری نکند قطعه دامن آلوده اگر خود همه حکمت گوید و سخن گفتن زیاده بشود و آنکه بگوید
دل من از شنیدن خاموش چه همه از سیرت صافیش نصیحت شنونده وزیر شاه را دعا کرد و گفت آنچه
بر زبان حکمت نشان شنیداشی گذشت عین صدق و محض ثواب است هیچ سخن در باب حسن و ریاضت
فروغی دروغ دارد و باندک زمانی چون آتش دهنه فرو میرود و کلام صدق و معانی مانند تابش میرود
در روشنی بر فرازاید و چون شعله خورشید ساعت بساعت نورانی تر نماید طبیعت سخن که نفس را پدیدار
روح از جالبش و اگر از دل برون آید زبان سازند و اوایش با دیگر مایون فال زیر را بنویشت
و روایت دولتش بذروه چرخ رفیع بر افراخت و وزیر آثار صفات پسندیده شاهی و انوار اخلاق استوده
شنیداشی مشاهده نموده بنای شاد و عابدین نوع تمهید داده مشنوی توانی شبه خوبی اخلاق
فخیش سبق بر دی از پادشاهان پیش چهری دین دانست می عدل داده زبانی ملک دولت که
باینده با و به مجلس برین سخن ختم شد و هایلون قال نیز به دستور پادشاه این حکایات بر اوراق اعمال
نمود ثبت نموده در شنید مهاباتی نیکو کاری و اداریت براد و بر صفحات و زکات نام نیک و ذکر جمیل یادگار
دشت قطعه و صیر حاصل عمرست خیر و نام نیکو به چو زین و در گزری کل من علیها فان به مباحث در بچ

[illegible]

مولانا ابوالکلام آزاد
 ملا علی قاری
 حسین جی علی
 ابوالخیر محمد علی
 مفتی محمد امجد علی
 شهاب الدین
 مفتی محمد علی
 امین جہاں علی
 فخر محمد علی

214

[illegible]

